

การแปลมหากาพย์ พาราไดซ์ ลอสท์ ของ จอห์น มิลตัน

นางสาวนาถกมล บุญรอดพานิช

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การแปลและการล่าม

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TRANSLATION OF *PARADISE LOST*: AN EPIC BY JOHN MILTON

Miss Nartkarmon Boonrawdpanich

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Translation and Interpretation

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การแปลมหากาพย์ Paradise Lost ของ John Milton

โดย

นางสาว นาดกมล บุญรอดพานิช

สาขาวิชา

การแปลและการล่าม

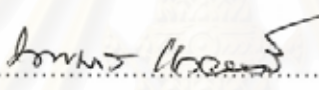
อาจารย์ที่ปรึกษา

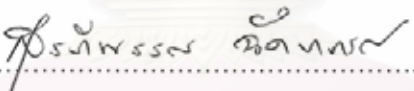
รองศาสตราจารย์ สุรเกียรติ์พรพรรณ ฉัตรภากรณ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. อีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นพมาศ แวงหงส์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สุรเกียรติ์พรพรรณ ฉัตรภากรณ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดารินทร์ ประดิษฐ์ศรัณย์)

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นาถกมล บุญรอดพานิช : การแปลมหากาพย์ พาราไดซ์ ลอสท์ ของ จอห์น มิลตัน. (TRANSLATION OF PARADISE LOST: AN EPIC BY JOHN MILTON) อ. ที่ปรึกษา : รศ. สุรเกียรติ์พรพรรณ ฉัตรารามณ์, 481 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาแนวทางการแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* ของ จอห์น มิลตัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ (1) วิเคราะห์รูปแบบฉันทลักษณ์รวมถึงลักษณะการใช้ภาษาของกวีนิพนธ์แบบมหากาพย์ (2) หาแนวทางในการเลือกใช้รูปแบบกวีนิพนธ์ไทยที่เหมาะสมที่สุดมาถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทาง (3) ผลิตบทแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่สามารถรักษาความหมายที่ถูกต้อง มีรูปแบบฉันทลักษณ์ที่ใกล้เคียงกับต้นฉบับ และมีภาษาที่งดงาม รักษาจินตภาพและไวยากรณ์ภาพพจน์ รวมถึงการเลือกสรรคำศัพท์ให้เหมาะสมกับตัวละครและเหมาะสมกับระดับการใช้ภาษาในต้นฉบับ (4) นำความรู้และทฤษฎีการแปลและการแปลกวีนิพนธ์มาใช้ในการปฏิบัติจริง

วิธีการวิจัยกระทำโดยคัดเลือกตัวบทเฉพาะเล่มที่มีความสำคัญในการดำเนินเรื่องและมีปัญหาในการแปลที่น่าสนใจ จากนั้นจึงวิเคราะห์ต้นฉบับเพื่อหารูปแบบบทร้อยกรองในภาษาปลายทางที่เหมาะสมกับมหากาพย์ *Paradise Lost* และเลือกสรรทฤษฎีและแนวทางในการแปลที่เหมาะสม และแปลถอดความจากร้อยกรองเป็นร้อยแก้วแล้วจึงเรียบเรียงบทแปลเป็นร้อยแก้วอีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยเลือกถ่ายทอดมหากาพย์ *Paradise Lost* ซึ่งมีรูปแบบกลอนเปล่าเป็นกาพย์ยานี 11 เนื่องจากเป็นรูปแบบคำประพันธ์ที่มีจำนวนคำใกล้เคียงกับกลอนเปล่า และเมื่อทดลองแปลดูแล้ว พบว่าสามารถเก็บรักษาความหมาย และถ่ายทอดวิจณลีลาของต้นฉบับได้เป็นอย่างดี

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาสำคัญที่พบในการแปล คือปัญหาด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมซึ่งผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยการแปลชดเชยและการทำเชิงอรรถ ปัญหาด้านการสรรคำซึ่งผู้แปลใช้วิธีการหลากคำและลองผิดลองถูก และปัญหาด้านการรักษาฉันทลักษณ์ซึ่งผู้วิจัยแก้ปัญหาด้วยการแปลชดเชยและการเพิ่มจำนวนบาท

บทแปลที่ได้เป็นบทแปลที่มีคุณภาพ สามารถถ่ายทอดความหมายได้อย่างถูกต้อง และมีความไพเราะ สละสลวย ผู้วิจัยพบว่าในการแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* นอกจากจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการแปลและมีทักษะในการแปลแล้ว ผู้วิจัยยังต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักความเชื่อของคริสต์ศาสนา เหตุการณ์ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ และตำนานกรีกและโรมันเป็นอย่างดีอีกด้วย

สาขาวิชา การแปลและการล่าม
ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

สุรเกียรติ์พรพรรณ ฉัตรารามณ์

468 01525 22 : MAJOR TRANSLATION AND INTERPRETATION

KEY WORD: PARADISE LOST TRANSLATION/ JOHN MILTON/ ENGLISH EPIC

NARTKARMON BOONRAWDPANICH : THESIS TITLE. TRANSLATION OF *PARADISE LOST*, AN EPIC BY JOHN MILTON THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SURAPEEPAN CHATRAPORN, 481 pp.

The purpose of this thesis is to study how to translate the great English epic, John Milton's *Paradise Lost*, into Thai language. The aims of this research are: (1) to analyze prosody and diction of the epic (2) to choose the most appropriate Thai poetic form for the Thai version (3) to create the Thai translation in verse form which strictly preserves the beauty of the language, the use of imagery and figure of speech, and which is equivalent to the source text both in meaning and in diction: and (4) To utilize the practical knowledge and apply the theory of translation into actual use.

The books chosen for this research were based on their importance in the continuity of the episodes and their significance in terms of interesting problems in translation. The source text was, thereby, analyzed in order to choose the appropriate poetic form in Thai language for the epic *Paradise Lost*. The proper translation theory and method were subsequently chosen. The chosen method of translation comprised two steps; firstly the source text was translated into prose form and thereafter changed into poetry. The researcher chose to translate the great epic, *Paradise Lost*, which was written in blank verse, into the Thai poetic verse form "Yani 11", the number of syllables in each line being almost similar to that of the English blank verse. After a trial, it was found that the resultant Thai translation rendered the equivalent meaning and style of the original text.

The results of the research pointed to the fact that the main problems of translation were cultural difference between the source culture and target culture which appeared mostly in allusions, similes and metaphors.

The researcher overcame these problems by compensation and footnotes. Another problem was the choice of word which the researcher used trial and error method to choose an appropriate word in certain places. Moreover, to be strictly faithful to the Thai poetic form, it was necessary for the researcher to make some compensation in translation and create additional lines in the poem where necessary.

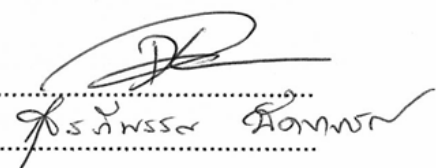
To be able to create such a high quality Thai translation, which faithfully reflects the true meaning and beauties of the original text, the researcher had to acquire the knowledge and understanding of the translation theory and build up skills in translation. Furthermore, the knowledge of the Christian faith and events in the Bible as well as that of the Greek and Roman mythology were also of utmost importance to the researcher.

Field of study Translation and Interpretation

Academic year 2006

Student's signature .....

Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์และกำลังใจจากหลายๆ ท่านซึ่งผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอบคุณพระเจ้าผู้ประทานสติปัญญาและความเข้าใจอันเกินความสามารถของผู้วิจัย และสถิตอยู่กับผู้วิจัยตลอดเวลา

ขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุรเกียรติพร ธีตราภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้กรุณาให้คำแนะนำและช่วยตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนกรุณาให้กำลังใจในยามที่ผู้วิจัยท้อใจ

ขอบพระคุณคณะศิษยาภิบาลและคณะผู้นำคริสตจักรความหวังกรุงเทพและคริสตจักรความหวังเชียงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ร้อยตำรวจโท จักรพงศ์และแพทย์หญิง ดวงกมล ประดิษฐ์ด้วง อาจารย์มีชัย ว่องวรวิทย์ คุณตรรกธร ทวีลาภภรณ์และคุณลัทธมี มาตราษาผู้สอนวิถีของพระเจ้าและให้ความรู้เกี่ยวกับพระคัมภีร์แก่ผู้วิจัย

ขอบพระคุณคุณนรินทร์ ชโยคม คุณอนุชา จันจรัส พลโท นายแพทย์ สืบพงษ์ สังขระมย์ คุณธัญชนิต รัตนกลิน คุณนันทพร ปิเลย์ และสมาชิกห้องรวมพลนักแปลทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือเอื้อเพื่อข้อมูลและเป็นกำลังใจ

ขอบพระคุณคุณวรชพล แสงสีทองและคุณจุฬาลักษณ์ แปนน้อยที่กรุณาช่วยเรื่องการทำไฟล์ภาพและการจัดหน้า

ขอบพระคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่ศูนย์การแปลทุกท่านที่กรุณาสั่งสอนและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ตลอดจนเพื่อนๆ รุ่น 4 ทุกคนที่เป็นกำลังใจและให้คำแนะนำ

ขอบพระคุณมารดาผู้ให้กำลังใจและอยู่เคียงข้างยามท้อใจ บิดาผู้สอนให้รักการอ่านหนังสือและอบรมสั่งสอนอย่างเข้มงวด คุณพิทยา ศรีสุวรรณที่คอยให้กำลังใจ คอยดูแลและห่วงใยเสมอ
ขอบพระคุณภรรยา อนุพัทธ์ เพชรายุทธชัย ผู้รักผู้วิจัยเหมือนบุตรสาวและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2. วัตถุประสงค์.....	5
1.3. สมมุติฐาน.....	5
1.4. ขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้า.....	5
1.5. ขอบเขตและเกณฑ์การเลือกตัวบท.....	6
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 การวิเคราะห์ตัวบท	
2.1. ประวัติของจอห์น มิลตัน.....	10
2.2. เรื่องย่อ.....	14
2.3. แก่นเรื่อง.....	33
2.4. วัจนลีลา.....	50
2.5. บทวิเคราะห์ตัวละครสำคัญ.....	72
บทที่ 3 การเลือกรูปแบบชั้นลักษณะ	
3.1. ประเภทของต้นฉบับ.....	88
3.2. รูปแบบของกวีนิพนธ์ต้นฉบับ.....	93
3.3. รูปแบบของกวีนิพนธ์ในภาษาปลายทาง.....	95
3.4. การพิจารณาเลือกรูปแบบชั้นลักษณะในภาษาปลายทาง ที่เหมาะสมกับรูปแบบชั้นลักษณะของมหากาพย์ <i>Paradise Lost</i>	105
บทที่ 4 ทฤษฎีและแนวทางในการแปล	
4.1. แนวทางในการแปล.....	110
4.2. ทฤษฎี.....	112
บทที่ 5 ปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหา.....	117
บทที่ 6 บทสรุป	

บทที่	หน้า
6.1. สรุปผลการวิจัย.....	172
6.2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	175
รายการอ้างอิง.....	176
ภาคผนวก.....	180
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	474

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กวีนิพนธ์จัดเป็นงานแปลที่ยากเพราะนอกจากจะต้องศึกษาตีความตัวบทต้นฉบับ ทำความเข้าใจกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและลีลาการประพันธ์ของกวีแล้ว ผู้วิจัยยังต้องเลือกชั้นตัวละครและถ่ายทอดออกมาเป็นบทกวีนิพนธ์โดยรักษาความถูกต้องครบถ้วนของตัวบทฉบับแปลไปพร้อมๆ กับความไพเราะและความถูกต้องตามชั้นลักษณะของภาษาปลายทาง การแปลบทกวีนิพนธ์เป็นงานที่ทำหายเพราะนอกจากจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในตัวบทเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องมีความสามารถและมีความอุตสาหะในการเลือกสรรคำอันไพเราะให้เหมาะเจาะกับบทกวี ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจและปรารถนาจะแปลกวีนิพนธ์อันทำหาย

สำหรับผลงานกวีนิพนธ์ที่ผู้วิจัยเลือกแปลได้แก่ *Paradise Lost* มหาकाพย์เอกของโลก ซึ่ง เป็นผลงานของจอห์น มิลตัน (John Milton) กวีเอกคนหนึ่งของโลก *Paradise Lost* เป็น มหาकाพย์ที่มีชื่อเสียงและความสำคัญยิ่งโดยมีความสำคัญทั้งในวรรณกรรมและศาสนศาสตร์ อีกทั้งยังมีปัญหาในการแปลที่น่าสนใจอีกเป็นจำนวนมาก

ในด้านความสำคัญในเชิงวรรณกรรม *Paradise Lost* เป็นผลงานชิ้นเอกของจอห์น มิลตัน กวีเอก มิลตันใช้เวลาประพันธ์งานชิ้นนี้ประมาณ 7 ปี ตั้งแต่ปีค.ศ. 1658 ถึงประมาณ ปีค.ศ. 1664 มหาคาพย์ *Paradise Lost* ได้รับยกย่องให้เป็นผลงานชิ้นที่โดดเด่นที่สุดของจอห์น มิลตัน และได้รับการยกย่องให้เป็นวรรณคดีเอกของโลกหลังจากได้รับการตีพิมพ์เป็นครั้งแรกในปีค.ศ. 1667 จอห์น ดรายเดน (John Dryden: 1631-1700) ให้ความเห็นวามหาคาพย์ *Paradise Lost* เป็นผลงานชิ้นเอกซึ่งแสดงอัจฉริยภาพของจอห์น มิลตันให้เป็นที่ประจักษ์ชัด และยกย่องว่ามิลตัน เป็นกวีที่ยิ่งใหญ่เทียบได้กับโฮเมอร์ (Homer) และเวอร์จิล (Vergil) ดรายเดนยังยกย่องมิลตันว่า เป็นกวีที่รวมความสามารถของทั้งโฮเมอร์และเวอร์จิลเข้าไว้ในคนเดียวกัน ในตอนต้นของ *State of Innocence* ละครโอเปร่าที่จอห์น ดรายเดนแต่งขึ้นโดยอาศัยเค้าโครงเรื่องจาก มหาคาพย์ *Paradise Lost* ดรายเดนกล่าวสรรเสริญ *Paradise Lost* ว่าเป็น 'one of the greatest, most noble, and most sublime poems which either this age or nation has produced.' มหาคาพย์เรื่องนี้เป็นงานเขียนที่ยิ่งใหญ่แห่งยุคและของอังกฤษ แอนโทนี เบอร์เจส (Antony Burgess:

1917-1993) ผู้เขียนหนังสือ *English Literature: A Survey for Students* เรียกช่วงเวลาหลังการเสียชีวิตของเชคสเปียร์จนถึงการเสียชีวิตของจอห์น มิลตันว่า ยุคของมิลตัน (Miltonic Age) (Antony Burgess, 1995:103)

นอกจากนี้ *Paradise Lost* ยังเป็นต้นแบบการใช้กลอนเปล่า (blank verse) ในบทกวีที่ไม่ใช่กลอนบทละครเป็นครั้งแรกในภาษาอังกฤษ มิลตันเลือกใช้กลอนเปล่าซึ่งเดิมถูกมองว่าเป็นกึ่งร้อยกรองกึ่งร้อยแก้วเหมาะสำหรับกลอนบทละครเท่านั้น มิลตันกล่าวไว้ใน “*The Verse*” ว่าการเลือกใช้กลอนเปล่าจะเปลี่ยนโฉมประวัติศาสตร์กวีนิพนธ์อังกฤษ คำกล่าวของมิลตันปรากฏเป็นความจริงในเวลาต่อมา *Paradise Lost* จุดประกายการนำกลอนเปล่าไปใช้ในการประพันธ์กวีนิพนธ์ประเภทอื่นๆ นอกจากกลอนบทละคร เช่น *The Seasons* (1730) หนังสือกวีนิพนธ์ที่มีชื่อเสียงของของ เจมส์ ทอมป์สัน (James Thomson: 1700 – 1748) *The Task* (1785) กวีนิพนธ์ที่มีชื่อเสียงของ วิลเลียม คาวเพอร์ (William Cowper: 1731-1800) และ *Tintern Abbey* (1798) และ *The Prelude* (1850) บทกวีนิพนธ์ที่มีชื่อเสียงของ วิลเลียม เวิร์ดเวิร์ธ (William Wordsworth: 1770-1850)

นับตั้งแต่การตีพิมพ์มหากาพย์ *Paradise Lost* ครั้งแรกในปีค.ศ. 1667 *Paradise Lost* ก็ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายและยังคงเป็นกวีนิพนธ์ที่มีผู้อ่านอย่างต่อเนื่อง มีการตีพิมพ์ซ้ำหลายต่อหลายครั้ง นอกจากจะอ่านเพื่อความบันเทิงแล้ว *Paradise Lost* ยังเป็นกวีนิพนธ์ที่มีผู้อ่านเพื่อศึกษาเป็นจำนวนมาก ทั้งในเชิงวรรณกรรม ศาสนศาสตร์และประวัติศาสตร์ ปัจจุบันนี้ ยังมีผู้คนให้ความสนใจอ่านและศึกษา *Paradise Lost* เป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต หากเราค้นหาโดยใช้คำสำคัญ “Paradise Lost” และ “John Milton” ในเว็บไซต์ www.google.com เราจะค้นพบเว็บไซต์ที่เกี่ยวกับ *Paradise Lost* มากถึง 33,600 เว็บไซต์ นอกจากนี้ยังมีกระดานสนทนาเกี่ยวกับมหากาพย์ *Paradise Lost* หลายแห่ง โดยเฉพาะกระดานสนทนา <http://mb.sparknotes.com/mb.epi?b=1597>

เมื่อ 2 ปีที่ผ่านมา สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไปเริ่มให้ความสนใจกับมหากาพย์ *Paradise Lost* อีกครั้ง เมื่อบริษัท ลีเจนด์รี พิกเจอร์ส (Legendary Pictures) ร่วมมือกับบริษัท นิวไลน์ ซีนีมา (New Line Cinema) นำมหากาพย์ *Paradise Lost* มาทำเป็นภาพยนตร์โดยใช้ทุนสร้างถึง 100,000,000 เหรียญสหรัฐ โดยขณะนี้กำลังอยู่ในขั้นเตรียมการถ่ายทำ ดังนั้น คาดว่าอีกไม่นาน *Paradise Lost* จะกลายเป็นภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยม และจะทำให้มีผู้สนใจอ่านมหากาพย์เรื่องนี้เพิ่มขึ้น

ในด้านความสำคัญของในเชิงศาสนศาสตร์ *Paradise Lost* มีความสำคัญอย่างยิ่ง จอห์น มิลตันประกาศไว้ในเล่มที่ 1 ว่าเขาประพันธ์เรื่องนี้เพื่อยืนยันว่าพระเจ้ามีน้ำพระทัยกรุณาต่อพงศ์พันธุ์มนุษย์เสมอมา และยอมรับสิ่งที่พระเจ้ากระทำว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรมและสมควรยิ่งนัก

ในสมัยของจอห์น มิลตัน คริสต์ศาสนานอกจากจะแบ่งเป็นนิกายโรมันคาทอลิกกับโปรเตสแตนต์แล้ว คริสตศาสนิกชนที่นับถือนิกายโปรเตสแตนต์ยังแบ่งออกเป็นหลายสาขาด้วยกัน ในยุคนั้นพวกคาลวินนิสต์ (Calvinist) และอาร์มินิยานิสต์ (Arminianist) มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องความเชื่อส่วนที่เกี่ยวข้อกับความมีอิสระในการตัดสินใจของมนุษย์ โดยคาลวินนิสต์มีความเชื่อว่าพระเจ้าได้ทรงกำหนดไว้แล้วว่ามนุษย์คนไหนบ้างที่จะรอด มนุษย์ไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบต่อความรอดด้วยตัวเอง มนุษย์ไม่ได้มีอิสระในการตัดสินใจและเราต้องยอมรับชะตากรรมที่เราไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนด ในขณะที่จาโคบัส อาร์มินิอุส (Jacobus Arminius) แย้งว่าคำสอนเรื่องชะตากรรมที่กำหนดไว้นั้นเป็นคำสอนที่ผิด พระเจ้าทรงประทานอิสระในการตัดสินใจให้กับมนุษย์ แม้ว่าพระองค์จะทรงรู้ตั้งแต่ก่อนสร้างโลกแล้วว่ามนุษย์จะเลือกกฎต่อพระองค์แต่มนุษย์เองเป็นผู้เลือกที่จะทรมานต่อพระเจ้าและตกสู่บาป มนุษย์เป็นผู้เลือกชะตากรรมของตนเอง ความเชื่อในข้อนี้ตรงกับคำสอนของคริสตจักรในนิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศไทย

มหากาพย์ *Paradise Lost* อธิบายและสนับสนุนคำสอนของอาร์มินิอุสในข้อนี้ นอกจากนี้ประเด็นนี้แล้ว การตกสู่บาปของมนุษย์เป็นเรื่องที่ผู้นับถือศาสนาคริสต์สนใจศึกษา และให้ความสำคัญมาก *Paradise Lost* จึงเป็นงานเขียนสำคัญที่คริสตศาสนิกชนและผู้ที่มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับศาสนาคริสต์ควรอ่าน

ในด้านความสำคัญในเชิงการแปล มหากาพย์ *Paradise Lost* เป็นกวีนิพนธ์ที่นักศึกษาวิจัยและมีปัญหาในการแปลอยู่หลายประการดังต่อไปนี้

1. เป็นกวีนิพนธ์ที่แต่งขึ้นกว่า 300 ปีก่อน ภาษาที่ใช้ในการประพันธ์จึงเป็นภาษาโบราณ
2. ผู้ประพันธ์นำไวยากรณ์ภาษาละตินมาใช้ในการประพันธ์ ดังนั้นโครงสร้างของประโยคบางประโยคจึงผิดจากโครงสร้างประโยคในภาษาอังกฤษทั่วไป
3. ผู้ประพันธ์นิยมใช้ประโยคยาวมากและโครงสร้างประโยคซับซ้อนในการประพันธ์ ผู้ประพันธ์นำกลวิธีในการประพันธ์ที่หลากหลายมาใช้ในการประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost* เช่น อุปมาแนวมหากาพย์ (epic simile) สัญลักษณ์ (symbolism) ภาพพจน์ (imagery) และการอ้างถึง (allusion)
4. ในการแปลกวีนิพนธ์นั้นมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันสองประการเกี่ยวกับขั้นตอนในการแปล นักแปลบางท่านเห็นว่าควรแปลจากกวีนิพนธ์เป็นกวีนิพนธ์เลยซึ่งเป็นการคิดเห็นในทำนองเดียวกับกวีที่เชื่อว่า “นักกลอนที่ดีย่อมไม่หาสัมผัส แต่สัมผัสย่อมมาหานักกลอนเอง” จึงเห็นว่าการแปลเป็นร้อยแก้วเสียก่อนคือการหาสัมผัส แต่การแปลเป็นบทกวีโดยตรงนั้นคือการให้สัมผัสมาหานักแปลเอง แต่นักแปลบางท่านเห็นว่าควรแปลเป็นร้อยแก้วก่อนแล้วจึงนำมาเรียบเรียงเป็นบทกวี ผู้วิจัยเห็นว่าการแปลบทกวีในภาษาต้นทางเป็นร้อยแก้วในภาษาปลายทางเสียก่อนแล้วจึงเรียบเรียงเป็นบทกวีจะทำให้บทแปลมีคุณภาพใกล้เคียงกับกวีนิพนธ์ต้นฉบับมากที่สุด เพราะการถอดความเป็นร้อยแก้ว ผู้วิจัยจะได้ทำความเข้าใจกับต้นฉบับอย่างถ่องแท้ แล้วจึงสรรหาคำที่มีความหมายเทียบเคียงกัน มีความไพเราะในเชิงวรรณศิลป์และเหมาะสมกับฉันทลักษณ์มาเรียบเรียงเป็นบทกวีในภาษาปลายทาง

ผู้วิจัยจึงเลือกแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* เพราะเป็นกวีนิพนธ์ที่มีเนื้อหาแฝงปรัชญาและข้อคิดที่ซับซ้อน ใช้ภาษาสละสลวยและยากต่อการทำความเข้าใจ โดยผู้วิจัยได้นำมาแปลเป็นร้อยแก้วก่อนแล้วเรียบเรียงเป็นร้อยกรองในภายหลัง เพื่อศึกษาว่าการแปลโดยวิธีนี้จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาในการแปลได้หรือไม่ นอกจากนี้ ผู้วิจัยซึ่งนับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ยังเห็นว่า *Paradise Lost* นี้เป็นงานเขียนที่มีประโยชน์ในการทำความเข้าใจกับการตกสู่บาปของมนุษย์ หลายครั้ง ผู้วิจัยเคยได้รับคำถามจากผู้นับถือศาสนาอื่นหรือผู้ที่ไม่นับถือศาสนาว่าทำไมพระเจ้าจึงต้องให้มนุษย์รับผลของความบาปที่มนุษย์ไม่ได้กระทำด้วย พระเจ้ายุติธรรมแล้วหรือที่พิพากษาให้ลูกหลานที่เกิดจากอาดัมและเอวาต้องรับสืบทอดความบาปที่อาดัมและเอวากระทำในสวนเอเดน และทำไมการรับประทานผลไม้จากต้นไม้แห่งความสำนึกในความคิดและความชั่วจึงเป็นบาป และเพียงแค่งินผลไม้ก็มีโทษถึงตายเขี้ยวหรือ ผู้วิจัยเห็นว่ามหากาพย์ *Paradise Lost* ตอบคำถามสำคัญส่วนหนึ่งเกี่ยวกับความเชื่อและหลักศาสนศาสตร์ของคริสเตียน

และเชื่อว่าการแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* เป็นการใช้สติปัญญา
และความสามารถที่พระเจ้าทรงประทานให้ผู้วิจัย อีกทั้งยังเป็นโอกาสอันดียิ่งที่ผู้วิจัยจะได้รับใช้
พระเจ้าผู้ซึ่งผู้วิจัยมีความศรัทธาอย่างแรงกล้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบชั้นหลักขันธ์รวมถึงลักษณะการใช้ภาษาของกวีนิพนธ์แบบมหากาพย์
2. เพื่อหาแนวทางในการเลือกใช้รูปแบบกวีนิพนธ์ไทยที่เหมาะสมที่สุดมาถ่ายทอดเป็นภาษา
ปลายทาง
3. เพื่อผลิตบทแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่สามารถรักษาความหมายที่
ถูกต้อง มีรูปแบบชั้นหลักขันธ์ที่ใกล้เคียงกับต้นฉบับ และมีภาษาที่งดงาม รักษา
จินตภาพและโวหารภาพพจน์ รวมถึงการเลือกสรรคำศัพท์ที่เหมาะสมกับตัวละครและ
เหมาะสมกับระดับการใช้ภาษาในต้นฉบับ
4. เพื่อนำความรู้และทฤษฎีการแปลและการแปลกวีนิพนธ์มาใช้ในการปฏิบัติจริง

สมมุติฐาน

การแปลกวีนิพนธ์ประเภทมหากาพย์ เรื่อง *Paradise Lost* ควรแปลเป็นบทกวีประเภท
กาพย์ยานี 11 โดยแบ่งขั้นตอนการทำงานออกเป็นสองขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่

1. แปลจากต้นฉบับเป็นร้อยแก้วภาษาไทย โดยใช้แนวทางการแปลแบบถอดความ
(Prose paraphrase)
2. เรียบเรียงต้นฉบับแปลเป็นร้อยแก้วให้เป็นกาพย์ยานี 11 โดยใช้ทฤษฎีการแปลแบบครบ
ความ (semantic translation) ของปีเตอร์ นิวมาร์ค (Peter Newmark)

ขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้า

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งบทกวีนิพนธ์ภาษาอังกฤษและภาษาไทย ศึกษาทฤษฎี
ต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการแปล
2. เลือกเล่มที่จะทำการแปล

3. หาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับต้นฉบับและกวีผู้แต่ง ศึกษาผลงานของกวีเพื่อทำความเข้าใจกับมหากาพย์ *Paradise Lost*
4. วิเคราะห์ตัวบทตามหลักวาทกรรมวิเคราะห์
5. พิจารณาเลือกรูปแบบการแปล ประเภทตัวบทฉบับแปลและระดับภาษาที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย
6. วางแผนการแปล
7. แบ่งอ่านแต่ละเล่ม แล้วจึงทำการแปลถอดความโดยแปลแบบวรรคต่อวรรค เมื่อแปลถอดความเสร็จสิ้นทุกเล่มจึงทบทวนและแก้ไข
8. เรียบเรียงบทแปลที่ได้เป็นกาพย์ยานี 11 เมื่อเรียบเรียงเสร็จสิ้นทุกเล่มแล้วจึงแก้ไขและปรับบทแปลให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ได้รับความหมายถูกต้อง ภาษางดงามไพเราะอ่านแล้วได้รับอรรถรสและความเข้าใจเทียบเท่ากับต้นฉบับ
9. ศึกษาปัญหาที่พบระหว่างกระบวนการแปลรวมถึงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา
10. ตรวจสอบแก้ไขฉบับแปลอีกครั้งหนึ่ง
11. สรุปปัญหาที่พบและแนวทางแก้ไขปัญหาในการแปล *Paradise Lost* เป็นกาพย์ยานี 11

ขอบเขตและเกณฑ์การเลือกตัวบท

Paradise Lost เป็นมหากาพย์มีความยาว 292 หน้าแบ่งเป็น 12 เล่ม *Paradise Lost* เป็นบทกวีที่มีความซับซ้อนทั้งในด้านการใช้ภาษาและความหมายในเชิงศาสนาและปรัชญา เต็มไปด้วย สัญลักษณ์ (symbolism) ภาพพจน์ (imagery) และการอ้างถึง (allusion) อีกทั้งยังนำเอาไวยากรณ์ภาษาละตินมาใช้ในการประพันธ์ ดังนั้นการจัดเรียงลำดับคำของ *Paradise Lost* จึงแตกต่างจากลำดับคำในภาษาอังกฤษทั่วไป นอกจากนี้ *Paradise Lost* ยังเป็นบทกวีเชิงศาสนาอธิบายประเด็นความเชื่อและเหตุผลเบื้องหลังที่มีความสลับซับซ้อน เมื่อคำนึงถึงข้อจำกัดในด้านเวลา ผู้วิจัยจึงเลือกแปลเฉพาะเล่มที่มีความสำคัญ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเล่มในการแปล

1. เล่มแรกและเล่มสุดท้ายของมหากาพย์ *Paradise Lost* เล่มแรกมีความสำคัญเนื่องจากเป็นตอนเริ่มเรื่องและเป็นเล่มที่กำหนดทิศทางของเรื่อง และเล่มสุดท้ายมีความสำคัญเพราะเป็นตอนจบเรื่องและเป็นตอนที่สรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้น
2. เล่มที่มีความสำคัญในการเข้าใจแก่นเรื่องและความคิดหลักของกวี
3. เล่มที่มีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่องและการทำความเข้าใจเนื้อหาโดยรวม

เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้างต้น ข้าพเจ้าจึงเลือกศึกษาเฉพาะเล่มที่ 1 เล่มที่ 3 เล่มที่ 4 เล่มที่ 9 เล่มที่ 10 เล่มที่ 11 และเล่มที่ 12 รวมทั้งสิ้น 7 เล่ม มีความยาว 185 หน้า โดยเน้นน้ำหนักที่เล่มที่ 1 เล่มที่ 4 เล่มที่ 9 และเล่มที่ 12 เนื่องจากเล่มที่ 3 เล่มที่ 10 และเล่มที่ 11 นั้น แม้มีความสำคัญในการดำเนินเรื่อง แต่มีความสำคัญน้อยกว่า 4 เล่มหลัก คือเล่มที่ 1 เล่มที่ 4 เล่มที่ 9 และเล่มที่ 12 อีกทั้งประเด็นปัญหาในการแปลที่พบในทั้ง 3 เล่มนี้ ค่อนข้างซ้ำกับประเด็นปัญหาในการแปลที่พบในเล่มที่ 1 เล่มที่ 4 เล่มที่ 9 และเล่มที่ 12

เล่มที่ 1 เป็นเล่มแรกของมหากาพย์ *Paradise Lost* กำหนดแก่นของเรื่อง อธิบายแรงบันดาลใจในการประพันธ์ บรรยายถึงกำเนิดของซาตานซึ่งเป็นตัวละครเอกตัวหนึ่งของเรื่องและเหตุจูงใจที่ทำให้ซาตานล่อลวงมนุษย์ให้ทรยศต่อพระเจ้า

เล่มที่ 3 อธิบายแก่นเรื่องว่าด้วยความยุติธรรมและความรักของพระเจ้าที่มีต่อมนุษย์ มืดตันปรารถนาจะอธิบายว่าพระเจ้าทรงเปี่ยมไปด้วยความยุติธรรมและความรักที่มีต่อมนุษย์ พระองค์ประทานให้อิสระในการตัดสินใจกับมนุษย์ มนุษย์เองเป็นผู้เลือกที่จะทำบาปและทรยศต่อพระเจ้า แม้กระนั้นพระองค์ยังคงรักและให้อภัยมนุษย์โดยเตรียมการให้พระบุตรเสด็จลงมาสิ้นพระชนม์บนโลก อีกทั้งยังทรงให้ทูตสวรรค์มาเตือนอาดัมและเอวาถึงการล่อลวงจากซาตาน นอกจากนั้นเล่มนี้ยังแสดงว่าพระเจ้าทรงล่วงรู้ทุกสิ่ง ทรงรู้ว่ามนุษย์จะพ่ายแพ้ต่อการล่อลวงของซาตานจึงส่งทูตสวรรค์มาเตือนด้วยความห่วงใย แต่พระองค์มอบสิทธิในการตัดสินใจให้กับมนุษย์เป็นผู้กำหนดทางเดินของตัวเอง

เล่มที่ 4 แสดงความขัดแย้งในจิตใจของซาตานเมื่อมองดูโลกและสิ่งที่พระเจ้าทรงสร้างซึ่งเปี่ยมไปด้วยความมั่งคั่งและความสว่าง เปิดเผยความอ่อนแอที่แฝงอยู่ภายในจิตใจของซาตาน

และแสดงว่าซาตานตระหนักถึงความเย่อหยิ่งของตน แต่ในที่สุดก็พ่ายแพ้ต่อความหยิ่ง ละทิ้งโอกาสในการกลับใจและตัดสิ้นใจเดินหน้าล่อลวงมนุษย์ต่อไป

เล่มที่ 9 เป็นเล่มที่สำคัญที่สุดในมหากาพย์ *Paradise Lost* เนื่องจากเป็นบทซาตานมาล่อลวงเอวาให้กินผลไม้แห่งความรู้ซึ่งผิดชอบชั่วดี ความชั่วเข้ามาในจิตใจของเอวา เอวาจึงอ่อนวอนให้กินด้วย อาดัมตัดสิ้นใจกินผลไม้และอาดัมก็ตัดสิ้นใจกินผลไม้เหล่านั้นเพื่อพิสูจน์ความรักที่มีต่อเอวา

เล่มที่ 10 กล่าวถึงการพิพากษาจากพระเจ้า พระบุตรของพระเจ้าเสด็จมาพิพากษาอาดัมและเอวาในสวนเอเดน อาดัมกล่าวโทษเอวาและเอวากล่าวโทษงู พระบุตรพิพากษาให้อาดัมและเอวาต้องตาย แต่ไม่ต้องตายในทันที ผู้หญิงจะต้องคลอดบุตรด้วยความเจ็บปวดและอยู่ในความปกครองของสามี ผู้ชายจะต้องหากินอย่างยากลำบาก

เล่มที่ 11 บทนี้มีความสำคัญเนื่องจากบรรยายให้เห็นถึงการตอบสนองของมนุษย์ มนุษย์สำนึกเสียใจต่อความผิดบาปที่ตนได้ก่อและยินยอมรับการพิพากษาจากพระเจ้า แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างมนุษย์กับซาตาน มนุษย์ทำผิดต่อพระเจ้า แต่ยอมจำนนต่อพระเจ้าและรอคอยการไถ่ที่พระเจ้าทรงสัญญาไว้ แต่ต่างจากซาตานซึ่งในเล่มที่ 4 มีโอกาสในการสำนึกบาปแห่งการทรยศของตน แต่เพราะความหยิ่ง ซาตานจึงยืนยันที่จะเป็นศัตรูกับพระเจ้าต่อไป และมนุษย์ต้องออกจากสวนเอเดน

เล่มที่ 12 เป็นเล่มสุดท้ายของมหากาพย์ *Paradise Lost* ทูตสวรรค์เปิดเผยอนาคตของเผ่าพันธุ์มนุษย์กับอาดัม รวมทั้งแผนการตามน้ำพระทัยพระเจ้าในการให้พระบุตรเสด็จลงมาบนโลกเพื่อปลดปล่อยมนุษย์จากความบาป การเดินทางออกจากสวนเอเดนสู่แผ่นดินโลกของอาดัมและเอวา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. บทแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* ซึ่งยังไม่มีผู้ใดเคยแปลเป็นภาษาไทยมาก่อนและเป็นงานที่ยากยิ่งทั้งในด้านภาษาและความคิดเชิงศาสนาและปรัชญา อีกทั้งเป็นบทแปลที่มีเนื้อความ ความหมาย รูปแบบฉันทลักษณ์และภาษาที่งดงามเทียบเคียงได้กับต้นฉบับ
2. ความเข้าใจกระบวนการแปลกวินิพนธ์ประเภทมหากาพย์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย
3. วิธีการแปลและแก้ปัญหาซึ่งเป็นแนวทางในการแปลมหากาพย์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

การวิเคราะห์ตัวบท

ประวัติของจอห์น มิลตัน

จอห์น มิลตัน เกิดเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ. 1608 ในครอบครัวที่มีฐานะดี บิดาชื่อ จอห์น มิลตัน ซีเนียร์ (John Milton Senior) เป็นอภิลักขณ์และทำธุรกิจเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์ นอกจากนั้น จอห์น มิลตัน ซีเนียร์ยังเป็นเพลงสวดฝีมือสมัครเล่น มารดาของเขาชื่อซาราห์ เจฟเฟอร์รี่ (Sarah Jeffrey) บิดามารดาของจอห์น มิลตัน ซีเนียร์ นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก แต่จอห์น มิลตัน ซีเนียร์และครอบครัวนับถือศาสนาคริสต์ นิกายเพียวริตัน มิลตันสืบทอดศรัทธาอันแรงกล้าในคริสต์ศาสนาจากบิดา ในวัยเด็ก มิลตันเข้าศึกษาที่โรงเรียนเซนต์ พอล (St. Paul's School) ซึ่งเป็นโรงเรียนสำหรับชนชั้นสูง มิลตันเรียนภาษาละติน กรีก ฮีบรู ฝรั่งเศสและอิตาลี ระยะเวลาที่เรียนปีสุดท้ายที่โรงเรียนเซนต์พอล มิลตันประพันธ์บทกวีบทแรกที่ได้รับการตีพิมพ์หลังจากนั้นอีกหลายปี เป็นบทกวีที่เรียบเรียงจากพระธรรมสดุดีบทที่ 114 และ 136 เนื่องจากมิลตันได้ศึกษาภาษากรีกและฮีบรู ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่าในการนำพระธรรมทั้งสองบทมาเรียบเรียงเป็นบทกวีนี้ นอกจากจะค้นคว้าพระคริสตธรรมคัมภีร์ฉบับภาษาอังกฤษแล้ว มิลตันน่าจะศึกษาค้นคว้าจากพระคัมภีร์ฉบับภาษากรีกและฮีบรูด้วย หลังจบการศึกษาจากเซนต์พอล มิลตันเข้าศึกษาต่อที่ไครสต์ คอลเลจ เคมบริดจ์ (Christ College, Cambridge) ในขณะนั้น มิลตันมีความประสงค์จะเป็นศาสนาจารย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามิลตันเป็นผู้มีศรัทธาในคริสต์ศาสนาอย่างแรงกล้าและมีความรู้เกี่ยวกับพระคริสตธรรมคัมภีร์อย่างลึกซึ้ง หลังจากนั้น มิลตันขัดแย้งกับอาจารย์ผู้ดูแลจึงถูกพักการเรียนชั่วคราวและกลับไปอยู่บ้านที่ลอนดอน ต่อมา มิลตันกลับไปเรียนต่อโดยเปลี่ยนอาจารย์ผู้ดูแล

มิลตันจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและโทด้านศิลปศาสตร์จากไครสต์ คอลเลจ เคมบริดจ์ ในระหว่างที่เรียนอยู่เขาประพันธ์บทกวีเป็นภาษาละตินหลายชิ้น แต่มิลตันมีความตั้งใจจะประพันธ์บทกวีเป็นภาษาอังกฤษ เขาเปิดเผยความตั้งใจดังกล่าวไว้ในกวีนิพนธ์ชื่อ *At a Vacation Exercise* ซึ่งเขาอ่านให้เพื่อนนักศึกษาฟังในเดือนกรกฎาคม ปีค.ศ. 1628

Yet I had rather, if I were to choose,
 Thy service in some graver subject use,
 Such as may make thee search thy coffers round,
 Before thou clothe my fancy in fit sound.

ความเป็นกวีเอกและนักเขียนผู้ยิ่งใหญ่ของมิลตันเป็นที่ประจักษ์ชัดตั้งแต่เขาอายุยังน้อย ในช่วงอายุ 20 – 30 ปี มิลตันประพันธ์บทกวีขึ้นเอก 5 ชิ้น ได้แก่ “On the Morning of Christ’s Nativity” “Comus, Lycidas” และ “Il Penseroso” มิลตันประพันธ์ “On the Morning of Christ’s Nativity” ซึ่งมีความยาว 244 บาทเสร็จในคืนเดียว การประพันธ์ได้รวดเร็วเช่นนี้แสดงถึงอัจฉริยภาพของมิลตัน มิลตันประพันธ์ “Lycidas” เพื่อตีพิมพ์ในหนังสือรวมกวีนิพนธ์เพื่อเป็นที่ระลึกถึง เอ็ดเวิร์ด คิง (Edward King) เพื่อนร่วมรุ่นของมิลตันที่ไครสต์ คอลเลจ “Lycidas” เป็นบทกวีสั้นที่โด่งดังที่สุดของมิลตันและจัดเป็นหนึ่งในบทกวีภาษาอังกฤษที่ไพเราะกินใจที่สุด ผลงานตั้งแต่ยุคแรกๆ ของมิลตันแสดงให้เห็นถึงศรัทธาอันมั่นคงที่เขา มีต่อพระเจ้า มิลตันเชื่อว่า กวีนิพนธ์ควรถวายพระเกียรติแด่พระเจ้า ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจมากขึ้นและช่วยให้พัฒนา ความเป็นคริสตศาสนิกชนที่ดี

หลังจบการศึกษา มิลตันทุ่มเทเวลาหลายปีศึกษาและประพันธ์บทกวี หลังจากนั้น เขา จึงออกเดินทางท่องเที่ยวไปทั่วยุโรป การเดินทางนี้เองทำให้มิลตันได้รู้จักผู้มีชื่อเสียงและกวี เลื่องชื่อมากมาย ระหว่างการเดินทางครั้งนี้ มิลตันน่าจะได้พบกับกาลิเลโอ (Galileo) ซึ่งในเวลา นั้น กาลิเลโอถูกคุมตัวอยู่ กาลิเลโอมีปัญหากับศาสนจักร เนื่องจากในสมัยนั้น ศาสนจักร และประชาชนทั่วไปเชื่อว่าโลกเป็นศูนย์กลางของจักรวาลและดวงดาวต่างๆ รวมทั้งดวงอาทิตย์ โคจรรอบโลก แต่กาลิเลโอเชื่อว่าโลกโคจรรอบดวงอาทิตย์ มิลตันเขียนถึงแนวคิดของกาลิเลโอ ไว้ในมหากาพย์ *Paradise Lost* ด้วย นับว่าการเดินทางครั้งนี้ จอห์น มิลตันได้เปิดโลกทัศน์และได้ แรغبันดาลใจและได้ข้อมูลซึ่งเขานำมาใช้ในการประพันธ์ *Paradise Lost* ในอีกหลายปีต่อมา

ในปีค.ศ. 1642 สงครามกลางเมืองเริ่มต้นขึ้นและในปีเดียวกันนี้เอง มิลตันแต่งงานครั้งแรกกับ แมรี เพาเวลล์ (Mary Powell) บุตรสาวของริชาร์ด เพาเวลล์ (Richard Powell) ลูกหนี้ ของเขา ครอบครัวของแมรี เพาเวลล์ เป็นฝ่ายสนับสนุนกษัตริย์ชาร์ลส์ที่ 1 (Charles I) ส่วน มิลตันเป็นฝ่ายตรงข้าม หนึ่งเดือนหลังการแต่งงาน แมรี โพลเวลล์กลับไปอยู่กับครอบครัวของเธอ

ที่ออกซ์ฟอร์ด (Oxford) นอกจากจะสนับสนุนคนละฝ่ายกับภรรยาแล้ว คริสโตเฟอร์ มิลตัน (Christopher Milton) น้องชายของมิลตันเองก็มีความคิดเห็นทางการเมืองที่ขัดแย้งกับพี่ชาย เช่นเดียวกัน คริสโตเฟอร์ มิลตันเป็นฝ่ายสนับสนุนระบอบกษัตริย์ ประมาณหนึ่งปีหลังจากที่ ภรรยาทิ้งเขาไป มิลตันตีพิมพ์บทความชื่อ “Doctrine and Discipline of Divorce” มิลตัน สนับสนุนให้คู่สามีภรรยาสามารถหย่าร้างกันได้ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ขัดแย้งกับความเชื่อของ คริสตศาสนิกชนในสมัยนั้น คริสตศาสนิกชนในสมัยนั้นเชื่อกันว่าการแต่งงานเป็นพิธีศักดิ์สิทธิ์ที่ พระเจ้าเป็นผู้รับรอง ดังนั้น คู่สมรสจึงไม่สามารถหย่าขาดกันได้เว้นแต่ในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมี ความสัมพันธ์ทางเพศกับคนอื่น บทความนี้ทำให้เขาได้รับฉายาว่า “มิลตัน นักหย่าร้าง” มิลตัน เห็นว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ด้อยกว่าผู้ชายและความเชื่อในข้อนี้ปรากฏชัดเจนในมหากาพย์ *Paradise Lost* มิลตันประพันธ์ให้อาדםเป็นฝ่ายที่ฉลาดกว่า แข็งแรงกว่า โกล่ขิดพระเจ้ามากกว่าและมี เกียรติมากกว่าเอวา ในเวลาต่อมา กษัตริย์ชาร์ลส์ที่ 1 แพ้สงคราม แมรี เพาเวลล์กลับมามี มิลตัน และพาครอบครัวของเธอที่ถูกริบทรัพย์สินมาอาศัยอยู่กับเขา

ปีค.ศ. 1646 หนังสือรวมบทกวีของจอห์น มิลตันออกวางจำหน่ายเป็นครั้งแรก หนังสือ เล่มนี้ชื่อ *Poems* ปีถัดมาบิดาของมิลตันและบิดาของแมรี เพาเวลล์เสียชีวิต จอห์น มิลตัน ซีเนียร์ ยกมรดกจำนวนค่อนข้างมากให้มิลตัน ทำให้มิลตันมีฐานะค่อนข้างมั่งคั่ง

ปีค.ศ. 1649 กษัตริย์ชาร์ลส์ที่ 1 ถูกประหารชีวิตสร้างกระแสความปั่นป่วนในหมู่ประชาชน อังกฤษ มิลตันตีพิมพ์บทความ “Tenure of Kings and Magistrates” ซึ่งสนับสนุนการประหาร ชีวิตกษัตริย์ชาร์ลส์ที่ 1 จากข้อเขียนนี้เองทำให้สภาเชิญมิลตันมารับตำแหน่งอัครราชทูตต่าง ประเทศ ขณะนั้น มิลตันเริ่มมีปัญหาทางสายตาแล้ว แต่เมื่อมารับตำแหน่งอัครราชทูต มิลตันทุ่มเททำงานอย่างเต็มที่จนทำให้สายตาของเขาแยลงเรื่อยๆ จนในที่สุดมิลตันก็บ่นตาบอด สนิทในปีค.ศ. 1652 มีข้อสันนิษฐานว่าสาเหตุที่มิลตันสูญเสียการมองเห็นเกิดจากโรคต้อหิน

แมรี เพาเวลล์ ภรรยาคนแรกของมิลตันเสียชีวิตไปในปี 1652 มิลตันแต่งงานอีกครั้ง กับแคเธอรีน วูดค็อก (Katherine Woodcock) ซึ่งเสียชีวิตสองปีหลังจากแต่งงาน หลังจาก แคเธอรีนเสียชีวิตเพียงไม่กี่ปี มิลตันแต่งงานครั้งที่สามกับอลิซาเบธ มินชูลล์ (Elizabeth Minshull) เห็นได้ว่าการแต่งงานทั้งสามครั้งของมิลตันนั้นค่อนข้างสั้นและมีปัญหาความแตกร้าง

ในมหากาพย์ *Paradise Lost* มิลตันค่อนข้างจะมีความคิดเห็นในแง่ลบกับผู้หญิง จึงอาจเกิดอนุมานได้ว่า ความขมขื่นในชีวิตสมรสมีผลต่อเนื้อเรื่องของมหากาพย์

ปีค.ศ. 1658 โอลิเวอร์ ครอบเวลด์ (Oliver Cromwell) ผู้ชักชวนให้มิลตันมารับตำแหน่ง อาลักษณ์เสียชีวิต บุตรชายของโอลิเวอร์ ครอบเวลด์ไม่สามารถรักษาอำนาจไว้ได้ กลุ่มผู้ภักดีต่อกษัตริย์กลับมาเรื่องอำนาจอีกครั้ง กษัตริย์ชาร์ลส์ที่ 2 (Charles II) ขึ้นครองราชย์ มิลตันต้องหลบซ่อนตัว งานเขียนสองชิ้น “Defensio pro populo Anglicano” และ “Eikonoklastes” ถูกเผา เขาหลบซ่อนตัวอยู่จนกฎหมายโทษผู้ต่อต้านกษัตริย์ชาร์ลส์ที่สองผ่านสภา กระนั้น ช่วงปลายปี มิลตันก็ถูกจับแต่หลังจากนั้นเพียงไม่กี่เดือน เขาก็ได้รับการปล่อยตัว

ในปีค.ศ. 1656 มิลตันเริ่มประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost* ระหว่างการประพันธ์นี้ ตาของเขาบอดสนิทจึงต้องอาศัยลูกสาวหรือเพื่อนๆ ที่แวะมาเยี่ยมเป็นครั้งคราว โดยมิลตันจะท่องบทกวีที่ละบรรทัดและให้ผู้อื่นบันทึกให้ มหากาพย์ *Paradise Lost* เป็นผลงานชิ้นเอกที่มิลตันใช้เวลาประพันธ์นานถึง 11 ปี มิลตันมีความตั้งใจจะแต่งมหากาพย์ตั้งแต่อายุได้เพียง 16 ปี เดิมทีเขาตั้งใจจะประพันธ์มหากาพย์เกี่ยวกับกษัตริย์อาเธอร์และประพันธ์บทกวีโศกเกี่ยวกับการตกสู่บาปของมนุษย์ แต่ต่อมา มิลตันหมดความสนใจเรื่องตำนานของกษัตริย์อาเธอร์ แต่ยังคงมีความปรารถนาที่จะประพันธ์มหากาพย์และบทกวีเกี่ยวกับการตกสู่บาปของมนุษย์อยู่ มหากาพย์ *Paradise Lost* จึงเป็นการรวมความตั้งใจทั้งสองประการเข้าด้วยกัน *Paradise Lost* ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในปีค.ศ. 1667 ในการตีพิมพ์ครั้งนี้ มิลตันแบ่งมหากาพย์เรื่องนี้ออกเป็น 10 เล่ม ต่อมาในปีค.ศ. 1674 *Paradise Lost* ได้รับการตีพิมพ์ครั้งที่สอง ในครั้งนี้ มิลตันแบ่งมหากาพย์ *Paradise Lost* ออกเป็น 12 เล่ม โดยแบ่งบทใหม่เพื่อให้เท่ากับจำนวนบทของมหากาพย์ในยุคโบราณ เช่น มหากาพย์เอเนียด (The Aeneid) ของเวอร์จิล

ในปีค.ศ. 1671 ผลงานกวีนิพนธ์ *Paradise Regained* ซึ่งนำเสนอเรื่องราวต่อจากมหากาพย์ *Paradise Lost* ได้รับการตีพิมพ์ *Paradise Regained* เล่าถึงการปลดปล่อยมนุษย์ชาติจากอำนาจของซาตานผ่านทางพระเยซูคริสต์ และในปีเดียวกันนี้เอง *Samson Agonistes* ผลงานกวีนิพนธ์เกี่ยวกับคริสต์ศาสนาที่เป็นผลงานสำคัญอีกชิ้นหนึ่งของจอห์น มิลตันก็ได้รับการตีพิมพ์เช่นเดียวกัน วันที่ 9 พฤศจิกายน 1674 มิลตันเสียชีวิตจากโรคเกาต์ เมื่อมีอายุเพียง 66 ปี

มหากาพย์ *Paradise Lost* ผลงานกวีนิพนธ์ชิ้นเอกของจอห์น มิลตัน ได้รับการยกย่องให้เป็นวรรณคดีคลาสสิกตั้งแต่ปีค.ศ. 1700 เป็นต้นมา

เรื่องย่อ

มหากาพย์ *Paradise Lost* แบ่งออกเป็น 12 เล่ม ดั่งมีเนื้อความโดยย่อดังนี้

เล่มที่ 1

มิลตันเริ่มต้นมหากาพย์ *Paradise Lost* ด้วยการวิงวอนขอความช่วยเหลือจากเทพมิวส์ ประกาศให้ผู้อ่านทราบถึงประเด็นของเขา คือเพื่อเล่าถึงบาปเริ่มแรกที่เกิดจากการที่มนุษย์ไม่เชื่อฟังคำสั่งของพระเจ้าและประกาศว่าวิธีการของพระเจ้านั้นยุติธรรม แก่นของเรื่องปรากฏอยู่ในบรรทัดที่ 25 – 26

I may assert eternal providence
And justify the ways of God to men.

ในบทวิงวอนขอความช่วยเหลือจากเทพมิวส์ มิลตันระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเทพมิวส์ที่ขอความช่วยเหลือนั้นคือพระวิญญูณบริสุทธ์โดยบอกว่ามิวส์ของมิลตันคือองค์ที่ดลใจโมเสสผู้เขียนพระธรรมปฐมกาล และมิวส์องค์ที่เขาขอความช่วยเหลือไม่ใช่เทพมิวส์หนึ่งในเก้าองค์ที่สถิตอยู่ ณ ภูเขาเฮลิคอนแต่สถิตอยู่ที่ภูเขาไซปรัสหรือซีเนายซึ่งเป็นที่ที่โมเสสขึ้นไปรับบัญญัติสิบประการจากพระเจ้าหรือภูเขาซีนายซึ่งเป็นที่สถิตของพระเจ้า

เมื่ออาร์มภบทจบ มิลตันเริ่มเปิดตัวซาตานผู้ล่องหนให้มนุษย์กระทำบาปต่อพระเจ้า โดยเปิดฉากตอนที่ซาตานนอนหลับอยู่ในบึงไฟนรกหลังจากถูกพระบุตรขับไล่ตกจากสวรรค์ ซาตานนอนเคียงข้างกับเบเอลเซบูล มือขวาของเขา ซาตานรำพันถึงความพ่ายแพ้ที่ได้รับและสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ แต่มีได้สำนึกผิดและตั้งใจจะเป็นปรปักษ์กับพระเจ้าต่อไป ถึงตอนนี้ความคิดของซาตานเริ่มตกต่ำลง เพราะก่อนหน้านี้ ซาตานและกองกำลังทูตสวรรค์กบฏทำ

สงครามแย่งชิงสวรรค์จากพระเจ้าอย่างเปิดเผย แต่ในบรรทัดที่ 121 ชาตานเริ่มพูดถึงการทำสงครามด้วยอุบาย

To wage by force or guile eternal war,

และเปลี่ยนเป้าหมายจากเดิมคือการยึดครองสวรรค์ด้วยกำลังไปเป็นแก้แค้นพระเจ้าด้วยการทำให้พระประสงค์ของพระองค์ล้มเหลว

บรรทัดที่ 194 – 208 บรรยายรูปร่างชาตานว่ามีร่างกายใหญ่โตมากกว่าเทพเจ้าไททันในตำนานกรีกและเลวีอาธาน สัตว์ทะเลที่ตัวใหญ่ที่สุดในบรรดาวัไ้ในพระคัมภีร์ ชาตานสะบัดหลุดจากโซ่ตรวนที่ตรึงเขาไว้กับอ่าวเพลิง มิใช่ด้วยพลังกำลังของตัวเองแต่เป็นเพราะพระเจ้าทรงยินยอมให้เขาสลัดหลุดออกมา ชาตานจึงชักชวนเบเอลเซบูลบินจากอ่าวเพลิงไปยังแผ่นดินโนนรก ซึ่งมี 'ไฟแข็ง' (solid fire) ลูกไฟม้ออยู่ ชาตานประกาศความตั้งใจที่จะตั้งตัวเป็นเจ้าผู้ครองนรกและความคิดที่จะสร้างสวรรค์ขึ้นในนรก ครั้นแล้วจึงเรียกกระดมพลกองกำลังทูตสวรรค์กบฏ ทั้งหมดพากันบินมาหาชาตาน มิสตันบรรยายชื่อของผีมารตนสำคัญๆ ในกองทัพของชาตานได้แก่ โมเลค เคโมส บาอัล อัซทาโรท แอสตาร์เต ธัมมูส ดานโดน รีมมอน โอลีริส ไอซิส โอรัส แมมมอน และปีไลอัล ต่อมามนุษย์นับถือบูชาผีมารเหล่านี้เป็นเทพเจ้า ชื่อของเทพเจ้าเหล่านี้ปรากฏอยู่ในพระคัมภีร์ว่าเป็นเทพเจ้าที่อาณาจักรต่างๆ ในยุคโบราณนับถือ

ด้วยความตั้งใจที่จะสร้างสวรรค์ขึ้นในนรก ชาตานบัญชาให้กองกำลังทูตสวรรค์กบฏสร้างเมืองหลวงของเหล่าปีศาจขึ้นในนรก แมมมอน ปีศาจจอมละโมภเป็นผู้นำกองกำลังส่วนหนึ่งไปขุดแร่และอัญมณีจากจากพื้นดินในนรก มัลซิเบอร์เป็นช่างเอกคุมการก่อสร้าง ก่อนตกจากสวรรค์ มัลซิเบอร์เป็นผู้ก่อสร้างสิ่งก่อสร้างหลายชั้นบนสวรรค์ เมืองหลวงนี้มีชื่อว่า แพนดาโมเนียม เป็นภาษาลาตินซึ่งแปลว่า ปีศาจทั้งหลาย มิสตันบรรยายว่าเป็นเมืองที่มีความสวยงามยิ่งกว่าสิ่งก่อสร้างใดๆ ในโลก

เล่ม 1 จบลงตรงที่ชาตานเรียกประชุมกองทัพของเขาในปราสาท พวกหัวหน้านั่งอยู่ในร่างเดิม ส่วนพวกชั้นรองๆ ต้องแปลงกายให้เล็กเพื่อจะเข้ามาประชุมกันได้

เล่มที่ 2

เล่มนี้เริ่มต้นด้วยฉากซาตานนั่งบนบัลลังก์ในท้องพระโรง ซาตานประกาศว่าเขายังไม่หมดหวังและทำที่เป็นเปิดโอกาสให้พวกปีศาจแสดงความคิดเห็นว่าควรจะทำอะไรต่อไป โมเลค ปีศาจกระหายสงครามเป็นคนแรกที่เสนอความคิดเห็น โมเลคเสนอว่ากองทัพปีศาจควรรวบรวมกำลังบุกสวรรค์อีกครั้งหนึ่งโดยให้เหตุผลสนับสนุนว่านรกเป็นที่ที่เลวร้ายที่สุด เป็นโทษทัณฑ์ที่ร้ายแรงที่สุดที่พระเจ้าจะลงโทษพวกเขาได้ ในเมื่อตอนนี้พวกเขาอยู่ในนรกแล้ว ถ้าแพ้อีกก็ไม่มีอะไรจะต้องเสีย คนที่สองคือปีไลอัลซึ่งเสนอความคิดเห็นขัดแย้งจากโมเลค ปีไลอัลบอกว่าพระเจ้าอาจจะลงโทษพวกปีศาจหนักกว่านี้ได้และอย่างน้อยตอนนี้พวกเขาก็มิได้ถูกใช้ล่ามตรึงไว้กับอ่าวเพลิงแล้ว ควรอยู่เฉยๆ ไม่ทำอะไรเลย รอพระเจ้าให้อภัยในอนาคต ข้อเสนอของปีไลอัลฟังดูดีเหมือนลำนึกผิดเพราะไม่ต้องการต่อต้านพระเจ้าแล้ว แต่เมื่อพิจารณาดูจะพบว่า ปีไลอัลไม่ได้พูดถึงการกลับใจใหม่ เพียงแต่ต้องการอยู่เฉยๆ ไม่อยากทำอะไร คนที่สามคือแมนมอน แมนมอนเสนอให้สร้างนรกเป็นอาณาจักรที่งดงามและยิ่งใหญ่เลียนแบบสวรรค์ ปีศาจส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแมนมอน แต่เมื่อเบเอลเซบูลเสนอความคิดเห็นเป็นคนสุดท้ายสิ่งที่เบเอลเซบูลพูดนั่นคือความคิดของซาตาน ซาตานต้องการได้ผลสรุปที่เขาตั้งใจไว้แต่แรก แต่ทำที่เป็นเปิดโอกาสให้เหล่าปีศาจได้แสดงความคิดเห็น เมื่อสมุนของเขาแสดงความคิดเห็นเสร็จสิ้นแล้ว เบเอลเซบูลจึงเสนอความคิดเห็นของซาตานปิดท้าย เขาเสนอให้ต่อสู้กับพระเจ้าด้วยวิธีการใหม่ นั่นคือทำลายหรือทำให้มนุษย์แปดเปื้อน เมื่อยังอยู่บนสวรรค์ ซาตานเคยได้ยินข่าวลือเรื่องการสร้างโลกและมนุษย์ ดังนั้นเขาจึงวางแผนจะทำลายมนุษย์ พวกปีศาจยอมรับข้อเสนอของเบเอลเซบูลตามความประสงค์ของซาตาน

เมื่อตกลงกันแล้วว่าจะทำตามแผนการของซาตาน เรื่องก็ดำเนินต่อมาที่การหาผู้ทำหน้าที่บินไปยังโลกเพื่อสอดแนมมนุษย์ ไม่มีใครรับอาสาเลย ซาตานจึงรับอาสาที่จะไปเอง

เมื่อซาตานมาถึงประตูนรก เขาพบความบาปและมรณาเฝ้าประตูนรกอยู่ ความบาปมีกายท่อนบนเป็นหญิงสาวสวยแต่น่ากลัว ส่วนกายท่อนล่างเป็นงู ส่วนมรณามีรูปลักษณ์เหมือนผี ซาตานและความบาปจำกันไม่ได้ จึงเกือบจะต่อสู้กัน แต่แล้วความบาปเกิดจดจำซาตานได้จึงเล่าให้ฟังว่าเธอคือบุตรสาวของเขา และมรณาคือบุตรชายของเธอและซาตาน ซาตานให้กำเนิดความบาปตั้งแต่ยังอยู่บนสวรรค์เมื่อเขาตั้งใจจะไม่เชื่อฟังพระเจ้า เขาสมสู่กับความบาปจนเกิด

มรณา จากนั้นมรณาข่มขึ้นความบาป มารดาของตนจนเกิดสุนัขจรกซึ่งวนเวียนอยู่รอบเอด สร้างความทรมานให้กับความบาป ซาตานจึงบรรยายแผนการทำลายมนุษย์ให้ความบาปและมรณาฟัง เมื่อได้ฟังความบาปและมรณายินดีร่วมมือกับซาตานจึงเปิดประตูรกให้ซาตานออกไป

ซาตานบินไปพบความวุ่นวาย (Chaos) กับราตรี (Night) ซาตานบรรยายแผนการของตนให้ความวุ่นวายฟัง กล่าวชักจูงใจโดยบอกว่าแผนการของเขาจะทำให้โลกกลับคืนสู่ความปั่นป่วน ความวุ่นวายเห็นด้วยจึงชี้ทางให้ซาตานไปยังโลก

เล่มที่ 3

บทเริ่มต้นของเล่มที่ 3 นี้เป็นที่รู้จักกันในชื่อ ‘The Prologue to Light’ มีต้นอาร์มภทโดยการอ้อนวอน ‘แสงศักดิ์สิทธิ์’ โดยขอให้พระเจ้าฉายแสงแห่งปัญญาเพื่อที่เขาจะได้แบ่งปันเรื่องราวที่รู้มาให้ผู้อ่านฟัง

ในช่วงอาร์มภท มีต้นพุดถึงสภาพของตัวเองซึ่งตาบอดมองไม่เห็น โดยบรรยายเอาไว้อย่างจับใจ เช่น ในบรรทัดที่ 41 – 50

Seasons return; but not to me returns
 Day, or the sweet approach of even or morn
 Or sight of vernal bloom, or summer's rose,
 Or flocks, or herds, or human face divine;
 But cloud instead and ever-during dark
 Surrounds me, from the cheerful ways of men
 Cut off, and for the book of knowledge fair,
 Presented with a universal blank
 Of nature's works, to me expunged and razed,
 And wisdom at one entrance quite shut out.

ต่อจาก The Prologue of Light มืดตันเริ่มต้นเล่มที่ 3 ที่ท้องพระโรงแห่งสวรรค์ การประชุมชาวสวรรค์ซึ่งมีพระเจ้าเป็นองค์ประธาน พระเจ้าทอดพระเนตรดูมนุษย์ที่พระองค์สร้างอยู่ในสวนเอเดน ครั้นแล้วพระองค์จึงทรงทอดพระเนตรเห็นซาตานกำลังบินจากเขตแดนแห่งความวุ่นวายมายังโลก

พระเจ้าตรัสพยากรณ์ว่าซาตานจะหลอกล่อให้มนุษย์กินผลไม้แห่งความสำนึกดีและชั่ว และมนุษย์จะละเมิดข้อห้ามของพระองค์ ทำบาปกับพระเจ้าเป็นเหตุให้ต้องตาย พระเจ้าทรงอธิบายอย่างชัดเจนว่าพระองค์สร้างมนุษย์ให้แข็งแกร่งมีกำลังและมีปัญญาพอที่จะยืนหยัดต้านทานการทดลองของซาตานได้ แต่พระองค์ประทานอิสระในการคิดและตัดสินใจให้มนุษย์ ดังนั้นมนุษย์จึงมีสิทธิที่จะฝ่าฝืนคำสั่งของพระองค์ได้ มืดตันเน้นย้ำประเด็นนี้หลายครั้ง เช่น ในบรรทัดที่ 97 – 99

Whose but his own? Ingrate, he had of me
All he could have; I made him just and right,
Sufficient to have stood, though free to fall.

แต่แม้มนุษย์สมควรต้องรับโทษทัณฑ์สำหรับการละเมิดของตน พระเจ้ามีน้ำพระทัยปรารถนาที่จะตัดสินมนุษย์ด้วยความเมตตา พระองค์ทรงมีแผนการจะให้ผู้หนึ่งซึ่งมิได้กระทำบาปลงไปบังเกิดเป็นมนุษย์เพื่อรับความตายเพื่อไถ่มนุษย์ เมื่อผู้ที่ปราศจากบาป เต็มใจยอมสละชีวิตของตนเพื่อฟังพระเจ้าจนถึงความมรณา ชาวสวรรค์ทุกคนไม่มีผู้ใดพูดว่าจะยอมตายเพื่อไถ่บาปของมนุษย์ จนกระทั่งพระบุตรเป็นผู้รับอาสา พระเจ้าประกาศว่าผู้ที่เชื่อในพระบุตรจะได้รับการไถ่ ส่วนผู้ที่ไม่เชื่อจะต้องตกนรก ทั้งทั้งสวรรค์พากันสรรเสริญพระบุตร

ฝ่ายซาตานร่อนลงที่สวรรค์ของคนโง่ (Limbo of Vanity) ซึ่งเป็นที่ซึ่งคนที่หลงตัวเองเชื่อในสิ่งที่ไร้แก่นสาร มืดตันเขียนเสียดสีนักบวชและผู้นับถือนิกายโรมันคาทอลิกโดยบอกว่าเมื่อนักบวชเหล่านี้เสียชีวิต แทนที่จะได้ขึ้นสวรรค์กลับต้องมาอยู่ที่สวรรค์ของคนโง่แทน เช่น ในบรรทัดที่ 474 – 480

Embryos and idiots, eremites and friars,
 White, black and grey, with all their trumpery.
 Here pilgrims roam, that strayed so far to seek
 In Golgotha him dead who lives in heaven;
 And they who, to be sure of Paradise,
 Dying put on the weeds of Dominic,
 Or in Franciscan think to pass disguised.

สีขาว สีดำ และสีเทาในบรรทัดที่ 475 เป็นสีของชุดนักบวชในนิกายโรมันคาทอลิก

สวรรค์ของคนโง่ในยามนี้ว่างเปล่าเพราะโลกเพิ่งถือกำเนิดขึ้น อาดัมและเอวายังไม่ตกสู่บาป ซาตานจึงอยู่ที่นั่นตามลำพัง เขามองเห็นบันไดทอดจากโลกขึ้นไปยังประตูสวรรค์ ซาตานไปยืนอยู่ที่บันไดชั้นล่างสุดและได้เห็นความงามของโลก แต่ดวงอาทิตย์ดึงดูดใจเขา ซาตานจึงออกบินมุ่งหน้าไปยังดวงอาทิตย์ เขาพบอูรีเอล เทพบดีผู้ดูแลดวงอาทิตย์ ซาตานปลอมตัวเป็นครอบครัวหนึ่ง ทูตสวรรค์ที่มีระดับชั้นต่ำกว่าเทพบดี ซาตานเสแสร้งตบตาอูรีเอลว่าต้องการไปเยี่ยมชมมนุษย์ซึ่งเป็นสิ่งทรงสร้างชิ้นเอกของพระเจ้า ขอให้อูรีเอลชี้ทาง มืดตันบรรยายไว้ว่าการเสแสร้งตบตาเป็นความบาปที่มีแต่พระเจ้าองค์เดียวมองออก อูรีเอลจึงหลงกลชี้ทางไปสู่สวนเอเดนให้ ซาตานจึงอำลาจากมาและบินร่อนลงบนยอดเขาโนเฟต

เล่มที่ 4

เล่มที่ 4 เริ่มต้นด้วยบทรำพึงรำพันของซาตาน ซาตานแสดงออกอย่างชัดเจนว่าเขารู้ว่าพระเจ้ามีพระคุณกับเขามากเพียงใด แต่เขากลับโทษว่าเป็นเพราะพระเจ้ายกเขาให้อยู่ในสถานะที่สูงเกินไปคือเป็นหัวหน้าทูตสวรรค์จึงทำให้เขาเกิดความทะเยอทะยานต้องการแย่งชิงอำนาจจากพระเจ้า จะเห็นได้ว่าซาตานไม่ได้เข้มแข็งและมั่นใจเท่าที่เขาแสดงออกต่อหน้าเหล่าปีศาจที่ติดตามเขา ซาตานรู้สึกผิดแต่ไม่ยอมกลับใจ ไม่ยอมขอการอภัยจากพระเจ้าแต่กลับตั้งใจจะทำลายแผนการของพระองค์

ในระหว่างที่ซาตานในคราบแปลงรำพึงรำพันกับตัวเองอยู่นั้น ใบหน้าของเขาปรากฏ การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ 3 ประการ ได้แก่ เคียดแค้น วิชยาและสิ้นหวัง อูรีเอลเห็นดังนั้น จึงทราบว่าครูปที่มาจากทางนั้นเป็นครูปปลอม เพราะว่าชาวสวรรค์ไม่แสดงสีหน้าเช่นนั้น อูรีเอลจึงมาเตือนยามเฝ้าสวนเอเดน

ซาตานกระโดดข้ามกำแพงสวนเอเดน จากนั้นจึงปลอมตัวเป็นนกน้ำจับอยู่บนต้นไม้ แห่งชีวิตเพื่อสอดแนมมนุษย์ มีลตันบรรยายความมั่งคั่งและความอุดมสมบูรณ์ของสวนเอเดน แต่แทนที่ซาตานจะรู้สึกยินดีที่ได้อยู่ท่ามกลางธรรมชาติอันงดงาม เขากลับไม่มีความสุข ซาตาน ได้เห็นมนุษย์เป็นครั้งแรก อาดัมและเอวาในตอนนั้นอาศัยอยู่ในสวนเอเดนด้วยร่างกายที่ เปลือยเปล่าเพราะว่ายังไม่ตกสู่บาป ซาตานเฝ้าดูทั้งสองหยอกเย้ากันระหว่างทำสวน

ระหว่างทำสวนอยู่ด้วยกัน อาดัมพูดคุยกับเอวาถึงพระบัญชาของพระเจ้าที่ห้ามไม่ให้ มนุษย์กินผลไม้จากต้นไม้แห่งความสำนึก ก่อนการตกสู่บาป อาดัมมีทัศนคติแง่บวกต่อข้อห้าม ของพระเจ้า อาดัมคิดว่าการปฏิบัติตามข้อห้ามเพียงข้อเดียวนั้นเป็นเรื่องง่ายเพราะพระเจ้า ประทานสรรพสิ่งให้มนุษย์มากมาย เอวาเองก็เห็นด้วยกับอาดัม

ต่อจากนั้น เอวาเล่าให้อาดัมฟังถึงครั้งแรกที่เธอตื่นขึ้นหลังจากการทรงสร้าง เอวาตื่น ขึ้นมาในเงาไม้ จากนั้นเธอเดินตามลำธารขึ้นไปยังต้นน้ำ เอวามาถึงทะเลสาบน้ำใสราวเรียบ เธอจึงก้มลงมอง เธอเห็นภาพสิ่งมีชีวิตแสนสวย ที่แรกเธอก็ไม่รู้ว่าเป็นเงาสะท้อนของตัวเอง แต่เธอก็พอใจจะมองภาพเงาในน้ำ จนกระทั่ง พระเจ้าตรัสกับเธอว่าภาพในน้ำนั้นคือเงาของเธอ เองและเรียกเธอให้ตามพระองค์ไปยังที่ที่อาดัมรออยู่ เมื่อเอวาเห็นอาดัมเป็นครั้งแรก เธอคิดว่า อาดัมไม่สวยงามเท่าเงาของเธอเอง เธอจึงหันหลังจะผลະหนีจากเขา แต่อาดัมร้องเรียกและจับ มือเธอไว้ เธอจึงยอมอยู่กับเขา

ซาตานยินดีที่ได้ยินอาดัมเล่าให้เอวาฟังถึงข้อห้ามที่พระเจ้ากำหนดไว้สำหรับมนุษย์ เขาเริ่มคิดแผนการที่จะล่อลวงมนุษย์ ครั้นแล้วเขาจึงออกสำรวจสวนเอเดนเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม

เย็นวันนั้นเอง อูรีเอลรีบรุดมาหาเทพบิดาเบรียลที่ประตูสวนเอเดนทางฝั่งตะวันออก เพื่อเตือนเรื่องวิญญาณชั่วที่ปลอมแปลงเป็นครูปหลอกให้เขาบอกทางมายังที่อาศัยของมนุษย์

กาเบรียลรับปากว่าหากวิญญาณนั้นมายังสวนเอเดนจริง เขาจะตามหาตัวให้พบก่อนรุ่งสางของวันรุ่งขึ้น

เมื่อถึงเวลาค่า อาดัมก็ชักชวนเอวาเข้าไปพักผ่อนในซุ้มไม้ที่ทั้งสองใช้เป็นที่พักอาศัยในคืนนั้นเอง อาดัมและเอวามีความสัมพันธ์อันที่สามีภรรยาเป็นครั้งแรก มิลตันซึ่งนับถือศาสนาคริสต์ นิกายเพิวรีตันมีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้นับถือนิกายเพิวรีตันในสมัยนั้น สมัยนั้นเชื่อกันว่าก่อนการตกสู่บาปนั้น อาดัมและเอวาไม่ได้มีเพศสัมพันธ์กัน และความสุขทางเพศเป็นบาป แต่มิลตันมีความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป เขาประกาศไว้อย่างชัดเจนในหลายๆ ตอนว่าความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรณานั้นไม่ใช่บาปแต่น้ำพระทัยของพระเจ้า สิ่งที่เป็นบาปคือตัณหาหาคะที่เกิดขึ้นหลังตกสู่บาป เช่น ในบรรทัดที่ 758 – 762

Far be it that I should write thee sin or blame,
Or think thee unbefitting holiest place,
Perpetual fountain of domestic sweets,
Whose bed is undefiled and chaste pronounced,
Present, or past, as saints and patriarchs used.

ในคืนนั้นเอง กาเบรียลสั่งการให้ทูตสวรรค์กระจายกำลังล้อมสวนสวรรค์ไว้และให้ไอริเอลกับเศเฟนบินค้นหาวิญญาณชั่วที่แอบซ่อนอยู่ในสวนสวรรค์ ไกลรุ่งสาง ไอริเอลกับเศเฟนพบตัวซาตานขณะที่แปลงร่างเป็นคางคกนั่งอยู่ใกล้ๆ นูของเอวา ขณะนั้น ซาตานกำลังล่อลวงเอวาผ่านความฝัน ไอริเอลกับเศเฟนพาตัวซาตานมาพบกาเบรียล กาเบรียลสอบถามซาตานถึงสาเหตุที่ซาตานแปลงร่างเป็นคางคกมาหลบซ่อนอยู่ใกล้ๆ มนุษย์ ตอนแรก ซาตานโกหกกว่าที่ออกมาจากนรกก็เพื่อหนีจากความเจ็บปวด เมื่อกาเบรียลเยาะเย้ยซาตานว่าทอดทิ้งพรรคพวกให้อยู่ในนรกแต่ตัวเองกลับหนีมาคนเดียว ซาตานก็โกรธแล้วเปลี่ยนไปแก้ตัวว่ามาเพื่อสอดแนม กาเบรียลขับไล่ซาตานให้กลับไปยังนรก ซาตานไม่ยอม ทั้งคู่กำลังจะต่อสู้กัน พระเจ้าทรงยุติการสู้รบครั้งนี้โดยปล่อยตาซึ่งลงมาจากสวรรค์ เมื่อซาตานเห็นคำพยากรณ์จากตาซึ่งว่าถ้าต่อสู้กันจะเกิดผลร้าย เขาก็รีบบินหนีไป

เล่มที่ 5

อาดัมและเอวาตื่นขึ้น เอวาเล่าความฝันของเธอให้อาดัมฟัง เอวาฝันว่าเธอได้ยินเสียงเรียกและเธอตามเสียงนั้นไปยังต้นไม้แห่งความสำนึกดีและชั่ว ทูตสวรรค์ในความฝันชักชวนให้เธอกินผลไม้ ตัวเธอก็เคี้ยวและกินด้วย เขาบอกเธอว่าผลไม้ที่มีฤทธิ์ทำให้เป็นเทพ ทูตสวรรค์องค์นั้นยื่นผลไม้ให้เธอและเธอก็กิน จากนั้นเธอบินล่องลอยไปกับเขาในความฝัน อาดัมนั่งนึกไม่สบายใจเมื่อได้ยินเรื่องความฝันของเอวา แต่เขาก็ปลอบใจเธอว่าความฝันไม่จำเป็นต้องกลายเป็นจริง เอวาจึงรู้สึกสบายใจขึ้น ทั้งสองจึงสรรเสริญพระเจ้าไปทำงานไป

บนสวรรค์ พระเจ้าทรงบัญชาให้เทพดีราฟาเอลไปเตือนอาดัมว่าซาตานจ้องหาโอกาสจะทดลองมนุษย์อยู่ และย้ำว่ามนุษย์มีความเข้มแข็งพอที่จะยืนหยัดต่อการทดลองแต่มีอิสระที่จะทำบาป ราฟาเอลจึงลงมาที่สวนเอเดน อาดัมและเอวาต้อนรับราฟาเอลเป็นอย่างดี ทั้งสามรับประทานอาหารร่วมกัน หลังจากรับประทานอาหารเสร็จ เอวาก็ออกไปปล่อยให้ราฟาเอลคุยกับอาดัม

ราฟาเอลบอกอาดัมว่ามนุษย์คือสิ่งทรงสร้างขึ้นเอกบนโลกนี้เพราะว่ามนุษย์มีความสามารถที่จะตัดสินใจและเตือนอาดัมให้เลิกตัดสินใจเชื่อฟังพระเจ้าทุกครั้ง อาดัมเกิดความสงสัยว่าสิ่งทรงสร้างจะเลิกตัดสินใจไม่เชื่อฟังพระเจ้าได้อย่างไร ราฟาเอลจึงอธิบายให้ฟังว่าพระเจ้าสร้างอาดัมอย่างสมบูรณ์แบบแต่สภาพของอาดัมนั้นเปลี่ยนแปลงได้ อาดัมมีอำนาจที่จะรักษาความสมบูรณ์แบบไว้และในขณะที่เดียวกันก็มีอำนาจที่จะสูญเสียความสมบูรณ์แบบนั้นไปได้

อาดัมเกิดความอยากรู้อยากเห็นจึงถามถึงที่มาของความไม่เชื่อฟัง ราฟาเอลจึงเล่าเรื่องการทำบาปของซาตานให้เขาฟัง เมื่อก่อนนั้น สวรรค์ไม่มีความวุ่นวาย ทูตสวรรค์ทุกองค์เชื่อฟังพระเจ้า วันหนึ่งพระเจ้าประกาศว่าพระองค์ให้กำเนิดพระบุตรผู้จะมาปกครองอยู่เบื้องขวาของพระเจ้า ทูตสวรรค์องค์หนึ่งซึ่งชื่อของเขาถูกลบเลือนจากสวรรค์ บัดนี้เขาเป็นที่รู้จักกันในนามของซาตาน ซาตานเคยเป็นเทพดีครองตำแหน่งสูงสุดโคจรเพราะเขาคิดว่าเขาต้องเป็นที่สองรองจากพระเจ้า เขาจึงฉกฉวยพระบุตร เขาจึงชักชวนทูตสวรรค์ 1 ใน 3 ให้กบฏ ซาตานตั้งบัลลังก์

ของตนขึ้นมาในสวรรค์และบอกว่าพระเจ้าปกครองอย่างไม่ยุติธรรม อับดิเอล เป็นทูตสวรรค์เพียงองค์เดียวที่ได้แย้งซาตาน เขาถูกบรรดาทูตสวรรค์กับภูตภูตดูหมิ่น แต่อับดิเอลก็ยืนยันว่าซาตานและพรรคพวกทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องและจะต้องพ่ายแพ้อย่างแน่นอน อับดิเอลผละจากที่ชุมนุมฝ่ายของซาตานกลับมาหาพระเจ้า

เล่มที่ 6

ในเล่มที่ 6 ราฟาเอลเล่าถึงสงครามในสวรรค์ เริ่มที่อับดิเอลเดินทางกลับไปหาพระเจ้า พระเจ้าตรัสชมเชยอับดิเอลที่ยืนหยัดอยู่ฝ่ายพระองค์ จากนั้นทรงแต่งตั้งมีคาเอลและกาเบรียลให้นำกองทัพทูตสวรรค์ไปรบกับกองทัพของซาตาน และแม้ว่าทูตสวรรค์ฝ่ายของพระเจ้าจะมีจำนวนมากกว่าฝ่ายของซาตาน แต่พระเจ้าทรงจัดให้กองกำลังของพระองค์มีจำนวนเท่าๆ กับกองกำลังของซาตาน

สงครามกินเวลาทั้งสิ้นสองวัน ในวันแรก ทูตสวรรค์ฝ่ายพระเจ้าไล่ต้อนทูตสวรรค์ฝ่ายกบฏ แต่ในคืนนั้นทูตสวรรค์กบฏสร้างปืนใหญ่ซึ่งเป็นอาวุธร้ายแรงขึ้นมา วันรุ่งขึ้นทูตสวรรค์ฝ่ายกบฏจึงได้เปรียบในช่วงแรก แต่ต่อมาทูตสวรรค์ฝ่ายพระเจ้าก็ต่อสู้โดยยกภูเขาบนสวรรค์ทุ้มลงไปบนฝ่ายกบฏ ฝั่งทั้งทูตสวรรค์ฝ่ายกบฏและปืนใหญ่ไว้ได้ภูเขา แต่เนื่องจากทูตสวรรค์ทั้งสองฝ่ายเป็นวิญญาณจึงไม่ตายและเมื่อทูตสวรรค์ฝ่ายกบฏออกมาจากใต้ภูเขาได้ ทั้งสองฝ่ายก็เริ่มต้นสู้กันใหม่ พระเจ้าจึงส่งพระบุตรซึ่งรบบมาปราบซาตาน พระบุตรเพียงองค์เดียวสามารถขับไล่ฝ่ายกบฏออกจากสวรรค์ ซาตานและทูตสวรรค์กบฏร่วงหล่นจากสวรรค์เป็นเวลาเก้าวันเก้าคืนลงสู่นรก

เล่มที่ 7

มิลตันเริ่มเล่มที่ 7 ด้วยคำอธิษฐานถึงยูราเนียซึ่งเป็นหนึ่งในเก้าเทพมิวส์ ยูราเนียเป็นเทพธิดาแห่งดาราศาสตร์ มิลตันบอกว่าเขาอ่อนวอน 'heavenly muse' ซึ่งไม่ใช่มิวส์ในตำนานกรีกแต่เป็นมิวส์ของคริสเตียน มิลตันอ่อนวอนให้ยูเรเนียพาเขากลับมาที่บทสนทนาระหว่างราฟาเอลกับอาดัม

อาดัมคิดว่าเขาจะไม่ได้รับอนุญาตให้รู้เรื่องราวของการสร้างสรรค์แต่ด้วยความอยากรู้อยากเห็น เขาจึงถามราฟาเอลเกี่ยวกับกำเนิดโลกและการสร้างสรรค์มนุษย์ ราฟาเอลบอกเขาว่าพระเจ้ามิได้ห้ามไม่ให้มนุษย์รู้เรื่องการสร้างสรรค์ ราฟาเอลเล่าเหตุการณ์หลังจากที่ซาตานและพรรคพวกถูกไล่ตักจากสวรรค์ลงไปยังนรก พระเจ้ามีพระประสงค์จะสร้างเผ่าพันธุ์ใหม่เพื่อแทนที่ทูตสวรรค์กบฏ ความเชื่อฟังที่มนุษย์มีต่อพระเจ้าจะทำให้โลกเชื่อมต่อกับสวรรค์ได้ พระเจ้าทรงทำการสร้างสรรค์ผ่านพระบุตร เรื่องราวของการสร้างสรรค์นี้ มีต้นกำเนิดมาจากพระธรรมปฐมกาลบทที่ 1 พระบุตรทรงกระทำการสร้างสรรค์ภายในเวลา 6 วัน วันแรกทรงแยกความสว่างออกจากความมืด วันที่สองทรงสร้างท้องฟ้า วันที่สามสร้างทะเลและแผ่นดิน และพืชพรรณบนแผ่นดิน วันที่สี่ทรงสร้างดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์และดวงดาว วันที่ห้าสร้างสัตว์ทั้งสัตว์บก สัตว์น้ำและสัตว์ทะเล วันที่หกซึ่งเป็นวันสุดท้ายที่พระบุตรทรงทำงานนั้น พระองค์ทรงสร้างมนุษย์ตามอย่างพระฉายของพระองค์และให้อำนาจมนุษย์ปกครองสรรพสัตว์ พระเจ้าทรงตั้งข้อห้ามไว้ข้อหนึ่ง คือห้ามไม่ให้มนุษย์กินผลไม้จากต้นไม้แห่งความสำนึกดีชั่ว ครั้นพระบุตรเสร็จสิ้นการสร้างสรรค์แล้วพระองค์แขวนโลกไว้ใต้สวรรค์ด้วยโซ่ จากนั้นจึงเสด็จกลับขึ้นสู่สวรรค์ ในวันที่เจ็ด เป็นวันที่พระเจ้าทรงพักผ่อนจากการงานที่พระองค์ได้กระทำนั้น วันที่เจ็ดของสัปดาห์นี้เองคือวันสะบาโต

เล่มที่ 8

อาดัมถามราฟาเอลเกี่ยวกับการโคจรของดวงดาวต่างๆ ราฟาเอลตอบว่าโลกหรือท้องฟ้าเคลื่อนไหวไม่ใช่ว่าสิ่งสำคัญ พระดำริของพระเจ้าเกินความเข้าใจของมนุษย์และมนุษย์ควรพอใจที่จะรู้ในสิ่งที่พระเจ้าอนุญาตให้เขารู้

ครั้นแล้ว อาดัมจึงเล่าเรื่องการสร้างสรรค์มนุษย์ให้ราฟาเอลฟัง เนื่องจากในเวลาที่พระบุตรสร้างมนุษย์นั้น ราฟาเอลกำลังทำหน้าที่เฝ้ายามที่นรก อาดัมตื่นที่ริมฝั่งแม่น้ำเชียวซุ่มเต็มไปด้วยดอกไม้ เขานึกสงสัยว่าเขาเป็นใคร ไม่นานนัก เขาพบว่าสามารถยืน เดิน กระโดด รู้จักชื่อของพืชและสัตว์ต่างๆ และพูดได้ แต่ไม่แน่ใจว่าตัวเองเป็นใครและมาจากไหน จากนั้นอาดัมกลับไปพระเจ้าเสด็จมาในความฝันและพาเขามายังสวนเอเดน พระเจ้าทรงอนุญาตให้เขาอาศัยอยู่ในสวนนั้นแต่ห้ามมิให้เขากินผลไม้จากต้นไม้แห่งความสำนึกดีและชั่ว และมอบให้อาดัมปกครองโลก จากนั้น พระเจ้าให้สัตว์เข้ามาหาอาดัมทีละคู่ และให้อาดัมเป็นผู้ตั้งชื่อสัตว์ อาดัมพบว่า

พระเจ้าประทานให้เขารู้จักธรรมชาติของสัตว์แต่ละชนิดดี จากนั้น อาดัมพูดต่อพระเจ้าว่าเขาขาด
 คู่ พระเจ้าทรงให้อาดัมหลับ แม่หลับอยู่ แต่อาดัมรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับเขา พระเจ้าสร้างเอวามา
 จากซี่โครงซี่หนึ่งของเขา เขารักเธอทันทีที่ได้พบเธอครั้งแรก แต่ที่แรก เอวาริงหนีจากอาดัม ซึ่ง
 ในเล่มที่ 4 เอวาเล่าให้อาดัมฟังว่าเธอวิ่งหนีจากอาดัมเพราะอาดัมไม่สวยงามเท่าเงาสะท้อนในน้ำ
 ที่เธอเห็นในทะเลสาบ แต่อาดัมกลับเล่าให้ราฟาเอลฟังว่าเอวาริงหนีเขาด้วยความเขินอายและ
 รู้จักธรรมชาติของผู้ชายว่าชอบเป็นฝ่ายติดตาม สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าอาดัมมองและพูดถึงเอวา
 ในแง่ดีเกินความจริง

อาดัมบอกราฟาเอลว่าเขารักเอวาเพราะรูปร่างหน้าตาอันสวยงามของเธอ ทั้งๆ ที่รู้ว่า
 เอวาใกล้เคียงพระเจ้าน้อยกว่าอาดัม แต่เขารู้สึกใจอ่อนเพราะความงามของเธอ ราฟาเอลเตือน
 อาดัมว่าพระเจ้าสร้างเอวามาให้ด้อยกว่าอาดัม จิตวิญญาณของเธออ่อนแอกว่าอาดัม และ
 จุดอ่อนของเอวาคือความหลงตัวเอง ราฟาเอลว่าความรักที่อาดัมมีต่อเอวานั้นต้องไปใกล้เกิน
 ขอบเขตความต้องการทางเพศ อาดัมยอมรับว่าเขาถูกดึงดูดด้วยความงามของเอวาแต่บอกว่า
 เขารักเธอเพราะเธอเป็นภรรยา ราฟาเอลเตือนอาดัมเกี่ยวกับการทดลองของซาตานและบอกให้
 อาดัมและเอวาหลีกเลี่ยงเสียจากการทดลอง

เมื่อเสร็จสิ้นการสนทนา ราฟาเอลกลับขึ้นสวรรค์ ส่วนอาดัมเข้าสู่ไม่ไปพักผ่อน
 เล่มที่ 9

อารัมภบทของเล่มที่ 9 นี้ มีต้นฉบับบอกว่าบัดนี้เราจะเล่าเรื่องถึงการกระทำบาปของอาดัม
 และเอวา ถึงตอนเศร้าแล้ว และมีต้นฉบับยืนยันว่าเรื่องราวที่เขาเล่านี้เป็นเรื่องราวความกล้าหาญ
 ที่ยิ่งใหญ่กว่าเรื่องของเวอริจิลและโฮเมอร์ เขาอ่อนนวยจรเนี้ยให้ช่วยให้เขาแต่งบทกวีนี้ให้สำเร็จ
 และสำแดงความกล้าหาญในการยอมสละพระชนม์ชีพ

หลังจากอารัมภบทจบ มีต้นฉบับเล่าถึงซาตานที่หนีไปจากสวนเอเดน เขากลับมาในยามค่ำ
 ของคืนที่แปด หาช่องที่จะเข้าไปในสวนเอเดนโดยไม่ให้ยามเห็น ในที่สุดซาตานจึงอาศัยลำธารที่
 ไหลจากข้างนอก ผ่านช่องใต้ดินเข้าไปในสวน โผล่ขึ้นมาตามน้ำพุในสวน จากนั้นก็เสาะหาร่าง
 ของสัตว์ที่จะเขาไปสิงเพื่อล่อลวงมนุษย์ สุดท้าย ซาตานเลือกงูซึ่งเป็นสัตว์ที่ฉลาดที่สุด ซาตาน
 เข้าสิงร่างงูตัวหนึ่งซึ่งกำลังนอนหลับอยู่

วันต่อมา อาดั้มกับเอวาวางแผนการทำงานในวันนั้น เอวาเสนอว่าเวลาที่เขาสองคนทำงานร่วมกัน งานดำเนินไปได้ช้าเพราะมีวุ่นแต่สบตา พูดคุยและหยอกเย้ากันอยู่ เธอจึงเสนอให้แยกกันทำงาน อาดั้มแย้งว่าราฟาเอลมาเตือนแล้วว่ามีอันตรายและถ้าเอวาแยกไปคนเดียว ซาตานอาจเข้ามาล่อลวง เอวาไม่ยอม เถียงว่าถ้าทำเช่นนี้เธอก็ไม่เป็นอิสระอย่างแท้จริง เอวาเริ่มไม่เชื่อฟังสิ่งที่อาดั้มพูดและยกข้ออ้างต่างๆ นานาขึ้นมาเพื่อจะได้ทำตามใจ ข้ออ้างที่เธอใช้นั้น ฟังดูเหมือนมีเหตุผล ถูกต้อง แต่ถ้าพิจารณาดีๆ แล้ว เอวากำลังเอาเหตุผลเหล่านั้นมาอ้างเพื่อจะทำตามความต้องการของตัวเอง เช่น ในบรรทัดที่ 322 – 341

'If this be our condition, thus to dwell
 In narrow circuit straitened by a foe,
 Subtle or violent, we not endued
 Single with like defence wherever met,
 How are we happy, still in fear of harm?
 But harm precedes not sin: only our foe
 Tempting affronts us with his foul esteem
 Of our integrity: his foul esteem
 Sticks no dishonour on our front, but turns
 Foul on himself; when wherefore shunned or feared
 By us, who rather double honour gain
 From his surmise proved false, find peace within,
 Favour from heaven, our witness, from the event?
 And what is faith, love, virtue, unassayed
 Alone, without exterior help sustained?
 Let us not then suspect our happy state
 Left so imperfect by the maker wise
 As not secure to single or combined;
 Frail is our happiness, if this be so,
 And Eden were no Eden, thus exposed.'

ในที่สุด ด้วยความรักและความเชื่อใจที่อาดัมมีในตัวเอวา เขาจึงยอมอ่อนข้อให้เธอไปทำงานคนเดียวตามความประสงค์ของเธอ เอวาสัญญาว่าจะกลับมาพบอาดัมที่ซุ้มไม้ในยามเที่ยง

ซาตานในร่างงูเห็นเอวากำลังทำสวนอยู่ตามลำพัง ความสวยงามของเธอทำให้เขาตะลึงงันยืนมองดูเธออยู่ครู่หนึ่ง แต่ความสวยงามของเอวาไม่ได้ทำให้เขาใจอ่อนลง เมื่อเลิกตกตะลึงซาตานในร่างงูก็เริ่มเลื้อยเข้าไปใกล้ๆ เอวา เขาพยายามดึงดูดความสนใจจากเอวา แต่ในตอนแรกเอวาซึ่งคุ้นเคยกับสัตว์ต่างๆ ไม่สนใจ จนกระทั่งงูพูดขึ้นมา เอวาก็แปลกใจเพราะเธอไม่เคยเห็นสัตว์พูดได้ ซาตานในร่างงูเริ่มล่อลวงเอวาโดยการกล่าวขยอเธอ เอวาถามว่างูพูดได้อย่างไร ซาตานในร่างงูจึงหลอกเธอว่าที่พูดได้เพราะกินผลไม้จากต้นไม้ต้นหนึ่ง เอวาอยากรู้ว่าเป็นต้นไหนจึงขอให้งูนำทางไป

งูนำเอวาไปยังต้นไม้แห่งความสำนึกในความดีและชั่ว เอวาบอกว่าพระเจ้าห้ามไม่ให้เธอกินผลไม้ นั่น ถ้ากินแล้วต้องตาย ซาตานในร่างงูจึงหลอกเอวากินแล้วจะไม่ตายจริงหรอก ที่พระเจ้าห้ามก็เพราะถ้ากินแล้ว เอวาจะกลายเป็นเทพ การตายคือตายจากสภาพมนุษย์ไปปรับสภาพเทพ แล้วยกตัวอย่างประกอบว่า งูนี้แต่เดิมเป็นสัตว์ เมื่อกินแล้วก็พูดได้ คิดได้เหมือนมนุษย์ เอวาแต่เดิมเป็นมนุษย์ถ้ากินแล้วก็จะได้รับสภาพเทพ เอวาเห็นว่างูกินแล้วไม่ตาย อยากฉลาด ประกอบกับความหิว เธอจึงตัดสินใจเด็ดผลไม้ที่มากิน ทันทีที่เอวากินผลไม้ งูก็หนีไป

เมื่อกินผลไม้เข้าไป เอวาก็เริ่มสรรเสริญต้นไม้แห่งความสำนึกในความดีและความชั่วว่าเป็นเทพเจ้า โลกและธรรมชาติทั้งหมดรำไห้เพราะการกระทำบาปของเอวา เอวาเริ่มลังเลว่าควรจะให้อาดัมกินผลไม้ด้วยไหม ในตอนแรก เธอคิดจะกินคนเดียวเพื่อจะได้ฉลาดกว่าอาดัม แต่ในที่สุดเอวาก็ตัดสินใจให้อาดัมกินด้วย เอวามีได้ตัดสินใจให้อาดัมร่วมกินผลไม้เพราะความรัก แต่เป็นเพราะความเห็นแก่ตัว เอวากลัวว่าถ้ากินผลไม้แล้วตัวเธอต้องตาย พระเจ้าจะสร้างผู้หญิงคนใหม่มาให้ เป็นภรรยาของอาดัม จะเห็นได้ว่าเอวาเริ่มไม่ไว้เคียงสาและความรักของเธอไม่ใช่ความรักที่บริสุทธิ์อีกต่อไป

ฝ่ายอาดัมร้อยมาลัยดอกไม้ร่วงจะมอบให้ภรรยา เมื่อเลยเวลาเที่ยงแล้วเวายังไม่กลับมา อาดัมจึงออกตามหา เขาพบเอวาที่ต้นไม้แห่งความสำนึกดีและชั่ว เมื่ออาดัมพบว่าภรรยาของเขาได้กินผลไม้ต้องห้าม มาลัยดอกไม้ในมือของเขาร่วงหล่นลงสู่พื้น เอวาเล่าเรื่องให้อาดัมฟัง อาดัมตัดสินใจกินผลไม้ชิ้นนั้นเพราะเขาคิดว่าถ้าเอวาต้องตาย เขาก็ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ และอาดัมก็ต้องการรับผลสุดท้ายร่วมกับเอวา เมื่ออาดัมกินผลไม้เข้าไปแล้ว อาดัมเกิดความใคร่ เขาจึงชักชวนเอวาเข้าไปในป่าละเมาะเพื่อมีเพศสัมพันธ์กัน การมีความสัมพันธ์ทางเพศครั้งนี้แตกต่างจากครั้งแรกที่มีลดันบรรยายไว้ในเล่มที่ 4 เพราะเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเป็นเพศสัมพันธ์ที่บริสุทธิ์ มีความรักเป็นพื้นฐาน และเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นที่พอพระทัยของพระเจ้า แต่เพศสัมพันธ์ครั้งนี้ เป็นเพศสัมพันธ์หลังตกสู่บาปซึ่งมีความใคร่ ความลุ่มหลงและตัณหาเข้ามาเกี่ยวข้อง

หลังจากอาดัมและเอวามีเพศสัมพันธ์กันแล้ว ทั้งสองหลับไป แต่การหลับของอาดัมและเอวาก็ไม่เหมือนเดิม ก่อนตกสู่บาป การนอนหลับของทั้งสองเป็นการนอนหลับอย่างสนิท ผ่อนคลาย เมื่อตื่นขึ้นมาก็สดชื่น แต่การนอนหลับหลังตกสู่บาปนั้น หลับไม่สนิท จิตใจไม่สงบ และเมื่อตื่นขึ้นมาก็ไม่รู้สึกสดชื่น

พอตื่นขึ้น ทั้งสองรู้สึกละอายใจในความบาปที่ได้ทำไป อาดัมกล่าวโทษเอวาว่าเป็นต้นเหตุให้เขากระทำบาป เอวาก็กล่าวโทษว่าเป็นเพราะอาดัมไม่เหนียวรั้งเธอไว้อย่างเด็ดขาด เล่มที่ 9 นี้จบลงที่อาดัมและเอวาทะเลาะกันเป็นครั้งแรก

เล่มที่ 10

เล่มที่ 10 เริ่มต้นด้วยฉากบนสวรรค์ ทูตสวรรค์จากสวนเอเดนบินขึ้นมาราบหูเรื่องการกระทำบาปของมนุษย์ ทูตสวรรค์ทุกองค์ที่ได้ยินเรื่องราวต่างพากันโศกเศร้า พระเจ้าทรงไม่ถือโทษทูตสวรรค์ที่เฝ้าเวรยามอยู่ จากนั้นพระเจ้าทรงส่งพระบุตรลงไปพิพากษามนุษย์ สาเหตุที่พระเจ้าทรงมอบหมายให้พระบุตรเป็นผู้พิพากษาก็เพื่อแสดงให้เห็นมนุษย์รู้ว่าพระเจ้าพิพากษามนุษย์ด้วยความเมตตาปราณี เพราะว่าพระบุตรเป็นมิตรและเป็นผู้ที่จะมาไถ่มนุษย์

พระบุตรลงไปยังสวนเอเดน พระองค์ตรัสเรียกอาดัมผู้ซ่อนกายอยู่ พระบุตรถามอาดัมว่าทำไมจึงไม่รีบมาพบพระองค์เหมือนเช่นเคย อาดัมกับเอวาออกมาพบพระองค์ด้วยสีหน้าละอาย อาดัมทูลตอบพระบุตรว่าเขาไม่กล้ามาหาพระองค์เพราะเขาเปลือยกายอยู่ พระบุตรจึงถามอาดัมว่าเขารู้ว่าเขาเปลือยกายอยู่เพราะเขากินผลไม้ต้องห้ามแล้วใช่ไหม อาดัมทูลพระบุตรว่าแม้เขาจะอยากปกป้องเอวา แต่หากเขาไม่บอกความจริง พระบุตรก็จะรู้ เขาคงจำเป็นต้องบอกว่าเอวาเป็นผู้ยื้อผลไม้ให้เขากิน พระบุตรทรงตำหนิอาดัมที่เขาเชื่อภรรยา มากกว่าพระบัญชาของพระเจ้า ครั้นแล้วพระบุตรจึงให้เอวาเล่าเหตุการณ์ให้ฟัง เอวาทูลพระองค์ว่า เป็นผู้ล่อลวงให้เธอกินผลไม้ นั่น เมื่อสอบถามทั้งสองแล้ว พระบุตรจึงทรงพิพากษา อันดับแรกทรงพิพากษาร่างก่อน มิดันอธิบายว่าพระเจ้าทรงทราบดีว่าภูษาตานสิง แต่การที่ซาตานเข้าสิงร่างงูทำให้ธรรมชาติดั้งเดิมของงูเสียไป พระบุตรจึงทรงตัดสินให้งูต้องเลื้อยด้วยท้อง และทรงให้งูกับมนุษย์เป็นศัตรูกันเพื่อให้เห็นถึงความเป็นศัตรูระหว่างพระองค์กับซาตาน ต่อจากนั้น พระองค์พิพากษาเอวา ให้ผู้หญิงเจ็บท้องเวลาคลอดบุตรและให้ภรรยาอยู่ภายใต้ความปกครองของสามี สุดท้ายพระองค์จึงพิพากษาอาดัมว่าเขาจะต้องหากินบนแผ่นดินอย่างยากลำบาก แผ่นดินจะถูกสาปและเกิดพืชมึหนาม และจะต้องตายกลับกลายเป็นผงกลีดิน เมื่อเสร็จสิ้นการพิพากษา พระบุตรเอานั่งสัตว์คลุ้มร่าที่เปลือยเปล่าของอาดัมและเอวา มิดันเสริมว่า นอกจากจะปกคลุมร่างกายนอกที่เปลือยเปล่าแล้วพระองค์ยังคลุมภายในของอาดัมและเอวาด้วยความชอบธรรม

ด้วยความมั่นใจว่าแผนการของซาตานประสบความสำเร็จ ความบาปชักชวนมรณาให้สร้างทางทอดจากนรกข้ามห้วงอวกาศมายังโลกเพื่อให้สามารถเดินทางระหว่างนรกกับโลกได้ สะดวกรวดเร็ว พอสร้างเสร็จ ทั้งสองก็ข้ามสะพานไปและได้พบกับซาตาน ซาตานเล่าเรื่องราวความสำเร็จให้ทั้งสองฟังและมอบหมายให้ความบาปและมรณาไปยังโลก ส่วนซาตานจะกลับไปบอกข่าวที่แพนเดโมเนียม

เมื่อไปถึงนรก ซาตานพบว่าบรรดาทูตสวรรค์กับภูทั้งหลายชุมนุมกันอยู่ที่แพนเดโมเนียม รอคอยเขาอยู่อย่างใจจดใจจ่อ ซาตานเล่าเรื่องราวการล่อลวงเอวาด้วยผลแอปเปิ้ลให้เหล่าปีศาจฟัง และบอกว่าบัดนี้ พวกปีศาจได้ครอบครองสวนเอเดนแล้ว เมื่อเล่าจบ ซาตานคาดหวังว่าทุกคนจะหัวเราะด้วยความยินดี แต่กลับได้ยินเสียงซู่ฟอๆ แทนเพราะพระเจ้าลงโทษปีศาจทั้งหลายให้กลายเป็นงู รวมถึงตัวซาตานเองด้วย ต้นไม้ที่มีรูปลักษณะเหมือนต้นไม้แห่งความสำนึกดีและชั่ว

ผู้ขึ้นท้าวบนรถ ภูเขาเหล่านั้นรู้สึกหิวกระหายมากจึงกินผลไม้ที่นั่นเข้าไป แต่ทันทีที่กัด ผลไม้ในปากจะกลายเป็นขี้เถ้าขม

ความบาปและมรณามาถึงโลกและทำลายสรรพสิ่งบนโลก พระเจ้าตรัสกับทูตสวรรค์ว่าพระองค์จะปล่อยให้ความบาปและมรณาอาศัยอยู่บนโลกจนถึงวันพิพากษาครั้งสุดท้าย เมื่อถึงวันนั้น ความบาป มรณา ซาตานและพรรคพวกจะถูกพิพากษาให้อยู่ในนรกตลอดไป จากนั้นพระเจ้าทรงบัญชาให้ทูตสวรรค์เคลื่อนย้ายดวงอาทิตย์ โลกและดวงดาวเพื่อให้เกิดมีฤดูกาลร้อนหนาว

โลกเกิดความเปลี่ยนแปลง อาดัมกล่าวโทษตัวเองว่าทำให้ลูกหลานของเขาต้องลำบาก เขาต้องการความตาย แต่มีลันบอกว่าความตายไม่ได้มาเมื่อเรียกหาแต่จะมาเมื่อถึงเวลา เธอพยายามเข้าไปปลอบใจแต่อาดัมโกรธที่เธอเป็นต้นเหตุให้เขาทำบาปจึงขับไล่เธอ เธอร้องให้อ่อนนวยนขอโทษอาดัม โดยกล่าวว่าที่เธอทำผิดก็เพราะถูกงูหลอก เธอไม่ได้ตั้งใจจะหลอกหลงเขา และเธอยอมรับโทษเพียงคนเดียว และจะขอให้พระเจ้ายกโทษให้อาดัม ในที่สุดอาดัมก็ใจอ่อนยอมยกโทษให้ อาดัมบอกเธอว่าถ้ารับโทษแทนกันได้ เขาจะรับโทษแทนเธอทั้งหมด และกล่าวอีกว่าทั้งสองควรเลิกทะเลาะกันและหาวิธีแบ่งเบาความทุกข์ที่เกิดขึ้น เธอชักชวนอาดัมว่าทั้งสองไม่ควรจะมีบุตรเพื่อไม่ให้ผลของความบาปตกทอดไปยังลูกหลาน ถ้าทนไม่ได้ก็ให้ฆ่าตัวตาย อาดัมบอกว่าถ้าทำเช่นนั้นจะเป็นการกระทำผิดซ้ำและจะต้องรับโทษหนักกว่าเดิม แต่ทั้งสองควรพยายามใช้ชีวิตที่เหลืออยู่และอธิษฐานสำนึกเสียใจต่อพระเจ้า อาดัมเชื่อว่าพระเจ้าจะช่วยพวกเขา อาดัมจึงชักชวนเธอกลับไปยังที่ที่พระบุตรเสด็จมาพิพากษาตนเองและและอธิษฐานร้องทูลต่อพระเจ้า

เล่มที่ 11

เล่มที่ 11 เริ่มต้นด้วยฉากที่อาดัมและเอวาอธิษฐานสารภาพบาปและขอการอภัยจากพระเจ้า พระบุตรบนสวรรค์ช่วยอธิษฐานอ่อนนวยนเผื่อมนุษย์ด้วย พระเจ้าตรัสว่าพระองค์ไม่อาจให้มนุษย์อยู่ในสวนเอเดนต่อไปได้ พระองค์บัญชาให้เทพบดี มีคาเอล พาอาดัมและเอวาออกจากสวนเอเดน แต่ทรงเมตตาให้มีคาเอลเปิดเผยอนาคตของมนุษยชาติให้อาดัมได้รู้และเปิดเผย

แผนการไถ่มนุษย์เพื่ออาดัมจะมีกำลังใจ จากนั้นให้วางยามไว้ที่สวนเอเดนเพื่อไม่ให้มนุษย์หรือปีศาจเข้าไปได้

เมื่ออิฐฐานเสร็จแล้ว อาดัมให้ความมั่นใจกับเอวาว่าพระเจ้าทรงได้ยินคำอธิษฐานของพวกเขา และย้ำเตือนพระสัญญาว่าเอวาจะเป็นมารดาแห่งมนุษยชาติ เอวาถ่อมตัวบอกว่าเธอไม่คู่ควรกับตำแหน่งนั้น และชักชวนให้อาดัมไปทำสวนตามปกติ อาดัมสังเกตเห็นความผิดปกติรอบๆ ตัว และสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงบนท้องฟ้าด้านตะวันออกซึ่งมีคาเอลพร้อมด้วยกองทัพทูตสวรรค์กำลังลงมา อาดัมสังเกตเห็นมีคาเอลจึงบอกให้เอวาปลีกตัวไปก่อน

มีคาเอลมาหาอาดัมและแจ้งว่าพระเจ้าได้ยินคำอธิษฐานของอาดัมและพระองค์ทรงพระกรุณายืดกำหนดเวลาที่อาดัมและเอวาจะต้องตายออกไป แต่พระองค์ไม่ทรงโปรดให้อาดัมและเอวาอยู่ในสวนเอเดนอีกต่อไป อาดัมนิ่งอึ้ง ส่วนเอวาที่ออกไปหลบฟังอยู่ร้องไห้คร่ำครวญเมื่อรู้ว่าต้องออกจากสวนเอเดน เอวาคำครวญว่าที่เธอต้องไปจากสวนเอเดนเลวร้ายยิ่งกว่าความตายและเป็นห่วงว่าใครจะดูแลต้นไม้ มีคาเอลปลอบประโลมเธอว่าเธอไม่ได้ไปเพียงลำพัง แต่ไปกับสามี ในที่สุด อาดัมก็พูดออก เขาบอกมีคาเอลว่าเขายอมรับพระบัญชาของพระเจ้าแต่ไม่ยอมไปจากสวนเอเดนเพราะเขาปรารถนาที่จะนมัสการและสอนลูกหลานให้นมัสการพระเจ้า มีคาเอลบอกว่าโลกนี้ทั้งโลกเป็นของพระเจ้า ดังนั้นแม้อยู่นอกสวนเอเดนอาดัมก็สามารถนมัสการพระเจ้าได้ และพระเจ้าส่งมีคาเอลมาเปิดเผยอนาคตให้อาดัมรู้ มีคาเอลทำให้เอวานอนหลับไปและนำอาดัมขึ้นไปบนภูเขา

มีคาเอลให้อาดัมเห็นอนาคต ตั้งแต่บาปฆาตกรรมครั้งแรกที่คาอิน บุตรชายคนโตของอาดัม ฆ่าอาเบล น้องชายของตน ความเจ็บไข้ การศึกสงคราม จนถึงเหตุการณ์น้ำท่วมโลกซึ่งมีผู้รอดชีวิตเพียงครอบครัวเดียวคือครอบครัวของโนอาห์ซึ่งเป็นคนชอบธรรม

เล่มที่ 12

มีคาเอลบอกกับอาดัมว่าเรื่องราวต่อจากนี้ไป อาดัมจะไม่ได้เห็นแต่เขาจะเล่าให้ฟัง หลังยุคของโนอาห์ คนจะปกครองคนด้วยกันซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดกับน้ำพระทัยพระเจ้า พระเจ้าให้

มนุษย์ปกครองสรรพสิ่งบนโลก แต่มีได้มอบให้มนุษย์ปกครองมนุษย์ด้วยกันเอง มีคาเอลเล่าถึง การสร้างหอบาเบลที่ผู้สร้างตั้งใจจะสร้างให้สูงขึ้นไปถึงสวรรค์เป็นการพยายามยกตนเทียมพระเจ้า พระเจ้าจึงทำให้ภาษาของเขาสับสนวุ่นวายสื่อสารกันไม่รู้เรื่อง การสร้างหอบาเบลจึงต้องเลิกล้ม ไป

จากนั้น มีคาเอลเล่าเรื่องราวของอับราฮัมซึ่งเป็นคนชอบธรรมและยำเกรงพระเจ้า อับราฮัมละทิ้งเทพเจ้าเทียมเท็จที่ครอบครัวของเขานับถือ ออกจากแผ่นดินเกิดไปยังดินแดน คานาอันซึ่งพระเจ้าสัญญาจะประทานให้แก่เขา พระเจ้าสัญญาจะให้อับราฮัมเป็นบิดาแห่ง ประชาชาติ หลานของอับราฮัมคือยาโคบหรืออิสราเอล ต้นตระกูลของชาวอิสราเอล มีคาเอลเล่า ถึงโยเซฟ บุตรของยาโคบที่ถูกพี่ๆ ขายไปยังอียิปต์ พระเจ้าช่วยให้โยเซฟได้เป็นผู้สำเร็จราชการ แทนฟาโรห์ ในตอนนั้น เกิดความอดอยากขึ้นทั่วแผ่นดิน ครอบครัวของยาโคบจึงอพยพไปอยู่ที่ อียิปต์และลูกหลานของเขาก็อยู่ที่อียิปต์สืบต่อกันมา

หลายร้อยปีผ่านไป ฟาโรห์ของอียิปต์ข่มเหงจับชาวอิสราเอลมาเป็นทาส จนพระเจ้าสั่งให้ โมเสสนำชาวอิสราเอลกลับสู่แผ่นดินคานาอัน ในตอนแรก ฟาโรห์พระทัยแข็งกระด้างไม่ยอม ปลดปล่อยชาวอิสราเอลไป พระเจ้าจึงให้เกิดภัยพิบัติสิบประการขึ้นในอียิปต์ จนสุดท้าย บุตรหัวปี ของทั้งคนอียิปต์และสัตว์ที่เป็นของคนอียิปต์ตายหมด ฟาโรห์จึงทรงยอม แต่เมื่อชาวอิสราเอล ออกมาแล้ว ฟาโรห์เปลี่ยนพระทัยนำกองทัพไล่ตามมา พระเจ้าช่วยให้โมเสสสามารถแหวกน้ำ ทะเลที่ทะเลแดงออกเป็นช่องให้ชาวอิสราเอลเดินข้ามฝั่งไปได้ เมื่อฟาโรห์และกองทัพ ของพระองค์ตามมาก็ถูกน้ำท่วมจนมิด

ระหว่างการเดินทางในทะเลทราย พระเจ้าประทานบัญญัติสิบประการให้โมเสสบนภูเขา ซีนาย และทรงบัญชาให้สร้างหีบพันธสัญญาเพื่อเก็บศิลาจารึกบัญญัติสิบประการเอาไว้ พระเจ้า ให้ชาวอิสราเอลสร้างพลับพลาเป็นที่ประทับของพระองค์ พระองค์เป็นผู้นำพวกเขาเดินทางผ่าน ทะเลทรายโดยใช้เสาเมฆในเวลากลางวันและเสาเพลิงในเวลากลางคืน

เมื่อมาถึงคานาอัน อิสราเอลต้องทำสงครามขับไล่ชนชาติต่างๆ ที่เข้ามาครองแผ่นดิน ที่พระเจ้าประทานให้พวกเขา

ต่อจากนั้น มีคาเอลเล่าถึงกษัตริย์ดาวิดซึ่งเป็นกษัตริย์ผู้ชอบธรรมของอิสราเอลและทำนายว่าพระเจ้าผู้มาโปรดจะเป็นเชื้อสายของดาวิด เล่าถึงการไม่เชื่อฟังพระเจ้าของอิสราเอลในยุคต่อๆ มาจนพระเจ้าต้องตักเตือนเขาโดยให้เขาแพ้สงครามและต้องตกเป็นเชลยของชาติอื่น

สุดท้าย มีคาเอลเล่าถึงกำเนิดของพระเยซูว่าพระองค์จะกำเนิดจากครรภ์ของหญิงพรหมจารี อาดัมขอให้มีคาเอลเล่าถึงการต่อสู้ระหว่างพระบุตรของพระเจ้ากับซาตาน แต่มีคาเอลบอกอาดัมว่าพระบุตรไม่ได้จะลงมาต่อสู้กับซาตาน แต่จะทรงเชื่อฟังพระเจ้าและแม้พระบุตรจะไม่ผิด แต่จะยอมรับความตายเพื่อไถ่มนุษยย์และในวันที่สามจะฟื้นคืนพระชนม์

มีคาเอลทำนายว่าคนที่เชื่อฟังและติดตามพระองค์จะได้รับความรอด และสาวกของพระองค์จะเผยแพร่ว่างประเสริฐเรื่องความรอดผ่านทางพระบุตรไปจนทั่วโลก

มีคาเอลพาอาดัมลงจากภูเขามาหาเอวา เอวาตื่นขึ้น เธอบอกอาดัมว่าเธอได้รับการปลดปล่อยในโลกในความฝัน

มหากาพย์ *Paradise Lost* จบลงที่อาดัมและเอวาเดินทางออกจากสวนเอเดน ทั้งสองมุ่งหน้าสู่โลกเบื้องล่างที่จะเป็นที่พักอาศัยของพวกเขาและเชื้อสายของพวกเขาต่อไป

แก่นเรื่อง

มิลตันชี้แจงแก่นเรื่องของมหากาพย์ *Paradise Lost* ไว้อย่างชัดเจนในตอนต้นของเล่มที่ 1 โดยพูดถึงแก่นเรื่องไว้ 3 ประการด้วยกัน ซึ่งแก่นเรื่องเหล่านี้ปรากฏให้เห็นตั้งแต่ตอนต้นไปจนจบเรื่อง

1. ความไม่เชื่อฟังของมนุษยย์และความสำคัญของการเชื่อฟังพระเจ้า
2. อิศราภาพของมนุษยย์และความยุติธรรมของพระเจ้า
3. พระคุณของพระเจ้า และการตกสู่บาปอาจนนำมาซึ่งพระพรที่มากขึ้น

บรรทัดที่ 1 – 26 เล่มที่ 1

Of Mans First Disobedience, and the Fruit
 Of that Forbidden Tree, whose mortal taste
 Brought Death into the World, and all our woe,
 With loss of *Eden*, till one greater Man
 Restore us, and regain the blissful Seat,
 Sing Heavenly Muse, that on the secret top
 Of Oreb, or of *Sinai*, didst inspire
 That Shepherd, who first taught the chosen Seed,
 In the Beginning how the Heaven and Earth
 Rose out of *Chaos*: Or if Zion Hill
 Delight thee more, and *Siloa's* Brook that flowed
 Fast by the Oracle of God; I thence
 Invoke thy aid to my adventurous Song,
 That with no middle flight intends to soar
 Above the *Aonian* Mount, while it pursues
 Things unattempted yet in Prose or Rhyme.
 And chiefly Thou O Spirit, that dost prefer
 Before all Temples the upright heart and pure,
 Instruct me, for Thou know'st; Thou from the first
 Wast present, and with mighty wings
 Dove-like sat'st brooding on the vast Abyss
 And mad'st it pregnant: What in me is dark
 Illumine, what is low raise and support;
 That to the height of this great Argument
 I may assert Eternal Providence,
 And justify the ways of God to men.

1. ความไม่เชื่อฟังของมนุษย์และความสำคัญของการเชื่อฟังพระเจ้า

บรรทัดแรกของเล่มที่ 1 บอกไว้อย่างชัดเจนว่ามหากาพย์ *Paradise Lost* เป็นเรื่องของความไม่เชื่อฟังของมนุษย์ มิลดันเปรียบเทียบความไม่เชื่อฟังครั้งสำคัญสองครั้ง ได้แก่ความไม่เชื่อฟังของลูซิเฟอร์ที่กบฏต่อพระเจ้าและความไม่เชื่อฟังของอาดัมและเอวาที่ละเมิดพระบัญชาของพระเจ้า ลูซิเฟอร์และพรรคพวกกบฏต่อพระเจ้าจนถูกขับไล่จากสวรรค์ลงไปยังนรก ส่วนอาดัมและเอวาถูกลูซิเฟอร์ล่อลวงให้กินผลจากต้นไม้แห่งความสำนึกในความดีและความชั่วมีผลทำให้ต้องถูกขับไล่ออกจากสวนเอเดน มีบาปและต้องตาย

พระเจ้าทรงห้ามอาดัมและเอวาเพียงเรื่องเดียวคือห้ามไม่ให้กินผลจากต้นไม้แห่งความสำนึกในความดีและความชั่ว อัดัมกล่าวกับเอวาว่าเป็นข้อห้ามที่ง่ายตาย ในบรรทัดที่ 419 – 424 เล่มที่ 4

Aught whereof he hath need; he who requires
From us no other service than to keep
This one, this easy charge – of all the trees
In Paradise that bear delicious fruit
So various, not to taste that only tree
Of knowledge, planted by the tree of life;

จากความในตอนนี้ เห็นได้ชัดเจนว่าพระเจ้าเตรียมต้นไม้มากมายไว้ในสวนเอเดน ต้นอื่นๆ พระเจ้าให้อาדםและเอวากินได้ยกเว้นแต่ต้นไม้แห่งความสำนึกในความดีและความชั่วเพียงต้นเดียว ในตอนที่ยังไม่ได้ทำบาปนั้น อัดัมและเอวาเห็นว่าเป็นข้อห้ามที่สามารถทำได้ง่ายๆ เพราะเขาเองก็มีผลไม้อื่นๆ ให้เลือกกินได้มากมายอยู่แล้ว

มิลดันชี้ให้ผู้อ่านเห็นอย่างชัดเจนว่าพระเจ้าไม่ได้เห็นว่าสำนึกหรือความรู้เป็นบาป แต่การละเมิดข้อห้ามต่างหากที่เป็นบาปและเป็นสาเหตุที่ทำให้อาดัมและเอวาต้องตาย

เห็นได้ว่าการล่องละเมิดของอาดัมและเอวากับการล่องละเมิดของลูซิเฟอร์และทูตสวรรค์
กบฏนั้นแตกต่างกัน ลูซิเฟอร์ละเมิดด้วยความตั้งใจของเขาเอง เพราะความอิจฉา
พระบุตรที่มีอำนาจมากกว่าและใกล้ชิดพระเจ้ามากกว่า และหลังจากละเมิดแล้ว
ลูซิเฟอร์มิได้สำนึกเสียใจต่อพระเจ้า ในตอนต้นของเล่มที่ 4 ลูซิเฟอร์รำพึงรำพันกับตนเอง
ถึงความผิดบาปที่เขาได้ทำลงไป แต่จะเห็นได้ว่าแทนที่จะเสียใจที่ตัวเองได้ทำผิดไป
ลูซิเฟอร์เสียใจกับสภาพที่ตัวเองสูญเสียไป และทำยที่สุดแทนที่จะโทษว่าเป็นความผิด
ของตัวเองกลับโทษว่าเป็นความผิดของพระเจ้าที่สร้างให้เป็นทูตสวรรค์ชั้นสูงจึงทำให้เขา
เกิดความทะเยอทะยานอยากเป็นพระเจ้า ในบรรทัดที่ 79 – 104 ลูซิเฟอร์พูดถึง
การขอร้อง แต่ลูซิเฟอร์มิได้คิดจะกลับใจจริง ลูซิเฟอร์เพียงคิดจะแก่งแย่งขอร้องโดยหวัง
ว่าพระเจ้าจะช่วยให้เขาพ้นจากความทรมาน แต่ในที่สุด ลูซิเฟอร์ก็รู้ว่าพระเจ้าจะรู้ทันเขา
และเขาอายุที่จะขอร้องเพราะได้คุยโวโอ้อวดกับบรรดาทูตสวรรค์กบฏไว้ว่าเขาสามารถ
เอาชนะพระเจ้าได้

บรรทัดที่ 32 – 113 เล่ม 4

O thou that with surpassing Glory crowned,
Look'st from thy sole Dominion like the God
Of this new World; at whose sight all the Stars
Hide their diminished heads; to thee I call,
But with no friendly voice, and add thy name
O Sun, to tell thee how I hate thy beams
That bring to my remembrance from what state
I fell, how glorious once above thy Sphere;
Till Pride and worse Ambition threw me down
Warring in Heaven against Heaven's matchless King:
Ah wherefore! He deserved no such return
From me, whom he created what I was
In that bright eminence, and with his good
Upbraided none; nor was his service hard.

What could be less then to afford him praise,
 The easiest recompence, and pay him thanks,
 How due! yet all his good proved ill in me,
 And wrought but malice; lifted up so high
 I sdeigned subjection, and thought one step higher
 Would set me highest, and in a moment quit
 The debt immense of endless gratitude,
 So burthensome, still paying, still to owe;
 Forgetful what from him I still received,
 And understood not that a grateful mind
 By owing owes not, but still pays, at once
 Indebted and discharged; what burden then?
 O had his powerful Destiny ordained
 Me some inferior Angel, I had stood
 Then happy; no unbounded hope had raised
 Ambition. Yet why not? some other Power
 As great might have aspired, and me though mean
 Drawn to his part; but other Powers as great
 Fell not, but stand unshaken, from within
 Or from without, to all temptations armed.
 Hadst thou the same free Will and Power to stand?
 Thou hadst: whom hast thou then or what to accuse,
 But Heaven's free Love dealt equally to all?
 Be then his Love accursed, since love or hate,
 To me alike, it deals eternal woe.
 Nay cursed be thou; since against his thy will
 Chose freely what it now so justly rues.
 Me miserable! which way shall I fly
 Infinite wrath, and infinite despair?

Which way I fly is Hell; my self am Hell;
 And in the lowest deep a lower deep
 Still threatening to devour me opens wide,
 To which the Hell I suffer seems a Heaven.
 O then at last relent: is there no place
 Left for Repentance, none for Pardon left?
 None left but by submission; and that word
Disdain forbids me, and my dread of shame
 Among the Spirits beneath, whom I seduced
 With other promises and other vaunts
 Then to submit, boasting I could subdue
 The Omnipotent. Ay me, they little know
 How dearly I abide that boast so vain,
 Under what torments inwardly I groan:
 While they adore me on the Throne of Hell,
 With Diadem and Scepter high advanced
 The lower still I fall, only Supreme
 In misery; such joy Ambition finds.
 But say I could repent and could obtain,
 By Act of Grace my former state; how soon
 Would height recall high thoughts, how soon unsay
 What feigned submission swore: ease would recant
 Vows made in pain, as violent and void.
 For never can true reconcilment grow
 Where wounds of deadly hate have peirced so deep:
 Which would but lead me to a worse relapse
 And heavier fall: so should I purchase dear
 Short intermission bought with double smart.
 This knows my punisher; therefore as far

From granting he, as I from begging peace:
 All hope excluded thus, behold in stead
 Of us out-cast, exiled, his new delight,
 Mankind created, and for him this World.
 So farewell hope, and with hope farewell fear,
 Farewell remorse: all Good to me is lost;
 Evil be thou my Good; by thee at least
 Divided Empire with Heaven's King I hold
 By thee, and more then half perhaps will reign;
 As Man ere long, and this new World shall know.

ยิ่งไปกว่านั้น ลูซิเฟอร์ไม่เพียงไม่สำนึกเสียใจกับความบาปที่เขาล่วงละเมิดต่อพระเจ้า แต่ลูซิเฟอร์ยังตั้งใจทำบาปต่อไปโดยการล่อลวงมนุษย์ให้ล่วงละเมิดพระบัญชาของพระเจ้าด้วย ส่วนมนุษย์นั้น เมื่ออาดัมและเอวารู้สึกตัวว่าทำบาป แม้เขาจะทะเลาะทู่มเถียงและโทษกันและกัน แต่ในที่สุดทั้งสองก็สำนึกเสียใจในความผิดที่ตนเองได้กระทำลงไป ยินดียอมรับโทษทัณฑ์ที่พระเจ้าพิพากษา สำนึกในพระคุณของพระเจ้า และอธิษฐานขออภัยกับพระเจ้าด้วยความจริงใจ ความนี้ปรากฏชัดในตอนท้ายของเล่มที่ 10

บรรทัดที่ 1013 – 1114 เล่มที่ 10

*Eve, thy contempt of life and pleasure seems
 To argue in thee something more sublime
 And excellent then what thy mind contemns;
 But self-destruction therefore sought, refutes
 That excellence thought in thee, and implies,
 Not thy contempt, but anguish and regret
 For loss of life and pleasure overloved.
 Or if thou covet death, as utmost end*

Of misery, so thinking to evade
The penalty pronounced, doubt not but God
Hath wiselier armed his vengeful ire then so
To be forestalled; much more I fear least Death
So snatched will not exempt us from the pain
We are by doom to pay; rather such acts
Of contumacy will provoke the highest
To make death in us live: Then let us seek
Some safer resolution, which methinks
I have in view, calling to mind with heed
Part of our Sentence, that thy Seed shall bruise
The Serpents head; piteous amends, unless
Be meant, whom I conjecture, our grand Foe
Satan, who in the Serpent hath contrived
Against us this deceit: to crush his head
Would be revenge indeed; which will be lost
By death brought on our selves, or childless days
Resolved, as thou proposest; so our Foe
Shall scape his punishment ordained, and wee
Instead shall double ours upon our heads.
No more be mentioned then of violence
Against our selves, and willful barrenness,
That cuts us off from hope, and savours only
Rancor and pride, impatience and despite,
Reluctance against God and his just yoke
Laid on our Necks. Remember with what mild
And gracious temper he both heard and judged,
Without wrath or reviling; we expected
Immediate dissolution, which we thought

Was meant by Death that day, when lo, to thee
 Pains only in Child-bearing were foretold,
 And bringing forth, soon recompensed with joy,
 Fruit of thy Womb: On me the Curse aslope
 Glanced on the ground, with labour I must earn
 My bread; what harm? Idleness had bin worse;
 My labour will sustain me; and least Cold
 Or Heat should injure us, his timely care
 Hath unbesought provided, and his hands
 Clothed us unworthy, pitying while he judged;
 How much more, if we pray him, will his ear
 Be open, and his heart to pity incline,
 And teach us further by what means to shun
 The inclement seasons, rain, ice, hail and snow,
 Which now the sky with various Face begins
 To show us in this Mountain, while the Winds
 Blow moist and keen, shattering the graceful locks
 Of these fair spreading Trees; which bids us seek
 Some better shroud, some better warmth to cherish
 Our Limbs benumbed, ere this diurnal Starr
 Leave cold the Night, how we his gathered beams
 Reflected, may with matter sere foment,
 Or by collision of two bodies grind
 The Air attrite to Fire, as late the Clouds
 Justling or pushed with Winds rude in their shock
 Tine the slant lightning, whose thwart flame driven down
 Kindles the gummy bark of fir or pine,
 And sends a comfortable heat from far,
 Which might supply the Sun: such Fire to use,

And what may else be remedy or cure
 To evils which our own misdeeds have wrought,
 He will instruct us praying, and of Grace
 Beseeching him, so as we need not fear
 To pass commodiously this life, sustained
 By him with many comforts, till we end
 In dust, our final rest and native home.
 What better can we do, then to the place
 Repairing where he judged us, prostrate fall
 Before him reverent, and there confess
 Humbly our faults, and pardon beg, with tears
 Watering the ground, and with our sighs the air
 Frequenting, sent from hearts contrite, in sign
 Of sorrow unfeigned, and humiliation meek.
 Undoubtedly he will relent and turn
 From his displeasure; in whose look serene,
 When angry most he seemed and most severe,
 What else but favor, grace, and mercy shone?

So spake our Father penitent, nor *Eve*
 Felt less remorse: they forthwith to the place
 Repairing where he judged them prostrate fell
 Before him reverent, and both confessed
 Humbly their faults, and pardon begged, with tears
 Watering the ground, and with their sighs the air
 Frequenting, sent from hearts contrite, in sign
 Of sorrow unfeigned, and humiliation meek.

2. อิศรภาพของมนุษย์และความยุติธรรมของพระเจ้า

คริสเตียนทุกยุคทุกสมัยต้องเผชิญกับคำถามว่า “ในเมื่อพระเจ้ารู้อยู่แล้วว่ามนุษย์จะไม่เชื่อฟังและกินผลไม้จากต้นไม้แห่งความสำนึกในความดีและความชั่ว ทำไมพระเจ้าจึงสร้างต้นไม้ขึ้นมาและปล่อยให้มนุษย์ตกสู่บาปซึ่งเป็นผลให้โลกนี้มีเต็มไปด้วยปัญหาและความบาป”

มิลตันตอบคำถามนี้โดยการแสดงให้เห็นว่าพระเจ้าประทานอิสระในการตัดสินใจให้กับมนุษย์และทูตสวรรค์ ในตอนต้นของเล่มที่ 3 พระเจ้าทรงตรัสอย่างชัดเจนว่าพระองค์สร้างมนุษย์และทูตสวรรค์ให้มีอิสระ เห็นได้ว่าทูตสวรรค์ส่วนหนึ่งกบฏ แต่ทูตสวรรค์ส่วนใหญ่ยืนหยัดอยู่ฝ่ายพระเจ้า พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ให้เข้มแข็งเพียงพอที่จะต่อต้านการทดลองของซาตานได้ ขณะเดียวกันมนุษย์เองก็มีอิสระที่จะตัดสินใจ จะเชื่อคำล่อลวงของซาตานก็ได้ หรือเชื่อฟังพระบัญชาของพระเจาก็ได้ และแม้พระเจ้าจะรู้ล่วงหน้าแต่เพราะเขามีอิสระในการตัดสินใจพระเจ้าจึงทรงยอมให้เป็นไปตามการตัดสินใจเลือกของเขา

บรรทัดที่ 96 – 128 เล่มที่ 3

He and his faithless progeny: whose fault?
Whose but his own? Ingrate, he had of me
All he could have; I made him just and right,
Sufficient to have stood, though free to fall.
Such I created all the ethereal powers
And spirits, both them who stood and them who failed;
Freely they stood who stood, and fell who fell.
Not free, what proof could they have given sincere
Of true allegiance, constant Faith or Love,
Where only what they needs must do, appeared,
Not what they would? What praise could they receive?

What pleasure I from such obedience paid,
 When Will and Reason (Reason also is choice)
 Useless and vain, of freedom both despoiled,
 Made passive both, had served necessity,
 Not me? They therefore as to right belonged,
 So were created, nor can justly accuse
 Their maker, or their making, or their Fate,
 As if predestination over-ruled
 Their will, disposed by absolute decree
 Or high foreknowledge; they themselves decreed
 Their own revolt, not I: if I foreknew,
 Foreknowledge had no influence on their fault,
 Which had no less proved certain unforeknown.
 So without least impulse or shadow of Fate,
 Or ought by me immutably foreseen,
 They trespass, Authors to themselves in all
 Both what they judge and what they choose; for so
 I formed them free, and free they must remain,
 Till they enthrall themselves: I else must change
 Their nature, and revoke the high Decree
 Unchangeable, Eternal, which ordained
 Their freedom, they themselves ordained their fall.

ผลของการละเมิดของลูซิเฟอร์และทูตสวรรค์กบฏแตกต่างจากผลของการละเมิดของ
 อาดัมและเอวา ทั้งสองกลุ่มถูกเนรเทศเหมือนกัน ลูซิเฟอร์และทูตสวรรค์กบฏถูกเนรเทศ
 จากสวรรค์ลงมายังนรก ส่วนอาดัมและเอวาถูกเนรเทศจากสวนเอเดนมายังโลกภายนอก
 แต่ผลบั้นปลายของคนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน ลูซิเฟอร์ตัดสินใจกบฏด้วยตัวเองและ
 ไม่สำนึกเสียใจ พระเจ้าจึงตัดสินใจโทษให้เขาต้องพินาศตลอดไป แต่ในกรณีของมนุษย์
 นั้น ตัดสินใจทำผิดต่อพระเจ้าเพราะถูกล่อลวงและสำนึกเสียใจที่ได้กระทำบาป ดังนั้น

พระเจ้าจึงทรงประทานพระกรุณาให้กับมนุษย์โดยการส่งพระบุตรของพระองค์ลงมารับโทษแทนมนุษย์ สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงการตัดสินอย่างยุติธรรมของพระเจ้า

อิสระในการตัดสินใจยังคงมีผลหลังจากที่พระบุตรเสด็จลงมาสิ้นพระชนม์เพื่อไถ่บาปมนุษย์ ในตอนกลางของเล่มที่ 12 อัครทูตทูตาทิบัติมีคาเอลเล่าให้อาดัมฟังถึงเหตุการณ์ในวันพิพากษาหรือวันสิ้นโลกว่าคนที่เชื่อในการไถ่ของพระบุตรจะได้รับบำเหน็จแต่คนที่ไม่เชื่อจะต้องตกนรก

บรรทัดที่ 459 – 465 เล่มที่ 12

When this worlds dissolution shall be ripe,
With glory and power to judge both quick and dead
To judge the unfaithful dead, but to reward
His faithful, and receive them into bliss,
Whether in Heav'n or Earth, for then the Earth
Shall all be Paradise, far happier place
Then this of *Eden*, and far happier days.

ตัวละครพระเจ้าในมหากาพย์ *Paradise Lost* มีพระลักษณะที่โดดเด่นสองประการ ได้แก่ ความรักและความยุติธรรม พระเจ้าทรงยุติธรรมเสมอต้นเสมอปลาย ความยุติธรรมของพระเจ้าเห็นได้จากหลายตอนด้วยกัน เช่น ก่อนที่มนุษย์จะตกสู่บาป พระเจ้าทรงตรัสอย่างชัดเจนว่ามนุษย์จะต้องตายเพราะโทษของการล่วงละเมิดพระบัญชา คือความตาย และแม้ว่าพระเจ้าจะรักมนุษย์เพียงไร เมื่อมนุษย์เลือกที่จะทำผิด พระองค์ก็ไม่สามารถจะยกโทษให้มนุษย์ใดๆ ได้ พระเจ้าทรงพิพากษาให้มนุษย์มีอายุขัย และวิธีการที่พระเจ้าช่วยเหลือมนุษย์ให้หลุดพ้นจากอำนาจของซาตานก็เป็นวิธีการที่ยุติธรรม คือส่งพระบุตรมาตายแทนมนุษย์

บรรทัดที่ 43 – 54 เล่มที่ 10

Against his maker; no decree of mine,
 Concurring to necessitate his fall,
 Or touch with lightest moment of impulse
 His free will, to her own inclining left
 In even scale. But fallen he is; and now
 What rests, but that the mortal sentence pass
 On his transgression death denounced that day,
 Which he presumes already vain and void,
 Because not yet inflicted as he feared,
 By some immediate stroke, but soon shall find
 Forbearance no acquittance ere day end.
 Justice shall not return, as bounty, scorned.

3. พระคุณของพระเจ้า

พระลักษณะของพระเจ้าที่โดดเด่นมากในมหากาพย์ *Paradise Lost* ได้แก่ ความยุติธรรมและความรัก เห็นได้ว่าพระเจ้าทรงรักและห่วงใยมนุษย์ พระองค์ส่งราฟาเอลมาเตือนอาดัมและเอวาถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น

นอกจากนั้น พระเจ้ายังทรงเตรียมหนทางที่จะไถ่บาปให้มนุษย์ตั้งแต่ก่อนการตกสู่บาปในตอนต้นของเล่มที่ 3 พระเจ้าพระบิดาทรงตรัสถึงการให้ผู้อื่นตายแทนมนุษย์

บรรทัดที่ 210 – 212 เล่มที่ 3

Die he or justice must; unless for him
 Some other, able, and as willing, pay
 The rigid satisfaction, death for death.

และพระเจ้าตัดสินพระทัยส่งพระบุตรไปพิพากษามนุษย์เพราะพระองค์ประสงค์
จะพิพากษามนุษย์ด้วยความเมตตา

บรรทัดที่ 55 – 62 เล่มที่ 10

But whom send I to judge them? Whom but thee,
Vicegerent Son? To thee I have transferred
All judgement, whether in heaven, or earth, or hell.
Easy it may be seen that I intend
Mercy colleague with justice, sending thee,
Man's friend, his mediator, his designed
Both ransom and redeemer voluntary,
And destined man himself to judge man fallen.'

พระเจ้าพระบุตรสำแดงพระกรุณาที่มีต่อมนุษย์อย่างเด่นชัด พระเจ้าพระบุตรตอบสนอง
ต่อพระประสงค์ของพระเจ้าพระบิดาที่ต้องการให้มีผู้หนึ่งตายแทนมนุษย์ด้วยการรับอาสา
ที่จะรับสภาพมนุษย์และสิ้นพระชนม์เพื่อไถ่บาปมนุษย์เพราะพระองค์รักมนุษย์

บรรทัดที่ 236 – 246 เล่มที่ 3

Behold me then, me for him, life for life
I offer, on me let thine anger fall;
Account me man; I for his sake will leave
Thy bosom, and this glory next to thee
Freely put off, and for him lastly dye
Well pleased, on me let Death wreck all his rage;
Under his gloomy power I shall not long
Lie vanquished; thou hast given me to possess
Life in my self for ever, by thee I live,

Though now to Death I yield, and am his due
All that of me can die, yet that debt paid,

และหลังจากพระบุตรเสด็จสิ้นการพิพากษาอาดัมและเอวาในสวนเอเดน พระบุตรรู้สึก
สงสารอาดัมและเอวาจึงหาหนังสัตว์มาคลุมร่างทั้งสอง

บรรทัดที่ 211 – 228 เล่มที่ 10

Removed far off; then pitying how they stood
Before him naked to the air, that now
Must suffer change, disdained not to begin
Thenceforth the form of servant to assume,
As when he washed his servants feet so now
As Father of his family, he clad
Their nakedness with skins of beasts, or slain,
Or as the snake with youthful coat repaid;
And thought not much to cloth his Enemies:
Nor he their outward only with the skins
Of Beasts, but inward nakedness, much more
Opprobrious, with his Robe of righteousness,
Arraying covered from his Fathers sight.
To him with swift ascent he up returned,
Into his blissful bosom reassumed
In glory as of old, to him appeared
All, though all-knowing, what had past with Man
Recounted, mixing intercession sweet.

นอกจากนั้น มิดตันพูดถึงแนวคิดว่าการที่มนุษย์กระทำบาปนั้นนำมาซึ่งพระพร (felix culpa หรือ happy fault) โดยการกระทำบาปของมนุษย์ทำให้พระเจ้ามีโอกาสดำแดง

พระกรุณาที่ยิ่งใหญ่กว่าเดิม ในเล่มที่ 12 หลังจากมีคาเอลเปิดเผยแผนการของพระเจ้าที่จะให้พระบุตรเสด็จลงมาบังเกิดเป็นมนุษย์ ปฏิสนธินิรมลในครรภ์ของหญิงบริสุทธิ์โดยฤทธิ์เดชแห่งพระวิญญาณ พระบุตรจะเชื่อฟังพระบิดาทุกประการแม้แต่การยอมสิ้นพระชนม์โดยปราศจากความผิด การเชื่อฟังอย่างสมบูรณ์ของพระบุตรจนถึงความมรณาจะลบล้างโทษถึงตายของมนุษย์ที่เกิดขึ้นเพราะความไม่เชื่อฟังของอาดัมและเอวามีคาเอลบอกอาดัมว่าเมื่อพระบุตรเสด็จกลับมาเพื่อพิพากษาโลกเป็นครั้งสุดท้าย ผู้ที่เชื่อวางใจในพระบุตรจะได้รับบำเหน็จรางวัลและทั่วโลกจะกลายเป็นสวนสวรรค์ที่มีความสุขยิ่งกว่าสวนเอเดน และช่วงเวลานั้น ผู้เชื่อจะมีความสุขยิ่งกว่าที่อาดัมและเอวาเคยมีในสวนเอเดน

บรรทัดที่ 459 – 465 เล่มที่ 12

When this world's dissolution shall be ripe,
With glory and power, to judge both quick and dead –
To judge the unfaithful dead, but to reward
His faithful, and receive them into bliss,
Whether in heaven or earth; for then the earth
Shall all be paradise, far happier place
Than this of Eden, and far happier days.'

อาดัมตอบสนองต่อถ้อยคำของมีคาเอลอย่างชื่นมื่น เขายินดีที่สิ่งที่ดีกว่าจะเกิด
จากความผิดพลาดของเขา

บรรทัดที่ 469 – 478 เล่มที่ 12

'O goodness infinite, goodness immense,
That all this good of evil shall produce,
And evil turn to good – more wonderful
Than that which by creation first brought forth

Light out of darkness! Full of doubt I stand,
 Whether I should repent me now of sin
 By me done and occasioned, or rejoice
 Much more that much more good thereof shall spring –
 To God more glory, more good-will to men
 From God - and over wrath grace shall abound.

วิจารณ์ลีลา

สิ่งที่โดดเด่นที่สุดในด้านการใช้ภาษาในการประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost* คือลีลา
 ภาควณิ (grand style) พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
 (2545: 151) ให้ข้อมูลว่าแมตทิว อาร์โนลด์ (Matthew Arnold) เป็นผู้เริ่มใช้คำๆ นี้เป็นคนแรก
 อาร์โนลด์กล่าวว่าลีลาภาควณินั้นมีขึ้นเมื่อ “ผู้มีพรสวรรค์ทางด้านกวีนิพนธ์นำเอาเรื่องที่หนักมา
 แต่งให้เรียบง่าย” โฮเมอร์ (Homer) พินดาร์ (Pindar) เวอร์จิล (Virgil) ดันเต (Dante) และ จอห์น
 มิลตันเป็นผู้ที่อาร์โนลด์เห็นว่าเป็นเอตทัคคะในการใช้ลีลาภาควณิ

จอห์น มิลตันตั้งใจประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost* โดยใช้ลีลาภาควณิ แม้ว่าในสมัย
 ของเขายังไม่มีการบัญญัติศัพท์คำว่าลีลาภาควณิ มิลตันเปรียบเทียบตัวเองกับโฮเมอร์ ใน
 ตอนต้นของเล่มที่ 3 ว่ามิลตันนั้นมีชื่อเสียงโด่งดังเทียบเทียมธามายริส (Thamyris) และมีไอนิเดส
 (Maeonides) ธามายริสเป็นตัวละครตาบอดในมหากาพย์อีเลียดของโฮเมอร์ ส่วนมีไอนิเดสเป็น
 ชื่อดั้งเดิมของโฮเมอร์ มิลตันตั้งใจจะให้มหากาพย์ *Paradise Lost* ของเขายิ่งใหญ่ไม่แพ้
 มหากาพย์ของกวีเอกในสมัยโบราณ

บรรทัดที่ 34 – 36 เล่มที่ 3

Those other two equaled with me in Fate,
So were I equaled with them in renown,
Blind *Thamyris* and blind *Maeonides*,
And *Tiresias* and *Phineus* Prophets old.

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดลีลาภาษามิในมหากาพย์ *Paradise Lost* ได้แก่

1. การเลือกใช้คำศัพท์ยาก การประดิษฐ์คำศัพท์ใหม่และการยืมคำจากภาษาต่างประเทศมาใช้
  2. โครงสร้างประโยคซับซ้อน
  3. การใช้ภาษาภาพพจน์
  4. การใช้ฉากเพื่อสื่อความหมาย
1. การเลือกใช้คำศัพท์ยาก การประดิษฐ์คำศัพท์ใหม่และการยืมคำจากภาษาต่างประเทศมาใช้
    - 1.1. การเลือกใช้คำศัพท์ยาก

มิลตันเลือกใช้คำศัพท์เฉพาะและเป็นคำศัพท์ที่ไม่ค่อยได้พบบ่อยนัก เพราะเขาต้องการสื่อความหมายเฉพาะ ความหมายที่ลึกซึ้งและซับซ้อนเกินกว่าจะใช้คำศัพท์ธรรมดาสามัญได้ อีกทั้งคำศัพท์เหล่านี้จะทำให้ผลงานของเขามีความโดดเด่นและแตกต่างจากงานกวีนิพนธ์ทั่วไป อาจกล่าวได้ว่าแทบทุกบทในมหากาพย์ *Paradise Lost* ต้องมีคำศัพท์ยาก ที่ต้องค้นคว้าความหมาย จอห์น บรอดเบนต์ (John Broadbent) ให้ตัวอย่างคำศัพท์ยากที่มิลตันมิได้เป็นผู้ริเริ่มประดิษฐ์แต่นำมาใช้ในวัจนลีลาของเขาจนกลายเป็นรูปแบบเฉพาะตัวของมิลตัน (Miltonic style) ไว้ใน *Paradise Lost: Introduction* (1972: 111)

alimantal	(บรรทัดที่ 424 เล่ม 5)
atrophy	(บรรทัดที่ 486 เล่ม 10)
attire	(บรรทัดที่ 1073 เล่ม 10)
cincture	(บรรทัดที่ 1117 เล่ม 9)
conflagrant	(บรรทัดที่ 548 เล่ม 7)
congratulant	(บรรทัดที่ 458 เล่ม 10)
debel	(บรรทัดที่ 605 เล่ม 4)
exorbitant	(บรรทัดที่ 177 เล่ม 3)
fusil	(บรรทัดที่ 573 เล่ม 6)
hyaline	(บรรทัดที่ 619 เล่ม 7)
illuadable	(บรรทัดที่ 382 เล่ม 6)
implicit	(บรรทัดที่ 323 เล่ม 7)
innumeros	(บรรทัดที่ 455 เล่ม 7)
irriguous	(บรรทัดที่ 255 เล่ม 4)
jaculation	(บรรทัดที่ 665 เล่ม 6)
lucent	(บรรทัดที่ 589 เล่ม 3)
nocent	(บรรทัดที่ 186 เล่ม 4)
pendulous	(บรรทัดที่ 1000 เล่ม 4)
procinct	(บรรทัดที่ 19 เล่ม 6)
sciential	(บรรทัดที่ 837 เล่ม 4)
stupendous	(บรรทัดที่ 351 เล่ม 10)
succinct	(บรรทัดที่ 643 เล่ม 3)

1.2. การประดิษฐ์คำใหม่

มิลตันประดิษฐ์คำใหม่เพื่อให้ได้คำที่ตรงกับความหมายที่เขาต้องการสื่อ เพราะคำศัพท์ที่มีใช้อยู่ไม่อาจสื่อความหมายได้ตามที่มิลตันต้องการ มิลตันประดิษฐ์คำใหม่เพียงไม่กี่คำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น จอห์น บรอดเบนต์ (1972:111) ให้ตัวอย่างคำที่มิลตันประดิษฐ์ขึ้นไว้ในหน้า 112 ดังนี้ displode = explode (บรรทัดที่ 605 เล่ม 6)

loquacious (บรรทัดที่ 161 เล่ม 10) omnific มาจากศัพท์ 2 คำในภาษาละตินได้แก่ omnis + ficus แปลว่า all making (บรรทัดที่ 217 เล่ม 7) serried (บรรทัดที่ 548 เล่ม 1 และ บรรทัดที่ 599 เล่ม 548)

1.3. การยืมคำจากภาษาต่างประเทศมาใช้

มิลตันศึกษาภาษาต่างประเทศหลายภาษาด้วยกัน ดังนั้น เราจึงพบคำศัพท์จากภาษาต่างประเทศในมหากาพย์ *Paradise Lost* ซึ่งมีมิลตันยืมมาจากหลายภาษา ทั้งภาษาละติน ภาษาอิตาเลียนและภาษาฝรั่งเศส

คำศัพท์จากภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่คือคำศัพท์ภาษาละติน ซึ่งมีมิลตันใช้เพื่อสร้างความแปลกใหม่ เป็นวิธีการสื่อสารสิ่งที่ไม่เคยสื่อสารในภาษาอังกฤษมาก่อน ในเวลานั้น กฎหมายและตำราต่างๆ เขียนเป็นภาษาละติน ดังนั้น ผู้มีความรู้จึงเข้าใจภาษาละตินเป็นอย่างดี ผู้อ่านจึงเข้าใจสิ่งที่มีมิลตันต้องการสื่อสาร จอห์น บรอดเบนต์ให้ตัวอย่างคำศัพท์ที่ยืมจากภาษาละตินไว้ในหน้า 116 ดังนี้

oblivious	(บรรทัดที่ 266 เล่ม 1)
omnicific	(บรรทัดที่ 217 เล่ม 7)
participate	(บรรทัดที่ 390 เล่ม 8)
pernicious	(บรรทัดที่ 282 เล่ม 1)
prevenient	(บรรทัดที่ 3 เล่ม 11)
unobnoxious	(บรรทัดที่ 404 เล่ม 6)
unsucceeded	(บรรทัดที่ 821 เล่ม 5)

นอกจากนี้ มิลตันยังยืมคำศัพท์จากภาษาอิตาเลียนและภาษาฝรั่งเศสมาใช้บรรยายฉากการผจญภัยเพื่อแสดงการดูถูกเหยียดหยามหรือล้อเลียน

ภาษาอิตาเลียน

amiral	(บรรทัดที่ 294 เล่ม 1)
brown	(บรรทัดที่ 1088 เล่ม 9) หมายถึงมีด คล้ำ จากคำว่า bruno ในกวีนิพนธ์ภาษาอิตาเลีย
sdein	(บรรทัดที่ 50 เล่ม 4) หมายถึง disdain
serenade	(บรรทัดที่ 769 เล่ม 4)
vans	(บรรทัดที่ 927 เล่ม 2) หมายถึง wings

ภาษาฝรั่งเศส (ภาษาของอัศวิน)

career	(บรรทัดที่ 766 เล่ม 1) หมายถึง joust
champain	(บรรทัดที่ 2 เล่ม 6) หมายถึง plain of battle
seneshal	(บรรทัดที่ 32 เล่ม 4) หมายถึง steward

2. โครงสร้างประโยคซับซ้อนและประโยคเชิงซ้อนที่มีความยาวมาก โครงสร้างประโยคที่ซับซ้อนเข้าใจยาก เช่น ในตอนต้นของเล่มที่ 1 และตอนต้นของเล่มที่ 9 ทั้งสองประโยคเป็นประโยคเชิงซ้อนที่มีความยาวมากมีการใช้เครื่องหมาย , : และ ; หลายครั้ง

บรรทัดที่ 50 – 74 เล่มที่ 1

Nine times the Space that measures day and night

To mortal men, he with his horrid crew

Lay vanquished, rolling in the fiery gulf,

Confounded though immortal: But his doom

Reserved him to more wrath; for now the thought

Both of lost happiness and lasting pain

Torments him; round he throws his baleful eyes

That witnessed huge affliction and dismay

Mixed with obdurate pride and steadfast hate:
 At once as far as Angels ken he views
 The dismal Situation waste and wild:
 A Dungeon horrible, on all sides round,
 As one great Furnace flamed, yet from those flames
 No light, but rather darkness visible
 Served only to discover sights of woe,
 Regions of sorrow, doleful shades, where peace
 And rest can never dwell, hope never comes
 That comes to all; but torture without end
 Still urges, and a fiery deluge, fed
 With ever-burning sulphur unconsumed:
 Such place eternal justice had prepared
 For those rebellious, here their poison ordained
 In utter darkness, and their portion set
 As far removed from God and light of heaven
 As from the center thrice to the utmost pole.

บรรทัดที่ 179 – 191 เล่มที่ 9

So saying, through each thicket dank or dry,
 Like a black mist low creeping, he held on
 His midnight search, where soonest he might find
 The serpent: him fast sleeping soon he found
 In Labyrinth of many a round self-rolled,
 His head the midst, well stored with subtle wiles:
 Not yet in horrid shade or dismal den,
 Nor nocent yet, but on the grassy herb,
 Fearless unfeared he slept: in at his mouth

The devil entered, and his brutal sense,
 In heart or head, possessing soon inspired
 With act intelligential; but his sleep
 Disturbed not, waiting close the approach of morn.

3. การใช้ภาษาภาพพจน์

3.1. การอ้างถึง (allusion)

การอ้างถึงคือการเขียนถึงบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ นิทานหรือวรรณกรรมอื่นๆ

การอ้างถึงเป็นภาษาภาพพจน์ที่โดดเด่นอย่างหนึ่งในมหากาพย์ *Paradise Lost* มิลตันอ้างถึงบุคคลและเหตุการณ์จากพระคริสตธรรมคัมภีร์ ตำนานเทพเจ้ากรีกและโรมัน เทพเจ้าในสมัยโบราณ งานเขียนในยุคโบราณ บุคคลและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์และในสมัยนั้น

3.1.1. การอ้างถึงบุคคล สถานที่ และเหตุการณ์จากพระคริสตธรรมคัมภีร์

การอ้างถึงบุคคล สถานที่ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพระคริสตธรรมคัมภีร์เป็นการอ้างถึงที่มิลตันใช้บ่อยที่สุด เนื่องจากมิลตันประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost* โดยหยิบยกเรื่องราวของอาดัมและเอวาจากพระธรรมปฐมกาล ประกอบกับมิลตันเป็นผู้ที่เคร่งศาสนา การอ้างถึงพระคัมภีร์จึงเป็นหัวใจสำคัญในการประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost*

ในบทแรกของเล่มที่ 1 มิลตันอ้างถึงบุคคล สถานที่ และเหตุการณ์ในพระคัมภีร์ถึงเจ็ดครั้งด้วยกัน one greater Man (บรรทัดที่ 4) หมายถึงพระเยซูคริสต์ ภูเขา Oreb หรือ Sinai (บรรทัดที่ 7) เป็นชื่อภูเขาที่โมเสสขึ้นไปรับบัญญัติ 10 ประการจากพระเจ้า That Shepherd (บรรทัดที่ 8) หมายถึงโมเสส That Shepherd (บรรทัดที่ 8) หมายถึงอิสราเอล Zion (บรรทัดที่ 10) เป็นชื่อภูเขาที่ชาวอิสราเอลเชื่อกันว่าเป็นที่

สถิติของพระเจ้า “Thou from the first Wast present, and with mighty wings
Dove-like sat'st brooding on the vast Abyss And mad'st it pregnant” (บรบทัด
ที่ 19 – 22) อ้างถึงเหตุการณ์ในพระธรรมปฐมกาลบทที่ 1 ข้อ 1 – 2 ในตอนที่
พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างโลก พระวิญญาณของพระเจ้าปกอยู่เหนือน้ำหรือที่มิลตัน
ใช้คำว่าห้วงอวกาศ

บรบทัดที่ 1 – 26 เล่มที่ 1

Of Mans First Disobedience, and the Fruit
Of that Forbidden Tree, whose mortal taste
Brought Death into the World, and all our woe,
With loss of *Eden*, till one greater Man
Restore us, and regain the blissful Seat,
Sing Heavenly Muse, that on the secret top
Of *Oreb*, or of *Sinai*, didst inspire
That Shepherd, who first taught the chosen Seed,
In the Beginning how the Heaven and Earth
Rose out of *Chaos*: Or if *Zion* Hill
Delight thee more, and *Siloa's* Brook that flowed
Fast by the Oracle of God; I thence
Invoke thy aid to my adventurous Song,
That with no middle flight intends to soar
Above the *Aonian* Mount, while it pursues
Things unattempted yet in Prose or Rhyme.
And chiefly Thou O Spirit, that dost prefer
Before all Temples the upright heart and pure,
Instruct me, for Thou know'st; Thou from the first
Wast present, and with mighty wings
Dove-like sat'st brooding on the vast Abyss

And mad'st it pregnant: What in me is dark
 Illumine, what is low raise and support;
 That to the height of this great Argument
 I may assert Eternal Providence,
 And justify the ways of God to men.

ในเล่มที่ 11 – 12 เกือบตลอดทั้งเล่มเป็นเหตุการณ์ที่อัศจรรย์ที่อัครทูตเปาโลได้มีคำกล่าว
 สำแดงและเล่าเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้อาเดัมรับรู้ เหตุการณ์ต่างๆ ที่
 มีคำกล่าวเล่าทั้งหมดเป็นเหตุการณ์ที่บันทึกไว้ในพระคัมภีร์ เช่น ในตอนปลายของ
 เล่มที่ 11 เล่าถึงเหตุการณ์ตอนน้ำท่วมโลก หรือในตอนต้นของเล่มที่ 12
 กล่าวถึงการเดินทางออกจากแผ่นดินอียิปต์สู่ดินแดนแห่งพันธสัญญาของชนชาติ
 อิสราเอล

บรรทัดที่ 719 – 753 เล่มที่ 11

At length a reverend sire among them came,
 And of thir doings great dislike declared,
 And testified against their ways; he oft
 Frequented their Assemblies, whereso met,
 Triumphs or Festivals, and to them preached
 Conversion and Repentance, as to Souls
 In prison under Judgments imminent:
 But all in vain: which when he saw, he ceased
 Contending, and removed his Tents far off;
 Then from the mountain hewing timber tall,
 Began to build a vessel of huge bulk,
 Measured by cubit, length, and breadth, and height,
 Smear'd round with Pitch, and in the side a door
 Contrived, and of provisions laid in large

For man and beast: when lo a wonder strange!
 Of every beast, and bird, and insect small
 Came sevens, and pairs, and entered in, as taught
 Their order; last the sire, and his three Sons
 With their four Wives; and God made fast the door.
 Meanwhile the south-wind rose, and with black wings
 Wide-hovering, all the clouds together drove
 From under heaven; the hills to their supply
 Vapour, and Exhalation dusk and moist,
 Sent up amain; and now the thicken sky
 Like a dark Ceiling stood; down rushed the Rain
 Impetuous, and continued till the Earth
 No more was seen; the floating Vessel swum
 Uplifted; and secure with beaked prow
 Rode tilting o're the waves, all dwellings else
 Flood overwhelmed, and them with all their pomp
 Deep under water rolled; Sea covered Sea,
 Sea without shore; and in their palaces
 Where luxury late reigned, Sea-monsters whelped
 And stabled; of Mankind, so numerous late,
 All left, in one small bottom swum embarked.

3.1.2. การอ้างถึงตำนานกรีกและโรมันและเทพเจ้าในสมัยโบราณ

มิดตันเป็นกวีที่มีความรู้สูง ดังนั้น มิดตันจึงรอบรู้เกี่ยวกับตำนานกรีกและโรมัน
 รวมทั้งเทพเจ้าในสมัยโบราณเป็นอย่างดี และเขาได้อ้างถึงเรื่องราวจากตำนาน
 หลายครั้ง เช่น ในตอนต้นของเล่มที่ 4 มิดตันเปรียบเทียบสวอนเอเดนว่าสวยงามกว่า
 ห้องทุ่งแห่งเอ็นนา ซึ่งเป็นสถานที่ในตำนานกรีก ในตอนกลางของเล่มที่ 1 มิดตัน
 หยิบยกชื่อเทพเจ้าของอียิปต์มาเป็นชื่อของทูตสวรรค์กบฏ

บรรทัดที่ 268 – 272 เล่มที่ 4

Led on th' Eternal Spring. Not that fair field
Of *Enna*, where *Proserpin* gathering flowers
Her self a fairer Flower by gloomy *Dis*
Was gathered, which cost *Ceres* all that pain
To seek her through the world; nor that sweet Grove

บรรทัดที่ 478 – 481 เล่มที่ 1

Osiris, Isis, Orus, and their train –
With monstrous shapes and sorceries abused
Fanatic Egypt and her priest to seek
Their wandering gods disguised in brutish forms

3.1.3. การอ้างอิงงานเขียนในยุคโบราณ

มิลตันอ้างอิงงานเขียนชื่อดังในยุคโบราณหลายเรื่อง เช่น มหากาพย์อีเลียด และโอดิสซีย์ ของโฮเมอร์ มหากาพย์อีเนียด ของเวอร์จิล มหากาพย์ ดีไวน์ คอมมิดี (The Divine Comedy) ของดังเตและเมตามอร์ฟอริเซส (Metamorphoses) ของโอวิด (Ovid) เช่น ในตอนต้นของเล่มที่ 4 มิลตันอ้างอิงตำนานสวนเฮสเปอร์เรียน (Hesperian) ซึ่งเป็นสวนที่มีแอปเปิลทองคำในเมตามอร์ฟอริเซส และในตอนต้นของเล่มที่ 9 อ้างถึงเรื่องของอะคิลลีส (Achilles) กับเฮกเตอร์ (Hector) จากอีเลียด

บรรทัดที่ 250 เล่มที่ 4

Hung amiable – Hesperian fables true,

บรรทัดที่ 13 – 16 เล่มที่ 9

Death's harbinger; sad task, yet argument
 Not less but more heroic than the wrath
 On stern Achilles on his foe pursued
 Thrice fugitive about Troy wall; or rage

3.1.4. การอ้างถึงบุคคลและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์และในยุคของมิลตัน

มิลตันอ้างถึงบุคคลและเหตุการณ์สำคัญๆ ทั้งในประวัติศาสตร์และในยุคของเขา เช่น ในตอนต้นของเล่มที่ 1 มิลตันอ้างถึงกาลิเลโอ (the Tuscan artist) ผู้มองดวงจันทร์ผ่านกล้องโทรทรรศน์ และในตอนกลางของเล่มที่ 3 มิลตันเปรียบเทียบซาตานเป็นนกแร้งบนเทือกเขาหิมาลัย แต่มิได้บอกโดยตรงว่าเทือกเขานั้นเป็นเทือกเขาหิมาลัย มิลตันบรรยายว่าเป็นเทือกเขาที่เจงกิสข่าน (the roving Tartar) และกองทัพเดินทางข้ามเพื่อบุกอินเดีย

บรรทัดที่ 287 – 291 เล่มที่ 1

Hung on his shoulders like the moon, whose orb
 Through optic glass the Tuscan artist views
 At evening, from the top of Fesole,
 Or in Valdarno, to descry new lands,
 Rivers, or mountains, in her spotty globe.

บรรทัดที่ 431 – 436 เล่มที่ 3

As when a vulture on *Imaus* bred,
 Whose snowy ridge the roving *Tartar* bounds,
 Dislodging from a Region scarce of prey

To gorge the flesh of lambs or yearling kids
 On hills where flocks are fed, flies toward the springs
 Of Ganges or Hydaspes, Indian streams;

3.2. อุปมาแนวมหากาพย์ (epic simile)

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้คำจำกัดความ อุปมาแนวมหากาพย์ว่า เป็นอุปมาที่ขยายความออกไปจนในบางกรณีอาจยาวถึง 15 หรือ 20 บาท โดยนำเอาการเปรียบเทียบมาต่อเติมอย่างละเอียด และยกตัวอย่างจากมหากาพย์ *Paradise Lost* เล่มที่ 9 ประกอบไว้ด้วย ความในตอนนี้ มิลตันเปรียบเทียบหงอนแวววาวของงูที่ซาตานเข้าไปสิงสู่อยู่เหมือนลูกไฟตามที่เปลี่ยวร้างที่ล่อนักเดินทางลงไปในหนองบึง

บรรทัดที่ 634 – 643 เล่มที่ 9

Brightens his crest, as when a wandering fire
 Compact of unctuous vapor, which the night
 Condenses, and the cold environs round,
 Kindled through agitation to a flame,
 Which oft, they say, some evil spirit attends –
 Hovering and blazing with delusive light,
 Misleads the amazed night-wanderer from his way
 To bogs and mires, and oft through pond or pool,
 There swallowed up and lost, from succour far.
 So glistered the dire Snake, and into fraud

นอกจากนี้ มิลตันยังเปรียบเทียบซาตานว่ามีร่างกายใหญ่โตเหมือนยักษ์ไฟทันทหรือเลวีอาธาน สัตว์ทะเลที่มีบันทึกไว้ในพระคริสตธรรมคัมภีร์

บรรทัดที่ 194 – 209 เล่มที่ 1

That sparkling blazed, his other parts besides
 Prone on the flood, extended long and large
 Lay floating many a rood, in bulk as huge
 As whom the fables name of monstrous size,
Titanian, or *Earth-born*, that warred on *Jove*,
Briareos or *Typhon*, whom the Den
 By ancient *Tarsus* held, or that Sea-beast
Leviathan, which God of all his works
 Created hugest that swim the ocean stream:
 Him haply slumbring on the *Norway* foam
 The Pilot of some small night-foundered skiff,
 Deeming some Island, oft, as Sea-men tell,
 With fixed anchor in his scaly rind
 Moors by his side under the Lee, while Night
 Invests the sea, and wished morn delays:
 So stretched out huge in length the arch-fiend lay

3.3. อุปสรรคณ์ (metaphor)

อุปสรรคณ์เป็นภาษาภาพพจน์ที่โดดเด่นและภาษาภาพพจน์ที่มีลัดันใช้มากที่สุดใน
 การประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost* อุปสรรคณ์คือการนำสิ่งที่แตกต่างกันสองสิ่ง
 หรือมากกว่ามาเปรียบเทียบกันโดยตรง

ตัวอย่างที่ 1

ในเล่มที่ 9 เมื่อซาตานพบเอวาอยู่ที่แปลงดอกไม้ ลัดันบรรยายว่าเอวาเป็นดอกไม้ที่ไร้สิ่ง
 เกือบหนูดอกที่งามที่สุด

บรรทัดที่ 432 เล่มที่ 9

Herself, though fairest unsupported flower,

ตัวอย่างที่ 2

ในเล่มที่ 9 ซาตานในร่างงูแปลงขดกายเป็นวงซ้อนสูง มีลต้นเปรียบเทียบว่าเป็นดั่งเขาวงกตตั้งซ้อนๆ กันและสูงเหมือนเจดีย์

บรรทัดที่ 497 – 502 เล่มที่ 9

Prone on the ground, as since, but on his rear,
Circular base of rising folds, that towered
Fold above fold, a surging maze; his head
Crested aloft, and carbuncle his eyes;
With burnished neck of verdant gold, erect
Amidst his circling spires, that on the grass

- 3.4. บุคลาธิษฐาน (personification) คือการสมมุติให้สิ่งที่ไม่มีชีวิต ไม่มีตัวตน แนวคิดหรือสัจตวิให้มีสติปัญญา อารมณ์ความรู้สึกหรือกริยาแบบมนุษย์

ตัวอย่างที่ 1

ในเล่มที่ 4 ซาตานพูดกับดวงอาทิตย์ราวกับว่าดวงอาทิตย์เป็นราชาแห่งท้องฟ้า เห็นได้จากกริยา 'crowned' และนาม 'sole dominion' และบรรยายถึงดวงดาวที่ต้องหลบจากฟ้าเมื่อดวงอาทิตย์ปรากฏโดยใช้บุคลาธิษฐานโดยใช้ นาม 'heads'

บรรทัดที่ 32 – 35 เล่มที่ 4

'O thou that, with surpassing glory crowned,
 Look'st from thy sole dominion like the God
 Of this new world – at whose sight all the stars
 Hide their diminished heads – to thee I call,

ตัวอย่างที่ 2

ในเล่มที่ 9 หลังจากเอวากินผลไม้แห่งความสำนึกในความดีและความชั่วแล้ว เอวาก
 กล่าวกับต้นไม้ราวกับต้นไม้ นั้นเป็นเทพเจ้า เช่น บอกว่าต้นไม้อื่นๆ จะเกิดความริษยา
 และเธอเป็นต้นไม้ ต้นไม้พำนักอยู่ในที่ลับ เป็นต้น

บรรทัดที่ 795 – 210

O sovereign, virtuous, precious of all trees
 In Paradise, of operation blest
 To sapience, hitherto obscured, infamed,
 And thy fair fruit let hang, as to no end
 Created henceforth my early care,
 Not without song, each morning, and due praise
 Shall tend thee, and the fertile burden ease
 Of thy full branches offered free to all;
 Till dieted by thee I grow mature
 In knowledge, as the Gods who all things know;
 Though others envy what they cannot give;
 For had the gift bin theirs, it had not here
 Thus grown. Experience, next to thee I owe,
 Best guide; not following thee, I had remained
 In ignorance, thou open'st wisdom's way,

And giv'st access, though secret she retire.

3.5. สัญลักษณ์ (symbol)

สัญลักษณ์คือสิ่งของ บุคคล ภาพหรือสี ใช้เพื่อเป็นตัวแทนของแนวคิดเชิงนามธรรม หรือความคิด

ตัวอย่างการใช้สัญลักษณ์ที่โดดเด่นในมหากาพย์ *Paradise Lost* ได้แก่ ตาซึ่งที่พระเจ้า ทรงหย่อนลงมาจากสวรรค์ในเล่มที่ 4 และพวงมาลาที่อาดัมทำให้เอวาในเล่มที่ 9

ตัวอย่างที่ 1

ซาตานถูกเคโอฟินและไอธรีเอล ทูตสวรรค์ในสังกัดของกาเบรียลพบตัวในสวนเอเดนและ ถูกพาตัวมาพบกาเบรียล ซาตานเตรียมตัวจะต่อสู้กับกาเบรียล แต่พระเจ้าหย่อนตาซึ่ง ลงมาจากสวรรค์ ช้างหนึ่งพระองค์วางเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นหากซาตานหนีไป อีกช้าง หนึ่งพระองค์วางเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นหากซาตานต่อสู้กับกาเบรียล ตาซึ่งด้านต่อสู้ลอย ขึ้นด้านบนและกระเด็นชนคนสื่อให้รู้ว่าหากต่อสู้จะมีผลร้ายมากกว่าผลดี ตาซึ่งเป็น สัญลักษณ์แสดงถึงความแตกต่างระหว่างพระเจ้ากับซาตาน อำนาจของพระเจ้ากับ อำนาจของซาตานนั้นแตกต่างกันมากจนไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ ซาตานไม่สามารถต้านทานอำนาจของพระเจ้าได้ พระเจ้าทรงฤทธานุภาพสูงสุด แต่ทั้งซาตาน และมีคาเอลไม่มีอำนาจในตัวเอง มีเพียงอำนาจที่พระเจ้าประทานให้เท่านั้น ดังนั้น การคิดจะต่อสู้กับทูตสวรรค์ฝ่ายพระเจ้าย่อมเท่ากับสู้กับพระเจ้านั่นเอง ซาตานไม่มีทาง ชนะได้เลย

บรรทัดที่ 997 – 1004 เล่ม 4

Hung forth in heaven his golden scales, yet seen
Betwixt *Astrea* and the *Scorpion* sign,
Wherein all things created first he weighed,

The pendulous round earth with balanced air
 In counterpoise, now ponders all events,
 Battles and realms: in these he put two weights
 The sequel each of parting and of fight;
 The latter quick up flew, and kicked the beam;

ตัวอย่างที่ 2

ระหว่างที่เอวาชอแยกไปทำงานตามลำพัง อาดั้มบรรจงเก็บดอกไม้มาทำเป็นพวงมาลา
 ให้เอวา เมื่ออาดัมเห็นว่าเอวามาช้า เขาก็ถือพวงมาลาไปตามหาเอวา อาดั้มพบเอวา
 ที่ต้นไม้แห่งความสำนึกในความดีและความชั่ว ในมือเอวาคือผลไม้จากต้นไม้
 ด้วยความตกใจ เขาก็ปล่อยให้พวงมาลานั้นร่วงหล่นสู่พื้นดิน พวงมาลาเป็นสัญลักษณ์
 ของความรักอันบริสุทธิ์ที่อาดัมมีต่อเอวา การที่พวงมาลาร่วงหล่นสู่พื้นเป็นสัญลักษณ์
 ว่าความรักบริสุทธิ์ที่อาดัมมีต่อเอวานั้นสิ้นสุดลง เขารู้แล้วว่าเธอทำบาป

บรรทัดที่ 839 – 841 เล่มที่ 9

Waiting desirous her return, had wove
 Of choicest flowers a garland to adorn
 Her tresses, and her rural labours crown,

บรรทัดที่ 891 – 893 เล่มที่ 9

Ran through his veins, and all his joints relaxed.
 From his slack hand the garland wreathed for Eve
 Down dropped, and all the faded roses shed;

4. การใช้ฉากเพื่อสื่อความหมาย

มิลตันประพันธ์ฉากที่คล้ายๆ กันขึ้นมาหลายฉากโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อให้เห็นถึง

ความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของสถานที่แต่ละแห่งหรือตัวละครแต่ละตัว

- 4.1. สื่อบ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพที่แตกต่างกันระหว่างสวรรค์ โลกและนรก เช่น ฉากการประชุมหารือของพระเจ้าพระบิดา พระเจ้าพระบุตรและเหล่าทูตสวรรค์บนสวรรค์ ฉากการประชุมหารือของซาตานและสมุน และฉากการประชุมหารือของมนุษย์หลังจากตกสู่บาปในนิมิตที่อาดัมเห็น

ฉากการประชุมบนสวรรค์สื่อบ่งชี้ให้เห็นสภาพที่เป็นสุข ปรองดองและชื่นชมยินดี เช่น ในเล่มที่ 3 พระเจ้าพระบิดาทรงตรัสถึงการที่มนุษย์จะทำบาปและต้องตายและถามหาผู้ที่จะช่วยไถ่เขาโดยไปบังเกิดเป็นมนุษย์และพระบุตรเป็นผู้รับอาสา ผู้อ่านจะสัมผัสถึงสภาพความสวยงามและสงบสุขของสวรรค์ พระพักตร์ที่เปี่ยมล้นไปด้วยพระกรุณาของพระเจ้าและเหล่าทูตสวรรค์ผู้เปี่ยมล้นด้วยความชื่นชมยินดี

บรรทัดที่ 135 – 143 เล่มที่ 3

Thus while God spake ambrosial fragrance filled
All heaven, and in the blessed spirits elect
Sense of new joy ineffable diffused:
Beyond compare the Son of God was seen
Most glorious; in him all his Father shone
Substantially expressed, and in his face
Divine compassion visibly appeared,
Love without end, and without measure grace;
Which uttering, thus he to his Father spake;

บรรทัดที่ 360 – 371 เล่ม 3

With these that never fade, the spirits elect
Bind their resplendent locks, inwreathed with beams;

Now in loose garlands thick thrown off, the bright
 Pavement, that like a sea of jasper shone,
 Impurpled with celestial roses smiled.
 Then, crowned again, their golden harps they took –
 Harps ever tuned, that glittering by their side
 Like quivers hung; and with preamble sweet
 Of charming symphony they introduce
 Their sacred song, and waken raptures high:
 No voice exempt, no voice but well could join
 Melodious part; such concord is in heaven.

จากการประชุมในนรกสื่อให้เห็นถึงสภาพที่ทุกข์ทรมาน ขมขื่นและมั่งร้าย เช่น ในเล่มที่ 2
 ชาตานและสมุนประชุมเพื่อหารือว่าจะดำเนินการต่อไปอย่างไร ผู้อ่านจะได้สัมผัสภาพ
 ของความน่ากลัว ความเสแสร้ง ไม่สงบสุขและดูร้าย

บรรทัดที่ 106 – 118 เล่ม 2

He ended frowning, and his look denounced
 Desperate revenge, and battle dangerous
 To less than Gods. On the other side up rose
 Belial, in act more graceful and humane;
 A fairer person lost not heaven; he seemed
 For dignity composed and high exploit:
 But all was false and hollow; though his Tongue
 Dropt Manna, and could make the worse appear
 The better reason, to perplex and dash
 Maturest counsels: for his thoughts were low –
 To vice industrious, but to nobler deeds
 Timorous and slothful: yet he pleased the ear,

And with persuasive accent thus began.

บรรทัดที่ 284 – 290 เล่ม 2

He scarce had finished, when such murmur filled
 The assembly, as when hollow rocks retain
 The sound of blustering winds, which all night long
 Had roused the sea, now with hoarse cadence lull
 Sea-faring men o'erwatched, whose bark by chance
 Or pinnacle anchors in a craggy Bay
 After the tempest: such applause was heard

ฉากการประชุมบนโลกมนุษย์หลังตกสู่บาปซึ่งเป็นฉากในนิมิตที่อาดัมเห็นการประชุม
 ของคนในสมัยเอโนค ผู้อ่านจะสัมผัสบรรยายความวุ่นวาย ความแตกแยก
 และการทู่มเถียง

บรรทัดที่ 660 – 670

In other part the sceptred heralds call
 To council in the city-gates: anon
 Grey-headed men and grave, with warriors mixed,
 Assemble, and harangues are heard; but soon
 In factious opposition, till at last
 Of middle age one rising, eminent
 In wise deport, spake much of right and wrong,
 Of justice, or religion, truth, and peace,
 And judgement from above: him old and young
 Exploded, and had seized with violent hands,

Had not a cloud descending snatched him thence,

- 4.1. แสดงให้เห็นลักษณะความคล้ายคลึงกัน เช่น ฉากที่พระบุตรยินดีเสียสละยอมรับความผิดบาปของมนุษย์และฉากที่เอวาและอาดัมยินดีรับความผิดบาปแทนกันและกัน สองฉากนี้ สื่อให้เห็นว่าแม้มนุษย์จะตกสู่บาปแล้ว แต่มนุษย์ซึ่งพระเจ้าสร้างขึ้นตามพระฉายของพระองค์ยังคงมีพระลักษณะของพระเจ้าอยู่ในตัว ยังคงมีความดีและความรักความห่วงใยในกันและกัน

บรรทัดที่ 236 – 241 เล่มที่ 3

พระบุตรพูดต่อพระบิดาว่าพระองค์ยอมตายแทนมนุษย์

Behold me then, me for him, life for life
I offer, on me let thine anger fall;
Account me man; I for his sake will leave
Thy bosom, and this glory next to thee
Freely put off, and for him lastly dye
Well pleased, on me let Death wreck all his rage;

บรรทัดที่ 932 - 936 เล่มที่ 10

เอวาบอกกับอาดัมว่าเธอจะอ่อนน้อมต่อพระเจ้าให้ยกโทษให้อาดัมแล้วลงโทษเธอแทน

And to the place of judgement will return,
There with my cries importune heaven, that all
The sentence, from thy head removed, may light
On me, sole cause to thee of all this woe,
Me, me only, just object of his ire.'

บรรทัดที่ 952 – 955 เล่มที่ 10

อาดัมบอกเอวาท้ารับโทษแทนกันได้ เขาคงขอรับโทษแทนเธอไปแล้ว ไม่รอให้เธอคิด
จะรับโทษแทนเขา

And my displeasure bear'st so ill. If prayers
Could alter high decrees, I to that place
Would speed before thee, and be louder heard,
That on my head all might be visited,

บทวิเคราะห์ตัวละครสำคัญ

ตัวละครสำคัญที่ปรากฏในมหากาพย์ Paradise Lost มีดังต่อไปนี้

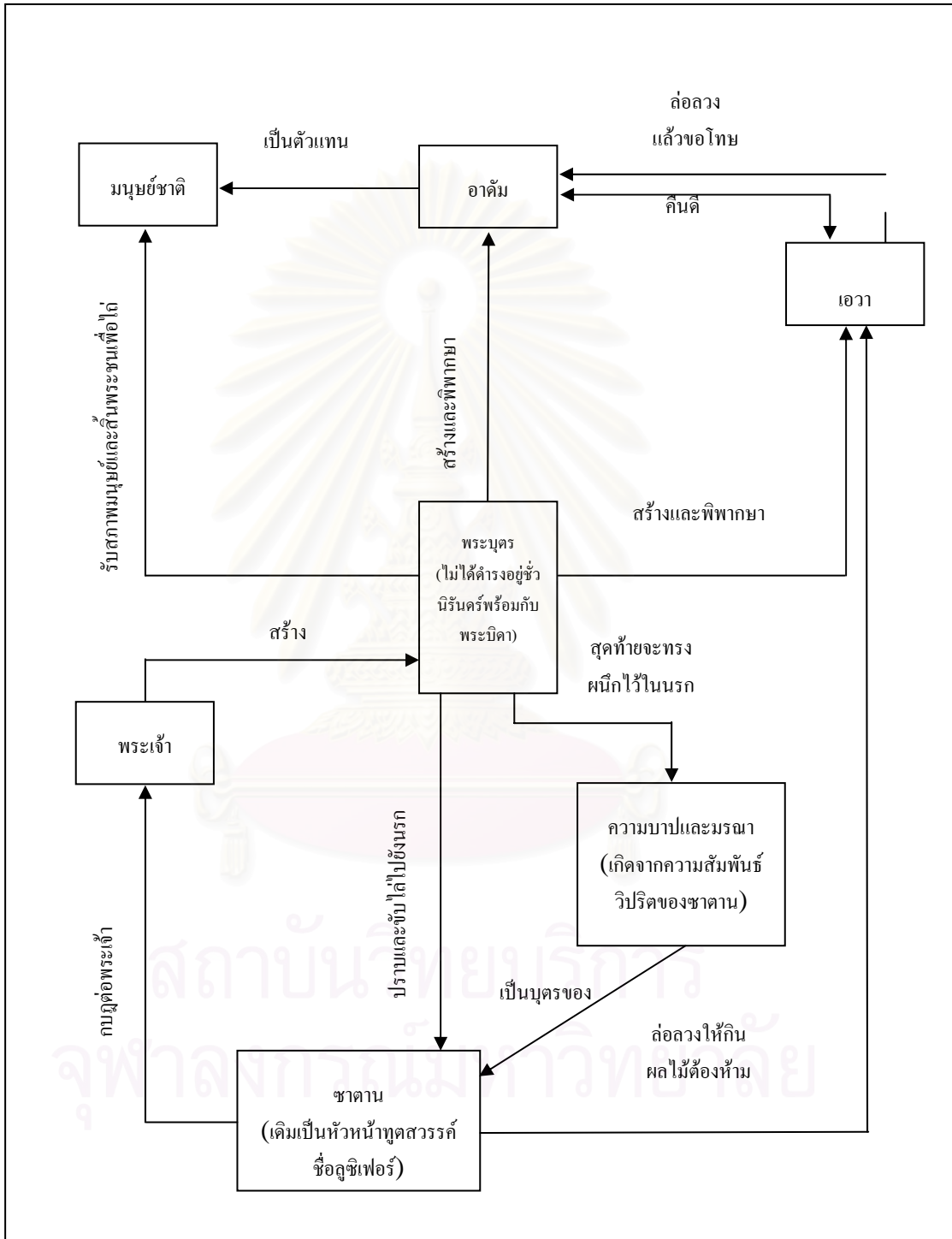
1. ฝ่ายสวรรค์
  - 1.1. พระเจ้าพระบิดา
  - 1.2. พระเจ้าพระบุตร
  - 1.3. ยูเรเนีย หรือ พระวิญญูญาณบริสุทธิ์
  - 1.4. อัครทูตทูตาธิบดีมีคาเอล
  - 1.5. เทพบดีกาเบรียล
  - 1.6. เทพบดีราฟาเอล
  - 1.7. เทพบดีอูรีเอล
  - 1.8. เศโฟนและไอธูรีเอล
2. ฝ่ายมนุษย์
  - 2.1. อาดัม
  - 2.2. เอวา
3. ฝ่ายปีศาจ
  - 3.1. ซาตาน
  - 3.2. ความบาป

- 3.3. มรณา
- 3.4. เบเคลเซบูล
- 3.5. ปี่ไลอัล
- 3.6. แมมมอน
- 3.7. โมเลค
- 3.8. มัลชีเบอร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนผังความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครสำคัญ

(Available from <http://www.cliffsnotes.com/WileyCDA/LitNote/id-140,pageNum-10.html>)

1. ฝ่ายสวรรค์

1.1. พระเจ้าพระบิดา

พระเจ้าทรงสถิตย์อยู่ทุกหนทุกแห่ง ทรงฤทธานุภาพสูงสุด เป็นพระภาคหนึ่งในตรีเอกานุภาพ

พระเจ้าทรงปกครองสรรพสิ่งจากพระบัลลังก์ ใน *Paradise Lost* พระเจ้าสร้างสวรรค์และทูตสวรรค์ จากนั้นจึงให้กำเนิดพระบุตร การสร้างสวรรค์ดวงดาว โลก มนุษย์ และสรรพสิ่งบนโลก พระเจ้าทรงกระทำผ่านพระบุตร

พระเจ้าทรงทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าก่อนที่จะเกิด เช่น ทรงทราบว่าซาตานจะมาล่อลวงมนุษย์ในสวนเอเดนและมนุษย์จะตกสู่บาป พระลักษณะของพระเจ้าใน *Paradise Lost* มีความใกล้เคียงกับพระลักษณะของพระเจ้าในพระคริสตธรรมคัมภีร์ เช่น พระเจ้าทรงกอบปรีย์ด้วยความยุติธรรมและความรัก พระเจ้ารักมนุษย์และสิ่งทรงสร้างทั้งปวง แต่เมื่อมนุษย์ทำผิด พระเจ้าทรงยุติธรรมจึงต้องพิพากษามนุษย์ ในขณะเดียวกัน เพราะว่าพระเจ้าทรงรักมนุษย์ พระองค์จึงทรงเตรียมหนทางแห่งความรอดไว้สำหรับมนุษย์โดยส่งพระบุตรองค์เดียวของพระองค์ลงมาตายเพื่อไถ่บาปมนุษย์ จะเห็นได้ว่าพระเจ้าตัดสินเหตุการณ์อย่างเฉียบขาดและมีเหตุผลที่ชัดเจน เช่น พระเจ้าไม่ให้ภัยซาตานและทูตสวรรค์กับภูเพราะเขาตัดสินใจไม่เชื่อฟังพระเจ้าด้วยตัวเอง แต่พระเจ้าเมตตาตามมนุษย์ เพราะมนุษย์ถูกล่อลวงให้ทำบาป

พระเจ้าปราศจากบาป พระองค์มีรัศมีเจิดจ้าจนต้องมีเมฆคลุมพระพักตร์จึงไม่มีใครสามารถมองเห็นพระพักตร์ของพระเจ้าได้ นอกจากพระบุตร ตัวละครพระเจ้าใน *Paradise Lost* เป็นตัวละครมิติเดียว เนื่องจากผู้ประพันธ์เป็นคริสเตียนที่มีความศรัทธาต่อพระเจ้าอย่างแรงกล้าจึงไม่สามารถใส่มิติหรืออารมณ์ให้พระเจ้า มิฉะนั้นพระดำรัสส่วนใหญ่ของพระเจ้ามาจากพระคัมภีร์ แสดงให้เห็นว่ามิติดันเองไม่กล้าที่จะแต่งพระดำรัสขึ้นมาเอง

1.2. พระเจ้าพระบุตร

พระเยซูคริสต์ เป็นพระภาคที่สองในตรีเอกานุภาพ พระบุตรใน *Paradise Lost* ดำรงสภาพที่แตกต่างจากพระบุตรในพระคริสตธรรมคัมภีร์ พระบุตรในพระคัมภีร์ดำรงอยู่ก่อนการสร้างทูตสวรรค์ พระบุตรใน *Paradise Lost* พระเจ้าให้กำเนิดพระบุตรหลังจากพระเจ้าสร้างทูตสวรรค์ เรื่องการกำเนิดพระบุตรนั้น มีต้นประพันธ์ไว้แตกต่างจากหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ในพระคริสตธรรมคัมภีร์เชื่อว่าพระเจ้าพระบิดา พระเจ้าพระบุตรและพระวิญญาณบริสุทธิ์นั้นคือตรีเอกานุภาพหรือ 3 พระภาคของพระเจ้าซึ่งดำรงอยู่ร่วมกันตั้งแต่ต้น และทั้งสามพระภาคนี้มิได้ถูกสร้างขึ้น

พระเจ้าแสดงออกอย่างชัดเจนว่าพระองค์วางพระทัยพระบุตรโดยการมอบหมายภารกิจสำคัญให้กับพระบุตร เช่น ปรามทูตสวรรค์กบฏ สร้างดวงดาว โลก มนุษย์และสรรพสิ่งบนโลก พิพากษามนุษย์

พระบุตรสะท้อนพระลักษณะของพระเจ้าในด้านความรักและความเมตตากรุณา ด้วยความรักที่มีต่อพระบิดาและมนุษย์ พระบุตรจึงทรงยินยอมตายเพื่อไถ่บาปให้มนุษย์ เพื่อให้พระเจ้าพระบิดาสามารถดำรงไว้ซึ่งความเมตตาและความยุติธรรม

หลังจากมนุษย์ตกสู่บาป พระบุตรมีบทบาทเป็นคนกลางระหว่างพระเจ้าและมนุษย์ ในตอนต้นของเล่มที่ 1 พระบุตรเป็นผู้รับคำอธิษฐานจากแทนบูซาแล้วนำมาห่อหุ้มด้วยเครื่องหอมจากนั้นจึงนำไปถวายพระเจ้าพระบิดา

พระบุตรเป็นวีรบุรุษหรือตัวเอกของ *Paradise Lost* และ *Paradise Regained* เห็นได้ว่าพระบุตรแสดงออกถึงคุณสมบัติของวีรบุรุษ นั่นคือ การยอมเสียสละตนเองเพื่อผู้อื่น

1.3. ยูเรเนีย หรือ พระวิญญูญาณบริสุทธ์

ตามตำนานกรีก ยูเรเนียเป็นเทวีแห่งศิลปศาสตร์ด้านดาราศาสตร์ นักประพันธ์ในสมัยโบราณมักขออนวอนเทวีแห่งศิลปศาสตร์ให้ช่วยในการประพันธ์บทกวีของตน สันนิษฐานว่าที่มิลตันใช้ธรรมเนียนี้เพื่อยกระดับบทกวีของตนให้เทียบเท่ามหากาพย์โบราณ แต่มิลตันอ้างว่าเทวีแห่งศิลปศาสตร์ของเขาเป็นแบบคริสเตียน จากเล่มที่ 1 เราเห็นว่ามิลตันตั้งใจจะหมายถึงพระวิญญูญาณบริสุทธ์ เนื่องจากมิลตันบอกว่าเทวีแห่งศิลปศาสตร์ของเขาเป็นผู้ให้กำเนิดจักรวาลโดยการกักอยู่เหนืออวกาศ ซึ่งในพระธรรมปฐมกาล บทที่ 1 ข้อ 1 บอกไว้ว่า “แผ่นดินก็ว่างเปล่า ความมืดอยู่เหนือน้ำ และพระวิญญูญาณของพระเจ้าปกอยู่เหนือน้ำนั้น” ดังนั้น เราจึงสรุปได้ว่าในความคิดของมิลตัน ยูเรเนียนี้คือพระวิญญูญาณบริสุทธ์นั่นเอง

ยูเรเนียไม่ได้ปรากฏในเรื่อง แต่ผู้บรรยายหรือมิลตันมักวิงวอนขอให้ยูเรเนียพอใจและเปิดเผยเรื่องราวความเป็นไปอยู่บ่อยๆ

1.4. อัศวเทวทูตาทิบัติมีคาเอล

มีคาเอลเป็นหัวหน้าทูตสวรรค์ หลังจากที่เขาตานตกสู่บาป พระเจ้าบัญชาให้มีคาเอลทำหน้าที่นำทัพอสูรสวรรค์ฝ่ายดีไปต่อสู้กับทูตสวรรค์กบฏ มีคาเอลรับบทบาทสำคัญในเล่มที่ 11 และ 12 โดยทำหน้าที่เปิดเผยอนาคตให้อาдамล่วงรู้

1.5. เทพดีกาเบรียล

กาเบรียลรับหน้าที่เฝ้าประตูสวนเอเดน เป็นผู้มีสติปัญญาเฉียบแหลม เห็นได้จากในเล่มที่สี่ กาเบรียลส่งกระจายกำลังทหารล้อมสวนเอเดนและเลือกให้ทูตสวรรค์ที่บินเร็วที่สุดไปบินหาตัวซาตาน กาเบรียลมีวาจาเฉียบคมและช่างประชันประชันดังที่ปรากฏในจากในเล่มที่ 4 ในตอนที่กาเบรียลตอบโต้กับซาตานซึ่งถูกจับได้ว่าได้ลักลอบเข้ามาในสวนสวรรค์

1.6. เทพบดีราฟาเอล

ราฟาเอลรับคำสั่งจากพระเจ้าให้มาตักเตือนมนุษย์เรื่องซาตาน ราฟาเอลเป็นทูตสวรรค์ที่มีความเป็นมิตรและยินดีจะบอกข้อมูลต่างๆ ให้อาดัมรู้ มิสดินแต่งตั้งให้ราฟาเอลสามารถรับประทานอาหารของมนุษย์ได้ แม้ราฟาเอลจะบอกว่าอาหารในสวรรค์นั้นแตกต่างจากอาหารในโลกก็ตาม

1.7. เทพบดีอูรีเอล

อูรีเอลมีหน้าที่ดูแลดวงอาทิตย์ อูรีเอลถูกซาตานตบตายนดวงอาทิตย์เมื่อซาตานปลอมเป็นครูบไปหลอกถามที่อยู่ของมนุษย์ แต่อูรีเอลก็จับได้ว่าซาตานเป็นครูปลอม เพราะอูรีเอลมีสายตาเฉียบแหลมจึงสังเกตเห็นสีหน้าของซาตานเปลี่ยนไปขณะที่ซาตานครุ่นคิดอยู่บนยอดเขาโนเฟต

1.8. เศโพนและไออูรีเอล

ทูตสวรรค์ในสังกัดของกาเบรียล หลังจากที่กาเบรียลได้รับคำสั่งจากอูรีเอล กาเบรียลสั่งให้เศโพนและไออูรีเอลบินตรวจตราให้ทั่วสวนเอเดนเพื่อหาตัวซาตาน โดยบอกว่าเศโพนและไออูรีเอลแข็งแรงและว่องไว

2. ฝ่ายมนุษย์

2.1. อาดัม

อาดัมเป็นมนุษย์คนแรกที่พระเจ้าสร้างขึ้น อาดัมเป็นตัวละครที่มีความเปลี่ยนแปลงด้านบุคลิกภาพและอารมณ์

ในตอนแรก พระเจ้าสร้างอาดัมตามแบบพระฉายของพระองค์ หมายความว่าอาดัมได้รับบุคลิกลักษณะของพระเจ้าเข้ามาอยู่ในตัว เห็นได้ว่าลักษณะดังกล่าวปรากฏชัด

ก่อนที่อาดัมจะตกสู่บาปได้แก่ ความแข็งแรง ความฉลาดและความสามารถในการใช้เหตุผล

ก่อนตกสู่บาป เราเห็นว่าสถานภาพของอาดัมต่างจากทูตสวรรค์ไม่มากนัก อาดัมพูดคุยกับราฟาเอลอย่างอ่อนน้อม แต่เขาก็ไม่ได้แสดงอาการหวาดหวั่นต่อราฟาเอล การสนทนาระหว่างอาดัมกับราฟาเอลเป็นการสนทนาทั้งสองฝ่าย มีทั้งที่ราฟาเอลเล่าให้อาดัมฟัง และอาดัมเล่าให้ราฟาเอลฟัง แสดงถึงระดับที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้อาดัมยังเข้าใจเรื่องราวที่ราฟาเอลเล่าให้ฟังได้เป็นอย่างดี

จุดอ่อนเดียวของอาดัมคือความรักที่เขามีต่อเอวา จะเห็นได้ว่าแม้ก่อนการตกสู่บาปอาดัมมีแนวโน้มที่จะมองเอวาในแง่ดีเกินจริง เช่น ในเล่มที่ 4 เอวาเล่าให้อาดัมฟังว่าเมื่อพระเจ้านำเธอมาพบอาดัมครั้งแรก เอวาวิ่งหนีจากอาดัมเพราะเธอคิดว่าเขาไม่สวยงามเท่าเงาสะท้อนในน้ำของเธอเอง แต่ในเล่มที่ 8 เมื่ออาดัมเล่าเรื่องนี้ให้ราฟาเอลฟัง อาดัมกลับบิดเบือนเรื่องราวโดยเล่าว่า เอวาวิ่งหนีอาดัมเพราะเอวาเขินอายและเข้าใจธรรมชาติของผู้ชายว่าต้องการเป็นฝ่ายไล่ตาม

ราฟาเอลบอกชัดเจนว่าพระเจ้าสร้างอาดัมมาให้มีสติปัญญามากกว่าเอวา แต่ด้วยความรักในตัวเอวา เขาเลือกที่จะเชื่อสิ่งที่เธอเล่าและกินผลไม้ต้องห้ามมากกว่าเชื่อฟังคำสั่งของพระเจ้า

หลังตกสู่บาป อาดัมเริ่มรับธรรมชาติของซาตานเข้ามาสู่ตัว เขามีความสัมพันธ์ทางเพศกับเอวาด้วยความใคร่ ไม่ใช่ด้วยความรัก อาดัมเริ่มรู้จักการกล่าวโทษเอวา รู้จักปกป้องตัวเองและเริ่มมีอารมณ์ฉุนเฉียว เมื่อพระบุตรถามว่าทำไมอาดัมจึงไม่รีบออกมาหา อาดัมรู้จักระบายเบี่ยงและเขาไม่ยอมรับผิดตรงๆ แสดงให้เห็นถึงความฉลาดกลัวและเล่ห์เหลี่ยม อาดัมเริ่มรู้จักอารมณ์กลัว กังวลและโกรธเป็นครั้งแรก

ความแตกต่างระหว่างอาดัมกับซาตานคือ เมื่อซาตานกระทำผิดแล้ว เขาไม่ยอมกลับมาใจแต่สำหรับอาดัม เขาให้อภัยเอวา อาดัมยอมรับคำพิพากษาของตนและสำนึกเสียใจอธิษฐานสารภาพผิดต่อพระเจ้า

แต่ภายหลังจากการตกสู่บาป สถานภาพของอาดัมเปลี่ยนไป อาดัมยำเกรงมีคาเอล แสดงให้เห็นว่าสถานภาพของอาดัมตกต่ำลง การพูดคุยระหว่างอาดัมกับ อัครทูตทูตาริบัติ มีคาเอล แสดงให้เห็นถึงสภาพความตกต่ำอย่างชัดเจน มีคาเอลเป็น ฝ่ายแสดงนิมิตและเล่าเหตุการณ์ในอนาคต มีหลายตอนที่อาดัมไม่เข้าใจและต้องถาม มีคาเอล แสดงว่าความสามารถในการตัดสินใจเหตุการณ์และเข้าใจเหตุผลของเขาถดถอย ลง

ตัวละครซาตานและอาดัมมีความเหมือนและความแตกต่างที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง ซาตานกับอาดัมเหมือนกันตรงที่ตัดสินใจทำผิดทั้งๆ ที่รู้ ซาตานกบฏเพราะอิจฉา พระบุตร อาดัมกินผลไม้เพราะความรักที่มีต่อเอวา แต่ความแตกต่างของตัวละครทั้งสองอยู่ที่การสำนึกผิดและการกลับใจ ซาตานเมื่อทำผิดแล้วไม่ยอมกลับใจ แต่อาดัม เมื่อทำผิดแล้ว เขารู้สึกสำนึกเสียใจและตั้งใจกลับใจใหม่ อธิษฐานขอโทษและขอ ความช่วยเหลือจากพระเจ้า

ในแง่หนึ่ง อาดัมเป็นวีรบุรุษและตัวเอกคนหนึ่งในเรื่องนี้ บทบาทในตอนแรกของอาดัม นั้น ราบรื่น ชีวิตของเขาเต็มไปด้วยความสุข ต่อมาอาดัมต้องประสบปัญหาและสูญเสีย สถานภาพดั้งเดิมของตน แต่อาดัมไม่ใช่วีรบุรุษหรือตัวเอกที่แท้จริง เพราะเขาไม่สามารถแก้วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตัวเองได้

2.2.เอวา

เอวาเป็นผู้หญิงคนแรกที่พระเจ้าสร้างขึ้นจากซี่โครงของอาดัม มิลตันบรรยายไว้ว่าเอวา เป็นผู้หญิงที่สวยงามมาก สวยกว่าแพนดอรา (Pandora) ในตำนานกรีก (แพนดอรา เป็นผู้หญิงคนแรก ซึ่อุสสั่งให้เทพเจ้าหลายๆ องค์ช่วยกันสร้างนางขึ้นเพื่อลงโทษมนุษย์ แพนดอราได้รับพรให้มีความงามเป็นเลิศจากเทพีอะโฟรไดตี) นอกจากความงามแล้ว เอวามีความอ่อนหวานนุ่มนวล แต่เธอมีสติปัญญาและพลังกำลังด้อยกว่าอาดัม อีกทั้ง ไกล่ชิดพระเจ้าน้อยกว่าอาดัมด้วย

ในเล่มที่ 4 เมื่อเอวาล่าเรื่องการเดินทางขึ้นมาเป็นครั้งแรกของเธอให้อาดัมฟัง เราจะเห็นได้ว่าเธอมีธรรมชาติความหลงใหลในความงามของตนเองคล้ายคลึงกับนาร์ซิสซัส (Nacissus) ในตำนานกรีก นาร์ซิสซัสนั่งจ้องเงาตัวเองในทะเลสาบและหลงใหลในความงามของเงานั้น เอวาเองก็เช่นกัน เธอเห็นว่าเงาของเธอในทะเลสาบมีความงามและน่าหลงใหลยิ่งกว่าอาดัมเสียอีก ในเล่มที่ 9 เอวาแสดงลักษณะนิสัยสองประการออกมาให้เห็น คือความตื้อตึงและความหยิ่ง เอวาไม่เชื่อฟังอาดัมและยกเหตุผลต่าง ๆ นานามาอ้างเพราะอยากออกไปทำงานคนเดียวเพื่อจะพิสูจน์ว่าเธอสามารถเอาชนะการล่อลวงของซาตานได้ตามลำพัง ความหลงตัวเองและความดื้อยบฏของเอวาเห็นได้อย่างชัดเจนในตอนที่ซาตานเข้ามาล่อลวงเอวา ซาตานยกยอเอวาจนเอวาไว้ใจและเชื่อคำพูดของมัน ในตอนที่ซาตานบอกเอวาว่าสัตว์อื่นๆ ยืนอยู่ใต้ต้นของผลไม้นั้น แต่สัตว์ไม่สามารถเด็ดมากินได้ ถ้าเอวารู้จักไตร่ตรองด้วยเหตุผล เธอจะรู้ว่าซาตานพูดเท็จ เพราะสัตว์ประเภทที่ปีนต้นไม้ไม่ได้ เช่น กระจง ลิง หรือสัตว์ปีกเช่นนก จะต้องสามารถเด็ดผลไม้นั้นมากินได้อย่างแน่นอน

หลังจากกินผลไม้ต้องห้าม เอวาแสดงออกถึงความเห็นแก่ตัว ในตอนแรก เอวาคิดจะไม่แบ่งผลไม้แห่งความสำนึกดีซั่วให้อาดัมเพราะต้องการที่จะเหนือกว่าอาดัม แต่แล้วเอวาเปลี่ยนใจ ไม่ใช่เพราะรักอาดัมแต่เพราะกลัวว่าหากเธอต้องตาย พระเจ้าจะสร้างภรรยาให้อาดัมใหม่

หลังตกสู่บาป เอวาลดความหยิ่งและความมั่นใจในตัวเองลง เอวากล่าวถ่อมตัวเมื่ออาดัมย้ำทวนสัญญาของพระเจ้าให้เธอฟัง ว่าเธอเป็นมารดาแห่งมนุษยชาติและมนุษยชาติจะพบความรอดผ่านเชื้อสายของเธอ เอวากล่อมตัวว่าเธอไม่มีคุณค่ามากขนาดนั้น

3. ฝ่ายนรก

3.1. ซาตาน

ซาตานมีชื่อเดิมว่าลูซิเฟอร์ ก่อนการกบฏ ซาตานเป็นหัวหน้าทูตสวรรค์ ก่อนที่พระเจ้าจะให้กำเนิดพระบุตร ซาตานมีตำแหน่งรองจากพระเจ้าในสวรรค์ แต่หลังจากพระเจ้า

ให้กำเนิดพระบุตรแล้ว พระองค์ประกาศว่าพระบุตรจะร่วมครอบครองกับพระองค์
ซาตานจึงอิจฉาพระบุตร ความอิจฉาของซาตานให้กำเนิดความบาป ซาตานมี
ความสัมพันธ์กับความบาปบุตรสาวของตนจนเกิดมรณาขึ้น หลังจากนั้น ซาตานนำทูต
สวรรค์ 1 ใน 3 กบฏต่อพระเจ้า แต่ถูกพระบุตรปราบและขับไล่ออกจากสวรรค์ลงมา
มาอยู่ในนรก

ซาตานมีสภาพเป็นวิญญาณ ไม่มีกายเนื้อจึงสามารถเปลี่ยนรูปร่างได้ เช่น ในเล่ม 3
ซาตานแปลงเป็นครูบไปหลอกถามทางไปสวนเอเดนจากเทพดีอูรีเอล นอกจากนั้น
ซาตานยังสามารถเข้าถึงสัตว์ที่มีกายเนื้อได้ด้วย ในเล่มที่ 9 ซาตานเข้าถึงงูที่กำลังหลับ
อยู่เพื่อใช้ร่างงูไปล่อลวงเอวา ซาตานไม่สามารถหยั่งรู้อนาคตเบื้องหน้า หากมีอำนาจ
เช่นนั้น เขาคงรู้ว่าจะต้องพ่ายแพ้ในการกบฏต่อพระเจ้า และรู้แผนการของพระเจ้า
ที่จะปลดปล่อยมนุษย์ด้วยพระโลหิตของพระบุตร

บุคลิกของซาตานมีความซับซ้อน อาจกล่าวได้ว่าซาตานเป็นตัวละครที่มีความน่าสนใจ
และซับซ้อนมากที่สุดในมหากาพย์ *Paradise Lost* ซาตานมีลักษณะตรงกันข้าม
กับพระเจ้าโดยสิ้นเชิง เช่น ในเล่มที่ 1 บรรทัดที่ 56 – 58 มิลตันบรรยายไว้ว่า ‘round he
throws his baleful eyes, That witnessed huge affliction and dismay, Mixed with
obdurate pride and steadfast hate;’ ซาตานมองไปรอบๆ ด้วยสายตาที่แสดงออกถึง
ความเกลียดชังอันแน่วแน่ ตรงข้ามกับพระลักษณะของพระเจ้าซึ่งเปี่ยมด้วยความรัก
อันมั่นคง

ใน *Paradise Lost* มิลตันเขียนเปรียบเทียบซาตานกับพระเจ้าพระบิดาและพระเจ้า
พระบุตรไว้หลายฉาก ในเล่มที่ 1 ซาตานบัญชาให้เหล่าปีศาจสร้างแพนเดโมเนียม
เมืองหลวงแห่งนรก ขณะที่พระเจ้าเป็นผู้สร้างสวรรค์ จักรวาลและสรรพสิ่ง ในเล่มที่ 2
ซาตานรับอาสาจะบินออกจากรุกเพื่อไปสอดแนมมนุษย์ และในเล่มที่ 3 พระบุตรรับ
อาสาจะลงมาสิ้นพระชนม์เพื่อไถ่บาปมนุษย์ แต่เมื่อเรื่องราวดำเนินไป ผู้อ่านจะพบว่าบน
ความเหมือนนั้น มีความแตกต่าง เช่น ตอนที่ซาตานรับอาสาจะออกจากรุกไปสอดแนม
มนุษย์ ซาตานวางแผนทำเพื่อเกียรติยศของตัวเอง ซาตานเดินทางจากสถานที่ที่ลำบาก
และเลวร้ายกว่าไปยังสถานที่ที่สวยงามและสวยงามกว่า ส่วนพระเจ้า พระบุตรทรงรับอาสา

ที่จะลงมารับสภาพเป็นมนุษย์เพื่อตายไถ่บาปมนุษย์ไม่ใช่เพื่อเกียรติยศของพระองค์เอง แต่ด้วยความรักที่ทรงมีต่อพระบิดาและมนุษย์ ทรงปรารถนาที่ทำเพื่อพระบิดาและมนุษย์ ดังนั้นการกระทำที่คล้ายคลึงกันของตัวละครสองตัวนี้ เกิดจากแรงบันดาลใจที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

มิลตันสร้างให้ตัวละครซาตานมีพัฒนาการในเชิงลบ เริ่มตั้งแต่ในเล่มแรก มิลตันบรรยายภาพซาตานนอนอยู่ในอ่าวเพลิงว่าซาตานมีขนาดใหญ่โตดุจดั่งเทพเจ้าไททันในตำนานกรีก หรือเลวีอาธานซึ่งเป็นสัตว์ทะเลตัวมหึมาปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ครั้งแรกที่ซาตานเข้าไปในสวนสวรรค์ เขาแปลงร่างเป็นนกกาหน้า และสัตว์หลายชนิดเพื่อจับตาดูพฤติกรรมของอาดัมและเอวา ในตอนกลางคืน เขาแปลงร่างเป็นคางคกซึ่งเป็นสัตว์ชั้นต่ำเพื่อรบกวนความฝันของเอวา และในวันที่ซาตานล่อลวงเอวานั้น ซาตานแปลงกลายเป็นงู ดังนั้นสภาพภายนอกของซาตานตกต่ำลงเรื่อยๆ โดยความสมมุติของเขเอง

สภาพภายในของซาตานก็เช่นกัน ซาตานซึ่ฉลาดแต่แสร้งแสดงว่ากลัวหาญ ในเล่มที่ 1 ซาตานสนทนากับเบเอลเซบูลถึงความกลัวหาญไม่ยอมสยบ ความเข้มแข็งและความไม่ยอมแพ้ แต่ในเล่มที่ 4 ซาตานกลับบิ่หนีจากการต่อสู้กับมีคาเอล ความอึดอัดของซาตานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตอนแรก ซาตานบอกว่าเขานำทูตสวรรค์ 1 ใน 3 กบฏต่อพระเจ้าซึ่งเป็นจำนวนที่ถูกต้องเพราะราฟาเอลก็พูดตรงกัน ต่อมา ซาตานเริ่มอึดอัดโดยพูดว่าทูตสวรรค์ครึ่งหนึ่งอยู่ฝ่ายเขา สุดท้าย ซาตานพูดปิดว่าทูตสวรรค์เกือบทั้งหมดตามเขามา

ซาตานมีความสามารถในการจูงใจและมีสติปัญญา ในเล่มที่ 1 ซาตานปลุกความอึดหิมของกองทัพปีศาจที่นอนเกลือกกลิ้งอยู่ในอ่าวเพลิงให้ลุกขึ้นมาและสร้างแพนเดโมเนียม และในเล่มที่ 9 ซาตานเกลี้ยกล่อมล่อหลอกเอวาให้กินผลไม้แห่งความสำนึกดีและชั่วได้อย่างง่ายดาย ซาตานมีความหยิ่งและความอิจฉาซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เขากบฏต่อพระเจ้า ความอาฆาตพยาบาทเป็นแรงผลักดันให้ซาตานมาล่อลวงมนุษย์เพื่อแก้แค้นพระเจ้า ทั้งที่ซาตานเองก็รู้ว่ามนุษย์ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการที่เขาต้องถูกขับไล่จากสวรรค์เลยแม้แต่น้อย

อุปนิสัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้แผนการของซาตานประสบความสำเร็จคือความเจ้าเล่ห์ เพทุบายและความหลอกลวง ซาตานตกตาอูรีเอลด้วยการแปลงกายเป็นครุฑหลอกถามที่ตั้งสวนเอเดน ต่อจากนั้น ซาตานโกหกเทพตีกาเบรียลเรื่องเหตุผลที่เขามาที่สวนเอเดน และซาตานประสบความสำเร็จในการทำให้มนุษย์ทำบาปโดยการหลอกลวงเอวาว่าเมื่อเอวากินผลไม้แล้วเธอจะได้เป็นเทพ

แรงจูงใจเบื้องหลังการกบฏและการแก้แค้นของซาตานคือความปรารถนาที่จะยิ่งใหญ่และได้รับเกียรติ สาเหตุที่ซาตานอิจฉาพระบุตรเป็นเพราะพระบุตรได้รับเกียรติมากกว่าและอยู่ในตำแหน่งสูงกว่า ความปรารถนาที่จะได้รับเกียรติทำให้ซาตานโกหกเหล่าปีศาจในที่ประชุมในวังของซาตานที่แพนเดโมเนียมว่าเขาต่อสู้กับความวุ่นวายจนชนะ ความวุ่นวายจึงยอมให้เขาเหาะผ่านความว่างเปล่าไปยังโลก แต่ในความเป็นจริง ความวุ่นวายยินยอมให้ซาตานผ่านไปโดยไม่ต้องต่อสู้

นักวิชาการบางกลุ่มเห็นว่ามิลตันตั้งใจให้ซาตานเป็นตัวเอกและเป็นวีรบุรุษของ *Paradise Lost* แต่มิลตันประกาศจุดประสงค์ของการประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost* ไว้ชัดเจนว่า 'I may assert eternal providence, And justify the ways of God to men.' ดังนั้น การอนุมานว่าซาตานเป็นวีรบุรุษของเรื่องจึงขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ในการประพันธ์ของมิลตัน มิลตันแต่งเรื่องให้ซาตานดูเหมือนยิ่งใหญ่ เก่งกาจ เฉลียวฉลาดและกล้าหาญ แต่เมื่อเรื่องราวดำเนินไป เห็นได้ชัดว่าซาตานไม่ได้ยิ่งใหญ่ เพราะเขาแปลงกายเป็นสัตว์ชั้นต่ำและใช้เล่ห์อุบายหลอกเอวาซึ่งเป็นผู้หญิงและอ่อนแอ ซาตานไม่ได้เก่งกาจเพราะกองทัพของเขาพ่ายแพ้ต่อพระบุตรอย่างง่ายดาย ยิ่งไปกว่านั้น มิลตันยังย้ำชัดในบทสนทนาระหว่างกาเบรียลและซาตานว่าทั้งกาเบรียลและซาตานต่างก็ไม่มีอะไรนอกเหนือจากสิ่งที่พระเจ้าทรงประทานให้ ซาตานฉลาดแต่ความฉลาดของเขานั้นเป็นความฉลาดในทางที่ผิด สุดท้ายสิ่งที่เขาทำกลับทำให้พระเจ้าพระบิดาและพระเจ้าพระบุตรได้รับพระเกียรติมากขึ้น ประการสุดท้าย ซาตานมิได้กล้าหาญ เพราะเขาหนีจากการต่อสู้กับกาเบรียลและการพิพากษาของพระบุตร อุปนิสัย แรงจูงใจ และผลบั้นปลายของการกระทำของซาตานยังชี้ให้เห็นชัดเจนว่าซาตานเป็นวีรบุรุษปลอม

3.2. ความบาป

ความบาปเป็นบุตรสาวของซาตาน ความอิจฉาของซาตานก่อกำเนิดความบาป ความบาปเกิดจากศรีระของซาตาน กำเนิดของความบาปคล้ายคลึงกับกำเนิดของเทพีอาเธนาในตำนานกรีกและโรมัน (เทพเจ้าเซอุสเป็นผู้ให้กำเนิดอาเธนาโดยไม่มีมารดา อาเธนาเกิดจากศรีระของเซอุส) หลังจากนั้น ซาตานมีความสัมพันธ์กับความบาปจนให้กำเนิด มรณา หรือความตายออกมา ความบาปมีรูปลักษณะที่อนบนเป็นหญิงงาม กายท่อนล่างเป็นงู เป็นที่น่าสังเกตว่าสัตว์ที่ซาตานเข้าสิงร่างเพื่อล่อลวงเอวาก็คืองู รอบกายความบาปมีสุนัขนรกคอยวิ่งเข้าๆ ออกๆ ในมดลูกและสร้างความทุกข์ทรมานให้กับเธอ สุนัขนรกเหล่านั้นเป็นลูกของความบาปกับมรณบุตรของเธอเอง หลายตอนใน *Paradise Lost* ความบาปเป็นบุคลาธิษฐาน เช่น ความบาปเป็นผู้เปิดประตูนรกให้ซาตาน และความบาปกับความตายร่วมกันสร้างสะพานทอดจากนรกมาสู่โลก พระเจ้าตรัสไว้ว่าเมื่อวาระสุดท้ายมาถึง ความบาปและความตายจะถูกโยนกลับสู่นรกและถูกขังไว้ที่นั่นชั่ววันรันดร์

3.3. มรณา

มรณาหรือความตายเป็นบุตรที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมระหว่างซาตานกับความบาป มรณาเองก็เป็นบุคลาธิษฐานด้วยเช่นกัน มรณามีรูปเป็นเงาฝ่ายผมไม่รู้จักอิม เป็นสัญลักษณ์แสดงให้เห็นว่าความตายปรารถนาจะกลืนกินทุกสิ่งลงไป ใน *Paradise Lost* ความบาปและมรณาจะอยู่คู่กันเสมอ โดยความบาปจะอยู่ข้างหน้า และมรณาติดตามอยู่ข้างหลัง ฝ่ายสวรรค์ มีพระเจ้า พระบุตรและพระวิญญาณบริสุทธิ์ร่วมกันเป็นตรีเอกานุภาพ นักวิชาการหลายท่านอนุมานว่ามีต้นจิตใจเขียนให้ซาตาน ความบาปและมรณาเป็นตรีเอกานุภาพของฝ่ายนรก

3.4. เบเอลเซบูล

เบเอลเซบูลรองหัวหน้าปีศาจ เบเอลเซบูลเป็นลูกคู่ของซาตานและเป็นผู้ตามซาตาน ในการประชุมเหล่าปีศาจที่เพนเดโมเนียม เบเอลเซบูลเป็นหุ่นเชิดของซาตาน เขาเป็นผู้นำความคิดเห็นของซาตานไปเสนอต่อที่ประชุม เบเอลเซบูลเป็นผู้มีวาทศิลป์ เขารอจนปีศาจคนอื่นเสนอความคิดเห็นเสร็จแล้ว จึงเสนอความคิดของซาตานปิดท้าย

ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ปราภาวชื่อเบเอลเซบูล 7 ครั้ง พระธรรมลูกา บทที่ 11 ข้อ 18 ถึง 19 บันทึกไว้ว่าพระเยซูคริสต์ตรัสไว้ว่า ‘และถ้าซาตานแก่งแย่งกันระหว่างมันเอง อาณาจักรของมันจะตั้งอยู่อย่างไรได้ เพราะท่านทั้งหลายว่าเราขับผีออกโดยเบเอลเซบูล ถ้าเราขับผีออกโดยเบเอลเซบูลนั้น พวกพ้องของท่านทั้งหลายขับมันออกโดยอำนาจของใครเล่า เหตุฉะนั้น พวกพ้องของท่านเองจะเป็นผู้ตัดสินกล่าวโทษพวกท่าน’ จึงอาจอนุมานได้ว่าตามพระคริสตธรรมคัมภีร์แล้ว เบเอลเซบูลเป็นชื่อหนึ่งของซาตาน

3.5. ปีไลอัล

ปีไลอัลเป็นปีศาจชั้นสูง ในการประชุมของเหล่าปีศาจที่เพนเดโมเนียม ปีไลอัลเสนอไม่ไห้เหล่าปีศาจทำสงครามกับสวรรค์อีกต่อไป แต่เหตุผลของปีไลอัล ไม่ใช่เหตุผลที่ดี ปีไลอัลไม่ต้องการทำสงครามเพราะความเกียจคร้านและเฉื่อยชา มิลตันใช้ปีไลอัลเป็นตัวแทนของคนที่ปราศรัยคัดค้านการทำบางสิ่งบางอย่างอย่างหนักแน่นและมีเหตุผล อันที่จริงแล้วแล้วเหตุผลที่แท้จริงที่ซ่อนอยู่คือความขี้เกียจ

3.6. แมมมอน

มิลตันบรรยายไว้ในเล่มที่ 1 บรรทัดที่ 679 ว่าแมมมอนเป็น ‘the least erected spirit’ เดินก้มหน้ามองพื้นตั้งแต่ยังอยู่บนสวรรค์ เพราะจิตใจจดจ่ออยู่กับสิ่งมีค่า แมมมอนเป็นตัวแทนของความโลภ ในการประชุมของเหล่าปีศาจ เขาคัดค้านการทำสงครามกับสวรรค์ เพราะไม่เห็นว่าจะได้อะไรดีขึ้นมา แมมมอนต้องการให้เหล่าปีศาจขุดหาอัญมณี

และแร่ต่างๆ เพื่อมาสร้างนรกให้สวยงาม

3.7. โมเลค

โมเลคเป็นปีศาจกระหายสงคราม ในการประชุมของเหล่าปีศาจ โมเลคซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ชอบใช้กำลัง ไม่ใช่สมอง ใจร้อน โมเลคเสนอให้เหล่าปีศาจรวบรวมกำลังไปทำสงครามแย่งชิงสวรรค์จากพระเจ้าอีกครั้งหนึ่ง

โมเลคเป็นเทพเจ้าของชาวอัมโมน ในพระคริสตธรรมคัมภีร์พบชื่อ โมเลค รวมทั้งสิ้น 10 ครั้ง พระธรรมเลวีนิติ บทที่ 18 ข้อ 21 'เจ้าอย่าถวายลูกหลานของเจ้าให้ พระโมเลคด้วยให้ลุยไฟ กระทำให้พระนามพระเจ้าของเจ้าเสื่อมเกียรติ เราคือพระเจ้า' พระธรรม 2 พงศ์กษัตริย์ บทที่ 23 ข้อ 10 'และทรงกระทำให้โทเฟทเสียความศักดิ์สิทธิ์ คือที่ที่หุบเขาบุตรแห่งฮินโนม เพื่อจะไม่มีผู้ใดถวายบุตรชายหญิงของตน ให้ลุยไฟเป็นเครื่องบูชาต่อพระโมเลค' เรารู้ว่าโมเลคเป็นปีศาจกระหายเลือดและวิธีหนึ่งในการบูชาเทพเจ้าโมเลค นั่นคือการจับเด็กไปเผาไฟ

3.8. มัลซิเบอร์

มัลซิเบอร์เป็นหัวหน้าช่างฝีมือผู้สร้างแพนเดโมเนียม มิดตันบรรยายไว้ว่าก่อนถูกขับไล่ ออกจากสวรรค์ มัลซิเบอร์ฝากฝีมือสร้างหอคอยและสิ่งก่อสร้างขึ้นเอกในสวรรค์ไว้หลายแห่ง

มัลซิเบอร์คืออีกชื่อหนึ่งของเฮเฟสตุส เทพเจ้าแห่งงานช่างและภูเขาไฟของกรีก เฮเฟสตุสเป็นบุตรของซีอุสและเฮรา เป็นสามีของอะโฟรไดติ ชาวโรมันเรียกมัลซิเบอร์ว่าวัลแคน ตำนานกล่าวไว้ว่ามัลซิเบอร์เป็นผู้สร้างบัลลังก์ของเหล่าเทพเจ้าบนโอลิมปัส

บทที่ 3

การเลือกรูปแบบฉันทลักษณ์

Paradise Lost จัดเป็นมหากาพย์ (epic) ซึ่งจอห์น มิลตันเลือกประพันธ์โดยใช้กลอนเปล่า (blank verse) จอห์น มิลตันเป็นคนที่นำกลอนเปล่ามาใช้กับวรรณกรรมภาษาอังกฤษประเภทอื่นนอกเหนือจากบทละคร

ประเภทของของต้นฉบับ

มหากาพย์คือบทกวีเรื่องเล่าขนาดยาว เล่าด้วยลีลาภาคภูมิ (grand style) หรือลีลาสูงส่ง (elevated style) เล่าถึงตัวเอกที่เป็นบุคคลสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา เป็นวีรบุรุษของชาติหรือประกอบวีรกรรมที่โดดเด่น

ฮาร์มอนและโฮลแมน (Harmon and Holman) (1992:171) ให้คำจำกัดความมหากาพย์ไว้ใน *A Handbook to Literature* ดังต่อไปนี้ “A long narrative poem in elevated style presenting characters of high position in adventures forming an organic whole through their relation to a central heroic figure and through their development of episodes important to the history of a nation or race”

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2545:151) ให้คำจำกัดความ มหากาพย์ว่าเป็นบทกวีเรื่องเล่าขนาดยาวที่เล่าถึงชีวิตหรือภารกิจตัวเอกซึ่งเป็นวีรบุรุษ บุคคลในตำนานหรือกึ่งเทพกึ่งมนุษย์ ตัวเอกในที่นี้จะมีเพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ การเล่าเรื่องจะเล่าโดยใช้ลีลาภาคภูมิ

สารานุกรม Britannica Online ให้คำจำกัดความมหากาพย์ไว้ว่า “A Long narrative poem in an elevated style that celebrates heroic achievement and treats themes of historical, national, religious, or legendary significance.”

ฮาร์มอนและโฮลแมน (1992:171) จำแนกมหากาพย์เป็นสองชนิดได้แก่ มหากาพย์พื้นบ้าน (folk epic) และมหากาพย์วรรณคดี (art epic หรือ literary epic) มหากาพย์พื้นบ้านคือมหากาพย์ที่ผู้แต่งนำตำนานพื้นบ้านที่มีการเล่าขานกันอยู่แล้วมาเรียบเรียงอาจทราบชื่อผู้แต่งหรือไม่ทราบก็ได้ เช่น มหากาพย์อีเลียด (Iliad) และโอดิสซีย์ (Odyssey) ของโฮเมอร์หรือมหากาพย์ของอินเดียน มหากาพย์วรรณคดีคือมหากาพย์ที่ผู้แต่งประพันธ์ตั้งใจประพันธ์ขึ้นโดยอาจนำเค้าโครงเรื่องมาจากตำนานหรือเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2545:151) จำแนกมหากาพย์ออกเป็นสองชนิดได้แก่

1. มหากาพย์ปรัมภัมมิหรือมหากาพย์มุขปาฐะ หรือมหากาพย์แบบดั้งเดิม ซึ่งเดิมเป็นกวีนิพนธ์ที่มีการท่องปากเปล่ามาก่อน แล้วจึงนำมาเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรในภายหลัง เช่น มหากาพย์อีเลียด
2. มหากาพย์ทุติยภูมิ หรือมหากาพย์วรรณคดี ซึ่งเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรมาตั้งแต่ต้น เช่น มหากาพย์เอเนียดของเวอร์จิล

ตามการจำแนกของฮาร์มอนและโฮลแมน *Paradise Lost* จัดเป็นมหากาพย์วรรณคดี เพราะมีลต้นนำเค้าโครงเรื่องจากพระคริสตธรรมคัมภีร์มาประพันธ์ ตามการจำแนกของราชบัณฑิตยสถาน *Paradise Lost* จัดเป็นมหากาพย์ทุติยภูมิ เนื่องจากมหากาพย์ *Paradise Lost* เผยแพร่สู่สาธารณชนครั้งแรกในรูปงานพิมพ์

ฮาร์มอนและโฮลแมน (1992:171) สรุปลักษณะสำคัญของมหากาพย์ไว้ดังนี้ว่า

1. ตัวเอกต้องเป็นบุคคลที่ยิ่งใหญ่ มีชื่อเสียง และมีความสำคัญในระดับชาติหรือนานาชาติ หรือเป็นเรื่องของบุคคลสำคัญในตำนาน
2. ฉากครอบคลุมประเทศต่างๆ โลกหรือจักรวาล
3. ตัวเอกต้องกระทำภารกิจที่ต้องอาศัยความกล้าหาญหรือเก่งกาจเหนือมนุษย์
4. อำนวยการเหนือธรรมชาติ เช่น พระเจ้า เทพเจ้า ปีศาจมีส่วนเกี่ยวพันในการทำภารกิจด้วย
5. ใช้ลีลาสูงส่ง

6. กวีไม่ใช้ความรู้สึกส่วนตัวเข้ามาช่วยในการเล่าเรื่องราว

นอกจากนี้ มหากาพย์ส่วนใหญ่เริ่มต้นด้วยการอธิษฐานวิงวอนเทพมิวส์ (Muse) และเริ่มต้นโดยการเล่าตอนกลางเรื่อง (IN MEDIAS RES) บรรยายถึงนักรบ วีร กองทหาร และมักใช้อุปมามหากาพย์

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2545:151) สรุปลักษณะเด่นของกวีนิพนธ์แนวมหากาพย์ไว้ดังนี้

1. โครงเรื่อง ไม่สลับซับซ้อนและเหตุการณ์ทั้งหลายสัมพันธ์กับแก่นเรื่อง ซึ่งทำให้เหตุการณ์เหล่านี้มีเอกภาพ เช่น *The Iliad* ของโฮเมอร์มีจุดรวมของเรื่องอยู่ที่สงครามกรุงทรอย (Troy) และ *Paradise Lost* ของมิลตัน มีจุดรวมของเรื่องอยู่ที่ความวิบัติของมนุษย์
2. เนื้อเรื่องมีความเป็นเลิศ ตามปรกติกวีจะนำเอาเรื่องตามสัจนิยมในประวัติศาสตร์มาเล่าใหม่แทนที่จะใช้เรื่องไร้สาระในชีวิตประจำวัน
3. ตัวละครมีฐานะเทียบเท่าวีรบุรุษ เช่น Achilles ในเรื่อง *The Iliad* Odeysseus ในเรื่อง *The Odyssey* และ Adam ในเรื่อง *Paradise Lost* ตัวละครตัวหนึ่งจะเด่นมาก ส่วนตัวอื่นๆ จะเป็นตัวรองเช่นเดียวกับในโคกนาฏกรรม
4. การเขียนมีลีลาภาคภูมิและไม่สลับซับซ้อน กวีพยายามใช้ถ้อยคำสำนวนของตนให้เหมาะสมกับเรื่องที่ยิ่งใหญ่
5. กวีไม่ใช้ความรู้สึกส่วนตัวเข้ามาปนในการบรรยายเรื่อง

หากพิจารณาจากลักษณะสำคัญของมหากาพย์ทั้งของฮาร์มอนและโฮลแมน และราชบัณฑิตยสถานจะพบว่า มหากาพย์ *Paradise Lost* มีลักษณะเด่นของความเป็นมหากาพย์เกือบครบ มีความแตกต่างจากกวีนิพนธ์แนวมหากาพย์ทั่วไปเพียงข้อเดียว คือ มิลตันให้ตัวเองเป็นผู้เล่าเรื่อง (narrator) ซึ่งแตกต่างจากมหากาพย์ส่วนใหญ่ที่ผู้เล่าเรื่องจะไม่พูดถึงตนเอง ผู้อ่านมหากาพย์ *Paradise Lost* สามารถทราบได้อย่างง่ายดายว่าผู้เล่าเรื่องคือจอห์น มิลตันนั่นเอง เช่น ในตอนต้นของเล่มที่ 3 ผู้เล่าเรื่องอธิษฐานอ้อนวอนต่อแสงศักดิ์สิทธิ์หรือพระวิญญาณบริสุทธิ์ของพระเจ้า ผู้อ่านสามารถเห็นได้ชัดเจนว่าผู้เล่าเรื่องคือจอห์น มิลตันนั่นเอง

ผู้เล่าเรื่องเล่าว่าตัวเองนั้นตาบอด ไม่อาจจะเห็นแสง ฤดูกาลเดือนปีผ่านไปอย่างไรก็ไม่เห็น และยกตัวเองเทียบเท่ากับไฮเมอรั กวีเอกในสมัยโบราณซึ่งตาบอดเช่นเดียวกับจอห์น มิลตัน

บรรทัดที่ 33 – 55 เล่มที่ 3

Those other two equaled with me in Fate,
 So were I equaled with them in renown,
 Blind *Thamyris* and blind *Maeonides*,
 And *Tiresias* and *Phineus* Prophets old.
 Then feed on thoughts, that voluntary move
 Harmonious numbers; as the wakeful Bird
 Sings darkling, and in shadiest Covert hid
 Tunes her nocturnal Note. Thus with the Year
 Seasons return, but not to me returns
 Day, or the sweet approach of Even or Morn,
 Or sight of vernal bloom, or Summers Rose,
 Or flocks, or herds, or human face divine;
 But cloud in stead, and ever-during dark
 Surrounds me, from the cheerful ways of men
 Cut off, and for the Book of knowledge fair
 Presented with a Universal blanc
 Of Nature's works to me expunged and razed,
 And wisdom at one entrance quite shut out.
 So much the rather thou Celestial light
 Shine inward, and the mind through all her powers
 Irradiate, there plant eyes, all mist from thence
 Purge and disperse, that I may see and tell
 Of things invisible to mortal sight.

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2545:152)

กล่าวถึงสัญญาณ 5 ประการที่มหากาพย์เก่าแก่กนิยมปฏิบัติได้แก่

1. กวีจะเริ่มเรื่องด้วยบทพหูพจน์แคลไลโอพี (Calliope) ซึ่งเป็นเทวีแห่งมหากาพย์
2. เริ่มบรรยายที่กลางเรื่อง
3. นำเหตุการณ์ที่กล่าวไปแล้วมากล่าวซ้ำ
4. ตัวละครกล่าวคำพูดยืดยาว
5. มักใช้อุปมาแนวมหากาพย์เพื่อให้ผู้อ่านและนักแสดงถึงความสง่างามแก่บทร้อยกรอง

หากพิจารณาจากสัจนิยม 5 ประการที่มหากาพย์มักนิยมปฏิบัติใน *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ – ไทย ของราชบัณฑิตยสถาน* (2545:152) จะพบว่า จอห์น มิลตัน ประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost* โดยใช้สัจนิยมทั้ง 5 ประการนี้ โดยในข้อที่ 1 กวีจะเริ่มเรื่องด้วยบทพหูพจน์แคลไลโอพีนั้น มิลตันซึ่งเป็นคริสต์ศาสนิกชนที่เคร่งครัดใช้สัจนิยมนี้ด้วย แต่มิลตันอธิบายว่าเทวีแห่งศิลปะศาสตร์ที่เขาอธิบายฐานวิงวอนนั้นแตกต่างจากเทวีแห่งศิลปะศาสตร์ในตำนานกรีก

ในตอนต้นของเล่มที่ 1 บรรทัดที่ 1 – 26 มิลตันหรือผู้เล่าบรรยายว่าเทพธิดามิวส์สถิตอยู่ที่ภูเขาไฮเรบหรืออีกชื่อหนึ่งคือซีนาย ซึ่งเป็นที่ที่โมเสส ผู้เผยพระวจนะคนแรกของอิสราเอลขึ้นไปรับบัญญัติ 10 ประการจากพระเจ้า หรือสถิตอยู่ที่ภูเขาไซโยน ซึ่งพระคัมภีร์บันทึกไว้ว่าเป็นภูเขาศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้มิลตันยังบรรยายไว้ว่าเทพธิดามิวส์ของเขามีฐานเหมือนนกพิราบและเป็นผู้ปกอยู่เหนือห้วงอวกาศก่อนการสร้างสรรพจักรวาลและโลก ความตอนนั้นมาจากพระธรรมปฐมกาล บทที่ 1:1 – 2 ในปฐมกาล พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างฟ้าและแผ่นดิน แผ่นดินก็ว่างเปล่า ความมืดอยู่เหนือน้ำ และพระวิญญาณของพระเจ้าปกอยู่เหนือน้ำนั้น สามารถสรุปได้ว่ามิลตันเรียกพระวิญญาณบริสุทธิ์หรือพระวิญญาณของพระเจ้าว่าเทพธิดามิวส์

Of Mans First Disobedience, and the Fruit
Of that Forbidden Tree, whose mortal taste
Brought Death into the World, and all our woe,
With loss of *Eden*, till one greater Man
Restore us, and regain the blissful Seat,
Sing Heavenly Muse, that on the secret top
Of *Oreb*, or of *Sinai*, didst inspire
That Shepherd, who first taught the chosen Seed,

In the Beginning how the Heaven and Earth
 Rose out of *Chaos*: Or if *Zion Hill*
 Delight thee more, and *Siloa's Brook* that flowed
 Fast by the Oracle of God; I thence
 Invoke thy aid to my adventurous Song,
 That with no middle flight intends to soar
 Above the *Aonian Mount*, while it pursues
 Things unattempted yet in Prose or Rhyme.
 And chiefly Thou O Spirit, that dost prefer
 Before all Temples the upright heart and pure,
 Instruct me, for Thou know'st; Thou from the first
 Wast present, and with mighty wings
 Dove-like sat'st brooding on the vast Abyss
 And mad'st it pregnant: What in me is dark
 Illumine, what is low raise and support;
 That to the height of this great Argument
 I may assert Eternal Providence,
 And justify the ways of God to men.

รูปแบบของกวีนิพนธ์ต้นฉบับ

มิลตันเลือกใช้กลอนเปล่า (blank verse) ในการประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost* ฮาร์มอนและโฮลแมน (1992:56) ให้คำจำกัดความกลอนเปล่าไว้ดังนี้ กลอนเปล่าเป็นร้อยกรองที่ไม่บังคับสัมผัส (Unrhymed) และใช้มาตราไอแอมป์ห้าคนะ (iambic pentameter) ส่วนใหญ่ใช้กับบทละครและบทกวีขนาดยาว แม้ว่ากลอนเปล่าจะไม่บังคับสัมผัสแต่ก็เก่งๆ สามารถประพันธ์กลอนเปล่าให้ไพเราะได้ด้วยกลวิธีดังต่อไปนี้

1. เปลี่ยนจังหวะหยุด (caesura) ในแต่ละคำในบรรทัดนั้น
2. เปลี่ยนการลงเสียงหนักเบาของพยางค์

3. และการเขียนประโยคต่อเนืองที่ไม่จบในบาทเดียว
4. การหลากคุณสมบัติของเสียงโดยการเปลี่ยนระดับการใช้คำ
5. การปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อสะท้อนความแตกต่างในถ้อยคำของตัวละครและอารมณ์ของตัวละคร

นอกจากนี้ยัง อธิบายเพิ่มเติมว่าจอห์น มิลตันเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้กลอนเปล่าเป็นที่รู้จักแพร่หลายในอังกฤษ ซึ่งแต่เดิมในอังกฤษถือว่ากลอนเปล่าเป็นร้อยกรองที่เหมาะสมสำหรับประพันธ์บทละครเท่านั้น

สารานุกรม Britanica Online ให้คำจำกัดความ กลอนเปล่าไว้ดังนี้ “Unrhymed verse, specifically unrhymed iambic pentameter, the preeminent dramatic and narrative verse form in English. It is also the standard form for dramatic verse in Italian and German. Adapted from Greek and Latin sources, it was introduced in Italy, then in England, where in the 16th century William Shakespeare transformed blank verse into a vehicle for the greatest English dramatic poetry, and its potential for grandeur was confirmed with John Milton's *Paradise Lost*.”

มาตราไอแอมป์ห้าคณะ

| U / | U / | U / | U / | U / |

ตัวอย่างกลอนเปล่าจาก *The Tempest* ของเชคสเปียร์ (Shakespeare)

Ye elves of hills, brooks, standing lakes and groves,
 And ye that on the sands with printless foot
 Do chase the ebbing Neptune, and do fly him
 When he comes back; you demi-puppets that
 By moonshine do the green sour ringlets make
 Whereof the ewe not bites; and you whose pastime
 Is to make midnight mushrooms, that rejoice
 To here the solemn curfew; by whose aid,

Weak masters though ye be, I have bedimmed
 The noontide sun, called forth the mutinous winds,
 And 'twixt the green sea and the azured vault
 Set roaring war – to the dread rattling thunder
 Have I given fire, and rifted Jove's stout oak
 With his own blot;...

ตัวอย่างกลอนเปล่าจาก *Doctor Faustus* ของมาร์โลว์ (Marlowe)

Faustus.   Was this the face that launched a thousand ships
                                     And burnt the topless towers of Ilium?
                                     Sweet Helen, make me immortal with a kiss.
                                     Her lips suck forth my soul; see where it flies!
                                     Come Helen, come, give me my soul again.
                                     Here will I dwell, for heaven is in these lips
                                     And all is dross that is not Helena.

รูปแบบของกวีนิพนธ์ในภาษาปลายทาง

หลังจาก *Paradise Lost* ได้รับการตีพิมพ์เป็นครั้งแรก กลอนเปล่ากลายเป็นรูปแบบ
 ชั้นหลักขณ์ที่ได้รับความนิยมในการประพันธ์กวีนิพนธ์ภาษาอังกฤษ จนถึงปัจจุบันนี้ กลอนเปล่า
 ยังคงเป็นรูปแบบชั้นหลักขณ์ที่ได้รับความนิยมอยู่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า นอกจากจะเลือก
 รูปแบบชั้นหลักขณ์ในภาษาปลายทางที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบกวีนิพนธ์ของต้นฉบับแล้ว
 ควรจะเลือกประเภทของบทกวีที่เป็นที่นิยมมาจนถึงปัจจุบันด้วย

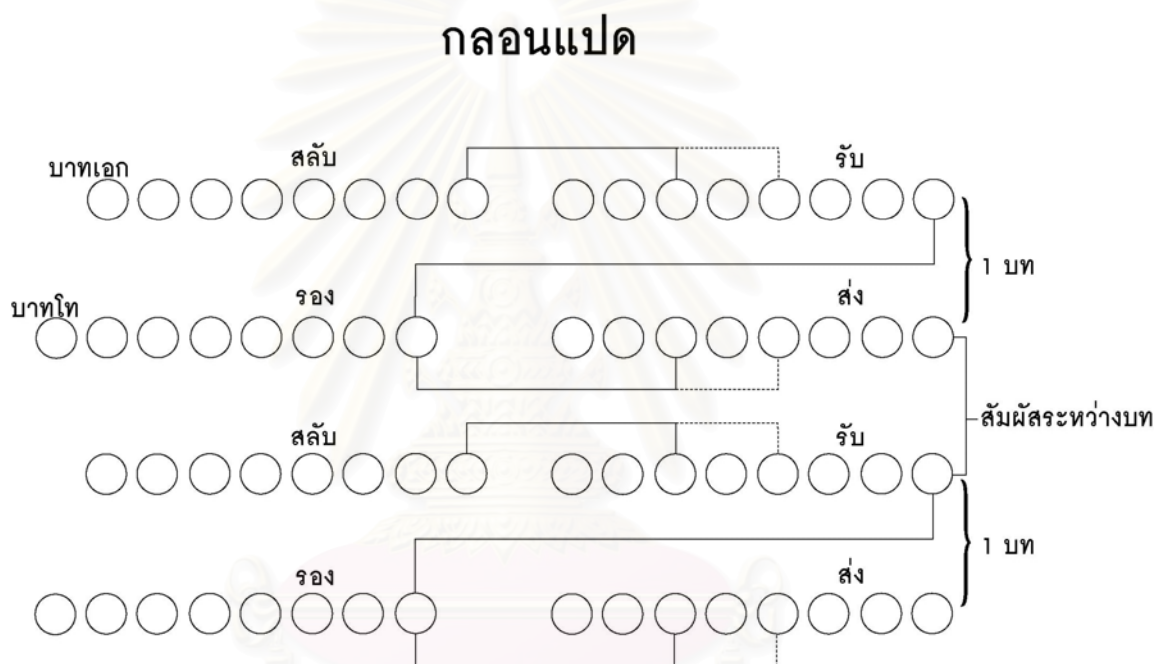
เมื่อพิจารณากวีนิพนธ์ที่เป็นที่นิยมมาจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่ามียู่ 3 ประเภทได้แก่

1. กลอนแปด
2. โคลงสี่สุภาพ
3. กาพย์ยานี 11

โดยผังภูมิและกฎของรูปแบบกวีนิพนธ์ทั้งสามชนิดนี้ ผู้วิจัยได้อ้างอิงจากหนังสือ ลักษณะคำประพันธ์ไทย ของวิเชียร เกศประทุม (2546)

กลอนแปด

ผังภูมิ

กฎ

1. บทหนึ่งมี 2 บาท บาทที่ 1 เรียกว่าบาทเอก มี 2 วรรค คือวรรคสลัปและวรรครับ บาทที่ 2 เรียกว่าบาทโท มี 2 วรรค คือวรรครองและวรรคส่ง แต่ละวรรคมีคำวรรคละ 8 คำ
2. สัมผัสมีดังนี้

คำสุดท้ายของวรรคสลัป	สัมผัสกับคำที่ 3 หรือ 5 ของวรรครับ
คำสุดท้ายของวรรครับ	สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรครอง
คำสุดท้ายของวรรครอง	สัมผัสกับคำที่ 3 หรือ 5 ของวรรคส่ง

ถ้าจะแต่งบทต่อไปจะต้องให้คำสุดท้ายของบทต้น สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรครับของ
บทต่อไปเสมอ

ตัวอย่างจาก *พระอภัยมณี* ของสุนทรภู่

บัดเดียดังหึ่งหึ่งวังเวงแว่ว	สะดุ้งแล้วเหลียวแลชะเง้อหา
เห็นโยคีขี้รุ่งพุ่งออกมา	ประคองพาขึ้นไปจนบนบรรพต
แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์	มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวจนเลี้ยวลด	ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน
อันมนุษย์นี้ที่รักสองสถาน	บิดามารดาร์กมักเป็นผล
ที่พึ่งหนึ่งพึ่งได้แต่กายตน	เกิดเป็นคนคิดเห็นเจรจา
แม้ใครรักรักมั่งชั่งชังตอบ	ให้รอบคอบคิดอ่านนะหลานหนา
รู้สิ่งไรไม่สู้รู้วิชา	รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี
จงคิดตามไปเอาไม่ทำเถิด	จะประเสริฐสมรักเป็นศักดิ์ศรี
พอเสร็จคำสาแดงแจ้งคดี	รูปโยคีหายวับไปกับตา

ตัวอย่างจาก *นกขมิ้น* ของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

เขาคลอขลุ่ยควรวณเสียงแผ่วผิว	ชะลอนิวปลิวผ่านจากมานหมอง
โอดสะอื้นอ้อยอิ่งทิ้งทำนอง	เป็นคำพร้องพริ้งพรายระบายใจ
ไฉ่ดอกเอ๋ยเจ้าดอกขจร	นกขมิ้นเหลือองอ่อนจะนอนไหน
ค้าลงแล้วแนวพนาและฟ้าไกล	เจ้านอนได้ทุกเถื่อนท่าไม่อาทร
แล้วหวนเสียงเรียงนิ้วขึ้นหวีหวีด	เรงอดีตดาดฝันบรรโลมหลอน
ពីกระชั้นสันกระชากใจจากจร	ระเรื่อยร่อนร่วมาเป็นอาจิน
ไฉ่ใจเอ๋ยอ้างว้างวังเวงนั้ก	ไร้แหล่งพักหลักพันจะผันผิน
เพิ่มแต่พิษผิดหวังยังย้ายิน	ระด่าวดิ้นโดยอนาถแทบขาดใจ
ข้าเคยฝันถึงผ้ากว้างกว่ากว้าง	ฝันถึงปางทับเปลี่ยวเรียวน้ำไหล
ถึงซ้อเอื้องเหลือองระย้าคาคบไม้	ในแนวไพรนึ้กเหมือนเป็นเพื่อนเนา

รู้รสแรงแห่งทุกข์และสุขสิ้น
 จิบน้ำใจจนทั่วเจียนมัวเมา
 เขาเคลียนิ้วเนิบนุ่มเสียงทุ้มพราว
 เจ้าขมื่นเหลือองอ่อนนอนเดียวดาย
 เสียงดับฉิ่งหรีงรับขยับแรง
 เขาเป็อนนิ้วผิวแผ่วแผ้วรอลง
 เจ้าดอกเอยดอกขจรอาวรณ์ถวิล
 เขาวางขลุ่ยข่มน้ำตาว่าเหวใจ

บนแผ่นดินแผ่นดินเดียวเปลี่ยวและเหงา
 ไร้ร่วมเงารังเรื่อนและเพื่อนตาย
 เหมือนหวนหาโหยให้น้ำใจหาย
 จะเหน้อยหน่ายหนวนน้ำค้างที่กลางดง
 จะพรากเพลงเพื่อนยินสิ้นเสียงส่ง
 เสียงนั้นคงเน้นครางอย่างห้วงโย
 นกขมื่นเหลือองอ่อนจะนอนไหน
 ตอบไม่ได้ดอกหนาข้าคนจร

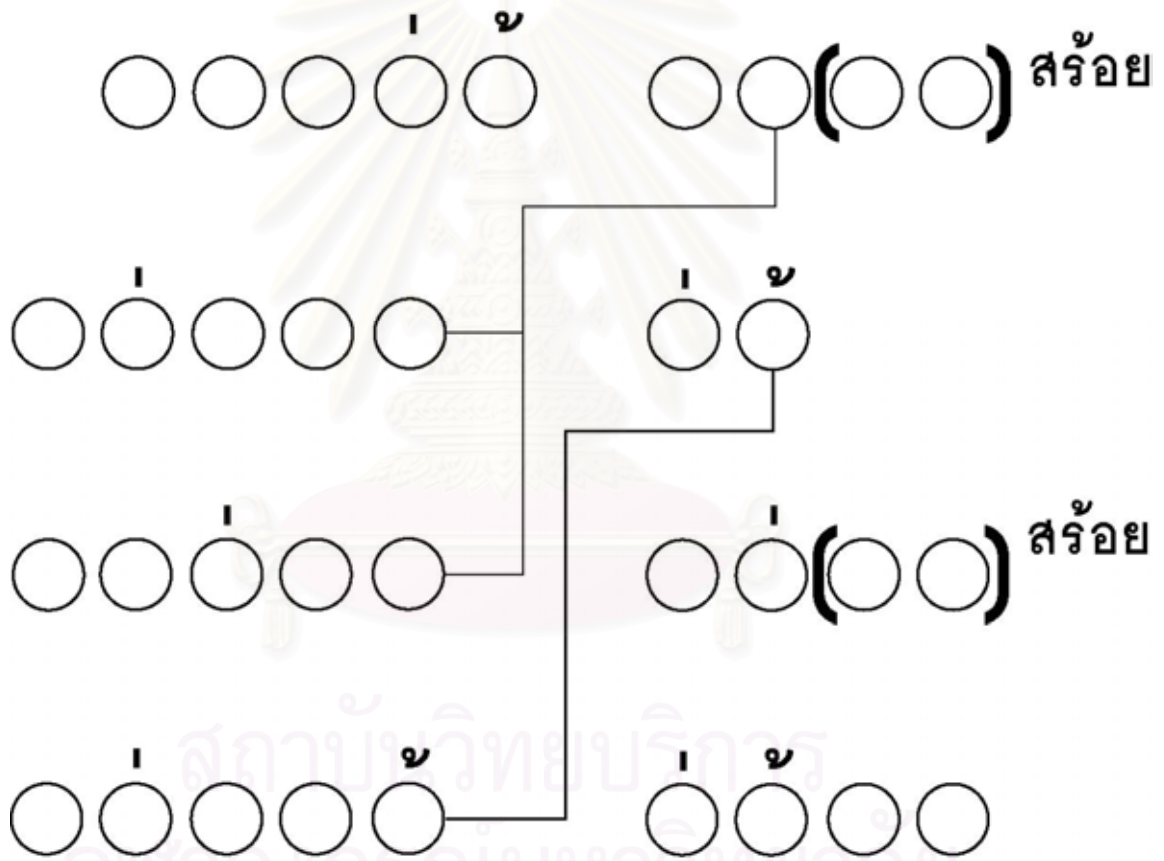

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โคลงสี่สุภาพ

ผังภูมิ

โคลงสี่สุภาพ

กฎ

1. โคลงสี่สุภาพบทหนึ่งมี 4 บาท บาทหนึ่งมี 2 วรรค คือวรรคหน้ากับวรรคหลัง วรรคหน้าของทุกบาทมีวรรคละ 5 วรรคหลังของบาทที่ 1 บาทที่ 2 และบาทที่ 3 มีวรรคละ 2 คำ ส่วนของบาทที่ 4 มี 4 คำ รวมโคลงสี่สุภาพบทหนึ่งมี 30 คำ

2. สัมผัสมีดังนี้

คำที่ 7 ของบาทที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 5 ของบาทที่ 2 และ 3 คำที่ 7 ของบาทที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 5 ของบาทที่ 4

ถ้าจะให้โคลงที่แต่งไพเราะยิ่งขึ้นควรมีสัมผัสในและสัมผัสอักษรระหว่างวรรคด้วย กล่าวคือ ควรให้คำสุดท้ายของวรรคหน้า สัมผัสอักษรกับคำหน้าของวรรคหลัง
3. เอกโทและคำเป็นคำตาย มีดังนี้
  - 3.1. ต้องมีคำเอก 7 แห่ง และคำโท 4 แห่ง ตามตำแหน่งที่เขียนไว้ผังภูมิ
  - 3.2. ตำแหน่งคำเอกและโท ในบทที่ 1 อาจสลับที่กันได้ คือเอาคำเอกไปไว้ในคำที่ 5 และเอาคำโทมาไว้ในคำที่ 4
  - 3.3. คำที่ 7 ของบาทที่ 1 และคำที่ 5 ของบาทที่ 2 และ 3 ห้ามใช้คำที่มีรูปวรรณยุกต์
  - 3.4. ห้ามใช้คำตายที่ผันด้วยวรรณยุกต์โทในตำแหน่งโท
  - 3.5. คำสุดท้ายของบท ห้ามใช้คำตาย และคำที่มีรูปวรรณยุกต์ และเสียงที่นิยมกันว่าไพเราะ คือเสียงจัตวาไม่มีรูป หรือจะใช้เสียงสามัญก็ได้เพราะเป็นคำจบ จะต้องอ่านเอื้อนลากเสียงยาว
  - 3.6. คำที่เป็นเอกโทษและโทโทษ ไม่ควรใช้อย่างยิ่งเพราะเป็นการขอไปทีอย่างมักง่าย ทั้งทำให้รูปคำเสียไปด้วย
  - 3.7. คำตายใช้แทนคำเอกได้
4. ถ้าเนื้อความยังไม่สิ้นกระแส สามารถเติมคำสร้อยลงในท้ายบาทที่ 1 และบาทที่ 3 ได้อีก 2 คำ

ตัวอย่างจาก *ลิลิตพระลอ* ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง

30	เสียงภาเสียงเล่าอ้าง	อันใด พี่เอย
	เสียงย่อมยอยศใคร	ทั่วหล้า
	สองเขือพี่หลับไหล	ลืมนั่น ฤาพี่
	สองพี่คิดเองอ้า	อย่าได้ตามเมื่อ ฯ

31	สิ่งนี้น้องแก้วอย่า	โคกนา นะแม่
	เมื่อจักขออาสา	จูงได้
	ฉันใดราชจักมา	สมสู่ สองนา
	จักสื่อสารถึงให้	หากรู้เป็นกล

32	ความคิดผิดรีตได้	ความอาย พี่เอย
	หญิงสื่อชักชวนชาย	สู้อย่า
	เจ็บเพื่อว่าแห่งตาย	ดีกว่า ไสร์นา
	เมื่อหากรักทำว้าว	ไปรู้จักเมื่อ ฯ

33	ไปหอนเหลือคิดซ้ำ	คิดผิด แม่่นา
	คิดสิ่งเปนกลชนิด	ชอบแท้
	มดหมอแห่งใดสิทธิ์	จักสู่ ธแม่
	ให้ลอบลองทำว้าวแล้ว	อยู่ได้ฉันใด ฯ

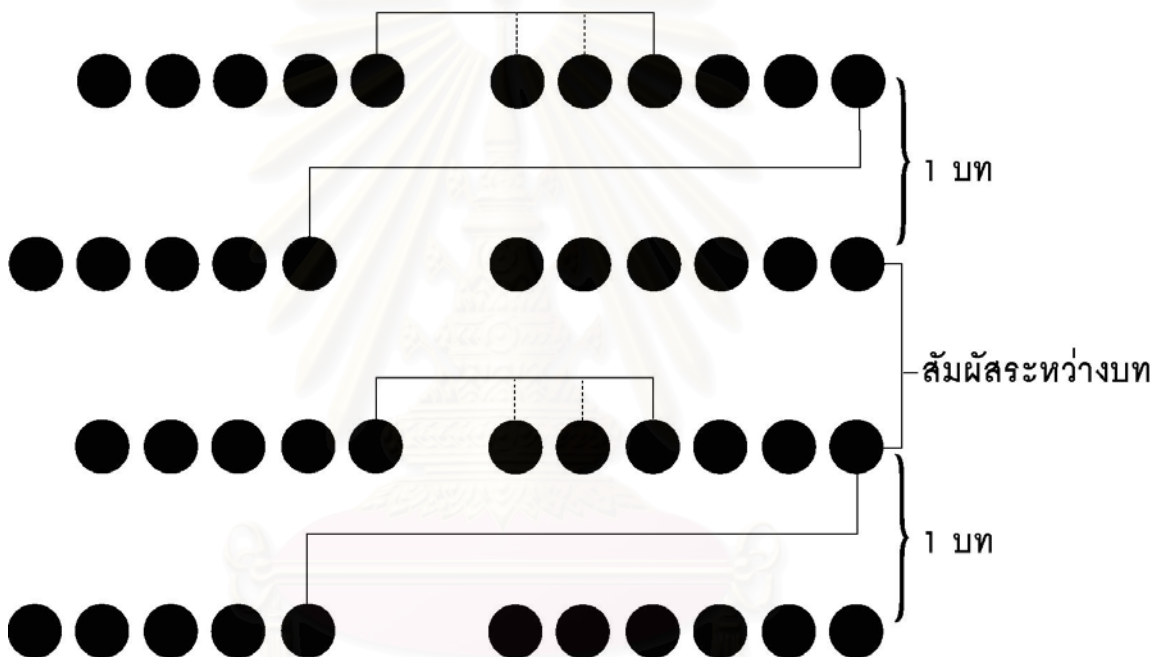
ตัวอย่างจาก *โคลงโลกนิติ* พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร

รศหวานในโลกนี้มีสาม	
หญิงรูปบริสุทธิ์งาม	อีกอ้อย
สมเสพรสกลกาม	เยาวโยค
หวานไปปานรสอ้อย	กล่าวเกลี้ยงไมตรี

ภาพยานี 11

ผังภูมิ

ภาพยานี ๑๑

กฎ

1. บทหนึ่งมี 2 บาท บาทหนึ่งมี 2 วรรค วรรคแรกมี 5 คำ วรรคหลังมี 2 คำ รวมเป็น 11 คำ

2. สัมผัสดังนี้

คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคที่ 2 (เลือกมาคำที่ 1 หรือ 2 ก็ได้)

คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 ถ้าจะแต่งบทต่อไป

จะต้องให้คำสุดท้ายของบทต้น สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ของบทต่อไป ซึ่งถือเป็นสัมผัสระหว่างบท ในการแต่งภาพยานี 11 นั้น ถ้าจะให้คำสุดท้ายของวรรค

ที่ 3 สัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 ของวรรคที่ 4 ด้วย ก็จะเป็นการเพิ่มความไพเราะยิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบัน นิยมให้สัมผัสกันด้วย

3. ถ้อยคำที่ใช้ในวรรคเดียวกันนิยมให้มีสัมผัสในเหมือนกลอนจึงจะไพเราะ
4. คำสุดท้ายของบทห้ามใช้คำตายหรือคำที่มีรูปวรรณยุกต์ และนิยมใช้เสียงวรรณยุกต์สามัญหรือจัตวา

ตัวอย่างจาก กาพย์เห่เรือชมเครื่องคาวหวาน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

มีส้มแกงแก้วตา	หอมยี่ห่วยารสร้อนแรง
ชายใดได้กลิ่นแกง	แรงอยากให้ไฟฝันหา
ยำใหญ่ใส่สารพัด	วางจานจัดหลายเหลือตรา
รสดีด้วยน้ำปลา	ญี่ปุ่นล้ำล้ำยวนใจ
ดับเหล็กกลวกล่อนต้ม	เจือน้ำสมโรยพริกไทย
โอชาจะหาไหน	ไม่มีเทียบเปรียบมือนาง
หมูแนมแหลมเลิศรส	พร้อมพริกสดใบทองกลาง
พิศห่อเห็นรางวัล	ห่างหอนวนป่วยใจโหย
ก้อยกุ้งปรุงประทีน	วางถึงลิ้นดินแดโดย
รสทิพย์หยิบมาโปรย	ฤาจะเปรียบเทียบทันขวัญ
เทพีพื้นเนื้อท้อง	เป็นมันย่องล่องลอยมัน
น่าชดรสครามครัน	ของสวรรค์เสวยรมย์
ความรักยกเปลี่ยนท่า	ทำน้ำยาอย่างแกงขม
กล่อมกลมกล่อมเกลี้ยงกลม	ขมไม่วายคลับคล้ายเห็น
ข้าวหุงปรุงอย่างเทศ	รสพิเศษใส่ลูกเอ็น
ใครหุงปรุงไม่เป็น	เช่นเชิงมิตรประดิษฐ์ทำ
เหลือรู้หมูป่าต้ม	แกงคว่ำส้มใส่ระกำ
รอยแฉ่งแห่งความขำ	ข้าทรวงเศร้าเจ้าตราครดอม
ข้าข้าพล่าเนื้อสด	ฟุ้งปรากฏรสเห็นหอม
คิดความยามถนอม	สนิทเนื้อเจือเสาวคนธ์

ถ้าเพียงคิดเพียงน้อง	นอนเตียงทองท่าเมืองบน
ลดหลั่นชั้นซอบกล	ยลอยากนิทรคิดแนบนอน
เห็นห่มห่มทรวงเศร้า	ห่มห่มเร้าคือไฟฟอน
เจ็บไกลใจอวรณ์	ร้อนห่มห่มกุ่มกลางทรวง

วังนึ่งน่าชด	โอซารสกว่าทั้งปวง
นกพรากจากรังรวง	เหมือนเรียมร้างห่างห้องหวน
ไต่ปลาเสแสร้างว่า	ดูจวจากกระบิดกระบวน
ไบโคกบอกโคกครวญ	ให้พีเศร้าเจ้าดวงใจ

ตัวอย่างไม่ปรากฏนามผู้แต่ง

วิชาเหมือนสินค้ำ	อันมีค่าอยู่เมืองไกล
ต้องยากลำบากไป	จึงจะได้สินค้ำมา
จงตั้งเอากายเจ้า	เป็นสำเนาอันโสภา
ความเพียรเป็นโยธา	แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ
นิ้วเป็นสายระยาง	สองเท้าต่างสมอใหญ่
ปากเป็นนางงานไป	อัชฌาศัยเป็นเสปียง
สติเป็นหางเสือ	ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง
ถือไว้อย่าให้เอียง	ตัดแล่นเลียงข้ามคงคา
ปัญญาเป็นกล้องแก้ว	ส่องดูแถวแนวหินผา
เจ้าจงเอาหูตา	เป็นล้าดำฟังดูลม
ชี้เกียดคือปลาร้าย	จะทำลายให้เรือจม
เอาใจเป็นปืนคม	ยิงระดมให้จมไป
จึงจะได้สินค้ำมา	คือวิชาอันพิสมัย
จงหมั่นมั่นหมายใจ	อย่าได้คร้านการวิชาฯ

การพิจารณาเลือกรูปแบบฉันทลักษณ์ในภาษาปลายทางที่เหมาะสมกับรูปแบบฉันทลักษณ์ของมหา
กาพย์ *Paradise Lost*

ในการพิจารณาเลือกรูปแบบฉันทลักษณ์ ผู้วิจัยได้ทดลองแปลบรรทัดที่ 1 – 10 เป็น
กลอนแปด โคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานี 11 เพื่อหาข้อดีและข้อเสียของบทแปลแต่ละชนิด

ตัวบทต้นฉบับ

Of Mans First Disobedience, and the Fruit
Of that Forbidden Tree, whose mortal taste
Brought Death into the World, and all our woe,
With loss of *Eden*, till one greater Man
Restore us, and regain the blissful Seat,
Sing Heavenly Muse, that on the secret top
Of *Oreb*, or of *Sinai*, didst inspire
That Shepherd, who first taught the chosen Seed,
In the Beginning how the Heaven and Earth
Rose out of *Chaos*: Or if *Zion* Hill

ตัวบทแปลเป็นกลอนแปด

จะเล่าถึงเรื่องราวแต่ปางบรรพ์	มนุษย์นั้นมีเชื้อฟิงและผล
ของทาทบต้องห้ามต้นที่คน	มรรตัยชนลิ้มลองซ้องเสพย์ที่
นำความตายและทุกข์เวทนา	ทั้งหลายมาสู่โลกแห่งนี้
จากเอเดนถูกขับจรัล	จวบจนมีมหาบุรุษมา
มาช่วยกู้ตำนานวาคินกลับ	บัลลังก์สรรพความสุขเปี่ยมมหรธา
วิงวอนทิพย์เทวีแห่งซิลปา	สถิตบนยอดผาอันลับลิ
สถิต ณ ไโฮเรบสิงขร	กันทรากรชีนาย ผู้ดลฤดี
เมษบาลสั่งสอนชนชาติที่	องค์ผู้ทรงฤทธิทรงเลือกสรร

ในปางปฐมกาลห้วงเวหา   พสุธาธเรษตรีแห่งนี้นั้น
 คุบตีจากรุ่นวายอย่างไรกัน   หรือหากันทรากรนามศิโยน

ข้อดี

1. จำนวนคำในแต่ละบาทมากถึง 14 – 18 คำ ผู้วิจัยจึงสรรคำได้ง่ายและเล่นสัมผัสในได้มาก
2. ไม่บังคับวรรณยุกต์ ผู้วิจัยจึงสรรคำได้ง่าย

ข้อเสีย

1. จำนวนคำในแต่ละบาทมากเกินไปจำนวนคำในแต่ละบาทของตัวบทต้นฉบับ ตัวบทต้นฉบับมีคำเพียงบาทละ 10 คำ แต่กลอนแปดมีจำนวนคำบาทละ 14 – 18 คำ ตามหลักเกณฑ์บทแปลที่ดีไม่ควรมากหรือน้อยกว่าตัวบทต้นฉบับเกินร้อยละ 20 แต่โดยทั่วไปบทแปลมักจะยาวกว่าตัวบทต้นฉบับ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่ควรพยายามเก็บความ 1 บาทในตัวบทต้นฉบับไว้ใน 1 วรรคของกลอนแปดซึ่งมีเพียง 8 คำซึ่งอาจจะทำให้เก็บความไม่ครบหรือไม่สามารถรักษาฉันทลักษณ์ไว้ได้ครบถ้วน
2. คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 และ 3 ต้องสัมผัสกับคำที่ 3 หรือ 5 ของวรรคที่ 4 ทำให้สรรคำในวรรคสุดท้ายได้ยากกว่ากาพย์ยานี 11 ซึ่งไม่บังคับสัมผัสตรงจุดนี้

ตัวบทแปลเป็นโคลงสี่สุภาพ

จะเล่าถึงเรื่องครั้ง	เริ่มต้น ปางบรรพ์
คนไม่เชื่อฟัง ผล	จากไม้
ต้องห้ามที่นรชน	เสพยาซึ่ง
รสร่าลุ่มหลงไซรั	หอนยังซังใจ

นำอาสัญไ้เพียง	อีกทุกข์ ระทม
มาสู่โลกิร่นรมย์	แห่งนี้
ถูกขับไล่ซานทม	จากสวน เอเดน
จนทำนยั้งใหญ่ดี	เลิศล้ำยั้งแล้ว

มนุษย์ทรงช่วยกู้	นำพา
คืนสู่ที่หรรษา	ยั้งไซ้รู้
ขอมิวิสช่วยจรรจา	จากบรร บตผา
ที่ซึ่งยอดไศล	แห่งนั้น ลี้ลับ

บนโหรบแห่งนี้	หรือวา
อีกชื่อชื่อนายผา	พรำพรัอง
ผู้สอนสั่งนรา	ชาติที่
พระเจ้าผู้ครอบครอง	แยกไว้จำเพาะ

ในปางบรรพ์แต่ครั้ง	เมื่อครา
เกิดก่อห้วงเวหา	ดินนี้
เกิดจากวุ่นวายมา	เยี่ยงไร
หรือหากศิขรี	ชื่อนั้นศิโยน

ข้อดี

1. ไม่มีสัมผัสระหว่างบท ทำให้การสรรคำในวรรคสุดท้ายทำได้ง่าย
2. จำนวนคำในวรรคที่ 2 ของบาทที่ 1 และ 3 จะมี 2 คำหรือ 4 คำก็ได้ ผู้วิจัยสามารถเลือกได้ ถ้ามีความมากอาจแต่งให้มี 4 คำ ถ้ามีความน้อยอาจแต่งให้มีเพียง 2 คำ

ข้อเสีย

1. มีบังคับคำเอกโทและคำเป็นคำตาย ผู้วิจัยสรรคำที่เหมาะสมได้ยากมาก
2. จำนวนคำในแต่ละบาทมี 7 – 9 คำซึ่งน้อยเกินไป และถ้าจะนำ 1 บาทของตัวบทต้นฉบับมาแต่งเป็น 2 บาทของโคลงสี่สุภาพ จำนวนคำจะมีถึง 14 คำซึ่งมากเกินไป

ตัวบทแปลเป็นกาพย์ยานี 11

เรื่องราวคราวเริ่มต้น	คราครั้งคนขัดปัญหา
อีกผลต้นพฤษภา	พงศินราได้ลิ้มลอง
มรณามาสู่โลก	ความเศร้าโศกทุกข์ทั้งผอง
สิ้นสวสวรรค์ครอง	จวบจอมคนเสด็จมา
นำเราเข้าคือนดี	คีนสูที่แสนหรรษา
ศรีศิลป์เทพธิดา	ขับคีตาจากคีขร
ดลใจ ณ ชีนาย	โยเรบไซรัอีกนามกร
เมษบาลผู้สั่งสอน	ชาติพระองค์ทรงเลือกไว้
ในคราปฐมกาล	สรวงสถานฝันไผท
กำเนิดเกิดอย่างไร	เลื่อนลับจากความวุ่นวาย

ข้อดี

1. จำนวนคำในแต่ละบาทมี 11 คำเท่ากันทุกบาทและมีจำนวนคำใกล้เคียงกับกลอนเปล่าซึ่งจำนวนคำบาทละ 10 คำ บทแปลที่ได้จึงมีความยาวไม่เกินร้อยละ 20 ของต้นฉบับ
2. ไม่บังคับสัมผัสในวรรคที่ 4 ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรรคำได้ง่าย
3. พยางค์ที่มีเสียงสั้นสามารถนับ 2 พยางค์เป็นพยางค์เดี่ยวได้ เช่น สวรรค์ ไผท

ไม่พบข้อเสีย

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี 11 เหมาะสมที่สุดในการแปล
มหากาพย์ *Paradise Lost* บทแปลที่ได้มีคุณภาพและสามารถรักษาความหมายได้ครบถ้วน ไม่
ขาดและไม่เกิน และไพเราะกว่าบทแปลซึ่งเป็นกลอนแปดและโคลงสี่สุภาพ ผู้วิจัยจึงเลือกแปล
มหากาพย์ *Paradise Lost* เป็นกาพย์ยานี 11

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ทฤษฎีและแนวทางในการแปล

แนวทางในการแปล

การถอดความกวีนิพนธ์เป็นร้อยแก้วเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการทำความเข้าใจกับบทกวีนิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบทกวีที่มีความสลับซับซ้อน เข้าใจยากและมีความหมายแฝง การถอดความกวีนิพนธ์เป็นร้อยแก้วช่วยให้ความหมายและภาษาที่คลุมเครือของกวีนิพนธ์กระจ่างชัด ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* ผู้วิจัยควรแบ่งขั้นตอนในการแปลออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนแรกแปลจากตัวบทต้นฉบับมาเป็นร้อยแก้วในภาษาไทยตามแนวทางการถอดความกวีนิพนธ์เป็นร้อยแก้วของสุรภีพรรณ ฉัตรภรณ์และการแปลแบบสื่อความของปีเตอร์ นิวมาร์ก จากนั้น ในขั้นที่สองจึงนำบทแปลเป็นร้อยแก้วมาเรียบเรียงเป็นกาพย์ยานี 11 ตามทฤษฎีการแปลแบบครบความของปีเตอร์ นิวมาร์ก

ในหนังสือ *Poetry: An Introduction Study* สุรภีพรรณ ฉัตรภรณ์ (1996:13) ให้นิยามการถอดความกวีนิพนธ์เป็นร้อยแก้วไว้ดังนี้ “A prose paraphrase is explication of a poem or part of a poem by rearranging the syntactical elements and substituting synonyms or equivalent phrases for difficult words or groups of words. No other means of illuminating poetic obscurities is so effective or so economical of time as a good paraphrase.”

ตัวอย่างการถอดความกวีนิพนธ์เป็นร้อยแก้ว

ตัวบทต้นฉบับกวีนิพนธ์ It is Not Growing Like a Tree

It is not growing like a tree

In bulk, doth make Man better be;

Or standing long an oak, three hundred year,

To fall a log at last, dry, bald, and sere:

A lily of a day

Is fairer far in May,
 Although it fall and die that night;
 It was the plant and flower of Light.
 In small proportions we just beauties see;
 And in short measures life may perfect be.

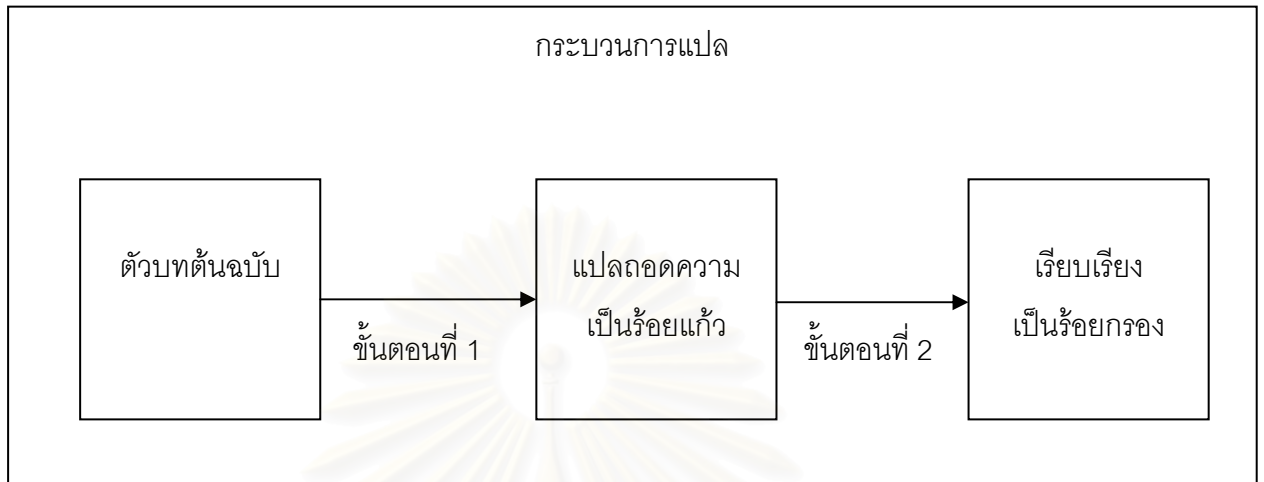
Ben Jonson (1573 – 1637)

ตัวบทฉบับถอดความเป็นร้อยแก้วโดยสุรภีพรรณ ฉัตรภรณ์

A man does not become more excellent by simply growing in size, as a tree grows, nor by merely living for a very long time, as an oak does, only to die finally, old, bald and wizened. A lily which lives only for one day in the spring is far more estimable than the long-lived tree, even though it dies at night fall, for while it lives, it is the essence and crown of beauty and excellence. Therefore, we may see perfect beauty in small things. Similarly human life may be most excellent though very brief.

จะเห็นได้ว่าการถอดความเป็นร้อยแก้วมีส่วนช่วยในการทำความเข้าใจกับบทกวีนิพนธ์
 ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรแปลถอดความเป็นร้อยแก้วก่อน แล้วจึงนำร้อยแก้วที่ได้นั้น มาเรียบเรียง
 เป็นกาพย์ยานี 11 อีกครั้งหนึ่ง โดยมีกระบวนการแปลดังภาพต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพ 4 – 1 กระบวนการแปล

โดยรูปแบบที่ผู้วิจัยเห็นว่าสะดวกและเหมาะสมในการทำงานคือการทำเป็นตารางดังภาพต่อไปนี้เป็น

บรรทัด	ตัวบทต้นฉบับ	ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยแก้ว	ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

ภาพ 4 – 2 ตัวอย่างตารางที่ใช้ในการแปล

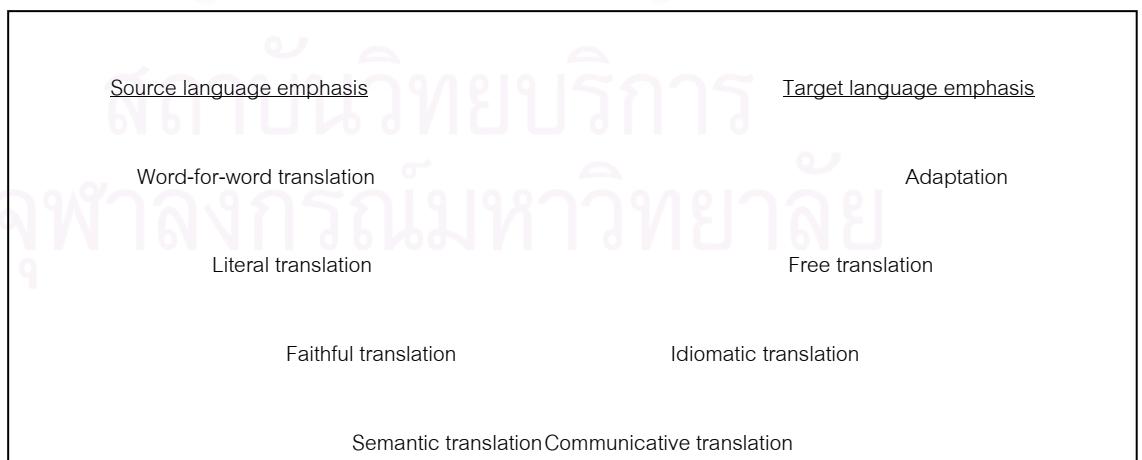
ทฤษฎี

ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* มี 2 ทฤษฎีด้วยกัน ได้แก่ ทฤษฎีการแปลแบบครบความ ทฤษฎีการแปลแบบสื่อความ

รูปแบบการแปลของปีเตอร์ นิวมาร์ก (Peter Newmark)

ใน *A Text Book of Translation* ปีเตอร์ นิวมาร์ก (1988: 45 – 47) จำแนกประเภทของการแปลออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ การแปลแบบให้ความสำคัญกับการรักษาภาษาของตัวบทต้นฉบับ (source language emphasis) และการแปลแบบให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจให้กับผู้อ่านงานแปลในภาษาปลายทาง (target language emphasis) ซึ่งการแปลทั้งสองแบบนี้สามารถแยกย่อยได้เป็น 8 ประเภท ได้แก่

1. การแปลแบบให้ความสำคัญกับรูปภาษาต้นฉบับ
  - 2.1. การแปลแบบคำต่อคำ (word-for-word translation)
  - 2.2. การแปลแบบตามตัวอักษร (literal translation)
  - 2.3. การแปลแบบรักษารูปรักษาความ (faithful translation)
  - 2.4. การแปลแบบครบความ (semantic translation)
2. การแปลแบบให้ความสำคัญกับรูปภาษาปลายทาง
  - 2.1. การแปลแบบสื่อความ
  - 2.2. การแปลแบบเก็บความ (idiomatic translation)
  - 2.3. การแปลอิสระ (free translation)
  - 2.4. การดัดแปลง (adaptation)

ภาพ 4 – 3 แผนผังประเภทการแปลของปีเตอร์ นิวมาร์ก

สุชุมาลัย รัชตะนันท์ (2546: 19 – 20) สรุปประเภทของการแปลของปีเตอร์ นิวมาร์กไว้ดังนี้

1. การแปลแบบให้ความสำคัญกับรูปภาพาต้นฉบับ

2.1. การแปลแบบคำต่อคำ

การแปลแบบคำต่อคำคือการแปลทุกคำ ทั้งวากยสัมพันธ์ระดับประโยค ทั้งกรอบวัฒนธรรม ขนบการเขียนและวจนลีลาของผู้เขียน การแปลแบบคำต่อคำมักใช้ในการแปลแทรกระหว่างบรรทัด (interlinear) โดยเขียนภาษาปลายทางไว้ใต้ภาษาต้นทาง

2.2. การแปลแบบตามตัวอักษร

การแปลแบบตามตัวอักษรคือการแปลทีละประโยคให้ครบที่สุดแต่ไม่จำเป็นต้องเก็บทุกคำ ปรับเปลี่ยนรูปประโยคไม่ให้ผิดวากยสัมพันธ์ในภาษาปลายทาง อาจทั้งกรอบวัฒนธรรม ขนบการเขียน วจนลีลาของผู้เขียน การแปลตามตัวอักษรมักใช้ในกระบวนการแปลเพื่อค้นหาปัญหาในการแปล

2.3. การแปลแบบรักษารูปการศึกษาคความ

การแปลแบบรักษารูปการศึกษาคความคือการแปลโดยเก็บเนื้อความระดับคำและระดับประโยคไว้อย่างครบถ้วน เก็บความหมายในบริบท เก็บขนบภาษา อาจทั้งกรอบวัฒนธรรม ขนบการเขียน วจนลีลาของผู้เขียน อ่านแล้วชัดหูรู้ว่าเป็นบทแปล การแปลแบบรักษารูปการศึกษาคความนี้ค่อนข้างคล้ายคลึงกับการแปลแบบตามตัวอักษร

2.4. การแปลแบบครบความ

การแปลแบบครบความคือการแปลซึ่งเก็บเนื้อความได้ครบ รักษาความหมายทั้งระดับคำและระดับประโยค เก็บความหมายในบริบท เก็บขนบภาษา เก็บวัฒนธรรมและรักษากลวิธีภาษา อ่านได้ไม่ขัดหู มองเห็นอรรถรสของภาษา

2. การแปลแบบให้ความสำคัญกับรูปภาษาปลายทาง

2.1. การแปลแบบสื่อความ

การแปลแบบสื่อความคือการแปลซึ่งเก็บเนื้อความได้ครบ มีการเปลี่ยนแปลงการเรียบเรียงเนื้อหาในบริบท เก็บความหมายในบริบท ถ่ายทอดขนบภาษา ถ่ายทอดวัฒนธรรมและความงามของภาษา อ่านได้รื่นหู ไม่มีข้อสะดุดว่าเป็นบทแปล

2.2. การแปลแบบเก็บความ

จับแต่เนื้อความที่เป็นสาระสำคัญ ทั้งการเรียบเรียงเนื้อหาในบริบท และการผูกประโยค อาจเปลี่ยนบริบท ขนบภาษา อาจเปลี่ยนวัฒนธรรมและความงามของภาษา อาจเปลี่ยนน้ำเสียง จุดยืนของคนเขียน อ่านได้รื่นหู แต่จะบอกไม่ได้ว่าเป็นบทแปล

2.3. การแปลอิสระ

เก็บแต่ใจความสำคัญหรือโครงเรื่อง แล้วมาเขียนเสียใหม่ ปรับหรือเปลี่ยนวัฒนธรรม น้ำเสียง หรือจุดยืนของคนเขียน เปลี่ยนมากจนแทบไม่เห็นร่องรอยต้นฉบับ

2.4. การดัดแปลง

มีการเปลี่ยนใจความสำคัญหรือโครงเรื่องบางส่วน เปลี่ยนองค์ประกอบสำคัญ เช่น ฉากและตัวละคร ถ้าไม่แจ้งไว้จะไม่ทราบว่าเป็นบทแปล

ปีเตอร์ นิวมาร์กเห็นว่าประเภทของการแปลที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้จริงมีเพียง 2 ประเภท เท่านั้น ได้แก่ การแปลแบบครบความและการแปลแบบสื่อความ

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีทั้ง 2 ทฤษฎีนี้มาใช้ในการแปล โดยใช้ทฤษฎีการแปลแบบสื่อความ ในการถอดความเป็นร้อยแก้ว และใช้ทฤษฎีการแปลแบบครบความในการเรียบเรียงเป็นร้อยกรอง

ในขั้นตอนการแปลถอดความเป็นร้อยแก้ว ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการแปลแบบสื่อความ เนื่องจากเป็นการแปลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจกับต้นฉบับและช่วยเรียบเรียงประโยค ให้อ่านเข้าใจได้ง่ายและสอดคล้องกับแนวทางถอดความกวีนิพนธ์เป็นร้อยแก้ว กล่าวคือเน้นเรื่อง การถ่ายทอดความหมายอย่างครบถ้วนเป็นสำคัญ แต่ยังคงรักษาวัจนลีลาและความงาม ของภาษา และง่ายต่อการทำความเข้าใจ

ในขั้นตอนการเรียบเรียงร้อยแก้วเป็นกาพย์ยานี 11 ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการแปล แบบครบความ โดยนำบทแปลถอดความเป็นร้อยแก้วไปเรียบเรียงเป็นกาพย์ยานี 11 แล้วนำ บทแปลเป็นกาพย์ยานี 11 ไปเปรียบเทียบกับต้นฉบับว่าสามารถเก็บเนื้อความได้ครบ รักษา ความหมายทั้งระดับคำและระดับประโยคได้หรือไม่ เก็บความหมายในบริบท เก็บขนบภาษา เก็บ วัจนลีลาและรักษากลิ่นรสภาษาได้มากเพียงไร อ่านแล้วขัดหูหรือไม่ สามารถมองเห็นอรรถรส ของภาษาตามทฤษฎีได้หรือไม่

บทที่ 5

ปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาในการแปล

ในการแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* ผู้วิจัยพบปัญหาในการแปลทั้งสิ้น 4 ข้อดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการทับศัพท์
2. ปัญหาการแปลศัพท์จากพระคริสตธรรมคัมภีร์ที่มีการแปลแตกต่างจากการแปลทั่วไป
3. ปัญหาการแปลการอ้างถึง อุปลักษณ์ อุปมาและอุปมามหากาพย์
4. ปัญหาด้านการรักษาฉันทลักษณ์

1. ปัญหาการทับศัพท์

ในการแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* ผู้วิจัยพบชื่อเฉพาะซึ่งต้องทับศัพท์เป็นภาษาไทย แบ่งได้เป็นสามประเภท ได้แก่ ชื่อเฉพาะจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ ชื่อเฉพาะจากตำนานกรีก

และโรมัน และชื่อเฉพาะอื่นๆ ซึ่งชื่อเฉพาะทั้งสามประเภทนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการทับศัพท์ที่แตกต่างกัน

1.1. การทับศัพท์ชื่อเฉพาะจากพระคริสตธรรมคัมภีร์

มิลตันนำเรื่องราวจากพระธรรมปฐมกาลมาประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost* นอกจากนั้น มหากาพย์ *Paradise Lost* ยังมีการอ้างถึงเรื่องราวในพระคัมภีร์อีกหลายบทหลายตอน การทับศัพท์ชื่อเฉพาะที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์นั้น แตกต่างจากการถอดเสียงตามหลักเกณฑ์การถอดเสียงพยัญชนะและสระของราชบัณฑิตยสถาน ดังนั้น จึงเกิดปัญหาในการทับศัพท์ชื่อเฉพาะ ที่มิลตันนำมาจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ว่าควรใช้วิธีการในการทับศัพท์อย่างไร ระหว่างการทับศัพท์ตามหลักเกณฑ์การถอดเสียงของราชบัณฑิตยสถานกับการทับศัพท์ตามแบบที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ตัวอย่างชื่อที่ทับศัพท์ในพระคริสตธรรมคัมภีร์แตกต่างจากหลักเกณฑ์การถอดเสียง
ของราชบัณฑิตยสถาน

ชื่อ	บรรทัดและเล่ม	ถอดเสียงตาม ราชบัณฑิตยสถาน	ทับศัพท์ตาม พระคริสตธรรม คัมภีร์
Zion	บรรทัดที่ 10 เล่มที่ 1	ไซออน	ศิโยน
Beelzebub	บรรทัดที่ 81 เล่มที่ 1	บีลซีบบ	เบเอลเซบูล
Josiah	บรรทัดที่ 418 เล่มที่ 1	โจสียาห์	โยสียาห์
Eve	บรรทัดที่ 324 เล่ม 4	อีฟ	เอวา
Michael	บรรทัดที่ 79 เล่มที่ 12	ไมเคิล	มีคาเอล

ราชบัณฑิตยสถานได้อธิบายหลักเกณฑ์การทับศัพท์คำวิสามานยนามจาก
ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยว่า หากเป็นคำที่ใช้กันมานานแล้วก็อาจใช้ต่อไป
ตามเดิมได้ ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า พระคริสตธรรมคัมภีร์เป็นหนังสือที่มีผู้อ่าน
แพร่หลาย อีกทั้งเป็นหนังสือที่เป็นบรรทัดฐานทางศาสนา ทั้งนี้ ชื่อต่างๆ ที่ปรากฏ
ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ยังปรากฏอยู่ในหนังสืออื่นๆ ด้วย ชื่อที่ปรากฏใน
พระคริสตธรรมคัมภีร์ถือเป็นคำวิสามานยนามที่ใช้กันมานานและเป็นที่ยอมรับกัน
ทั่วไป ผู้วิจัยจึงเลือกทับศัพท์ตามที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ตัวอย่างที่ 1 Zion (บรรทัดที่ 10 เล่มที่ 1)

ชื่อ Zion ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ทั้งสิ้น 172 ครั้ง โดยทับศัพท์เป็น ศิโยน เช่น

ในพระธรรมสดุดีบทที่ 2 ข้อที่ 6 "Yet have I set my king upon my holy hill of
Zion." แปลเป็น "เราได้ตั้งกษัตริย์ของเราไว้แล้วบนศิโยน ภูเขาศักดิ์สิทธิ์ของเรา"

ในพระธรรมอิสยาห์บทที่ 4 ข้อที่ 3 “And it shall come to pass, that he that is left in Zion, and he that remaineth in Jerusalem, shall be called holy, even every one that is written among the living in Jerusalem” แปลเป็น “และคนที่เหลืออยู่ใน ศิโยน และค้างอยู่ในเยรูซาเล็ม เขาจะเรียกว่าบริสุทธิ์ คือทุกคนผู้มีชื่อในทะเบียนชีวิตในเยรูซาเล็ม”

และในพระธรรมเยเรมีย์ บทที่ 9 ข้อที่ 19 “For a voice of wailing is heard out of Zion, How are we spoiled! we are greatly confounded, because we have forsaken the land, because our dwellings have cast us out.” แปลเป็น “เพราะได้ยินเสียง

คร่ำครวญจากศิโยน 'เราทั้งหลายย่อยยับเพียงใดแล้ว เราอับอายนักหนา เพราะเราได้ออกจากแผ่นดิน เพราะเขาได้ทำลายที่อาศัยของเราลง”

ผู้วิจัยเลือกทับศัพท์คำว่า Zion เป็น ศิโยน ตามพระคริสตธรรมคัมภีร์โดยแปลสดเชยไว้ในบรรทัดที่ 11

บรรทัดที่ 9 – 12 เล่มที่ 1

ตัวบทต้นฉบับ

In the beginning how the heaven and earth

Rose out of chaos : or, if Zion hill

Delight thee more, and Siloa’s brook that flowed

Fast by the oracle of God, I thence

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

ในคราวปฐมกาล	ตรวจสถานฝันไฟท
กำเนิดเกิดอย่างไร	เลื่อนลับจากความวุ่นวาย
แม้นโปรดศิโยนไซล	สถิตย์ไซโลเหนือธารสาย
ไหลร่ละลิวราย	เลียบวิหารจอมราชา
ตัวอย่างที่ 2	Beelzebub (บรรทัดที่ 81 เล่มที่ 1)

ชื่อ Beelzebub ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ 7 ครั้งโดยทับศัพท์เป็น เบเอลเซบูล เช่น

ในพระธรรมมัทธิวกาบทที่ 10 ข้อ 25 “It is enough for the disciple that he be as his master, and the servant as his lord. If they have called the master of the house Beelzebub, how much more shall they call them of his household?” แปลเป็น “ซึ่งศิษย์จะได้รับการรับรองเสมอคุณ และทาสเสมอนายของตนก็พออยู่แล้ว ถ้าเขาได้เรียกเจ้าบ้านว่าเบเอลเซบูล เขาจะเรียกลูกบ้านของเขามากยิ่งกว่านั้นเท่าใด”

ในพระธรรมมาระโกบทที่ 3 ข้อ 22 “And the scribes which came down from Jerusalem said, He hath Beelzebub, and by the prince of the devils casteth he out devils.” แปลเป็น “พวกธรรมจารย์ซึ่งได้ลงมาจากกรุงเยรูซาเล็มได้กล่าวว่า ‘ผู้นี้มีผีเบเอลเซบูลเข้า และที่เขาขับผีออกได้ก็เพราะใช้อำนาจนายผีนั้น’”

และในพระธรรมลูกาบทที่ 11 ข้อ 18 – 19 “If Satan also be divided against himself, how shall his kingdom stand? because ye say that I cast out devils through Beelzebub. And if I by Beelzebub cast out devils, by whom do your sons cast *them* out? therefore shall they be your judges.” แปลเป็น “และถ้าซาตานแก่งแย่งกันระหว่างมันเอง อาณาจักรของมันจะตั้งอยู่อย่างไรได้ เพราะท่านทั้งหลายว่าเราขับผีออกโดยเบเอลเซบูล ถ้าเราขับผีออกโดยเบเอลเซบูลนั้น พวกพ้องของท่านทั้งหลาย

ขับมันออกโดยอำนาจของใครเล่า เหตุฉะนั้น พวกพ้องของท่านเองจะเป็นผู้ตัดสิน
กล่าวโทษพวกท่าน”

ผู้วิจัยเลือกทับศัพท์คำว่า Beelzebub เป็น เบเอลเซบูล ตามพระคริสตธรรมคัมภีร์

บรรทัดที่ 81 – 83 เล่มที่ 1

ตัวบทต้นฉบับ

Beelzebub. To whom the arch-enemy
And thence in heaven called Satan, with bold words
Breaking the horrid silence, thus began:

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

เบเอลเซบูล ผู้	ศัตรูร้ายฉกาจกลั่น
ในสรวงแต่บัดนั้น	ขานซาตานเอ๋ยวาจา
ยุติความเงียบงัน	อันนำพรันด้วยพจนา
ถ้อยความอันหาญกล้า	ทำลายความเงียบวังเวง

ตัวอย่างที่ 3 Josiah (บรรทัดที่ 417 เล่มที่ 1)

ชื่อ Josiah ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ 48 ครั้ง โดยทับศัพท์เป็นโยสิยาห์ เช่น

ในพระธรรม 1 พงศ์กษัตริย์บทที่ 13 ข้อ 2 “And he cried against the altar in the
word of the LORD, and said, O altar, altar, thus saith the LORD; Behold, a
child shall be born unto the house of David, Josiah by name; and upon thee
shall he offer the priests of the high places that burn incense upon thee, and
men' bones shall be burnt upon thee.” แปลเป็น “และชายคนนั้นได้ร้องกล่าวโทษ

เท่านั้นโดยพระวจนะ ของพระเจ้าว่า “โอ แทนนุชา แทนนุชาพระเจ้าตรัสตั้งนี้ว่า 'ดูเถิด โอรสองค์หนึ่งจะประสูติมาในราชวงศ์ของดาวิด ชื่อโยสิยาห์และบเนจ้า แทนนี้จะเข้าไปโรหิตแห่งปุชนียสถานสูงผู้ซึ่งเผาเครื่องหอมบเนจ้า และเขาจะเผากระดูกคนบเนจ้า”

ในพระธรรม 2 พงศาวดารบทที่ 34 ข้อ 3 “And Josiah took away all the abominations out of all the countries that *pertained* to the children of Israel, and made all that were present in Israel to serve, *even* to serve the LORD their God. *And* all his days they departed not from following the LORD, the God of their fathers.” แปลเป็น “และโยสิยาห์ได้เอาสิ่งน่าเกลียด น่าชิงทั้งปวงไปเสียจากเขตแดนทั้งสิ้น ซึ่งเป็นของประชาชนอิสราเอล และทรงกระทำให้บรรดาผู้ที่อยู่ในอิสราเอล ปรนนิบัติพระเยโฮวาห์พระเจ้าของเขาทั้งหลาย ตลอดรัชกาลของพระองค์ เขาทั้งหลายมิได้หันไปจากการติดตามพระเยโฮวาห์ พระเจ้าของบรรพบุรุษของเขาทั้งหลาย”

และในพระธรรมเยเรมีย์บทที่ 46 ข้อ 2 “Against Egypt, against the army of Pharaohnecho king of Egypt, which was by the river Euphrates in Carchemish, which Nebuchadrezzar king of Babylon smote in the fourth year of Jehoiakim the son of Josiah king of Judah.” แปลเป็น “เรื่องอียิปต์เกี่ยวข้องกับกองทัพของฟาโรห์เนโค กษัตริย์แห่งอียิปต์ซึ่งอยู่ที่ริมแม่น้ำยูเฟรติสที่เมืองคาร์เคมีช และซึ่งเนบูคัดเนสซาร์ กษัตริย์แห่งบาบิโลนได้โจมตีแตกในปีที่สี่แห่งรัชกาลเยโฮยาคิมราชบุตรของโยสิยาห์ กษัตริย์แห่งยูดาห์ว่า”

ผู้วิจัยเลือกทับศัพท์คำว่า Josiah เป็น โยสิยาห์ ตามพระคริสตธรรมคัมภีร์

บรรทัดที่ 418 – 419 เล่มที่ 1

ตัวบทต้นฉบับ

Till good Josiah drove them thence to hell.

With these came they who, from the bordering flood

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

จนโยสิยาห์ส่ง	พวกเขาลงสู่โลกันตร์
ตามหลังต่อจากนั้น	พวกแถบพื้นคองคาลัย

ตัวอย่างที่ 4   Eve (บรรทัดที่ 324 เล่มที่ 4)

ชื่อ Eve ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ 5 ครั้ง โดยทับศัพท์ว่า เอวา เช่น

ในพระธรรมปฐมกาลบทที่ 3 ข้อ 20 “And Adam called his wife' name Eve; because she was the mother of all living.” แปลเป็น “ชายนั้นเรียกภรรยาของตนว่า เอวา เพราะนางเป็นมารดาของปวงชนที่มีชีวิต”

ในพระธรรม 2 โครินธ์บทที่ 11 ข้อ 3 “But I fear, lest by any means, as the serpent beguiled Eve through his subtilty, so your minds should be corrupted from the simplicity that is in Christ.” แปลเป็น “แต่ข้าพเจ้าเกรงว่า ภูนั้นได้ล่อลวงนางเอวาด้วยอุบายของมันฉันใด จิตใจของท่านก็จะถูกล่อลวงให้หลงไปจากความสัตย์ซื่อ และความบริสุทธิ์ต่อพระคริสต์ฉันนั้น”

และในพระธรรม 1 ทิโมธีบทที่ 21 ข้อ 3 “For Adam was first formed, then Eve.” แปลเป็น “ด้วยว่าพระเจ้าทรงเนรมิตสร้างอาดัมขึ้นก่อน แล้วจึงถึงเอวา”

นอกจากนี้ หนังสือที่เกี่ยวกับวรรณกรรมคริสเตียนยังเขียนหรือแปลโดยเรียกมนุษย์
คู่แรกว่าอาดัมและเอวาด้วย เช่น ใน *ชัยชนะเหนือความมืด* ซึ่งแปลจาก *Victory Over
the Darkness* โดยนีล แอนเดอร์สัน (Neil Anderson) (1997:27)

อาดัมและเอวามีความรู้สึกเป็นของกันและกันตั้งแต่ครั้งอยู่ในสวนเอเดน อัดัมสนิท
สนมกับพระเจ้าแบบตัวต่อตัวก่อนเอวาเข้ามาในชีวิต หลังจากนั้นพระเจ้านำอาดัม
ไปสู่ความสัมพันธ์อีกมิติหนึ่ง “พระเจ้าตรัสว่า ‘ไม่ควรที่ชายผู้นี้จะอยู่คนเดียว เราจะ
สร้างคู่อุปถัมภ์ที่สมกับเขาขึ้น’” (ปฐมก. 2:18) พระเจ้ามอบเอวาให้อาดัม – และมอบ
อาดัมให้เอวา – เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้สึกว่าตนเป็นของอีกฝ่ายหนึ่ง

และหนังสือพลังแห่งชีวิต โดยเจมี บักกิงแฮม (Jamie Buckingham) (2004:46) “แต่
เมื่ออาดัมและเอวาตัดสินใจเลือกหนทางของตนเองแทนที่จะเดินตามทางของพระเจ้า
พวกเขาได้ทำลายความสัมพันธ์กับพระเจ้าลง”

ผู้วิจัยเลือกทับศัพท์คำว่า Eve เป็น เอวา ตามพระคริสตธรรมคัมภีร์

บรรทัดที่ 323 – 324 เล่มที่ 4

ตัวบทต้นฉบับ

Adam the goodliest man of men since born

His sons; the fairest of her daughters Eve.

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

อาดัม ชายชาติตรี

ที่สุดนับแต่ให้กำเนิด

दनัย และเอวาเชิด

โฉมล้ำกว่าเหล่าธิดา

ตัวอย่างที่ 5 Michael (บรรทัดที่ 79 เล่มที่ 12)

ชื่อ Michael ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ 15 ครั้ง โดยทับศัพท์ว่า มีคาเอล เช่น

ในพระธรรม 1 พงศาวดารบทที่ 12 ข้อ 20 “As he went to Ziklag, there fell to him of Manasseh, Adnah, and Jozabad, and Jediael, and Michael, and Jozabad, and Elihu, and Zilthai, captains of the thousands that were of Manasseh.” แปลเป็น “ขณะเมื่อพระองค์ไปยังซิกลาท คนมนัสเสห์เหล่านี้หลบหนีไปสมทบ พระองค์คืออัดนาห์ โยซาบาด เยดียาเอล มีคาเอล โยซาบาด เอลีฮูและซิลเลชัย หัวหน้าบรรดากองพันในเผ่ามนัสเสห์”

ในพระธรรมดาเนียลบทที่ 12 ข้อ 1 “And at that time shall Michael stand up, the great prince which standeth for the children of thy people: and there shall be a time of trouble, such as never was since there was a nation *even* to that same time: and at that time thy people shall be delivered, every one that shall be found written in the book.” แปลเป็น “ในครั้งนั้น มีคาเอล เจ้าผู้พิทักษ์ยิ่งใหญ่ ผู้คุ้มกันชนชาติของท่านจะลุกขึ้น และจะมีเวลายากลำบากอย่างไม่เคยมีมา ตั้งแต่ครั้งมีประชาชาติจนถึงสมัยนั้น แต่ในครั้งนั้นชนชาติของท่านจะรับการช่วยกู้ คือทุกคนที่มีชื่อบันทึกไว้ในหนังสือ”

และในพระธรรมยูดาห์บทที่ 1 ข้อ 9 “Yet Michael the archangel, when contending with the devil he disputed about the body of Moses, durst not bring against him a railing accusation, but said, The Lord rebuke thee.” แปลเป็น “ฝ่ายอัครทูตทูตาริบัติมีคาเอล ครั้งเมื่อท่านโต้เถียงกับมารเรื่องศพของโมเสส ท่านเองก็ยังไม่บังอาจกล่าวร้ายต่อมารเลย เป็นแต่เพียงกล่าวว่า ‘ให้องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงชนาบเจ้าเถิด’”

ผู้วิจัยเลือกทับศัพท์คำว่า Michael เป็น มีคาเอล ตามพระคริสตธรรมคัมภีร์

บรรทัดที่ 79 – 80 เล่มที่ 12

ตัวบทต้นฉบับ

To whom thus Michael: 'Justly thou abhorr'st
That son, who on the quiet state of men

ตัวบทฉบับแปล

มีคาเอลกล่าวกับเขา   'ที่เจ้าหัวนั้นนั้นถูกแล้ว
ในยามนราแล้ว   สงบสุขบุตรผู้นั้น

1.2. การทับศัพท์ชื่อเฉพาะในตำนานกรีกและโรมัน

ชื่อเฉพาะที่มีต้นกำเนิดมาจากตำนานกรีกและโรมันเป็นชื่อภาษากรีกและโรมัน ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ แม้ว่าผู้วิจัยจะเคยศึกษาตำนานกรีกและโรมันมาบ้าง แต่เป็นเพียงการศึกษาเรื่องราวอย่างผิวเผิน มิได้มีความรู้เกี่ยวกับอย่างลึกซึ้ง ผู้วิจัยจึงไม่มั่นใจว่า หากผู้วิจัยทับศัพท์เอง ผู้วิจัยจะสามารถสะกดเป็นภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยจึงเลือกหาหนังสือเกี่ยวกับตำนานกรีกและโรมันซึ่งมีผู้แปลเป็นภาษาไทยอยู่แล้ว มาเป็นบรรทัดฐานในการทับศัพท์

ผู้วิจัยเห็นว่าหนังสือตำนานเทพกรีก & โรมันซึ่งแปลจาก Myths of Greece & Rome ของ เอช. เอ. เกอร์เบอร์ (H. A. Guerber) โดยอุทัย สินธุสาร เป็นหนังสือที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นบรรทัดฐานในการถอดเสียงเป็นภาษาไทย เนื่องจากอุทัย สินธุสาร เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในตำนานกรีกและโรมันเป็นอย่างดีทำให้ผลงานแปลชิ้นนี้มีความน่าเชื่อถือ นอกจากนั้น หนังสือเล่มนี้ยังมีเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ค่อนข้างครอบคลุมตำนานกรีกและโรมันที่มีต้นตอหยาบยกมาประพันธ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหนังสือตำนานเทพกรีก & โรมันเหมาะสมที่จะนำมาเป็นบรรทัดฐานในการทับศัพท์คำ

ในตำนานกรีกและโรมัน เช่น คำว่า แบคคัส (Bacchus) ในบรรทัดที่ 279 เล่มที่ 4
รีอา (Rhea) ในบรรทัดเดียวกัน

1.3. การทับศัพท์ชื่อเฉพาะอื่นๆ

ในการทับศัพท์ชื่อเฉพาะอื่นๆ ที่ไม่ได้มาจากพระคริสตธรรมคัมภีร์หรือตำนานกรีก
และโรมัน ผู้วิจัยใช้วิธีทับศัพท์ตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน เช่น คำว่า
Dodona (บรรทัดที่ 518 เล่มที่ 1) ทับศัพท์เป็น โดโดนา และคำว่า ivy (บรรทัดที่ 217
เล่มที่ 9) ทับศัพท์เป็น ไคว

2. การแปลศัพท์จากพระคริสตธรรมคัมภีร์

มิลตันนำศัพท์บางคำมาจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ซึ่งคำศัพท์เหล่านี้บางคำมีความหมาย
ไม่ตรงกับความหมายของศัพท์ที่รู้จักกันทั่วไปจึงเกิดปัญหาว่าควรแปลศัพท์เหล่านี้อย่างไร
ดี แปลตามความหมายที่ใช้กันทั่วไปหรือแปลตามพระคริสตธรรมคัมภีร์ เมื่อผู้วิจัย
คำนึงถึงว่ามีมิลตันนำศัพท์เหล่านี้มาจากพระคริสตธรรมคัมภีร์และมีแหล่งที่มาที่สามารถ
อ้างอิงได้ชัดเจนว่ามาจากพระคัมภีร์ข้อใด ผู้วิจัยจึงตัดสินใจแปลคำศัพท์กลุ่มนี้ตามที่
ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ฉบับภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 1 tempt และ temptation

คำว่า tempt และ temptation เป็นหนึ่งในคำที่ปรากฏอยู่บ่อยครั้งในมหากาพย์ *Paradise
Lost* เช่น ในบรรทัดที่ 65 เล่มที่ 4 บรรทัดที่ 296 บทที่ 9 เนื่องจาก temptation เป็น
ประเด็นสำคัญของเรื่อง คำว่า temptation โดยทั่วไปมักแปลว่าการล่อลวงหรือการยั่วใจ

พจนานุกรมออกซฟอร์ด – ไรเวอร์ บู้คส์ อังกฤษ – ไทย ให้ความหมายคำว่า tempt และ ใ้
ดังนี้

tempt v.t. (a) (abstract) ~ sb. out/into the town ดึงดูด ให้ออกข้างนอก/เข้าไปในเมือง
 ~ sb. to do sthg. ดึงดูดให้ทำ; (b) (cause to have strong urge) ~ sb. to do sth.
 อยากทำมาก; I'm ~ed to resign รู้สึกอยากลาออก; be strongly ~ed to dismiss sb.
 รู้สึกอยากไล่ออก; (c) (entice ล่อ, ยั่วยุ; be ~ed into doing sth. ถูกยั่วยุให้ทำ; ~ sb.
 away from sth. ล่อให้ออกห่าง; don't ~ed me! อย่ามาล่อฉัน; are you sure I can't ~
 you to have a whisky? คุณมั่นใจหรือว่าฉันชวนให้ดื่มวิสกี้สักแก้วไม่ได้ (d) (provoke
 ล้อเล่น, ยั่ว; ~ fate or providence ล้อเล่นกับโชคชะตา, กระทำการเสี่ยงโดยไม่จำเป็น

temptation n. (a) no pl. (attracting) การดึงดูดใจ; (being attracted) การถูกดึงดูด;
 (enticing) การล่อใจ, การยั่วยุ (into ไปใน); (being enticed) การถูกยั่วยุ; feel a ~ to do
 sth. รู้สึกถูกยั่วยุให้ทำ ส.น.; please resist the ~ to make funny remarks โปรดจับ
 อารมณ์ในการพูดตลกขบขัน give in to [the] ~: พ่ายแพ้ต่อแรงยั่วยุ; The T~ (Relig.)
 การที่ปีศาจยั่วยุพระเยซูคริสต์ให้ทำชั่ว (b) thing สิ่งยั่วยุ, สิ่งล่อใจ, อบายมุข (to ที่จะ);
 special offers are just a ~ to spend money ราคาพิเศษเป็นเพียงสิ่งยั่วยุให้ใช้เงิน
 (c) lead us not into ~ (Bibl.) อย่านำเราไปสู่อบายมุข

ในพระคริสตธรรมคัมภีร์พบศัพท์คำว่า tempt และ temptation 80 ครั้ง โดยแปลคำว่า
 tempt ทดลองและ temptation ว่าการทดลอง เช่น

ในพระธรรมสดุดีบทที่ 78 ข้อ 56 “Yet they tempted and provoked the most high
 God, and kept not his testimonies:” แปลเป็น “แต่เขาทั้งหลายยังทดลองและกบฏต่อ
 พระเจ้าองค์สูงสุด มิได้รักษาบรรดาพระโอวาทของพระองค์”

ในพระธรรมกิจการบทที่ 5 ข้อ 9 “Then Peter said unto her, How is it that ye have
 agreed together to tempt the Spirit of the Lord? behold, the feet of them which
 have buried thy husband *are* at the door, and shall carry thee out.” แปลเป็น
 “เปโตรจึงถามนางว่า “ไหนเจ้าทั้งสองได้พร้อมใจกันทดลองพระวิญญาณขององค์พระผู้
 เป็นเจ้าเล่า จงดูเถิด เท้าของพวกคนที่ฝังศพสามีของเจ้าก็อยู่ที่ประตู และเขาจะหามศพ
 ของเจ้าออกไปด้วย”

ในพระธรรมมัทธิวบทที่ 6 ข้อ 13 “And lead us not into temptation, but deliver us from evil: For thine is the kingdom, and the power, and the glory, for ever. Amen.” แปลเป็น “และขอย่านำข้าพระองค์เข้าไปในการทดลอง แต่ขอให้พ้นจากซึ่งชั่วร้าย เหตุว่าราชอำนาจ และฤทธิเดช และพระสิริเป็นของพระองค์สืบๆไปเป็นนิตย์ อาเมน”

ในพระธรรม 1 โครินธ์บทที่ 10 ข้อ 13 “There hath no temptation taken you but such as is common to man: but God is faithful, who will not suffer you to be tempted above that ye are able; but will with the temptation also make a way to escape, that ye may be able to bear it.” แปลเป็น “ไม่มีการทดลองใดๆเกิดขึ้นกับท่าน นอกเหนือจากการทดลองซึ่งเคยเกิดกับมนุษย์ทั้งหลาย พระเจ้าทรงสัตย์ธรรม พระองค์จะไม่ทรงให้ท่านต้องถูกทดลองเกินกว่าที่ท่านจะทนได้ และเมื่อท่านถูกทดลองนั้น พระองค์จะทรงโปรดให้ท่านมีทางที่จะหลีกเลี่ยงได้ด้วย เพื่อท่านจะมีกำลังทนได้”

และในพระธรรม วิวรณบทที่ 3 ข้อ 10 “Because thou hast kept the word of my patience, I also will keep thee from the hour of temptation, which shall come upon all the world, to try them that dwell upon the earth.” แปลเป็น “เพราะเหตุที่เจ้าได้ประพฤติตามคำของเรา คือให้มีความอดทน เราจะป้องกันเจ้าให้พ้นจากช่วงเวลาแห่งการทดลองใจ ซึ่งจะมีทั่วทั้งโลก เพื่อจะลองใจคนทั้งปวงที่อยู่ในโลก”

เนื่องจากคำว่า tempt และ temptation เป็นศัพท์ศาสนศาสตร์ซึ่งมีความหมายพิเศษ ผู้วิจัยจึงเลือกแปลคำว่า tempt เป็น ทดลองหรือลองดี และ temptation เป็นการทดลองตามพระคริสตธรรมคัมภีร์ เช่น

ในบรรทัดที่ 65 – 68 เล่มที่ 4

ตัวบทต้นฉบับ

Or from without to all temptations armed.
 Hadst thou the same free will and power to stand?
 Thou hadst; whom hast thou then, or what, to accuse,

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

หรือภายนอกปกป้อง	การทดลองทั้งปวงไว้
เจ้ามีเสรีได้	ตัดสินใจตามใจตน
และใจเข้มแข็งพอ	ที่จักต่อต้านผ่านพ้น
มีสิ เจ้าอาจทน	จะโทษใครสิ่งใดได้

ในบรรทัดที่ 296 – 299 บทที่ 9

ตัวบทต้นฉบับ

For he who tempts, though in vain, at least asperses
 The tempted with dishonour foul, supposed
 Not incorruptible of faith, not proof
 Against temptation; thou thyself with scorn

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

แม้หากทดลองไป	มาตรไรรู้ผลตามใจเขา
ผู้ถูกทดลองเล่า	จำต้องมีมลทินพาน
ศรัทธามีหวั่นไหว	ใช้จักสามารถต้านทาน
การทดลองของมาร	ตัวเจ้าด้วยความเหยียดหยัน

ตัวอย่างที่ 2 dragon ในบรรทัดที่ 3 เล่มที่ 4

คำว่า dragon โดยทั่วไปแปลว่า มังกร ในพระคริสตธรรมคัมภีร์พบคำว่า dragon 35 ครั้ง โดยส่วนใหญ่จะแปลว่า งู มังกร หรือพญานาค บางครั้งมีการแปลเปรียบเทียบเป็นสัตว์ชนิดอื่น เช่น สุนัขป่าหรือสุนัขจิ้งจอก เมื่อดูจากบริบทแล้ว มีคตินำคำนี้มาจากพระธรรมวิวรณ์บทที่ 20:2 “And he laid hold on the dragon, that old serpent, which is the Devil, and Satan, and bound him a thousand years,” ซึ่งในฉบับภาษาไทยแปลว่า “ท่านได้จับพญานาคซึ่งเป็นงูดึกดำบรรพ์ผู้ซึ่งเป็นพญามารและซาตานและมัดมันไว้พันปี” คริสตศาสนิกชนเชื่อว่าสัตว์จำพวกงู รวมทั้งพญานาคเป็นสัญลักษณ์ของความชั่ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งงูใหญ่หรือพญานาคเป็นสัญลักษณ์ของซาตาน แต่สำหรับชาวเอเชีย พญานาคเป็นสัญลักษณ์แห่งความยิ่งใหญ่ ความอุดมสมบูรณ์และวาสนา พญานาคยังเป็นสัตว์ที่มีความผูกพันอย่างใกล้ชิดกับพุทธศาสนา ตำนานพุทธประวัติกล่าวถึงพญานาคไว้หลายครั้งด้วยกัน ตามวัดมักทำบันไดเป็นรูปพญานาค ผู้วิจัยจึงต้องตัดสินใจว่าจะเก็บรักษาความหมายตามต้นฉบับซึ่งนำมาจากพระธรรมวิวรณ์โดยแปลว่าพญานาค ตามที่แปลไว้ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ในข้อนี้ หรือเปลี่ยนเป็น งูใหญ่ เพื่อปรับให้เข้ากับบริบทในวัฒนธรรมปลายทาง แต่เนื่องจากผู้วิจัยทำการแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* โดยอ้างอิงจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ ผู้วิจัยจึงเลือกแปลคำว่า dragon เป็นพญานาคตามพระคริสตธรรมคัมภีร์ในตอนนี้เพื่อแสดงถึงความเชื่อมโยงกันระหว่างเนื้อความในตอนนี้ของมหากาพย์ *Paradise Lost* กับความในพระคริสตธรรมคัมภีร์

บรรทัดที่ 1 – 4 เล่มที่ 4

ตัวบทต้นฉบับ

O for that warning voice, which he who saw
The Apocalypse heard cry in heaven aloud,
Then when the dragon, put to second rout,
Came furious down to be revenged on men,

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

โอ จะขอกล่าวเล่าถึง	เสียงเตือนหนึ่งของผู้มลัก
วันล้างโลกประจักษ์	ยินเสียงร้องก้องแดนฟ้า
ยาม <u>พญานาค</u> ถูกตี	พ่ายหนีครั้งสองลงมา
แก้แค้นกับนรา	กริ้วโกรธาจนล้นปรี่

ตัวอย่างที่ 3 river-dragon ในบรรทัดที่ 191 เล่มที่ 12

คำว่า river dragon โดยทั่วไปควรแปลว่ามังกรแม่น้ำหรือมังกรน้ำ แต่

http://www.dartmouth.edu/~milton/reading_room/pl/book_12/index.shtml ให้ข้อมูลว่ามิลตันนำคำนี้มาจากพระธรรมเอเสเคียลบทที่ 29:3 “Speak, and say, Thus saith the Lord GOD; Behold, I *am* against thee, Pharaoh king of Egypt, the great dragon that lieth in the midst of his rivers, which hath said, My river *is* mine own, and I have made *it* for myself.” ฉบับภาษาไทยแปลว่า “พูดไปเถิดและกล่าวว่าพระเจ้าตรัสดังนี้ว่า ดูเถิด เราเป็นปฏิปักษ์กับเจ้า ฟาโรห์กษัตริย์แห่งอียิปต์ ผู้เป็นจระเข้หิมา นอนอยู่กลาง ลำธารทั้งหลายของมัน ผู้กล่าวว่า 'แม่น้ำไนล์ของข้าก็เป็นของข้า ข้าสร้างมันขึ้น'" ดังนั้นผู้วิจัยจึงแปลคำว่า river-dragon เป็นจระเข้ตามพระธรรมข้อนี้

บรรทัดที่ 190 – 191 เล่มที่ 12

ตัวบทต้นฉบับ

Of Egypt must lie dead. Thus with ten wounds

The river-dragon tamed at length submits

ตัวบทฉบับแปล

ของอียิปต์อาสัญ

ครั้นรับสิบแผลดี

จระเข้ตัวนี้

ถูกปราบจึงจำนนให้

3. การแปลการอ้างถึง อุปลักษณ์ อุปมาและอุปมามหากาพย์

มิลตันประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost* เมื่อ 370 ปีก่อน คนอังกฤษในยุคนั้นเป็นชาวคริสต์และผู้มีการศึกษารู้เรื่องราวเกี่ยวกับตำนานกรีกและโรมันเป็นอย่างดี แต่ผู้อ่านฉบับแปลซึ่งเป็นชาวไทยนั้น ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและไม่รู้เรื่องราวเกี่ยวกับตำนานกรีกและโรมันมากนัก มหากาพย์ *Paradise Lost* มีการอ้างถึงเรื่องราวในพระคริสตธรรมคัมภีร์ เรื่องราวในตำนานกรีกและโรมันและเรื่องราวในประวัติศาสตร์มากมายซึ่งผู้อ่านอาจไม่เข้าใจหากแปลไปตรงๆ โดยไม่มีคำอธิบาย ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องขยายความเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหาและสามารถติดตามเรื่องได้โดยตลอดโดยไม่เสียอรรถรสในการอ่าน ผู้วิจัยจึงแก้ไขปัญหาโดยใส่เชิงอรรถเพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลสามารถได้อรรถรสและความเข้าใจเช่นเดียวกับผู้อ่านตัวบทต้นฉบับ แต่หากมีเชิงอรรถมากไปอาจทำให้ผู้อ่านเสียอรรถรสในการอ่านและรำคาญตาเพราะเชิงอรรถดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องเลือกทำเชิงอรรถเพียงสั้นๆ เฉพาะตอนที่จำเป็นเท่านั้นตัวอย่างการแก้ปัญห

ตัวอย่างที่ 1

เชิงอรรถอธิบายการอ้างถึงชื่อบุคคลและสถานที่ในพระคริสตธรรมคัมภีร์และสถานที่ในตำนานเทพเจ้ากรีกและโรมัน

บรรทัดที่ 1 – 26 เล่มที่ 1

ตัวบทต้นฉบับ

Of Mans First Disobedience, and the Fruit
 Of that Forbidden Tree, whose mortal taste
 Brought Death into the World, and all our woe,
 With loss of *Eden*, till one greater Man
 Restore us, and regain the blissful Seat,
 Sing Heavenly Muse, that on the secret top
 Of *Oreb*, or of *Sinai*, didst inspire
 That Shepherd, who first taught the chosen Seed,
 In the Beginning how the Heaven and Earth
 Rose out of *Chaos*: Or if *Zion* Hill
 Delight thee more, and *Siloa's* Brook that flowed
 Fast by the Oracle of God; I thence
 Invoke thy aid to my adventurous Song,
 That with no middle flight intends to soar
 Above the *Aonian* Mount, while it pursues
 Things unattempted yet in Prose or Rhyme.
 And chiefly Thou O Spirit, that dost prefer
 Before all Temples the upright heart and pure,
 Instruct me, for Thou know'st; Thou from the first
 Wast present, and with mighty wings

Dove-like sat'st brooding on the vast Abyss
 And mad'st it pregnant: What in me is dark
 Illumine, what is low raise and support;
 That to the height of this great Argument
 I may assert Eternal Providence,
 And justify the ways of God to men.

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

เรื่องราวคราวเริ่มต้น	คราครั้งคนขัดบัญชา
อีกผลต้นพฤษภา	พงศ์นราได้ลี้มลง
มรณามาสู่โลก	ความเศร้าโศกทุกข์ทั้งผอง
สิ้นสวนสวรรค์ครอง	จวบจอมคนเสด็จมา
นำเราเข้าคืนดี	คืนสู่ที่แสนหรรษา
<u>ศรีศิลป์เทพธิดา</u>	ขับคีตาจากคีขร
คลใจ ณ ชีนาย	ไฮเรบไซร์อีกนามกร
เมษบาล ผู้สั่งสอน	ชาติพระองค์ทรงเลือกไว้
ในคราวปฐมกาล	สรรงสถานฝันไผท
กำเนิดเกิดอย่างไร	เลื่อนลับจากความวุ่นวาย
มั่นโปรดศิโยนไศล	สถิตไซโลเหนือธารสาย
ไหลรีละลิวราย	เลียบวิหารจอมราชา
บทเพลงอันเกรียงไกร	ขอท่านไซร์ให้ช่วยข้า
ด้วยมิปรารถนา	ทะยานขึ้นแค่ครึ่งทาง
<u>ยังยอดเสลิกอน</u>	เหนือสิงขรไม่ละวาง
สิ่งไร้ใครเคยสร้าง	ทั้งร้อยแก้วกานต์กวี
อีกวิญญานยิ่งใหญ่	ให้โปรดปรานสถิตที่
จิตเที่ยงวิสุทธิฤดี	แผ้วถ้ำกว่าอารามใด
ขอวอนโปรดสอนข้า	ด้วยว่าองค์ทรงรอบรู้
แต่ต้นตำรงอยู่	ปีกกว้างใหญ่มโหฬาร

ปีกดุจพิราบบก	กอดกกอวภาคไพศาล
คุ่มครรภบริบาล	เผยแก่ข้าผู้มีดดำ
ฉายแสงแจ้งไฟฐู	เกื้อหนุนผู้เขลาต้อยต่ำ
โปรดส่งเสริมข้าทำ	การโต้แย้งอันยิ่งใหญ่
ประกาศกรรณาคุณ	เกื้อการุณย์นิรันดร์ไป
พิสูจนั้มรรคาให้	ต่อมมนุษย์ยุติธรรม

จากความในตอนนี้มีการทำเชิงอรรถอธิบาย 6 ครั้งดังต่อไปนี้

บรรทัดที่ 4   จอมคน
 หมายถึงพระเยซู

บรรทัดที่ 6   ศิลป์เทพธิดา
 เทพธิดาแห่งศิลปะในตำนานกรีก มีวส์เป็นกลุ่มเทพธิดา มีทั้งสิ้น 9 องค์

บรรทัดที่ 8   เมษบาล ผู้สั่งสอน   ชาติพระองค์ทรงเลือกไว้
 หมายถึงโมเสสกับชาวอิสราเอล โมเสสเป็นผู้เผยพระวจนะคนแรกที่บันทึกไว้ในพระคัมภีร์
 โมเสสเป็นผู้นำชนชาติอิสราเอลเดินทางออกจากแผ่นดินอียิปต์ ไปยังแผ่นดินคานาอันซึ่ง
 เป็นแผ่นดินที่พระเจ้าทรงสัญญาให้อิสราเอลครอบครองคานาอัน

บรรทัดที่ 11   ศิโยนไศล
 ชื่อภูเขาศักดิ์สิทธิ์ ภูเขาแห่งนี้ตั้งอยู่ใกล้กรุงเยรูซาเล็มซึ่งเป็นนครศักดิ์สิทธิ์ของพวกยิว เชื่อกัน
 กันว่าเป็นที่ประทับของพระเจ้า

บรรทัดที่ 11   ไชโล
 คำจารไชโลเป็นชื่อคำจารศักดิ์สิทธิ์

บรรทัดที่ 15   ยอดเฮลิคอน
 ยอดเขาเฮลิคอน ในดินแดนไอโอเนียเชื่อกันว่าเป็นที่สถิตของเทพธิดามิวส์

ตัวอย่างที่ 2

เชิงอรรถอธิบายการอ้างถึงตำนานเทพเจ้ากรีกและโรมันและสัตว์ประหลาด
 ในพระคริสตธรรมคัมภีร์

บรรทัดที่ 192 – 220 เล่มที่ 1

Thus Satan talking to his nearest Mate
 With head up-lift above the wave, and eyes
 That sparkling blazed; his other Parts besides
 Prone on the flood, extended long and large
 Lay floating many a rood, in bulk as huge
 As whom the fables name of monstrous size,
Titanian, or Earth-born, that warred on Jove,
Briareos or Typhon, whom the den
 By ancient *Tarsus* held, or that sea-beast
Leviathan, which God of all his works
 Created hugest that swim the Ocean stream:
 Him haply slumbering on the *Norway* foam,
 The Pilot of some small night-foundered skiff,
 Deeming some island, oft, as seamen tell,
 With fixed anchor in his scaly rind
 Moors by his side under the lee, while night
 Invests the Sea, and wished morn delays:
 So stretched out huge in length the arch-fiend lay
 Chained on the burning lake, nor ever thence

Had risen or heaved his head, but that the will
 And high permission of all-ruling Heaven
 Left him at large to his own dark designs,
 That with reiterated crimes he might
 Heap on himself damnation, while he sought
 Evil to others, and enraged might see
 How all his malice served but to bring forth
 Infinite goodness, grace and mercy shown
 On Man by him seduced, but on himself
 Treble confusion, wrath and vengeance poured.

ตัวบทฉบับแปล

ซาตานเอ๋ยพจึ	กับมิตรที่สุดขีดไกล
ยกศีรษะขึ้นไป	พันคลื่นเพลิงและดวงตา
ลูกโซนประกายเรือ	ส่วนที่เหลือของกายา
ทอดบนอัจจิมา	โอฬาริกมโหฬาร
ลอยอยู่เหนือพื้นที่	หนึ่งรูนี้มหาศาล
เทียบคนในนิทาน	เลื่องลือว่ามหิมา
กับโจฟประจัญประจัญ	ไททันเกิดจากธรา
<u>ไทฟอนญาโบอา</u>	<u>รืออส</u> ในคุกจองจำ
ทาร์ซุสคุมขังไว้	ในสมัยนุราณร่า
หรือสัตว์ทะเลน้ำ	ห้วงสมุทรชลาถัย
<u>เจ้าเลวีอาธาน</u>	ที่พระองค์ทรงสร้างให้
เป็นสัตว์สุดโตใหญ่	ในบรรดาสัตว์ทะเล
บนเกลียวคีนนิทรา	ในสาครสมุทรนอร์เวย์
คนนำร่องไขว้เขว	เรืออัปปางกลางราตรี
มักหลงเข้าใจผิด	คิดว่าเกาะกลางนที
ดังหมู่เกาะลาซี	เล่าขวัญฆานสูกันฟัง

สมอเรือปักแนบแน่น	โนแผ่นเกล็ดหุ้มหนัง
นำเรือเทียบข้างฝั่ง	ด้านอับลมยามวิกาล
ห่มคลุมผืนสาคร	หวังรุ่งผ่อนยี่ดยาวนาน
ศัตรูมโหฬาร	ทอดสังขารโอฟารใหญ่
ตรึงในบึงอัคคี	ถึงบัดนี้หามิได้
ยกเศียรถูกลูกไป	แต่ประสงค์ขององค์จอม
บรมกษัตรา	แห่งนภาทรงยินยอม
ให้อิสระพร้อม	เพื่อวางแผนการณ์ชั่วช้า
ผิดซ้ำย้าอยู่นั้น	อันอาจเป็นสาเหตุพา
สูมทัศน์นिरยา	ขณะที่เสาะแสวง
ทำเลวทรามชั่วช้า	อาจโกรธาเมื่อเห็นแจ้ง
เล่าให้ร้ายตลบตะแลง	กลับกลายเป็นนำมาซึ่ง
ความดีและพระคุณ	พระการุณย์สุดลึกซึ้ง
เพราะถูกล่อลวงจึง	สำแดงมอบแต่มานพ
ส่วนเขาจักได้รับ	ความสับสนพิโรธพบ
การแก้แค้นประสบ	เป็นสามเท่าตรีคุณเอย

จากความในตอนนี้มีการทำเชิงอรรถอธิบาย 6 ครั้งดังต่อไปนี้

บรรทัดที่ 196   หนึ่งรูป

มาตราวัดแบบโบราณ เท่ากับประมาณ 6 – 8 หลา

บรรทัดที่ 198   โฉฟ

โฉฟหรือจูปิเตอร์ เป็นชื่อโรมันของราชาแห่งทวยเทพ เทพองค์นี้มีชื่อกรีกว่าเซอุส โฉฟเป็นเทพแห่งท้องฟ้า มีอาวุธคือสายฟ้า

บรรทัดที่ 198 ไททัน

เป็นบุตรและธิดาของไกอา และ ยูเรนัส หัวหน้าของพวกเขาไททันคือ ไครนัส ไครนัสโคนลัม ยูเรนัสบิดาของตน แล้วขึ้นดำรงตำแหน่งจอมเทพ ต่อมาไครนัสและพวกไททันพ่ายแพ้ เซอุสหรือโจฟซึ่งเป็นบุตรของเขาเอง

บรรทัดที่ 199 ไทฟอน

บุตรคนสุดท้ายของไกอา

บรรทัดที่ 199 ไบอารีออส

เป็นสัตว์ประหลาดในตำนานกรีก มี 50 หัว 50 แขน ไบอารีออส มีฝ่าแฝดอีก 2 ตน มารดา คือไกอา เทพแห่งดิน ส่วนบิดาคือ ยูเรนัส เทพแห่งท้องฟ้า

บรรทัดที่ 201 เลวีอาธาน

เป็นสัตว์ทะเลชนิดหนึ่งในพระคัมภีร์ พระคัมภีร์บอกว่าเป็นสัตว์ใหญ่ที่สุดในทะเล

ตัวอย่างที่ 3

เชิงอรรถอธิบายเกี่ยวกับสถานที่ที่มิลตันกล่าวถึงและการอ้างถึงพระธรรมโทบิต ของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

ตัวบทต้นฉบับ

บรรทัดที่ 114 – 171 เล่มที่ 4

Thus while he spake, each passion dimmed his face
Thrice changed with pale, ire, envy and despair;
Which marred his borrowed visage, and betrayed
Him counterfeit, if any eye beheld.
For heavenly minds from such distempers foul

Are ever clear. Whereof he soon aware,
 Each perturbation smoothed with outward calm,
 Artificer of fraud; and was the first
 That practiced falsehood under saintly show,
 Deep malice to conceal, couched with revenge:
 Yet not enough had practiced to deceive
Uriel once warned; whose eye pursued him down
 The way he went, and on the *Assyrian* mount
 Saw him disfigured, more than could befall
 Spirit of happy sort: his gestures fierce
 He marked and mad demeanour, then alone,
 As he supposed all unobserved, unseen.
 So on he fares, and to the border comes
 Of Eden, where delicious Paradise,
 Now nearer, Crowns with her enclosure green,
 As with a rural mound the champaign head
 Of a steep wilderness, whose hairy sides
 With thicket overgrown, grotesque and wild,
 Access denied; and over head up grew
 Insuperable height of loftiest shade,
 Cedar, and pine, and fir, and branching palm,
 A Silvan scene, and as the ranks ascend
 Shade above shade, a woody theatre
 Of stateliest view. Yet higher than their tops
 The verdurous wall of paradise up sprung:
 Which to our general sire gave prospect large
 Into his nether empire neighbouring round.
 And higher than that Wall a circling row
 Of goodliest trees loaded with fairest fruit,

Blossoms and fruits at once of golden hue
 Appeared, with gay enameled colours mixed:
 On which the sun more glad impressed his beams
 Then in fair evening cloud, or humid bow,
 When God hath showered the earth; so lovely seemed
 That landscape: And of pure now purer air
 Meets his approach, and to the heart inspires
 Vernal delight and joy, able to drive
 All sadness but despair: now gentle gales
 Fanning their odoriferous wings dispense
 Native perfumes, and whisper whence they stole
 Those balmy spoil. As when to them who sail
 Beyond the *Cape of Hope*, and now are past
 Mozambique, off at Sea North-East winds blow
Sabean odours from the spicie shore
 Of Araby the Blest, with such delay
 Well pleased they slack their course, and many a League
 Cheered with the grateful smell old Ocean smiles.
 So entertained those odorous sweets the fiend
 Who came their bane, though with them better pleased
 Then *Asmodeus* with the fishy fume,
 That drove him, though enamoured, from the spouse
 Of Tobit's son, and with a vengeance sent
 From Media post to Egypt, there fast bound.

ตัวบทฉบับแปล

ขณะซาตานรำพึง
 เกรี้ยวกราดแต่ละครั้ง

อารมณซึ่งเดือดดาลคลั่ง
 พาราซีพิกตร์มัวหม่น

สามครั้งที่สีหน้า	พักตราหมองพิโรธทัน
ริษยาสิ้นหวังจน	ฉีกหน้ากากคราบปลอมแปร
คราบปลอมแปลงของเขา	ตาใดเฝ้าพิริจแล
จิตชาวสวรรค์แท้	การแปดเปื้อนโทสะมัว
ยอมเห็นได้ชัดอยู่	เพียงชั่วครู่ก็รู้ตัว
ว่าวุ่นกลบเกลื่อนกลัว	ด้วยฉากหน้าสงบราบ
เจ้าแห่งการฉ้อฉล	เป็นตนแรกที่ทำบาป
เสแสร้งภายใต้คราบ	ของนักบุญอันชั่วช้า
ซ่อนเล่ห์เพทุบาย	แก้แค้นร้ายชุ่มคอยทำ
หากฝีมือตบตา	ยังมีเจเนจัดเพียงพอ
คูรีเอล ครั้นรับ	คำเตือนจับตามองต่อ
หนทางที่ไปหนอ	และบนอัสนีเรี่ยผา
เห็นสีหน้าน่าขง	มิสมดังเป็นพักตรา
วิญญาณเปี่ยมพรหรรษา	ท่าทางดูตันจริงเจียว
ท่าทางน่าสงสัย	คลุ้มคลั่ง เมื่ออยู่คนเดียว
ด้วยเขาเข้าใจเทียว	ว่าไร้ผู้รู้เห็นการณ์
ครั้นแล้วจึงคลาไคล	ครรไลไปริมอุทยาน
เอเดน สวณสำราญ	รื่นรมย์ราวสุรภ
ใกล้เข้ามาอีกนิด	คลุมปิดด้วยใบเขียวสด
ดูจ่มอนในชนบท	ยอดเนินเตียนไม่เรื่อรก
ล้อมรอบด้วยป่าลึก	ไพรพฤกษ์ฝรั่งใบไม้ดก
พฤษานานาปรก	สวยามตามแบบสวนไพร
กำหนดเขตหวงห้าม	ร่วมเงางามสูงขึ้นไป
ทิวไม้เติบโตใหญ่	สูงเกินกว่าจะข้ามพัน
ปาล์มแผ่กิ่งสาขา	สีดาเฟอร์และไพนัส
ทิวทัศน์พันธ์สน	แมกไม้สูงหลั่นกันไป
ร่วมเงาทับซับซ้อน	ดูจโรงละครสร้างจากไม้
ฉากอลังการยิ่งใหญ่	แต่สูงเหนือแนวพฤษา
กำแพงพฤษ์อุทยาน	ตระหง่านเขียวสบายตา

ต้นตระกูลลวรา	ทอดทัศนากว้างไกล
รายรอบข้างล่างสวน	ธานีล้วนอยู่ต่ำได้
สูงเกินกำแพงไป	ขึ้นเรียงรายเป็นวงกลม
กอดปรด้วยต้นรุกขา	ผลเต็มบาทบหน้าชม
ดอกผลของใยสม	ประดุจดังทองอุไร
มีสีสนนานา	เลื่อมพรายพราวแสนสดใส
ทินกรแสงอำไพ	ฉายทั่วสวนด้วยยินดี
ชมเมฆยามเย็นย่ำ	รู้จักน้ำชุ่มวาริ
ยามองค์ทรงฤทธิ	พรมพิรุณสุธรา
ภูมิทัศน์งามเพริดแพร้ว	อากาศแผ้วไชยพัดพา
ต้อนรับเขาผู้มา	พาให้สำราญฤทัย
สราญสุขหรรษา	ดั่งหน้าทาบทบผลิบ
ระทมหมดสิ้นไป	เหลือไว้เพียงความสิ้นหวัง
บัดนี้ลมไชยซา	กำจายกลิ่นผกาพรั่ง
อวลไอกลิ่นกระบั้ง	มารุตรำเพยสุคนธ์
กว่าอายุบริสุทธิ์	ดุจครั้งเล่นเกตราพัน
เลยแหลมแห่งหวังจน	แล่นเรือผ่านเลยมา
<u>โมแซมบิก</u> วายะ	ตะวันออกเฉียงเหนือพา
กลืนอายนครา	<u>ซาเบีย</u> จากฝั่งชลธิ
แหล่งเครื่องเทศอาหรับ	ได้รับพร แล่นนาวี
ล่าช้าด้วยยินดี	คนมากมายมารวมกัน
ต้อนรับกลิ่นสดชื่น	สมุทรรื่นยิ้มรับครัน
กลิ่นหอมเฝ้าวนนั้น	นำความรื่นเริงสู่มาร
ผู้มาเพื่อทำลาย	แม้กลิ่นอายพฤษหอมหวาน
กว่าครั้ง ในตำนาน	แอสโมดิอุสถูกกลืนปลา
ขับไล่ให้ต้องหนี	ทั้งที่รักภรรยา
ของบุตรโทบิต พยา	บาทจึงเนรเทศไป
จากค่ายมีเดีย	ยังฮิปต์ ที่นั่นไซรั

ถูกกักกันตัวไว้

ด้วยพันธนาการแน่นหนา

จากความในตอนนี้มีการทำเชิงอรรถอธิบาย 5 ครั้งดังต่อไปนี้

บรรทัดที่ 126

อัลซีเรีย

หมายถึงภูเขาเนเฟตส์ ภูเขาในดินแดนอัลซีเรีย

บรรทัดที่ 160

แหลมแห่งหวัง

มิลตันเล่นคำในภาษาอังกฤษ โดยนำชื่อแหลม Good Hope มาตัดคำว่า Good ออกเหลือเพียงคำว่า Hope แหลมแห่งความหวังนี้หมายถึง แหลมกูตโฮปในประเทศแอฟริกาใต้

บรรทัดที่ 161

โมแซมบิก

ชื่อประเทศแห่งหนึ่งในตอนใต้ของทวีปแอฟริกา

บรรทัดที่ 162

ซาเบียน

มิลตันหมายถึงเมืองซีบาซึ่งเป็นอาณาจักรโบราณที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ซีบาเป็นอาณาจักรที่มั่งคั่ง ปัจจุบันบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของประเทศเยเมน

บรรทัดที่ 167 – 171

ความในบรรทัดที่ 167 – 171 นี้มีต้นอ้างอิงถึงเรื่องราวในหนังสือโทบิต ซึ่งเป็นหนึ่งในหนังสืออะปอคริฟฟา 4 เล่ม หรือหนังสือที่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกจัดเป็นพระคัมภีร์ แต่ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ไม่จัดว่าเป็นพระคัมภีร์ โทเบียสแต่งงานกับนางซาราซึ่งเป็นหญิงหม้ายเคยมีสามีมาแล้ว 7 คน สามีทั้ง 7 คนของนางถูกปีศาจแอสโมดิอุสฆ่าตายเพราะแอสโมดิอุสรักนางซารา ทูตสวรรค์ราฟาเอลมาบอกวิธีขับไล่ปีศาจแอสโมดิอุสให้กับโทเบียส โดยให้เผาหัวใจและตับของปลาซึ่งเป็นกลิ่นที่แอสโมดิอุสเกลียด

ตัวอย่างที่ 4

เชิงอรรถอธิบายการอ้างถึงมหากาพย์อีเลียดและเอเนียด

บรรทัดที่ 6 – 19 เล่มที่ 9

Those Notes to Tragic; foul distrust, and breach
 Disloyal on the part of man, revolt,
 And disobedience: On the part of heaven
 Now alienated, distance and distaste,
 Anger and just rebuke, and judgement given,
 That brought into this world a world of woe,
 Sin and her shadow Death, and Misery
 Death's Harbinger: sad task, yet argument
 Not less but more heroic then the wrath
 Of stern Achilles on his foe pursued
 Thrice Fugitive about Troy Wall; or rage
 Of Turnus for Lavinia disespoused,
 Or Neptune's ire or Juno's, that so long
 Perplexed the Greek and Cytherea's Son;

ตัวบทฉบับแปล

ผู้เล่าขอผิดแผก	บันทึกโศกนาฏกรรม
ถึงความไม่เชื่อฟัง	ทั้งทรยศนราทำ
กบฏไม่ฟังคำ	ส่วนในฝ่ายสรวงสวรรค์
บัดนี้กลับแปลกแปร	เหินห่างแลห่างเดียวดั้นที่
โกรธซึ่งตีเตียนกัน	ทั้งลงทัณฑ์พิพากษา
นำโลกแห่งชุกเข็ญ	ถ้าเค็ญสู่ภพโลกา

บาป เจาบาป มรณา	อีกทั้งรัตนตระทม
นำสารจากมรณา	ภาระนำกำสวดเศรำตรม
เกรียงไกรยิ่งใหญ่สม	ยิ่งกว่าพิโรธรุนแรง
อะคิลลีสผู้กล้า	ตามล่าอมิตรกำแหง
หนีเข้าในกำแพง	ทออยถึงสามครั้งสามครา
หรือตั้ง <u>เทอร์นุส</u> แสน	แค้นถูกพรากภรรยา
แค้นเนปจูนเทวา	ฤาจโน หลายปีผ่านไป
สร้างลับสนุ่นวาย	ให้ <u>ชายกรีก</u> ผู้ <u>นั้น</u> ไซ้
อีกเรื่องของดเนีย	<u>บุตร</u> แห่ง <u>ไซเธอ</u> เรียนั้น

จากความในตอนนี้ มีการทำเชิงอรรถทั้งสิ้น 4 ครั้ง

บรรทัดที่ 16 อะคิลลีสและอมิตร

อ้างถึงมหากาพย์อีเลียดตอนสงครามกรุงทออย อะคิลลีส ทหารเอกฝ่ายกรีก ไล่ล่า
เฮกเตอร์ (the foe) เจ้าชายแห่งโทรจันเพราะโกรธที่เฮกเตอร์สังหารญาติของเขา

บรรทัดที่ 17 เทอร์นุสและภรรยา

อ้างถึงมหากาพย์เอเนียด เทอร์นุสเป็นกษัตริย์แห่งรูทูลี เขามีคู่หม้ายคือลาวิเนีย
ธิดาแห่งกษัตริย์ลาวิโนส แต่กษัตริย์ลาวิโนสประกาศจะยกลาวิเนียให้เอนิอัส เทอร์นุส
จึงขอทำสงครามกับเอนิอัสเพื่อชิงคู่หม้ายคืน สุดท้ายเทอร์นุสแพ้และสิ้นชีวิตในสงคราม

บรรทัดที่ 18 ชายกรีกผู้นั้น

อ้างถึงมหากาพย์อีเลียด ชายกรีกผู้นั้นหมายถึงโอดิซุส เทพเจ้าเนปจูน (ชื่อโรมัน)
หรือโพไซดอน (ชื่อกรีก) พิโรธโอดิซุสจึงสาปให้เขาต้องร่อนเร่พเนจรอยู่กว่า 20 ปีกว่า
จะได้กลับบ้านเมือง

บรรทัดที่ 18

บุตรแห่งไซเธเรีย

อ้างถึงมหากาพย์เอเนียด เอนิอัสเป็นผู้นำชาวคาร์ตาน เป็นพันธมิตรกับเฮกเตอร์ หลังจากกรุงทรอยแตก เอนิอัสนำพรรคพวกเดินทางจากไป ระหว่างทางเพ็ญโน (ชื่อโรมัน) หรือ เฮรา (ชื่อกรีก) ไม่พอพระทัยเอนิอัสจึงบันดาลให้เรือแตก

4. ปัญหาด้านการสรรคำ

ในการแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* เป็นกาพย์ยานี 11 นอกจากผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงความถูกต้องของบทแปลแล้ว ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงความไพเราะงดงามของบทแปลด้วย หากได้บทแปลที่มีความถูกต้องแต่ไม่อาจถ่ายทอดความงดงามของตัวบทต้นฉบับได้ บทแปลที่ได้นั้นก็จะไม่มีค่าอะไรเลย ในทางกลับกัน ไม่ว่าผู้วิจัยจะสามารถถ่ายทอดบทแปลออกมาเป็นกาพย์ยานี 11 ที่มีความไพเราะปานใด แต่ถ้าบทแปลนั้นไม่สามารถถ่ายทอดความหมายของตัวบทต้นฉบับอย่างครบถ้วน ชัดเจน และถูกต้อง บทแปลที่ได้ก็ไม่มีค่าอีกเช่นกัน ในการแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* นี้ ผู้วิจัยจึงต้องตระหนักอยู่เสมอว่าบทแปลที่ได้ต้องถูกต้องและไพเราะซึ่งทำให้กระบวนการแปลเป็นไปอย่างยากลำบากและต้องใช้เวลาอันนานเพื่อถ่ายทอดความหมายของตัวบทต้นฉบับออกได้อย่างครบถ้วนที่สุดและถ่ายทอดเป็นกาพย์ยานี 11 ที่มีความไพเราะ มีสัมผัสนอกและสัมผัสใน เพื่อให้บทแปลที่ได้มีความไพเราะ ผู้วิจัยต้องทำการเลือกสรรคำที่เหมาะสมในการแปลซึ่งในการสรรคำนี้ นอกจากคลังศัพท์ในสมองของผู้วิจัยแล้ว ผู้วิจัยยังใช้เครื่องมืออีกสองอย่าง ได้แก่ *คลังคำ* และ *ตารางพจน์ชนะและสระ*

4.1. คลังคำ

เพื่อให้บทแปลที่ได้มีความสละสลวยไพเราะ ผู้วิจัยพยายามจะให้บทแปลมีสัมผัสครบถ้วน และมีสัมผัสในด้วยในจุดที่สามารถทำได้โดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป *คลังคำ* ช่วยให้ผู้วิจัยพบคำที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกันซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าหนังสือเล่มนี้เป็นเครื่องมือในการหาคำที่เป็น

ประโยชน์อย่างยิ่งดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 คำว่า flower เช่น ในบรรทัดที่ 316 เล่มที่ 1 และบรรทัดที่ 771 เล่มที่ 1

คำว่า flower โดยทั่วไปจะแปลว่าดอกไม้ ผู้วิจัยเริ่มต้นกระบวนการหาคำ ด้วยการค้นหาคำอื่นๆ ที่มีความหมายเดียวกันจาก *คลังคำ คลังคำ* หน้า 585 ให้คำที่มีความหมายเหมือนกับคำว่าดอกไม้ไว้ดังนี้ ดอก ดอกไม้ กระบอก กะบัง กุสุมา กุสุมา กุสุมาลย์ จราว จาว ดวงมาลย์ บุปผชาติ บุปผา บุษบง บุษบัน บุษบา บุษปะ บุหงัน ผกา พญู พันลอก เพี้ย มาลย์ มาลา มาลี สร้อย

บรรทัดที่ 313 – 316 เล่มที่ 1

ตัวบทต้นฉบับ

Under amazement of their hideous change.
He called so loud that all the hollow deep
Of hell resounded: 'Princes, potentates,
Warriors, the flower of heaven – once yours; now lost,

ตัวบทฉบับถอดความเป็นร้อยแก้ว

ขณะกำลังประหลาดใจกับความเปลี่ยนแปลงอันเลวร้าย
เขาเรียกด้วยเสียงดังจนสะท้อนกลับจากทุกโพรงลึก
ในนรก “เจ้า ผู้มีสูงศักดิ์
นักรบ ดอกไม้แห่งสวรรค์ เจ้าเคยเป็นเช่นนั้น บัดนี้ สูญสิ้น

ในการแปลเป็นบทร้อยกรอง ผู้วิจัยจะเลือกสรรคำจากรายการ โดยต้องลงท้าย ด้วยเสียงอา เพื่อให้สัมผัสกับพยางค์สุดท้ายในบาทที่ 4 ของบทก่อน และพยางค์

สุดท้ายของบาทที่ 2 ในบทเดียวกัน *คลังคำ* ให้คำที่มีความหมายว่าดอกไม้ที่ลง
ท้ายด้วยสระอา มีทั้งสิ้น 5 คำด้วยกันได้แก่คำว่ากุสุมา นุปผา นุชบา ผกาและ
มาลา พิจารณาจากจำนวนคำที่เหลือในบาทนี้ คำที่จะเลือกใช้ต้องเป็นคำ 2
พยางค์ซึ่งมีเพียงสามคำเท่านั้นที่เข้าเกณฑ์ ได้แก่คำว่า นุปผา ผกาและมาลา
เมื่อผู้วิจัยพิจารณาคำอื่นๆ ในบาทแล้ว พบว่าทั้งสามคำไม่ช่วยเพิ่มสัมผัสในใน
บาทนี้เลย ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถเลือกใช้คำใดก็ได้ ซึ่งคำที่ผู้วิจัยเลือกใช้คือคำว่า
ผกา

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

ขณะประหลาดใจ	ในความแปร่งแปด
ร้องเรียกเพรียกพ้อ	เสียงดังทุกอุโมงค์มา
สะท้อนทั่วโลกกันตร์	“บรรดาเจ้า ทรงเดชา
นักรบสรรวผกา	มาบัดนี้สิสูญสิ้น

บรรทัดที่ 769 – 772

ตัวบทต้นฉบับ

In spring-time, when the sun with Taurus rides,
Pour forth their populous youth about the hive
In clusters; they among fresh dews and flowers
Fly to and fro, or on the smoothed plank,

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยแก้ว

ในฤดูใบไม้ผลิ เมื่ออาทิตย์เคลื่อนไปพร้อมกับกลุ่มดาวกระติง
ปลดปล่อยฝูงหนุ่มจำนวนมหาศาลออกจากรวงรัง

เป็นกลุ่มก้อน ฝูงผึ้งท่ามกลางหยาดน้ำค้างและดอกไม้
บินไปบินมา หรือบนพื้นไม้เรียบ

ในการแปลเป็นบทร้อยกรอง ผู้วิจัยจะเลือกสรรคำจากรายการ โดยต้องลงท้าย
ด้วยเสียงสระอุ เพื่อให้สัมผัสกับพยางค์สุดท้ายในบาทที่ 4 ของบทก่อน
และพยางค์สุดท้ายของบาทที่ 3 ในบทเดียวกัน *คลังคำ* ให้คำที่มีความหมายว่า
ดอกไม้ที่ลงท้ายด้วยสระอุไว้เพียงคำเดียวคือคำว่า พญู ผู้วิจัยพยายามนึกถึงคำ
อื่นที่มีความหมายว่าดอกไม้และลงท้ายด้วยสระอุ แต่ไม่สามารถนึกได้ อีกทั้ง
คำว่าพญูมีสองพยางค์ เป็นเสียงสั้น 1 พยางค์และเสียงยาวอีก 1 พยางค์ ซึ่ง
อนุโลมให้นับเป็นพยางค์เดียวได้หากนับคำว่าพญูเป็นพยางค์เดียว กาพย์ยานี 11
บาทนี้จะมี 6 คำพอดี ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่าพญู

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

ควราอังศุมาลี	เคลื่อนพร้อมดาวกระทิงไป
ปล่อยภมรบานตะไท	จากรวงรังบินพร่างพญู
เป็นกลุ่มก้อน ฝูงภมร	จรท่ามกลางน้ำค้างพญู
บินไปบินอยู่	หรือบนพื้นกระดานไม้

ตัวอย่างที่ 2 คำว่า fire เช่น ในบรรทัดที่ 48 เล่มที่ 1 และบรรทัดที่ 701
เล่มที่ 1

คำว่า fire นี้ โดยทั่วไปแปลว่าไฟ ผู้วิจัยเริ่มต้นกระบวนการหาคำด้วยการ
ค้นหาคำอื่นๆ ที่มีความหมายเดียวกันจาก *คลังคำ คลังคำ* หน้า 547 ให้คำที่มี
ความหมายเหมือนกับคำว่าไฟไว้ดังนี้ เพลิง ฟืนไฟ ไฟฟืน กราน กุณท์ ตโมไฟรี
เตช เตโช ฐุมเกตุ อัจจิมมา อัคคี อัคนิ อัคนี้

บรรทัดที่ 45 – 48 เล่มที่ 1

ตัวบทต้นฉบับ

Hurled headlong flaming from the ethereal sky.
With hideous ruin and combustion, down
To bottomless perdition, there to dwell
In adamant chains and penal fire,

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยแก้ว

เหวี่ยงหัวทิมไฟลุกท่วมตัวจากฟ้าสวรรค์
พร้อมซากปรักหักพังไหม้เกรียมน่ารังเกียจ ร่วงหล่น
สู่นรกภูมิไร้กั้นบัง ทิ้งไว้ที่นั่น
ในพันธนาการแข็งแกร่งดุจหินผาและไฟลงทัณฑ์

ในที่นี้ คำๆ นี้ถูกวางไว้ในที่ที่ไม่ต้องมีสัมผัสบังคับ ผู้วิจัยสามารถเลือกใช้คำใดก็ได้ที่มีสองพยางค์ แต่เพื่อให้เกิดสัมผัสใน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า ทุมเกตุ เพื่อให้สัมผัสอักษรกับคำว่า ทัณฑ์ ในบาทเดียวกัน

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

เหวี่ยงทิมอัคคีผลาญ	สังขารร่วงจากชั้นฟ้า
กับซากปรักพลา	ร่วงลงมาพร้อมพร้อมกัน
สู่โลกันตร์ไร้กั้นบัง	จึงถูกทิ้ง ณ ที่นั่น
เผาด้วยทุมเกตุทัณฑ์	พันธนาอันแกร่งกล้า

บรรทัดที่ 701 - 702 เล่มที่ 1

ตัวบทต้นฉบับ

That underneath had veins of liquid fire
Sluiced from the lake, a second multitude

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยแก้ว

เพื่อให้ไฟเหลวไหลอยู่ข้างใต้
ชักจากทะเลสาบ หมู่ที่สอง

ในการแปลเป็นบทร้อยกรอง ผู้วิจัยจะเลือกสรรคำจากรายการ โดยต้องลงท้ายด้วยเสียงไอ เสียงอาม หรือเสียงออ เพื่อให้สัมผัสกับพยางค์ที่ 1 – 3 ในบาทที่ 2 ของบทเดียวกัน ใน *คลังคำ* และเท่าที่ผู้วิจัยทราบ ไม่มีคำที่มีความหมายว่าไฟ คำใดที่มีเสียงพยางค์ท้ายเป็นเสียงอามหรือออ ดังนั้น คำที่เลือกมาวางในตำแหน่งนี้จึงต้องลงท้ายด้วยเสียงไอ ซึ่งใน *คลังคำ* พบ 2 คำ ได้แก่คำว่า ไฟและ ฟืนไฟ พิจารณาจากบริบทแล้ว คำว่าฟืนไฟไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในบริบทนี้ เพราะมีต้นบรรยายถึงไฟนรกซึ่งมีสภาพเป็นไฟเหลว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า ไฟ

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

ได้เฝ้าวารีไฟ ไหลตามท่อดูจวรา
จากสระอัคนี ส่วนหมู่ที่สองค้นหา

4.2. ตารางพยัญชนะและสระ

ตารางพยัญชนะและสระเป็นเครื่องมือง่ายๆ ที่เป็นประโยชน์ในการเลือกสรรคำ

มาลงสัมผัสสนอก ซึ่งตารางพยัญชนะและสระจัดทำได้ง่ายๆ โดยการเขียนหรือพิมพ์พยัญชนะทั้ง 44 และสระทุกตัวลงไปในกระดาษ 1 แผ่น ตารางพยัญชนะและสระ

พยัญชนะ

ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ณ
ญ	ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ	ด	ต	ถ
ท	ธ	น	บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ
ม	ย	ร	ล	ว	ศ	ษ	ส	ห	ฬ
อ	ฮ								

สระเดี่ยว

อะ	อา	อิ	อี	อึ	อื	อุ	อู	เอะ
เอ	แอะ	แเอ	โอะ	โอ	เอาะ	ออ	เออะ	เออ

สระประสม

เอียะ	เอีย	เอือะ	เอือ	อัวะ	อิว
-------	------	-------	------	------	-----

สระเสียงเหมือนพยัญชนะ

ฤ	ฤา	ฦ	ฦา	อำ	ไอ	ไอ	เอา
---	----	---	----	----	----	----	-----

ในการใช้ตารางพยัญชนะและสระเพื่อหาคำที่เหมาะสมมาลงในจุดที่ต้องการสัมผัสสนอก ผู้วิจัยใช้วิธีการลองผิดลองถูก (trial and error) ในจุดที่ผู้วิจัยไม่สามารถนึกหาคำมาสัมผัสได้ทันที ผู้วิจัยจะไล่พยัญชนะตั้งแต่ ก – ฮ หรือจนกว่าจะพบคำที่เหมาะสม แม้ว่าวิธีนี้อาจจะเป็นการเที่ยวหาสัมผัส มิใช่

การให้สัมผัสมาหา แต่เนื่องจากเป็นการแปลบหรือยกทรง มิใช่การประพันธ์บท
 ร้อยกรอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถปล่อยให้กลอนพาไปได้ แต่จำเป็นต้อง
 ค้นหาคำที่มีความหมายตรงกับตัวบทต้นฉบับมาสัมผัส ดังนั้นตารางพัญญชนะ
 และสระจึงเป็นประโยชน์มากสำหรับผู้วิจัยในกระบวนการแปลเป็นร้อยกรอง
 การอธิบายขั้นตอนและวิธีการในการสรรคำด้วยตารางพัญญชนะและสระนั้น
 จำเป็นต้องยกตัวอย่างประกอบ ดังนั้น ผู้วิจัยจะอธิบายขั้นตอนในการสรร
 คำประกอบตัวอย่างจากบรรทัดที่ 724 – 727 เล่มที่ 1

ตัวบทต้นฉบับ

Opening the brazen folds discover, wide
 Within, her ample spaces o'er the smooth
 And level pavement: from the arched roof,
 Pendent by subtle magic, many a row

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยแก้ว

บานประตูที่ทำด้วยทองเหลืองเปิดออก
 ภายในกว้างขวาง ห้องโล่งกว้างเหนือ
 ทางเดินราบเรียบ จากหลังคาโค้ง
 ห้อยลงมาด้วยเวทย์ลึกลับ หลายแถว

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

บานประตูประดิษฐ์	จากสัมฤทธิ์เปิดออกสู่
ภายในกว้างขวางดู	ห้องโล่งกว้างอยู่ข้างบน
ทางเดินได้ระนาบ	ราบเรียบ จากหลังคามน
ห้อยลงด้วยเวทย์ดล	หลายแถวเรียงรายกันไป

เมื่อผู้วิจัยเลือกแปลบาทที่สองในบรรทัดที่ 725 เป็น ห้องโล่งกว้างอยู่ข้างบน ผู้วิจัยต้องหาคำเสียง อน มาใส่ไว้ในพยางค์สุดท้ายของบาทที่ 2 ในบรรทัดที่ 726 ผู้วิจัยไม่สามารถนึกถึงคำที่แปลว่าโค้ง และลงท้ายด้วยเสียง อน ได้ทันที ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไล่คำเสียงอน ตามตารางพยัญชนะและสระ โดยเริ่มตั้งแต่อักษร ก เป็นต้น ไป เช่น กน ขน คน งน จนในที่สุดมาถึงอักษร ม คำว่า มน ซึ่งมีความหมายคล้ายกับคำว่า โค้ง ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่ามน

ตารางพยัญชนะและสระอาจไม่ใช่สิ่งจำเป็นในการแปลบทร้อยกรอง แต่ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเครื่องมือที่ใช้ง่ายและมีประโยชน์มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่นึกคำมาลงสัมผัสไม่ได้ ตารางพยัญชนะและสระจะช่วยให้รู้ว่ามีทางเลือกใดบ้าง

5. ปัญหาด้านฉันทลักษณ์

ปัญหาหลักที่พบคือปัญหาด้านฉันทลักษณ์ เนื่องจากกาพย์ยานี 11 มีการบังคับสัมผัสนอกที่ชัดเจน ผู้วิจัยพบปัญหาเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ทั้งสิ้น 3 ประการดังต่อไปนี้

- 5.1. ปัญหาเกี่ยวกับคำทับศัพท์ที่หาสัมผัสยาก
- 5.2. ปัญหาเรื่องจำนวนบาท
- 5.3. ปัญหาการเก็บความ

5.1. คำทับศัพท์ที่หาสัมผัสยาก

คำทับศัพท์ในภาษาอังกฤษบางคำเช่น เลมโนส (เล่มที่ 1 บรรทัดที่ 746) แพนเดโมเนียม (เล่มที่ 1 บรรทัดที่ 756) เมอร์เทิล (เล่มที่ 4 บรรทัดที่ 268) อูรีเอล (เล่มที่ 4 บรรทัดที่ 555) อะคิลลีส (เล่มที่ 9 บรรทัดที่ 15) เส้นอิควินอค (เล่มที่ 9 บรรทัดที่ 64) เคลเดีย (เล่มที่ 12 บรรทัดที่ 130) เซคม (เล่มที่ 12 บรรทัดที่ 136) คำทับศัพท์เหล่านี้ แม้ว่าอาจจะหาคำสัมผัสได้ไม่ยากนัก แต่เมื่อในการแปล ต้องยึดถือความถูกต้องของบทแปลเป็นสำคัญ และพยายามที่จะไม่แปลให้ขาดหรือเกิน เป็นผลให้การคำที่เหมาะสมมาสัมผัสได้ยาก ผู้วิจัย

จึงแก้ปัญหในการแปลโดยการพยายามเลี่ยงเสีย ไม่นำคำเหล่านี้มาอยู่ตรงจุดที่
ต้องบังคับสัมผัส

ตัวอย่างที่ 1

บรรทัดที่ 63 – 65 เล่มที่ 9

ในตอนนี้มีคำทับศัพท์อยู่เพียงสองคำคือ อิกวินนอคและโลคูร์ ผู้วิจัยเลือกนำ
คำทับศัพท์ทั้งสองคำนี้วางในจุดที่ไม่บังคับสัมผัสเนื่องจากเป็นคำที่หาคำ
ที่มีความหมายที่เหมาะสมมาสัมผัสค่อนข้างยาก

ตัวบทต้นฉบับ

The space of seven continued nights he rode
With darkness – thrice the equinoctial line
He circled, four times crossed the car of Night
From pole to pole, traversing each colure –

ตัวบทฉบับแปลเป็นกาพย์ยานี 11

เจ็ดวันคืนติดต่อกัน
ในความอนนการ
ผ่านราชรถราตรี
สู่อีกขั้วโลกหล้า

ซาตานห่อเร่งบินผ่าน
รอบอิกวินนอคสามครา
สี่ครั้งจากขั้วโลกคลา
ผ่าโลคูร์ทีละวง

ตัวอย่างที่ 2

บรรทัดที่ 129 – 147 เล่มที่ 12

ในตอนนี้มีการใช้คำทับศัพท์อยู่ทั้งสิ้น 12 ครั้ง 8 คำอยู่ในคำที่ไม่บังคับสัมผัส เนื่องจากเป็นคำที่หาคำที่มีความหมายที่เหมาะสมมาสัมผัสยากหรือไม่เหมาะสมที่จะวางไว้ในคำที่ต้องสัมผัส ส่วนอีก 4 คำนั้นสามารถหาคำที่มีความหมายเหมาะสมมาสัมผัสได้และเหมาะที่จากวางไว้ในคำที่ต้องสัมผัส

ตัวบทต้นฉบับ

He leaves his gods, his friends, and native soil,
 Ur of Chaldaea, passing now the ford
 To Haran – after him a cumbrous train
 Of herds and flocks, and numerous servitude –
 Not wandering poor, but trusting all his wealth
 With God, who called him, in a land unknown.
 Canaan he now attains; I see his tents
 Pitched about Sechem, and the neighbouring plain
 Of Moreh; there by promise he receives
 Gift to his progeny of all that land,
 From Hamath northward to the desert south
 (Things by their names I call, though yet unnamed),
 From Hermon east to the great western sea;
 Mount Hermon, yonder sea, each place behold
 In prospect, as I point them: on the shore,
 Mount Carmel; here, the double-founted stream,
 Jordan, true limit eastward; but his sons
 Shall dwell to Senir, that long ridge of hills.
 This ponder, that all nations of the earth

ตัวบทฉบับแปลเป็นกาพย์ยานี 11

เขาละทิ้งพวกพระ	สหายแผ่นดินเกิดเสีย
เมืองเออร์ของเคลเดีย	ข้ามลำน้ำตรงท่าข้าม
ยังฮาราน ขบวน	ยาวเป็นพรวนข้างหลังตาม
คือฝูงสัตว์เลี้ยงและ	บริวารมากมายไซ้
โซ่ยากจนเซซัง	ฝากมั่งคั่งของเขาไว้
กับพระเจ้า เรียกเขาไป	ยังดินแดนไม่รู้จัก
บัดนี้ ถึงคานาอัน	ข้ามันเห็นกระโจมพัก
ณ เซเคม เรียกกรายปัก	และยังทุ่งราบใกล้ใกล้
โมเรห์ อย่างไรเล่า	องค์พระเจ้าสัญญาไว้
ยกแดนแห่งนี้ให้	เชื้อสายสืบต่อพงศ์พันธุ์
เหนือฮามัธเรื่อยราย	จรดทะเลทรายทิศใต้นั้น
(ข้าเรียกตามชื่อมัน	แม่น้ำตอนนี้นำนามกร)
ตะวันออกออกเฮอร์โมน	จรดโพ้นประจิมชโลทร
เฮอร์โมนโพ้นสาคร	เจ้าจงดูและละที่
ตั้งอยู่ในตำแหน่ง	แห่งตามที่ข้าชี้
ริมฝั่งชลธี	คือคารเมลบรรพตผา
จอร์แดนคองคาลัย	ไหลจากตาน้ำสองตา
สุดเขตด้านบูรพา	แต่บรรดาบุตรชายไซ้
อาศัยในเสนีร์	สันคีรีทอดยาวไป
จงจดจำเอาไว้	ชาติทั้งหลายบนเฝาท

4.2. ปัญหาเรื่องจำนวนบาท

ปัญหานี้เกิดขึ้นเมื่อจำนวนบาทของร้อยกรองต้นฉบับเป็นเลขคี่ เมื่อแปลมาเป็นกาพย์ยานี 11 แล้วจะไม่ครบบท เนื่องจากกาพย์ยานี 11 นั้น 1 บทต้องมี 2 บาท หาก 1 บท (stanza) ของตัวบทต้นฉบับเป็นเลขคี่ จำนวนบาทของกาพย์ยานี 11 ก็จะเป็นเลขคี่ด้วย ทำให้ไม่ครบบท ในกรณีเช่นนี้ เพื่อรักษาฉันทลักษณ์

ของตัวบทในภาษาปลายทาง ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องเพิ่มจำนวนบาทให้เป็นเลขคู่

ตัวอย่างที่ 1

บรรทัดที่ 411 – 439 เล่มที่ 4

บทนี้มี 29 บรรทัด ผู้วิจัยจึงแปลบรรทัดที่ 429 ซึ่งเมื่อแปลถอดความแล้วมี
เนื้อความค่อนข้างยาว

Among so many signs of power and rule

ให้เป็น 2 บาทเพื่อให้ครบเป็นกาพย์ยานี 11 ได้ 15 บท

ท่ามกลางสัญลักษณ์	มากมายนักสำแดงสั่ง
อำนาจมากมายทั้ง	การปกครองที่พระเจ้า

ตัวบทต้นฉบับ

'Sole partner and sole part of all these joys,

Dearer thy self then all; needs must the power

That made us, and for us this ample world

Be infinitely good, and of his good

As liberal and free as infinite,

That raised us from the dust and placed us here

In all this happiness, who at his hand

Have nothing merited, nor can perform

Aught whereof he hath need, he who requires

From us no other service then to keep

This one, this easy charge, of all the trees

In Paradise that bear delicious fruit
 So various, not to taste that only tree
 Of knowledge, planted by the tree of life,
 So near grows death to life, what ere death is,
 Some dreadful thing no doubt; for well thou know'st
 God hath pronounced it death to taste that Tree,
 The only sign of our obedience left
 Among so many signs of power and rule
 Conferred upon us, and dominion given
 Over all other creatures that possess
 Earth, air, and sea. Then let us not think hard
 One easy prohibition, who enjoy
 Free leave so large to all things else, and choice
 Unlimited of manifold delights:
 But let us ever praise him, and extol
 His bounty, following our delightful task
 To prune these growing plants, and tend these flowers,
 Which were it toilsome, yet with thee were sweet.'

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

'ยอดขี้ผึ้งชีวิต	ความชื่นจิตของพื้ยา
รักเจ้ายิ่งไปกว่า	ทุกสรรพสิ่ง อำนวยที่
สร้างเราและโลกา	โอฬาริกให้เจ้านี้
'ไม่จำกัดในความดี	ด้วยความดีของพระองค์
และอิสริเสรี	มีมีชี้ดจำกัดคง
สร้างเราจากดินทอง	โปรดให้เราอยู่ที่นี่
ในความสุขบรรชา	ในหัตถาพระองค์นี้
เราไม่สมควรมี	และไม่อาจทำสิ่งใด

ตอบแทนคืนพระองค์	พระประสงค์ขององค์ให้
สิ่งเดียวเรารับใช้	ให้ปฏิบัติรักษา
เงื่อนไข่ง่ายจริงหนอ	เพียงหนึ่งข้อมวลงทุกษา
ในสวนสรวงโสภา	ล้วนให้ผลโอชาล้วน
นานาชนิดชิม	มิให้ลิ้มเพียงหนึ่งต้น
แห่งสำนึกกมล	ขึ้นเคียงเฉมชีวล้าย
มรณาใกล้ชีวิตัน	ไม่ว่ามันเป็นสิ่งใด
นำกลัวแนแก่ใจ	เพราะเจ้าก็รู้ดีว่า
๕ ประกาศต้องตักษัย	หากได้ลิ้มผลทุกษา
สัญลักษณ์เอกา	สำแดงถึงความเชื่อฟัง
ท่ามกลางสัญลักษณ์	มากมายนักสำแดงสั่ง
อำนาจมากมายทั้ง	การปกครองที่พระเจ้า
ทรงประทานมอบไว้	ให้ครอบครองดูแลเหล่า
เหนือสิ่งสร้างคือเรา	ใหญ่กว่าสรรพสิ่งใด
บนแผ่นดิน นภา	และสาคร อย่าคิดไป
ว่ายุ่งยากอะไร	กฏง่ายตายเพียงข้อเดียว
เราได้รับสารพัด	จัดเตรียมไว้พร้อมสรรพเชียว
เลือกสรรหาได้เที่ยว	สรวยเรียงไว้ชิดคั่น
ให้เราสดุดี	องค์ผู้มีเป็นนิรันดร์
ซึ่งคุณสมบูรณ์ครัน	หลังเสร็จงานสรวยฤดี
ตัดแต่งตรูงามอก	บำรุงดอกมาลัยมาลี
แม้งานหนักเยี่ยงนี้	ร่วมกับเจ้าก็แซมขึ้น'

ตัวอย่างที่ 2

บรรทัดที่ 273 – 289 บทที่ 9 บทนี้มี 17 บรรทัด ผู้วิจัยจึงแปลความในบรรทัดที่ 286 ซึ่งเมื่อถอดความออกมาแล้วมีเนื้อความค่อนข้างยาว

Thy equal fear that my firm faith and love

เป็นสองบาทเพื่อให้ครบเป็นกาพย์ยานี 11 ได้ 9 บท

ได้เท่ากับตัวท่าน เกิดหวาดหวั่นครั้นคร้ามแกลน
ความสัตย์ซื่อคงมั่น และความรักอันหนักแน่น

ตัวบทต้นฉบับ

Offspring of heaven and earth, and all earth's Lord,
That such an enemy we have, who seeks
Our ruin, both by thee informed I learn,
And from the parting Angel over-heard
As in a shady nook I stood behind,
Just then returned at shut of evening flowers.
But that thou shouldst my firmness therefore doubt
To God or thee, because we have a foe
May tempt it, I expected not to hear.
His violence thou fear'st not, being such,
As wee, not capable of death or pain,
Can either not receive, or can repel.
His fraud is then thy fear, which plain infers
Thy equal fear that my firm faith and love
Can by his fraud be shaken or seduced:
Thoughts, which how found they harbour in thy breast
Adam, misthought of her to thee so dear?

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

'อาดัมผู้บุตรา	แห่งแดนฟ้าและธาตรี
นายแห่งปฐพี	หากเรามีศัตรูเฝ้า
ทำลายเราสองอยู่	น้องรู้ตามที่พี่เล่า
บังเอิญยินทูตพระเจ้า	ขณะที่ท่านจะลาไป
เพราะน้องยืนด้านหลัง	ฝั่งซุ้มไม้ตรงนั้นไซ้
เพิ่งกลับเมื่อดอกไม้	หุบกลีบยามสนธยา
เหตุนี้พี่สงสัย	ในมั่นคงของตัวข้า
ต่อพระเจ้าภัสดา	เพียงเพราะเรามีไพร่
อาจมาทำลองเฮย	น้องไม่เคยฝันยินพี่
อย่างกลัวเหตุไม่ดี	เพราะสิ่งมีชีวิต
เช่นเราสองคนนั้น	ไม่อาจสู้รบร้าวได้
หรือเราสองนั้นไซ้	สามารถต่อสู้ทดทาน
แปลว่าพี่กลัวแคลน	เล่าหรือร้ายแสน อันอนุมาน
ได้เท่ากับตัวท่าน	เกิดหวาดหวั่นครั้นคร้ามแคลน
ความสัตย์ซื่อคงมั่น	และความรักอันหนักแน่น
ของน้องจะคลอนแคลน	หรือถูกล่อด้วยเล่าให้ไป
อันความคิดเช่นนี้	มันเกิดมีได้เยี่ยงไร
อาดัม พี่เข้าใจ	นางที่รักผิดแล้วฤา'

ตัวอย่างที่ 3

บรรทัดที่ 6 – 12 เล่มที่ 12 บทนี้มี 7 บรรทัด ผู้วิจัยจึงแปลความในบรรทัดที่ 9

Thy mortal sight to fail; objects divine

เป็นสองบาทเพื่อให้ครบเป็นกาพย์ยานี 11 ได้ 4 บท

นัยนารา คงมีอาจะมองยล
ทอดทัศน์า สิ่งทิพยานิรมล

ตัวบทต้นฉบับ

'Thus thou hast seen one world begin and end,
And man as from a second stock proceed.
Much thou hast yet to see, but I perceive
Thy mortal sight to fail; objects divine
Must needs impair and weary human sense;
Henceforth what is to come I will relate;
Thou therefore give due audience, and attend.'

ตัวบทฉบับแปล

เจ้าเห็นพิภพเกิด	กำเนิดใหม่สิ้นสุดกัน
มนุษย์จากพงศ์พันธุ์	ที่สองสืบสายต่อมา
เจ้าจะเห็นอีกหลาย	มากมาย แต่ข้าคิดว่า
นัยนารา	คงมีอาจะมองยล
ทอดทัศน์า	สิ่งทิพยานิรมล
ความรู้สึกของคน	อ่อนล้าหาชัดเจนไม่
จากตรงนี้ ตัวเรา	เป็นผู้เล่าเรื่องต่อไป
ตัวเจ้าจงตั้งใจ	ฟังเราให้ดีเถิดหนา'

4.3. ปัญหาการเก็บความ

ปัญหาการเก็บความเกิดขึ้นเมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว เนื้อความในหนึ่งบาทยาวเกินไปไม่สามารถเก็บความได้ครบในบาทเดียวได้

ในกรณีนี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีแก้ปัญหในการแปล 2 วิธี วิธีแรกที่เลือกใช้คือการแปลชดเชยไว้ในบรรทัดที่ติดต่อกัน หรือหากวิธีแรกไม่สามารถใช้ได้ เนื่องจากบรรทัดที่ติดต่อกันอาจจะมีเนื้อความมากอยู่แล้ว ผู้วิจัยจำเป็นต้องแยกเป็นสองบาท

การแปลชดเชย (compensation)

ในบทความ Compensation and the Brief in a Non-literary Translation ซึ่งตีพิมพ์ใน *Target* คีธ ฮาร์วีย์ (Keith Harvey) (1998: 270 – 290) ให้นิยามไว้ว่าการแปลชดเชยคือการชดเชยเพื่อทดแทนผลที่มีอยู่ในตัวบทต้นฉบับแต่ไม่มีอยู่ในตัวบทฉบับแปล ซึ่งจะชดเชยไว้ในที่เดียวกันหรือต่างที่ก็ได้ การแปลชดเชยมีความมุ่งหมายเพื่อรักษาเจตนาของต้นฉบับและทำให้ผู้อ่านฉบับแปลมีความเข้าใจและได้รับอรรถรสดูเดียวกับผู้อ่านตัวบทต้นฉบับ เฮอริวีย์และฮิกกินส์ (Harvey and Higgins) แบ่งประเภทของการแปลชดเชยไว้ 4 ประเภทดังนี้ (Harvey and Higgins cited in Hatim and Mason 1997:115)

- Compensation in kind คือการชดเชยโดยการใช้เครื่องมือทางภาษา (linguistic devices) ที่แตกต่างจากตัวบทต้นฉบับเพื่อให้เกิดผลเช่นเดียวกับตัวบทต้นฉบับ
- Compensation in place คือการชดเชยโดยผลที่เกิดขึ้นในตัวบทฉบับแปลอยู่คนละที่กับตัวบทต้นฉบับ
- Compensation by merging คือการชดเชยโดยกลั่นกรองคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวบทต้นฉบับมาไว้ในตัวบทฉบับแปล
- Compensation by splitting คือการขยายความหมายของคำในตัวบทต้นฉบับให้ยาวขึ้น

การแปลชดเชยที่ผู้วิจัยเลือกใช้คือการการชดเชยโดยผลที่เกิดขึ้นในตัวบทฉบับแปลอยู่คนละที่กับตัวบทต้นฉบับ หรือ compensation in place ตามทฤษฎีการแปลชดเชยของเฮอริวีย์และฮิกกินส์

ตัวอย่างที่ 1

บรรทัดที่ 84 – 87 เล่มที่ 1

ในบรรทัดที่ 87 ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยการแปลชดเชย นำคำว่า ‘myriads’ มาแปลชดเชยไว้ในบรรทัดที่ 86 เป็น ‘หมื่นอมร’

ตัวบทต้นฉบับ

‘If thou beest he – but O how fallen! How changed
From him, who in happy realms of light,
Clothed with transcendent brightness, didst outshine
Myriads, though bright – if he whom mutual league,

ตัวบทฉบับแปลถอดความ

‘หากเจ้าใช่เขา แต่โอ ช่างตกต่ำ เปลี่ยนไปมาก
จากเขาผู้นั้น ผู้ในอาณาจักรแห่งแสง
คลุมด้วยแสงทิพย์กระจ่าง สว่างกว่า
ทูตสวรรค์ที่เจิดจ้านับหมื่น หากใช่เขาผู้เป็นพันธมิตร
ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

โอ หากเจ้าใช่เขา	เจ้าตกต่ำลงเพียงไหน
จากเขาผู้นั้นใน	อาณาจักรประกายสร
คลุมด้วยทิพย์อาภา	สว่างกว่า <u>หมื่นอมร</u>
เจิดจ้าด้วยแสงสร	หากใช่ผู้พันธมิตร

ตัวอย่างที่ 2

บรรทัดที่ 144 – 147 เล่มที่ 1 ผู้วิจัยแก้ปัญหามาโดยการแปลชดเชย โดยนำวลี 'since no less' ในบรรทัดที่ 144 มาแปลชดเชยเป็น 'ฤทธิ์ด้อยมีอาจข่ม'

ตัวบทต้นฉบับ

Of force believe almighty, since no less
Than such could have o'erpowered such force as ours)
Have left us this our spirit and strength entire,
Strongly to suffer and support our pains,

ตัวบทฉบับแปลถอดความ

เชื่อแล้วว่าทรงมหิทธิฤทธิ์ด้านกำลัง เพราะว่ากำลังที่ด้อยกว่า
นั้น มีอาจเอาชนะกำลังของเราได้)

ทั้งให้เรามีจิตวิญญาณและพลังเต็มเปี่ยม
มีกำลังเพื่อทนทรมานและรับความเจ็บปวด

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

เชื่อว่าทรงมหิทธิ	กำลังฤทธิ์เลิศบรม
ฤทธิ์ด้อยมีอาจข่ม	กำลังเรี่ยวแรงฝ่ายเรา)
ทั้งให้มีวิญญาณ	ทั้งพลามีซบเซา
มีเรี่ยวแรงรับเอา	ความเจ็บปวดทรมาน

ตัวอย่างที่ 3

บรรทัดที่ 24 – 27 เล่มที่ 4

ความในบรรทัดที่ 25 – 26 นั้นเมื่อถอดความมาเป็นภาษาไทยแล้วมีความยาวมาก ไม่สามารถบรรจุไว้ในบาทเดียวได้ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องแยกเป็นสองบาท

ตัวบทต้นฉบับ

That slumbered, wakes the bitter memory
Of what he was, what is, and what must be
Worse; of worse deeds worse sufferings must ensue.
Sometimes towards Eden, which now in his view

ตัวบทฉบับแปลถอดความ

ที่หลับไหล ปลุกความทรงจำอันขมขื่น
ถึงสิ่งที่เขาเคยเป็น สิ่งที่เป็นอยู่ และสิ่งที่ต้องเป็นไป
ร้ายแรงกว่า การกระทำที่เลวร้ายยิ่งกว่า ความทุกข์ทรมานที่เลวร้ายยิ่ง
กว่าที่จะเกิดขึ้นตามมา
ในระหว่างมุ่งหน้าไปยังอีเดน ซึ่งตอนนี้ เริ่มแลเห็น

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

ที่หลับไหล ปลุกความจำ	ขมขื่นล้ำขึ้นมาใหม่
ที่เขาเคยเป็นไซ้	ที่เป็นอยู่ปัจจุบัน
ที่จักต้องเป็นไป	ในอนาคตภายหน้านั้น
ยิ่งร้ายแรงกว่ากัน	การกระทำยิ่งร้ายกว่า

จักต้องจับรัวรวาน
ในระหว่างมุ่งหน้า

ทรมานยิ่งนักหนา
ยังเอเดนเริ่มเห็นได้

ตัวอย่างที่ 4

บรรทัดที่ 237 – 242 เล่มที่ 9

ความในบรรทัดที่ 237 และ 231 นั้น เมื่อถอดความมาเป็นภาษาไทยแล้ว มีความยาวมาก ไม่สามารถบรรจุไว้ในบาทเดียวได้ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้อง แยกเป็นสองบาท

ตัวบทต้นฉบับ

Refreshment, whether food or talk between,
Food of the mind, or this sweet intercourse
Of looks and smiles; for smiles from reason flow
To brute denied, and are of love the food –
Love, not the lowest end of human life.
For not irksome toil, but to delight,

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

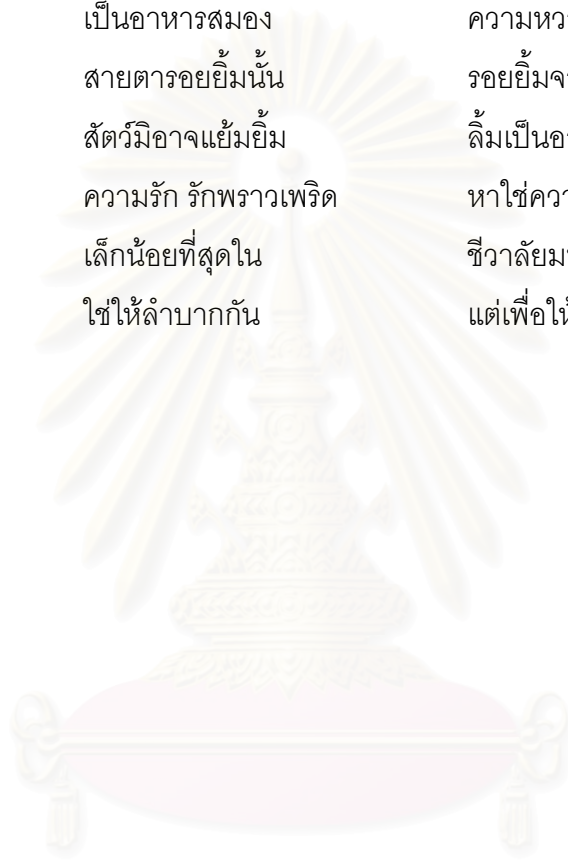
ตัวบทฉบับแปลถอดความ

ความสดชื่น ไม่ว่าจะเป็อาหารหรือการพูดคุยระหว่างนั้น
อาหารสมอง หรือความหวานชื่นจากการแลกเปลี่ยน
สายตาและรอยยิ้ม รอยยิ้มมาจากความประเสริฐ
ซึ่งเดรัจฉานไม่อาจมี และเป็นอาหารสำหรับรักด้วย
ความรัก หาใช่ความต้องการที่เล็กน้อยที่สุดในชีวิตมนุษย์
ด้วยว่ามีไช้ให้ลำบาก แต่เพื่อให้สำราญ

ตัวบทฉบับแปลเป็นร้อยกรอง

ความสดชื่นไม่ว่า	ทางกายาด้วยอาหาร
หรือพรอกพจมาน	สนทนาระหว่างวัน
เป็นอาหารสมอง	ความหวานของการแลกกัน
สายตารอยยิ้มนั้น	รอยยิ้มจากความประเสริฐ
สัตว์มีอจยิ้มยิ้ม	ลืมน้ำเป็นอาหารรักเลิศ
ความรัก รักพราวเพริด	หาใช่ความต้องการอัน
เล็กน้อยที่สุดใน	ชีวลัยมนุษย์นั้น
ไซ้ให้ลำบากกัน	แต่เพื่อให้สุขหรรษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การแปลมหากาพย์ *Paradise Lost*” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบชั้นตัวละครรวมถึงลักษณะการใช้ภาษาของกวีนิพนธ์แบบมหากาพย์ (2) เพื่อหาแนวทางในการเลือกใช้รูปแบบกวีนิพนธ์ไทยที่เหมาะสมที่สุดมาถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทาง (3) เพื่อผลิตบทแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่สามารถรักษาความหมายที่ถูกต้อง มีรูปแบบชั้นตัวละครที่ใกล้เคียงกับต้นฉบับ และมีภาษาที่งดงาม รักษาจินตภาพและโวหารภาพพจน์ รวมถึงการเลือกสรรคำศัพท์ให้เหมาะสมกับตัวละครและเหมาะสมกับระดับการใช้ภาษาในต้นฉบับ (4) เพื่อนำความรู้และทฤษฎีการแปลและการแปลกวีนิพนธ์มาใช้ในการปฏิบัติจริง

วิธีการวิจัยกระทำโดยคัดเลือกต้นบทเฉพาะเล่มที่มีความสำคัญในการดำเนินเรื่อง และมีปัญหาในการแปลที่น่าสนใจ จากนั้นจึงวิเคราะห์ต้นฉบับเพื่อหารูปแบบหรือกรอบในภาษาปลายทางที่เหมาะสมกับมหากาพย์ *Paradise Lost* และเลือกสรรทฤษฎีและแนวทางในการแปลที่เหมาะสม

ก่อนการศึกษาค้นคว้าวิจัย ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานว่าการแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* ควรแปลเป็นกาพย์ยานี 11 และแปลโดยแบ่งขั้นตอนการแปลออกเป็น 2 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่ การแปลถอดความเป็นร้อยแก้วภาษาไทยตามทฤษฎีการแปลข้อความของปีเตอร์ นิวมาร์ก และแนวทางการถอดความเป็นร้อยแก้วของสุรภีพรพรรณ ชัยตราภรณ์ และการเรียบเรียงเป็นกาพย์ยานี 11 ตามทฤษฎีการแปลครบความของปีเตอร์ นิวมาร์ก

เมื่อเสร็จสิ้นการศึกษาค้นคว้าแล้ว ผู้วิจัยพบว่าการแปลแบบสองขั้นตอนมีข้อดีข้อเสียดังต่อไปนี้

ข้อดีของการแปลแบบสองขั้นตอน

1. การแปลแบบสองขั้นตอนทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสตรวจสอบความถูกต้องของบทแปลมากขึ้น เพราะต้องเปรียบเทียบกับต้นฉบับทั้งสองขั้นตอน ช่วยลดโอกาสที่จะแปลผิด แปลขาดหรือแปลเกิน
2. การแปลเป็นร้อยแก้วก่อน ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำความเข้าใจกับแนวคิดที่สลับซับซ้อนได้ง่ายขึ้น
3. การแปลเป็นร้อยแก้วก่อน ช่วยเรียบเรียงกระบวนการความคิดของผู้วิจัย และช่วยให้ตัดสินใจได้ว่าในกรณีใดจำเป็นต้องแปลชดเชย และกรณีใดต้องเพิ่มจำนวนบาทเพื่อรักษาเนื้อความสำคัญ
4. การแปลเป็นร้อยแก้วก่อน ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถสรรคำที่มีความหมายและมีความไพเราะ สละสลวยมาเรียบเรียงเป็นร้อยกรองได้ง่ายขึ้น

ในการแปลแบบสองขั้นตอน ผู้วิจัยพบข้อเสียเพียงข้อเดียวคือขั้นตอนการแปลที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้องใช้เวลาในการแปลมากกว่าเดิม ซึ่งอาจจะไม่เหมาะที่จะใช้ในงานแปลเชิงพาณิชย์ หรืองานแปลที่มีเวลาจำกัด

ผู้วิจัยเห็นว่า ทฤษฎีการแปลแบบสี่ความของปีเตอร์ นิวมาร์กและหลักในการถอดความของสุรภีพรรณ ฉัตรารภณ์เหมาะสมในการนำมาใช้ในขั้นตอนการแปลถอดความ เพราะเมื่อลองแปลแล้วได้บทแปลที่เก็บความหมายได้ครบและอ่านแล้วเข้าใจง่าย เหมาะที่จะนำมาเรียบเรียงเป็นร้อยกรองในขั้นตอนต่อไป ในขั้นตอนการเรียบเรียงเป็นร้อยกรองนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการเรียบเรียงเป็นกาพย์ยานี 11 โดยใช้ทฤษฎีการแปลแบบครบความของปีเตอร์ นิวมาร์กมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในขั้นตอนการเรียบเรียงเป็นร้อยกรอง เพราะเมื่อทดลองแปลแล้วได้บทแปลที่มีคุณภาพ เก็บความหมายได้ครบและรักษาวัจนลีลาของผู้ประพันธ์ได้ค่อนข้างครบถ้วน อ่านแล้วไม่ขัดหู และสามารถถ่ายทอดอารมณ์รสความงามของต้นฉบับได้

ข้อจำกัดในการแปลเป็นกาพย์ยานี 11 คือรูปแบบที่แตกต่างกันระหว่างกาพย์ยานี 11 และกลอนเปล่า โดย 1 บทของกลอนเปล่าจะมีกัณฑ์หรือกัณฑ์วรรคก็ได้ แต่ 1 บทของกาพย์ยานี 11 ต้องมี 2 บาทหรือ 4 วรรค ทำให้ต้องมีการเพิ่มจำนวนบาทในกรณีที่กลอนเปล่ามี

คำนวณบาทเป็นเลขคู่ โดยผู้วิจัยจะแบ่งเนื้อความใน 1 บาทของต้นฉบับเป็น 2 บาทในฉบับแปล เพื่อรักษาฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี 11 ไว้

ก่อนการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยคาดว่าปัญหาหลักที่จะได้พบคือการทำ ความเข้าใจกับตัวบท เนื่องจากมหากาพย์ *Paradise Lost* เขียนด้วยภาษาโบราณ มีลึกลับน่าไวยากรณ์ละตินมาใช้ และนิยมละเว้นสรรพนามและคำเชื่อม นอกจากนั้นยังเต็มไปด้วยการอ้างถึงและอุปมามหากาพย์ แต่เนื่องจาก มหากาพย์ *Paradise Lost* เป็นกวีนิพนธ์ที่ทำความเข้าใจได้ยากและมีผู้ศึกษางานชิ้นนี้เป็นจำนวนมากจึงทำให้มีแหล่งข้อมูลที่จะค้นคว้าเพิ่มเติมได้มาก ประกอบกับผู้วิจัยมีความรู้เกี่ยวกับพระคริสตธรรมกวีและตำนานเทพเจ้ากรีกและโรมันพอสมควร ผู้วิจัยจึงสามารถทำความเข้าใจตัวบทต้นฉบับได้และหากตอนใดไม่เข้าใจ ผู้วิจัยจะทำการสืบค้นข้อมูลจากหนังสือและเว็บไซต์ แหล่งข้อมูลเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจตัวบทได้ดียิ่งขึ้นและสามารถวิเคราะห์แก่นเรื่องได้อย่างถี่ถ้วนมากขึ้น

ปัญหาส่วนใหญ่ที่ผู้วิจัยพบจึงเป็นปัญหาในการรักษาฉันทลักษณ์และฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี 11 ผู้วิจัยแก้ปัญหาลักษณะใหญ่ด้วยการแปลชดเชย โดยใช้ทฤษฎีการแปลชดเชยของฮาร์วีย์และฮิกกินส์ นอกจากนี้ ยังแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการเพิ่มจำนวนบาทเพื่อเก็บรักษาความหมายและฉันทลักษณ์ และเพื่อรักษาฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี 11

เมื่อเสร็จสิ้นการศึกษาวิจัยแล้วผู้วิจัยสามารถพิสูจน์และยืนยันตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าการแปลมหากาพย์ *Paradise Lost* ควรแปลเป็นกาพย์ยานี 11 และแปลโดยใช้วิธีการแปลแบบสองขั้นตอน โดยแปลเป็นร้อยแก้วก่อนแล้วจึงเรียบเรียงเป็นร้อยกรองในภายหลังนั้น บทแปลที่ได้จากวิธีการแปลนี้จะเป็นบทแปลที่มีคุณภาพโดยสามารถเก็บรักษาความหมายและฉันทลักษณ์ได้ครบถ้วน

ข้อจำกัดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือไวยากรณ์ภาษาละตินที่มีลึกลับน่าไวยากรณ์ใช้ในการประพันธ์ เนื่องจากผู้วิจัยไม่มีความรู้เรื่องภาษาละตินและมีเวลาจำกัดในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จึงทำให้ไม่สามารถค้นคว้าได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนและแยกแยะได้ว่าประโยคไหนใช้ไวยากรณ์ละตินประโยคใดไม่ใช้ ผู้วิจัยจึงไม่สามารถไม่เข้าใจโครงสร้างภาษาละตินและไม่สามารถเก็บฉันทลักษณ์ในส่วนนี้ไว้ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ไวยากรณ์ละตินในการประพันธ์มหากาพย์ *Paradise Lost*
2. ขยายขอบเขตการวิจัยโดยวิจัยมหากาพย์ *Paradise Lost* ให้ครบทุกเล่มและอาจรวมถึง *Paradise Regained* ซึ่งเป็นผลงานกวีนิพนธ์ที่ต่อเนื่องกับ *Paradise Lost* ด้วย
3. ศึกษามหากาพย์เรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งแต่งในยุคใดยุคหนึ่ง
4. ศึกษาผลงานกวีนิพนธ์เล่มอื่นซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพระเจ้าในศาสนาคริสต์ หรือพระเจ้าในศาสนาอื่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เกอร์เบอร์, เอช. เอ. ตำนานเทพกรีกและโรม. แปลโดย อุทัย สีนุสสาร. กรุงเทพฯ:

เอ. อาร์. อินฟอร์เมชัน แอนด์ พับลิเคชัน, 2549.

แกรสมิค, จอห์น ดี. มาระโก. BKC 14 เล่ม. แปลโดย ปฎิมา เอื้อศรี. กรุงเทพฯ:

ศูนย์ที่รันนัส, 1998.

ดารณี เมืองมา, เทพนิยายและตำนานกรีกโบราณ. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง, 2544.

นพวรรณ พันธุเมธา, ดร. คลังคำ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2547.

บัคกิงแฮม, เจมี. พลังแห่งชีวิต. กรุงเทพฯ: มูลินนิธิ อาร์เธอร์ เอส เดอมอส, 2004.

วรรณนา แสงอร่ามเรือง. ทฤษฎีและหลักการแปล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงาน

วิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

มานะ ชัยวงศ์โรจน์. ศาสนาของโลก. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์, 2544.

มาร์ติน, ยอห์น เอ. และ บลัม, เอ็ดวิน เอ. ลูกา ยอห์น. BKC 15 เล่ม. แปลโดย ปฎิมา เอื้อศรี.

กรุงเทพฯ: ศูนย์ที่รันนัส, 1998.

ยังเกิร์น, ปีเตอร์. หมายสำคัญ. แปลโดย ประพันธ์ หน่อราช. กรุงเทพฯ:

World Impact Bible Institute, 1997.

รอสส์, อัลเลน พี. และ ฮันนาร์, จอห์น ดี. ปฐมกาล อพยพ. BKC 1 เล่ม. แปลโดย

ชุมแสง เรื่องเจริญสุข. กรุงเทพฯ: ศูนย์ที่รันนัส, 1999.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ – ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:

ราชบัณฑิตยสถาน, 2545.

วัลยา วิวัฒน์ศร. การแปลวรรณกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

วิเชียร เกษประทุม, รศ. ลักษณะคำประพันธ์ไทย (ฉันท์ลักษณะ). กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา, 2546

ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. พจนานุกรมออกซฟอร์ด –

ริเวอร์ บุ๊คส์. กรุงเทพฯ: ดวงกลมสมัย, ไม่ระบุ.

สัญญาวิ สายบัว. หลักการแปล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,

2542.

สมศักดิ์ ชูสงฆ์. พระคริสต์พิชิตซาตาน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : กนกบรรณสาร, 2546.

สมาคมพระคริสตธรรมไทย. พระคริสตธรรมคัมภีร์ไทย-อังกฤษ. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ:

สมาคมพระคริสตธรรมไทย, 2546.

สุชุมาลัย รัชตะนันท์. เอกสารประกอบการเรียนวิชาการฝึกแปลจากภาษาต่างประเทศ

เป็นภาษาไทย. ปีการศึกษา 2546.

อาจิน จันทน์พร. วรรณคดีในวรรณคดี. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ปิ่นอักษร, 2546.

แอนเดอร์สัน, นีล ที. ชัยชนะเหนือความมืด แปลโดยลือคัซาร์ จัน, ดร.; วาสนา อยู่กิม

และ เฮเลน ยังก์. กรุงเทพฯ: กนกบรรณสาร, 1997.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

Allen, Sture. Translation of Poetry and Poetic Prose: Proceeding of Nobel Symposium 110. Singapore: World Scientific, 2002.

Bassnett, Susan. Translation Studies. London and New York: Routledge, 1991.

Bickley, H. A Heritage Biography: John Milton. London: Independent Press, 1961.

“blank verse.” [Online] Available from: <http://www.answers.com/> [2005, September 14]

“blank verse.” [Online] Available from: <http://en.wikipedia.org> [2005, September 14]

Bradford, Richard. The Complete Critical Guide to John Milton. London and New York: Routledge, 2001.

Broadbent, John. Paradise Lost: Introduction. New York: Cambridge University Press, 1972.

Burgess, Antony. English Literature: A Survey for Students. 21st edition. London and New York: Longman, 1995.

Campbell, Gordon. John Milton: The Complete English Poems. London: David Campbell, 1992.

Chatraporn, Surapeepan. Poetry: An Introductory Study. Bangkok: Text Book Project of the Faculty of Arts Chulalongkorn University, 1996.

“epic.” [Online]. Available from: <http://www.answers.com/> [2005, August 3]

“epic.” [Online]. Available from: <http://en.wikipedia.org> [2005, August 3]

Holman, C. Hugh. and Harmon, William. A Handbook to Literature. 6th edition. New York: Macmilliam, 1992.

Harmon, William and Holman, C. Hugh. A Handbook to Literature. 8th edition. New Jersey: Prentice Hall, 1999.

“John Milton” [Online]. Available at: <http://en.wikipedia.org>

“John Milton.” [Online]. Available from: <http://gurunet.com>

Orgel, Stephen and Goldberg, Jonathan. The Oxford Authors: John Milton. Oxford and New York: Oxford University Press, 1990.

Newmark, Peter. A Textbook of Translation. New York: Prentice-Hall, 1988.

“Paradise Lost” [Online] Available from: <http://www.cliffsnotes.com> [2005, August 1]

“Paradise Lost” [Online] Available from: <http://www.paradiselost.org/> [2005, August 1]

“Paradise Lost” [Online] Available from: <http://www.sparknotes.com/poetry/paradiselost/>
[2005, August 1]

Patterson, Annabel. John Milton. London and New York: Longman, 1992.

Roberts, James L. Paradise Lost Notes. Nebraska: Cliff's Notes, 1963.

Stein, Arnold. On Milton's Poetry. New York: Fawcett, 1970.

Sparknote. Sparknote 101: Literature. New York. New York: Spark Publishing, 2004.

“The Copernican Model” [Online] Available from: <http://www.polaris.iastate.edu>
[2006, April 2]

“The Ptolemaic Model” [Online] Available from: <http://www.polaris.iastate.edu>
[2006, April 2]

“The Universe of Aristotle and Ptolemy” [Online] Available from:
<http://csep10.phys.utk.edu/astr161/lect/retrograde/aristotle.html> [2006, April 5]

Webber, Joan Malory. Milton and His Epic Tradition. Seattle and London:
University of Washington, 1979.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เล่มที่ 1

บรรทัด	ตัวบทต้นฉบับ	ตัวบทฉบับแปลถอดความ	ตัวบทฉบับแปลแบบร้อยกรอง
1	Of man's first disobedience, and the fruit	เรื่องราวของการตกสู่บาปและผล	เรื่องราวคราวเริ่มต้น คราวครั้งคนขัดปัญหา
2	Of that forbidden tree whose mortal taste	ของต้นไม้ต้องห้าม ครั้นมนุษย์กินเข้าไป	อีกผลต้นไม้พิษ พงศ์เราได้ลิ้มลอง
3	Brought death into the world and all our woe,	นำความตายและความทุกข์ทั้งหลายเข้ามาในโลก	มรณามาสู่โลก ความเศร้าโศกทุกข์ทั้งผอง
4	With loss of Eden, till one greater man	ต้องถูกขับออกจากสวนสวรรค์ จวบจนมหาบุรุษองค์หนึ่ง	สิ้นสวนสวรรค์ครอง จวบจนคนเฝ้าดีจมา
5	Restore us, and regain the blissful seat,	มากู้เรา นำเราคืนสู่บัลลังก์แห่งความสุข	นำเราเข้าคืนดี คืนสู่ที่แสนหรรษา
6	Sing, heavenly Muse, that, on the secret top	ขอเทพธิดามิวส์ลับขานจากยอดเขาลับ	ศรีศิลป์เทพธิดา ² ขับคีตาจากคีขร
7	Of Oreb, or of Sinai, didst inspire	บนภูเขาไฮเรบ หรือซีนาย ผู้ดลใจ	ดลใจ ณ ซีนาย ไฮเรบไซรัอีกนามกร
8	That Shepherd who first taught the chosen seed	เมษบาลผู้สั่งสอนชนชาติที่พระเจ้าทรงเลือก	เมษบาลผู้สั่งสอน ชาติพระองค์ทรงเลือกไว้ ³
9	In the beginning how the heaven and earth	.ในปฐมกาล ฟ้าสวรรค์และแผ่นดินโลก	ในคราปฐมกาล สรวงสถานผืนไพท
10	Rose out of chaos : or, if Zion hill	อุบัติจากความวุ่นวายได้อย่างไร หรือหากภูเขาศิโยน	กำเนิดเกิดอย่างไร เลื่อนลับจากความวุ่นวาย

¹ หมายถึงพระเยซู

² เทพธิดาแห่งศิลปะในตำนานกรีก มิวส์เป็นกลุ่มเทพธิดา มีทั้งสิ้น 9 องค์

³ หมายถึงโมเสสกับชาวอิสราเอล โมเสสเป็นผู้เผยพระวจนะคนแรกที่บันทึกไว้ในพระคัมภีร์ โมเสสเป็นผู้นำชนชาติอิสราเอลเดินทางออกจากแผ่นดินอียิปต์ ไปยังแผ่นดินคานาอันซึ่งเป็นแผ่นดินที่พระเจ้าทรงสัญญาให้อิสราเอลครอบครองคานาอัน

11	Delight thee more, and Siloa's brook that flowed	เป็นที่โปรดปรานของท่านมากกว่า อีกลำธารไซโลที่ไหล	แม่น้ำโปรดศิโยน ⁴ ไหล สถิตยไซโล ⁵ เหนือธารสาย
12	Fast by the oracle of God, I thence	รีเลียบวิหารของพระเจ้า กระนั้นข้า	ไหลรีเลียบวิหาร เลียบวิหารจอมราชา
13	Invoke thy aid to my adventurous song,	วิงวอนให้ท่านช่วยในการแต่งบทเพลงอันเกรียงไกร	บทเพลงอันเกรียงไกร ขอท่านไซริให้ช่วยข้า
14	That with no middle flight intends to soar	ด้วยมิปรารถนาจะทะยานเพียงครึ่งทาง	ด้วยมิปรารถนา ทะยานขึ้นแค่ครึ่งทาง
15	Above the Aonian mount, while it pursues	เหนือยอดเขาเฮลิคอน ในดินแดนเอโอเนียใน	ยังยอดเฮลิคอน ⁶ เหนือสิ่งขรไม่ละวาง
16	Things unattempted yet in prose or rhyme.	ในสิ่งที่ยังไม่เคยมีผู้ใดกล้าลองไม่ว่าจะเป็น ร้อยแก้วหรือร้อยกรอง	สิ่งไรใครเคยสร้าง ทั้งร้อยแก้วกานต์กีวี
17	And Chiefly thou, O spirit, that dost prefer	อีองค์พระวิญญาณผู้ยิ่งใหญ่ ผู้ทรงโปรดปราน	อีวิญญาณยิ่งใหญ่ ให้โปรดปรานสถิตที่
18	Before all temples the upright heart and pure,	ใจเที่ยงตรงและบริสุทธิ์ยิ่งกว่าวิหารทั้งปวง	จิตเที่ยงวิสุทธิฤดี แฝวล้ำกว่าอารามใด
19	Instruct me, for thou know'st; Thou from the first	โปรดสอนข้าด้วยว่าทรงเป็นผู้รู้ ตั้งแต่ตอนแรก	ขอวอนโปรดสอนข้า ด้วยว่าองค์ทรงรอบรู้
20	Wast present, and, with mighty wings outspread	ทรงดำรงอยู่ และด้วยปีกอันทรงพลัง	แต่ต้นดำรงอยู่ ปีกกว้างใหญ่มโหฬาร
21	Dove-like sat'st brooding on the vast abyss ,	สัณฐานเหมือนนกพิราบ ปกคลุมอยู่เหนือ	ปีกดุจพิราบปก กอดกอดวากาศไพศาล

⁴ ชื่อภูเขาศักดิ์สิทธิ์ ภูเขาแห่งนี้ตั้งอยู่ใกล้กรุงเยรูซาเล็มซึ่งเป็นนครศักดิ์สิทธิ์ของพวกเขา เชื่อกันว่าเป็นที่ประทับของพระเจ้า

⁵ ลำธารไซโลเป็นชื่อลำธารศักดิ์สิทธิ์

⁶ ยอดเขาเฮลิคอน ในดินแดนเอโอเนียเชื่อกันว่าเป็นที่สถิตของเทพธิดามิวส์

22	And mad'st its pregnant : what in me is dark	และทรงอุ้มครรภ์: ข้ามีมืดมนไม่เข้าใจ	อุ้มครรภ์บริบาล เผยแก่ข้าผู้มีมืดดำ
23	Illumine, what is low raise and support:	โปรดประทานความกระจ่าง ประทานสติปัญญา ให้กับข้าผู้โง่เขลาและช่วย	ฉายแสงแจ้งไฟรู เกื้อหนุนผู้เขลาด้วยต่ำ
24	That, to the height of this great argument,	เพื่อยกข้อโต้แย้งอันยิ่งใหญ่ครั้งนี้	โปรดส่งเสริมข้าทำ การโต้แย้งอันยิ่งใหญ่
25	I may assert eternal providence ,	ข้าจะสามารถประกาศพระมหากุณาธิคุณอันเป็น นิรันดร์	ประกาศกรุณาคุณ เกื้อการุณย์นิรันดร์ไป
26	And justify the ways of God to men.	และพิสูจน์ว่าทางที่พระเจ้าเตรียมไว้ให้กับมนุษย์ เป็นทางที่ชอบธรรม	พิสูจน์มรรคาให้ ต่อมมนุษย์ยุติธรรม
27	Say first – for heaven hides nothing from thy view	ตรัสเถิด ด้วยสวรรค์มิได้ปิดบังสิ่งใดจากสาย พระเนตรของพระองค์	โปรดตรัสด้วยทรงเห็น มีซ่อนเร้นทั่วสวรรค์
28	Nor the deep tract of hell – say first what cause	นรกขุมลึกก็หาได้ไม่ ตรัสเถิด สิ่งใดเป็นสาเหตุ	นรกานต์ดุจเดียวกัน โปรดตรัสเถิดถึงเหตุที่
29	Moved our grand parents, in that happy states,	ทำให้บรรพบุรุษของเรา ในสภาพอันสุขสันต์	คลให้ต้นตระกูล ⁷ สุขไปบุญลย์พร้อมดี
30	Favoured of heaven so highly, to fall off	เป็นที่โปรดปรานยิ่งของสวรรค์ กระทำบาป	สวรรค์โปรดปรานเยี่ยงนี้ กระทำบาปต่อพระองค์
31	From their creator, and transgress his will	ต่อพระเจ้าผู้สร้าง และละเมิดเจตนารมณ์ของพระองค์	ผิดต่อพระเจ้าผู้สร้าง กระด้างละเมิดพระประสงค์

⁷ หมายถึงอาดัมและเอวา มนุษย์คู่แรก

32	From one restraint, lords of the world besides.	ข้อห้ามเพียงข้อเดียว หน้าซ้ำ มนุษย์เป็นผู้ปกครองโลก	บัญชาเดียวให้อำรง เป็นถึงผู้ครองโลกา
33	Who first seduced them to that foul revolt?	ใครล่อลวงให้พวกเขาก่อการกำเริบอย่างชั่วช้าครั้งนั้น	ใครกันเล่าลวงล่อ ให้ก่อกำเริบชั่วช้า
34	The infernal serpent; he it was whose guile,	อสรพิษจากนรก อุบายของเขา	สปีปะจากนริยา ลวงด้วยเล่ห์เพทุบาย
35	Stirred up with envy and revenge, deceived	กระตุ้นโดยแรงริษยาและความพยาบาท หลอกลวง	รุมเร้าด้วยริษยา ลวงด้วยพยาบาทมาดร้าย
36	The mother of mankind, what time his pride	มารดาแห่งมนุษยชาติ คราที่ความหยิ่งของตน	มารดาแห่งหญิงชาย ^๘ ตั้งแต่ครั้งเพราะผยอง
37	Had cast him out from heaven, with all his host	ทำให้เขาถูกขับออกจากสวรรค์ พร้อมกับเหล่า	ถูกขับจากสวรรค์ พร้อมด้วยกันกับพวกพ้อง
38	Of rebel angels, by whose aid, aspiring	ทูตสวรรค์กบฏ โดยความช่วยเหลือของทูตสวรรค์กลุ่มนี้ ซาดานัจิงเหิมเกริม	เห่อเหิมทะยานปอง เพราะเทวาขบถเกื้อ
39	To set himself in glory above his peers,	ตั้งตนให้มีเกียรติเหนือผองเพื่อน	ในบรรดาเพื่อนพ้อง ตั้งตนครองขึ้นอยู่เหนือ
40	He trusted to have equalled the most high,	เขาแน่ใจว่าเทียมพระผู้สูงสุด	ซาดานัจิงใจเชื่อ องค์สูงสุดเท่าเทียมมัน
41	If he opposed, and with ambitious aim	หากตั้งตนเป็นปรปักษ์ และด้วยความมาดหมายทะเยอทะยาน	หากว่าเขาขึ้นขัด ทะยานงัดข้อประชัน
42	Against the throne and monarchy of God,	ต่อต้านบัลลังก์และราชาธิปไตยของพระเจ้า	ต้านบัลลังก์ราชันย์ ราชาธิปไตยองค์พระเจ้า

^๘ หมายถึงเอวา สตรีคนแรกที่พระเจ้าสร้าง

43	Raised impious war in heaven and battle proud,	ก่อสงครามในสวรรค์โดยไม่เจียมตัว และรบด้วย ความโอหัง	ในสวรรค์ก่อสงคราม รบด้วยความโอหังเจ้า
44	With vain attempt. Him the almighty power	พยายามโดยไม่เกิดผล เขาถูกองค์ผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์	พยายามโดยสูญเปล่า เขาถูกองค์ทรงฤทธา
45	Hurled headlong flaming from the ethereal sky.	เหวี่ยงหัวทิมไฟลุกท่วมตัวจากฟ้าสวรรค์	เหวี่ยงทิมอัคคีผลาญ สั่งขาร่วงจากชั้นฟ้า
46	With hideous ruin and combustion, down	พร้อมซากปรักหักพังไหม้เกรียมน่ารังเกียจ ร่วง หล่น	กับซากปรักพา ร่วงลงมาพร้อมพร้อมกัน
47	To bottomless perdition, there to dwell	สู่รกรกฏมิไร้กันบึง ทิ้งไว้ที่นั่น	สู่โลกันตร์ไร้กันบึง จึงถูกทิ้ง ณ ที่นั่น
48	In adamant chains and penal fire,	ในพันธนาการแข็งแกร่งดุจหินผาและไฟลงทัณฑ์	เผาด้วยธุมเหตุทัณฑ์ พันธนาอันแกร่งกล้า
49	Who durst defy the omnipotent to arms.	ผู้บังอาจทำสู้กับองค์ผู้ทรงฤทธานุภาพสูงสุด	ผู้บังอาจต่อกร เอกอมรทรงฤทธา
50	Nine times the space that measures day and night	ชั่วระยะเวลาเก้าวันเก้าคืน	ร่วงหล่นชั่วเวลา เก้าทิวาเก้าราตรี
51	To mortal men, he with his horrid crew	ของมนุษย์ ลูซิเฟอร์พร้อมด้วยพรรคพวกผู้โหดชั่ว	ลูซิเฟอร์ เลวร้าย พร้อมสหายชั่วอัปรีย
52	Lay vanquished, rolling in the fiery gulf,	นอนสิ้นฤทธิ์ เกือบกลิ้งในอ่าวเพลิง	ไสยาสน์สิ้นฤทธิ์ เกือบกลิ้งในอ่าวอัคินิน
53	Confounded, though immortal: but his doom	พ่ายแพ้ มาตรแมนเป็นอมตะ แต่ความพินาศ	แม้เป็นอมตา หากทว่าฉิบหายสิ้น
54	Reserved him to more wrath; for now the thought	ยังทำให้เขาพิโรธ ด้วยว่าบัดนี้ ความค้ำใจถึง	ยังพิโรธด้วยพึงภินท์ บัดนี้ คะเนิงใคร่ครวญคิด

⁹ ชื่อเดิมของซาตาน เมื่อครั้งยังเป็นทูตสวรรค์ชั้นเซราฟิม ลูซิเฟอร์หมายถึง เจ้าแห่งแสง

55	Both of lost happiness and lasting pain	ความสุขที่สูญหายไปและความเจ็บปวดชั่วนิรันดร์	เจ็บปวดแทนสุขสันต์ กาลชั่วกลับเป็นเนืองนิจ
56	Torments him; round he throws his baleful eyes,	ทรมานเขา เขากวาดดวงตาระทมทุกข์ไปรอบๆ	กวาดเนตรไปทั่วทิศ ระทมทุกข์ทรมาน
57	That witnessed huge affliction and dismay,	ดวงตาที่เคยเห็นความทุกข์อาดูรสาหัส	อาดูรสาหัสนัก เคยมลักด้วยนัยนา
58	Mixed with obdurate pride and steadfast hate;	เจือทริฐีและความเกลียดชังมั่นคง	แทรกทริฐีมิจฉา เจือชิงชังอย่างแน่วแน่
59	At once, as far as angels ken. He views	ทันใดนั้น ไกลสุดสายตาของทูตสวรรค์ เขามองเห็น	ทัศนาด้วยสุเรนทร พลันสังเกตที่ไกลแล
60	The dismal situation waste and wild:	สถานการณ์ชวนหดหู่ เปลี่ยวร้าง	สภาพชวนท้อแท้ ร้างเปลี่ยวไร้สิ่งใดดี
61	A dungeon horrible, on all sides round,	คุกใต้ดินน่าพรั่นพรึง ทุกสารทิศ	คุกใต้ดินน่ากลัว รอบตัวทุกทิศที่นี้
62	As one great furnace flamed, yet from those flames	ดุจเตาหลอมโลหะไปใหญ่ไฟลุกโพลง แต่เปลวไฟนั้น	ดุจเตาหลอมอัคนี ผิดกันที่เพียงเปลวไฟ
63	No light, but rather darkness visible	อับแสง เป็นเพียงมืดสลัว	ไร้แสงแจ่มกระจ่าง สว่างสลัวมิเรื่องไร
64	Served only to discover sights of woe,	พอให้เห็นสภาพความทุกข์	สว่างเพียงพอให้ เห็นสภาพทรมาน
65	Regions of sorrow, doleful shades, where peace	ดินแดนแห่งความโทมัส เจือมเงาแห่ง ความเศร้าโศก ที่ซึ่งความสงบ	เขตคามแห่งระทม มีอาจสมสงบศานต์
66	And rest can never dwell, and hope never comes	และการผ่อนพักมีอาจสถิต และความหวังมิมา เยือน	ผ่อนพักมิพบพาน ความหวังไม่ย่างกรายเยือน
67	That comes to all, but torture without end	ความหวังที่มาเยือนทุกคน มีแต่ ความทุกข์ทรมานไม่รู้จบ	หวังอันทุกผู้พบ สบเพียงทุกข์ไม่ลบเลื่อน

68	Still urges, and a fiery deluge, fed	กระเสือกกระสน และไฟลุกท่วมได้เชื้อ	ดาวดินเสือกสนเผื่อน เตโชชินอัคนี
69	With ever-burning sulphur unconsumed:	จากกำมะถันที่เผาไหม้หมดสิ้น	ได้เชื้อกำมะถัน อันลุกไหม้หมดมิมิ
70	Such place eternal justice had prepared	ที่เช่นนี้ พระผู้ทรงยุติธรรมเป็นนิจทรงจัดเตรียมไว้	สถานที่เยี่ยงนี้ องค์ทรงธรรมตระเตรียมไว้
71	For those rebellious; here their poison ordained	สำหรับกบฏ ณ ที่แห่งนี้ พิษสงของพวกเขา ถูกกำหนดให้	สำหรับพวกกบฏ ๓ กำหนดพิษสงให้
72	In utter darkness, and their portion set,	อยู่ในความมืดมิด ที่ของเขาจัดไว้	ดำรงอยู่เพียงใน ความมืดมนอนธการ
73	As far removed from God and light of heaven	ห่างไกลจากพระเจ้าและแสงแห่งสวรรค์	ไกลห่างจอมราชนันย์ แสงสวรรค์อันฉายฉาน
74	As from the centre thrice to the utmost pole.	เป็นสามเท่าของระยะทางระหว่างใจกลางไปยัง สุดปลายแผ่นดินโลก	ตรีคูณจากกันดาล ไปยังสุดปลายโลกา
75	O how unlike the place from whence they fell!	โอ ช่างแตกต่างจากสถานที่ที่พวกเขาร่วงหล่น ลงมาเหลือเกิน	โอ ต่างอย่างใหญ่หลวง จากที่ร่วงหล่นลงมา
76	There the companions of his fall, o'erwhelmed	ตรงนั้น เพื่อนร่วมความพินาศ ภายท่วม	ตรงนั้น ผู้มิตรา ร่วมวินาศกายท่วมทับ
77	With flood and whirlwinds of tempestuous fire,	กระแสนวนแห่งเพลิงกาฬ	เพลิงกาฬโหมไซนคุ ระอุกระแสนวน
78	He soon discerns; and weltering by his side,	ไม่นานนัก ลูซิเฟอร์มองเห็นผู้ที่หมอบอยู่ข้างๆ เขา	ไม่นานซาตานยล ข้างตนคู้ยังไม่ไกล
79	One next himself in power, and next in crime,	คือผู้มีอำนาจรองจากเขา และชั่วร้ายรองลงมา	คือตัวรองหัวหน้า ทั้งชั่วร้ายรองลงไป
80	Long after known in Palestine, and named	เนิ่นนานต่อมา รู้จักกันในปาเลสไตน์และได้ชื่อว่า	เนิ่นช้าปาเลสไตน์ ในฉายารู้จักกัน
81	Beelzebub . To whom the arch-enemy	เบเอลเซบูล ผู้ซึ่งศัตรูตัวฉกาจ	ชื่อเบเอลเซบูล ผู้ศัตรูจากถัน

82	And thence in heaven called Satan, with bold words	นับแต่นั้นเป็นต้นมาถูกเรียกขานในสวรรค์ว่า ซาตาน เอ่ยถ้อยคำอันอาจหาญ	ในสรวงแต่บัดนั้น ขานซาตานเอ่ยวาจา
83	Breaking the horrid silence, thus began:	ยุติความเงียบอันน่าสะพรึงกลัว	ยุติความเงียบงัน อันน่าพรั่นด้วยพจนาน์ ถ้อยความอันหาญกล้า ทำลายความเงียบวังเวง
84	'If thou beest he – but O how fallen! How changed	'หากเจ้าใช่เขา แต่โอ ช่างตกต่ำ เปลี่ยนไปมาก	โอ หากเจ้าใช่เขา เจ้าตกต่ำลงเพียงไหน
85	From him, who in happy realms of light,	จากเขาผู้นั้น ผู้ในอาณาจักรแห่งแสง	จากเขาผู้นั้นใน อาณาจักรประภัสสร
86	Clothed with transcendent brightness, didst outshine	คลุมด้วยแสงทิพย์กระจ่าง สว่างกว่า	คลุมด้วยทิพย์อาภา สว่างกว่าหมื่นอมร
87	Myriads, though bright – if he whom mutual league,	ทูตสวรรค์ที่เจ็ดจ้านับหมื่น หากใช่เขาผู้เป็น พันมิตร	เจ็ดจ้าด้วยแสงสร หากใช่ผู้พันธมิตร
88	United thoughts and counsels, equal hope	สมคบคิดและให้คำปรึกษา วาดหวัง	หรือร่วมวาดหวัง ทั้งร่วมกันสมคบคิด
89	And hazard in the glorious enterprise,	และเผชิญอันตรายเท่าเทียมกัน ร่วมแผนการ อันเกรียงไกร	ร่วมเกริกไกรก่อกิจ เผชิญภัยในครานั้น
90	Joined with me once, now misery hath joined	เคยร่วมมือกับข้าแล้ว บัดนี้ ร่วมทุกข์ยาก	เคยร่วมมือกับข้า บัดนี้หนาทุกข์ด้วยกัน
91	In equal ruin; into what pit thou seest	ในความพินาศเหมือนกัน ร่วงสู่หล่มที่เจ้าเห็น	พินาศเท่าเทียมกัน หล่นสู่หล่มที่เจ้าทัศน์
92	From what height fallen: so much the stronger proved	จากที่สูง พิสูจน์ชัดแล้วว่าแกร่งกว่า	จากที่ตระหนางยิ่ง พิสูจน์จริงแกร่งกล้าชัด

93	He with his thunder: and till then who knew	พระองค์และสายฟ้าของพระองค์ แต่ก่อนนั้นใคร เล่าจะรู้	ฟ้าพาดอัสนีบาต อีกทั้งองค์จอมราชันย์
94	The force of those dire arms? Yet not for those,	พลังแห่งอาวุธร้าย นอกจากอาวุธนั้น	ศาสตราวุธร้ายกาจ เพียงอำนาจอาวุธนั้น
95	Nor what the potent victor in his rage	และพระพิโรธขององค์ผู้พิชิตผู้ทรงอำนาจ	แลพิโรธแห่งองค์นั้น ผู้พิชิตทรงเดชา
96	Can else inflict, do I repent, or change,	ก็มีอาจลงทัณฑ์ ฤฯเข้าเสียใจภายหลัง หรือเปลี่ยนใจ	ที่อาจลงโทษกรรม มีอวอร์ดฤดีข้า
97	Though changed in outward luster, that fixed mind,	แม้ความรุ่งโรจน์ภายนอกเปลี่ยน ใจแน่วแน่	แม้สุญสิริโสภา หทัยามิสยบ
98	And high disdain from sense of injured merit,	และความเสียหน้าจากกรรมที่ก่อความบอบช้ำ	ขายหน้าจากบาปกรรม ความบอบช้ำมิเลื่อนลบ
99	That with the mightiest raised me to contend,	ที่องค์ผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์ยกข้าขึ้นช่วงชิง	ที่องค์พระจอมภพ ยกข้าขึ้นชิงประมุข
100	And to the fierce contentions brought along	และนำสู่การช่วงชิงอันดุเดือด	ชิงชัยดุเดือดพล่าน นำสู่การสัประยุทธ์
101	Innumerable force of spirits armed,	กองกำลังวิญญาณติดอาวุธเหลือคณา	วิญญาณติดอาวุธ มากมายเกินนับคณา
102	That durst dislike his reign, and, me preferring,	ที่ไม่ชอบการปกครองของพระองค์ เข้าข้างข้า	ไม่ชอบ ฐ ปกครอง ฝักใฝ่ปองเข้าข้างข้า
103	His utmost power with adverse power opposed	ต่อต้านอำนาจสูงสุดด้วยอำนาจแห่งปรปักษ์	อำนาจอมิตรา ต้านเดชาหาใดทัน
104	In dubious battle on the plains of heaven,	ในสงครามที่มีเลศนัยบนแผ่นดินสวรรค์	ในศึกมีเลศนัย บนไพทพสวรรค์

105	And shook his throne. What though the field be lost?	และสิ้นคลอนบัลลังก์ของพระองค์ สมรภูมิตั้งนั้น ไร้ประโยชน์หรือ	คลอนบัลลังก์ราชันย์ หรือการยุทธ์จะเปล่าดาย
106	All is not lost – the unconquerable will,	ไม่ทั้งหมดดอก ใจแน่วแน่ที่มิยอมสยบ	ไม่ทั้งหมดดอกหนา หัทยาไม่ยอมพ่าย
107	And study of revenge, immortal hate,	และใคร่ครวญเรื่องการแก้แค้น ความเกลียดที่ไม่มี วันตาย	เกลียดชังมีคลอนคลาย ใคร่ครวญคิดแค้นต้องแก้
108	And courage never to submit or yield:	และความกล้าหาญไม่ยอมจำนนหรือยอมแพ้	กล้าหาญไม่จำนน มีอัปจนหรือยอมแพ้
109	And what is else not to be overcome?	แล้วจะมีอะไรอีกที่เราชนะไม่ได้	เจกนี้ชนะนั่นแล สิ่งใดฤาทำได้ชัย
110	That glory never shall his wrath or might gild him	เกียรตินี้พระพิโรธหรือฤทธานุภาพของพระองค์ ก็มีอาจ	เกียรตินี้มาตรโทษา หรือฤทธาจอมไผท
111	Extort from me. To bow and sue for grace	พรากไปจากข้า ที่จะก้มหัวแล้วร้องขอความเมตตา	มีอาจพรากเขาไป ให้ก้มเศียรขอเมตตา
112	With suppliant knee, and deify his power	คุกเข่าขอความกรุณา และเทิดทูนพระราชอำนาจ	วิงวอนคุกเข่าค้อม อ่อนน้อมอำนาจราชา
113	Who, from the terror of this arm, so late	เมื่อได้เผชิญความสยดสยองแห่งอาวุธของพระองค์	เคยพบฤทธิ์ศาตรา อันนำพรันหวนฤดี
114	Doubted his empire – that were low indeed;	ข้าเพิ่งเคลือบแคลงในราชอาณาจักรของพระองค์ อย่างนั้นช่างน่าอดสู	เพิ่งคิดเพิ่งสงสัย ในอาณาจักรภูมิ หากยอมทำเยี่ยงนี้ ช่างอดสูอนาจล้ำ
115	That were an ignominy and shame beneath	นั่นยิ่งเสื่อมเสียและน่าอายกว่า	เสื่อมศักดิ์ศรียิ่งร้าย น่าอัปอายเหลือเกินก้ำ
116	This downfall; since, by fate, the strength of gods,	ความล้มจมครั้งนี้ ด้วยอำนาจแห่งชะตา กำลัง แห่งเทพ	ครานี้ที่ตกต่ำ เนื่องอำนาจโชคราชาตา ด้วยกำลังพละ ทิพยเทวดา
117	And this empyreal substance, cannot fail;	และเลือดเนื้อแห่งสวรรค์มีอาจล้มเหลว	ไม่ล้มเหลวดอกหนา ด้วยเป็นเลือดเนื้อสวรรค์
118	Since, through experience of this great event,	เนื่องจาก หลังประสบเหตุใหญ่	หลังผ่านพ้นเหตุการณ์ อันอุฬารในครานี้

119	In arms not worse, in foresight much advanced,	กำลังรบมิด้อยลง แต่มองการณ์ไกลกว่าเดิม	กำลังยังครบครัน มองการณ์ไกลกว่าเดิมเล่า
120	We may with more successful hope resolve	เราน่าจะตั้งความหวังว่าจะประสบความสำเร็จมากกว่าครั้งก่อน	ตั้งใจให้ประสบ พบสำเร็จกว่าก่อนเก่า
121	To wage by force or guile eternal war,	ในการทำสงครามด้วยกำลังหรืออุบาย	กำลังหรือเล่ห์เรา รณรงค์มิเลิกล้ม
122	Irreconcilable to our grand foe,	มีอาจคืนดีกับศัตรูผู้ยิ่งใหญ่	มีอาจหวนคืนดี กับไพรีเอกบรม
123	Who now triumphs, and in the excess of joy	ผู้ซึ่งตอนนี้เป็นผู้ชนะ และเปี่ยมด้วยความชื่นชมยินดี	ยามนี้ได้ชัยชนะ ชื่นยินดีเปรมปรีดา
124	Sole reigning holds the tyranny of heaven.'	กตชั้ปกครองสวรรค์เพียงผู้เดียว'	เพียงลำพังพระองค์ ทรงขึ้นครองเอกเอกา ไฉ่ว่าสวรรค์ฟ้า ปกครองครอบกตชั้ข่ม'
125	So spake the apostate angel, though in pain,	ทูตสวรรค์ผู้ละทิ้งความเชื่อกล่าว แม้นเจ็บปวด	ทูตสวรรค์ผู้ทอดทิ้ง ความเชื่อจริงกล่าวดั่งนั้น
126	Vaunting aloud, but racked with deep despair;	ยังคุยโว แต่ร้าวรานด้วยความสิ้นหวังซ่านลึก	คุยโวเสียงดั่งลั่น แม้เจ็บปวดทรมาน ความสิ้นหวังกำจาย เจ็บเหลือหลายรวดร้าวราน
127	And him thus answered soon his bold compeer:	ครั้นแล้วสหายผู้อาจหาญจึงเอ่ยตอบ	เอ่ยตอบอย่างอาจหาญ สหายเอื่อนวิสัยหนา
128	'O Prince , O chief of many throned powers	'โอ ท่านเจ้า โอ ประมุขแห่งอำนาจเหนือราชบัลลังก์มากมาย	'อำนาจประมุขเจ้า เนาเหนือบัลลังก์ราชา

129	That led the embattled seraphim to war	ผู้นำขบวนรบเซราฟิมสู้สงคราม	นำขบวนสู้ยุทธนา เซราฟิม ¹⁰ สุวารักษ์
130	Under thy conduct, and in dreadful deeds	ภายใต้การนำของท่าน และกระทำการอันร้ายกาจ	ท่านเจ้าเป็นผู้นำ กระทำกิจร้ายยิ่งนัก
131	Fearless, endangered heaven's perpetual king,	โดยมีครันคร้าม คุกคามราชันย์นิรันดรแห่งสวรรค์	มีครันคร้ามขามเกรงพัก คุกคามราชาสวรรค์
132	And put to proof his high supremacy,	และทดสอบความยิ่งใหญ่สูงสุดของพระองค์	ทดสอบความยิ่งใหญ่ ขององค์ให้ว่าเหนือชั้น
133	Whether upheld by strength, or chance, or fate,	ไม่ว่ายืนหยัดได้ด้วยกำลัง หรือความบังเอิญ หรือชะตา	แกร่งกล้าจึงหยัดยืน บังเอิญฤาเพราะซาตา
134	Too well I see and rue the dire event	ข้าเห็นและหวอนรำลึกถึงเหตุการณ์อัน น่าสะพรึงกลัวอย่างแจ่มชัด	จำเหตุอันน่ากลัว เห็นด้วยตัวกับนัยนา
135	That, with sad overthrow and foul defeat,	เหตุการณ์นั้น ถูกโค่นล้มอย่างน่าเศร้าและพ่ายแพ้ อย่างอวยุติธรรม	ถูกโค่นน่าสงกา แพ้พ่ายอย่างมิเที่ยงตรง
136	Hath lost us heaven, and all this mighty host	เราต้องเสียสวรรค์ และทัพอันทรงพลังนี้	สูญเสียแดนนภา ทัพแกร่งกล้าพลาทรง
137	In horrible destruction laid thus low,	จมอยู่ในความพินาศอันน่าหวาดหวั่น	พินาศจมจ่อมลง น่าสะพรึงพรันหวั่นหวาด
138	As far as gods and heavenly essences	เท่าที่เทพและหน่อเนื้อแห่งสวรรค์	เท่าที่ทิพย์เทวะ หน่อเนื้อสวรรค์อาจพลาต
139	Can perish: for the mind and spirit remains	จะพินาศได้ แม้จิตใจและวิญญาณยัง	ถึงซึ่งความพินาศ แม้จะยังจิตวิญญาณ
140	Invincible, and vigour soon returns,	ยืนยง และเรี่ยวแรงจะคืนคงในไม่ช้า	อยู่ยั้งและยืนยง แรงคงคืนในไม่ช้า
141	Though all our glory extinct, and happy state	แม้รัศมีดับสูญ และสภาพเปี่ยมสุข	แม้รัศมีรา แลสภาพสุขล้ำนพัน

¹⁰ ทูตสวรรค์จำพวกหนึ่ง เซราฟิมมีลำดับชั้นสูงกว่าเครูบ แต่ต่ำกว่าอัครเทวดาธาอริบคี

142	Here swallowed up in endless misery.	ถูกกลืนด้วยความทุกข์ยากไม่รู้จบ	กลืนกลบไม่จบสิ้น เป็นอาจีนทุกข์หมองหม่น
143	But what if he our conqueror (whom I now	แต่หากพระองค์ ผู้ทรงพิชิตเรา (ผู้ซึ่งบัดนี้ข้า	หากผู้พิชิตรณ ที่บัดดลอัญขม
144	Of force believe almighty , since no less	เชื่อแล้วว่าทรงมหิทธิฤทธิ์ด้านกำลัง เพราะว่ากำลัง	เชื่อว่าทรงมหิทธิ กำลังฤทธิ์เลิศบรม
		ที่ดีอยกว่า	
145	Than such could have o'erpowered such	นั้น มีอาจเอาชนะกำลังของเราได้)	ฤทธิ์ด้อยมีอาจข่ม กำลังเรียวแรงฝ่ายเรา
	force as ours)		
146	Have left us this our spirit and strength entire,	ทิ้งให้เรามีจิตวิญญาณและพลังเต็มเปี่ยม	ทิ้งให้มีวิญญาณ ทั้งพลามิซบเซา
147	Strongly to suffer and support our pains,	มีกำลังเพื่อทนทรมานและรับความเจ็บปวด	มีเรียวแรงรับเอา ความเจ็บปวดทรมาน
148	That we may so suffice his vengeful ire,	ให้สาสมกับความโกรธาพยาบาทของพระองค์	ให้สมแค้นโกรธา พยาบาทขององค์ท่าน
149	Or do him mightier service as his thralls	หรือรับใช้พระองค์ในการที่ยิ่งใหญ่กว่าเดิมในฐานะ	ฤาในกิจไอฟาร รับใช้เป็นทาสพระองค์
		ทาสของพระองค์	
150	By right of war, whate'er his business be,	ด้วยสิทธิแห่งผู้ชนะสงคราม ไม่ว่าจะพระองค์จะมีกิจ	ด้วยสิทธิผู้ชนะ กิจใด ๓ จะประสงค์
		ใด	
151	Here in the heart of hell to work in fire,	ณ ใจกลางนรก ทำงานในกองไฟ	กลางนรกดำรง ทำการท่ามกลางอัคคี
152	Or do his errands in the gloomy deep?	ฤากระทำธุระของพระองค์ในหุบเหวมืดมน	ฤาทำพระธุระ ณ หุบเหวมืดมนนี้
153	What can it then avail though yet we feel	แล้วจะได้ประโยชน์อะไรเล่า ถึงเรารู้สึก	ประโยชน์อันใดมี มาตรมั่นเรารู้สึกว่า
154	Strength undiminished, or eternal being	ว่ากำลังมิถดถอย หรือเป็นอมตะ	กำลังมิถดถอย มิลดน้อยคงอมตา
155	To undergo eternal punishment?’	เพื่อรับโทษทัณฑ์ชั่วนิรันดร์ฤา	เพื่อรับทัณฑ์โทษา ชั่วนิรันดร์กระนั้นฤา’

156	Whereto with speedy words the arch-fiend replied:	มารร้ายตัวฉกาจเอ่ยตอบโดยพลัน	มารร้ายตัวฉกาจ กล่าวประภาษตอบโดยพลัน
157	Fallen cherub, to be weak is miserable,	‘เศรฐตกสวรรค์เอ๋ย ความอ่อนแอฉันน่าสงสาร	เศรฐ ¹¹ ตกสวรรค์ อ่อนแอฉันน่าเวทนา
158	Doing or suffering: but of this be sure –	ไม่ว่ากระทำหรือทนทุกข์ ก็จงแน่ใจเถิดว่า	กระทำฤาทุกข์ทน แน่ใจตนเสียเถิดว่า
159	To do aught good never will be our task,	การทำความดีมิใช่ภารกิจของเรา	การทำความดีหนา หาใช่ภาระเราไม่
160	But ever to do ill our sole delight,	แต่ความสำราญเดียวคือการชั่ว	หากแต่ความสำราญ ประการเดียวคืออัญไร
161	As being the contrary to his high will	ในฐานะปฏิบัติต่อพระประสงค์สูงส่งของพระองค์	ขัดขวางน้ำพระทัย อันสูงส่งองค์ภูบาล
162	Whom we resist. If then his providence	ผู้ที่เราต่อต้าน หากว่าพระมหากษัตริย์คุณ	หากกษัตริย์คุณ องค์การุณย์ที่เราต้าน
163	Out of our evil seek to bring forth good,	ต้องการก่อกำเนิดสิ่งดีจากความชั่วช้าของเรา	หากให้ทรงต้องการ ก่อสิ่งดีจากที่ร้าย
164	Our labour must be to pervert that end,	เราต้องทุ่มเทแรงบิดเบือนนั้นจุดหมาย	เราต้องทุ่มแรงเท เพื่อหันเหจากจุดหมาย
165	And out of good still to find means of evil;	และค้นหาพาหะความชั่วจากความดี	ความดีให้กลับกลายเป็นพาหะทุจริต
166	Which oft times may succeed, so as perhaps	หลายครั้งเข้าอาจสำเร็จ เผื่อ	หลายคราอาจสำเร็จ ประสิทธิ์การสำเร็จกิจ
167	Shall grieve him, if I fail not, and disturb	จะสร้างความโสมนัสให้พระองค์ หากข้ามิพลาด และบิดเบือน	ให้ทรงเศร้าตรมจิต หากข้าไม่พลาดพลั้งไป
168	His inmost counsels from their destined aim.	คำปรึกษาล้าลึกเสียจากจุดหมายที่กำหนดไว้	บิดเบือนคำปรึกษา ฐ ทรงตรากำหนดไว้
169	But see, the angry victor hath recalled	แต่เห็นไหม ผู้ชนะผู้พิโรธตรัสเรียก	แต่ดูนั่นเห็นไหม ผู้ได้ชัยทรงบัญชา
170	His ministers of vengeance and pursuit	ทูตแห่งความพยาบาทและอุตสาหะ	ให้ทูตพยาบาท อาฆาตอึกวิริยา

¹¹ เศรฐเป็นทูตสวรรค์จำพวกหนึ่ง มีระดับชั้นต่ำกว่าเซราฟิม

171	Back to the gates of heaven: the sulphurous hail,	กลับไปยังประตูสวรรค์ ลูกเห็บกำมะถัน	กลับคืนทวารฟ้า ส่วนลูกเห็บกำมะถัน
172	Shot after us in storm, o'erblown hath laid	พุ่งตามเราในพายุ พวยพุ่งขึ้น	พุ่งตามในพายุ ประทุพวยพุ่งพลัน
173	The fiery surge that from the precipice	คลื่นเพลิงรองรับเรา	คลื่นอัคนีพลัน พวยพุ่งขึ้นรองกายา
174	Of heaven received us falling ; and the thunder,	ที่ร่วงหล่นจากหน้าผาแห่งสวรรค์ และสายฟ้า	จากผาละลิวหล่น แต่เบื้องบนและสายฟ้า
175	Winged with red lighting and impetuous rage,	ฟาดแดงฉานและความกราดเกรี้ยวไม่ปราณี	ฟาดแดงฉานลงมา กราดเกรี้ยวโกรธไร้ปราณี
176	Perhaps hath spent his shafts, and ceases now	บางทีพระองค์อาจใช้สายฟ้าหมดแล้ว และบัดนี้หยุด	อาจใช้ไปสิ้นหมด พระองค์งด ณ บัดนี้
177	To bellow through the vast and boundless deep.	คำรณมายังเหวลึกอันกว้างใหญ่ไร้ขอบเขต	คำรณยังหุบที่ ไพศาลใหญ่ไร้ขอบเขต
178	Let us not slip the occasion, whether scorn	อย่าให้เราพลาดโอกาส ไม่ว่าจะเพราะทรงเหยียดหยาม	เราอย่าพลาดโอกาส มาตรหยามเหยียดเป็นสาเหตุ
179	Or satiate fury yield it from our foe.	หรือพระองค์พิโรธจนเกินพอ ฉวยโอกาสจากศัตรูของเรา	ฤาโกรธสาแก่เจต ให้เราฉวยโอกาสกัน
180	Seest thou yon dreary plain, forlorn and wild,	มองไปยังที่ราบว่างเปล่าด้านโน้น เปลี่ยวร้าง	ยลยังที่ราบว่างเปล่าเปลี่ยวร้างฟากกระนั้น
181	The seat of desolation, void of light,	ที่แห่งความโดดเดี่ยว อับแสง	สถานเปล่าเปลี่ยวอัน แสงริบหรืออับสลัว
182	Save what the glimmering of these livid flames	มีเพียงแสงริบหรี่ของเปลวไฟลุกโพลง	เปลวเพลิงลุกโพลงกล้า ให้อาภาเพียงหม่นมัว

183	Casts pale and dreadful? Thither let us tend	ส่องแสงสลัวและน่ากลัว ณ ที่นั่น ให้เราเคลื่อนพล	อับแสงอีกน่ากลัว ณ ที่นั่น เคลื่อนพลไป
184	From off the tossing of these fiery waves;	เลิกเกลือกกิ้งบนคลื่นเพลิง	เลิกกระสนกระเสือก กิ้งเกลือกบนคลื่นไฟ
185	The rest, if any rest can harbour there;	ที่เหลือ ถ้าจะมีใครอาศัยอยู่ที่นี้ได้	ส่วนที่เหลือนั้นไซ้ร้ หากอาศัยได้ที่นี้
186	And, re-assembling our afflicted powers,	และรวบรวมอำนาจแผ่วล้าขึ้นมาอีกครั้ง	รวบรวมอิทธิฤทธิ์ อันอดโรยชิ้นอีกที
187	Consult how we may henceforth most offend	หรือว่าจากนี้ไป เราจะสร้างความชุนเคืองสูงสุด	ปรึกษาหาทางที่ ให้เคืองชด้อย่างไรได้
188	Our enemy, our own loss how repair,	ให้ศัตรูของเราได้อย่างไร แก้ไขความสูญเสีย ของเราได้อย่างไร	แก่องค์ปัจจามิตร คิดแก้ไขที่เสียไป
189	How overcome this dire calamity,	จะผ่านพ้นหายนะอันร้ายกาจได้อย่างไร	จะต้องทำไฉน จึงผ่านพ้นหายนะ
190	What reinforcement we may gain from hope,	ความหวังจะเสริมเรี่ยวแรงอย่างไรบ้าง	ความหวังอันใดบ้าง หาหนทางเสริมพละ
191	If not, what resolution from despair.'	หาไม่ เราจะได้ปณิธานใดจากความสิ้นหวัง'	ถ้าความสิ้นหวังจะ ให้ปณิธานใดแก่เรา'
192	Thus Satan, talking to his nearest mate,	ซาตานพูดกับมิตรใกล้ชิดที่สุดดังนี้	ซาตานเอ่ยพจี กับมิตรที่สุดชิดใกล้
193	With head uplift above the wave, and eyes	ยกศีรษะขึ้นเหนือคลื่นเพลิง และดวงตา	ยกศีรษะขึ้นไป พันคลื่นเพลิงและดวงตา
194	That sparkling blazed; his other parts besides	เป็นประกายคุโชน ส่วนอื่นของร่างกาย	ลุกโชนประกายเรื่อ ส่วนที่เหลือของกายา
195	Prone on the flood, extended long and large,	ทอดอยู่บนกระแสเพลิง เหยียดยาวใหญ่โต	ทอดบนัจจิม่า โอฟาริกมโหฬาร
196	Lay floating many a rood, in bulk as huge	ลอยอยู่เหนือพื้นที่หนึ่งรูต ใหญ่	ลอยอยู่เหนือพื้นที่ หนึ่งรูต ¹² นิมหาคาล
197	As whom the fables name of monstrous size,	เท่ากับผู้ที่นิทานเลื่องลือว่าร่างยักษ์	เทียบคนในนิทาน เลื่องลือว่ามหึมา
198	Titanian or Earth-born, that warred on Jove,	ไททันหรือกำเนิดจากธรณี ผู้สู้รบกับโจฟ	กับโจฟ ¹³ ประจัญประจัญ ไททัน ¹⁴ เกิดจากธรา

¹² มาตราวัดแบบ โบราณ เท่ากับประมาณ 6 – 8 หลา

199	Briareos or Typhon, whom the den	ไบอารีออสหรือไทฟอน ผู้ที่คุกใต้ดิน	ไทฟอน ¹⁵ ฤาไบอา รีออส ¹⁶ ในคุกของจำ
200	By ancient Tarsus held, or that sea-beast	ในสมัยโบราณ ทาร์ซุสคุมขังไว้ หรือสัตว์ทะเล	ทาร์ซุสคุมขังไว้ ในสมัยโบราณว่า หรือสัตว์ทะเลน้ำ หวังสมุทรซาลาลัย
201	Leviathan, which God of all his works	เลวีอาธาน ซึ่งในบรรดาสรรพสิ่งที่พระเจ้า	เจ้าเลวีอาธาน ¹⁷ ที่พระองค์ทรงสร้างให้
202	Created hugest that swim the ocean stream;	ทรงสร้าง เป็นสัตว์ใหญ่ที่สุดที่ว่ายน้ำอยู่ใน กระแสสมุทร	เป็นสัตว์สุดโตใหญ่ ในบรรดาสัตว์ทะเล
203	Him, haply slumbering on the Norway foam,	มัน หลับไหลบนเกลียวคลื่นในทะเลนอร์เวย์	บนเกลียวคลื่นนิทรา ในสาครสมุทรนอร์เวย์
204	The pilot of some small night-foundered skiff,	คนนำร่องของเรือสคิปบางลำที่อัปปางลง ในยามค่ำคืน	คนนำร่องไขว่เขว เรืออัปปางกลางราตรี
205	Deeming some island, oft, as seamen tell,	คิดว่าเป็นเกาะอยู่บ่อยครั้ง เหมือนที่ทะเลสาบแล้ว	มักหลงเข้าใจผิด คิดว่าเกาะกลางนที ดังหมู่เกาะสาบ เล่าขวัญชวนสู่กันฟัง
206	With fixed anchor in his scaly rind,	สมอเรือปักอยู่ในผิวเป็นเกล็ด	สมอเรือปักแน่นแนบ ในแผ่นเกล็ดหุ้มหนัง
207	Moors by his side under the lee, while night	เทียบเรือที่ด้านข้างของมันในดำนับลม ยามราตรี	นำเรือเทียบข้างฝั่ง ด้านับลมยามวิกาล
208	Invests the sea, and wished morn delays;	ปกคลุมท้องทะเล และหวังว่ารุ่งเช้าจะเนิ่นช้าไป	ห่มคลุมผืนสาคร หวังรุ่งผ่นยืดยาวนาน
209	So stretched out huge in length the arch-fiend	ศัตรูตัวฉกาจทอดกายเหยียดยาวใหญ่โตเช่นนี้แล	ศัตรูมโหฬาร ทอดสังขารโฬารใหญ่

¹³ โจฟหรือจูปีเตอร์ เป็นชื่อโรมันของราชาแห่งทวยเทพ เทพองค์นี้มีชื่อกรีกว่าเซอุส โจฟเป็นเทพแห่งท้องฟ้า มีอาวุธคือสายฟ้า

¹⁴ เป็นบุตรและธิดาของไกอา และ ยูเรนัส หัวหน้าของพวกไททันคือ โครนัส โครนัสโค่นล้มยูเรนัสบิดาของตน แล้วขึ้นดำรงตำแหน่งจอมเทพ ต่อมาโครนัสและพวกไททันพ่ายแพ้ เซอุสหรือ โจฟซึ่งเป็นบุตรของเขาเอง

¹⁵ บุตรคนสุดท้ายของไกอา

¹⁶ เป็นสัตว์ประหลาดในตำนานกรีก มี 50 หัว 50 แขน ไบอารีออส มีฝาแฝดอีก 2 คน มารดาคือไกอา เทพแห่งดิน ส่วนบิดาคือ ยูเรนัส เทพแห่งท้องฟ้า

¹⁷ เป็นสัตว์ทะเลชนิดหนึ่งในพระคัมภีร์ พระคัมภีร์บอกว่าเป็นสัตว์ใหญ่ที่สุดในทะเล

	lay,		
210	Chained on the burning lake; nor ever thence	ถูกตรึงไว้ในทะเลสาบเพลิง จนถึงบัดนั้นยังมีได้	ตรึงในบึงอัคคี ถึงบัดนี้ยังมีได้
211	Had risen, or heaved his head, but that the will	ลุกขึ้น หรือผงกหัว แต่ด้วยเจตนาธรรมณ์	ยกเศียรถูกลูกไป แต่ประสงค์ขององค์จอม
212	And high permission of all-ruling heaven	และความยินยอมจากเบื้องสูงโดยผู้ปกครองสวรรค์	บรมกษัตรา แห่งนภาทรงยินยอม
213	Left him at large to his own dark designs,	ปล่อยยให้เขาเป็นอิสระเพื่อวางแผนร้าย	ให้อิสระพร้อม เพื่อวางแผนการณ์ชั่วช้า
214	That with reiterated crimes he might	การกระทำผิดซ้ำซากอันอาจเป็นเหตุให้เขา	ผิดซ้ำย้าอยู่นั้น อันอาจเป็นสาเหตุพา
215	Heap on himself damnation, while he sought	สุ่มทณฑ์นรกที่ตน ขณะที่เขาพยายาม	สุ่มทณฑ์นรียา ขณะที่เสาะแสวง
216	Evil to others, and enraged might see	ทำชั่วต่อผู้อื่น และอาจเดือดดาลเมื่อเห็น	ทำเลวทรมามั่วช้า อาจโกรธาเมื่อเห็นแจ้ง
217	How all his malice served but to bring forth	ว่าเล่ห์เพทุบายของเขา กลับนำมาซึ่ง	เล่ห์ร้ายตลบตะแลง กลับกลายเป็นนำมาซึ่ง
218	Infinite goodness, grace and mercy, shown	ความดี พระคุณและพระกรุณาไม่มีสิ้นสุด สำแดง	ความดีและพระคุณ พระการุณย์สุดลึกซึ้ง
219	On man by him seduced, but on himself	แก่มนุษย์ที่ถูกเขาล่อลวง ส่วนตัวเขา	เพราะถูกล่อลวงจึง สำแดงมอบแต่มานพ
220	Treble confusion, wrath, and vengeance poured.	ความสับสน พระพิโรธ การแก้แค้นหลังไหลเป็นตรีคุณ	ส่วนเขาจักได้รับ ความสับสนพิโรธพบ การแก้แค้นประสบ เป็นสามเท่าตรีคุณเอย
221	Forthwith upright he rears from off the pool	เขาพลันผุดลุกขึ้นจากแอ่ง	ซาตานพลันลุกผุด อุดกายขึ้นจากหล่มนั้น
222	His mighty stature; on each hand the flames	ร่างกายใหญ่โต ด้วยมือสองข้าง	กายาใหญ่มหันต์ ด้วยหัตถาทั้งสองข้าง

223	Driven backward slope their pointing spires, and, rolled	ลดระดับปลายยอดเพลิงลดลง และม้วนเป็นเกลียว	ลดระดับยอดไฟ และม้วนให้เป็นเกลียวพลาจ
224	In billows, leave i' the midst of a horrid vale.	คลื่น ยับยั้งเพลิงไว้ในหุบเขาอันร้ายกาจแห่งหนึ่ง	สะกดอัคคีวาง ยั้งไว้ในหุบคีรี
225	Then with expanded wings he steers his flight	ครั้นแล้ว เขากางปีกโฉบบิน	ครั้นแล้วเจ้าซาตาน ทะยานบินกางปีกคลี่
226	Aloft, incumbent on the dusky air,	สูงเบื้องบน กลางอากาศมืดสลัวกดทับ	อากาศมืดริบหรี่ มีดมน่มมองมัวยับ
227	That felt unusual weight; till on dry land	ที่ดูเหมือนจะมีน้ำหนักมากกว่าอากาศทั่วไป จนถึงแผ่นดินแห้ง	อากาศเหมือนหนักกว่า ธรรมดากดลงทับ
228	He lights – if it were land that ever burned	เขาร่อนลง หากมีแผ่นดินใดลุกไหม้	ร่อนลงดินแห้งรับ ผิแผ่นดินใดลุกไหม้
229	With solid, as the lake with liquid fire,	ด้วยไฟแข็ง เจกเช่นทะเลสาบลุกไหม้ด้วยไฟเหลว	ด้วยอัคนีแข็ง เจกในแอ่งไฟเหลวไซรั
230	And such appeared in hue as when the force	พละกำลังเช่นนี้เจกเช่นในคราที่พลัง	กำลังเยี่ยงนี้ใน ครั้งกระนั้นคราพลา
231	Of subterranean wind transports a hill	ลมใต้ดินพัดพาเนินเขา	ลมใต้ดินไซยช้าย ยักกระสายเคลิออนภูผา
232	Torn from Pelorus, or the shattered side	ขาดจากพีโลรุส หรือด้านที่ถล่มลงมา	จากพีโลรุสมา หรือว่าด้านที่ถล่มลง
233	Of thundering Etna, whose combustible	ของภูเขาเอ็ดนาเมื่อครั้งคำรณ	ของภูเขาเอ็ดนา คราคำรณคำรามส่ง
234	And fuelled entrails, thence conceiving fire,	ข้างในของภูเขาติดไฟง่ายและเป็นเชื้อเพลิง พลันบังเกิดไฟ	ข้างในมเหงค์ เป็นเชื้อเพลิงติดไฟง่าย
235	Sublimed with mineral fury, aid the winds	มอดไหม้ด้วยเพลิงพิโรธแห่งภูเขาไฟ ลมช่วยพัด กระพือ	ภูเขาไฟแผดเผา กระพือร่าด้วยพระพาย
236	And leave a singed bottom all involved	เหลือไว้เพียงก้นบึงไหม้เกรียมปกคลุม	เหลือก้นบึงวอดวาย ลิมอดไหม้เป็นถ้ำถ่าน

237	With stench and smoke: such resting found the sole	ด้วยกลิ่นเหม็นและควัน ที่พำนักแห่งนี้รองรับฝ่า	อวลธูมาอัจริ นิเวศนี้ไว้รองรับทมาลย์
238	Of unblest feet. Him followed his next mate,	เท้าที่ไม่ได้รับพร สหายของเขาเดินตามซาตานไป	ที่ไร้พรประทาน เพื่อนย่างเท้าตามเขาไป
239	Both glorying to have scaped the Stygian flood	ทั้งคู่กระหิ้มใจที่ได้หนีจากไฟลุกท่วมดุจ แม่น้ำสติกซีในนรก	กระหิ้มปรีมกมล ได้หนีพ้นจากเปลวไฟ เผาจุดคงคาลัย สติกซีในอเวจี
240	As gods, and by their own recovered strength,	อย่างสมกับเป็นเทพ และได้รับกำลังของตนคืนมา	สมกับเป็นเทวะ รับพละคงคืนที่
241	Not by the sufferance of supernal power.	มิใช่ด้วยความยินยอมจากอำนาจแห่งสวรรค์	หาใช่ด้วยฤทธิ แห่งสวรรค์ยินยอมเฮย
242	'Is this the region, this the soil, the clime,'	'นี่หรือคือดินแดน ฝืนดิน ภูมิอากาศ'	นี่หรือคือแดนถิ่น ฝืนแผ่นดินภูมิอากาศ
243	Said then the lost archangel, 'this the seat	เทพบดีหลงหายเอ่ยขึ้น "นี่หรือคือที่	เทพหลงหายประภาษ "เช่นนี้หรือคือที่อยู่
244	That we must change for heaven, this mournful gloom	ที่เราต้องแลกกับสวรรค์ ความมืดมนชวนกำสรวล	แลกกับสรวงสวรรค์ ความมืดอันชวนหดหู่
245	For that celestial light? Be it so, since he	กับแสงสว่างจากสวรรค์ เขาเกิด ในเมื่อพระองค์	กับสรวงทิพย์ไพฑู แต่เขาเกิดในเมื่อให้
246	Who now is sovereign can dispose and bid	ผู้ซึ่งบัดนี้ทรงอธิปไตยสามารถกำหนดและกะ เกณฑ์	บัดนี้ครองอำนาจ ทรงสามารถกะเกณฑ์ได้
247	What shall be right: farthest from him is best,	ว่าสิ่งใดถูกต้อง ยิ่งไกลจากพระองค์ยิ่งดี	ว่าถูกต้องคือสิ่งใด ยิ่งไกลห่างก็ยิ่งดี

248	Whom reason hath equalled, force hath made supreme	พระองค์เองคือเหตุผล อำนาจทำให้พระองค์ยิ่งใหญ่	องค์เองคือเหตุผล ยิ่งใหญ่ล้นเพราะฤทธิ์
249	Above his equals. Farewell, happy fields,	เหนือกว่าผู้ที่เท่าเทียมกับพระองค์ ลาที่ สถานอันสุขสันต์	เหนือกว่าผู้สูสี ลาแล้วนิवासสุขสันต์
250	Where joy for ever dwells; hail, horrors, hail,	ซึ่งความยินดีดำรงอยู่เป็นนิจ มาเกิด ความน่าสะพรึงกลัว มาเกิด	ยินดีเสมอไป มาเกิดไซ้ความน่าพรั่น
251	Infernal world; and thou, profoundest hell,	โลกโลกันตร์ และเจ้า นรกขุมลึกที่สุด	โลกนรกโลกันตร์ และนรกลึกสุดใน
252	Receive thy new possessor – one who brings	จงรับผู้ครองคนใหม่ ผู้ที่	เจ้าจงยอมรับสู เจ้าผู้ครองพระองค์ใหม่
253	A mind not to be changed by place or time.	จิตใจ สถานที่หรือกาลเวลามีอาจแปรเปลี่ยน	ดวงมาลย์ สถานที่ใด อีกกาลไซ้มีอาจผัน
254	The mind is its own place, and in itself	จิตใจมีที่ของมันเอง และในตัวของมันเอง	จิตใจมีแห่งที่ ในฤตซ์ของมัน
255	Can make a heaven of hell, a hell of heaven.	สามารถสร้างสวรรค์ในนรก และนรกในสวรรค์	สร้างนรกในสวรรค์ และสุรบัถ์ในอเวจี
256	What matter where, if I be still in the same,	ที่ไหนไม่สำคัญ หากข้ายังเป็นเช่นเดิม	ที่ไหนไม่สำคัญ หากคงเดิมตัวข้านี้
257	And what I should be, all, but less than he	แล้วข้าจะเป็นเช่นไร สูงสุด แต่ด้อยกว่าพระองค์	จะเป็นเช่นใดไซ้ แม้สูงสุดยังด้อยกว่า
258	Whom thunder hath made greater? Here at least	ผู้ยิ่งใหญ่กว่าเพราะสายฟ้า อย่างน้อยที่สุด ณ ที่นี้	พระองค์ผู้ยิ่งใหญ่ ปกครองได้เพราะสายฟ้า อย่างน้อยที่สุดหนา ในนรกภูมินี้
259	We shall be free; The almighty hath not built	เราจะเป็นอิสระ พระผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์มิได้ทรงสร้าง	จักเป็นอิสระ ผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์
260	Here for his envy, will not drive us hence:	ที่แห่งนี้ด้วยความอิจฉา พระองค์จะไม่ขับเราออก จากที่นี่	มิไล่จากที่นี่ ด้วยมิสร้างเพราะอิจฉา

261	Here we may reign secure; and in my choice,	ณ ที่นี้ เราครอบครองได้อย่างปลอดภัย และตาม ความประสงค์ของข้า	ครอบครองอย่างปลอดภัย เป็นไปตามประสงค์ข้า
262	To reign is worth ambition, though in hell:	ได้ครอบครองก็คุ้มกับความทะเยอทะยาน ถึงแม้ ในนรก	แม้ในนรกได้ครอบครองก็คุ้มกัน
263	Better to reign in hell than serve in heaven.	ครองนรกยังดีกว่ารับใช้ในสวรรค์	ครองนรกดีเสียกว่า เป็นบ่าวข้าในสวรรค์
264	But wherefore let we then our faithful friends,	แต่กระนั้นเราจะปล่อยให้เพื่อนผู้สัตย์ซื่อ	แต่เรากระไรนั้น จะปล่อยให้มีตรึงใจ
265	The associates and co-partners of our loss,	ภาคี และหุ้นส่วนในความสูญเสีย	หุ้นส่วนและภาคี ที่ร่วมสูญเสียด้วยให้
266	Lie thus astonished on the oblivious pool,	นอนตะลึงอยู่ในสระแห่งความหลงลืม	นอนตะลึงตะไล ในสระแห่งความลืมเลือน
267	And call them not to share with us their part	และไม่เรียกพวกเขาว่ามีส่วนร่วม	ไม่เรียกรวมเข้ามา ให้เขาหนาร่วมเป็นเพื่อน
268	In this unhappy mansion, or once more	ในนิเวศน์ไร้สุข หรืออีกครั้งหนึ่ง	ในवासไร้สุขเยือน หรืออีกครั้งอีกคาบครา
269	With rallied arms to try what may be yet	ระดมกำลังเพื่อพยายามทำสิ่งที่อาจทำให้	ระดมแรงที่เหลือ เพื่อทดลองดูเผื่อว่า
270	Regained in heaven, or what more lost in hell?’	ได้สวรรค์คืนมา หรือในนรกแห่งนี้ ยังมีอะไรจะเสีย อีก	อาจได้สวรรค์คืนมา เมื่อไม่มีอะไรเสีย
271	So Satan spake, and him Beelzebub	ซาตานกล่าวเช่นนั้น แล้วเบเอลเซบูน	ซาตานกล่าวเช่นนั้น ครั้นเบเอลเซบูนว่า
272	Thus answered: ‘Leader of those armies bright	จึงตอบเขาว่า “ผู้นำกองทัพสุกสว่าง	ตอบต่อเอด็อนพจนา “ท่านผู้นำอากาศทัพ
273	Which, but the omnipotent, none could have foiled;	ซึ่งนอกจากพระองค์ผู้ทรงฤทธานุภาพสูงสุดแล้ว มิ มีผู้ใดตีแตกพ่าย	นอกจากบรมราชา มิอาจพิชิตย่อยยับ

274	If once they hear that voice, their liveliest pledge	พวกเขาได้ยินเสียงนั้นเมื่อใด คำปฏิญาณด้วยใจจดจ่อ	เมื่อเสียงท่านได้ศัพท์ ปฏิญาณด้วยใจจ่อ
275	Of hope in fears and dangers – heard so oft	ด้วยความหวังในยามหวาดกลัวและอันตราย ที่ได้ยินอยู่บ่อยครั้ง	ความหวังในยามหวั่น กลางภัยอันน่าระย้อ
276	In worst extremes, and on the perilous edge	ในสถานการณ์เลวร้ายที่สุด และที่แนวหน้าเปี่ยมอันตราย	เคยยินอยู่บ่อยหนอ ในแนวหน้าอันตราย
277	Of battle, when it raged, in all assaults	ในการศึก ยามศึกประทุ จูโจมอย่างดุเดือด	ยามศึกประทุโหม จูโจมรบบ้าเลือดร้าย
278	Their surest signal – they will soon resume	สัญญาณที่แน่นอนที่สุดสำหรับพวกเขา ไม่นานนักพวกเขาจะได้รับ	สัญญาณมิคลอนคลาย ไม่นานนักจะได้คืน
279	New courage and revive, though now they lie	ความกล้าและเรี่ยวแรงคืนมา แม้ตอนนี้ พวกเขาจะทอดกาย	เรี่ยวแรงแลความกล้า แม้ทอดกายยังไม่ฟื้น
280	Groveling and prostrate on yon lake of fire,	เกลือกกิ้งและหมดเรี่ยวแรงอยู่ในทะเลสาบเพลิงทางโน้น	สิ้นแรงอยู่บนพื้น ทะเลสาบเพลิงด้านนั้น
281	As we erewhile, astounded and amazed;	เหมือนเราเมื่อครู่นี้ พิศวงงงวย	เฉกเช่นเราเมื่อครู่ อยู่ในความมึนงงงัน
282	No wonder, fallen such a pernicious height.'	ไม่แปลกเลย ในเมื่อร่วงหล่นจากที่สูงถึงตาย	จะแปลกกระไรกัน หล่นจากที่สูงถึงตาย'
283	He scarce had ceased when the superior fiend	เขาพูดยังไม่ทันจบดี ฝีมารผู้ยิ่งใหญ่ก็	ไม่ทันขาดคำดี เจ้าฝีมารผู้ยิ่งใหญ่
284	Was moving toward the shore; His ponderous	ออกเดินมุ่งหน้าไปยังริมฝั่ง เกราะเทอะทะ	ยังริมฝั่งครรรไล สวมเกราะเทอะทะหนาหนัก

	shield,		
285	Ethereal temper, massy, large, and round,	จากไฟในสวรรค์ กกลมกว้างใหญ่ไพศาล	จากไฟบนเวหา มหึมากกลมมดัก
286	Behind him cast; the broad circumference	ห้อยอยู่ที่หลัง เป็นวงกว้าง	ห้อยพาดบนหลังพัก วงกลมกว้างใหญ่อนันต์
287	Hung on his shoulders like the moon, whose orb	พาดอยู่บนไหล่ดุจดวงจันทร์ ลุกกลม	พาดไหล่ประหนึ่งว่า นิคานาถแขบหูลั่น
288	Through optic glass the Tuscan artist views	ที่ศิลปินชาวทัสคานีดูผ่านแว่นมองไกล	ชาวทัสคานี ¹⁸ นั้น ส่องผ่านกล้องมองที่ไกล
289	At evening, from the top of Fesole,	ในยามสายัณห์ จากยอดเขาฟีโซล	ในยามย่ำสายัณห์ กันทรากรฟีโซล ¹⁹ ไศล
290	Or in Valdarno, to descry new lands,	หรือวัลดาร์โน เพื่อมองหาแผ่นดิน	วัลดาโน ²⁰ ไตรกไตร เข้มหน้าผืนธาตรี
291	Rivers, or mountains, in her spotty globe.	แม่น้ำ หรือภูเขาใหม่ ในโลกที่เป็นหลุมเป็นบ่อ	คงคาศรีใหม่ ในโลกมากหลุมบ่อมี
292	His spear – to equal which the tallest pine	หอกของเขา เมื่อเปรียบกับต้นสนสูงที่สุด	ฝายลำแพงจรี เปรียบต้นสนสุดสูงที่
293	Hewn on Norwegian hills, to be the mast	ที่ถูกตัดจากภูเขาในนอร์เวย์ เพื่อทำเสากระโดงเรือ	จากนัคนอร์เวย์นำ ทำเสากระโดงดรรณี
294	Of some great ammiral, were but a wand	สำหรับเรือธงยิ่งใหญ่แล้ว กลายเป็นสั้นเหมือนคทา	ของธวัชนาวิ กลายเป็นสั้นปานคทา
295	He walked with support uneasy steps	เขาใช้ยันกาย เพื่อพุงย่างเท้าที่ก้าวเดินอย่างยากลำบาก	ใช้หอกพุงยาดร ย่างบัวบาทล้าเคียด้า
296	Over the burning marl, not like those steps	บนโคลนไฟ ไม่เหมือนย่างเท้า	บนโคลนอัจฉิม่า มิมาดเหมือนก้าวย่างเท้า
297	On heaven's azure; and the torrid clime	บนพื้นสีฟ้าสดบนสวรรค์ ยิ่งไปกว่านั้น อากาศร้อน	บนพื้นฟ้าเจดจ้า ช้ำร้ายกว่าความร้อนร่ำ

¹⁸ หมายถึงกาลิเลโอ นักวิทยาศาสตร์ชาวทัสคานี กาลิเลโอใช้กล้องดูดาวส่องมองดวงจันทร์

¹⁹ ชื่อเมืองที่ตั้งอยู่บนภูเขา ใกล้เมืองฟลอเรนซ์

²⁰ เป็นชื่อหุบเขาใกล้ๆ เมืองฟลอเรนซ์ กาลิเลโอเคยตั้งกล้องดูดาวที่นั่น

298	Smote on him sore besides, vaulted with fire;	แผดเผาจนปวดแสบปวดร้อนสี่ข้าง เดินโขยกเขยก เพราะไฟ	ปรีศร์ปวดแสบปวดเผา ย่างเขยยกบนเตชะ
299	Nathless he so endured, till on the beach	ถึงกระนั้นเขาก็สู้อดทน จนถึงชายหาด	กระนั้นสู้กลืนกล้ำ จนย่างย่ำถึงตึระ
300	Of that inflamed sea he stood, and called	ริมทะเลที่ลุกเป็นไฟ เขาจึงหยุดยืน และร้องเรียก	ริมเตโชโอะมะ จึงหยุดยืนแล้วเพรียกหา
301	His legions – angel forms, who lay entranced	กองทัพ ในร่างทูตสวรรค์ ที่นอนนิ่ง	ทัพในคราบเทวีญู บรรทมนิ่งทอดกายา
302	Thick as autumnal leaves that strew the brooks	ทับถมซ้อนกันดูจไบไม่ร่วงที่ไปรยปรายลงบนลำ ธาร	ทับถมซ้อนจมหนา ดูจไบไม่ปรายลงธาร
303	In Vallombrosa, where the Etrurian shades	ในวัลลอมโบรซา ณ เงื่อมเงาแห่งอีทรูเรียน	เงื่อมวัลลอมโบซาน ²¹ เงาหุบผายุทรัสคาน ²²
304	High over-arched embower; or scattered sedge	ไบไม้แผ่โค้งปกคลุมอยู่เบื้องบน หรือสาหร่ายทะเล กระจัดกระจาย	ไบไม้แผ่โค้งสาน หรือสาหร่ายกระจายจัด
305	Afloat, when with fierce winds Orion armed	ล่องลอย เมื่อคราที่ลมพายุโอไรออน	ลอยฟ่องล่องราวครา พายุโอไรออน ²³ พัด
306	Hath vexed the Red Sea coast, whose waves o'erthrew	กระหน่ำชายฝั่งทะเลแดง เกลียวคลื่นซัด	ชายฝั่งกระหน่ำซัด ทะเลแดงคลื่นซัดกลบ
307	Busiris and his Memphian chivalry,	บูสิริสและอัศวินชาวเมมฟิส	บดินทร์บูสิริส ชาวเมมฟิสเหล่านักรบ
308	While with perfidious hatred they pursued	ด้วยโทสาคติอันมิชอบ พวกเขาไล่ตาม	โทสาคติกลบ จึงไล่ติดประชิดมา
309	The sojourners of Goshen, who beheld	ผู้พักแรมในเมืองโกเชน ผู้ยืนชม	ผู้พักแรมอาศัย ในโกเชนยืนทัศนา

²¹ เป็นชื่อหุบเขาแห่งหนึ่งใกล้เมืองฟลอเรนซ์ มีชื่อเสียงเรื่องความร่มรื่นสวยงาม

²² อีทรูเรียน หรือยูทรัสคานหมายถึงสถานที่ในแคว้นทัสคานีของอิตาลี

²³ มืดคั่นอ้างถึงพายุโอไรออนในมหากาพย์เอเนียด

310	From the safe shore their floating carcasses	อยู่บนฝั่งอันปลอดภัย ศพลอยฟ่อง	ปลอดภัยบนตริธา อาสภชากลอยดินดาษ
311	And broken chariot-wheels: so thick bestrewn,	และล้อรถรบพังกิ้งกัท ทับถมเกลื่อนกลาด	ล้อรถรบพังกิ้งกัท วินทับถมกันเกลื่อนกลาด
312	Abject and lost, lay these, covering the flood,	น่าสังเวชและพินาศ ทอดกาย ถูกร้ำท่วม	น่าสังเวชพินาศ ทอดกายใต้วารี ²⁴
313	Under amazement of their hideous change.	ขณะกำลังประหลาดใจกับความเปลี่ยนแปลงอัน เลวร้าย	ขณะประหลาดใจ ในความแปร่งแปด
314	He called so loud that all the hollow deep	เขาเรียกด้วยเสียงดังจนสะท้อนกลับ จากทุกโพรงลึก	ร้องเรียกเพรียกพจี เสียงดังทุกอุโมงค์มา
315	Of hell resounded: 'Princes, potentates,	ในนรก "เจ้า ผู้มีสูงศักดิ์	สะท้อนทั่วโลกันตร์ "บรรดาเจ้า ทรงเดชา
316	Warriors, the flower of heaven – once yours; now lost,	นักรบ ดอกไม้แห่งสวรรค์ เจ้าเคยเป็นเช่นนั้น บัดนี้ สูญสิ้น	นักรบสรรวณกา มาบัดนี้สูญสิ้น
317	If such astonishment as this can seize	ความตกใจเยี่ยงนี้จะครอบงำ	ความตระหนกที่พบ ประสบหรือจะกัดกิน
318	Eternal spirits; or have ye chosen this place	จิตวิญญาณอมตะได้ฤา ฤาเจ้าเลือกที่แห่งนี้	วิญญาณอนิจสิน ฤาเจ้าเลือกสถานที่
319	After the toil of battle to repose	หลังเหน็ดเหนื่อยจากสงคราม เพื่อพักผ่อน	เป็นที่พักผ่อนพัก หลังเหนื่อยหนักจากราวิ
320	Your wearied virtue, for the ease you find	พลังที่โรยราไป นอนอยู่ ณ ที่นี้ เจ้าผ่อนคลาย	ถ่านอนนิ่งที่นี้ พักเรี่ยวแรงสบายกายา
321	To slumber here, as in the vales of heaven?	ได้เท่ากับในอยู่หุบเขาแห่งสวรรค์ฤา	เทียบเท่าในโตรกไตร นภาลัยบนชั้นฟ้า

²⁴ บรรทัดที่ 306 – 312 มีล้นอ้างถึงความในพระคัมภีร์ พระธรรมอพยพบทที่ 14 กล่าวถึงเมื่อโมเสสนำชาวอิสราเอลที่เคยอาศัยอยู่ในเมืองโกเชน ออกจากแผ่นดินอียิปต์ ฟาโรห์ของอียิปต์ทวงทหารไล่มา ชาวอิสราเอลหนีมาถึงทะเลแดง โมเสสอธิษฐานกับพระเจ้าและยกไม้เท้าขึ้น ทะเลแดงก็แหวกออก ชาวอิสราเอลข้ามไปยังอีกฝั่งหนึ่งได้อย่างปลอดภัย ครั้นฟาโรห์นำกองทหารอียิปต์ไล่ตามไป น้ำทะเลก็ไหลกลับสู่ที่เดิม ท่วมทับฟาโรห์และทหารของพระองค์

322	Or in this abject posture have ye sworn	ฤาในอาการที่น่าสังเวชเช่นนี้ เจ้าได้สาบาน	สภาพน่าเวทนา ฤาเจ้าสาบานตั้งเจต
323	To adore the conqueror, who now beholds	ว่าจะรักเทิดทูนผู้พิชิต ผู้ซึ่งเดี๋ยวนี้มอง	เทิดทูนผู้พิชิต ซึ่งบัดนี้ทอดพระเนตร
324	Cherub and seraph rolling in the flood	เศรุษและเซราฟ กลิ้งกอลิ่งอยู่บนไฟลุกท่วม	เศรุษเทพวิเศษ เซราฟ ²⁵ กลิ้งบนกองไฟ
325	With scattered arms and ensigns, till anon	อาวุธและเครื่องรบกระจัดกระจาย จวบจนครั้งใดที่	อาวุธและเครื่องเครา กระจายเกล้าจจนคราใด
326	His swift pursuers from the heaven-gate discern	จากประตูสวรรค์ ผู้ติดตามของพระองค์แลเห็น	จากประตูสวรรค์ไซริ์ ผู้ตามให้ทอดตายล
327	The advantage, and, descending, tread us down	ความได้เปรียบ และลงมาเหยียบย่ำเราให้จม	เห็นแล้วว่าได้เปรียบ ลงย่ำเหยียบพวกเราจน
328	Thus drooping, or with linked thunderbolts	ลง หรือด้วยสายฟ้าร้อยเรียงต่อกัน	จมจ่อมระโหยทั้น ฤาด้วยสร้อยอัสนี
329	Transfix us to the bottom of this gulf?	ตรึงเราไว้ที่ก้นอ่าวนี้	ให้เราอยู่ก้นบึ้ง ตรึงตราไว้ก้นอ่าวนี้
330	Awake, arise, or be for ever fallen.'	ตื่นเถิด ลุกขึ้น ไม่เช่นนั้นเจ้าจจมปลักไปตลอด กาล'	ตื่นเถิดลุกเรวีร์ หาไม่จมปลักนิรันดร์'
331	They heard, and were abashed, and up they sprung	พวกเขาได้ยิน และรู้สึกละอาย เขาจึงลุกขึ้นทาง	ฟังแล้วเกิดละอาย เทพหลงหายลุกขึ้นคลี่
332	Upon the wing, as when men wont to watch,	ปีก ดุจคนที่มีหน้าที่เฝ้ายาม	สลาบดุจผู้มี หน้าที่เฝ้าระวังไว้
333	On duty sleeping found by whom they dread,	หลับในหน้าที่จนคนที่เขาเกรงกลัวจับได้	หลับคายามของตน จนคนที่เกรงจับได้
334	Rouse and bestir themselves ere well awake.	ตื่นตัวและกระฉับกระเฉงก่อนจะตื่นเต็มที่เสียอีก	ตื่นฉับเฉงว่องไว ก่อนตื่นตัวขึ้นเต็มที่

²⁵ อีกชื่อหนึ่งของเซราฟิม

335	Nor did they not perceive the evil plight	ใช้ว่าไม่รับรู้ถึงสภาพปีศาจ	หาใช่ไม่ลืสา ว่าอยู่ในสภาพผี
336	In which they were, or the fierce pains not feel;	ที่ตัวเป็น หรือไม่เจ็บปวดรวดร้าว	ดังเช่นที่เป็นนี้ หรือไม่รวดร้าวเวทนา
337	Yet to their general's voice they soon obeyed	แต่กระนั้น พวกเขาก็เชื่อฟังเสียงแม่ทัพ	แต่พวกเขาเชื่อฟัง เสียงสั่งของผู้บัญชา
338	Innumerable. As when the potent rod	จำนวนมากเหลือคณา รวากับครั้งที่ไม้เท้าศักดิ์สิทธิ์	มากมายเหลือคณา ดุจดั่งครายูฐศักดิ์สิทธิ์
339	Of Amram's son, in Egypt's evil day,	ของบุตรแห่งอัมราม ในคราเคราะห์ร้ายของอียิปต์	ของบุตรแห่งอัมราม ²⁶ ยามอียิปต์เคราะห์วิฤกต
340	Waved round the coast, up called a pitchy cloud	โบกรอบริมฝั่ง ยกขึ้นเรียกเมฆทะมึน	ริมฝั่งโบกทั่วทิศ เรียกเมฆาทะมึนหมอก
341	Of locusts, warping on the eastern wind,	ฝูงตั๊กแตน ลมตะวันออกพัดพามา	ฝูงตั๊กแตนมา กับวาตะตะวันออก
342	That o'er the realm of impious Pharaoh hung	ปกคลุมทั่วราชอาณาจักรของฟาโรห์ผู้ขาดความยำเกรง	ปกคลุมแคว้นทุกซอก ของฟาโรห์กำเริบล้น
343	Like night, and darkened all the land of Nile;	ดุจราตรี คลุมผืนดินแห่งลุ่มน้ำไนล์จนมืดมิด	ดุจรัตติกาลคลุม แดนลุ่มน้ำไนล์จนมืดมน ²⁷
344	So numberless were those bad angels seen	มองเห็นทูตสวรรค์ชั่วช้าจำนวนมากไม่ถ้วน	เทวดาชั่วร้าย จำนวนมากเหลือคณา
345	Hovering on wing under the cope of hell,	บินด้วยปีกภายใต้เพดานนรก	กางปีกโบยบินไป ใต้เพดานนินรยา
346	Twixt upper, nether, and surrounding fires;	เบื้องบน เบื้องล่างและรอบๆ คือไฟ	ที่แควดล้อมนั้นหนา ทั้งบนล่างคือเตโช
347	Till, as a signal given, the uplifted spear	จนได้รับสัญญาณ หอกที่ยกชูขึ้น	จนได้รับอาณัติ หอกกระบัดยกตั้งได้

²⁶ อีกชื่อหนึ่งของอัมราม บิดาแห่งประชาชาติ บุตรของอัมรามในที่นี้หมายถึง โมเสส

²⁷ ตั้งแต่บรรทัดที่ 38 – 343 มีล้นอ้างถึงความในพระคัมภีร์ อพยพ บทที่ 10 พระคัมภีร์บทนี้เล่าเรื่องเมื่อครั้งที่โมเสสไปขออนุญาตนำชาวอิสราเอลไปนมัสการพระเจ้าในถิ่นทุรกันดาร ฟาโรห์ไม่ยอมให้ไป พระเจ้าจึงให้โมเสสยกไม้เท้าขึ้นและเรียกฝูงตั๊กแตนมากมายมาทำลายและสร้างความเดือดร้อนทั่วประเทศอียิปต์

348	Of their great sultan waving to direct	ของสุลด่านผู้ยิ่งใหญ่ของพวกเขา โบกนำ	สุลด่านใหญ่โต ของหมู่เขาโบกไปมา
349	Their course, in even balance down they light	ทาง พวกเขาร่อนลงอย่างราบรื่น	นำให้ร่อนราบรื่น ลงสู่พื้นสมดุลพา
350	On the firm brimstone, and fill all the plain:	บนแผ่นดินกำมะถันอันมั่นคง และออกันเต็มทีราบ	กำมะถันธรา ท้วที่ราบออกเต็มล้น
351	A multitude like which the populous North	จำนวนมากมายดุจแดนเหนือที่มีพลเมืองหนาแน่น	มากมายดุจแดนดิน ถิ่นอุตุรุดมพล
352	Poured never from her frozen loins to pass	หลังไหลจากแผ่นดินเยือกแข็งผ่าน	ไหลจากธราดล ยะเยือกแข็งผ่านทางมา
353	Rhene or the Danaw, when her barbarous sons	ไรน์ หรือดาเนา เมื่อครั้งที่บุตรอันป่าเถื่อนจากแผ่นดินนี้	บุตรดาเนาหรือไรน์ ผู้ร้างไร้อารยา
354	Came like a deluge on the South, and spread	มายังแดนใต้ดุจน้ำไหลป่า และแพร่กระจาย	สู่ใต้ตั้งน้ำป่า ระเบิดแพร่แผ่กระจาย
355	Beneath Gibraltar to the Libyan sands.	ในส่วนล่างของยิบรอลตา จรดหาดทรายในลิเบีย	ส่วนล่างยิบรอลตา มาถึงลิเบียหาดทราย ²⁸
356	Forthwith, from every squadron and each band,	จากทุกกองพันและหมู่ ก้าวออกมาด้านหน้า	ทุกหมู่กองพันนาย ก้าวออกมาไม่รีรอ
357	The heads and leaders thither haste where stood	อย่างรีบเร่ง ประมุขและหัวหน้า ยืนอยู่เบื้องหน้า	ประมุขและหัวหน้า มิวรธายืนหน้าต่อ
358	Their great commander – godlike shapes, and forms	จอมทัพ รูปร่างประดุจเทพ และรูปพรรณ	จอมทัพรูปร่างพอ สมเทพรูปพรรณพวกเขา
359	Excelling human, princely dignities,	เลิศล้ำกว่ามนุษย์ สง่างามตามแบบเจ้า	เลิศล้ำกว่านรา สง่างามตามอย่างเจ้า
360	And powers that erst in heaven sat on thrones;	และอำนาจที่เคยนั่งบนบัลลังก์ในสวรรค์	อำนาจเคยนั่งเนา บนบัลลังก์ในสวรรค์

²⁸ ตั้งแต่บรรทัดที่ 351 – 355 มีล้นเปรียบเทียบกับฝูงปีศาจว่ามีจำนวนมากเหมือนพวกอนารยชนที่บุกโจมตีกรุงโรม

361	Though of their names in heavenly records now	แม้บัดนี้ในบันทึกของสวรรค์ ชื่อของพวกเขา	แม้บันทึกแดนฟ้า ฉายานามพวกเขานั้น
362	Be no memorial, blotted out and razed	ไม่มีบันทึกไว้ ถูกขีดฆ่าและลบทิ้ง	มิเก็บไว้ในบรรณ ขีดฆ่าทิ้งลบเลือนหาย
363	By their rebellion from the Books of Life.	จากหนังสือแห่งชีวิต เพราะการกบฏ	จากหนังสือชีวิต ด้วยคบคิดกบฏร้าย
364	Nor had they yet among the sons of Eve	อีกทั้ง บุตรทั้งหลายของเอวายังมิได้	อีกทั้งบุตรทั้งหลาย ของเอวายังคงไม่
365	Got them new names, till wandering o'er the earth,	มอบชื่อใหม่ให้พวกเขา จวบจนเที่ยวไป บนแผ่นดินโลก	มอบใหม่ให้สัญญา จวบมาท่องผืนไผท
366	Through God's high sufferance for the trial of man,	พระเจ้าทรงมีน้ำพระทัยอนุญาตให้มนุษย์ถูก ทดสอบ	พระเจ้าทรงอดใจ ยินยอมให้ทดสอบคน
367	By falsities and lies the greatest part	ด้วยคำเท็จและคำลวง	ด้วยคำลวงโกหก พกผลมาจาข้อฉล
368	Of mankind they corrupted to forsake	มารทำให้พงศ์พันธุ์มนุษย์ส่วนใหญ่เสื่อมทรามลง ละทิ้ง	มารทำพงศ์พันธุ์ คน ส่วนใหญ่ให้เสื่อมทรามไร้
369	God their creator, and the invisible	พระเจ้า ผู้สร้างเขาและ	ผลจากองค์พระเจ้า ผู้สร้างเขาละทิ้งไป
370	Glory of him that made them, to transform	พระสิริที่มองไม่เห็นของพระองค์สร้างเขา เปลี่ยน	เปลี่ยนจากสิรินัยน์ มองไม่เห็นที่สร้างนรา
371	Oft to the image of a brute, adorned	เป็นรูปเดรัจฉาน ประดับประดับ	รูปเดรัจฉานเขา เขาตกแต่งประดับดา
372	With gay religions full of pomp and gold,	อย่างฉูดฉาดในศาสนพิธีด้วยเครื่องประดับหรรษา และทองคำ	ในพิธีศาสนา ด้วยเครื่องหรรษามีกร
373	And devils to adore for deities:	และเทวดาผู้มารเป็นเทวะ	เทิดทูนยกย่องผี ปีศาจเป็นเทพอมร

374	Then were they known to men by various names,	ตอ ^๓ นั้นเองที่มนุษย์รู้จักพวกเขาในชื่อต่างๆ	ครานั้นในนามกร คน ^๓ รู้จักหลากหลายชื่อ
375	And various idols through the heathen world.	และเทวรูปต่างๆ ในโลกของคนนอกศาสนา	เทวรูปมากมาย เป็นที่ยกย่องกล่าวคือ เป็นพระที่นับถือ ของคนนอกศาสนา
376	Say, Muse, their names then known, who first, who last,	ตรัสเถิด เทพมิวส์ นามของพวกเขาที่เป็นที่รู้จัก ในยุค ^๓ นั้น ผู้ใดมาก่อน ผู้ใดมาหลัง	วอนมิวส์โปรดจรรจา ฉายานามในยุค ^๓ นั้น ผู้ใดมาก่อนกัน ผู้ใดเล่าตามหลังมา
377	Roused from the slumber on that fiery couch,	ตื่นขึ้นจากหลับใหลบนตั่งเพลิง	ตื่นจากพักหลับใหล บนตั่งไฟกรานซาลา
378	At their great emperor's call, as next in worth	ขานรับเสียงเรียกของจักรพรรดิผู้ยิ่งใหญ่ของเขา ขณะเสียงลำดับกันเข้ามา	สนององค์ราชา เรียงเข้ามาตามลำดับ
379	Came singly where he stood on the bare strand,	ทีละคน ยืนบนที่โล่ง	เข้ามาทีละตน บนที่โล่งยืนประทับ
380	While the promiscuous crowd stood yet aloof.	ยามนั้นฝูงมารที่สับสนอลหม่านยืนไกลออกไป	ฝูงมารวุ่นสนับ ยืนอยู่ห่างไกลออกไป
381	The Chief were those who, from the pit of hell	ประมุขคือผู้มาจากก้นบึ้งของนรก	ประมุขหัวหน้าใหญ่ จากบึงในนินรยา
382	Roaming to seek their prey on earth, durst fix	วนเวียนเสาะหาเหยื่อในแผ่นดินโลก บังอาจตั้ง	หาเหยื่อในโลกา บังอาจหาญกำเริบตั้ง
383	Their seats, long after, next the seat of God,	บัลลังก์ของเขา เน้นนานหลังจากนั้น เคียงคู่บัลลังก์ของพระเจ้า	นานเนาตั้งสถาน เคียงวิหารพระบัลลังก์

384	Their altars by his altar, gods adored	แท่นบูชาของเขาข้างแท่นบูชาของพระองค์ เทพที่ ได้รับการเทิดทูน	ยกแท่นบูชายัง ข้างพระแท่นที่บูชา เป็นเทพที่ได้รับ ความนับถือโมทนา
385	Among the nations round, and durst abide	จากชนชาติรอบๆ และทนรับ	จากปวงเหล่าประชา ชาติครอบรอบทนรับไว้
386	Jehovah thundering out of Zion, throned	สายฟ้าที่พระเยโฮวาห์ฟาดจากศิโยน ที่ซึ่งพระบัลลังก์ตั้งอยู่	สายฟ้าเยโฮวาห์ ฟาดมาจากศิโยนไศล
387	Between the cherubim; yea, often placed	หว่างเศรุ่ม ไซ้แล้ว บ่อยครั้ง ตั้ง	หว่างเศรุ่มนั้นไซ้ แท่นสถิตย์พระบัลลังก์ ²⁹ ไซ้แล้วเป็นความจริง บ่อยครั้งยิ่งเอาจวางตั้ง
388	Within his sanctuary itself their shrines,	รูปเทพเจ้าในพระวิหาร	รูปพระนางชิงชัง ในพระวิหารบูชาข้า
389	Abominations; and with cursed things	ช่างน่ารังเกียจนัก และนำสิ่งที่ถูกแช่งสาป	ช่างน่ารังเกียจยิ่ง สิ่งถูกแช่งสาปกลับมา
390	His holy rites and solemn feasts profaned,	มาลบลู่พิธีศักดิ์สิทธิ์และเทศกาลเลี้ยงศักดิ์สิทธิ์	มาหลู่พิธีกรรม และเทศกาลเลี้ยงศักดิ์สิทธิ์
391	And with their darkness durst affront his light.	และบังอาจหมิ่นแสงสว่างของพระองค์ด้วยความ มืดมนของพวกเขา	ทิพย์ภาณุอากาศ เข้มกล้าหมิ่นด้วยมืดมิด
392	First, Moloch, horrid king, besmeared with blood	ตนแรก โมเลค กษัตริย์ชั่วช้า เปราะเปื้อนด้วยเลือด	โมเลค ³⁰ น่าสะอิด โลहितแปดเปื้อนชุ่มแช่
393	Of human sacrifice, and parents' tears;	จากการบูชามนุษย์ และน้ำตาของพ่อแม่	จากนรบูช่า เปื้อนน้ำตาของพ่อแม่
394	Though for the noise of drums and timbrels loud,	แม้ว่าเสียงกลองและรำมะนาที่กึกก้อง	ผิวว่าเสียงกลองแม้ รำมะนาดังก็กึกก้อง

²⁹ พระบัลลังก์ในที่นี้หมายถึงพระที่นั่งแห่งพระกรุณา หรือหีบพันธสัญญาของชาวฮิว

³⁰ เทพเจ้าองค์หนึ่งซึ่งเป็นที่นับถือกันในสมัยโบราณ มีรูปเป็นวัว ชอบให้มีการสังเวศเล็ก

395	Their children's cries unheard that passed through fire	กลบเสียงร้องของเด็กที่ถูกโยนเข้ากองไฟ	เด็กถูกโยนลงไฟ ดนตรีใช้กลบเสียงร้อง
396	To his grim idol. Him the Ammonite	ถวายให้รูปเคารพอุบาทว์ ที่คนอัมโมน ³¹	ถวายรูปอุบาทว์ของ ชาวอัมโมนบ่าววงพลี
397	Worshipped in Rabba ³² and her watery plain,	นมัสการในรับบา และที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมขัง	ไหว้ในรับบากรุง และท้องทุ่งน้ำขังมี
398	In Argob and in Basan, to the stream	ในอาร์โกบ และบาसान จนถึงลำธาร	อาโกบบาसानที่ จวบจนถึงชลธาร
399	Of utmost Arnon, Nor content with such	อารโนนอันไกลโพ้น กระนั้นยังไม่พอใจ	อารโนนโพ้นแดนไกล ยังไม่พอกมลมาน
400	Audacious neighbourhood, the wisest heart	ดินแดนใกล้เคียงที่โหด หัวใจที่ฉลาดที่สุด	เพียงแดนใกล้อหังการ ฤดีแต่ปัญญาบวร
401	Of Solomon he led by fraud to build	ของซาโลมอนถูกชักจูงด้วยเล่ห์ร้ายให้สร้าง	ล่อลวงด้วยอุบาย เล่ห์ร้ายหลอกซาโลมอน ³³
402	His temple right against the temple of God	วิหารของเขาตรงข้ามวิหารของพระเจ้า	สร้างวิหารแห่งสร ตรงข้ามพระวิหารไท้
403	On that opprobrious hill, and made his grove	บนเนินเขาทุเรศ และล่อลวงให้สร้างทางเดิน ของตนไว้ใน	บนเนินโนนอัปรีย์ บาทวิถีให้สร้างไว้
404	The pleasant valley of Hinnom, Tophet thence	หุบเขาแห่งความรื่นรมย์ในฮินโนม หลังจากนั้น โทเฟท	ในฮินโนม ³⁴ ไศล หุบเขาแห่งความสำราญ
405	And black Gehenna called, the type of hell.	และกิเฮนนาดำจึงเป็นชื่อที่ใช้เรียกขาน ชาวนรก	ชาวนรกได้ฉายา กิเฮนนาดำ ³⁵ เรียกขาน

³¹ เป็นคนเผ่าพันธุ์หนึ่ง (ไม่ใช่อิสราเอล) ที่ถูกบันทึกไว้ในพระคัมภีร์ 2 ซามูเอล 22:26 – 27

³² ชื่อเมืองหลวงของชาวอัมโมนอยู่ใกล้ ที่ราบลุ่มอาร์โกบและบาसानและลำธารอารโนน

³³ กษัตริย์ซาโลมอน เป็นกษัตริย์องค์ที่ 3 ของชาวอิสราเอล เป็นบุตรของกษัตริย์ดาวิด และพระคัมภีร์บันทึกไว้ว่าซาโลมอนเป็นคนที่ฉลาดที่สุดในโลก ซาโลมอนมีมเหสี 1000 องค์ มเหสีจำนวนมากของพระองค์เป็นชาวต่างชาติ และบูชาเทพเจ้าต่างๆ ซาโลมอนสร้างวิหารของเทพเจ้าเหล่านั้นตรงข้ามพระวิหารของพระเจ้าในเยรูซาเล็มซึ่งป็นนครศักดิ์สิทธิ์ของชาวอิสราเอลทำให้พระเจ้าไม่พอพระทัย ต่อมาซาโลมอนหันไปนมัสการเทพเจ้าตามมเหสีของพระองค์

³⁴ ฮินโนเป็นชื่อสถานที่ที่มีการสร้างวิหารของเทพเจ้าบาอัลหรือ โมเลคในเยรูซาเล็มและเป็นທີ່ที่ประชาชนนำบุตรของตนมาเผาไฟเพื่อบูชาเทพเจ้า

³⁵ ในภาษาฮีบรูหมายถึงบึงไฟนรก

406	Next Chemos ³⁶ , the obscene dread of Moab's sons,	คนถัดไปคือเคโมส สิ่งลามกที่บุตรแห่งโมอับเกรงกลัว	ถัดไปเคโมสมาร สิ่งลามกโมอับแกล่น
407	From Aroer to Nebo and the wild	จากอารอเออร์ จรดเนโบ และถิ่นทุรกันดาร	จากอารอเออร์จ้อ เนโบต่อกันดารแดน
408	Of south most Abarim ; in Hesebon	ตอนใต้สุดของอาบาริม ในเฮสโบน	ตอนใต้ไกลสุดแดน อาบาริม เฮสโบนใน
409	And Horonaim, Seon's realm, beyond	และเฮโรนาอิม ราชอาณาจักรของสีออน ถัดจาก	เฮโรนาอิมนคร สีออนอาณาจักรไซร์
410	The flowery dale of Sibma clad with vines,	หุบเขาที่เต็มไปด้วยดอกไม้ในสิบมา ปกคลุมด้วยเถาองุ่น	ถัดจากผกาโตรกไตร ในสิบมาเถาองุ่นย้อย
411	And Eleale to the Asphaltic Pool:	และจาก เอเลอาเลจรดสระแอสฟัลต์	และจากเอเลอา เลมาถึงสระมะตอย
412	Peor his other name, when he enticed	อีกชื่อหนึ่งคือเปโอริ์ เมื่อครั้งที่เขาล่อลวง	เปโอริ์คืออีกสร้อย คราครั้งที่เขาล่อใจ
413	Israel in Sittim, on their march from Nile,	คนอิสราเอลในเมืองสิทธีม ระหว่างเดินทางจากแม่น้ำไนล์	จากในลันทสาคร ระหว่างจรดลาครวไลอิสราเอลอาศัย อยู่ในสิทธีมธานี
414	To do him wanton rites, which cost them woe.	ให้ทำพิธีแพศยา ที่ทำให้พวกเขาต้องทุกข์ระทม	ทำพิธีแพศยา นำมาซึ่งทุกข์โศก
415	Yet thence his lustful orgies he enlarged	ถึงกระนั้นยังแพร่พิธีบำบวงด้วยราคะ	ทั้งยังแพร่พิธี บวงสรวงด้วยกามกามา
416	Even to that hill of scandal, by the grove	จนถึงเนินเขาแห่งความอับยศ ริมป่าละเมาะ	ถึงเนินนัคจังไร ริมไพรสาณทัพนาวา
417	Of Moloch homicide, lust hard by hate,	แห่งการฆาตกรรมของโมเลค ราคะกล้าแกร่งด้วยอำนาจความเกลียดชัง	โมเลคพิฆาตฆ่า ราคะกล้าด้วยเดียดฉันท์
418	Till good Josiah drove them thence to hell.	จนจน โยสิยาห์ส่งพวกเขาลงนรก	จนโยสิยาห์ ³⁷ ส่ง พวกเขาลงสู่โลกกันตร์

³⁶ เทพเจ้าของชาวโมอับ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่าเปโอริ์

³⁷ กษัตริย์องค์หนึ่งของเผ่ายูดาห์ โยสิยาห์กำจัดวิหารของเทพเจ้าต่างๆ ในกรุงเยรูซาเล็ม

419	With these came they who, from the bordering flood	จากนั้นตามด้วยพวกที่แถบพื้่นน้ำ	ตามหลังต่อจากนั้น พวกแถบพื้่นคองคาลัย
420	Of old Euphrates to the brook that parts	แห่งยูเฟรติสจรดลำธารที่กั้น	แห่งยูเฟรติสจรด นทสาครที่กั้นไว้
421	Egypt from Syrian ground, had general names	อียิปต์จากแผ่นดินซีเรีย ชื่อที่เรียกกันทั่วไป	อียิปต์จากไผท ชื่อเรียกขานรู้ทั่วเขต
422	Of Baalim and Ashtaroth – those male,	คือพระบาลล์และพระอัชทาโรท ตรงนั้นเป็นชาย	อัชทาโรท บาลล์ ³⁸ ตรงนั้นเป็นบุรุษเพศ
423	These feminine. For spirits, when they please,	ตรงนี้เป็นหญิง ด้วยว่าวิญญาณนั้น ขึ้นอยู่กับความพอใจ	ตรงนี้ยูพเรศ วิญญาณเลือกตามพอใจ
424	Can either sex assume, or both; so oft	จะเป็นเพศใดก็ได้ หรือทั้งสองเพศก็มีอยู่บ่อยๆ	เลือกเพศตามใจปอง หรือสองเพศก็บ่อยไป
425	And uncompounded is their essence pure,	ส่วนแก่นแท้ พวกเขาไร้รูป	เพราะแก่นแท้รูปไร้ อดิรูปสังขาร
426	Not tied or manacled with joint or limb,	ไม่ถูกร้อยรัดหรือพันธนาการด้วยข้อต่อหรือแขนขา	มิถูกร้อยพันรัด มัดด้วยข้อต่อแขนขา
427	Nor founded on the brittle strength of bones,	และไม่อยู่บนความแข็งแรงของกระดูกซึ่งแตกหักได้ง่าย	ไม่เกี่ยวโครงกายา ซึ่งงายตายที่จะหัก
428	Like cumbrous flesh; but in what shape they choose,	เหมือนร่างกายอันทอะทะ แต่เลือกรูปได้	สังขารทอะทะใหญ่ วิญญาณได้เลือกรูปลักษณะ
429	Dilated or condensed, bright or obscure,	จับต้องไม่ได้หรือจับต้องได้ ชัดเจนหรือเลือนราง	ชัดหรือเลือนรางจัก จับต้องได้หรือหาไม่
430	Can execute their airy purposes,	เป็นไปได้ตามความประสงค์อันยโสโอหังของเขา	ตามประสงค์ยโส โอหังล้วนเป็นไปได้

³⁸ หมายถึงเทพเจ้าบาลล์ซึ่งมีร่างเป็นวัวและแอสตาร์เตราชินีแห่งท้องฟ้า

431	And works of love or enmity fulfil.	และเพื่อให้งานแห่งความรักหรือความชิงชังสำเร็จ ลุล่วง	มิว่ารักหรือชังให้ งานลุล่วงสำเร็จผล
432	For those the race of Israel oft forsook	เพื่อเทพเหล่านี้ หลายครั้งที่เผ่าอิสราเอลละทิ้ง	เพื่อเทพเจ้าผละ พวกยิวจะไปหลายหน
433	Their living strength, and unfrequented left	พระผู้เป็นกำลังแห่งชีวิต และมีใครได้ไปเยือน ทอดทิ้ง	พระกำลังแห่งชนม์ ทอดทิ้งมิได้ไปเข้าเฝ้า
434	His righteous altar, bowing lowly down	แท่นบูชาอันชอบธรรมของพระองค์ ก้มลง กราบกราน	กลับก้มบังคมแทน แท่นบูชาของพระเจ้า
435	To bestial gods; for which their heads, as low	เทพเดรัจฉาน อันเป็นเหตุให้ศีรษะของพวกเขา	เทพสัตว์ทำให้เกล้า เกศของพวกเขาเหล่านี้
436	Bowed down in battle, sunk before the spear	ตกลงในการศึก ทุดกลงเบื้องหน้าหอก	ตกลงในการยุทธ์ ทุดต่อเบื้องหน้าจูรี
437	Of despicable foes. With these in troop	ของศัตรูอันร้ายกาจ ในหมู่นี้มี	ของร้ายกาจเวรี ในหมู่นี้มีสมญา
438	Came Ashtoreth, whom the Phoenician called	อัชโทเรท ผู้ซึ่งชาวโพนีเซียขนานนามว่า	อัชโทเรทผู้ที่ ชาวโพนีเซียเรียกว่า
439	Astarte, queen of heaven, with crescent horns;	แอสตาร์เต ราชินีแห่งสวรรค์ มีเขารูปจันทร์เสี้ยว	แอสตาร์เตรัมภา มีเขารูปเสี้ยวจันทร์
440	To whose bright image nightly by the moon	สาวพรหมจรรย์ชาวไซดอนตั้งสัตย์สาบานและร้อง เพลง	ร้องเพลงปฏิญาณ กานดาพิสุทธ์ชาวไซดอน
441	Sidonian virgins paid their vows and songs;	ในยามราตรี ท่ามกลางแสงจันทร์ ต่อหน้ารูปเคารพ เรื่องร้อง	ราตรีกลางนิศากร หน้าเทวรูปเรือเรื่องไร
442	In Zion also not unsung, where stood	แม้แต่ในศิโยน ที่ซึ่ง	ยังร้องรำจำเรียง ส่งเสียงในศิโยนไศล
443	Her temple on the offensive mountain, built	วิหารของเธอตั้งอยู่บนภูเขาที่น่าชัง สร้าง	วิหารเธอตั้งไว้ บนบรรพตที่น่าชัง

444	By that uxorious king whose heart, though large,	โดยกษัตริย์มากภรรยา ผู้ซึ่งแม่ใจกว้าง	กษัตริย์มากเมียสร้าง ³⁹ แม่ใจกว้างหากพลาดพลัง
445	by fair idolatresses, fell	แต่ถูกล่อลวงด้วยหญิงผู้ไหว้รูปเคารพซึ่งมีรูปโฉมงดงาม ล้มลง	กานดาโฉมสะพรั่ง ล่อไหว้เทวรูปตามนุษ
446	To idols foul. Thammuz came next behind,	กลายเป็นคนโง่ที่นับถือรูปเคารพ ถัดไปเป็นธัมมูส	ให้ถือรูปเคารพ ถัดไปพบกับธัมมูส ⁴⁰
447	Whose annual wound in Lebanon allured	ผู้ซึ่งบาดแผลที่เขาได้รับทุกปีในเลบานอนล่อ	บาดแผลทุกปีผุด ในเลบานอนลวงเร้า
448	The Syrian damsels to lament his fate	ให้แม่นางชาวซีเรียเศร้าโศกกับชะตากรรมของเขา	ให้นางชาวซีเรีย เสียใจกับชะตาเขา
449	In amorous ditties all a summer's day	ร้องเพลงรักตลอดวันในฤดูร้อน	ร้องเพลงรักแต่เช้า จรดค่ำในคิมหันต์ฤดู
450	While smooth Adonis from his native rock	ยามแม่น้ำอะโดนิสที่ไหลจากศิลาต้นน้ำ	ยามอะโดนิสธารา จากศิลาต้นน้ำพรั่งพรู
451	Ran purple to the sea, supposed with blood	ไปสู่ทะเลกลายเป็นสีม่วง เชื่อกันว่าเป็นเลือด	เป็นสีม่วงชเลไหลสู่ เชื่อกันนั้นคือเลือดไหล
452	Of Thammuz yearly wounded: the love-tale	ไหลจากบาดแผลที่ธัมมูสได้รับทุกปี นิยายรัก	จากแผลได้ทุกชนา ของธัมมูส ตำนานไคร่
453	Infected Zion's daughters with like heat,	ระบาดสู่ธิดาแห่งศิโยนด้วยความร่าร้อนดุจเดียวกัน	ระบาดร้อนร่าไป สู่ธิดาศิโยน ⁴¹ เช่นกัน
454	Whose wanton passions in the sacred porch	ผู้ซึ่งราคะตัณหาบนมุขศักดิ์สิทธิ์	ผู้ร่าคะตัณหา บนมุขศักดิ์สิทธิ์กระสัน

³⁹ หมายถึงกษัตริย์ซาโลมอน

⁴⁰ เป็นชื่อของเทพเจ้า ภรรยาของธัมมูสคือเทพอิซซาร์ เทพธัมมูสเป็นสัญลักษณ์ของการกำเนิดใหม่และการเปลี่ยนแปลงฤดูกาล ในตำนานเล่ากันว่า ทุกๆ ปี เทพธัมมูสจะเสียชีวิตในราวเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม หรือช่วงปลายฤดูร้อน วิญญาณของเทพธัมมูสจะลงไปยังโลกใต้พิภพหรือโลกหลังความตาย จากนั้นโลกจะเข้าสู่ฤดูหนาวซึ่งเป็นเวลาที่เทพอิซซาร์คร่ำครวญด้วยความเศร้าโศกของสามี ช่วงปลายฤดูหนาว เทพอิซซาร์จะลงไปยังโลกหลังความตายเพื่อช่วยชุบชีวิตให้สามี โลกจะเฉลิมฉลองการกลับมาของเทพธัมมูสด้วยฤดูใบไม้ผลิ ทุกๆ ปีช่วงปลายฤดูร้อน แม่น้ำอะโดนิสในซีเรียจะเป็นสีแดง ชาวซีเรียในสมัยโบราณเชื่อกันว่าสีแดงนั้นคือโลหิตของเทพธัมมูสที่ลั่งไหลทุกปีในช่วงปลายฤดูร้อน

⁴¹ หมายถึงหญิงชาวอิสราเอล

455	Ezekiel saw, when by the vision led	เอเสเคียลได้พบเห็น นิมิตปา	เอเสเคียล ⁴² เห็นนั้น ในนิมิตปาพิจารณา
456	His eye surveyed the dark idolatries	ดวงตาของเขาไปสำรวจการบูชารูปเคารพในที่ลับ	สำรวจดูการไหว้ เทวรูปในที่ลับตา
457	Of alienated Judah. Next came one	ของคนยูดาห์ที่ห่างเหินพระเจ้า ตนต่อมาคือ	ของชาวเผ่ายูดาห์ ละห่างทางพระเจ้าไป
458	Who mourned in earnest, when the captive ark	ผู้คร่ำครวญหนัก เมื่อหีบพระสัญญา	ถัดไปผู้คร่ำครวญ คร่ำเมื่อหีบสัญญาได้
459	Maimed his brute image, head and hands lopped off,	สร้างความพิการให้รูปสัตว์ของเขา ปลิดศีรษะและมือ	สร้างความพิการให้ รูปสัตว์ปลิดกรกบาล
460	In his own temple, on the groundsel edge,	ในวิหารของเขาเอง ที่ธรณีประตู	ในวิหารของตัวเอง ทางเข้าธรณีทวาร
461	Where he fell flat and shamed his worshippers:	เขาล้มคว่ำและทำให้ผู้ที่เคารพบูชาต้องอับอาย	ล้มคว่ำคาวิหาร ผู้บูชาต้องอับอาย
462	Dagon his name, sea-monster, upward man	ดาโกนคือชื่อของเขา สัตว์ประหลาดแห่งท้องทะเล ท่อนบนเป็นมนุษย์	ดาโกน ⁴³ นามของพระ ในทะเลพิลึกหลาย สัตว์แปลกประหลาดกาย ท่อนบนเช่นนรชน
463	And downward fish; yet had his temple high	ท่อนล่างเป็นปลา กระนั้นก็ยังมิวิหารสูงตระหง่าน	ท่อนล่างเป็นมัจฉะ มิวิหารสร้างสูงลิ้น
464	Reared in Azotus, dreaded through the coast	อยู่หลังเมืองอาไซทัส เป็นที่ครั่นคร้ามทั่วชายฝั่ง	หลังอาไซทัสคน พากันกลัวทั่วริมฝั่ง
465	Of Palestine, in Gath and Ascalon,	ปาเลสไตน์ ในกัทและอัสดาโลน	ปาเลสไตน์ในกัท และอัสดาโลนกระทั่ง
466	And Accaron and Gaza's frontier bounds.	และอัคคาโรนและบริเวณแนวหน้าของกาซา	อัคคาโรนอีกทั้ง แถบแนวหน้าของกาซา

⁴² เป็นผู้เผยพระวจนะคนหนึ่งของอิสราเอล ในพระธรรมเอเสเคียลบทที่ 8 เอเสเคียลบรรยายว่าคืนหนึ่งเขาได้เห็นนิมิต พระเจ้าพาเขาไปในบ้านของผู้มีอำนาจในอิสราเอล เอเสเคียลได้เห็นคนเหล่านั้นมีสารรูปเคารพซึ่งถือเป็นความบาปและทำให้พระเจ้าไม่พอพระทัย

⁴³ เทพเจ้าแห่งธัญพืชและกสิกรรมของชาวฟิลิเตีย ท่อนบนเป็นคน ท่อนล่างเป็นปลา

467	Him followed Rimmon, whose delightful seat	ตามด้วยริมโมน ผู้ซึ่งที่นั่งอันแสนสบายของเขาคือ	ริมโมนผู้ที่นั่ง พร้อมพรั่งของเขานั้นหนา
468	Was fair Damascus, on the fertile banks	ตามัสกัสอันงดงาม ริมฝั่งอันอุดมสมบูรณ์	ตามัสกัสงามตา ริมฝั่งอันอุดมไฉรั
469	Of Abbana and Pharphar, lucid streams.	ของอับบานาและฟาร์ฟาร์ ล้ำธารใส	ของธารอับบานา และฟาร์ฟาร์ล้ำน้ำใส
470	He also against the house of God was bold:	เขาก็บังอาจเป็นอริกับพระนิเวศน์	เขาก็กำเริบใหญ่ เป็นอริกับพระนิเวศน์
471	A leper once he lost, and gained a king –	เคยสูญเสียคนโรคเรื้อนไปหนึ่งคน แต่ได้กษัตริย์ องค์หนึ่งไปแทน	เสียหนึ่งคนเรื้อนไป ⁴⁴ ชดใช้ด้วยหนึ่งนฤเบศ
472	Ahaz, his sottish conqueror, whom he drew	อาหัส ผู้ครอบครองโง่เขลา ผู้กระทำการ	อาหัสองค์จอมเกศ ⁴⁵ คนเขลาผู้บังอาจกล้า
473	God's altar to disparage and displace	ดูหมิ่นแท่นบูชาของพระเจ้าและย้าย	แท่นบูชาแทนที่ ภูบดีเยโฮวาร์ห์
474	For one of Syrian mode, whereon to burn	เทพองค์หนึ่งของซีเรียเข้าไปแทน บนแท่นบูชานั้น เขาเผา	ด้วยซีเรียเทวา เผาถวายบนพระแท่น
475	His odious offerings, and adore the gods	เครื่องหอมบูชา และบูชาเทพต่างๆ	เครื่องหอมเผาบูชา นบเทวาปวงเทพถน
476	Whom he had vanquished. After these appeared	ของชาติที่พ่ายแพ้ต่อเขา จากนั้น	พระของประชาแคว้น ที่แพ้เขาปรากฏกายา
477	A crew who, under names of old renown –	ฝูงมาร ผู้เลื่องชื่อในสมัยโบราณปรากฏกาย	ฝูงมารชื่อระบือ เลื่องลือแต่โบราณมา
478	Osiris, Isis, Orus, and their train –	โอสิริส ไอซิส โอรุส และขบวนของพวกเขา	โอรุสไอซิสคลา โอสิริส ⁴⁶ พร้อมผู้ตาม
479	With monstrous shapes and sorceries abused	ที่มีรูปร่างเป็นสัตว์ประหลาดและทำวิหยาคม	ร่างเป็นอสุระ และทำอวิชาทราวม

⁴⁴ มิลตันอ้างถึงพระคัมภีร์ 2 พงศ์กษัตริย์ บทที่ 5 คนโรคเรื้อนในที่นี้หมายถึงนาอามาน นายทหารชั้นสูงของประเทศซีเรีย นาอามานป่วยเป็นโรคเรื้อน เอลีชา ผู้เผยพระวจนะของอิสราเอลให้นาอามานรักษาโรคเรื้อน โดยลงไปอาบน้ำในแม่น้ำจอร์แดน หลังจากนั้น นาอามาน เลิกนับถือเทพเจ้าต่างๆ ของชาวซีเรีย หันมานับถือพระเยโฮวาร์ห์ พระเจ้าของอิสราเอลแทน

⁴⁵ อาหัสเป็นกษัตริย์องค์หนึ่งของอิสราเอล อาหสนับถือเทพเจ้า ไม่นับถือพระเยโฮวาร์ห์พระเจ้าของอิสราเอล และนำรูปเคารพมาตั้งในพระวิหาร เขาเครื่องบูชาถวายรูปเคารพบนแท่นบูชาที่ใช้เผาเครื่องบูชาถวายพระเจ้า

⁴⁶ เทพเจ้าของอียิปต์ โอสิริสเป็นสามีของไอซิสและเป็นบิดาของโอรุส โอสิริสเป็นเทพแห่งความตาย ไอซิสเป็นเทพผู้ปกป้องคุ้มครอง โอรุสมีร่างแปลงเป็นเหยี่ยว เป็นผู้คุ้มครองฟาโรห์

480	Fanatic Egypt and her priest to seek	อียิปต์ผู้มั่งงายและปุโรหิตไปเสาะหา	อียิปต์มั่งงายคว้าม ปุโรหิตเที่ยวเสาะหา
481	Their wandering gods disguised in brutish forms	เทพพเนจรปลอมตัวมาในรูปสัตว์	เทพพเนจร เร่วปลอมเป็นสิงสา
482	Rather than human. Nor did Israel scape	แทนมนุษย์ อิสราเอลเองก็ไม่รอดจาก	แทนแปลงเป็นนรา อิสราเอลก็ติดพัน
483	The infection, when their borrowed gold composed	เชื้อร้าย ครั้งที่เขานำทองที่หยิบยืมมาไปสร้าง	เชื้อร้ายเมื่อครานำ ทองคำที่ยืมมาสรรค
484	The calf in Oreb; and the rebel king	รูปลูกวัวที่โฮเรบ และกษัตริย์ผู้กบฏ	รูปลูกโคประดิษฐ์นั้น ⁴⁷ ที่โฮเรบ กษัตริย์ขบถसान
485	Doubled that sin in Bethel and in Dan	ทวีบาปนั้นที่เบธเอลและดาน	บาปเท่าทบทวี ที่เบธเอลและเมืองดาน
486	Likening his maker to grazed ox –	นำผู้สร้างมนุษย์ไปเปรียบกับวัวกินหญ้า	เปรียบวัวเดรัจฉาน เป็นองค์พระผู้สร้างเขา ⁴⁸
487	Jehovah, who, in one night, when he passed	พระเยโฮวาห์ ผู้ซึ่งในคืนเดียว เมื่อครั้งที่พระองค์ดำเนินผ่าน	องค์พระเยโฮวาห์ ชั่วราตรีองค์พระเจ้า
488	From Egypt marching, equalled with one stroke	อียิปต์ แคชยับเพียงครั้งเดียว	เสด็จผ่านอียิปต์เข้า ชยับองค์ครั้งเดียวนั้น
489	Both her first-born and all her bleating gods.	บุตรหัวปีและเทพที่ร้องเสียงสัตว์ประสพชะตากรรม	สัตว์เทพบุตรหัวปี ล้วนพบชะตาเดียวกัน ⁴⁹

⁴⁷ มิตต้นอ้างถึงพระคัมภีร์ ในพระธรรมอพยพ บทที่ 32: 1 – 20 ระหว่างที่โมเสสขึ้นไปบนภูเขาซีนายเพื่อรับบัญญัติ 10 ประการจากพระเจ้า โมเสสหายไปนานจนชาวอิสราเอลเชื่อว่าเขาเสียชีวิตแล้ว ชาวอิสราเอลจึงสร้างโคทองคำขึ้นเป็นรูปเคารพบูชาแทนพระเจ้า

⁴⁸ มิตต้นอ้างถึงพระคัมภีร์ ในพระธรรม 1 พงศ์กษัตริย์ บทที่ 12: 28 – 30 ในตอนนั้น อิสราเอลแบ่งเป็นสองอาณาจักร กษัตริย์เยโรโบอัม ปกครองอาณาจักรหนึ่งมีคนอิสราเอล 10 เผ่าอยู่ในความปกครอง ส่วนกษัตริย์เรโโฮโบอัม ปกครองอาณาจักรยูดาห์ ซึ่งมีคนอิสราเอล 2 เผ่าอยู่ในความปกครอง เมืองหลวงของอาณาจักรยูดาห์คือนครเยรูซาเล็มซึ่งเป็นดินแดนศักดิ์สิทธิ์ ชาวอิสราเอลทุกเผ่าจะเดินทางมาถวายเครื่องบูชาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง กษัตริย์เยโรโบอัมผู้ปกครอง 10 เผ่าจึงเกรงว่าถ้าปล่อยให้ประชาชนเดินทางไปถวายเครื่องบูชาที่นครเยรูซาเล็ม ประชาชนจะเอาใจออกห่างไปเข้ากับอาณาจักรยูดาห์ กษัตริย์เยโรโบอัมจึงสร้างรูปวัวทองคำ ประดิษฐานไว้ที่เมืองเบธเอล และเมืองดาน ให้ประชาชนเคารพบูชาเทพเจ้าวัวทองคำแทนพระเยโฮวาห์

		เดียวกัน	
490	Belial came last; than whom a spirit more lewd	สุดท้ายคือปีไลอัล วิญญาณที่ชั่วช้ากว่าเขานั้น	สุดท้ายปีไลอัล ⁵⁰ วิญญาณชั่วกว่าเขาไซร์
491	Fell not from heaven, or more gross to love	มิได้ตกจากสวรรค์ ชั่วช้าเกินกว่าจะรักได้	มิได้ตกสวรรค์ หยาบช้าเกินใครรักไหว
492	Vice for itself: to him no temple stood	ตัวของมันความชั่วช้า ไม่มีวิหารใดตั้งขึ้น	มันคือชั่วจัญไร ไร้วิหารก่อเพื่อมัน
493	Or altar smoked; yet who more oft then he	หรือใครเผาเครื่องบูชาที่แท่นบูชาสำหรับมัน กระจกนั้น เพราะมัน บ่อยกว่าเทพ	แท่นบูชาหาไม่ ไร้เครื่องบูชากระจกนั้น เหตุเพราะปีไลอัล บ่อยกว่าเทवासถิตย์
494	In temples and at altars, when the priest	ในวิหารหรือแท่นบูชา ปุโรหิต	วิหารแท่นบูชา เป็นสาเหตุให้ปุโรหิต
495	Turns atheist, as did Eli's sons, who filled	กลายเป็นผู้ไม่นับถือพระเจ้า เหมือนบุตรของเอลี ผู้ซึ่งสุ่ม	กลายเป็นพวกนอกกรีต ดังบุตรเอลีผู้สุ่ม
496	With lust and violence the house of God?	พระนิเวศน์ของพระเจ้าด้วยกำหนัด และความทารุณ	พระवासด้วยเมถุน ความทารุณโหดร้ายรุ่ม ⁵¹
497	In courts and palaces he also reigns,	นอกจากนั้นยังครอบงำห้องพระโองและวัง	นอกนั้นยังครอบคลุม ห้องพระโองราชวัง
498	And in luxurious cities, where the noise	และเมืองหรูหรา ที่ซึ่งเสียงร้อง	นครอันโอ้อ่า หูรห่าที่เสียงร้องดัง
499	Of riot ascends above their loftiest towers,	แห่งความอลหม่านลอยสูงเหนือหอคอยที่สูงที่สุด	แห่งความอลหม่านคลั่ง ลอยสูงเหนือหอคอยระหง่าน
500	And injury and outrage; and when night	และความบาดเจ็บและความคลุ้มคลั่ง	ยามบาดเจ็บคลั่งบ้า และเวลารাত্রีกาล

⁴⁹ ตั้งแต่บรรทัดที่ 487 – 489 มิลตันอ้างถึงพระคัมภีร์ ในพระธรรม อพยพ บทที่ 11 พูดถึงภัยพิบัติประการสุดท้ายที่พระเจ้าทรงให้บังเกิดขึ้นกับชาวอียิปต์ เพื่อฟาโรห์จะยอมปล่อยให้โมเสสและชาวอิสราเอลเดินทางออกจากประเทศอียิปต์ พระเจ้าทรงฆ่าบุตรคนแรกของชาวอียิปต์ทุกคน รวมทั้งลูกสัตว์ตัวแรกด้วย แต่บุตรและลูกสัตว์ตัวแรกของชาวอิสราเอลปลอดภัย

⁵⁰ คำว่าปีไลอัล ในภาษาฮีบรูหมายถึง ไม่มีค่า ไร้ค่า โดยทั่วไปคำว่าปีไลอัลใช้หมายถึงซาตาน แต่มิลตันประพันธ์ให้ปีไลอัลเป็นหนึ่งในบรรดาลูกน้องของซาตาน

⁵¹ มิลตันอ้างถึงพระคัมภีร์ ในพระธรรม 1 ซามูเอล บทที่ 2:12 – 25 เอลีเป็นปุโรหิต แต่บุตรของเขาเป็นอันธพาลและทำการดูหมิ่นพระเจ้า

		และยามราตรี	
501	Darkens the streets, then wander forth the sons	คลีคลุมท้องถนน เมื่อนั้นบุตรแห่ง	คลีคลุมหนทางผ่าน เมื่อนั้นแหละเหล่าदनัย
502	Of Belial, flown with insolence and wine.	ปีไลอัลออกมาเดรีดแต่ร์ โลดแล่นด้วย ความคึกคะนองและเหล้าองุ่น	ปีไลอัลออกเตร่ โลดฤทธิ์เมรัยยามใจ
503	Witness the streets of Sodom, and that night	เห็นถนนในเมืองโสโดม และคืนนั้น	รู้เห็นความเป็นไป บนถนนโสโดมยามวิกาล
504	In Gibeah, when the hospitable door	ในกิเบอาห์ เมื่อประตูบ้านที่รับรองแขก	เรือนในกิเบอาห์ ที่รับอาคันตุกะทวาร
505	Exposed a matron to avoid worse rape.	เปิดออกปล่อยหญิงแม่เรือนออกมาเพื่อหลีกเลี่ยง การข่มขืนที่เลวทรามยิ่งกว่า	เปิดปล่อยหญิงแม่บ้าน เลี่ยงข่มขืนเลวร้ายกว่า ⁵²
506	These were the prime in order and in might:	นี่คือมารตัวสำคัญทั้งด้านตำแหน่งและพลังกำลัง	นี่คือมารตัวนำ ลำดับกำลังวังชา
507	The rest were long to tell, though far renowned,	ที่เหลือต้องใช้เวลามากกว่าจะเอ่ยชื่อครบ แม้นับ จากนั้นเนิ่นนานรู้จักกันในนาม	ที่เหลือกินเวลา กว่าจะเอ่ยนามครบครัน แม้นต่อมานานเนา นามที่เขารู้จักกัน
508	The Ionian gods – of Javan's ⁵³ issue held	เทพของไอออนเลือดเนื้อของยาวานนับถือ	เทพแห่งไอออนนั้น หน่อยาวานยกย่องว่า

⁵² บรรทัดที่ 501 -505 มิลตันอ้างถึงพระคัมภีร์ ในพระธรรม ปฐมกาล บทที่ 9: 4 – 13 โสโดมเป็นชื่อเมืองในพระคัมภีร์ คนในเมืองนี้ทำบาปเรื่องเพศและรักร่วมเพศมาก จนพระเจ้าให้ไฟกำมะถันตกลงมาเผาเมืองเสีย ในคืนนั้นมีชายคนหนึ่งเข้าไปพักอยู่ในเมืองกับภรรยาทาสของเขา ชายชาวเมืองพากัน ไปข่มขืนเจ้าของบ้านให้ส่งตัวชายผู้เป็นแขกออกมาเพื่อจะมีความสัมพันธ์กับเขา ในที่สุด ชายนั้นต้องผลักรายาทาสของตนออกมา ชาวเมืองก็ข่มขืนเธอ มิลตันเชื่อว่า การที่ชายข่มขืนชายนั้นเป็นเรื่องร้ายแรงกว่าชายข่มขืนหญิงซึ่งไม่ใช่หลักข้อเชื่อของคริสตศาสนาเป็นเพื่อความเชื่อของคนในสมัยก่อนเท่านั้น

⁵³ ยาวานเป็นหลานของโนอาห์ เชื่อกันว่าเป็นต้นตระกูลชาวกรีกและไมเคส มิลตันนำชื่อของยาวานมาเชื่อมโยงกับไอออนซึ่งมีตำนานเล่าไว้ว่าเป็นต้นตระกูลของชาวกรีก

509	Gods, yet confessed later than heaven and earth,	ว่าเป็นเทพแต่ยอมรับว่ากำเนิดขึ้นหลังฟ้าสวรรค์ และแผ่นดินโลก	เป็นเทพแต่ยอมรับ กลับเกิดหลังฟ้าธรา
510	Their boasted parents – Titan, heaven's first-born,	ที่เขาอ้างว่าเป็นบิดามารดา ไททัน บุตรหัวปี แห่งสวรรค์	อ้างเป็นบิดามารดา ไททันเทวบุตรหัวปี
511	With his enormous brood, and birthright seized	พร้อมด้วยครอบครัวใหญ่ของเขา และสิทธิแต่กำเนิดถูกแย่งชิง	พร้อมครอบครัวใหญ่ สิทธิที่ได้กำเนิดมี ถูกแย่งชิงเสียนี้ โดยแซเทิร์นภราดร
512	By younger Saturn ⁵⁴ : he from mightier Jove,	โดยแซเทิร์น ผู้น้อง เขาผู้ให้กำเนิดใจผู้ยิ่งใหญ่	เทพผู้ให้กำเนิด บังเกิดใจพบรมเทวะ
513	His own and Rhea's son, like measure found;	บุตรของเขากับบรีอะ กรรมตามสนอง	บุตรเขากับบรีอะ กรรมสนองหมุนเวียนมา
514	So Jove usurping reigned; these, first in Crete	ใจพจึงชิงบัลลังก์ ความนี้ เริ่มแรกเป็นที่รู้จักในครีต	บัลลังก์ใจพแย่งแยก แรกรู้ที่ครีต ⁵⁵ อิดา
515	And Ida known, thence on the snowy top	และอิดา เมื่อครั้ง บนยอดเขาที่ปกคลุมด้วยหิมะ	เมื่อครั้งบนยอดเขา หิมะห่มหุ้มปกคลุมสุ่ม
516	Of cold Olympus ruled the middle air,	โอลิมปัสอันหนาวเย็น ครอบครองอากาศ	โอลิมปัส ⁵⁶ เหน็บหนาว จ้าวครอบครองนภาคลุม
517	Their highest heaven; or on the Delphian cliff,	สวรรค์ชั้นสูงสุดของพวกเขา หรือบนผาแห่งเดลฟี	สวรรค์สูงสุดกุม ฤาบนผาแห่งเดลฟี ⁵⁷
518	Or in Dodona, and though all the bounds	หรือที่โดโดนา และทั่วขอบขัณฑ์	ฤาที่โดโดนา ⁵⁸ ขัณฑลีมาทั่วคีรี
519	Of Doric land; or who with Saturn old	แดนดอริค ⁵⁹ หรือผู้เดินทางไปกับผู้เฒ่าแซตเทิร์น	ดอริคหรือผู้ที่ กับโครนัสเฒ่าระห

⁵⁴ แซตเทิร์นคือชื่อโรมันของเทพเจ้าโครนัส

⁵⁵ เกาะเล็กๆ แห่งหนึ่งในทะเลเอเจียน ตำนานเทพเจ้ากรีกเล่าว่าเกาะนี้เป็นที่กำเนิดของเทพเจ้าเซอุส

⁵⁶ ชื่อภูเขาศักดิ์สิทธิ์ของชาวกรีก เชื่อว่าเป็นที่สถิตของเทพเจ้า

⁵⁷ ที่ตั้งวิหารทำนายของเทพเจ้าอพอลโล เทพแห่งดวงอาทิตย์ของกรีก

⁵⁸ ที่ตั้งวิหารทำนายของเทพเจ้าเซอุส มหาเทพของกรีก

⁵⁹ หมายถึงประเทศกรีซ

520	Fled over Adria to the Hesperian fields,	ลี้ข้ามอาเดรียไปยังท้องทุ่งในดินแดนแห่งอาทิตย์ อัสดง	ลี้ข้ามอาเดรีย ⁶⁰ ไป ยังทุ่งในแดนอาทิตย์ตก ⁶¹
521	And o'er the Celtic roamed the utmost isles.	และข้ามเซลดิกเที่ยวไปในเกาะแก่งอันไกลโพ้น	เกาะแก่งไกลโพ้นพัก ข้ามเซลดิกระเหว่อน
522	All these and more came flocking; but with looks	ทั้งหมดนี้และมารอื่นอีกหลายตนออกเข้ามา แต่มีที่ท่า	เหล่านี้และมารอื่น คืบเข้ามาแต่ที่ท่า
523	Downcast and damp; yet such wherein appeared	เศร้าสลดและผิดหวัง กระนั้น	ผิดหวังซึ้งสงกา หากทว่ายังมีเค้า
524	Obscure some glimpse of joy to have found their chief	แวตายินดีที่พบได้ว่าหัวหน้ายังปรากฏเลื่อนกลาง	แวตาบลิ้มยินดี ที่ได้พบหัวหน้าเจ้า
525	Not in despair, to have found themselves not lost	ไม่สิ้นหวัง พบว่าพวกเขาไม่ได้หลงหาย	ไม่สิ้นหวังว่างเปล่า เมื่อรู้ว่ามีหายหลง
526	In loss itself; which on his countenance cast	อยู่ในความพ่ายแพ้ สีหน้า	อยู่ในความพ่ายแพ้ หากแต่สีพักตราប់
527	Like doubtful hue; but he, his wonted pride	ซีดเซียวเหมือนไม่แน่ใจ แต่เขา ความหยิ่งของเขา อีกแล้วสินอ	ซีวดูจใจมีมั่นคง แต่เพราะเขาหยิ่งยโส
528	Soon recollecting, with high words, that bore	คืนกลับมาในไม่ช้า ด้วยถ้อยคำอันเลิศลอย ซึ่ง	คืนคงในไม่ช้า ด้วยวาจาอันใหญ่โต

⁶⁰ ทะเลอาเดรียติก ชื่อทะเลที่คั่นระหว่างประเทศอิตาลีกับโครเอเชีย

⁶¹ หมายถึงประเทศอิตาลี

529	Semblance of worth, not substance, gently raised	ฟังดูคล้ายๆ จะมีคุณค่า แต่ไร้แก่นสาร ค่อยๆ รั้ง พิน	ฟังดูค่าอีกโข แต่จริงแท้ไร้แก่นสาร
530	Their fainting courage, and dispelled of their fears.	กำลังใจที่หดหาย และปัดเป่าความกลัว	ค่อยพินกำลังใจ ปัดเป่าให้ความกลัวผ่าน
531	Then straight commands that, at the warlike sound	จากนั้นจึงสั่งทันทีว่า ทันทึที่เสียงดุจเสียงแห่ง การศึก	จากนั้นบัญชาการ ทันทึที่เสียงการยุทธ์
532	Of trumpets loud and clarions, be upreared	จากแตรดังกังวาน จงยืนขึ้น	จากแตรกังวานก้อง เจ้าทั้งฟองจงลุกผุด
533	His mighty standard; that proud honour claimed	นายธงผู้มีอำนาจของชาตาน ซึ่งผู้สูงศักดิ์อัน เยอหยิ่งเรียกว่า	ผู้มีอำนาจนายธง ที่ชาตานเรียกเขาว่า
534	Azazel as his right, a cherub tall:	อาซาเซลเป็นมือขวาของเขา เครูบร่าสูง	อาซาเซลนายธง เครูบระหงเป็นมือขวา
535	Who forthwith from the glittering staff unfurled	ผู้นำคันทรงอร่ามเรื่องออกมาทันที คลี่	นำคันทรงเจิดจ้า ในทันทีเขาเอาคลี่
536	The imperial ensign, which, full high advanced,	ธงประจำองค์เจ้าจักรวรรดิ ซึ่งเมื่อยกชู	ธงเจ้าจักรวรรดิ เมื่อระบัดยกชูขึ้น
537	Shone like a meteor streaming to the wind,	ส่องแสงราวสะเก็ดดาวปลิวไสวในสายลม	ราวสะเก็ดดาวรี ส่องไสวในพระพาย
538	With gems and golden lustre rich emblazed,	ประดับด้วยรัตนชาติและแสงเหลือบสีทองฉายไสน	ประดับทองมณี ทอแสงสีเหลือบทองฉาย
539	Seraphic arms and trophies; all the while	อาวุธและเหรียญตราของเซราฟิม ตลอดเวลา	เซราฟิมประดับกาย ปงด้วยอาวุธและตรา
540	Sonorous metal blowing martial sounds:	โลหะส่งเสียงแห่งสงครามกระหึ่มก้อง	ตลอดเวลาโลหะ ส่งเสียงกระหึ่มแห่งยุทธนา
541	At which the universal host upsent	พลัน ทั้งกองทัพส่ง	ทันใดทัพกรีธา พลันส่งเสียงพร้อมเพรียงกัน
542	A shout that tore hell's concave, and beyond	เสียงโห่ร้องที่ทำให้ถ้ำในนรกปริ้ว และ	คูหานรกปริ ลิดด้วยเสียงโห่ดุตัน

543	Frighted the reign of Chaos and old Night.	ตื่นกลัวแผ่เลยอาณาจักรของความวุ่นวาย และรัตติกาลไป	แตกตื่นเลยเขตชั้นฟ้า ของวุ่นวายและราตรี
544	All in a moment through the gloom were seen	ท่ามกลางความมืด เห็น	เห็นทอดทรวงระณะ กลางอันธการมืดนี้
545	Ten thousand banners rise into the air	หมื่นธงชูขึ้นในอากาศโดยพร้อมเพรียงกัน	หมื่นธงชูขึ้นสู่อากาศพร้อมเพรียงกัน
546	With orient colours waving; with them rose	โบกสะบัดธงสีสดฉูด พร้อมกันนั้น	ธงสีสดไสโบกโบกไสพร้อมกันนั้น
547	A forest huge of spears; and thronging helms	ดงหอกผุดขึ้น และหมวกเหล็กชุมนุมกันแน่นขนัด	ดงหอกผุดขึ้นพลัน หมวกเหล็กชุมนุมอัด
548	Appeared, and serried shields in thick array	พลันปรากฏ และโล่เรียงรายเป็นทิวแถว	โล่ปิดป้องกันกาย เรียงรายเป็นทิวขนำด
549	Of depth immeasurable; anon they move	ยาวเหลือคณานับ บัลดล พวกเขาเคลื่อน	เหลือนับยาวทอดถัด พลันพวกเขาพากันเคลื่อน
550	In perfect phalanx to the Dorian mood	แถวทหารพร้อมเพรียงตามท่วงทำนอง แห่งดอเรีย	ทัพพร้อมตามลำนํ้า ตามทำนองดอเรีย ⁶² เลื่อน
551	Of flutes and soft recorders – such as raised	บรรเลงด้วยขลุ่ยและแผ่นเสียงแผ่วเบา ดุจ เสียงเพลงที่กระตื้นเร้า	ขลุ่ยผิวแผ่วเบาเลื่อน แผ่นเสียงดุจเพลงรุ่มเร้า
552	To height of noblest temper heroes old	อารมณ์วีรบุรุษเลื่องชื่อในสมัยโบราณ	อารมณ์วีรชน เลื่องชื่อล้นคราก่อนเก่า
553	Arming to battle, and instead of rage	ให้พร้อมทำศึก และแทนความเกรี้ยวกราด	ให้พร้อมประจัญเข้า และชดเชยความเกรี้ยวกราด
554	Deliberate valour breathed, firm and unmoved	สูดความฮึกเหิมอันแน่นแน่ว มั่นคงและไม่หวั่นไหว	สูดความมั่นคงแน่ว ไม่ผันแปรฮึกเหิมมาด
555	With dread of death to flight or foul retreat;	เพราะความหวั่นกลัวความตายจนต้องหนีหรือถอย ทัพอย่างน่าอัปอาย	ทดแทนที่ความขลาด กลัวตายจนร่นหน้าอาย

⁶² เป็นทำนองเพลงหนึ่งของชาวกรีก

556	Nor wanting power to mitigate and swage	ทั้งมิได้ปรารถนาอำนาจที่จะบรรเทาและระงับ	มิพึงปรารถนา ฤทธาบรรเทาอำงับ
557	With solemn touches troubled thoughts, and chase	ประโลมความค้ำนึ่งอันทรมาน และขับไล่	ปลอบความค้ำนึ่งคับ ข้องทรมานและขับไล่
558	Anguish and doubt and fear and sorrow and pain	ความรวดร้าวน และความไม่แน่ใจ และความกลัว และความเศร้า และความเจ็บปวด	หวาดหวั่นพรันเจ็บปวด รวดร้าวนไม่แน่ใจ
559	From mortal or immortal minds. Thus they,	จากจิตใจแห่งมตะและอมตะ เช่นนี้เอง พวกเขา	ขับออกจากฤทัย ทั้งมตาและอมตา
560	Breathing united force with fixed thought,	ทัพที่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกอบปรด้วยความคิดแน่วแน่	ทัพรวมเป็นหนึ่งมน บนความคิดแน่วแน่ว่า
561	Moved on in silence to soft pipes that charmed	เคลื่อนทัพเงียบๆ ตามเสียงปี่นุ่มนวลที่เข้ายวน	เคลื่อนเงียบทัพยาตรา ตามเสียงปี่เข้ายวนย้าย
562	Their painful steps o'er the burnt soil; and now	ย่างเท้าอันเจ็บปวดบนผืนดินที่ไหม้เกรียมและบัดนี้	ย่างอย่างปวดรวดร้าวน ก้าวบนดินไหม้วอดวาย
563	Advanced in view they stand – a horrid front	พวกเขาขึ้นตั้งแถวเรียงราย แนวยรบอันน่าสะพรึงกลัว	บัดนี้ตั้งแถวราย แนวยรบอันน่าขนพอง
564	Of dreadful length and dazzling arms, in guise	ตั้งแถวยาวนาน่าพรันพริ้งและอาวุธวาววับ ดุจ	ถืออาวุธวับวาว ตั้งแถวยาวชวนสยง
565	Of warriors old, with ordered spear and shield,	นักรบโบราณ ถือหอกและโล่ตั้งเป็นแถว	นักรบโบราณประคอง หอกและโล่ตั้งเป็นแถว

566	Awaiting what command their mighty chief	รอคอยคำสั่งที่หัวหน้าผู้ยิ่งใหญ่	รอคอยคำบัญชา ของหัวหน้าผู้ยิ่งใหญ่
567	Had to impose: he through the armed files	จะบัญชา เขาทกวาดสายตาซ้ำของผ่าน แถวกองกำลัง	สุดแต่จะสั่งให้ ผ่านกองทัพกวาดสายตา
568	Darts his experienced eyes, and soon traverse	และครู่ต่อมา พิจารณา	อันซ้ำของมองดู ครู่ต่อมาพิจารณา
569	The whole battalion views – their order due,	ภาพกองทัพโดยรวม อยู่ในตำแหน่งที่สมควร	ยลทัพด้วยนัยนา ประจำที่ตามลำดับ
570	Their visages and stature as of gods;	ใบหน้าและสัณฐานเอกเช่นเทพ	สัณฐานและพักตรา ปานเทวารูปสอดรับ
571	Their number last he sums. And now his heart	ท้ายสุดเขานับจำนวน และบัดนี้ หัวใจของเขา	ท้ายสุดเขาจึงนับ จำนวนทำให้หทัย
572	Distends with pride, and, hardening in his strength	พองโตด้วยความเย่อหยิ่ง และพละกำลังของเขา กล้าแกร่งขึ้น	พองด้วยผยองเย่อหยิ่ง พลังยิ่งแกร่งกล้าไกร
573	Glories: for never, since created man,	เกียรติยศ ด้วยว่าไม่เคยเลยตั้งแต่มนุษย์ถูกสร้าง	เกียรติยศยิ่งใหญ่ แต่มีคนไม่เคยมี
574	Met such embodied force as, named with these,	จะพบกองทัพอันเกรียงไกรเช่นนี้ ที่มีชื่อเหล่านี้ ปรากฏอยู่ในกองทัพ	ทัพเกริกเกียรติเทียมเท่า กอปรด้วยเขานามเหล่านี้
575	Could merit more than that small infantry	มีจำนวนมากมายกว่ากองพลเล็ก	จำนวนมากเหลือที่ กว่ากองพลตัวเล็กนั้น
576	Warred on by cranes – though all the giant brood	ที่ถูกนกกระเรียนโจมตี มาตราว่าเผ่าพันธุ์ยักษ์	ถูกกระเรียนโจมตี ⁶³ มาตราแมนหมูเผ่ากุ่มภันท์

⁶³ มิตันอ้างถึงอิลียด ที่โฮเมอร์เปรียบเทียบเสียงร้องของทหาร โทรจันเหมือนเสียงร้องของนกกระเรียนขณะที่ไล่ชนฆ่าชาวปิกมี

577	Of Phlegra with the heroic race were joined	แห่งเพลกราร่วมด้วยเผ่าพันธุ์อันเก่งกล้าร่วมกัน	แห่งเพลกราร่วมกัน ⁶⁴ กับเผ่าพันธุ์เก่งกล้ากร่าง
578	That fought at Thebes and Ilium, on each side	ต่อสู้ที่ธีบส์และอิลีเยม ต่างฝ่าย	รบที่ธีบส์ธานี อีกทั้งที่อิลีเยม ⁶⁵ ต่าง
579	Mixed with auxiliary gods; and what resounds	ร่วมกับเทพที่เข้าข้าง และวีรกรรมอันเป็นที่ ซ้องสรรเสริญ	พร้อมเทพที่เข้าข้าง ก่อวีรกรรมเลื่องระบือ
580	In fable or romance of Uther's son,	ในตำนานหรือเรื่องเล่าของบุตรแห่งอูเธอร์	ของบุตรอูเธอร์ ⁶⁶ ท่าน ในตำนานเรื่องเล่าลือ
581	Begirt with British and Armoric knights;	โอบล้อมด้วยอัศวินชาวอังกฤษและบริตทานี	พร้อมขุนศึกชาวแดนซื่อ อังกฤษบริตทานีนา
582	And all who since, baptized or infidel,	และอัศวินทุกคน ทั้งคริสตชนและคนนอกศาสนา	ทั้งอัศวินคริสตชน และคนนอกศาสนา
583	Jousted in Aspramont, or Montalban,	ต่อกรที่แอสพรามอนต์ หรือมอนทัลบัน	ที่แอสพรามอนต์รบรา หรือ ณ ที่มอนทัลบัน ⁶⁷
584	Damasco, or Marocco, or Trebizond,	อามาสโค หรือมาร็อคโค หรือทรีไบซันด์	หรือ ณ อามาสโก มาร็อคโคทรีไบซันด์ ⁶⁸
585	Or whom Bizerta sent from Afric shore	หรือผู้ที่ถูกส่งจากไบเซอร์ทา ชายฝั่งแอฟริกา	จากไบเซอร์ทา ⁶⁹ ครั้น ถูกส่งจากฝั่งแอฟริกา
586	When Charlemagne ⁷⁰ with all his peerage fell	ครั้งที่ชาร์ลมาญ พร้อมด้วยเสนาอำมาตย์พินาศ	คราซาร์ลมาญพินาศ พร้อมอำมาตย์เหล่าเสนา
587	By Fontarabbia. Thus far these beyond	ที่ฟอนตารับเบีย เหนือล้ำกว่า	ยังณ ที่ฟอนตา รับเบียแล้วยิ่งล้ำเกิน
588	Compare of mortal prowess, yet observed	เมื่อเทียบกับฤทธิ์ของมตะชน แต่เมื่อมองดู	เมื่อเทียบฤทธิ์มตะชน แต่เมื่อยลพิศเฉเชิญ

⁶⁴ มืดตันอ้างถึงเมทามอร์ฟอโรซิส งานเขียนของโอวิด ชักยู่กับเวลาที่ทุ่งราบเพลกราร่วม

⁶⁵ มืดตันอ้างถึงสงครามระหว่างพวกโทรจันกับทรอย

⁶⁶ บุตรอูเธอร์หมายถึงกษัตริย์อูเธอร์ กษัตริย์ในตำนานของอังกฤษ

⁶⁷ ชื่อปราสาทในนิยายเกี่ยวกับอัศวิน เป็นสถานที่ทำการประลอง

⁶⁸ ชื่อสถานที่ในนิยายเกี่ยวกับอัศวิน ใช้เป็นสนามรบระหว่างคริสเตียนกับมุสลิม

⁶⁹ ตำนานเล่าว่านักบวชมุสลิมเดินทางจากเมืองไบเซอร์ทามาเพื่อยึดครองสเปน

⁷⁰ จักรพรรดิแห่งจักรวรรดิโรมันศักดิ์สิทธิ์ มีชีวิตอยู่ระหว่างปี 742 – 814 เป็นกษัตริย์ที่เก่งกาจในด้านการรบและขยายอาณาจักร

589	Their dread commander; he above the rest	ผู้บัญชาการอันร้ายกาจของพวกเขา เขาเหนือกว่าคนอื่น	ผู้บัญชาการร้ายเกิน โดดเด่นเหนือกว่าผู้ใด
590	In shape and gesture proudly eminent,	ด้านสัดส่วนและกิริยาโต	ทั้งกิริยาโต รูปร่างโตสัดส่วนใหญ่
591	Stood like a tower; his form had yet not lost	ยืนตระหง่านราวหอคอย รูปร่างของเขายังไม่สูญเสีย	ตระหง่านราวหอคอย หายสูญเสียไปหมดไม่
592	All her original brightness, nor appeared	ความเจิดจรัสดั้งเดิมไปหมด ยังมีได้สำแดงตน	ความเจิดจรัสก่อนเก่า เขายังมีสำแดงตนให้
593	Less than archangel ruined, and the excess	ให้ตกต่ำกว่าสภาพเทพดีผู้พินาส และ	สภาพตกต่ำไป กว่าเทพดีผู้อัปรา
594	Of glory obscured: as when the sun new risen	รัศมีส่วนเกินมืดมัวลง เจกตะวันตกขึ้น	รัศมีหม่นสลัว มัวเช่นริแรกทิวา
595	Looks through the horizontal misty air	มองเห็นผ่านหมอก ณ เส้นขอบฟ้า	ณ เส้นขอบฟากฟ้า มองฝ่าผ่านอวลหมอกสาย
596	Shorn of his beams, or from behind the moon	ฉายแสง หรือหลังดวงจันทร์	ฉายอภาแห่งดาววัน ฤหลังจันทร์ทินกรฉาย
597	In dim eclipse, disastrous twilight sheds	ในคราสหม่นมัว เงามืดมนเป็นกลางร้าย	ยามคราสเป็นกลางร้าย ⁷¹ เงามืดมนด้อยจรัส
598	On half the nations, and with fear of change	ปกคลุมครึ่งโลก และด้วยความหวาดหวั่นถึงการเปลี่ยน	แผ่คลุมครึ่งปฐพี หวั่นขวัญหนีถึงการผลัด
599	Perplexes monarchs. Darkened so, yet shone	รัชกาลอันน่าฉงน มัวหม่นลง แต่ยังคงแจ่มจรัส	เปลี่ยนราชบัลลังก์ริช แม่มืดลงคงแจ่มจ้า
600	Above them all the archangels: but his face	กว่าปวงเทพดี เพียงใบหน้า	กว่าปวงเทพดี เพียงแต่ที่บนพักตรา
601	Deep scars of thunder had intrenched, and care	สายฟ้าฟาดผ่ากรอยแผลเป็นลึกไว้ และรอยกังวล	รอยแผลจากสายฟ้า และวีรรอยความกังวล
602	Sat on his faded cheek, but under brows	ปรากฏบนแก้มหมอง แต่ใต้คิ้ว	บนปรางมีผ่องใส หากแต่ใต้ภรมณฑล

⁷¹ สมัยโบราณเชื่อกันว่าหากเกิดสุริยคราสจะต้องมีการเปลี่ยนกษัตริย์

603	Of dauntless courage, and considerate pride	ปรากฏแววอาจหาญ และความเยอหยิ่งโดยตั้งใจ	ประจักษ์ใจกล้าผจญ และความหยิ่งโดยมาดหมาย
604	Waiting revenge; cruel his eye, but cast	รอคอยการแก้แค้น ดวงตาเหี้ยมโหด แต่ฉาย	รอคอยการแก้แค้น นัยน์เหี้ยมแสนโหดหากฉาย
605	Signs of remorse and passion, to behold	แววเสียใจและหลงใหล มองไปยัง	แววเสียใจเสียตาย ปนหลงใหลทอดทัศนา
606	The fellows of his crime, the followers rather	เพื่อนร่วมก่ออาชญากรรม น่าจะเรียกว่าผู้ติดตามมากกว่า	เพื่อนร่วมกระทำผิด เรียกผู้ติดตามจะเหมาะกว่า
607	(Far other once beheld in bliss), condemned	(ครั้งหนึ่งเคยหฤหรรษ์กว่าตนไหน) ต้องพระอาชญา	ก่อนเคยสุดหรรษา กว่าใคร กลับต้องโทษทัณฑ์
608	For ever now to have their lot in pain –	พวกนี้ต้องตกอยู่ในความเจ็บปวดไปชั่ววันรันดร์	นับแต่บัดนี้หนา ต้องเจ็บปวดชั่วกัปป์
609	Millions of spirits for his fault amerced	ความผิดทำให้วิญญาณหลายล้านดวงถูกตัด	วิญญาณหลายล้านพลัน ถูกตัดไปจากแดนฟ้า
610	Of heaven, and from eternal splendours flung	จากสวรรค์ ถูกเหวี่ยงจากความเจิดจ้านชั่ววันรันดร์	เหวี่ยงจากความเจิดจ้าน นิจวันรันดร์อนันตา
611	For his revolt – yet faithful how they stood,	เพราะกำเริบเลิบบ้าน แต่พวกเขาที่ยืนหยัดด้วยความเชื่อ	เพราะกำเริบเดิบบก้า แต่ยืนหยัดด้วยเชื่อมั่น
612	Their glory withered; as, when heaven's fire	รัศมีริบหรี่ ดุจครั้งที่ไฟแห่งสวรรค์	รัศมีริบหรี่ ดุจคราที่อัคคีสวรรค์
613	Hath scathed the forest oaks or mountain pines,	แผดเผาป่าไฉ้หรือสนภูเขา	แผดเผาพนาส์ณท์ ป่าต้นไฉ้หรือสนดิงขร
614	With singed top their stately growth, though bare,	ไม้ใหญ่ยอดไหม้เกรียม แม้ไร้กิ่งก้าน	ไม้ใหญ่ยอดเกรียมไม้ แม้ไร้และกิ่งก้านกลั่น

615	Stands on the blasted heath. He now prepared	ตระหง่านเหนือพุ่มฮีธมอดใหม่ บัดนี้เขาพร้อม	เหนือพุ่มฮีธมอดมรณ บัดนี้เขาเตรียมพร้อม
616	To speak; where at their doubled ranks thy bend	จะกล่าวเมื่อกองทัพได้จัดแถวซ้อนและโอบ	กล่าวเมื่อกองกำลัง ตั้งแถวซ้อนและโอบอ้อม
617	From wing to wing, and half enclose him round	ปีกจรดปีก และล้อมรอบเขาเป็นครึ่งวงกลม	ปีกจรดปีกห้อมล้อม รอบเขาเป็นครึ่งวงกลม
618	With all his peers: attention held them mute.	และสหาย เงียบงันด้วยใจจดจ่อ	สหายนิ่งเงียบบรอ ใจจดจ่อฟังคารม
619	Thrice he assayed, and thrice, in spite of scorn,	สามครั้งเขาพยายาม ทั้งสามครั้ง แม้น่าอับอาย	สามครั้งเขาเพียรหมั่น ทั้งสามคราแม้น่าอาย
620	Tears, such as angels weep, burst forth: at last	น้ำตา ดุจน้ำตาของทูตสวรรค์ หลั่งริน ในที่สุด	อัสสุชลดุจน้ำตา เทวาไหลรินเป็นสาย
621	Words interwove with sighs found out their way:	จึงเอ่ยคำพูดปนทอดถอน	ที่สุดในจึ่งค่อยคลาย เอ่ยคำพูดปนทอดถอน
622	'O myriads of immortal spirits, O powers	'โอ วิญญาณอมตะนับหมื่นเอ๋ย โอ อำนาจ	'โอ วิญญาณมากมาย ที่ไม่ตายมากฤทธิ
623	Matchless, but with the Almighty – and that strife	หาใดเทียม เว้นแต่เมื่อเทียบกับพระผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์ แต่การปะทะครั้งนั้น	หาใดเทียบเทียมมี เว้นแต่องค์ฤทธิ์เดชา
624	Was not inglorious, though the event was dire,	มิไร้เกียรติ แม้ผลร้ายกาจ	การปะทะในคราวนั้น ไซ้มันไร้เกียรติดอกหนา มาตรผลที่ได้มา จะร้ายกาจแสนสาหัส

625	As this place testifies, and this dire change,	ตั้งสถานที่แห่งนี้พิสูจนีให้เห็น และความเปลี่ยนแปลงอันร้ายกาจ	จากสถานที่นี้แล และเปลี่ยนแปลงประจักษ์ชัด
626	Hateful to utter; but what power of mind,	น่าเกลียดซึ่งที่ต้องเอ่ยออกมา แต่อำนาจแห่งสมอง	น่าซึ่งที่ต้องดำรัส แต่อำนาจแห่งปัญญา
627	Foreseeing or presaging, from the depth	ญาณเห็นอนาคตและสังหารณ์ จากขุม	ลางสังหารณ์ญาณ หยั่งรู้กาลภายหน้า
628	Of knowledge past or present, could have feared	ความรู้ทั้งในอดีตและปัจจุบันจะกลัวเกรงสิ่งใด	จากขุมคลังวิทยา ทั้งอดีตและปัจจุบัน
629	How such united force of gods, how such	กองกำลังของเทพที่ยิ่งใหญ่เช่น	จะเกรงกลัวสิ่งใด ท้ายิ่งใหญ่แห่งเทวัญ
630	As stood like these, could ever know repulse?	กองกำลังเช่นนี้ยืนอยู่ที่นี่ จะรู้จักการถูกไล่ต้อนได้ อย่างไร	ดั่งยืนที่นั่นนั้น จะรู้จักถูกต้อนกระไร
631	For who can yet believe, though after loss,	ใครเล่าจะเชื่อ แม้พ่ายแพ้แล้ว	ใครกันเล่าจะเชื่อ แม้นต่อเมื่อพ่ายแพ้ไป
632	That all these puissant legions, whose exile	ว่ากองทัพทรงพลัง ซึ่งเมื่อถูกเนรเทศ	ว่าทัพอันยิ่งใหญ่ จนเมื่อถูกเนรเทศ
633	Hath emptied heaven, shall fail to re-ascend,	ทำให้สวรรค์ว่างเปล่า จะล้มเหลวในการขึ้น ครองราชย์	สวรรค์เร็ดร้างเปล่า จะเข้าครองไม่สำเร็จ
634	Self-raised, and repossess their native seat?	สถาปนาตน และทวงบัลลังก์ของเขาอีกครั้ง	ตั้งตนขึ้นเบ็ดเสร็จ และทวงบัลลังก์คืนมา
635	For me be witness all the host of heaven	จงเป็นพยานให้ข้าเกิดชาวสวรรค์ทั้งหมด	ชาวสวรรค์ทั้งปวง จากสรวงเป็นพยานให้ข้า
636	If counsels different, or danger shunned	หากแผนการที่ถูกเลื่อน หรืออันตราย	หากแผนการล่าช้า หรือภัยที่ข้าแคล้วคลาด
637	By me, have lost our hopes. But he who reigns	ที่ข้าหลีกหนีทำให้เราสูญเสียความหวัง แต่พระองค์ ผู้ครอง	ดับความหวังของเรา แต่พระเจ้าผู้ครองราชย์

638	Monarch in heaven, till then as one secure	เป็นกษัตริย์บนสวรรค์ จวบจนบัดนั้นเป็นพระองค์ เดียวที่	เป็นสรวงบรมนาถ จนบัดนี้เพียงเอกองค์
639	Sat on his throne, upheld by old repute,	นั่งมั่นคงบนบัลลังก์ หนุนส่งด้วยกิตติศัพท์เก่าแก่	บนบัลลังก์นั่งมั่น กิตติเก่าหนุนหนุนชูส่ง
640	Consent or custom, and his regal state	ไม่ว่าด้วยฉันทหรือตามประเพณี และพระอิสริยยศ ของพระองค์	ไม่ว่าฉันทอ้าง หรือเป็นตามประเพณี
641	Put forth at full, but still his strength concealed –	โดดเด่น แต่ปกปิดพระกำลัง	อิสริยยศโดดเด่น แต่ทรงเร้นแรงที่มี
642	Which tempted our attempt, and wrought our fall.	ซึ่งล่อลวงให้เราทดลอง และสร้างความพินาศให้ เรา	ล่อให้เราลองดี เป็นเหตุให้พินาศไป
643	Henceforth his might we know, and know our own,	นับแต่บัดนี้ต่อไป เราชู่มหิทธิฤทธิ์ของพระองค์ และรู้ ฤทธิ์ของเรา	มหิทธิฤทธิ์บัดนี้รู้ รู้อยู่ฤทธิ์เราแค่นั้น
644	So as not either to provoke, or dread	มิใช่เพื่อกระตุ้นให้พระองค์โกรธ หรือหวั่นเกรง	ใช่เพื่อกระตุ้นให้ ทรงพิโรธ หรือขวัญหนี
645	New war provoked: our better part remains	สงครามครั้งใหม่ที่ก่อขึ้น เรายังเหลือส่วนดีอยู่	ที่จะก่อศึกใหม่ เรายังไว้ซึ่งส่วนดี
646	To work in close design, by fraud or guile,	ทำงานตามแผนลับ ด้วยเล่ห์ร้ายหรืออุบาย	ทำตามแผนลับลี้ ด้วยอุบายเล่ห์ร้ายกาจ
647	What force effected not; that he no less	ซึ่งไม่เกี่ยวกับกำลัง เพื่อพระองค์ผู้	ไม่เกี่ยวกับพละ เพื่อพระองค์ภูมิราช
648	At length from us may find, who overcomes	แสนไกลจากเราอาจพบว่า ผู้ใด	แสนไกลจากเราอาจ จะได้พบว่าผู้ใด
649	By force hath overcome but half his foe.	ชนะศัตรูด้วยกำลังเท่ากับชนะแค่ครึ่งเดียว	ชนะด้วยฤทธา เท่าชยาเพียงครึ่งได้
650	Space may produce new worlds; whereof so rife	สุญญตาอาจให้กำเนิดโลกใหม่อันอุดมสมบูรณ์	สุญญตาอาจกำเนิด เกิดโลกอุดมขึ้นใหม่

651	There went a flame in heaven that he ere long	ลือกันมานานในสวรรค์ว่าพระองค์	ลือลือเนิ่นนานใน สรวงสวรรค์ว่าพระองค์
652	Intended to create, and therein plant	ตั้งพระทัยจะสร้าง และในทีนั้น เพาะ	ทรงตั้งพระทัยสร้าง และหวานวางเพาะปลูกลง
653	A generation whom his choice regard	พงศ์พันธุ์ที่พระองค์เลือก	พงศ์พันธุ์ที่ ๓ ทรง เลือกสรรตั้งเอาไว้
654	Should favour equal to the sons of heaven.	โปรดให้มีฐานะเทียบเท่าบุตรแห่งสวรรค์	โปรดให้มีฐานะ เท่าด้อยแห่งนภาลัย
655	Thither, if but to pry, shall be perhaps	ที่แห่งนั้น หากว่าเราไปสอดส่อง อาจเป็น	ที่นั้นหากเราไป สอดแนมดูอาจจะเป็น
656	Our first eruption – thither, or elsewhere;	แห่งแรกที่เราก่อความวินาศ ที่นั้นหรือที่อื่น	ที่นั้นหรือที่ไหน อาจก่อภัยพิบัติเข็ญ
657	For this infernal pit shall never hold	ด้วยว่าหลุมนรกแห่งนี้มีมีวันกักขัง	ด้วยหลุมนรกเช่น นี้มีมีวันกักขัง
658	Celestial spirits in bondage, nor the abyss	วิญญาณจากสรวงสวรรค์ได้ และห้วงอวกาศมิอาจ	วิญญาณจากแดนสรวง ห้วงอวกาศมิอาจรั้ง
659	Long under darkness cover. But these thoughts	ปกคลุมด้วยความมืดมืดต่อไปได้นานนัก แต่ความคิดเหล่านี้	มืดมืดคลุมจีรัง แต่ความคิดที่ว่าไว้
660	Full counsel must mature; peace is despaired,	ต้องหารือให้ลุล่วงก่อน สันติคือการทอดอาลัย	ต้องหารือให้ลุล่วง สันติถ่วงทอดอาลัย
661	For who can think submission? War, then, war	ใครจะคิดยอมสยบกันเล่า สงคราม เกิด สงคราม	ใครจะยอมสยบให้ โรมัน เกิด มาโรมัน
662	Open or understood, must be resolved.'	ประกาศหรือเข้าใจกันเอง ต้องเกิดขึ้น'	มีว่าประกาศแจ้ง หรือเป็นที่เข้าใจกัน ต้องเกิดขึ้นเช่นนั้น ต้องรบพุ่งยุทธนา'
663	He spake; and to confirm his words, outflew	เขาเอ่ย และเพื่อยืนยันคำพูดของเขา	ซาตานเอ่ยจันรรจ์ เพื่อยืนยันย้ำวาที
664	Millions of flaming swords, drawn from the thighs	ดาบเพลิงนับล้านเล่มชูขึ้น ชักจากต้นขา	ดาบเพลิงนับล้านี่ ชักชูขึ้นจากต้นขา

665	Of mighty cherubim; the sudden blaze	ของเศรฐ์ผู้ทรงฤทธิ์ ทันใดนั้น แสงเจิดจ้า	เศรฐ์ผู้เกรียงไกร ทันใดนั้นอาภาจ้า
666	Far round illumined hell; highly they raged	สว่างไสวทั่วนรก พวกเขาเกรี้ยวกราด	กระจ่างทั่วนรียา เทพกบฏกราดเกรี้ยวฮือ
667	Against the highest, and fierce with grasped arms	ต่อองค์ผู้สูงสุด และด้วยอาวุธที่กำไว้	ต่อพระผู้สูงสุด ด้วยอาวุธในกำมือ
668	Clashed on their sounding shields the din of war,	เคาะกับโล่ดังกังวานอย่างดุเดือด กัมปนาทแห่งสงคราม	เคาะโล่เสียงอึงอื้อ กัมปนาทแห่งยุทธนา
669	Hurling defiance toward the vault of heaven.	ถาโถมทำทายเป็นทางท้องนภา	ทำทายเป็นถาโถม ไปทางโดมโค้งแผ่นฟ้า ทิศเบื้องท้องนภา ผุ่งมารพากันทำท่าย
670	There stood a hill not far, whose grisly top	ไม่ไกลนักมีเนินเขา ที่ซึ่งยอดอันน่าสยดสยอง	ไม่ไกลมีคีรี ที่ยอดอันน่าขวัญผวา
671	Belched fire and rolling smoke; the rest entire	พ่นไฟและปกคลุมด้วยควัน ส่วนที่เหลือ	พ่นไฟและรุม่า พลุขลุ่ยคลั่งที่เหลือนั้น
672	Shone with a glossy scurf – undoubted sign	แวววาวเลื่อมพราย เป็นเครื่องหมายชัดเจน	แพรวพราวละเลื่อมพราย เป็นลัญลักษณ์หมายเครื่องยืนยัน
673	That in his womb was hid metallic ore,	ว่าในครรภ์ซ่อนสินแร่โลหะ	ว่าที่ภายในครรภ์ ซ่อนสินแร่โลหะไว้
674	The work of sulphur. Thither, winged with speed,	ผลจากกำมะถัน ที่แห่งนั้น เร่งกระพือปีก	ผลจากกำมะถัน ที่แห่งนั้น เร่งบินไป
675	A numerous brigade hastened: as when bands	บรรดาของพลน้อยรีบเร่ง แจกเช่นครั้งหมู่	กองพลน้อยเร่งไว ดุจครั้งที่หมู่ประดา
676	Of pioneers with spade and pickaxe armed,	ผู้บุกเบิกถือพลั่วและขวาน	ผู้บุกเบิกที่มีมือ ถือพลั่วขวานออกนำหน้า

677	Forerun the royal camp, to trench a field,	นำหน้าทัพหลวง เพื่อขุดบริเวณที่มีสายแร่	ทัพหลวงเพื่อขุดหา บริเวณสายแร่มี
678	Or cast a rampart. Mammon led them on –	หรือสร้างปราการ เมมมอนนำพวกเขาไป	หรือสร้างป้อมปราการ มารเมมมอนนำจรัล
679	Mammon, the least erected spirit that fell	เมมมอน วิญญาณที่ก้มหน้าลงต่ำที่สุดในบรรดา ผู้ที่ร่วงหล่น	เมมมอน ⁷² วิญญาณที่ ค้อมกายต่ำในบรรดา
680	From heaven; for even in heaven his looks and thoughts	จากสวรรค์ เพราะแม้แต่ในสวรรค์สายตา และความคิดของเขา	ผู้ร่วงจากสวรรค์ แม้ที่นั่นนัยนา
681	Were always downward bent, admiring more	โน้มลงต่ำอยู่เสมอ หลงใหล	และความคิดค่อนพา โน้มต่ำเสมอด้วยหลงใหล
682	The riches of heaven's pavement, trodden gold,	ความมั่งคั่งของบาทวิถีในสวรรค์ ลาดทองคำ	บาทวิถีบนสวรรค์ อันปลูลาดด้วยอุไร
683	Than aught divine or holy else enjoyed	มากกว่าที่วิญญาณแห่งสวรรค์หรือศักดิ์สิทธิ์ ดวงอื่นเสพ	ยิ่งกว่าวิญญาณใด ในสวรรค์หรือศักดิ์สิทธิ์ชั้น
684	In vision beatific; by him first	ทัศนารมณ์ เขาเองเป็นตนแรก	เสพซึ่งทัศนาศา เขาขึ้นหน้าคือตนต้น
685	Men also, and by his suggestion taught,	มนุษย์ก็ด้วย และด้วยคำแนะนำสอนสั่งของเขา	สอนสั่งให้ผู้คน เพราะเขาสอนให้คน
686	Ransacked the center, and with impious hands	ขุดค้นใจกลาง และด้วยมือออกตัญญู	ใจกลางเข้าขุดค้น ปล้นด้วยหัตถ์ไร้ศรัทธา
687	Rifled the bowels of their mother earth	รื้อค้นอุทรของแม่ธรณี	รื้อค้นปล้นชิงคร่า อุทรแม่ธรณี
688	For treasures better hid. Soon had his crew	เพื่อหาสมบัติที่ควรถูกซ่อนไว้ ไม่นานนัก หมู่ของเขา	หาทรัพย์อันควรซ่อน ห่อนานเนาฝูงเขา

⁷² ในพระคัมภีร์ คำว่าเมมมอนหมายถึงความร่ำรวยแบบโลก การรักเงินทอง แต่มีลึกลับนำมาตั้งเป็นชื่อสมุนตนหนึ่งของซาตาน

689	Open into the hill a spacious wound	เจาะทะลวงเนินเขาเป็นแผลกว้าง	ทะลวงเนินคีรี เป็นบาดแผลอันกว้างใหญ่
690	And digged out ribs of gold. Let none admire	และขุดลิ้มทองคำ อย่าให้ผู้ใดชื่นชม	ขุดลิ้มกาญจน์กำพูน อย่าให้ผู้ใดพึงใจ
691	That riches grow in hell; that soil may best	ความมั่งคั่งที่ผุดจากนรกเลย ผืนดินแห่งนั้น	มั่งคั่งผุดจากใน นรก แดนอเวจี
692	Deserve the precious bane. And here let those	สมควรมีพิษล้ำค่า และที่นี่ ปล่อยให้บรรดา	ควรมีพิษล้ำค่า ปล่อยให้บรรดาผู้ที่
693	Who boast in mortal things, and wondering tell	ผู้ที่โอ้อวดด้วยสิ่งไม่จีรังและเรื่องเล่าน่าพิศวง	โอ้อวดสิ่งไม่จีรัง และเรื่องชวนหลอกลวง
694	Of Babel, and the works of Memphian kings,	เกี่ยวกับบาเบล และผลงานของราชันย์แห่งเมมฟิส	ถึงบาเบล ⁷³ และกิจ ของเมมฟิสภูวไนย
695	Learn how their greatest monuments of fame	เรียนรู้ว่าอนุสาวรีย์อันยิ่งใหญ่ประกาศเกียรติยศ	อนุสาวรีย์ยิ่งใหญ่ ซ่องพระเกียรติกำลังศิลป์ ⁷⁴
696	And strength, and art, are easily out done	และกำลังและศิลป์ เทียบไม่ได้กับ	เรียนรู้ว่ามีอาจ สามารถเทียบกระพี้กรีน
697	By spirits reprobate, and in an hour	ฝีมือของวิญญาณที่ถูกสาป และเพียงชั่วโงมเดียว	ฝีมือของดวงวิญญาณ ถูกสาป เพียงโงมเดียว
698	What in an age they, with incessant toil	สิ่งที่พวกเขาใช้เวลาเนิ่นนาน ด้วยความลำเค็ญ	สิ่งที่สร้างเนิ่นเนา เขาลำเค็ญทุกข์เข็ญเคี้ยว
699	And hands innumerable, scarce perform.	และแรงงานนับไม่ถ้วนทำได้นิดเดียว	แทบทำไม่ได้เทียบ แม้ใช้คนอสงไขย
700	Nigh on the plain, in many cells prepared,	ใกล้ทุ่งนั้น เตรียมเอาไว้	มีห่างทุ่งแห่งนั้น เหล่าพลพรรคเฝ้าเตรียมไว้
701	That underneath had veins of liquid fire	เพื่อให้ไฟเหลวไหลอยู่ข้างใต้	ใต้เขาวารีไฟ ไหลตามท่อดุจธารา

⁷³ มิลตันอ้างถึงพระคัมภีร์ ในพระธรรมปฐมกาลบทที่ 11:4 มนุษย์ในสมัยนั้นพูดภาษาเดียวกัน ต้องการสร้างหอคอยสูงถึงสวรรค์ พระเจ้าไม่พอพระทัยจึงทำให้ภาษาของมนุษย์วุ่นวายไป หอนั้นจึงสร้างไม่สำเร็จเพราะสื่อสารกันไม่รู้เรื่อง หอนั้นจึงมีชื่อว่าบาเบลซึ่งแปลว่าความวุ่นวาย

⁷⁴ มิลตันอ้างถึงพระมิดของฟาโรห์

702	Sluiced from the lake, a second multitude	ชักจากทะเลสาบ หมู่ที่สอง	จากสระอัครนี ส่วนหมู่ที่สองค้นหา
703	With wondrous art found the massy ore,	ซึ่งเชี่ยวชาญเชิงศิลป์พบสินแร่มหาศาล	สินแร่มหิมา ด้วยวิชาอันชาญความ
704	Severing each kind, and scummed the bullion-dross.	คัดแยกตามชนิด และรีดขี้เงินขี้ทองทิ้ง	หลอมแบ่งแยกประเภท กำจัดเศษขี้แร่ทรม
705	A third as soon had formed within the ground	ไม่นานนัก กลางดิน หมู่ที่สามสร้าง	ส่วนพลหมู่ที่สาม ช่วยกันสร้าง ณ กลางดิน
706	A various mould, and from the boiling cells	แม่พิมพ์หลายรูป และจากบ่เดือดพล่าน	แม่พิมพ์อันหลายหลาก แล้วชักจากบ่อัคนิน
707	By strange conveyance filled each hollow nook;	เติมเต็มพิมพ์ทั้งหมดด้วยวิธีแปลกประหลาด	เติมเต็มพิมพ์ทั้งสิ้น ด้วยวิจิตรแห่งวิชา
708	As in an organ, from one blast of wind,	เหมือนในออร์แกน เพียงลมกระโชกครั้งเดียว	ประหนึ่งลมที่ไหล ไปด้วยแรงขับหนึ่งครา
709	To many a row of pipes the sound-board breathes.	เป่าลมเข้าไปในท่อที่เรียงต่อกันเป็นแถว	เติมท่อออร์แกนมา ก็เติมทั่วทุกแถวไป
710	Anon out of the earth a fabric huge	ทันใดนั้น จากผืนดิน โครงตึกหลังใหญ่	บัดนั้น ณ ทุ่งว่าง โครงสร้างอาคารใหญ่
711	Rose like an exhalation, with the sound	ผุดขึ้นง่ายเหมือนหายใจออก ประกอบเสียง	ผุดพลันขึ้นทันใด ดังเสียงใสแห่งดนตรี
712	Of dulcet symphonies and voices sweet –	ซิมโฟนีหวานใสและเสียงหวาน	ไพเราะเสนาะหวาน เสียงประสานซิมโฟนี
713	Built like a temple, where pilasters round	สร้างเลียนวิหาร เสาด้านหน้า	สร้างเยี่ยงวิหารมี เสาด้านหน้าดาราไว้
714	Were set, and Doric pillars overlaid	ตั้งรายรอบ ค้ำด้วยเสาแบบกรีก ด้านบน	เสาแบบกรีกค้ำยัน ด้านบนนั้นเหนือขึ้นไป
715	With golden architrave; nor did there want	มีซุ้มทองคำ และมีชาติ	มีซุ้มจรรูไร ทั้งมิได้ขาดดอกหนา
716	Cornice or frieze, with bossy sculptures graven;	บัวหรือลายสลัก ด้วยผังรูปสลักซาตานไว้	บัว ลายจำหลักและ ผังรูปแกะสลักหัวหน้า

717	The roof was fretted gold. Not Babylon	หลังคาตกแต่งด้วยทองคำ ต่อให้บาบิโลน	หลังคาประดับกาญจนา ต่อให้บาบิโลนบุรี
718	Nor great Alcairo such magnificence	หรืออัลไคโรที่ยิ่งใหญ่ก็ไม่งดงาม	หรืออัลไคโร ⁷⁵ ยิ่งใหญ่ ก็ไม่งดงามเท่าเข้าที่
719	Equaled in all their glories, to enshrine	เท่าความงามของที่นี่ ที่เขาสรางเพื่อเป็นบูชา	เท่าความงามที่นี่ เขาสรางเพื่อเป็นบูชา
720	Belus or Serapis their gods, or seat	เบลุสหรือเซราพิส เทพของเขา หรือพระที่นั่ง	เซราพิสเทพบุตร เบลุส ⁷⁶ หรืออาสนา
721	Their kings, when Egypt with Assyria strove	ของกษัตริย์ ครั้งที่อียิปต์และอัสซีเรียประชัน	ของราชาเมื่อครา อียิปต์อัสซีเรียประชันแข่ง
722	In wealth and luxury. The ascending pile	ทรัพย์สินสมบัติและความฟุ้งเฟ้อ ตั้งเรียง	ความมั่งคั่งรวยรุ่ม ทรัพย์สินฟุ้งเฟ้อหรูหราแพง
723	Stood fixed her stately height; and straight the doors,	สูงสง่า และประตู	วางเรียงรายแสดง สูงสง่าและประตู
724	Opening the brazen folds discover, wide	บานประตูที่ทำด้วยทองเหลืองเปิดออก	บานประตูประติษฐ์ จากสัมฤทธิ์เปิดออกสู
725	Within, her ample spaces o'er the smooth	ภายในกว้างขวาง ห้องโล่งกว้างเหนือ	ภายในกว้างขวางดู ห้องโล่งกว้างอยู่ข้างบน
726	And level pavement: from the arched roof,	ทางเดินราบเรียบ จากหลังคาโค้ง	ทางเดินได้ระนาบ ราบเรียบ จากหลังคามน
727	Pendent by subtle magic, many a row	ห้อยลงมาด้วยเวทย์ลึกลับ หลายแถว	ห้อยลงด้วยเวทย์ดล หลายแถวเรียงรายกันไป
728	Of starry lamps and blazing cressets, fed	โคมแวมวาวราวดวงดาวและตะเกียงสว่างไสว ได้เชื้อ	โคมวาวราวดารา ขวาลาสว่างไสว
729	With naphtha and asphaltus, yielded light	จากเนฟธาและแอสฟัลต์ ให้แสง	ได้เนฟธาเป็นเชื้อไฟ อีกแอสฟัลต์ฉายแสงส่อง
730	As from a sky. The hasty multitude	ดุจแสงจากฟ้า หมู่ทหารเร่งรีบ	ดุจแสงจากคณานต์ เหล่าทหารเร่งไวว่อง
731	Admiring entered; and the work some praise,	เข้ามาด้วยความชื่นชม และบ้างก็ชมเชย	เข้าชื่นชมสมปอง บ้างชมเชยผลรังรักษ์

⁷⁵ หมายถึงเมืองไคโรของอียิปต์

⁷⁶ เบลุสเป็นเทพเจ้าในตำนานกรีก เทพเจ้าเบลุสเป็นกษัตริย์แห่งอียิปต์ เป็นบุตรของโพไซดอน เทพเจ้าแห่งท้องทะเลกับนางลิเบีย เบลุสมีน้องฝาแฝดชื่ออาเกอนอร์ เซราพิสเป็นเทพเจ้าของอียิปต์ เป็นปางหนึ่งของเทพโอสิริส

732	And some the architect: his hand was known	และบ้างชมสถาปนิก หัตถ์ของเขาเป็นที่รู้จัก	บางชมผู้รังสรรค์ หัตถ์เขานั้นเป็นที่รู้จัก
733	In heaven by many a towered structure high,	ว่าได้สร้างหอค่อมากมายบนสวรรค์	สร้างหอมากมายนัก บนแดนทิพย์นภาลัย
734	Where sceptred angels held their residence,	ที่ซึ่งทูตสวรรค์ผู้ทรงอำนาจพำนัก	ซึ่งทูตสวรรค์เดชา เรื่องฤทธาพักอาศัย
735	And sat as princes, whom the supreme king	และประทับในฐานะเจ้า ผู้ซึ่งราชาสูงสุด	และเป็นเจ้ายิ่งใหญ่ ซึ่งองค์บรมราชันย์
736	Exalted to such power, and gave to rule,	มอบอำนาจสูงส่งให้ และให้ปกครอง	มอบอำนาจสูงส่ง ทรงมอบให้ปกครองกัน
737	Each in his hierarchy, the orders bright.	ตามลำดับชั้น ลำดับแห่งความสว่าง	ไปตามลำดับชั้น ตามลำดับความเจิดจ้า
738	Nor was his name unheard or unadorned	ชื่อของเขาจะไม่ได้รับการกล่าวขวัญหรือชื่นชม	นามเขาถูกกล่าวขวัญ สรรเสริญประดับประดา
739	In ancient Greece; and in Ausonian land	ในยุคกรีกโบราณก็หาไม่ และในดินแดนอูชันเนียน	สมัยกรีกนมนานมา ในอูชันเนียนธาตล ⁷⁷
740	Men called him Mulciber; and how he fell	คนเรียกเขาว่ามัลซิเบอร์ และเขาร่วงหล่น	มัลซินเบอร์ ⁷⁸ คนชาน เล่าตำนานเขาร่วงหล่น
741	From heaven they fabled, thrown by angry Jove	จากสวรรค์ได้อย่างไร พวกเขาเล่าชาน ถูกเหวี่ยงลงมาโดยโจฟผู้โกรธา	จากสรวงมหิดล เล่าว่าโจฟเหวี่ยงลงมา
742	Sheer o'er the crystal battlements: from morn	เฉียดกำแพงคริสตัลเตี้ยๆ ตั้งแต่เช้า	กำแพงคริสตัลเตี้ย ลิวรี่แต่แรกทิวา
743	To noon he fell, from noon to dewy eve,	จรดเที่ยง เขาร่วงหล่น จากเที่ยงจรดเย็นน้ำค้างลง	จนเที่ยงจรดสนธยา นิศาชลพรางพรมลง
744	A summer's day, and with the setting sun	วันในฤดูร้อน และพร้อมอาทิตย์ตก	ในวันยามคิมหันต์ พร้อมตะวันอัสดง
745	Dropped from the zenith, like a falling star,	หล่นจากจุดสูงสุดของฟ้า ดุจดั่งดาวตก	จากยอดอัมพรปลง ดุจดาริกาลับเลื่อน
746	On Lemnos, the Aegean isle: thus they relate,	ลงบนเลมโนส เกาะในทะเลอีเจียน ดังที่เขาเล่าชาน	บนเลมโนส เกาะที่ อีเจียน ดังเรื่องปิดเป็อน
747	Erring; for he with his rebellious rout	คลาดเคลื่อน ด้วยว่าเขาพร้อมด้วยกลุ่มกบฏ	คนลือกันคลาดเคลื่อน เพราะเขาพร้อมกลุ่มกบฏ

⁷⁷ หมายถึงประเทศอิตาลี

⁷⁸ มัลซิเบอร์หรือวัลแคนเป็นชื่อโรมันของเทพเจ้าเฮฟตุส เทพเจ้าแห่งไฟและภูเขาไฟ เทพเจ้าเฮฟตุสเป็นบุตรของมหาเทพเซอุสและมหาเทวีเฮรา เป็นเทพที่มีฝีมือในการการประดิษฐ์ เช่น ประดิษฐ์อาวุธ

748	Fell long before; nor aught availed him now	ร่วงลงมาก่อนหน้านั้นเนิ่นนาน มิเช่นนั้นเขาคงไม่มีโอกาส	ร่วงหล่นก่อนหน้านั้น มิเช่นนั้น เขาคงอด
749	To have built in heaven high towers; nor did he scape	สร้างหอคอยสูงในสวรรค์ และเขามิได้หลบหนี	สร้างหอในสุบรรณ และเขามิได้หลบหนี
750	By all his engines, but was headlong sent,	ด้วยรถจักรของเขา แต่ถูกไล่หัวทิ่มหัวดำ	ด้วยรถจักรหากทว่า ถูกขับไล่หัวทิ่มหัวดำ
751	With his industrious crew, to build in hell.	พร้อมกับพวกพ้องแสนขยันขยัน เพื่อในนรก	กับพลพรรคขยันดี เพื่อรังสรรค์ในนรก
752	Meanwhile the winged heralds, by command	บัดนั้น ผู้นำสารมีปีก ตามบัญชา	ผู้นำสารมีบัตร ตามคำสั่งประกาศิต
753	Of sovereign power, with awful ceremony	จากอำนาจยิ่งใหญ่ ในพิธีนำเกรงขาม	จากอำนาจจริศ ในพิธีนำหวั่นผวา
754	And trumpet's sound, throughout the host proclaim	และเสียงแตร ป่าวร้องทั่วกองทัพ	และเสียงแตรป่าวร้อง ทั่วจตุรงค์นี้เสนา
755	A solemn council forthwith to be held	ถึงการประชุมสภาอันเคร่งเครียดที่จะมีขึ้น ณ บัดนี้	ถึงการประชุมสภา อันเคร่งเครียด ณ บัดนี้
756	At Pandemonium, the high capital	ที่แพนเดโมเนียม เมืองหลวงบนเนินสูง	เมืองหลวงบนเนินตั้ง ยังแพนเดโมเนียมบุรี
757	Of Satan and his peers; their summons called	ของซาตานและพรรคพวก หมายถึงเรียก	ของซาตานมารบตี และพรรคพวก หมายถึงเรียกเฝ้า
758	From every band and squared regiment	จากแต่ละหมู่และกรมกอง	จากแต่ละกรมกอง ทหารของแต่ละเหล่า
759	By place or choice the worthiest; they anon	ผู้ควรด้วยตำแหน่งหรือถูกเลือก ทันใดนั้นพวกเขา	ตามตำแหน่งคัดเลือก หรือถูกเลือก ทันใดนั้น

760	With hundreds and with thousands trooping came	พร้อมด้วยกองทหารนับพันเข้า	พวกเขาพร้อมกองทัพ จำนวนนับเป็นหลายพัน
761	Attended; all access was thronged; the gates	ร่วม ผุ่งมารเบียดเสียดกันทุกทางเข้า ประตูรั้ว	เหล่ามารเบียดเสียดกัน ทุกทางเข้า ที่ประตู
762	And porches wide, but chief the spacious hall	และประตูเปิดกว้าง แต่แม่ทัพอยู่ในห้องโถง กว้างขวาง	และชานกว้างขวางแท้ แต่แม่ทัพในโถงอยู่
763	(Though like a covered field, where champions bold	(มาตรว่าแน่นชนิดดุจนามที่ผู้เก่งกล้า	(มาตรแน่นชนิดดู ประดุจนามผู้กล้าหาญ
764	Wont ride in armed, and at the soldan's chair	ขี่ม้าถืออาวุธ และหน้าพระที่นั่งของสุลต่าน	ถืออาวุธขี่อาชา และหน้าพระที่นั่งสุลต่าน
765	Defied the best of paynim chivalry	ท้าทายอัศวินชาวมุสลิมที่เก่งที่สุด	ท้าทายอัศวินชาญ ชาวมุสลิมสุดเก่งกล้า
766	To mortal combat, or career with lance).	ให้มาต่อสู้จนถึงตาย หรือสู้กันด้วยทวน)	รณรงค์จนม้วยมรณ หรือต่อกรด้วยทวนรา)
767	Thick swarmed, both on the ground and in the air,	คลาคล่ำ ทั้งบนดินและในอากาศ	คลาคล่ำแน่นชนิด ทั่วปฐวีและเวหา
768	Brushed with the hiss of rusting wings. As bees	เสียงกระพือปีกพิบพิบ รวผึ้ง	กระพือปีกพิบพิบ รวผึ้งยามไม้ผลิใบ
769	In spring-time, when the sun with Taurus rides,	ในฤดูใบไม้ผลิ เมื่ออาทิตย์เคลื่อนไปพร้อมกับ กลุ่มดาวกระติง	คราอังศุมาลี เคลื่อนพร้อมดาวกระติงไป
770	Pour forth their populous youth about the hive	ปลดปล่อยฝูงหนุ่มจำนวนมหาศาลออกจากรวงรัง	ปล่อยภมรบานตะไท จากรวงรังบินพร่างพริ้ว
771	In clusters; they among fresh dews and flowers	เป็นกลุ่มก้อน ผุ่งผึ้งท่ามกลางหยาดน้ำค้าง และดอกไม้	เป็นกลุ่มก้อน ผุ่งภมร จรท่ามกลางน้ำค้างพวย

772	Fly to and fro, or on the smoothed plank,	บินไปบินมา หรือบนพื้นไม้เรียบ	บินไปบินอยู่ หรือบนพื้นกระดานไม้
773	The suburb of their straw-built citadel,	ชายป้อมที่สร้างด้วยฟาง	ชายป้อมที่เอาฟาง มาก่อสร้างรังสรรค์ไซรั
774	New rubbed with balm, expatiate, and confer	เพิ่งลงขี้ผึ้ง อรรถา และหารือ	เพิ่งลงขี้ผึ้งใหม่ อรรถาหารือปรึกษา
775	Their state-affairs: so thick the airy crowd	ข้อราชการ ฝูงมารในอากาศ	ถกข้อราชการ เหล่าฝูงมารบนนภา
776	Swarmed and were straitened; till, the signal given	คลาดล้าเบียดเสียด จนมีสัญญาณ	แออัดเบียดคล้าคลา จนมีอาณัติสัญญาณ
777	Behold a wonder! They but now who seemed	ดูสิ่งมหัศจรรย์เกิด แม้พวกเขาดู	สิ่งอัศจรรย์พลันเกิด ดูเอาเกิด แม้หมู่มาร
778	In bigness to surpass Earth's giant sons,	โตกว่าบุตรยักษ์ในโลก	ดูโตมโหฬาร กว่บุตรยักษ์บนไพท
779	Now less than smallest dwarfs, in narrow room	แต่ตอนนี้แปลงกายเล็กกว่าคนแคระที่เล็กที่สุด อยู่ในห้องแคบๆ	บัดนี้ แปลงย่ออัน เล็กกว่าคนแคระคนไหน
780	Throng numberless – like that pygmean race	แออัด ดุจชาวพิกมี	ในห้องแคบอัดไป ประดุจดังชาวพิกมี
781	Beyond the Indian mount, or fairy elves,	ไกลออกไปจากภูเขาในอินเดีย หรือภูตเอลฟ์	ไกลห่างจากภูผา แดนภารตะหรือเอลฟ์ที่
782	Whose midnight revels, by a forest side	ผู้สำเริงสำราญในยามเที่ยงคืน ข้างชายป่า	สำราญกลางราตรี ชายกานนวนาสนนท์
783	Or fountain, some belated peasant sees,	หรือน้ำพุ ที่ชาวนานอนดึกบางคนเห็น	หรือน้ำพุที่ชาวนา นอนดึกว่าสิเมินยล
784	Or dreams he sees, while overhead the moon	หรือฝันว่าได้เห็น เหนือศีรษะ ดวงจันทร์	หรือเห็นสุบินดล เหนือศีรษะ ศศิไซรั
785	Sit arbitress, and nearer to the earth	นั่งตัดสินชี้ขาด และอยู่ใกล้โลก	ประทับตัดสินชี้ ใกล้ธาตรีพื้นไพท
786	Wheels her pale course: they, on their mirth and dance	เคลื่อนไปตามทางเรื่อเรื่อ พวกเขา ในงานรื่นเริง และงานเต้นรำ	เคลื่อนตามทางเรื่อไร พวกเขาในงานรื่นเริงไลด
787	Intent, with jocund music charm his ear;	จงใจ ใช้บทเพลงเฮฮาหลอวงหู	จงใจใช้ลำนำ เฮฮาล้อลวงโสด

788	At once with joy and fear his heart rebounds.	หัวใจเต้นตุบตามด้วยความยินดีและความกลัว พร้อมกัน	หัวใจเปรมปราโมทย์ กระทบยินปนหวั่นกลัว
789	Thus incorporeal spirits to smallest forms	ครั้นแล้ว วิญญาณไร้ร่างจึงแปลงกายให้เล็ก	ครั้นแล้ววิญญาณ ไร้สังขารจึงย่อตัว
790	Reduced their shapes immense, and were at large,	จากรูปใหญ่โต และอยู่เกลื่อนกลาด	จากร่างใหญ่โตทั่ว อยู่กันเกลื่อนดาด
791	Though without number still amidst the hall.	แม้ไม่มีการนับจำนวน ยังอยู่กันกลางโถง	แม้ไม่มีการนับ จำนวนทัพลกลางโถงใหญ่
792	Of that infernal court. But far within,	ในราชสำนักแห่งนรก แต่ลึกเข้าไปด้านใน	ในท้องพระโรงนรกานต์ แต่ทางด้านลึกเข้าใน
793	And in their own dimension like themselves,	และในขนาดปกติของตน	ตามขนาดทั่วไป ตามปกติของตน
794	The great seraphic lords and cherubim	ขุนนางเซราฟิมผู้ยิ่งใหญ่และเครือบ	เครือบเหล่าเสนา เซราฟิมยิ่งใหญ่ล้วน
795	In close recess and secret conclave sat,	ในการประชุมลับ นั่งอยู่ในห้องประชุมลับ	ประชุมลับระคน นั่งในห้องประชุมลับนั้น
796	A thousand demi-gods on golden seats,	กึ่งเทพพันองค์นั่งอยู่บนบัลลังก์ทองคำ	ครึ่งเทพห้าร้อยตน นั่งบนบัลลังก์หิรัญย์
797	Frequent and full. After short silence then,	แน่นขนัด หลังจากนิ่งกันไปครู่หนึ่ง	แน่นขนัดหลังนิ่งกัน ไปชั่วครู่หนึ่งขณะ
798	And summons read, the great consult began.	แล้วจึงอ่านคำบัญชา การปรึกษาหารือครั้งยิ่งใหญ่ เริ่มต้นขึ้น	อ่านเอื้อนคำบัญชา เริ่มปรึกษาประชุมละ บัดนี้ถึงคราวจะ เริ่มหารือครั้งใหญ่ยิ่ง

เล่มที่ 4

บรรทัด	ตัวบทต้นฉบับ	ตัวบทฉบับแปลถอดความ	ตัวบทฉบับแปลแบบร้อยกรอง
1	O for that warning voice, which he who saw	โอ จะเล่าถึงเสียงเตือน ของผู้ได้เห็น	โอ จะขอล่าวเล่าถึง เสียงเตือนหนึ่งของผู้มั่งลัก
2	The Apocalypse heard cry in heaven aloud,	วันล้างโลก ได้ยินเสียงร้องก้องสวรรค์	วันล้างโลกประจักษ์ ยินเสียงร้องก้องแดนฟ้า ⁷⁹
3	Then when the dragon, put to second rout,	เมื่อพญานาคถูกตีพ่ายเป็นครั้งที่สอง	ยามพญานาคถูกตี ⁸⁰ พ่ายหนีครั้งสองลงมา
4	Came furious down to be revenged on men,	ลงมายังโลกด้วยความเกรี้ยวโกรธ เพื่อแก้แค้นเอก กับมนุษย์	แก้แค้นกับนรา กริ้วโกรธาจนล้นปรี
5	'Woe to the inhabitants on Earth!' that now,	"วิบัติแก่ชาวโลก" เพื่อบัดนี้	ร้องว่า "วิบัติแก่ ชาวโลก" แซ่เพื่อบัดนี้
6	While time was, our first parents had been warned	เมื่อยังมีเวลา บรรพบุรุษของเราได้รับคำเตือนถึง	เมื่อเวลายังพอมี ต้นตระกูลรับคำทัดทาน
7	The coming of their secret foe, and scaped,	การมาของศัตรูลึกลับ และรอดพ้น	การมาของศัตรู ผู้ลึกลับ อาจพ้นผ่าน
8	Haply so scaped, his mortal snare; for now	อาจรอดพ้นจากกับดักถึงตาย ด้วยว่าบัดนี้	กับดักถึงวายเป็นปวง เพราะว่าเป็นบัดนี้นั้นหนา
9	Satan, now first inflamed with rage, came down,	ซาตาน ครั้งแรก โกรธเกรี้ยวดังเพลิงเผา ลงมา	ซาตาน ครั้งแรกโกรธ พิโรธดังเพลิงเผา มา
10	The tempter, ere the accuser, of mankind,	เป็นผู้ทดลอง ก่อนกลายเป็นผู้กล่าวหา มนุษยชาติ	ทดลองก่อนกล่าวหา หม่อมมนุษย์ชาติ

⁷⁹ ผู้ได้เห็นวันสิ้นโลกในที่นี้คือ ยอห์น สาวกคนหนึ่งของพระเยซู ผู้เขียนพระธรรมวิวรณ์ ยอห์นได้รับการสำแดงให้เห็นนิมิตเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในยุคสุดท้ายก่อนสิ้นโลก

⁸⁰ พญานาคหรือสัตว์จำพวกงูในความเชื่อของชาวคริสต์หมายถึงความชั่วร้าย ยอห์นเขียนว่าเขาได้เห็นนิมิตก่อนวันสิ้นโลกจะมีพญานาคที่พ่ายแพ้ต่อพระเจ้าหนีลงมานบนโลกและทำร้ายมนุษย์

11	To wreak on innocent frail man his loss	แก้แค้นเอา กับมนุษย์ไว้ เดียงสา กำลังน้อย เขาพ่ายแพ้	แก้แค้นกับนรา ไว้เดียงสาและอ่อนแอ
12	Of that first battle, and his flight to hell;	ในการยุทธ์ครั้งแรก แล้วเตลิดไปยังนรก	การยุทธ์แรกมารแพ้ จึงหลบลิ้นสูโลกันตร์
13	Yet not rejoicing in his speed, though bold,	แต่มิได้เปรมปรีดีในความรวดเร็วของตน แม้กล้าหาญ	แต่มิได้เปรมปรีดี ที่หนีรวดเร็วจับพลัน แม้ว่าจักกล้ากล้า อยู่ในที่อันไกลห่าง
14	Far off and fearless; nor with cause to boast,	ไกลห่างไปและไม่เกรงกลัวสิ่งใด มิใช่เรื่องน่าอวด	มิต้องเกรงกลัวสิ่งใด มิใช่เรื่องน่าอวดอ้าง
15	Begins his dire attempt; which, nigh the birth	เริ่มต้นการทดลองอันร้ายกาจ ซึ่งจวนจะเกิดขึ้น	เริ่มทดลองอันชาง ร้ายกาจ อันใกล้จะเกิด
16	Now rolling, boils in his tumultuous breast,	ณ บัดนี้แล้ว ความว่าวุ่นเดือดอัดแน่นอก	อยู่แล้ว ความว่าวุ่น เดือดคุกรุ่นในอกเฟริด
17	And like a devilish engine back recoils	และดุจปืนใหญ่สะท้อนกลับ	ดุจปืนใหญ่ระเบิด ยิงไปแล้วย้อนคืนหวน
18	Upon himself; horror and doubt distract	มาต้องกาย ความพรั่นพรึงและความกลางแคลง รบกวน	ต้องกาย ความครั่นคร้าม ความกลางแคลงรบกวน
19	His troubled thoughts, and from the bottom stir	ความคิดปั่นป่วนของเขา และจากก้นบึ้งกระตุ้น	ความคิดเขาปั่นป่วน จากก้นบึ้งกระตุ้นเร้า
20	The hell within him; for within him hell	นรกในใจ เขาหอบนรก	นรกภายในใจ เขาหอบนรกกานต์เออา
21	He brings, and round about him, nor from hell	ติดตัวมา และล้อมอยู่รอบกาย เขามีได้ออกมาจาก นรกเลย	ติดตัว ล้อมรอบกายเขา มีห่างจากอเวจี
22	One step, no more than from himself, can fly	แม้เพียงก้าวเดียว มิได้ห่างจากกายเขา อาจบิน	ไม่ห่างแม้ก้าวหนึ่ง ซึ่งเขาอาจจะบินหนี
23	By change of place; now conscience wakes despair	ออกจากสถานที่ได้ บัดนี้ จิตสำนึกผิดชอบปลุก ความสิ้นหวัง	จากสถานที่ บัดนี้ สำนึกปลุกทอดอาลัย

24	That slumbered, wakes the bitter memory	ที่หลับไหล ปลูกความทรงจำอันขมขื่น	ที่หลับไหล ปลูกความจำ ขมขื่นล้ำขึ้นมาใหม่
25	Of what he was, what is, and what must be	ถึงสิ่งที่เขาเคยเป็น สิ่งที่เป็นอยู่ และสิ่งที่ต้องเป็นไป	ที่เขาเคยเป็นไฉไร ที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ที่จักต้องเป็นไป ในอนาคตภายหน้านั้น
26	Worse; of worse deeds worse sufferings must ensue.	ร้ายแรงกว่า การกระทำที่เลวร้ายยิ่งกว่า ความทุกข์ ทรมานที่เลวร้ายยิ่งกว่าที่จะเกิดขึ้นตามมา	ยิ่งร้ายแรงกว่ากัน การกระทำร้ายยิ่งกว่า จักต้องเจ็บร้าวรำน ทรมานยิ่งหนักหนา
27	Sometimes towards Eden, which now in his view	ในระหว่างมุ่งหน้าไปยังเอเดน ซึ่งตอนนี้ เริ่มแลเห็น	ในระหว่างมุ่งหน้า ยังเอเดน เริ่มเห็นได้
28	Lay pleasant, his grieved look he fixes sad;	ความรื่นรมย์ เขามองดูด้วยความเศร้าสลด	อุทยานรื่นรมย์ เขาชมอย่างสลดใจ
29	Sometimes towards heaven and the full- blazing sun,	ซาตานมองขึ้นไปบนสวรรค์สลักับดวงอาทิตย์ สาดแสงจ้า	มองสำรวจสวรรค์ไฉไร สลับตะวันฉายฉฉฉ
30	Which now sat high in his meridan tower:	ซึ่งบัดนี้สถิตย์อยู่กลางห้องฟ้ายามเที่ยง	สถิตกลางเวหา ห้องนภายามเที่ยงวัน
31	Then, much revolving, thus in sighs began:	หลังจากครุ่นคิดอย่างหนัก เขาทอดถอนใจพลาง รำพึงว่า	หลังครุ่นคิดหนักพลัน ทอดถอนใจพลางรำพึง
32	'O thou that, with surpassing glory crowned,	'โอ เจ้าผู้ทรงมงกุฎโชติช่วงหาใดเทียบ	'โอ เจ้าทรงมงกุฎ โชติช่วงรุจน์เลิศล้ำกว่า
33	Look'st from thy sole dominion like the God	มองจากห้องฟ้าที่เจ้าครอบครองเพียงลำพังดุจ เทวา	มองมาจากห้องฟ้า ครอบลำพังดุจเทวา

34	Of this new world – at whose sight all the stars	แห่งโลกใหม่นี้ ยามเจ้าปรากฏโฉม ดวงดาวทั้งปวง	แห่งธาตรีใหม่นี้ ยามสุริย์ฉาย ดาริกา
35	Hide their diminished heads – to thee I call,	หลบศีรษะที่ต้อยต่ำกว่าไป ข้าเรียกเจ้า	ต้องหลบเกล้าพักตรา ต่ำต้อยด้อยกว่าตะวัน ตัวข้านี้ร้องเรียก เปรียกสุริย์รังสีมันต์
36	But with no friendly voice, and add thy name,	แต่มิใช่ด้วยน้ำเสียงเป็นมิตร และเรียกชื่อของเจ้า	ใช่เสียงเยี่ยงมิตรกัน และเรียกนามกรของไฉ
37	O sun, to tell thee how I hate thy beams	โอ ตะวัน ขอบอกเจ้าว่าข้าเกลียดซึ่งแสงของเจ้า เพียงไร	โอ ตะวัน ข้าชัง รังสีเจ้านี้กระไร
38	That bring to my remembrance from what state	แสงที่นำให้ข้ารำลึกถึงสภาพ	อากาศอันนำให้ ข้านึกถึงสภาพเก่า
39	I fell, how glorious once above thy sphere,	ที่ข้าร่วงหล่นมา ครั้งหนึ่งเคยรุ่งโรจน์ยิ่งกว่าเจ้า	ที่ร่วงหล่นลงมา ครั้งหนึ่งข้าสว่างกว่าเจ้า
40	Till pride and worse ambition threw me down,	จนจนความเย่อหยิ่งและความทะเยอทะยาน ซึ่งร้ายกว่าผลึกข้าร่วงลงมา	จนร่วงหล่นรุ่มเร้า ด้วยหยิ่งทะเยอทะยาน
41	Warring in heaven against heaven's matchless king;	ข้าทำศึกในสวรรค์ คู่กับกษัตริย์แห่งสวรรค์ผู้ไม่มีใครเปรียบ	ทำศึกในสวรรค์ กับราชันย์ไร้เทียมทาน
42	Ah, wherefore? He deserved no such return	อา ไฉนเล่า พระองค์จึงไม่ควรที่จะได้รับการแก้แค้น	อา ไยพระองค์ท่าน ไม่ควรรับการแก้แค้น
43	From me, whom he created what I was	จากข้า ผู้ที่พระองค์ทรงสร้างให้เคย	จากข้าผู้พระองค์ ทรงสร้างให้ตัวข้านี้
44	In that bright eminence, and with his good	สำคัญรุ่งโรจน์ และด้วยความดีของพระองค์	สำคัญโรจน์รุจี ด้วยความดีองค์ราชา
45	Upbraided none; nor was his service hard.	มิทรงบริภาษผู้ใด และงานรับใช้พระองค์ก็มีได้ หนักหนา	มิทรงบริภาษใคร งานรับใช้มิหนักหนา

46	What could be less than to afford him praise,	การสรรเสริญพระองค์นั้นยังน้อยไป	สรรเสริญบูชา โมทนายังมีพอ
47	The easiest recompense, and pay him thanks,	เป็นการตอบแทนที่ง่ายที่สุด และการแสดงความชอบพระองค์	ตอบแทนง่ายด้ายล้ำ สำนแดงขอบพระคุณก็
48	How due! Yet all his good proved ill in me,	ช่างสมควรนัก แต่ความดีงามทั้งสิ้นของพระองค์ กลับกลายเป็นสิ่งเลวร้ายในตัวข้า	สมควรยิ่งนักหนอ แต่ความดีของจอมโยธา พิสูจน์แล้วกลับกลายเป็นสิ่งร้ายในตัวข้า
49	And wrought but malice; lifted up so high,	และทำให้ข้าโกรธแค้น ข้าถูกยกชูสูงเกินไป	เกิดคลั่งแค้นโกรธา ด้วยว่าถูกยกชูไป
50	I sdeigned subjection, and though one step higher	จึงเด็ดฉันท์การเป็นข้ารับใช้ อีกเพียงก้าวเดียว	เด็ดฉันท์การเป็นบ่าว เพียงอีกก้าวเท่านั้นไซ้
51	Would set me highest, and in a moment quit	ข้าก็จะใหญ่ที่สุด เพียงชั่ววูบ ข้าคิดปลด	จักยิ่งใหญ่กว่าใคร เพียงชั่ววูบ คิดเลิกกรา
52	The debt immense of endless gratitude,	หนี้มหาศาลที่ควรจะรู้สึกสำนึกขอบพระคุณไม่รู้จบ	หนี้อันมหาศาล ควรสำนึกในหัตถยา ขอบพระคุณโมทนา ตลอดไปเป็นนิจสิน
53	So burdensome, still paying, still to owe;	เป็นภาระยิ่งใหญ่ ใช้เท่าไรก็ไม่หมด	เป็นภาระยิ่งใหญ่ ใช้เท่าไรหมดสิ้น
54	Forgetful what from him I still received,	ข้าลืมเลือนว่าข้ายังได้รับจากพระองค์เรื่อยไป	ข้าลืมเลือนไปว่า ตลอดกาลทรงเจือจุน
55	And understood not that a grateful mind	และข้าไม่เข้าใจว่าจิตที่สำนึกในพระคุณ	และข้าไม่เข้าใจ สำนึกในพระการุณย์
56	By owing owes not, but still pays, at once	หากคิดว่าเป็นหนี้จะมีเป็น แต่ชดใช้หนี้ตลอดไปทันที	คิดเป็นหนี้พระคุณ หนี้ทั้งหลายพลันสิ้นหมด แต่ยังคงชดใช้ ตลอดไป ในทันที
57	Indebted and discharged – what burden then?	เป็นหนี้กับได้รับการยกหนี้ แบบไหนหนักหนา	เป็นหนี้ แต่ปล่อยปลด ปลดหนี้ แบบไหนหนักหนา
58	Oh, had his powerful destiny ordained	โอ หากมหิทธานุภาพของพระองค์ดลบันดาล	โอ หากฤทธิ์พระองค์ ทรงกำหนดโชคซาตา

59	Me some inferior angel, I had stood	ให้ข้าเป็นทูตสวรรค์ที่ด้อยต่ำกว่านี้ ข้าคงอยู่	ให้ข้าต่ำต่อยกกว่า นี้ ข้าคงยังยืนหยัดเนา
60	Then happy; no unbounded hope had raised	อย่างเป็นสุข ความโลภเกินขอบเขตคงไม่กระตุ้น	เป็นสุข ความโลภอัน เกินขีดคั่นมิรู้มรณา
61	Ambition. Yet why not? Some other power	ความทะเยอทะยาน ไยไม่ป็นเช่นนั้นเล่า ผู้มีอำนาจ ตนอื่น	ไฝสูง ไยไม่เล่า ถึงอำนาจอื่นใดนั้น
62	As great might have aspired, and me, though means,	ที่ยิ่งใหญ่เหมือนกันก็คงมักใหญ่เช่นข้า และข้า แม้ ด้อยกว่ายัง	หากทัดเทียมยิ่งใหญ่ คงไฝสูงเหมือนข้านั้น
63	Drawn to his part; but other powers as great	อยากเล่นบทพระเจ้า แต่ผู้มีอำนาจตนอื่นที่ยิ่งใหญ่ พอๆ กัน	แม้ข้าด้อยกว่ากัน ยังอยากจะเป็นพระเจ้า แต่ผู้อำนาจมี ตนอื่นที่พอกันเล่า
64	Fell not, but stand unshaken, from within	มิได้ล้มลง หากยืนหยัดมั่นคง จากภายใน	มิล้มลง หากเขา ยืนหยัดมั่น จากภายใน
65	Or from without to all temptations armed.	หรือภายนอกปกป้องไว้จากการทดลองทั้งปวง	หรือภายนอกปกป้อง จากทดลองทั้งปวงไว้
66	Hadst thou the same free will and power to stand?	เจ้ามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองและใจแข็ง พอจะต่อต้านหรือไม่	เจ้ามีเสรีได้ ตัดสินใจตามใจตน และใจเข้มแข็งพอ ที่จักต่อต้านผ่านพ้น
67	Thou hadst; whom hast thou then, or what, to accuse,	มีสิ ในตอนนั้น เจ้ามีใครหรืออะไรให้กล่าวโทษ	มีสิ ในตอนนั้น เจ้ามีใคร หรืออะไร ให้เจ้าปรักปรำกัน แต่สวรรค์มอบรักให้
68	But heaven's free love dealt equally to all?	แต่สวรรค์มอบความรักโดยไม่หวังผลตอบแทน ให้แก่ทุกคนเสมอหน้ากันมิใช่หรือ	ไม่มีหวังสิ่งใด ให้ทุกคนเท่าเทียมทัน
69	Be then his love accursed, since love or hate	อย่างนั้นก็โทษความรักของพระองค์แล้วกัน เพราะว่าจะรักหรือเกลียด	โทษรักให้เกิดหนา ด้วยว่ารักฤาเกลียดนั้น

70	To me alike it deals eternal woe.	สำหรับข้าเป็นเหมือนกัน มันนำมาซึ่งความทุกข์ ระทมชั่วนิรันดร์	สำหรับข้าเหมือนกัน นำสู่ระทมยืนยง
71	Nay cursed be thou; since against his thy will	เจ้ามิได้ถูกสาป ด้วยว่าความประสงค์ของเจ้า ขัดแย้งกับพระองค์	เจ้ามิถูกสาปสรร ด้วยเจ้านั้นต้องประสงค์
72	Chose freely what it now so justly rues.	เจ้าสมัครใจเลือกเองก็ควรแล้วที่ต้องซ้ำใจ	ขัดแย้งกับพระองค์ เลือกเองควรต้องซ้ำใจ
73	Me miserable! Which way shall I fly	อนิจจาตัวข้า ช่างเศร้านัก ข้าจะบินไปทางไหนดี	อนิจจา เศร้านักหนา ข้าควรบินไปข้างไหน
74	Infinite wrath and infinite despair?	พระพิโรธชั่วนิรันดร์หรือความสิ้นหวังชั่วนิรันดร์	พิโรธตลอดไป หรือสิ้นหวังชั่วนิรันดร์
75	Which way I fly is hell; myself am hell;	ข้าบินไปทางไหนก็เป็นนรก เพราะตัวข้าคือนรก	ทุกทิศเป็นนिरยา เพราะตัวข้าคือโลกันตร์
76	And, in the lowest deep, a lower deep	และในที่ลึกที่สุด แล้วยังลึกลงไปอีก	ที่ลึกที่สุดนั้น แล้วยังลึกล้ำต่ำกว่า
77	Still threatening to devour me opens wide,	เปิดอ้ากว้างคุกคามเพื่อจะกลืนข้าลงไป	เปิดอ้ากว้างคุกคาม เพื่อตะกรามกลืนกินข้า
78	To which the hell I suffer seems a heaven.	นรกที่ข้าทุกข์ทรมานอยู่เปรียบเสมือนสวรรค์	จนแม้นिरยา ข้าทุกข์อยู่ป่านสวรรค์
79	O, then, at last relent; is there no place	โอ ด้วยเหตุนี้ ในที่สุดข้าจึงต้องจำนน ไม่มีที่	ไ้อ่อย ด้วยเหตุนี้ ในที่สุดข้าต้องยอมผัน
80	Left for repentance, none of pardon left?	ให้กลับใจ ไม่มีการอภัยเลยหรือ	มีมีที่ให้หัน กลับใจ หรืออภัยเลย
81	Non left but by submission; and that word	ไม่มีเลย เว้นแต่จะยอมสยบราบคาบ และคำอัน	ไม่เลย เว้นแต่จะ สยบราบ วาจาอ่อย
82	Disdain forbids me, and my dread of shame	เสียเกียรติฉันนั้น ชัดขวางข้า และข้ากลัวความอับอาย	เสียเกียรติยิ่งนักอ่อย ขวางข้า และข้ากลัวอาย
83	Among the spirits beneath, whom I seduced	ต่อบรรดาวิญญาณที่ต่ำต้อยกว่า ที่ข้าล่อลวง	ต่อวิญญาณที่ต่ำกว่า ที่ข้าล่อลวงมากมาย
84	With other promises and other vaunts	ด้วยคำสัญญาและคำคุยโว	ด้วยสัญญามากมาย คุยเชื่องโหมยั้งคิด
85	Than to submit, boasting I could subdued	แล้วจะให้สยบ ข้าโวไว้ว่าข้าสามารถปราบ	จะให้ยอมปราศัย โวไว้สามารถพิชิต

86	The omnipotent. Ay me, the little know	พระองค์ผู้ทรงฤทธานุภาพสูงสุด ไฉน ข้า แทบไม่รู้ เลยว่า	ปราบองค์ผู้ทรงฤทธิ์ ไฉน ข้าแทบไม่รู้เรื่อง
87	How dearly I abide that boast so vain,	ข้ายึดมั่นกับคำคุยโวโอ้อวดอันไร้แก่นสาร	ยึดมั่นกับคำโว โอ้อวดไร้แก่นสารเชื่อง
88	Under what torments inwardly I groan;	ทำให้ต้องครางด้วยความทรมานใจ	ร้องรำคร่ำครวญเคือง ด้วยทุกข์ในหทัย
89	While they adore me on the throne of hell,	ขณะที่พวกเขาบูชาข้าบนบัลลังก์นรก	ยามทูลตักสรวรรค์ พวกกันเกิดทูลบูชา บนบัลลังก์นรีรยา ตัวข้ากลับแสนระกำ
90	With diadem and scepter high advanced,	สวมมงกุฎและคทา อยู่สูงเด่น	มั่นทรงมงกุฎล้อม พร้อมคทาสูงเด่นล้ำ
91	The lower still I fall, only supreme	แต่ข้ายิ่งร่วงต่ำลง ยิ่งเพิ่มพูนด้วย	แต่ข้ายิ่งร่วงต่ำ เพิ่มพูนเพียงอาดูรทบ
92	In misery: such joy ambition finds.	ความโศกาอาดูร ความทะเยอทะยานทำให้ข้าต้อง ประสบกับสิ่งนี้แล	อันความเหิมเกริมกล้า ทำให้ต้องพานพบ สุขสันต์เยี่ยงนี้สบ ด้วยทะเยอทะยานแท้
93	But I say I could repent, and could obtain,	แต่ข้าบอกแล้วว่าข้ายังกลับใจได้ และอาจได้รับ	แต่บอกแล้วว่าข้า ยังสามารถเปลี่ยนดวงแด
94	By act of grace my former state; how soon	สภาพเดิมด้วยพระกรุณา จะเร็วเพียงใด	พระการุณย์อาจแก้ ไข จากนั้นเร็วเพียงใด
95	Would height recall high thoughts, how soon unsay	ที่สภาพสูงศักดิ์จะเปลี่ยนความคิด จะเร็วเพียงใดที่ จะลบ	เปลี่ยนดำริด้วยสูงศักดิ์ จักลบเลือนเปลี่ยนนภัย
96	What feigned submission swore; ease would recant	การแก่งสาบานว่าสามิภักดี ความสบายจักทำให้ กลับ	แก่งสาบานสยบให้ ความสบายจักกลับกลอก
97	Vows made in pain, as violent and void;	คำปฏิญาณที่กล่าวเมื่อเจ็บปวด สาหัสและไร้ ประโยชน์	ปฏิญาณยามร้าวราน รุนแรงไร้ประโยชน์ดอก
98	For never can true reconcilment grow	การกลับคืนดีอย่างจริงใจมิอาจเกิดขึ้นได้	มิอาจคืนดีแสดง อย่างจริงใจไม่มีวัน

111	Divided empire with heaven's king I hold,	ข้าจึงแบ่งอาณาจักรที่ข้าครอบครองจากราชแห่ง สวรรค์	อย่างน้อยเพราะเลวทราม แบ่งเขตคามปกครองนี้ จากองค์จอมจักรี ราชแห่งดาวแดนฟ้า
112	By thee, and more than half perhaps will reign;	เพราะเจ้า ข้าอาจได้ปกครองเกินครึ่งอาณาจักร	เพราะเจ้า ข้าอาจได้ ครองไกลเกินกึ่งอาณา
113	As man ere long, and this new world, shall know.'	เพราะอีกไม่ช้านมนุษย์และโลกใหม่แห่งนี้จะได้อู้'	อีกไม่ช้านรา และโลกใหม่ได้อู้กัน'
114	Thus while he spake, each passion dimmed his face,	ขณะที่ซาตานรำพึงรำพัน อารมณ์เดือดดาล แต่ละครั้งทำให้ราศีบนใบหน้าหมองมัวลง	ขณะที่ซาตานรำพึง อารมณ์ซึ่งเดือดดาลคลั่ง เกรี้ยวกราดแต่ละครั้ง พาราซีพัคตรัมัวหม่น
115	Thrice changed with pale – ire, envy, and despair;	สีหน้าเขาหม่นหมองลงสามครั้งเพราะความโกรธ ริษยาและสิ้นหวัง	สามครั้งที่สีหน้า พัคตราหมองพิโรธทัน
116	Which marred his borrowed visage, and betrayed	ฉีกหน้ากากที่ปลอมแปลงมา และเปิดโปง	ริษยาลิ้นหวังจน ฉีกหน้ากากคราบปลอมแปร
117	Him counterfeit, if any eye beheld:	การปลอมตัวของเขา ถ้าตาดวงใดมองอยู่	คราบปลอมแปลงของเขา ตาใดเฝ้าพินิจแล
118	For heavenly minds from such distempers foul	จิตของชาวสวรรค์ปราศจากอารมณ์ร้ายเช่นนี้	จิตชาวสวรรค์แท้ ปลอดอารมณ์อันขุ่นมัว
119	Are ever clear. Whereof he soon aware	ไม่นานนักเขาก็รู้ตัว	สำแดงอยู่ประเดี๋ยว เพียงครู่เดียวพลันรู้ตัว
120	Each perturbation smoothed with outward calm,	ความกระวนกระวายใจทุกครั้งถูกลบเกลื่อนด้วย ฉากหน้าที่สงบนิ่ง	ว่าถูกลบเกลื่อนกล้ว ด้วยฉากหน้าสงบราบ

121	Artificer of fraud; and was the first	บิดาแห่งการหลอกลวง และเป็นรายแรก	เจ้าแห่งการฉ้อฉล เป็นตนแรกที่ทำบาป
122	That practiced falsehood under saintly show,	ทำชั่วภายใต้หน้ากากของนักบุญ	เสแสร้งภายใต้ศรัทธา นักบุญอันชั่วช้า
123	Deep malice to conceal, couched with revenge:	ซ่อนเล่ห์เพทุบายลึกลับ ซุ่มรอการแก้แค้น	ซ่อนเล่ห์เพทุบาย แก้แค้นร้ายซุ่มคอยท่า
124	Yet not enough had practiced to deceive	กระนั้น เขายังไม่เจ็ดเจนพอที่จะตบตา	หากฝีมือตบตา ยังมีเจ็ดเจ็ดเพียงพอ
125	Uriel, once warned; whose eye pursued him down	อูรีเอล หลังจากได้รับคำเตือน มองตามเขามา	อูรีเอล ครั้นรับ คำเตือนจับตามองต่อ
126	The way he went, and on the Assyrian mount	ตามหนทางที่เขาไป และบนภูเขาแห่งอัสซีเรีย	หนทางที่เขาไปหนอ และบนอัสซีเรียผา ⁸¹
127	Saw him disfigured, more than could befall	เห็นสีหน้าน่าเกลียด เกินกว่าที่จะเกิดขึ้นกับ	เห็นสีหน้าน่าชัง มีสมดังเป็นพักตรา
128	Spirit of happy sort: his gestures fierce	วิญญาณเปี่ยมสุข กิริยาดุเดือด	วิญญาณเปี่ยมพรหรรษา ท่าทางดุเดือดจริงเจียว
129	He marked and mad demeanour, then alone,	เขามีมลทินและคดโกงคั่ง เมื่ออยู่ลำพัง	มีมลทินคดโกงคั่ง ตามลำพังตัวคนเดียว
130	As he supposed, all unobserved, unseen.	เพราะเขาเข้าใจว่า ไม่มีใครรู้ ไม่มีใครเห็น	ด้วยเขาเข้าใจเทียว ว่าไร้ผู้รู้เห็นการณ์
131	So on he fares, and to the border comes	ครั้นแล้วเขาจึงออกเดินทาง และไปถึงริม	ครั้นแล้วจึงคลาไคล ครรไลไปริมอุทยาน
132	Of Eden, where delicious Paradise,	เอเดน ที่ซึ่งเป็นสวนสวรรค์อันรื่นรมย์	เอเดน สวนสำราญ รื่นรมย์ราวสุรบถ
133	Now nearer, crowns with her enclosure green,	ใกล้เข้ามาอีก ปกคลุมด้วยแมกไม้เขียวสด	ใกล้เข้ามาอีกนิด คลุมปิดด้วยใบเขียวสด
134	As with a rural mound, the champaign head	ดุ่มอ่อนดอยในชนบท ยอดเนินโล่งเตียน	ดุ่มอ่อนในชนบท ยอดเนินเตียนไม่เรื้อรก
135	Of a steep wilderness, whose hairy sides	ล้อมรอบด้วยป่าลึก ชายป่าดกดื่น	ล้อมรอบด้วยป่าลึก ไพพรฤกษ์พรั่งใบไม้ดก
136	With thicket overgrown, grotesque and wild,	ด้วยไม้หนานาพันธุ้ งามตา แบบไม่ปรุงแต่ง	พฤษานานาปรก สวยงามตามแบบสวนไพร

⁸¹ หมายถึงภูเขานเนเฟธัส ภูเขาในดินแดนอัสซีเรีย

137	Access denied; and overhead up-grew	เป็นเขตห้ามเข้า และเหนือศีรษะ	กำหนดเขตหวงห้าม ร่มเงางามสูงขึ้นไป
138	Insuperable height of loftiest shade,	ร่มเงาตระหง่านเงื้อมสูงเกินข้าม	ทิวไม้เติบโตใหญ่ สูงเกินกว่าจะข้ามพ้น
139	Cedar, and pine, and fir, and branching palm,	ร่มเงาสนซีดาร์ สนไพน์และสนเฟอร์ และปาล์มแผ่กิ่งก้านสาขา	ปาล์มแผ่กิ่งสาขา สีดาเฟอร์และไพน์สน
140	A sylvan scene, and as the ranks ascend	ทิวทัศน์ไพรพนา แมกไม้สูงลดหลั่นกันไป	ทิวทัศน์พินัสพน แมกไม้สูงหลั่นกันไป
141	Shade above shade, a woody theatre	ร่มเงาทับซ้อน ดุจโรงละครสร้างจากไม้ไม้	ร่มเงาทับซ้อน ดุจโรงละครสร้างจากไม้
142	Of stateliest view, Yet higher than their tops	ฉากอลังการ แต่ที่สูงกว่านั้น	ฉากอลังการยิ่งใหญ่ แต่สูงเหนือแนวพฤษชา
143	The verdurous wall of Paradise up-sprung;	คือกำแพงพฤษชาของสวนสวรรค์ตั้งตระหง่านเขียวขจี	กำแพงพฤษชอุทยาน ตระหง่านเขียวสบายตา
144	Which to our general sire gave prospect large	ต้นตระกูลของเราแลเห็นกว้างไกลไป	ต้นตระกูลนรา ทอดทัศนาเห็นกว้างไกล
145	Into his nether empire neighbouring round.	ยังอาณาจักรข้างใต้ที่อยู่รอบๆ	รายรอบข้างล่างสวน ธานีล้วนอยู่ต่ำใต้
146	And higher than that wall a circling row	และที่สูงกว่ากำแพงนั้น เป็นวงรอบ	สูงเกินกำแพงไป ขึ้นเรียงรายเป็นวงกลม
147	Of goodliest trees, loaded with fairest fruit,	ประกอบด้วยต้นไม้ ที่มีผลงามเต็มต้น	กอปรด้วยต้นรุกษา ผลเต็มบาทบน่าชม
148	Blossoms and fruits at once of golden hue,	ดอกและผลยอใยประดุจทอง	ดอกผลยอใยสม ประดุจดังทองอุไร
149	Appeared, with gay enameled colours mixed;	มีสีสันนานาเลื่อมพรายสดใส	มีสีสันนานา เลื่อมพรายพราวแสนสดใส
150	On which the sun more glad impressed his beams	ดวงตะวันฉายแสงสาดส่องทั่วสวนด้วยความยินดี	ทินกรแสงอำไพ ฉายทั่วสวนด้วยยินดี
151	Than in fair evening cloud, or humid bow,	ชมเมฆยามเย็นและรุ้งกินน้ำชุ่มฉ่ำ	ชมเมฆยามเย็นย่ำ รุ้งกินน้ำชุ่มวารี

152	When God hath showered the earth: so lovely seemed	ยามพระเจ้าทรงโปรยฝนลงมาบนพิภพ ภูมิทัศน์ของที่นั้น	ยามองค์ทรงฤทธิ์ พรหมพิรุณสู้อร่า
153	That landscape; and of pure now purer air	งามจับจิต อากาศก็แสนบริสุทธิ์	ภูมิทัศน์งามเพริดแพร้ว อากาศแผ้วไชยพัดพา
154	Meets his approach, and to the heart inspires	ต้อนรับการมาของเขา ทำให้ใจเขา	ต้อนรับเขาผู้มา พาให้สำราญอุทัย
155	Vernal delight and joy, able to drive	สุขสำราญและความยินดีประดุจฤดูใบไม้ผลิ ขับไล่	สราญสุขุขหรรษา ดั่งหน้าทาบทบผลิบ
156	All sadness but despair; now gentle gales,	ความโศกเศร้าระทมไปหมดสิ้น เหลือเพียง ความสิ้นหวัง บัดนี้สายลมอ่อนๆ	ระทมหมดสิ้นไป เหลือไว้เพียงความสิ้นหวัง
157	Fanning their odoriferous wings, dispense	พัดกลีบดอกไม้หอมกรุ่น กำจาย	บัดนี้ลมไชยชาย กำจายกลิ่นผกาพรั่ง
158	Native perfumes, and whisper whence they stole	สายลมไชยแผ้วพัดพาเอากลิ่นดอกไม้กำจาย	อวลไอลิ้นกระบัง มารูตราเพยสุคนธ์
159	Those balmy spoils. As when to them who sail	กว่ากลิ่นอายอากาศบริสุทธิ์ ดุจครั้งที่พวกที่แล่นเรือ	กว่าอายบริสุทธิ์ ดุจครั้งแล่นเกตราพัน
160	Beyond the Cape of Hope, and now are past	เลยแหลมแห่งความหวัง และยามนี้ผ่าน	เลยแหลมแห่งหวัง ⁸² จน แล่นเรือผ่านเลยมา
161	Mozambique, off at sea north-east winds blow	โมแซมบิก ลมตะวันออกเฉียงเหนือพัดพา	โมแซมบิก ⁸³ วายะ ตะวันออกเฉียงเหนือพา
162	Sabean odours from the spicy shore	กลิ่นของนครซาเบียมาจากชายฝั่งแหล่งเครื่องเทศ	กลิ่นอายนครา ซาเบีย ⁸⁴ จากฝั่งชลธี
163	Of Araby the Blest, with such delay	แห่งอารเบียที่ได้รับพร	แหล่งเครื่องเทศอาหรับ ได้รับพร เล่นนาวี

⁸² มืดต้นเล่นคำในภาษาอังกฤษ โดยนำชื่อแหลม Good Hope มาตัดคำว่า Good ออกเหลือเพียงคำว่า Hope แหลมแห่งความหวังนี้หมายถึง แหลมกู๊ดโฮปในประเทศแอฟริกาใต้

⁸³ ชื่อประเทศแห่งหนึ่งในตอนใต้ของทวีปแอฟริกา

⁸⁴ มืดต้นเรียกเมืองซิบาซึ่งเป็นอาณาจักรโบราณที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ซิบาเป็นอาณาจักรที่มั่งคั่ง ปัจจุบันบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของประเทศเยเมน

164	Well pleased they slack their course, and many a league	พวกเล่นทอดเวลาให้ล่าช้าออกไปด้วยความยินดี และรวมหัวกัน	ล่าช้าด้วยยินดี คนมากมายมารวมกัน
165	Cheered with the grateful smell old Ocean smiles;	ต้อนรับกลิ่นหอมสดชื่นและท้องสมุทรยิ้มรับ	ต้อนรับกลิ่นสดชื่น สมุทรยิ้มรับครั้น
166	So entertained those odorous sweets the fiend	กลิ่นหอมหวานเฝ้ายวนนำความรื่นเริงมาสู่ ปีศาจ ตนนั้น	กลิ่นหอมเฝ้ายวนนั้น นำความรื่นเริงสู่มาร
167	Who came their bane, though with them better pleased	ชานตานผู้มาเพื่อทำลาย แม้ว่าการกลิ่นของพฤษชาติจะหอมกว่า	ผู้มาเพื่อทำลาย แม้กลิ่นอายพฤษชาติหอมหวาน
168	Than Asmodeus with the fishy fume	ครั้งที่แอสโมดิอุส ถูกกลิ่นปลา	กว่าครั้งที่ ในตำนาน แอสโมดิอุสถูกกลิ่นปลา
169	That drove him, though enamoured, from the spouse	ขับไล่ ทั้งๆ ที่ยังรักรภรรยา	ขับไล่ให้ต้องหนี ทั้งที่รักรภรรยา
170	Of Tobit's son, and with a vengeance sent	ของบุตรชายแห่งโทบิต เนรเทศด้วยใจพยาบาท	ของบุตรโทบิต พยาบาทจึงเนรเทศไป
171	From Media post to Egypt, there fast bound.	จากค่ายมีเดียไปยังอียิปต์ และ ณ ที่นั้น ถูกพันธนาการอย่างแน่นหนา	จากค่ายมีเดียไปยังอียิปต์ ที่นั่นไซรั ถูกกักกันตัวไว้ ด้วยพันธนาการแน่นหนา ⁸⁵

⁸⁵ ความในบรรทัดที่ 167 – 171 นี้มีต้นอ้างอิงถึงเรื่องราวในหนังสือโทบิต ซึ่งเป็นหนึ่งในหนังสืออัครคัมภีร์ 4 เล่ม หรือหนังสือที่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกจัดเป็นพระคัมภีร์ แต่ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ไม่จัดว่าเป็นพระคัมภีร์ โทเบียสแต่งงานกับนางซาราซึ่งเป็นหญิงหม้ายเคยมีสามีมาแล้ว 7 คน สามี่ทั้ง 7 ของนางถูกปีศาจแอสโมดิอุสฆ่าตายเพราะแอสโมดิอุสรักรางซารา หูดสวรรค์ราฟาเอลมาบอกวิธีขับไล่ปีศาจแอสโมดิอุสให้กับโทเบียส โดยให้เผาหัวใจและตับของปลาซึ่งเป็นกลิ่นที่แอสโมดิอุสเกลียด

172	Now to the ascent of that steep savage hill	บัดนี้ ซาดานปีนป่ายยอดเขาสูงชัน	ซาดานทะยานสู่ ยอดภูเขาคันสูงชัน
173	Satan had journeyed on, pensive and slow;	เดินทางต่อไป จมอยู่ในภวังค์ อ้อยอิ่ง	เดินทางจรจรัด อ้อยอิ่งอยู่ในภวังค์
174	But further way found none, so thick entwined,	แต่ไม่พบหนทางไปต่อเลย ป่ารกมีเถาวัลย์ขึ้นทึบ	ไม่พบหนทางไป พฤษะไพรรกไม้สะพรั่ง
175	As one continued brake, the undergrowth	พุ่มไม้ขึ้นเบียดเสียด พื้นล่างเป็นพุ่มไม้เตี้ย	พุ่มไม้เบียดเสียดบัง ที่พื้นดินมีพุ่มไม้
176	Of shrubs and tangling bushes had perplexed	และมีเถาวัลย์โยงกัน	เถาวัลย์ระโยงระยาง มากันขวางหนทางไป
177	All path of man or beast that passed that way;	ไม่มีมนุษย์หรือสัตว์ผ่านทางนั้นได้	ไม่มีมนุษย์ใด หรือสัตว์ผ่านรักษา
178	One gate there only was, and that looked east	มีประตูเพียงประตูเดียว และดูเหมือนอยู่ทาง ตะวันออก	มีเพียงหนึ่งทวาร อยู่ทางด้านบูรพา
179	On the other side: which when the arch-felon saw,	อีกด้านหนึ่ง เมื่อเจ้าว้ายร้ายตัวฉกาจเห็น	อีกด้านหนึ่งเมื่อซา ตานมารตัวฉกาจยล
180	Due entrance he disdained, and in contempt,	ทางเข้าเขาก็รู้สึกเหยียดหยามและด้วยความโอหัง	ทางเข้านี้ก็เหยียดหยาม ด้วยความโอหังเปี่ยมล้น
181	At one slight bound high over leaped all bound	กระโจนคราเดียวข้ามสิ่งกีดขวางทั้งปวง	กระโจนคราเดียวพัน ข้ามสิ่งกีดขวางทั้งปวง
182	Of hill or highest wall, and sheer within	ที่เป็นเนินหรือกำแพงที่สูงที่สุดในคราเดียว	ผ่านเนินเขาสูงล้ำ หรือกำแพงคราเดียวล่อง
183	Lights on his feet. As when a prowling wolf,	ย่างเท้าลงอย่างแผ่วเบา ดูจายามหมาป่ายามเที่ยว หาเหยื่อ	ย่างเท้าแผ่วเบาถ่วง เหมือนหมาป่ายามด้อมดู

184	Whom hunger drives to seek new haunt for prey,	ความหิวผลักดันให้เสาะหาแหล่งเหยื่อใหม่	เที่ยวหาแหล่งเหยื่อใหม่ ความหิวไขว่ผลักดันอยู่
185	Watching where shepherds pen their flocks at eve,	จับตามองที่ที่คนเลี้ยงต้อนแกะเข้ายามเย็น	จับตามองคอกผู้เลี้ยงต้อนแกะยามสนธยา
186	In hurdled cotes amid the field secure,	ในคอกล้อมรั้วอันปลอดภัยกลางทุ่งหญ้า	ในคอกมีรั้วล้อม ปลอดภัยพร้อมกลางทุ่งหญ้า
187	Leaps o'er the fence with ease into the fold;	กระโจนข้ามรั้วเข้าไปในฝูงอย่างง่ายดาย	กระโจนข้ามรั้วมา สู่กลางฝูงง่ายเหลือที่
188	Or as a thief, bent to unhoard the cash	หรือดุจขโมย จ้องประสงค์จะโจรกรรมเงิน	หรือดังขโมยจ้อง ปองปล้นเงินทองมากมี
189	Of some rich burgher, whose substantial doors,	ของคหบดี ซึ่งประตูบ้านแน่นหนา	ของคหบดี ผู้ประตูบ้านแน่นหนา
190	Cross barred and bolted fast, fear no assault,	ขัดดาลและลงกลอนแน่นหนา ไม่กลัวการจู่โจม	ลงกลอนแน่นขัดดาล การจู่โจมมีน้ำพา
191	In at the window climbs, or o'er the tiles	ปีนข้ามหน้าต่างเข้ามา หรือเข้าทางกระเบื้องหลังคา	ปีนข้ามเกลเข้ามา หรือทางกระเบื้องหลังคา
192	So clomb this first grand thief into God's fold:	หัวขโมยผู้ยิ่งใหญ่คนแรกปีนเข้าคอกแกะของพระเจ้า	ขโมยผู้ยิ่งใหญ่ คนแรกได้ปีนเข้ามา กลางคอกฝูงเมษา ขององค์พระผู้เป็นเจ้า
193	So since into his church lewd hirelings climb.	นับแต่นั้นมาผู้รับใช้ที่หาผลประโยชน์เข้าตัวก็ปีนเข้ามาในโบสถ์แบบนี้แหละ	แต่นั้นเป็นต้นมา ผู้รับใช้ห้วงประโยชน์ ก็ปีนเข้าสู่โบสถ์ เยี่ยงเดียวกับมารบตี
194	Thence up he flew, and on the tree of life,	จากนั้นเขาก็ไต่บินขึ้นไปบนต้นไม้แห่งชีวิต	เขาไต่บินขึ้นบน ต้นไม้แห่งชีวิต
195	The middle tree and highest there that grew	ที่อยู่กลางสวนและสูงที่สุดในสวนนั้น	อยู่กลางสวน ต้นที่ สูงสุดในสวนแห่งนั้น
196	Sat like a cormorant; yet not true life	จับต้นไม้ในรูปนกนางน้า กระนั้นเขาไม่ได้รับชีวิต	แปลงกายจับต้นไม้ กระนั้นไม่ได้ชีวิต

197	Thereby regained, but sat devising death	คืนมาจริงๆ เพียงนั่งคิดหาอุบายแพ้วความตาย	คืนมาแท้จริง มัน เพียงนั่งคิดหาหนทาง ตริตรองอุบายร้าย แพ้วความตายชีพวาวาง
198	To them who lived; nor on the virtue thought	ให้ผู้มีชีวิต และมีได้คิดสิ่งดีๆ	ให้ผู้มีชีวิตบ้าง มิครุ่นคิดถึงสิ่งดี
199	Of that life-giving plant, but only used	ของต้นไม้ที่ให้ชีวิตนั้น แต่ใช้เพื่อ	ของเผลอแห่งชีวิต แต่คิดตรองใช้เพื่อที่
200	For prospect, what well used had been the pledge	หาโอกาสใช้ประโยชน์จากพระสัญญา	หาทางที่พอมิ ใช้ประโยชน์จากพระสัญญา
201	Of immortality. So little knows	แห่งความเป็นอมตะ ไม่กี่คนพอรู้เรื่องนี้บ้าง	แห่งความคงกระพัน น้อยคนนั้นพอรู้มา
202	Any, but God alone, to value right	พระเจ้ารู้แต่เพียงองค์เดียว ซาตานตัดสินคุณค่า	รู้เพียงจอมราชา มารตัดสินค่าสิ่งดี
203	The good before him, with new wonder, now he views,	สิ่งดีที่อยู่เบื้องหน้าเขา บัดนี้เขามองเห็น เกิดความอัศจรรย์ใจครั้งใหม่	ที่อยู่ทางเบื้องหน้า ทักสนาหลากหลายดี
204	To worst abuse, or to their meanest use.	จะทำสิ่งสุดชั่วร้าย หรือใช้ไปในทางที่ชั่วร้ายที่สุด	กระทำการอัปรีย หรือใช้เพื่อชั่วร้ายสร้าง
205	Beneath him, with new wonder, now he views	เขาเกิดความอัศจรรย์ใจอีกแล้ว บัดนี้เขามองไปยัง เบื้องล่าง	เกิดแปลกใจอีกครา ซาตานมองลงเบื้องล่าง
206	To all delight of human sense exposed,	เห็นสิ่งต่างๆ ที่ทำให้ผัสสะของมนุษย์เปรมปรีดี	ทักสนาสีต่างๆ ไร้ให้มนุษย์เปรมปรีดี
207	In narrow room nature's whole wealth; yea, more –	ผ่านความสมบูรณ์ของธรรมชาติในที่แคบๆ ไซลี ที่นี่เป็นยิ่งกว่านั้น	ธรรมชาติที่แคบคับ กลับสมบูรณ์พร้อมพร้อมมี ไซลี เพราะที่นี่ เป็นที่ดียิ่งกว่านั้น
208	A heaven on earth: for blissful Paradise	สวรรค์บนแผ่นดินโลก ด้วยว่าสวนสวรรค์ อันสุขสราญ	บนพิภพชาติรี สวนนี้สวรรค์สุขสันต์
209	Of God the garden was, by him in the east	ของพระเจ้า สวนนี้ พระองค์	ขององค์จอมราชันย์ พระเจ้าทรงประสิทธิ์ให้

210	Of Eden planted; Eden stretched her line	ทรงสร้างเอเดนไว้ทางทิศตะวันออก เอเดนทอดยาว	ทางทิศบูรพา เอเดนหนาทอดยาวไกล
211	From Auran eastward to the royal towers	จากเออรานยาวไปทางทิศตะวันออกจรดหอคอย	จากเออราน ⁸⁶ ออกไป ทิศปราจีนจรดหอวัง
212	Of great Seleucia, built by Grecian kings,	แห่งนครซีลูเซียอันยิ่งใหญ่ สร้างโดยกษัตริย์ แห่งกรีก	แห่งซีลูเซียธานี เมืองใหญ่กษัตริย์กรีกตั้ง ⁸⁷
213	Or where the sons of Eden long before	หรือที่ที่ครั้งเก่าก่อน บุตรชายแห่งเอเดน	หรือที่ที่คร่าเก่าครั้ง เหล่าคนยัยแห่งเอเดน
214	Dwelt in Telassar; in this pleasant soil	อาศัยอยู่ในเทลัสซาร์ บนแผ่นดินอันสุขสมแห่งนี้	อยู่ในเทลัสซาร์ ⁸⁸ บนฉมาสุขสมเช่น
215	His far more pleasant garden God ordained;	พระเจ้าเนรมิตสวนแห่งความสุขสันต์ล้ำกว่า	ทรงเนรมิตให้เป็น สวนสุขสันต์เลิศลวยสม
216	Out of fertile ground he caused to grow	พระองค์ทรงบันดาลให้เติบโตขึ้นบนดินดี	ทรงดลบันดาลให้ เติบโตใหญ่บนดินอุดม
217	All trees of noblest kind for sight, smell, taste;	ต้นไม้ชั้นสูงนานาพรรณให้มอง ให้สูดดม และลิ้มรส	เฉอชั้นสูงให้ชม ให้ลิ้มรสดมดมคนธ์
218	And all amid them stood the tree of life,	และที่กึ่งกลางสวน ต้นไม้แห่งชีวิตยืนต้นอยู่	ตรงกลางสวนนั้นไซ้ไร ต้นไม้แห่งชีพยืนต้น
219	High eminent, blooming ambrosial fruit	สูงล้ำ ออกผลทิพย์เต็มต้น	สูงล้ำตระหง่านพัน ทิพย์ผลเต็มต้นไม้
220	Of vegetable gold; and next to life,	เป็นสีทอง และเคียงคู่ชีวิต	ลูกไม้สีสุวรรณ คู่กันกับชีวลัย
221	Our death, the tree of knowledge, grew fast by –	คือความตายของเรา ได้แก่ต้นไม้แห่งความสำนึก ในความดีและความชั่วเติบโตเคียงคู่	คือความตายตักษัย ทาทปไม้แห่งวิทยา

⁸⁶ หมายถึงหมู่บ้านฮารานในอาณาจักรอัสราเอลสมัยโบราณ เชื่อกันว่าอับราฮัมเคยอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านนี้

⁸⁷ พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชเป็นผู้สร้างเมืองซีลูเซียยูริมฝั่งแม่น้ำไทกริส

⁸⁸ เทลัสซาร์เป็นเมืองที่เชื่อกันว่าตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นสวนเอเดนเดิม

222	Knowledge of good, bought dear by knowing ill.	ความสำนึกดี แลกมาด้วยการสำนึกในสิ่งชั่ว	สำนึกในความดี แลกด้วยที่ชั่วที่มา
223	Southward through Eden went a river large,	ทางด้านใต้ของเอเดน มีแม่น้ำใหญ่	ตอนใต้สวนนั้นหนา มีคงคาธาราใหญ่
224	Nor changed his course, but through the shaggy hill	ไหลไม่เปลี่ยนทิศทาง แต่ผ่านเนินเขาปกคลุมด้วยต้นไม้หนาทึบ	ไหลมิเปลี่ยนเส้นทาง แต่ผ่านกลางผาไศล
225	Passed underneath ingulfed; for God had thrown	ไหลลอด ด้วยว่าพระเจ้าทรงตั้ง	คลุมด้วยพนาไพร ไหลลอดไป ๓ ทรงตั้ง
226	That mountain, as his garden-mould, high raised	ภูเขาแห่งนั้นไว้เป็นเนินสูงในสวน	นัคแห่งนั้นเอาไว้ เป็นเนินในสวนสะพรั่ง
227	Upon the rapid current, which through veins	ตระหง่านเหนือกระแสน้ำเชี่ยว ซึ่งไหลผ่านโพรงแยก	ตระหง่านเหนือน้ำคั่ง ไหลผ่านซอกโพรงแหวกแยก
228	Of porous earth with kindly thirst up-drawn,	ในดินร่วนซุยที่ดูดซึมน้ำด้วยความกระหาย	ในดินร่วนซุยดี ที่ซึมน้ำกระหายแทรก
229	Rose a fresh fountain, and with may a rill	น้ำพุผุดพุ่งขึ้น และพร้อมกันนั้นธารน้ำเล็กๆ	น้ำพุพุ่งซ่าแรก พร้อมกันนั้นลำธารา
230	Watered garden; thence united fell	หล่อเลี้ยงสวน แล้ว ไหลรวมกัน	หล่อเลี้ยงอุทยาน แล้วไหลผ่านรวมกันมา
231	Down the steep glade, and met the nether flood,	สู่บึงลึก และบรรจบกับลำน้ำสายล่าง	สู่วาปีชลา บรรจบธารทางทิศใต้
232	Which from his darksome passage now appears,	ซึ่งไหลจากโพรงมืด ปรากฏขึ้น	ไหลจากโพรงไร้รูจ บัดนี้ ผุดโผล่ขึ้นใหม่
233	And now, divided into four main streams,	และบัดนี้ แยกเป็นสี่สาย	แยกเป็นสี่สายไป ไหลผ่านหลายนครา

234	Run diverse, wandering many a famous realm	ไหลย้อน ผ่านอาณาจักรที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง	อาณาจักรเลื่องชื่อ นามระบือเลื่องลือชา
235	And country whereof here needs no account;	และประเทศที่ไม่จำเป็นต้องเอ่ยชานถึงในที่นี้	และอีกหลายอาณาจักร ไม่จำเป็นต้องเอ่ยชานาม
236	But rather to tell how, if art could tell	ทว่าบอกเถิด หากท่านบอกได้	ทว่าขอท่านบอก หากพอพรอตอบคำถาม
237	How, from that sapphire fount the crisped brooks,	ว่าจากน้ำพุแพรพรายแห่งนั้น ลำธารไหลเป็นระลอก	จากน้ำพุพราววาววาม ลำธารไหลสู่ที่ใด
238	Rolling on orient pearl and sands of gold,	ผ่านบนไข่มุกตะวันออกและทรายทอง	ผ่านมุกบูรพา วาลูกาจารูไร
239	With mazy error under pendant shades	ลดเลี้ยวใต้ร่มไม้ห้อยระย้า	ลดเลี้ยวใต้ร่มไม้ ห้อยระยงยางระย้า
240	Ran nectar, visiting each plant, and fed	น้ำทิพย์ไหล ผ่านไม้แต่ละต้น และหล่อเลี้ยง	ชลทิพย์ผ่านต้นไม้ หล่อเลี้ยงไว้กุสุมา
241	Flowers worthy of Paradise, which not nice art	ดอกไม้งามสมกับสวนสวรรค์ มิใช่วิจิตรศิลป์จากมือมนุษย์	สวนสวรรค์วิจิตรหาใช่ศิลป์จากมือคน
242	In beds and curious knots, but nature boon	ยกร่องและตัดพุ่มไม้เป็นรูปแปลกๆ หากแต่ธรรมชาติประทาน	ยกร่องทำไม้ตัด ธรรมชาติจัดประทานดล
243	Poured forth profuse on hill and dale and plain,	โปรยปรายท่วมท้นลงบนเนินเขา และหุบเขา และที่ราบ	โปรยปรายถึงท่วมท้น บนเนินหุบและทุ่งราบ
244	Both where the morning sun first warmly smote	แดดอุ่นจากดวงอาทิตย์ลูบไล้	แสงแดดจากภาณุ ระอุอุ่นลูบไล้อาบ

245	The open field, and where the unpierced shade	ท้องทุ่งโล่ง และร่มไม้ที่แสงแดดมิอาจลอดลงไปได้	ทุ่งโล่งร่มไม้ทาบ แสงแดดมิอาจลอดผ่าน
246	Embrowned the noontide bowers; thus was this place,	ซุ้มไม้ร่มครีมน้ำในยามเที่ยง ที่แห่งนี้แหละ	ซุ้มไม้ครีมน้ำริน แม้เที่ยงชั้น ณ ที่นี้
247	A happy rural seat of various view:	สถานอันสุขสันต์ในชนบทที่มีทิวทัศน์หลากหลาย	สถานอันสุขี ชนบททิวทัศน์หลากหลาย
248	Groves whose rich trees wept odorous gums and balm;	ป่าละเมาะซึ่งต้นไม้ให้นานาพันธุ์เอี่ยมไปด้วยยางไม้ และกาเยน	ละเมาะนานาพรรณ เอี่ยมยางอันกลิ่นโชยชាយ
249	Other whose fruit, burnished with golden rind,	ต้นอื่นๆ มีผลไม้ เปลือกสีทองเป็นมันเงา	ต้นอื่นลูกพราวพราว เปลือกสีทองมันวาวเนียน
250	Hung amiable – Hesperian fables true,	ห้อยชวนลิ้ม นิยายปรัมปราเล่าถึงสวนเฮสเปอร์เรียน เป็นความจริง	ห้อยชวนลองลิ้มดู ตำนานสวนเฮสเปอร์เรียน ⁸⁹
251	If true, here only – and of delicious taste;	หากเป็นเรื่องจริง ต้องผลไม้โอชะรสของที่นี่เท่านั้น	มิใช่ตำนานเขียน ที่นี่ผลไม้โอชา
252	Betwixt them lawns, or level downs, and flocks	คั่นอยู่ตรงกลางคือสนามหญ้า หรือทุ่งราบ และฝูงสัตว์	ที่คั่นอยู่กลางคือ ทุ่งราบหรือสนามหญ้า
253	Grazing the tender herb, were interposed,	และเล็มหญ้าระบัด อยู่แถวนั้น	ฝูงสัตว์เล็มตฤณา ระบัดบริเวณนั้น
254	Or palmy hillock; or the flowery lap	หรือโคกที่เต็มไปด้วยต้นปาล์ม หรือแอ่งดอกไม้	หรือโคกต้นปาล์มปรก หรือแอ่งดอกพวงบุหงัน
255	Of some irriguous valley spread her store,	ในหุบเขาชุ่มฉ่ำอดความงามสะพรั่ง	ในหุบผาฉ่ำครัน อดความสะพรั่งอำไพ

⁸⁹ มิตตันอ้างถึงตำนานสวนแอปเปิลทองคำในเมทามอร์โฟซิส

256	Flowers of all hue, and without thorn the rose.	ดอกไม้ทุกสี และกุหลาบไร้หนาม	ผกาหลากสีล้วน กุหลาบนั้นหนามยังไร้
257	Another side, umbrageous grots and caves	อีกด้านหนึ่งเป็นคูหาและถ้ำร่มรื่น	อีกด้านมีถ้ำใหญ่ ทั้งคูหาน่ารื่นรมย์
258	Of cool recess, o'er which the mantling vine	ซอกหลบเย็นฉ่ำ ปกคลุมด้วยเถาองุ่น	ซอกอันเย็นสบาย เถาองุ่นกายคลุมหอม
259	Lays forth her purple grape, and gently creeps	ผลองุ่นสีม่วงห้อยระย้า และระเลื้อย	องุ่นม่วงระเลื้อยร่ม ปกแผ่ระย้าห้อยย่อย
260	Luxuriant; meanwhile murmuring waters fall	แผ่กิ่งก้านสาขา สายน้ำไหลจ้อกๆ ตก	แผ่กิ่งก้านสาขา ธาราไหลผละแผ่วลอย
261	Down the slope hills dispersed, or in a lake,	ลงจากหน้าผาเป็นฟุ้งฝอย หรือลงในทะเลสาบ	ลงผาฟุ้งฝอย หรือลงในห้วงโอชะ
262	That to the fringed bank with myrtle crowned	ต้นเมอริเทิลขึ้นคลุมตลิ่ง	ริมฝั่งชลธี เมอริเทิลคลุ้มตีระ
263	Her crystal mirror holds, unite their streams.	ผิวทะเลสาบใสราวผลึกแก้ว หลอมรวมน้ำจากลำธาร	ผิวชลัมพุทะ เลสาบใสราวคันฉ่อง วารี่หลังรินร่วม เก็บชลรวมจากจันดอง
264	The birds their choir apply; airs, vernal airs,	นกร้องเพลง อากาศ บรรยากาศอบอุ่น	สกุณารำร้อง บรรยากาศแสนอบอุ่น
265	Breathing the smell of field and grove, attune	อวลไอทุ่งหญ้าป่าละเมาะ เข้าจังหวะกับ	อวลกลิ่นอายทุ่งหญ้า ป่าละเมาะจังหวะสบ
266	The trembling leaves, while universal Pan,	ไม้ระบัดใบ ขณะที่เทพแพนอยู่ทุกหนทุกแห่ง	ระบัดใบบาทบ เทพแพนอยู่ทุกที่ ⁹⁰ พา

⁹⁰ เป็นบุคลาธิษฐานของธรรมชาติ เทพแพนเป็นเทพธิดา ในตำนานกรีก เป็นเทพที่อยู่ตามป่าเขาลำเนาไพร

267	Knit with the Graces and the Hours in dance,	เรียงระบำร่วมกับเทพีแห่งความสง่างามและเทพแห่งโมงยาม	เรียงระบำร่วมเทวี สง่าศรีเทพเวลา
268	Led on the eternal Spring. Not that fair field	ทำให้เป็นฤดูใบไม้ผลิตลอดกาล มิใช่ท้องทุ่งอันงดงาม	เป็นฤดูใบรุกษา ผลิตลอดชั่วกาลเวลา
269	Of Enna, where Prosperpine gathering flowers,	แห่งเอนนา ที่ซึ่งพรอสเพอร์พีนเก็บดอกไม้	มิใช่ท้องทุ่งงาม เอนนาคามที่ร่มภา
270	Herself a fairer flower, by gloomy Dis	เธอเองก็เป็นดอกไม้อันงดงาม ถูก ดิส ผู้มืดหม่น	พรอสเพอร์พีน ⁹¹ เก็บผลกา นางเปรียบปานบุษบง
271	Was gathered – which cost Ceres all that pain	เด็ดดอม ซึ่งก่อความรวดร้าวให้กับซีริส ผู้เป็นมารดา	ถูกดิส ⁹² ผู้มืดมน เด็ดเชยจนมาตุรงค์
272	To seek her through the world – nor that sweet grove	คอยเที่ยวหาเธอจนทั่วโลก และมีไร่ป่างาม	ซีริสรวดร้าวองค์ เที่ยวเสาะหาทั่วธาตริ ⁹³
273	Of Daphne, by Orontes and the inspired	ของดาฟเน ริมแม่น้ำไอรอนเทสและ	หาไซ่พงพนา ของเทพธิดาดาฟเน ⁹⁴ ที่ ริมไอรอนเทสนที่ น้ำพุคาสตาเลียนโสภา
274	Castalian spring, might with this Paradise	น้ำพุคาสตาเลียอันงดงาม ฤาจะเทียบเทียมสวนสวรรค์	งดงามฤาจะเทียบ เปรียบสวนสวรรค์แสงงามตา
275	Of Eden strive; nor that Nyseian isle,	เอเดน เกาะไนเซียน ⁹⁵ ก็มีอาจเปรียบติด	แม้เกาะไนเซียนหนา มีอาจเปรียบเทียบกันได้

⁹¹ มีลต้นหมายถึงเทพธิดาโปรสเซอร์พินา (ชื่อโรมัน) หรือเพอร์ซีโฟเน (ชื่อกรีก) เพอร์ซีโฟเนเป็นบุตรสาวของมหาเทพเซอุสกับเทพธิดาคิมิเตอร์ (หรือชื่อโรมันคือซีริส)

⁹² ดิส (ชื่อโรมัน) หรือเฮคต (ชื่อกรีก) เป็นเทพแห่งนรก ขณะที่เฮคตขึ้นมานบนโลกมนุษย์ เขาเป็นเพอร์ซีโฟเนเก็บดอกไม้อยู่ เฮคตหลงรักเธอจึงลักพาตัวเธอไป

⁹³ เมื่อคิมิเตอร์พบว่าธิดาหายไป เธอก็เที่ยวเสาะหาไปทั่วโลก

⁹⁴ สวนของดาฟเนเป็นสถานที่ในตำนานอยู่ริมฝั่งแม่น้ำไอรอนเทส ในตำนานกล่าวว่าสวนของดาฟเนเป็นส่วนที่อุดมสมบูรณ์และสวยงามมาก

276	Girt with the river Triton, where old Cham,	ล้อมด้วยแม่น้ำไทรทัน ที่ซึ่งชาม	ล้อมด้วยขึงไทรทัน ซึ่งชามนั้งตั้งซื่อให้
277	Whom Gentiles Ammon call and Libyan Jove,	คนนอกศาสนาเรียกว่าอัมโมนและโจฟของชาวลิเบีย	อัมโมนและโจฟไซรั ของชาวลิเบียทั้งหลาย
278	Hid Amalthea and her florid son,	ซ่อนอะมัลเธียและบุตรชายผิวแดงกำก่าของเธอคือ	ซ่อนอะมัลเธียเทวี พร้อมบุตรผิวแดงกำก่ากาย
279	Young Bacchus, from his stepdame Rhea's eye;	แบคคัสหนุ่ม จากสายตาของรีอา พระมารดาเลี้ยง	แบคคัสหนุ่มจากสาย เนตรรีอามารดาเลี้ยง
280	Nor, where Abassin kings their issue guard,	หรือที่ซึ่งกษัตริย์แห่งอับซซิเนีย ปกป้องเชื้อไขของพระองค์	หรืออับซซิเนียราชา ทรงป้องกันเชื้อไขเพียง
281	Mount Amara – though this by some supposed	ภูเขาอามาราก็มีอาจเทียบได้ แม้บางคนทักทักเอาไว้ว่า	อามารา ⁹⁶ มีอาจเคียง แม้บางคนทักทักว่า
282	True Paradise – under the Ethiop line	เป็นสวนสวรรค์ที่แท้จริง ได้เส้นศูนย์สูตร	เป็นสวนสวรรค์จริงไซรั ได้เส้นศูนย์สูตรลงมา
283	By Nilus' head, enclosed with shining rock,	ต้นแม่น้ำไนล์ ล้อมด้วยหินแวววาว	ต้นน้ำไนล์หา ศิลาวาวบล้อมไว้
284	A whole day's journey high, but wide remote	ต้องปีนป่ายขึ้นไปทั้งวัน แต่ช่างห่างไกล	ปีนป่ายขึ้นทั้งวัน แต่กระนั้นช่างห่างไกล
285	From this Assyrian garden, where the fiend	จากสวนอัสนีเรีย ที่ซึ่งผีมาร	สวนอัสนีเรียไป ที่ซึ่งซาตานผีมาร
286	Saw undelighted all delight, all kind	มองความสำราญทั้งปวงอย่างไม่สบอารมณ์ ในบรรดาสรรพ	ไม่สดชื่นอารมณ์ มองความสมสุขสำราญ

⁹⁵ ที่อยู่ของเทพแบคคัส (ชื่อโรมัน) หรือ ไดโอนีสัส (ชื่อกรีก) เทพเจ้าแห่งเมรัยในวัยเด็ก บุตรของโจฟ (ชื่อโรมัน) หรือเซอุส (ชื่อกรีก) กับเทพธิดาอะมัลเธีย อัมโมนหรือมหาเทพของชาวลิเบีย (ชื่อภาษาลิเบียของโจฟหรือเซอุส ในตำนานเทพเจ้ากรีกหรือโรมัน) เป็นผู้ส่งแบคคัสไปที่นั่นเพื่อหลบซ่อนจากสายตาของเทวีรีอา ภรรยาเอกของเซอุส

⁹⁶ อามาราในปัจจุบันคือดินแดนเอธิโอเปีย มีตำนานเล่าลือกันว่าสวนเอเดนเคยตั้งอยู่ที่นั่น

287	Of living creatures, new to sight and strange.	ชีวิต แปลกตาและประหลาด	ชีวิตหลากหลาย ทั้งประหลาดและแปลกตา
288	Two of far nobler shape, erect and tall	คู่หนึ่งมีรูปร่างสง่างามเด่นล้ำ ยืนตรงและสูง	คู่หนึ่งงามโดดเด่น ยืนตัวตรงประหนึ่งว่า
289	God-like erect, with native honour clad	ตั้งตรงดุจพระเจ้า ปกคลุมด้วยเกียรติตามชาติกำเนิด	พระเจ้าจอมราชา คลุมเกียรติสมกำเนิดจริง
290	In naked majesty, seemed lords of all,	เปลือยเปล่าอย่างสง่าผ่าเผย ดูเหมือนเป็นผู้ปกครองสรรพสิ่ง	เปลือยเปล่าอย่างสง่า ประหนึ่งว่าครองสรรพสิ่ง
291	And worthy seemed; for in their looks divine	และคู่ควรกับตำแหน่ง ด้วยว่ารูปลักษณะของทั้งสองประเสริฐ	คู่ควรตำแหน่งยิ่ง ทั้งคู่รูปลักษณะประเสริฐ
292	The image of their glorious maker shone,	สะท้อนพระฉายของพระเจ้าผู้สร้างอันทรงสิริ	สะท้อนพระฉายองค์ ผู้สร้างทรงสิริเจิด
293	Truth, wisdom, sanctitude severe and pure –	ความจริง ปัญญา ความศักดิ์สิทธิ์ อันหนักแน่น และบริสุทธิ์	สัตย์จริงปัญญาเลิศ ความศักดิ์สิทธิ์พิสุทธิ์ดี
294	Severe, but in true filial freedom placed,	หนักแน่นยิ่งนัก แต่อยู่ในฐานะบุตรที่มีเสรีภาพ	หนักแน่นยิ่งนักหนา เป็นบุตรามีเสรี
295	Whence true authority in men: though both	ด้วยเหตุนี้อำนาจที่แท้จริงจึงอยู่ที่มนุษย์ แม้ทั้งสอง	ด้วยเหตุเช่นฉะนี้ อำนาจแท้ที่นรา
296	Not equal, as their sex not equal seemed;	ไม่เท่าเทียมกัน ดังที่สองเพศดูภายนอกไม่เท่าเทียม	แม้สองไม่เทียมเท่า ภายนอกชายสูงกว่ายุพา
297	For contemplation he and valour formed,	ด้วยว่าเขาดูสุขุมและรูปร่างองอาจ	ชายสุขุมกายา รูปร่างเข้มแข็งองอาจ
298	For softness she and sweet attractive grace;	ด้วยว่าเธอนุ่มนวลและอรชรอ่อนหวานทรงเสน่ห์	ฝ่ายหญิงอรชร อ่อนหวานนุ่มนวลเสน่ห์ทรง
299	He for God only, she for God in him;	เขารับใช้พระเจ้าเพียงองค์เดียว และเธอรับใช้พระเจ้าในตัวเขา	ชายรับใช้พระองค์ ส่วนเธอรับใช้พระเจ้าที่สถิตในตัวชาย หน้าผากกว้างของเขา

300	His fair large front and eye sublime declared	หน้าผากกว้างและดวงตาที่มองไปบนฟ้าประกาศ	โลจนะมองเฝ้า ขึ้นสู่ฟากฟากประกาศ
301	Absolute rule; and hyacinthine locks	การครอบครองเบ็ดเสร็จ และปอยผมแบบไฮยาซินธ์	อธิปไตยสูงสุด ปอยผมดุจไฮยาซินธ์ ⁹⁷
302	Round from his parted forelock manly hung	จากผมแฉกกลาง ล้อมรอบใบหน้าอย่างสมชายชาตรี	แฉกกลางล้อมพัคตร์เจดิดิน งามสมเป็นชายชาตรี
303	Clustering, but not beneath his shoulders broad:	เป็นหลอด แต่ยาวไม่เกินไหล่กว้าง	เกศาม้วนเป็นหลอด แต่ยาวทอดเพียงไหล่นี้
304	She as a veil down to the slender waist	ผมของเธอยาวคลุมจนถึงเอวแบบบาง	ส่วนเกศาสตรี คลุมถึงเอวองค์แบบบาง
305	Her unadorned golden tresses wore	ผมสีทองไร้เครื่องประดับของเธอ	เกศสีตบนิยะ เครื่องประดับใดไร้ร้าง
306	Dishevelled, but in wanton ringlets waved	ยุ่งเหยิง แต่เป็นลอนคลื่นรุ่มร่าย	ยุ่งเหยิงรุ่มร่ายบ้าง เป็นลอนคลื่นเกลียวม้วนหยัก
307	As the vine curls her tendrils – which implied	ลอนผมเธอประดุจยอดเถาไม้เลื้อยเกาะเกี่ยว ซึ่งเป็น นัยถึง	ลอนเกศประดุจเถา ไม้เลื้อยเจ้าเกาะเกี่ยวพัค
308	subjection, but required with gentle sway,	การอยู่ในโอวาท แต่ต้องโน้มน้ำวอย่างนุ่มนวล	บงถึงเชื้อฟังจัก ต้องโน้มน้ำวอย่างนุ่มนวล
309	And by her yielded, by him best received	และเธอเป็นฝ่ายยอม และเขาเป็นฝ่ายรับ	นางเป็นฝ่ายสยบ ชายนั้นสบฝ่ายรับควร
310	Yielded, with coy submission, modest pride,	ยอมด้วยความอ่อนน้อม ด้วยความเชื่อฟัง อย่างสงบเสงี่ยม ภาคภูมิในความเจียมตน	ยอมด้วยอ่อนน้อมชวน เชื่อฟังสงบเสงี่ยม ภาคภูมิทระนง ยุพยงรู้จักเจียม
311	And sweet reluctant amorous delay.	และเสน่หากระบิตกระบวน	เสน่หานรีเปี่ยม อ่อนหวานกระบิตกระบวน
312	Nor those mysterious parts were then concealed;	ทั้งในยามนั้นมิได้ปกปิดของลับ	ยามนั้นอรไท มิได้ปิดของสงวน

⁹⁷ มิลตันเปรียบเทียบอาดัมกับไฮยาซินธ์ คนรักของเทพอะพอลโล (เทพเจ้าแห่งดวงอาทิตย์ของกรีก) ในเมทามอร์ฟอซิส ไฮยาซินธ์เป็นชายที่มีรูปร่างหน้าตางามสมส่วนที่สุด

313	Then was not guilty shame, dishonest shame ⁹⁸	ยามนั้นไม่รู้จั๊กความละอาย ละอายที่เป็นมลทิน	ปลอดความอายรบกวน ที่ไม่ถือพรหมจรรย์
314	Of nature's works, honour dishonourable,	ด้วยผลของธรรมชาติ เป็นการดูหมิ่นเกียรติ	กิจตามธรรมชาติ การสังวาสร่วมสัมพันธ์ กฎเกณฑ์นอกเหนือนี้ คือหมิ่นแคลนเกียรติรักษา
315	Sin-bred, how have ye troubled all mankind	เป็นผลจากบาป เจ้าก่อความเดือดร้อนให้ มวลมนุษยชาติหนักหนา	เป็นผลจากบาปหนอ ก่อความเดือดร้อนหนักหนา
316	With shows instead, mere shows of seeming pure,	แต่กลับแสดง แสร้งแสดงเป็นบริสุทธิ์	แต่กลับแสดงท่า แกล้งทำตัวบริสุทธิ์
317	And banished from man's life his happiest life,	และพรากชีวิตสุดหรรษาไปจากชีวิตมนุษย์	ชีวิตสุดหรรษา จากนราพราพรากดูด
318	Simplicity and spotless innocence.	ความเรียบง่ายและบริสุทธิ์ไร้เดียงสา	เรียบง่ายและผ่องผุด บริสุทธิ์มิเดียงสา
319	So passed they naked on, nor shunned the sight	ดังนั้น ทั้งสองจึงเดินเปลือยเปล่า มิหลบสายตา	ทั้งสองจึงเปลือยเปล่า มิหลบเข้าพ้ันนัยนา
320	Of God or angel, for they thought no ill:	พระเจ้าหรือทูตสวรรค์ ด้วยว่าพวกเขาไม่ได้คิด เรื่องน่าอดสู	พระเจ้าหรือเทพา ด้วยปราศจากความคิดต่ำ
321	So hand in hand they passed, the liveliest pair	เขาจูงมือกันเดินผ่านไป เป็นคู่เปี่ยมชีวิตชีวาที่สุด	จูงมือเดินผ่านหน้า เปี่ยมชีวารื่นเริงล้ำ
322	That ever since in love's embraces met –	นับตั้งแต่พบกันในอ้อมกอดแห่งรัก	ตั้งแต่พบพานนำ ในอ้อมกอดรักเพลินเพลิด

98

ข้อมูลจาก http://www.dartmouth.edu/~milton/reading_room/pl/book_4/index.shtml ให้ความหมาย dishonest shame ในที่นี้ว่า impure or unchaste.

323	Adam the goodliest man of men since born	อดัม ชายชาติตรีที่สุดในหมู่ชาย นับตั้งแต่ให้กำเนิด	อดัม ชายชาติตรี ที่สุดแต่ให้กำเนิด
324	His sons; the fairest of her daughters Eve.	บรรดาบุตรชาย และเอวาเจิดโฉมที่สุดในบรรดา บุตรสาวของเธอ	दनัย และเอวาเจิด โฉมล้ำกว่าเหล่าธิดา
325	Under a tuft of shade that on a green	บนสนามหญ้า ใต้ร่มเงาไม้	บนสนามติณชาติ ใต้ร่มพาดเงารุกขา
326	Stood whispering soft, by a fresh fountain- side,	ส่งเสียงกระซิบกระซาบ ช้างน้ำพุเย็นชื่น	กระซิบพรั่ววาวจา ช้างน้ำพุเย็นชื่นใจ
327	They sat them down, and after no more toil	พวกเขานั่งลง และไม่รั้งรอ ตั้งหน้า	สองคนทรุดกายนั่ง ไม่ร้อรั้งตั้งหน้าใหญ่
328	Of their sweet gardening labour than sufficed	ออกแรงทำสวนอย่างมีความสุข พอ	ออกแรงทำสวนไป อย่างสุขสันต์เพียงพอที่
329	To recommend cool Zephyr, and made ease	ที่ลมตะวันตกจะสร้างความรื่นรมย์ และทำให้ การผ่อนคลาย	วาทะประจิมก่อ ความชื่นพอ ผ่อนพักกาย
330	More easy, wholesome thirst and appetite	สบายยิ่งขึ้น กระหายและอยากอาหารที่เป็นประโยชน์ ต่อกาย	สบายขึ้น อาหารที่ มีประโยชน์หิวกระหาย
331	More grateful, to their supper-fruit they fell –	รู้สึกสำนึกบุญคุณผลไม้ซึ่งเป็นอาหารมากขึ้น	สำนึกคุณผลไม้ กระยาหารกว่าก่อนเก่า
332	Nectarine fruits, which the compliant boughs	ผลไม้ทิพย์จากคาคบไม้ที่เต็มอกเต็มใจ	ผลไม้ทิพย์จากต้น ยอมออกผลอย่างเต็มใจ
333	Yielded them, sidelong as they sat recline	ออกผล พวกเขานั่งเอกเขนกเคียงข้าง	ออกผล สองคนเขา เอกเขนกเคียงข้างกัน

334	On the soft downy bank damasked with flowers:	บนตลิ่งนุ่มปูพรมดอกไม้	บนตลิ่งนุ่มปู พรมพญานกขบขัน
335	The savoury pulp they chew, and in the rind,	เคี้ยวเนื้อผลไม้รสเอมโอช และใช้เปลือก	เคี้ยวผลไม้อัน โอชารสใช้เปลือกนี้
336	Still as they thirsted, scoop the brimming stream	เพราะยังกระหายอยู่ ดักน้ำจากลำธารจนล้นปริ่ม	ด้วยยังกระหายน้ำ จากลำธารจ้วงเต็มปริ่ม
337	Nor gentle purpose, nor endearing smiles	สนทนากระหนุงกระหนิง และรอยยิ้มพิมพิใจ	สนทนาพาที แทรกรอยยิ้มงามพิมพิใจ
338	Wanted, nor youthful dalliance, as beseems	ท่วมท้น การเกี่ยวพาราดีสมเป็น	คู่ซู้ขึ้นเกี่ยวพา ตามประสาคนรักใคร่
339	Fair couple linked in happy nuptial league,	คู่รักผูกพันในการสมรสเปี่ยมสุข	ร่วมผูกพันกันในการสมรสเปี่ยมสุขสันต์
340	Alone as they. About them frisking played	ทั้งคู่อยู่ลำพัง รอบกาย กระโดดโลดเต้น	อยู่กันเพียงหญิงชาย รอบกายสัตว์โลดเต้นกัน
341	All beasts of the earth, since wild, and of all chase	สรรพสัตว์ในโลก ในครั้งนั้น เป็นอิสระ ทุกตัวมีรัง	สัตว์ในครั้งกระนั้น อิสระ มีรังนอน
342	In wood or wilderness, forest or den;	ในพงไพร ป่ารกชัฏหรือถ้ำ	อยู่ในพนพง ดงदानฤหรือกันทร
343	Sporting the lion ramped, and in his paw	สิงโตกระโจนเล่น และใช้อุ้งเท้า	ราชสีห์ไกรสร กระโจนเล่นใช้อุ้งเท้า
344	Dandled the kid; bears, tigers, ounces, pards,	หยอกลูกน้อย หมี เสือ เสือปลา เสือดาว	หยอกลูกน้อย หมี ขลา เสือปลา อีกลูกเสือดาวเจ้า
345	Gambolled before them; the unwieldy elephant,	โลดเต้นอยู่เบื้องหน้าพวกเขา ข้างอุ้ยอ้าย	โลดเต้นเบื้องหน้าเขา ไอยรามโหฬาร

346	To make them mirth, used all his might, and wreathed	สร้าง ความบันเทิง ให้ทั้งสอง ใช้กำลัง ทั้งหมด และ กระหวัด	สร้าง ความสุข รื่นเริง บันเทิงใช้ แรง ข้างสาร
347	His lithe proboscis; close the serpent sly,	งวง อ่อนนุ่ม ของมัน ไกล่ๆ นั้น เอง อสรพิษเจ้าเล่ห์	กระหวัด งวง นุ่มพาน ไกล่กัน นั้น ฝอ นิน ร้าย
348	Insinuating, wove with Gordian twine	เกี่ยว รัด กระหวัด แน่น ดุจ เงื่อนตาย	กอด เกี่ยว แน่น กระหวัด รัด เป็น ปม ราว เงื่อนตาย
349	His braided train, and of his fatal guile	ลำตัว ยาว บิดพัน และด้วย อุบาย ร้ายถึงตาย	บิดพัน ด้วย อุบาย ร้าย กาจ ถึง มรณา
350	Gave proof unheeded; others on the grass	ขึ้น ไม่ ระวังตัว คง ถึงตาย สัตว์ อื่น ๆ อยู่บน ผืน หญ้า	หาก ไม่ ระวัง คง ต้อง ปลิด ปลง สิ้น ชีวา
351	Couched, and, now filled with pasture, gazing sat,	หมอบ นั่ง เต็ม หญ้า ใน ทุ่ง	สัตว์ อื่น หมอบ กายา เต็ม หญ้า ใน ทุ่ง พัก ผ่อน
352	Or bedward ruminating; for the sun,	หรือ นอน เคี้ยว เอื้อง ด้วยว่า ดวง อาทิตย์	บ้างก็ เคี้ยว เคี้ยว เอื้อง เชื้อ เชื้อ เอน กาย ท่าน นอน
353	Declined, was hastening now with prone career	คลา คล้อย เคลื่อน ต่ำ ลง	ไกล่ ยาม ตะวัน รอน ทิน กร คล้อย คลา ลง
354	To the Ocean Isles, and in the ascending scale	สู่ เกาะ แก่ง กลาง สมุทร และที่ ลอย ขึ้น	สู่ เกาะ กลาง ชลธิ และที่ เคลื่อน ลอย สูง ส่ง
355	Of heaven the stars that usher evening rose:	สู่ ท้อง ฟ้าคือ ดาว ประจำ ค่ำ	สู่ ห้วง ไพ ยม ยง คือ ดาว ประจำ ค่ำ
356	When Satan, still in gaze as first he stood,	ขณะ นั้น ซา ตาน ยัง คง จ้อง มอง เหมือน เมื่อ แรก ยืน	ยาม นั้น ซา ตาน จ้อง มอง เหมือน เมื่อ แรก ยืน ย่ำ
357	Scarce thus at length failed speech recovered sad:	นั่ง อึ้ง อยู่ นาน สุด ทำ ย จึง เอ่ย ออก มา ว่า	นั่ง อึ้ง อม พะ นำ สุด ทำ ย จึง เริ่ม รำ พัน

358	'O hell! What do mine eyes with grief behold?	'โอ นรก! ไยดวงตาของข้าจึงมองด้วยความระทม	'นรกเอ๋ย ไยตา ของข้ามองอย่างระทม
359	Into our room of bliss thus high advanced	แทนพวกเราที่เคยสุขหรรรษา ด้วยสิ่งทรงสร้างเด่นล้ำ	แทนเราเคยสุขขสม ด้วยสิ่งทรงสร้างโดดเด่น
360	Creatures of other mould – earth-born perhaps,	แปลกกว่าสิ่งอื่น คงปั้นจากดิน	แปลกกว่าสิ่งอื่นใด ใ้คงปั้นจากดินเป็น
361	Not spirits, yet to heavenly spirits bright	มิใช่กายทิพย์ เมื่อเทียบกับวิญญาณแห่งสวรรค์เจิดจ้า	มิใช่กายทิพย์เช่น วิญญาณเรืองรองแห่งสวรรค์
362	Little inferior – whom my thoughts pursue	เป็นรองกว่าเล็กน้อย ข้าครุ่นคิดแต่เรื่องเขา	เป็นรองอยู่เล็กน้อย ข้าคอยคิดเรื่องเขานั้น
363	With wonder, and could love; so lively shines	ด้วยความอัศจรรย์ใจ และอาจรัก ช่างเปล่งประกาย เบิกบาน	ด้วยความอัศจรรย์ อาจรักได้ ช่างเบิกบาน
364	In them divine resemblance, and such grace	เขาคล้ายคลึงกับองค์ผู้ประเสริฐ และความงามเช่นนั้น	คล้ายกับองค์ผู้ประเสริฐ งามเลิศเพริดแพ้ว ตระการ
365	The hand that formed them on their shape hath poured.	หัตถ์ที่ปั้นพวกเขาให้เป็นรูปนี้ได้ประทาน	หัตถ์ปั้นทรงประทาน รูปให้เขาเช่นนั้นหนา
366	Ah gentle pair, ye little think how nigh	อ้า คู่รักผู้นุ่มนวล เจ้าไม่รู้เลยว่า	อ้า คู่รักผู้นุ่มนวล พวกเจ้าล้วนไม่รู้ว่
367	Your change approaches, when all these delights	ความเปลี่ยนแปลงกรายใกล้เพียงไร เมื่อความสำราญ ทั้งปวง	เปลี่ยนแปลงใกล้เข้ามา ยามความสำราญทั้งหมด
368	Will vanish, and deliver ye to woe –	มลายหายไป และนำเจ้าสู่ความทุกข์	ของเจ้าจักสิ้นสุด มนุษย์ล่วงสู่กำสรด
369	More woe, the more your taste is now of joy:	ยิ่งลิ้มรสความชื่นชมยินดีก็ยิ่งทุกข์	ยิ่งเจ้าได้ลิ้มรส ความยินดียิ่งหมองหม่น

370	Happy, but for so happy ill secured	เป็นสุข แต่สุขนี้ไม่จีรัง	แม้เจ้าแสนสุขสันต์ แต่สุขนั้นมิคงทน
371	Long to continue, and this high seat, your heaven,	อีกไม่นาน ณ ที่อันสูงส่งแห่งนี้ สวรรค์ของเจ้า	ไม่นาน ที่สูงล้ำ สรวงสวรรค์ของนรา
372	Ill fenced for heaven to keep out such a foe	สวรรค์แห่งนี้ล้อมรั้วไว้ไม่ดีพอจะกันศัตรู	แห่งนี้ล้อมรั้วไว้ ไม่พอกันอมิตรา
373	As now is entered; yet no purposed foe	ผู้บุกรุกเข้ามาแล้ว แต่มิได้หมายเป็นศัตรู	ผู้บุกรุกเข้ามา แม้นมิหมายเป็นไพรี
374	To you, whom I could pity thus forlorn	กับเจ้า ข้าสงสารเจ้าเพราะเจ้าอ่อนแอ	ข้าสงสารนรา ด้วยว่าอ่อนแอเหลือที่
375	Though I unpitied; league with you I seek,	แต่เลิกสงสารแล้ว ข้าต้องการทำไมตรีกับเจ้า	ทว่าพอกันที่ ต้องการทำไมตรีกัน
376	And mutual amity, so strait, so close,	เป็นมิตรไมตรีกันสองฝ่าย แนบแน่น ใกล้ชิด	เป็นมิตรกันสองฝ่าย มิคลอนคลายใกล้ชิดมั่น
377	That I with you must dwell, or you with me,	ข้าต้องอยู่กับเจ้า หรือเจ้าอยู่กับข้า	ข้าอยู่กับเจ้าครั้น หรือว่าเจ้าอยู่กับข้า
378	Henceforth; my dwelling haply may not please,	นับแต่ขึ้นไป ที่อยู่ของข้าอาจไม่น่าพึงใจ	นับแต่นี้ นิवास นรกอาจไม่พึงตา
379	Like this fair Paradise, your sense; yet such	ต่อผัสสะของเจ้าเฉกเช่นสวนสวรรค์อันงดงามแห่งนี้ แต่กระนั้น	ต่อผัสสะนรา เช่นสวนสวรรค์ลำภา
380	Accept your maker's work; he gave it me,	จงยอมรับหัตถกิจของพระผู้สร้างเจ้าเถิด พระองค์มอบให้ข้า	จงยอมรับหัตถกิจ องค์ทรงฤทธิ์ผู้สร้างเจ้า
381	Which I as freely give; hell shall unfold,	ซึ่งข้ามอบให้เจ้าเปล่าๆ นรกจะเปิดออก	พระองค์ให้ข้าเนา ข้าให้เจ้าไม่คิดค่า
382	To entertain you two, her widest gates,	ต้อนรับเจ้าทั้งสอง ประตูนรกเปิดกว้างที่สุด	ทวารนรกเปิดกว้าง ต้อนรับร่างสองนรา
383	And send forth all her kings; there will be room,	และส่งราชาทุกคนในนรกออกมาต้อนรับเจ้า มีที่ว่าง	ส่งโลกันตร์ราชา ทุกองค์ออกมาต้อนรับ

384	Not like these narrow limits, to receive	ไม่เหมือนที่แคบๆ แห่งนี้ พอรองรับ	ไม่เล็กเหมือนที่นี่ มีที่ว่างไม่แคบคับ
385	Your numerous offspring; if no better place,	บุตรมากมายของเจ้า แม่ไม่ดีเท่าที่นี้	บุตรของเจ้าพร้อมสรรพ แม่ไม่ดีเท่าที่นี้
386	Thank you who puts me loath to this revenge	ขอบคุณผู้ที่ทำให้ข้าเกลียดชังจนต้องแก้แค้น	ต้องขอบคุณพระองค์ ผู้ทรงทำให้ข้านี้ เกลียดชัง ๓ เต็มที่ จนแก้แค้นเอากับคน
387	On you, who wrong me not, for him who wronged.	เอากับเจ้า เจ้าไม่ได้ทำอะไรผิดต่อข้า ทำกับเจ้าแทน พระองค์ผู้ทำให้ข้าเจ็บช้ำ	เจ้ามิผิดอันใด แทนให้ทำข้าเจ็บสิ้น
388	And should I at your harmless innocence	และหากความไร้เดียงสาไม่เป็นภัยของเจ้าจะทำให้ข้า	หากมิเดียงสาจน ไม่เป็นภัยจะทำให้
389	Melt, as I do, yet public reason just –	ใจอ่อนอย่างที่เป็นอยู่แต่เพื่อส่วนรวม	ข้าใจอ่อนแน่แท้ แต่เพื่อส่วนรวมจำใจ
390	Honour and empire with revenge enlarged	เกียรติ และการขยายอาณาจักร เพราะความแค้น	เพื่อเกียรติขยายไผท ผลักดันด้วยอาฆาตแรง
391	By conquering this new world – compels me now	โดยยึดครองโลกใหม่แห่งนี้ บังคับให้ข้าต้อง	ให้ยึดครองภพใหม่ บังคับให้ต้องใจแข็ง
392	To do what else, though damned, I should abhor.'	ทำแบบนี้ แม้ถูกสาปแช่ง ซึ่งข้าควรกลัว'	แม้ว่าถูกสาปแช่ง ซึ่งข้าควรย่นยำแยง'
393	So spake the fiend, and with necessity,	ผีมารกล่าว และด้วยความจำเป็น	ผีมารเอ่ยถ้อยคำ อ่างจำเป็นคำแก้ตัว
394	The tyrant's plea, excused his devilish deeds.	คำแก้ตัวของทรราช แก้ตัวสำหรับการกระทำอันเลว ทรามของเขา	ของทรราชโหดชั่ว ผู้กระทำการเลวทราม
395	Then from his lofty stand on that high tree	ครั้นแล้วจากคอนที่เขาเกาะอยู่บนไม้สูง	ครั้นแล้วจากคอน เขาเกาะก่อนบนไม้สูง
396	Down he alights among the sportful herd	เขาร่อนลงกลางฝูงสัตว์จตุบาทที่กำลังเล่นกันอยู่	เขาร่อนลงกลางฝูง จตุบาทวิ่งเล่นอยู่

397	Of those four-footed kinds, himself now one,	เขาแปลงเป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง	ซาตานจึงปลอมแปลง เป็นสัตว์แฝงอยู่ในหมู่
398	Now other, as their shape served best his end	แล้วเปลี่ยนเป็นอีกชนิด ตามรูปร่างที่เหมาะสม	เปลี่ยนชนิดสัตว์ดู เลือกร่างที่เหมาะสมใช้
399	Nearer to view his prey, and unespied,	ในการเข้าไปมองเหยื่อใกล้ๆ และไม่ให้อันใดรู้ตัว	เพื่อจะลอบสอดส่อง ฝ้าเมียงมองเหยื่อใกล้ใกล้
400	To mark what of their state he more might learn	สังเกตเพื่อให้รู้สภาพของพวกเขามากขึ้น	สังเกตด้วยสนใจ รู้จักเขาดีกว่าเดิม
401	By word or action marked; about them round	จากคำพูดหรือกิริยาที่สังเกตเห็น วนเวียนอยู่รอบๆ พวกเขา	คำพูดท่าทางคน วนเวียนอยู่รอบกายเริ่ม
402	A lion now he stalks with fiery glare;	บัดนี้แปลงเป็นสิ่งโตติดตามจับจ้องด้วยสายตา โกรธเกรี้ยว	แปลงกายเป็นสิ่งหึ่งเหิม สายตาโกรธเกรี้ยวจับจ้อง
403	Then as a tiger, who by chance hath spied	จากนั้นก็แปลงเป็นเสือ บังเอิญเห็น	จากนั้นแปลงเป็นขาล เผอิญมารพิศแลมอง
404	In some purlieu two gentle fawns at play,	ลูกกวางสองตัวเล่นกันที่ชายป่า	เห็นลูกกวางทั้งสอง เล่นกันที่ริมพนา
405	Straight couches close; then rising changes oft	หมอบซุ่มอยู่ตรงหน้า จากนั้นก็เปลี่ยน	หมอบซุ่มอยู่ใกล้ใกล้ จากนั้นไชรู้ลุกเปลี่ยนท่า
406	His couchant watch, as one who chose his ground,	เป็นซุ่มมอง ประจักษ์เลือกหาที่เหมาะสม	เป็นซุ่มพิศนา ประจักษ์หาที่เหมาะสมใจ
407	Whence rushing he might surest seize them both	ที่จะกระโดดตะปบลูกกวางสองตัวได้แน่ๆ	ที่จะกระโดดตะปบ ลูกกวางครบสองตัวได้

408	Griped in each paw; when Adam, first of men,	ด้วยอุ้งเท้าข้างละตัว เมื่ออาดัม ผู้ชายคนแรก	ด้วยอุ้งตีนเสือไว้ ตัวละข้าง ฝ่ายอาดัม
409	To first of women, Eve, thus moving speech,	ไอ้โลมเอวา ผู้หญิงคนแรก	ชายคนแรก เอวา นารีแรกไอ้โลมร่า
410	Turned him all ear to hear new utterance flow:	เขาจึงเงี่ยหูฟังคำพูดที่หลังไหลออกมา	ซาตานเงี่ยฟังคำ พุดพรั่งพรูหลังไหลมา
411	'Sole partner and sole part of all these joys,	'เจ้าคู่ชีวิตเพียงผู้เดียวของพี่ เจ้าเป็นความชื่นชมยินดี ทั้งปวง	'ยอดขู้คู่ชีวิต ความชื่นจิตของพี่ยา
412	Dearer thyself than all, needs must the power	พี่รักเจ้ามากกว่าทุกสิ่ง อำนาจที่	รักเจ้ายิ่งไปกว่า ทุกสรรพสิ่ง อำนาจที่
413	That made us, and for us this ample world,	สร้างเรา และสร้างโลกโอฬารนี้ให้เรา	สร้างเราและโลกา โอฬาริกให้เรา
414	Be infinitely good, and of his good	ต้องดีไม่มีจำกัด และด้วยความดีของพระองค์	ไม่จำกัดในความดี ด้วยความดีของพระองค์
415	As liberal and free as infinite;	และความอิสระและเสรีไร้ขีดจำกัด	และอิสระเสรี มิมีขีดจำกัดคง
416	That raised us from the dust, and placed us here	สร้างเราขึ้นมาจากดิน และให้เราอยู่ที่นี่	สร้างเราจากดินทรง โปรดให้เราอยู่ที่นี่
417	In all this happiness, who at his hand	ในความสุขหรรษาทั้งปวงนี้ ผู้ซึ่งในหัตถ์ของพระองค์	ในความสุขหรรษา ในหัตถ์ตาพระองค์นี้
418	Have nothing merited, nor can perform	เราไม่ควรได้รับอะไร และไม่สามารถทำอะไร	เราไม่สมควรมี และไม่อาจทำสิ่งใด
419	Aught whereof he hath need; he who	ให้พระองค์ได้ พระองค์ประสงค์	ตอบแทนคืนพระองค์ พระประสงค์ขององค์ให้

	requires		
420	From us no other service than to keep	ให้เรารับใช้เพียงอย่างเดียว คือรักษา	สิ่งเดียวที่เรารับใช้ ให้ปฏิบัติรักษา
421	This one, this easy charge – of all the trees	กฎหนึ่งข้อ เงื่อนไขง่ายตาย บรรดาต้นไม้ทุกต้น	เงื่อนไขง่ายจริงหนอ เพียงหนึ่งข้อมวลพฤกษา
422	In Paradise that bear delicious fruit	ในสวนสวรรค์แห่งนี้ที่ให้ผลโอชารส	ในสวนสรวงโสกา ล้วนให้ผลโอชาล้น
423	So various, not to taste that only tree	นานาชนิด มิให้ลิ้มเพียงต้นไม้	นานาชนิดชิม มิให้ลิ้มเพียงหนึ่งต้น
424	Of knowledge, planted by the tree of life;	แห่งความสำนึกในความดีและความชั่ว ขึ้นเคียงต้นไม้ แห่งชีวิต	แห่งสำนึกกมล ขึ้นเคียงเฉอชีवालย์
425	So near grows death to life, whate'er death is –	มรณาช่างใกล้กับชีวิตเหลือเกิน ไม่ว่าจะมันเป็นอะไร ก็ตาม	มรณาใกล้ชีวิต ไม่ว่าจะมันเป็นสิ่งใด
426	Some dreadful thing no doubt; for well thou know'st	ต้องเป็นเรื่องน่ากลัวแน่ๆ เพราะเจ้ารู้ดีว่า	น่ากลัวแน่แท้ใจ เพราะเจ้าก็รู้ดีว่า
427	God hath pronounced it death to taste the tree:	พระเจ้าประกาศว่าจะต้องมรณาหากลิ้มรสผลของ ต้นไม้ นั้น	ธ ประกาศต้องตักษัย หากได้ลิ้มผลพฤกษา
428	The only sign of our obedience left	สัญลักษณ์ความเชื่อฟังเพียงอย่างเดียวของเรา	สัญลักษณ์เอกา สำแดงถึงความเชื่อฟัง
429	Among so many signs of power and rule	ท่ามกลางสัญลักษณ์มากมายที่แสดงถึงอำนาจ และการปกครอง	ท่ามกลางสัญลักษณ์ มากมายนักสำแดงสั่ง อำนาจมากมายทั้ง การปกครองที่พระเจ้า
430	Conferred upon us, and dominion given	ที่ประทานให้เรา และมอบให้ครอบครอง	ทรงประทานมอบไว้ ให้ครอบครองดูแลเหล่า
431	Over all other creatures that possess	เหนือสิ่งทรงสร้างทั้งปวงที่อยู่	เหนือสิ่งสร้างคือเรา ใหญ่กว่าสรรพสิ่งใด

432	Earth, air, and sea. Then let us not think hard	บนแผ่นดิน ในอากาศและทะเล อย่าคิดว่าเป็นเรื่องยาก	บนแผ่นดิน นภา และสาคร อย่าคิดไป
433	One easy prohibition, who enjoy	ข้อห้ามง่ายๆ แค่ข้อเดียว เราผู้ได้	ว่ายุ่งยากอะไร กล้วยดายเพียงข้อเดียว
434	Free leave so large to all things else, and choice	รับประทานสิ่งอื่นสารพัด	เราได้รับสารพัด จัดเตรียมไว้พร้อมสรรพเขียว
435	Unlimited of manifold delights;	และมีความสำเร็จสำราญให้เลือกได้ไม่จำกัด	เลือกสรรหาได้เทียว สราญเรียงไว้ขีดค้น
436	But let us ever praise him, and extol	ให้เราสรรเสริญพระองค์เป็นนิจเกิด และสรรเสริญ	ให้เราสดุดี องค์ภูมิเป็นนิรันดร์
437	His bounty, following our delightful task,	พระคุณอันอุดม หลังเสร็จงานอันแสนสนุก	ซึ้งคุณสมบุญมครัน หลังเสร็จงานสราญฤดี
438	To prune these growing plants, and tend these flowers;	ตัดแต่งต้นไม้ที่อกงาม และบำรุงไม้ดอกเหล่านี้	ตัดแต่งตรุงามอก บำรุงดอกมาลย์มาลี
439	Which, were it toilsome, yet with thee were sweet.'	ถึงแม้จะเป็นงานหนัก แต่ถ้าทำร่วมกับเจ้า ก็ชุ่มชื่น'	แม้งานหนักเยี่ยงนี้ ร่วมกับเจ้าก็ชุ่มชื่น'
440	To whom thus Eve replied: 'O thou for whom	เอวาจึงกล่าวตอบ 'โอ พี่ สำหรับพี่	เอวาเอ่ยพจมาน 'โอ พี่ท่าน สำหรับพี่
441	And from whom I was formed flesh of thy flesh,	และจากพี่ ภายของน้องสร้างจากเลือดเนื้อของพี่	และกายของน้องนี้ สร้างจากเลือดเนื้อพี่ยา
442	And without whom am to no end, my guide	และหากปราศจากพี่ ชีวิตน้องคงไม่มีความหมาย พี่ เป็นผู้นำของน้อง	หากไร้ซึ่งพี่แล้ว ชีพน้องแก้วคงหมดค่า พี่เป็นผู้นำพา เป็นศิระชะของน้องเอย

443	And head, what thou hast said is just and right.	และเป็นศิระชะ สิ่งทีฟี่พุดยุติธรรมและถูกต้องแล้ว	ทีฟี่พุดถูกต้อง ตามครรลองชอบธรรมเฮย
444	For we to him indeed all praises owe,	ด้วยว่าเราสมควรสรรเสริญพระองค์	ด้วยว่าสมควรเอ่ย โมทนาสรรเสริญซ้อง
445	And daily thanks – I chiefly, who enjoy	และขอบพระคุณทุกวัน โดยเฉพาะน้องเพลิดเพลิน	ขอบพระคุณทุกวัน ยิ่งเหตุหรรษคือตัวน้อง
446	So far the happier lot, enjoying thee	สุขสมกว่า จนถึงบัดนี้ น้องไซคดีกว่าทีมีฟี่	สุขกว่าแสนสมปอง น้องไซคดีทีมีฟี่
447	Pre-eminent by so much odds, while thou	ผู้ล้ำเลิศเหนือใคร ส่วนฟี่	ผู้เลิศล้ำต่ำไต้ เหนือผู้ใด ส่วนตัวฟี่
448	Like consort to thyself canst nowhere find,	จะหาคู่ที่เสมอทดเทียมกันคงไม่มี	หาคู่เสมอมีมิ ไม่อาจหาใครเทียมทัน
449	That day I oft remember, when from sleep	บ่อยครั้งน้องหวนนึกถึงวันนั้น วันที่จากความหลับไหล	หลายครั้งน้องหวนนึก ตรึกตรองคิดถึงวันนั้น
450	I first awaked, and found myself reposed,	น้องตื่นขึ้นเป็นครั้งแรก และพบว่าตัวน้องนอน	จากความหลับไหลพลัน ครั้งแรกที่ตื่นขึ้นมา พบว่าน้องนี้ไซรั ไสยาสน์ทอดกรัชกายา
451	Under a shade on flowers, much wondering where	บนพรมดอกไม้ในที่ร่ม นึกสงสัยว่าที่ไหน	ในร่มพรมผกา นึกสงสัยว่าที่ใด
452	And what I was, whence thither brought, and how.	และตัวน้องเป็นอะไร มาจากไหนและอย่างไร	ตัวน้องเป็นอะไร มาจากไหนได้อย่างไร
453	Not distant far from thence a murmuring sound	ไม่ไกลจากที่นั่นนัก มีเสียงไหล	ไม่ไกลจากนั้นไป ได้ยินเสียงไหลผะแผ่ว
454	Of waters issued from a cave, and spread	ของน้ำที่ออกมาจากถ้ำ และแผ่กว้าง	วารี้จากคูลา สายธาราแผ่กว้างแล้ว
455	Into a liquid plain, then stood unmoved,	กลายเป็นผืนน้ำ ราบเรียบสงบ	กลายเป็นผืนน้ำแผ้ว แสนราบเรียบนิ่งสงบ

456	Pure as the expanse of heaven; I thither went	ใสบริสุทธิ์ดุจฟ้ากว้าง น่องจึงไปยังที่นั่น	บริสุทธิ์ดุจเวียงฟ้า น่องยาวจรจลพบ
457	With unexperienced thought, and laid me down	ด้วยดวงความคิดอันไม่เดียงสา และนั่งลง	ความคิดไม่เดียงสาสบ น่องจึงทรุดกายลงนั่ง
458	On the green bank, to look into the clear	บนตลิ่งเขียว เพื่อมองลงไปยัง	บนตริระขจี เพื่อทอดตาลงไปยัง
459	Smooth lake, that to me seemed another sky,	ทะเลสาบน้ำนิ่ง สำหรับน่อง ดูเหมือนท้องฟ้าอีกแห่ง	โอชะน้ำนิ่งขัง ดูประดุจอีกฟากฟ้า
460	As I bent down to look, just opposite	น่องก้มลงมอง ตรงหน้า	น่องก้มพักตราลง มองเห็นตรงอยู่ต่อหน้า
461	A shape within the watery gleam appeared,	เห็นโฉมในน้ำใส	โฉมสะคราญใสมาก ในวารีส่องประกาย
462	Bending to look on me; I started back,	ชะงักมองน่อง น่องผงะถอยหลัง	ชะงักพิเน็จมอง น่องผงะถอยหลังหงาย
463	It started back, but pleased I soon returned,	รูปนั้นก็ผงะถอยหลังเหมือนกัน แต่น่องนึกชอบใจ ก็หวนกลับไป	รูปนั้นผงะหาย น่องชอบใจจึงหวนไป
464	Pleased it returned as soon with answering looks	ดีใจที่มันกลับมาในบัดนี้ มองตอบกลับด้วยสีหน้า	ตัวน่องแสนยินดี ที่มันกลับมาโดยไว มองกลับมีเลศนัย สีพักตรานั้นสำแดง
465	Of sympathy and love; there I had fixed	แสดงความเห็นใจและความรัก ยังจดจำ	ทั้งเห็นใจและรัก ยังจำหลักมิเปลี่ยนแปลง
466	Mine eyes till now, and pined with vain desire,	ภาพที่เห็นจนบัดนี้ และหวนหาด้วยความปรารถนาอันเหลวไหล	เห็นภาพอย่างจะแจ้ง จวบจนถึงทุกวันนี้ หวนหาไร้ความคิด ด้วยจิตปรารถนามี
467	Had not a voice thus warned me: "What thou seest,	หากไม่มีเสียงเตือนน่อง "สิ่งที่เจ้าเห็น	หาไร้เสียงเตือนนี้ "สิ่งที่เจ้าสิเมิลล

468	What there thou seest, fair creature, is thyself:	สิ่งที่เจ้าเห็นนั่นคือตัวเจ้าเอง สิ่งทรงสร้างแสนสวยเอ๋ย	คือตัวของเจ้าจริง สิ่งทรงสร้างงามล้ำพัน
469	With thee it came and goes; but follow me,	มันจะมาและไปกับเจ้า แต่จงตามเรามาเถิด	มาและไปกับตน แต่เจ้าจงตามเรามา
470	And I will bring thee where no shadow stays	แล้วเราจะนำเจ้าไปยังที่ที่มีเงารอ	เราจะนำเจ้าไป ในที่ไร้เงารอท่า
471	Thy coming, and thy soft embrace – he	การมาของเจ้า อ้อมกอดนุ่มนวลของเจ้า เขา	ผู้รอคอยการมา ของเจ้านั้นยังรออยู่ อ้อมกอดอันอบอุ่น ละมุนของเจ้า เขาผู้
472	Whose image thou art; him thou shalt enjoy	ผู้มีเจ้าเป็นฉายา เจ้าจะมีความสุขอยู่กับเขา	มีเจ้ายอศุทธิ์ เป็นฉายาของเขานั้น ตัวเจ้าอยู่กับเขา จะเปี่ยมล้นด้วยสุขสันต์
473	Inseparably thine; to him shalt bear	ไม่มีวันแยกจากกัน เจ้าจะให้กำเนิด	ไม่แยกไกลจากกัน เจ้าจะให้กำเนิดมา
474	Multitudes like thyself, and thence be called	บุตรธิดามากมายที่เหมือนเจ้าแก่เขา และเจ้าจะได้รับ การขนานนามว่า	บุตรธิดามากมาย ละม้ายเจ้าแก่เขาหนา และจะได้ฉายา ว่ามารดาแห่งปวงชน
475	Mother of human race; what could I do,	มารดาแห่งมวลมนุษยชาติ แล้วน้องจะทำอะไร ได้เล่า	เช่นนี้ แล้วน้องจะ ทำอะไรได้ จ้านน
476	But follow straight, invisibly thus led?	นอกจากตามไป ทรงพาไปโดยน้องไม่เห็นตัว	นอกจากติดตามรัน ทรงนำไปไม่เห็นองค์
477	Till I espied thee, fair indeed and tall,	จวบจนน้องเห็นพี่ งามและสูง	จวบจนน้องเห็นพี่ สว่างดีตระหง่านตรง
478	Under a platan: yet methought less fair	ใต้ต้นเพลน กระนั้นน้องคิดว่ายังงามน้อยกว่า	ใต้ต้นเพลน ยังคง คิดว่าพี่งามน้อยกว่า
479	Less winning soft, less amiably mild,	นุ่มนวลเย้ายวนน้อยกว่า อ่อนโยนเป็นมิตรน้อยกว่า	นุ่มนวลเย้ายวนน้อยกว่า อ่อนแ่มซ้อยเป็นมิตรา

480	Than that smooth watery image; back I turned;	ภาพที่ปรากฏในผืนน้ำราบเรียบนั้น น่องหันหลังกลับ	กว่าภาพในธรา อ้นปรากฏบนนารี
481	Thou, following, cried'st aloud, "Return, fair Eve;	พี่ไล่ตาม ร้องเรียกเสียงดังว่า "กลับมาก่อน เหวาผู้งดงาม	น่องนี่จึงหันกายา พี่ไล่มาร้องดังรี "รอก่อน ยอดฤดี เหวาผู้งามโสภา
482	Whom fliest thou? Whom thou fliest, of him thou art,	น่องจะหนีใคร น่องจะหนีใคร น่องมาจากเขา	โฉมฉายจะหนีใคร น่องนั้นไซ้รัจากกายา
483	His flesh, his bone; to give thee being I lent	เนื้อของเขา กระดูกของเขา ที่เป็นตัวน่องพี่สละให้	เนื้อกระดูกกานดา ตัวพี่นี้สละให้
484	Out of my side to thee, nearest my heart,	จากสีข้างของพี่ให้น่อง ด้านชิดใกล้ใจพี่	จากสีข้างของพี่ ใกล้ฤดีให้น่องไป
485	Substantial life, to have thee by my side	ชีวิตที่มีเลือดเนื้อ เพื่อให้น่องอยู่เคียงข้างพี่	เลือดเนื้อชีวลัย เพื่อให้น่องอยู่คู่เคียง
486	Henceforth and individual solace dear:	นับแต่บัดนี้ต่อไป และเป็นยอดสวาทไม่คลาดคลา	นับแต่บัดนี้ไป ไม่คลาดโคลยอดใจเพียง
487	Part of my soul I seek thee, and thee claim	พี่เสาะหาน่องให้มาเป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณพี่และน่อง	พี่เสาะหาน่องเพียง เป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณ
488	My other half'; with that thy gentle hand	เป็นอีกครั้งหนึ่งของชีวิตพี่ พอพุดจบ มือนุ่มนวลของพี่	ครั้งหนึ่งของชีวิน ขาดคำสิ้น กรวัสดา
489	Seized mine: I yielded, and from that time see	ก็ยึดกุมเมื่อน่อง น่องยอมจำนน และนับแต่บัดนั้น น่องเห็น	กุมมือของน่องยา น่องจึงยอมจำนนให้ และนับแต่ยามนั้น น่องก็พลันรู้เข้าใจ
490	How beauty is excelled by manly grace	ว่าเหนือกว่าความสวยงามคือความสง่างามของบุรุษ	ที่เหนือล้ำยิ่งไป กว่าความสะคราญโสภา คือความงามกำยำ สง่าล้ำของชายหนา
491	And wisdom, which alone is truly fair.'	และปัญญา ซึ่งปัญญาเพียงอย่างเดียวก็น่ามิ่งแล้ว'	อีกทั้งภูมิปัญญา เพียงโกวิทงามยิ่งยวด'

492	So spake our general mother, and with eyes	มารดาแห่งคนทั้งปวงกล่าว และนัยน์ตาเปล่งประกาย	มารดาปวงนรา กล่าววาจาตาเปล่งประกาย
493	Of conjugal attraction unreproved,	ด้วยความรักใคร่เสน่หาอันบริสุทธิ์	ด้วยความรักใคร่ฉาบ เสน่หาพิสุทธิ์จริง
494	And meek surrender, half-embracing leaned	และยอมสยบ ตะกองกอดเอนกายพิง	อีกทั้งสยบให้ ตะกองไว้เอนกายอิง
495	On our first father; half her swelling breast	บิดาคนแรกของเรา ด้านหนึ่ง ปทมถันอันอวบอิมของเธอ	บิดาคนแรกพิง ด้านหนึ่งถันอรไท
496	Naked met his under the flowing gold	เปล้าเปลือยแนบอกเขา ใต้สีทองสว่างไสว	อิมเปลือยแอบอูระ ใต้สีกนกสว่างไสว
497	Or her loose tresses hid; he in delight	เรือนผมสยายปิดเอาไว้ เขาปีติกับ	เรือนผมปกปิดไว้ เขาปลาบปลื้มเปรมปรีดี
498	Both of her beauty and submissive charms,	ความสวยงามและเสน่ห์ความเชื่อฟังของเธอ	กับความงามโฉภา เสน่หาเชื่อฟังดี
499	Smiled with superior love, as Jupiter	ยิ้มด้วยความรักที่เหนือกว่า แจกเช่นจูปีเตอร์	ยิ้มว่าด้วยรักที่เหนือล้ำเลิศเลอยิ่งกว่า แจกเช่นจูปีเตอร์ ผู้ล้ำเลอจอมเทวา
500	On Juno smiles when he impregns the clouds	ยิ้มให้กับจูโนเมื่อพระองค์ทำให้เมฆตั้งครวรรค์	ยิ้มยิ้มให้รั่มภา จูโนยามให้เมฆี ตั้งครวรรค์คัพโกทร จนพรรษจรพรมลงที่
501	That shed May flowers, and pressed her matron lip	จนฝนพรั่งพรมลงบนดอกไม้เดือนพฤษภาคม และอาดัมประทับริมฝีปากเธอ	นุปผามาลัยมาลี ในเดือนพฤษภาคม อาดัมจูบประทับ ริมปากรับจูบพรั่งพรม
502	With kisses pure; aside the devil turned	ด้วยจูมพิตอันบริสุทธิ์ มารร้ายเบือนกาย	จูมพิตพิสุทธิ์สม เจ้ามารร้ายหันกายไป
503	For envy, yet with jealous leer malign	ด้วยใจริษยา กระนั้นด้วยความอิจฉา ลอบมอง	ด้วยจิตริษยา เพราะอิจฉาลอบมองไซ้

504	Eyed them askance, and to himself thus plained	อย่างผู้มีจิตวิตถาวร และรำพันกับตัวเองว่า	อย่างผู้มีจิตใจ วิตถาวรกลางรำพึง
505	'Sight hateful, sight tormenting! Thus these two,	'ภาพน่าชัง ภาพบาดตา สองคนนี่	'ภาพเอ๋ย น่าชังชัง บาดตาจริง สองคนนั่น
506	Imparadised in one another's arms,	ขึ้นสวรรค์ในอ้อมกอดของกันและกัน	พากันขึ้นสวรรค์ ในอ้อมกอดกันและกัน
507	The happier Eden, shall enjoy their fill	เอเดนยิ่งแสนสุข ปริ้มเปรมด้วย	เอเดนยิ่งเกษม ปริ้มเปรมแสนทฤหรรษ์
508	Of bliss on bliss, while I to hell am thrust,	สุขซ้อนสุข ขณะที่ข้าถูกผลักไสให้ลงนรก	สุขซ้ำสุขซ้อนครัน ส่วนข้าสู่นิรยา
509	Where neither joy nor love, but fierce desire,	ไร้ความชื่นชมยินดีและความรัก มีแต่ราคะเร่าร้อน	ไร้ความรักยินดี มีเพียงราคะร้อนหนักหนา
510	Among our other torments not the least,	หาใช่ความทรมานที่เล็กน้อยที่สุดในบรรดา ความทรมานที่ประสบไม่	หาใช่ความทรมาน เล็กน้อยสุดที่ประสบ
511	Still unfulfilled, with pain of longing pines;	ยังคงไม่สมหวัง คร่ำครวญด้วยความเจ็บปวด	ยังคงมิสมหวัง คร่ำครวญลี้ระทมกลบ
512	Yet let me not forget what I have gained	แต่อย่าให้ขำลืมสิ่งที่ข้าได้ยิน	แต่อย่าลืมเลือนลบ ในสิ่งที่ได้ยินมา
513	From their own mouths; all is not theirs, it seems:	จากปากของมันสอง ดูเหมือนว่ามันไม่ได้ทุกอย่าง	จากปากของมันสอง ไม่ได้ครองทุกอย่างหนา
514	One fatal tree there stands, of knowledge called,	ยังมีต้นไม้พิษถึงตายอยู่ต้นหนึ่ง เรียกว่าต้นแห่ง ความสำนึก	ยังมีต้นรุกขา พิษถึงตายอยู่หนึ่งต้น ขนานนามไว้ว่า ทาบทแห่งสำนึกตน
515	Forbidden them to taste: knowledge	มันถูกห้ามไม่ให้กิน ห้ามสำนึกหรือไร	ห้ามไม่ให้กินผล ห้ามสำนึกหรืออย่างไร

	forbidden?		
516	Suspicious, reasonless: Why should their Lord	ช่างน่าสงสัย ไร้เหตุผล ทำไมเจ้านายของมัน	สงสัยไร้เหตุผล ไยภูวดลจึงห้ามไว้
517	Envy them that? Can it be sin to know, หรือ	ถึงหวงความสำนึกไว้จากมันล่ะ รู้สำนึกเป็นบาปด้วย หรือ	หวงสำนึกไฉน สำนึกเป็นบาปหรือไร
518	Can it be death? And do they only stand	ถึงตายเสียหรือ แล้วมันทนอยู่ได้	ถึงกับสิ้นชีวา แล้วนราหรือทนไหว
519	By ignorance, is that their happy state,	เพราะความเขลาตัวเดียว นี่หรือสถานภาพเปี่ยมสุขของมัน	ความเขลาตัวเดียวไซ้ร้ นี่หรือสภาพพรรษา
520	The proof of their obedience and their faith?	เป็นบทพิสูจน์ความเชื่อฟังและความเชื่อของมันหรือ	พิสูจน์ความเชื่อฟัง ทั้งพิสูจน์ความศรัทธา
521	O fair foundation laid whereon to build	โอ รากฐานงดงามเตรียมไว้สร้าง	โอ รากฐานโสภณ ตระเตรียมไว้ให้รังสรรค์
522	Their ruin! Hence I will excite their minds	ความพินาศให้มัน ต่อจากนี้ ข้าจะเร้าความคิดมัน	ความพินาศ จากนี้ จะเร้าความคิดมัน
523	With more desire to know, and to reject	ด้วยความปรารถนาที่จะรู้สำนึก และปฏิเสธ	ปรารถนาสำนึกนั้น และคิดจักปฏิเสธ
524	Envious commands, invented with design	คำสั่งด้วยความริษยา ตั้งขึ้นมาเพราะตั้งใจ	คำสั่งด้วยริษยา ตั้งขึ้นมาด้วยสาเหตุ
525	To keep them low, whom knowledge might exalt	กดให้พวกมันต้อยต่ำ ความรู้สำนึกอาจทำให้มันอยาก	กดให้ต่ำสมเพศ ความสำนึกอาจทำให้
526	Equal with gods; aspiring to be such,	เท่าเทียมกับเทพ ทะยานอยากเป็นดังเทพ	เท่าเทียมปวงเทวะ ทะยานหมายยกตัวไป
527	They taste and die: what likelier can ensue?	มันจะลิ้มรสแล้วตาย จะเป็นอย่างไรหนอ	ลิ้มรสแล้วตักษัย เป็นเช่นไรสิ้นชีวี

528	But first with narrow search I must walk round	แต่ก่อนอื่น ข้าต้องสำรวจตรวจตราให้ถ้วนถี่	แต่ก่อนอื่นตัวข้า ต้องตรวจตราให้ถ้วนถี่
529	This garden, and no corner leave unspied;	ทั่วสวนแห่งนี้ก่อน และสอดส่องดูทุกซอกทุกมุม	ทั่วสวนสวรรค์นี้ สอดส่องทั่วอุทยาน
530	A chance but chance may lead where I may meet	ความบังเอิญอาจชักนำให้ข้าได้พบ	ความบังเอิญอาจพา ให้ตัวข้าได้พบพาน
531	Some wandering spirit of heaven, by fountain-side	วิญญาณแห่งสวรรค์เตร็ดเตร่อยู่ ข้างพุน้ำ	กับสวรรค์วิญญาณ ข้างพุน้ำเตร็ดเตร่ไป
532	Or in thick shade retired, from him to draw	หรือพักผ่อนอยู่ได้ร่มไม้ และข้าจะดึงจากเขา	หรือพักได้รูกษา ข้าจะดึงจากเขาได้
533	What further would be learned. Live while ye may,	เอาข้อมูลเพิ่มเติม มีชีวิตเกิดในขณะที่เจ้าทำได้	ข้อมูลเพิ่มเติมไซ้ไร จงมีชีวิตเกิดหนา
534	Yet happy pair; enjoy, till I return,	คู่ที่มีความสุข รื่นรมย์จนกว่าข้าจะกลับมา	ยามที่ทำได้อยู่ คู่รักสุขสันต์หรรษา รื่นรมย์ขึ้นชีวา จนกระทั่งข้าหวนคืน
535	Short pleasures; for long woes are to succeed.'	จงมีความสุขชั่วแว่น เพราะว่าคุณทุกข์ระทมเนิ่นนานกำลังตามมา'	ความสุขชั่วครั้งคราว ขอพวกเจ้าจงแซมขึ้น ด้วยความทุกข์ขมขื่น อันเนิ่นนานจะมาเยือน'
536	So saying, his proud step he scornful turned,	กล่าวจบแล้ว มันจึงก้าวเดินเลี้ยวไปอย่างดูแคลน	ครั้นจบคำรำพัน มันย่างบาทลดเลี้ยวเดิน
537	But with sly circumspection, and began	เร้นกายอย่างระมัดระวัง และออกเดิน	อย่างดูถูกหมิ่นเมิน ระวังเร้นกาย ไคลคลา

538	Through wood, through waste, o'er hill, o'er dale, his roam.	ผ่านป่า ผ่านที่รกร้าง ข้ามภูเขา ข้ามหุบเขา มั่นท่องไป	ผ่านป่า แคนเปลี่ยวเปล่า ข้ามภูเขา ผ่านโตรกผา มารเตร็ดเตร่ท่องหล้า ไร่จุดหมายเที่ยวคลาไคล
539	Meanwhile in utmost longitude, where heaven	ขณะนั้น ขอบฟ้าทางทิศตะวันตก ที่ซึ่งท้องฟ้า	ณ ขอบคั่นะ ทางทิศตะวันตกไกล
540	With earth and ocean meets, the setting sun	จรดผืนแผ่นดินและมหาสมุทร อาทิตยอัสดง	จุดท้องฟ้ากว้างใหญ่ จรดมหาสมุทรไพศาล
541	Slowly descended, and with right aspect	ค่อยต่ำลงช้าๆ และทำมุมพอเหมาะ	อาทิตยอัสดง เคลื่อนค่อยลงแซมข้าผ่าน
542	Against the eastern gate of Paradise	กับประตูตะวันออกของสวนสวรรค์	ทำมุมกับทวาร สวนสวรรค์ทิศบูรพา
543	Levelled his evening rays; it was a rock	แสงยามเย็นฉายเป็นแนวนอน ทาบหิน	แสงอาทิตยแนวราบ สาดส่องทาบบนศิลา
544	Of alabaster, piled up to the clouds,	เศวตศิลาอะลาบาสเตอร์ ซ้อนสูงเทียมเมฆ	เศวตศิลาอะลา บาสเตอร์ ^{๑๑} สูงเทียมเมฆ
545	Conspicuous far, winding with one ascent	ทอดไกลสุดสายตา มีทางขึ้นวกเวียน	ที่ไกลสุดสายตา รัถยาวกเวียนมี
546	Accessible from earth, one entrance high;	จากแผ่นดินโลก ทางเข้าสูงตระหง่าน	จากพิภพธาตรี สู่ทางเข้าสูงตระหง่าน
547	The rest was craggy cliff, that overhung	ตรงอื่นเป็นชะง่อนผาแหลมคม ยื่นงุ่มออกมา	ตรงอื่นชะง่อนผา คมหนักหนายื่นงุ่มราน
548	Still as it rose, impossible to climb.	เมื่อสูงขึ้นไป มีอาจปีนได้	สูงขึ้นมิอาจผ่าน มีอาจปีนขึ้นไปยัง
549	Betwixt these rocky pillars Gabriel sat,	ระหว่างแท่งหินสูง กาเบรียลนั่ง	ระหว่างศิลาสูง เทพกาเบรียลประทับนั่ง
550	Chief of the angelic guards, awaiting night;	หัวหน้าทูตสวรรค์องค์รักษ์ รอคอยยามราตรี	หัวหน้าองค์รักษ์รั้ง รอคอยยามราษตรี
551	About him exercised heroic games	รอบกายท่านมีการซ้อมต่อสู้อย่างสง่าผ่าเผย	รอบกายซ้อมยุทธนา อย่างสง่าผ่าเผยศรี

^{๑๑} หินชนิดหนึ่งมีสีขาว

552	The unarmed youth of heaven; but nigh at hand	ของทูตสวรรค์หนุ่มโดยไม่ใช้อาวุธ แต่ใกล้มือ	ทูตสวรรค์จรรจ์เต็มที ซ้อมรบโดยไร้ศาสตรา
553	Celestial armoury, shields, helms, and spears,	มีเกราะ โล่ หมวกเหล็กและหอกสวรรค์	แต่ใกล้มือเกราะมี โล่ จูรี หมวกเหล็กกล้า
554	Hung high with diamond flaming and with gold.	แขวนอยู่ในที่สูง ทำจากเพชรตาไฟและทองคำ	แขวนอยู่สูงท่ามา จากเพชรตาไฟและอุไร
555	Thither came Uriel, gliding through the even	อูรีเอลไปที่นั่น เหาะไปในยามเย็น	อูรีเอลไปหา ยามสายัณห์เหาะเหินไป
556	On a sunbeam, swift as a shooting star	บนแสงอาทิตย์ ว่องไวประดุจผีพุ่งไต้	บนแสงสุริยวิถี ประดุจดังผีพุ่งไต้
557	In autumn thwarts the night, when vapours fired	ที่พัดผ่านราตรีในฤดูใบไม้ร่วง ไอลุกดุจฟ้าแลบ	ที่พัดผ่านนิศา หน้าใบไม้ร่วง เป็นไอ
558	Impress the air, and shows the mariner	เมื่อฝ่าอากาศ และสำแดงแก่ชาวเรือ	ลูกดุจฟ้าแลบไป ฝ่าอากาศ ให้ชาวธรณี
559	From what point of his compass to beware	ว่าจุดไหนตรงเข็มทิศที่ต้องระมัดระวัง	รู้จุดว่าตรงไหน ในเข็มทิศระวางเต็มที
560	Impetuous winds; he thus began in haste;	ลมแรงกล้า ท่านรีบกล่าวว่า	วาทะกล้าเต็มที ท่านรีบร้อนกล่าวพจนา
561	'Gabriel, to thee thy course by lot hath given	'กาเบรียลเอ๋ย ท่านได้รับเลือก	'กาเบรียลเอ๋ย ท่านได้ รับเลือกให้ทำหน้าที่
562	Charge and strict watch that to this happy place	ให้ทำหน้าที่เฝ้าเส้นทางไปสู่สถานที่อันสุขสันต์ อย่างเข้มแข็ง	เฝ้าทางสู่เอเดนนี้ คอยปกป้องอย่างแข็งขัน

563	No evil thing approach or enter in;	ไม่ให้สิ่งชั่วร้ายกล้ากรายหรือเข้าไป	มิให้สิ่งชั่วร้าย กล้ากลายเข้าไปในนั้น
564	This day at height of noon came to my sphere	วันนี้ ตอนตะวันโด่งกลางฟ้า มายังเขตของเรา	บัดนี้ ยามตะวัน อยู่กลางฟ้ามาเขตเรา
565	A spirit, zealous, as he seemed, to know	วิญญาณดวงหนึ่ง เขาดูกระหายใคร่รู้	วิญญาณดวงหนึ่งดู อยากจะรู้กระหายเรา
566	More of the almighty's works, and chiefly man,	เกี่ยวกับพระหัตถกิจขององค์ผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมนุษย์	เรื่องหัตถกิจพระเจ้า โดยเฉพาะยิ่งนรา
567	God's latest image; I described his way	พระฉายล่าสุดของพระเจ้า ข้าบอกทางให้มัน	พระฉายล่าสุดใหม่ บอกทางให้มันบินมา
568	Bent all on speed, and marked his airy gait,	มันรีบไป และรีบรุดเดินทางไปในอากาศ	มันรีบเหินเวหา เร่งรุดไปในภวาลัย
569	But in the mount that lies from Eden north,	แต่บนภูเขาทางด้านเหนือของเอเดน	แต่บนบรรพตด้าน เหนืออุทยานเอเดนไซรั
570	Where he first lighted, soon discerned his looks	ที่มันร่อนลงเป็นที่แรก เราเห็นหน้าตา	ร่อนลงที่แรกไป เราพินิจเห็นหน้าตา
571	Alien from heaven, with passions foul obscured;	มันแปลกไปจากชาวสวรรค์ เคลือบคลุมด้วยตัณหา หยาบช้า	แปลกไปจากชาวสวรรค์ เคลือบคลุมตัณหาหยาบ ช้า
572	Mine eye pursued him still, but under shade	ดวงตาเรามองตาม แต่ได้ร่มเงาไม้	ตาเรามองตามมา แต่เมื่อถึงได้ร่มไม้
573	Lost sight of him; one of the banished crew,	ข้าคลาดสายตาจากมัน เกรงว่าเป็นหนึ่งในบรรดา พวกที่ถูกเนรเทศ	คลาดสายตาไปพลัน เกรงมันเป็นหนึ่งในมาร
574	I fear, hath ventured from the deep, to raise	หลบลิ้นจากรกขุมลึก เพื่อก่อ	หนีจากห้วงอบาย ความวุ่นวายคิดก่อการ
575	New troubles; him thy care must be to find.'	ความวุ่นวายครั้งใหม่ ท่านต้องรับหน้าที่ตามหามัน'	ท่านต้องรับเอางาน เทียวตามล่าหาตัวมัน'

576	To whom the winged warrior thus returned:	นักรบมีปีกจึงกล่าวตอบไปว่า	นักรบมีสลาบ จึงรับทราบกล่าววจา
577	'Uriel, no wonder if thy perfect sight,	'อูรีเอลเอ๋ย ถ้าเป็นสายตาดียเยี่ยมของท่านก็มีต้อง สงสัย	'อูรีเอล หากเป็นตา อันดีเยี่ยมของท่านนั้น
578	Amid the sun's bright circle where thou sitt'st,	กลางดวงอาทิตย์สว่างไสวที่ท่านนั่งอยู่	มีพักต้องสงสัย ที่สว่างไสวกลางสุริยัน
579	See far and wide; in at this gate none pass	มองเห็นกว้างไกล และไม่มีผู้ใดผ่านประตูนี้เลย	มองเห็นกว้างไกลครั้น ไม่มีใครล้ำทวาร
580	The vigilance here placed, but such as come	เราวางยามไว้ ณ ที่นี้ แต่ถ้ามีใครมา	เราวางเวรยามไว้ หากมีใครเดินทางผ่าน
581	Well known from heaven; and since meridian hour	จากสวรรค์คงต้องรู้จักัน และตั้งแต่เที่ยงตรง	จากแดนคณานต์ คงรู้จักัน แต่เพียงมา
582	No creature thence; if spirit of other sort,	ยังไม่มีสิ่งทรงสร้างใดมาเลย ถ้าเป็นวิญญาณประเภท อื่น	ยังมีสิ่งทรงสร้าง ผ่านทาง หากเป็นวิญญาณ
583	So minded, have o'erleaped these earthy bounds	ต้องระวังว่าจะกระโดดรั้วกันบนโลกนี้	ประเภทอื่นระวังว่า จะข้ามรั้วพิภพกัน
584	On purpose, hard thou know'st it to exclude	ด้วยความจงใจ ท่านก็รู้ว่ามันยากที่จะกัน	จงใจกระโดดผ่าน ท่านรู้ว่ายากจะกัน
585	Spiritual substance with corporeal bar.	ดวงวิญญาณด้วยรั้ว	ดวงวิญญาณทิพย์นั้น ด้วยรั้วกันฝ่ายกายา

586	But if within the circuit of these walks,	แต่ถ้ามาเดินอยู่แถวๆ นี้	แต่ถ้ามาด้อมเดิน เห็นอยู่แถวแถวนี้หนา
587	In whatever shape, he lurk of whom	ไม่ว่าในรูปไหน ด้อมๆ มองๆ	ไม่ว่ารูปใดมา เทียวด้อมด้อมมองมองดู
588	Thou tell'st, by morrow dawning I shall know.'	ตามที่ท่านว่า เราจะรู้ก่อนอรุณรุ่งพຸ່งนี้'	ตามที่ท่านบอกเล่า พวกเรานั้นจะได้รู้ก่อนรุ่งแจ้งไฟรุ ของพຸ່งนี้จะมาเยือน'
589	So promised he; and Uriel to his charge	ท่านให้สัญญา แล้วอูรีเอลจึงกลับไปทำหน้าที่ของตน	ครั้นท่านให้สัญญา อูรีเอลลาไปประจำหน้าที่ของตนทำ หวนคืนบนแสงสุริย์
590	Returned on that bright beam, whose point now raised	กลับไปบนแสงฉายฉาน ปลายแสงตรงจุดนี้อยู่สูง	บัดนี้ ปลายไฟรุ อยู่สูงกว่าตรงจุดนี้
591	Bore him slope downward to the sun, now fallen	นำเขาร่อนไกลไปสู่ดวงอาทิตย์ซึ่งบัดนี้ตก	นำร่อนไกลไปที่ อาทิตย์อัสดงรอน
592	Beneath the Azores; where the prime orb,	ลับเกาะอาไซเรส ที่ซึ่งสุริย์น	ลับเกาะอาไซเรส ¹⁰⁰ สุริเยศทิวากร
593	Incredible how swift, had thither rolled	ช่างเหลือเชื่อว่าดวงอาทิตย์โคจรรวดเร็วเพียงไร	เหลือเชื่ออาทิตย์โคจร อย่างรวดเร็วเพียงใดนา
594	Diurnal, or this less voluble earth,	ในแต่ละวัน หรือโลกหมุนเร็วกว่า	ในแต่ละวันวาน หรือโลกผ่านเร็วกว่า
595	By shorter flight to the east, had left him there	เคลื่อนไปทางทิศตะวันออกน้อยกว่า ทิ้งให้ดวงอาทิตย์อยู่ตรงนั้น	เคลื่อนไปทางบูรพา น้อยกว่าอังสุธร ทิ้งให้ตโมนุท ตรงจุดเดิมบนอมร
596	Arraying with reflected purple and gold	พระอาทิตย์ส่องแสงสีม่วงแกมทอง	ภาณุประกาสสร แสงสีม่วงแกมกนก

¹⁰⁰ เป็นเกาะแห่งหนึ่งในทะเลแอตแลนติกเหนือ

597	The clouds that on his western throne attend;	ไปต้องเมฆทางด้านตะวันตก	ฉายต้องเมฆจันทร์ฉาน ยังด้านทิศตะวันตก
598	Now came still evening on, and twilight grey	บัดนี้เป็นเวลาเย็นย่ำ และสนธยาสลัว	บัดนี้เย็นย่ำยก สนธยามืดสลัว
599	Had in her sober livery all things clad;	คลี่คลุมห่อหุ้มทุกสรรพสิ่งด้วยความหม่นมัว	ห่อหุ้มทุกสิ่งสรรพ จับด้วยความมืดหม่นมัว
600	Silence accompanied; for beast and bird,	ตามด้วยความสงบ ด้วยว่าทั้งจตุบาทและมวลวิหค	ตามด้วยสงบทั่ว จตุบาทมวลปีกษา
601	They to their grassy couch, these to their nest	ไปยังที่นอนบนผืนหญ้า บ้างก็กลับรวงรัง	กลับสู่รวงรัง ยังที่นอนบนผืนหญ้า
602	Were slunk, all but the wakeful nightingale:	ซุกศีรษะหลับไหลไปทุกตัว เว้นแต่ไนติงเกลที่ตื่นอยู่	ซุกหัวหลับถ้วนหน้า เว้นไนติงเกลวิหค
603	She all night long her amorous descant sung;	เธอขับขานพรอดพว่าเจื้อยแจ้วตลอดคืน	ตลอดรัตติกาล เธอขับขานเจื้อยแจ้วสก
604	Silence was pleased; now glowed the firmament	ความสงบเข้ามาปกคลุม บัดนี้เวหาเรื่อเรือง	ความสงบเข้าคลุมปก บัดนี้ เวหาแวบแวววาว
605	With living sapphires; Hesperus, that led	ด้วยไฟลिनที่มีชีวิต ดาวประจำค่ำ ผู้นำ	ด้วยไฟลินมีชีวา ดาวาประจำค่ำพราว
606	The starry host, rode brightest, till the moon,	หมู่ดาวา ส่องแสงสว่างกว่าดาวอื่น จวบจนดวงจันทร์	ผู้นำหมู่ดวงดาว สว่างกว่าดาวาใด
607	Rising in clouded majesty, at length	ลอยเด่นในหมู่เมฆ สูงลิ่ว	จวบจนรัชนีกร กลางวาริธรโดดเด่นไชรู้ สูงลิบดับขึ้นไป จันทร์เจ้าดุจราชินี

608	Apparent queen, unveiled her peerless light,	ดูจราชินี แยมพระพักตร์ฉายแสงโดดเด่น	ยะแยมพระพักตรา ฉายอาภาโดดเด่นซี
609	And o'er the dark her silver mantle threw;	ทอแสงสีเงินยวงลงมาท่ามกลางความมืด	ทอแสงจันทร์ทาสี เงินยวงท่ามกลางความมืด
610	When Adam thus to Eve; 'Fair consort, the hour	ยามนั้น อาดัมกล่าวกับเอวาว่า "มิ่งมิตรผู้เลอโฉม ถึงยาม	อาดัมกล่าวกับเอวา 'มิ่งมิตราเฉิดโฉมงาม
611	Of night, and all things now retired to rest,	ราตรีแล้ว ทุกสรรพสิ่งชุกกายพักผ่อน	บัดนี้ นิตายาม ทุกสิ่งชุกกายพักผ่อน
612	Mind us of like repose; since God hath set	เราไปนอนกันบ้างเถิด ด้วยว่าพระเจ้าทรงกำหนด	ให้เราเข้านอนกัน ด้วยราชันย์บัญญัติ
613	Labour and rest, as day and night, to men	เวลาทำงานและพักผ่อน ตามกลางวันและกลางคืน สำหรับมนุษย์	เวลางานพักผ่อน ตามทิวาและราตรี
614	Successive, and the timely dew of sleep,	สลับกัน และนิทราอันรื่นรมย์มาตรงตามเวลา	สลับสับเปลี่ยนผัน นิตราอันรื่นรมย์ดี
615	Now falling with soft slumberous weight, inclines	ดึงสู่ห้วงการหลับไหลไร้กังวล สะกด	ตรงตามเวลามี สู่ห้วงหลับไหลนิทร
616	Our eye-lids; other creatures all day long	หนังตา สิ่งมีชีวิตชนิดอื่น ตลอดวัน	สะกดหนังตานี้ สิ่งมีชีวิตอื่นนั้นจะ
617	Rove idle, unemployed, and less need rest;	เอาแต่เที่ยว ไม่ทำงาน และต้องการพักผ่อนน้อยกว่า	เที่ยวท่องไร้ภาระ และต้องการพักผ่อนน้อยกว่า
618	Man hath his daily work of body or mind	มนุษย์มีงานประจำวันทั้งร่างกายและจิตใจ	คนมีงานประจำ ทำทั้งใจและกายา
619	Appointed, which declares his dignity,	ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสำแดงเกียรติของเขา	ได้รับมอบหมายมา ซึ่งสำแดงเกียรติยศชน
620	And the regard of heaven on all his ways;	และสวรรค์พิเนิจพิเคราะห์วิถีของเขา	สวรรค์เฝ้าพิเนิจ วิถีชีวิตของผู้คน
621	While other animals unactive range,	ส่วนสัตว์อื่นๆ ท่องไปไม่ทำงานทำการ	สัตว์อื่นท่องเที่ยวดัน ไม่ทำงานการอันใด

622	And of their doings Gods takes no account.	และพระเจ้าไม่ใส่ใจกับสิ่งที่มันทำ	และองค์ผู้เป็นเจ้าของ พวกเรามีใส่ใจ
623	To-morrow, ere fresh morning streak the east	พรุ่งนี้ ยามอรุณแด่มทิศตะวันออก	กับที่สัตว์ทำไป ยามอรุณแด่มบูรพา
624	With first approach of light, we must be risen,	ด้วยแสงเงินแสงทอง เราต้องลุกขึ้น	ด้วยแสงเงินแสงทอง เราสองต้องลุกขึ้นมา
625	And at our pleasant labour, to reform	และทำงานอันน่าชื่นใจของเรา เพื่อปรับปรุง	ทำงานอันแสนน่า ชื่นใจปรับปรุงให้ดี
626	Yon flowery arbours, yonder alleys green,	ตรงที่เลยช่อมไม้ดอกไป ไกลออกไปตามทางที่มีหญ้า ขึ้นคลุม	เลยช่อมบุษบา ตามทางหญ้าคลุมปฐพี
627	Our walk at noon, with branches overgrown,	ที่เราเดินผ่านเมื่อเที่ยงนี้ กิ่งไม้ระเกะระกะ	เดินผ่านเมื่อเที่ยงนี้ กิ่งไม้รกรุงรังตา
628	That mock our scant manuring, and require	ล้อเลียนการที่เราไม่ค่อยได้พรวนดิน และต้อง	ล้อเลียนที่เราสอง มิใครมีเวลา ต้องเพิ่มผู้รักษา งานนี้หนักเกินเรียวแรง
629	More hands than ours to lop their wanton growth;	ใช้มากกว่ามือของสองเราที่จะตัดแต่งไม่ให้รกเร็ว	จากสองมือของเรา จักคอยเฝ้าตัดตกแต่ง ต้องมีมือมาแบ่ง เบาทช่วยกำจัดรกเร็ว
630	Those blossoms also, and those dropping gums.	อีกทั้งดอกไม้ และยางไม้หยาดหยด	ทั้งกุสมมาลา กาเยนหยาดหยดย้อยเฝือ
631	That lie bestrewn, unsightly and unsmooth,	เกลื่อนกลาด รกตาและไม่เรียบร้อย	ไม่งดงามอะเคื้อ เกลื่อนกลาดและมีเรียบปราบ
632	Ask riddance, if we mean to tread with ease;	ต้องกำจัดเพื่อให้เราเดินได้สะดวก	จำต้องกำจัดให้ เราเดินได้สะดวกราบ

633	Meanwhile, as nature wills, night bids us rest.'	แต่ตอนนี ตามความประสงค์ของธรรมชาติ ราตรีสั่งให้เราพักผ่อน'	แต่ยามราตรีคาบ ธรรมชาติให้พักผ่อน'
634	To whom thus Eve, with perfect beauty adorned:	เอวาผู้งามเพียบพร้อมจึงกล่าวตอบไปว่า	เอวาผู้งามพร้อม จึงน้อมตอบเอยวาจา
635	'My author and disposer, what thou bidd'st	'ผู้สร้างและผู้ทำลายของน้อง สิ่งทีพี่บัญชา	'ผู้ทำลายน้องยา และผู้สร้าง ทีพี่ท่าน
636	Unargued I obey: so God ordains:	น้องยอมเชื่อฟังโดยไม่คัดค้าน ดังทีพระเจ้าบัญญัติ	บัญชาตัวน้องยอม ยอมเชื่อฟังไม่คัดค้าน
637	God is thy law, thou mine: to know no more	พระเจ้าเป็นกฎหมายของพี่ พี่เป็นกฎหมายของน้อง ไม่ต้องรู้อะไรให้มากไปกว่านี้	ดังที ๕ บัญญัติการ ใ้เป็นกฎหมายของพี่ พี่เป็นกฎหมายของน้อง ไม่ต้องรู้มากกว่านี้
638	Is woman's happiest knowledge, and her praise.	จึงเป็นความรู้อันเปี่ยมสุขที่สุดสำหรับหญิง และเป็นคำสรรเสริญสำหรับเธอ	เป็นความรู้เปี่ยมสุขดี ที่สุดแล้วสำหรับหญิง และเป็นคำเชิดชู ของโฉมตฤสรรเสริญจริง
639	With thee conversing, I forget all time,	เกี่ยวพาราสีกับพี่ น้องลืมเลือนเวลา	กับพี่เกี่ยวพาฟัง น้องลืมเลือนเรื่องเวลา
640	All seasons, and their change; all please alike.	ทุกโมงยามตลอดวัน ช่างน่าพึงพอใจเสียนี้กระไร	ทุกยามทั้งวันหนอ น่าพอใจเสียจริงหนา
641	Sweet is the breath of morn, her rising sweet,	ลมหายใจน่ารักของรุ่งอรุณ ทิวรุ่งช่างน่ารัก	ลมหายใจแรกทิวา อรุณรุ่งช่างน่ารัก
642	With charm of earliest birds; pleasant the sun,	ด้วยบทเพลงของนกที่ตื่นแต่หัวรุ่ง ดวงอาทิตย์เจิดฉาย	ด้วยบทเพลงวิหค นกตื่นแต่หัวรุ่งทัก

643	When first on this delightful land he spreads	บนแผ่นดินเปี่ยมความสำราญ สุริยาฉาย	แผ่นดินสำราญนัก สุริยาฉายรังสี
644	His orient beams, on herb, tree, fruit, and flowers,	ลำแสงแรกบนสมุนไพโร ต้นไม้ ผลไม้และดอกไม้	แสงแรกบนสมุนไพโร ต้นไม้ ผล มวลมาลี
645	Glistening with dew; fragrant the fertile earth	แวววาวด้วยน้ำค้าง แผ่นดินโลกอันอุดมหอมกรุ่น	แวววาวนิศาวารี อวลอายกลิ่นดินสมบุรณ์เปี่ยม
646	After soft showers; and sweet the coming-on	หลังฝนปรอย และการคืบคลานมาถึง	หลังพรพรพำและการ คืบคลานมาแวะเยื่อนเยียม
647	Of grateful evening mild; then silent night,	ของยามเย็นอันอ่อนโยนช่างน่ารัก และราตรีอันเงียบงัน	ของเย็นย่ำอ่อนโยนเหนียม และราตรีอันเงียบงัน
648	With this her solemn bird, and this fair moon,	นกร้องวังเวง และพระจันทร์โสภา	วิหกวังเวงแว่ว แฝ่วโสภาจิตโสภาจันทร์
649	And these the gems of heaven, her starry train:	และมณีแห่งสวรรค์ทั้งหมดนี้ ดาราเรียงราย	มณีแห่งสวรรค์ ดาราเรียงดาดดา
650	But neither breath of morn, when she ascends	แต่มิใช่ลมหายใจแห่งรุ่งอรุณ เมื่อเธอตื่นขึ้น	มิใช่ปราณแห่งฮาม ยามเธอตื่นจากนิทรา
651	With charm of earliest birds, nor rising sun	กอบรด้วยบทเพลงของนกที่ตื่นแต่หัวรุ่ง หรืออาทิตย์ขึ้น	ลำน่าสกุณา ตื่นแต่แรกอโณทัย

652	On this delightful land, nor herb, fruit, flower,	ฉายแสงบนแผ่นดินที่เต็มไปด้วยความสำราญ หรือ สมุนไพร ผลไม้ ดอกไม้	หรือทิวามณี ฉายรังสีบนแผ่นดินไฉรั เต็มด้วยสำราญใจ สมุนไพร ผล จราว
653	Glistening with dew, nor fragrance after showers,	แวววาวด้วยน้ำค้าง หรือกลิ่นกรุ่นหลังฝนปรอย	วาววับนิศาชล กรุ่นกลิ่นฝนพรหมพรางพราว
654	Nor grateful evening mild, nor silent night,	หรือยามเย็นอันนุ่มนวล หรือราตรีอันเงียบงัน	ยามเย็นนุ่มนวลคราว วิกาลเงียบสงัดไฉรั
655	With this her solemn bird, nor walk by moon,	นกร้องวังเวง หรือดวงจันทร์ที่ยุรยาตร	วิหกร้องวังเวง แซ่ไขครองคล้อยคลาไคล
656	Or glittering starlight, without thee is sweet.	หรือแสงดาวแวววาว คงไม่หวานชื่นหากไร้พี่	ดวงดาวแวววาวไว คงไม่ชื่นหากไร้พี่
657	But wherefore all night long shine these, for whom	แต่ทำไมทั้งหมดนี้จึงเปล่งประกายตลอดคืน เพื่อผู้ใด เล่า	เพื่อใคร ไยฟากฟ้า เปล่งประกายตลอดราตรี
658	This glorious sight, when sleep hath shut all eyes?’	ภาพอันพิลาสล้ำ เมื่อตาทุกดวงปิดในยามนิทรา’	ภาพรางซางรุจี เมื่อทุกตานิทรานอน’
659	To whom our general ancestor replied:	บรรพบุรุษของเราจึงตอบไปว่า	ท่านบรรพบุรุษ ของมนุษย์ตอบนรี
660	‘Daughter of God and man, accomplished Eve,	‘ธิดาของพระเจ้าและมนุษย์ เอวาผู้เจนจบเฉย	‘เอวา ผู้บุตรี ของพระเจ้าและนรา
661	Those have their course to finish round the earth	ดวงดาวและดวงจันทร์ต้องเดินทางผ่านรอบโลก	ดาริกาดวงเดือน ต้องคล้อยเคลื่อนรอบโลกา

662	By morrow evening, and from land to land	จนครบรอบในเย็นวันรุ่งขึ้น จากดินแดนหนึ่งไปสู่อีก ดินแดนหนึ่ง	ครบรอบสนธยา จากแดนสู่แดนประพาส
663	In order, though to nations yet unborn,	ตามลำดับ แม้ว่าประชาชาติเหล่านั้นจะยังไม่กำเนิด ขึ้น	ตามลำดับผ่านไป แม้ยังไร้ประชาชาติ
664	Ministering light prepared, they set and rise;	แต่เตรียมไว้เพื่อส่องแสง ดาวตกแล้วกลับขึ้นมา	เตรียมไว้ส่องแสงสาด ดาวาลับแล้วขึ้นใหม่
665	Lest total darkness should by night regain	มิเช่นนั้นราตรีกาลจะถูกปกคลุมด้วยความมืดมิด	หาไม่ ยามราตรี มืดมิดคล้ำคลุมทั่วไป
666	Her old possession, and extinguish life	ดังเช่นในกาลก่อน และดับชีวิต	ดังเช่นกาลก่อนไซ้ และดับสรรพชีวิต
667	In nature and all things; which these soft fires	ในธรรมชาติและทุกสิ่งไป ไฟรู่มๆ จากดาว	ในธรรมชาติทุกสิ่ง ไฟรู่มผิงจากดารา
668	Not only enlighten, but with kindly heat	มิเพียงแต่ให้แสง แต่ยังให้ความอบอุ่น	นอกจากให้อากาศ ยังให้ความอบอุ่นด้วย
669	Of various influence foment and warm,	เอิบอาบกำซาบไอบุ๋น	เอิบอาบกำซาบได้ ด้วยไอบุ๋นกระตุ้นช่วย
670	Temper or nourish, or in part shed down	บำรุงเลี้ยง หรือไปรยปรายสิ่งดี	บำรุงเลี้ยงอำนวย หรือไปรยปรายสิ่งดีคัด
671	Their stellar virtue on all kinds that grow	แห่งดาวลงมาบนสรรพสิ่งที่เติบโต	จากดวงดาราภิมาบนสิ่งสรรพัต
672	On earth, made hereby apter to receive	บนแผ่นดินโลก ด้วยวิธีนี้สร้างให้เหมาะเจาะที่จะรับ	บนพิภพ สรรพจัด ให้เหมาะเจาะที่จะรับ
673	Perfection from the sun's more potent ray.	แสงที่แรงกว่าของดวงอาทิตย์ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น	แสงอันแรงกล้ากว่า สุริยาสสมบูรณ์ซบ
674	These, then, though unbeheld in deep of night,	ดาวเหล่านี้ แม้กลางดึก ไร้คนมอง	ดาราพรารวะยับ แม้กลางดึกร้างผู้คน

675	Shine not in vain; nor think, though men were none,	ก็มีได้ส่องแสงไปเปล่าๆ แม้นมนุษย์ไม่มอง ก็อย่าคิด	มิส่องแสงเปล่าไป แม้เราไม่ได้เฉลียว
676	That heaven would want spectators, God want praise;	ว่าฟ้าสวรรค์ต้องการผู้ชื่นชม หรือพระเจ้าต้องการคำสรรเสริญ	อย่าคิดสรวงเบื่องบน ต้องการผู้ชื่นชมชี้หรือองค์ผู้ทรงธรรม ต้องการคำสดุดี
677	Millions of spiritual creatures walk the earth	ดวงวิญญาณที่ทรงสร้างเป็นล้านๆ ดวงเดินอยู่บนโลก	วิญญาณนับล้านที่ ๓ สร้างเดินบนธมา
678	Unseen, both when we wake, and when we sleep:	ไม่ปรากฏร่าง ทั้งในยามที่เราตื่น และยามหลับ	มิปรากฏให้ยล ยามคนตื่นหรือนิทรา
679	All these with ceaseless praise his work behold	วิญญาณเหล่านี้สรรเสริญพระหัตถกิจของพระองค์อยู่	วิญญาณโมทนา สรรเสริญพระหัตถกิจ
680	Both day and night; how often from the steep	ตลอดวันและคืน บ่อยเพียงไร	ตลอดคืนและวัน บ่อยครั้งครัน เป็นเนื่องนิจ
681	Of echoing hill or thicket, have we heard	ที่เราได้ยินสะท้อนจากเนินเขาสูงหรือป่าลึก	เสียงสะท้อนก้องทั่วทิศ จากบรรพตหรือพนาลี
682	Celestial voices to the midnight air,	อันเป็นเสียงสวรรค์แว่วมาในอากาศกลางดึก	เป็นเสียงสวรรค์แว่ว แว่วอากาศกลางราตรี
683	Sole, or responsive each to other's note,	เดี่ยว หรือคลอตามท่วงทำนองขององค์อื่น	เดี่ยวหรือคลอตามที่ ท่วงทำนองขององค์อื่น
684	Singing their great creator; oft in bands	ร้องเพลงสรรเสริญพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ มักร้องเป็นหมู่	ร้องซ้องจอมโยธา มักพาร้องเป็นหมู่มีน
685	While they keep watch, or nightly rounding walk,	ขณะเฝ้ายาม หรือเดินยามเวลากลางคืน	ขณะกะกลางคืน เฝ้ายามหรือเดินตรวจผ่าน
686	With heavenly touch of instrumental sounds	คลอด้วยเสียงทิพย์ดุริยางค์	ทิพย์ดุริยางค์คลอ เพลงลลอลอันแว่วหวาน

687	In full harmonic number joined, their songs	บรรเลงประสานท่วงทำนองอันสอดคล้อง เหล่าทูตสวรรค์ทำเพลง	บรรเลงเพลงประสาน ท่วงทำนองอันสอดคล้อง
688	Divide the night, and lift our thoughts to heaven.'	ผลัดเปลี่ยนเวียนกันตลอดคืน และยกจิตของเรา ขึ้นสู่สวรรค์	ทูตสวรรค์หมุนเวียน เปลี่ยนทั้งคืนบรรเลงร้อง ยกจิตของเราสอง ขึ้นสู่สวรรค์สถาน'
689	Thus talking, hand in hand alone they passed	สนทนากันไปพลาง ทั้งคู่เดินจูงมือกันเข้าไป	สนทนากันไป ชไมเดินจูงมือเข้า
690	On to Their blissful bower; it was a place	ในซุ้มพฤกษาอันแสนสุข เป็นที่ที่	ซุ้มพฤกษานา แสนลำราญเป็นที่อัน
691	Chosen by the sovereign planter, when he framed	องค์ผู้เพาะปลูกผู้ยิ่งใหญ่เลือก ครั้งพระองค์สร้างสวรรค์	ผู้เพาะปลูกยิ่งใหญ่ เลือกไว้ครั้งทรงสร้างสวรรค์
692	All things to man's delightful use; the roof	สิ่งสารพัดเพื่อให้มนุษย์ใช้อย่างสำราญ หลังคาที่	สิ่งสรรพสารพัน ให้มนุษย์สำราญใจ
693	Of thickest covert was inwoven shade,	ที่ปกคลุมทำจากสุ่มทุมพุ่มพฤกษ์สอดสานกัน	หลังคาที่ปกคลุม สุ่มทุมพฤกษ์สอดสานไว้
694	Laurel and myrtle, and what higher grew	ลอเรลและเมอร์เทิล และไม้สูง	ลอเรลเมอร์เทิลไม้ ทั้งทาบทแกร่งตระหง่าน
695	Of firm and fragrant leaf; on either side	แข็งแกร่งและใบมีกลิ่นหอม ผนังแต่ละด้านมี	ใบอวลอบกลิ่นหอม ผนังล้อมแต่ละด้าน
696	Acanthus, and each odorous bushy shrub,	อะแคนทัส และไม้พุ่มแต่ละชนิดล้วนมีกลิ่นหอม	ไม้พุ่มกลิ่นหอมหวาน อะแคนทัส ไม่นานา
697	Fenced up the verdant wall; each beauteous flower,	กันเป็นกำแพงเขียวชอุ่ม ดอกไม้งามตามชนิด	กันกำแพงเขียวขจี มวลมาลีงามไสกา
698	Iris all hues, roses, and jessamine,	ไอริสทุกสี กุหลาบ มะลิวัลย์	ไอริส กุสุมา กุหลาบและมะลิวัลย์

699	Reared high their flourished heads between, and wrought	ชูช่อแซมสะพรั่ง ประกอบกัน	ชูช่อผลิดอกบาน พรั่งตระการประกอบกัน
700	Mosaic; under foot the violet,	แต่มีจุดสีเป็นลวดลายวิจิตร พื้นเบื้องล่าง ดอกไวโอลิต	แต่มีจุดหลากสีสัน เป็นลวดลายวิจิตร พื้นเบื้องล่างปูไว้ ไวโอลิตบุษบา
701	Crocus, and hyacinth, with rich inlay	โครคัสและไฮยาซินต์ประชันกันเป็นลวดลาย	โครคัสและไฮยา ซินต์ประชันลายลออ
702	Broidered the ground, more coloured than with stone	ประดับบนพื้น สีสันหลากหลายยิ่งกว่าหิน	ประดับพื้น สีสัน นั้นหลากหลายกว่าถม
703	Of costliest emblem; other creature here,	สูงค่าที่ฝังลวดลายประติษฐ์ สิ่งทรงสร้างชนิดอื่นๆ ใน สวนนี้	สูงค่าฝังลายหนอ ในสวนนี้สุดสวยสะ
704	Beast, bird, insect, or worm, durst enter none;	อันมีสัตว์จตุบาท นก แมลงหรือหนอน มิได้กล้ากราย	สัตว์สี่เท้าสิงสา สกุนาหนอนก็ภูะ
705	Such was their awe of man, In shadier bower	เพราะพวกมันยำเกรงมนุษย์ ในซุ้มไม้ที่ทึบกว่า	เพราะยำเียงนร ในซุ้มไม้ที่บเร้นสุด
706	More sacred and sequestered, though but feigned,	ศักดิ์สิทธิ์และเป็นส่วนตัวกว่า แม้เป็นเพียงเรื่องสมมุติ	ศักดิ์สิทธิ์สันโดษเร้น แม้เป็นเพียงเรื่องสมมุติ
707	Pan or Sylvanus never slept, nor nymph	ว่ามีแพนหรือซิลวานุสเฝ้าอยู่มิหลับไหล ไม่มีนางไม้	แพนหรือซิลวานุส คอยเฝ้าอยู่มิหลับไหล
708	Nor Faunus haunted. Here, in close recess,	หรือผีไพรสิงอยู่ในเวียงแคบแห่งนี้	เวียงแคบนี้มีผี นางไม้ผีไพรตนใด
709	With flowers, garlands, and sweet-smelling herbs,	รายรอบด้วยดอกไม้ มาลัยและสมุนไพรกลิ่นหอม หวาน	รายรอบมาลัยมาลัย สมุนไพรกลิ่นหอมหวาน

710	Espoused Eve decked her first nuptial bed.	เอวาผู้ภรรยา ประดับประดาเตียงวิวาห์ของเธอเป็นครั้งแรก	เอวาประดับประดา เตียงวิวาห์ปฐมวาร
711	And heavenly choirs the hymenean sung,	ดุริยางค์ประสานเสียงแห่งสวรรค์ร้องเพลงกล่อมหอ	ทิพย์ดุริยางค์ประสาน ร้องลำนากล่อมห้องหอ
712	What day the genial angel to our sire	ถึงวันที่ทูตสวรรค์ผู้ใจดีส่งตัวเจ้าสาวให้	ถึงวันทูตสวรรค์ที่ ใจดีส่งเจ้าสาวต่อ
713	Brought her, in naked beauty more adorned,	บิตรของพวกเรา เปล่าเปลือย งามยิ่งกว่าสวมอาภรณ์	บิตรเปล่าเปลือยก็ งามกว่าสวมอาภรณ์พรรณ
714	More lovely than Pandora, whom the gods	งามน่ารักกว่าแพนดอร่า ผู้ที่เทพเจ้า	น่ารักกว่าแพนดอร่า ผู้เทวามอบของขวัญ
715	Endowed with all their gifts; and, O too like	มอบของขวัญทั้งหมดให้แก่เธอ และ โอ ช่างคล้ายกันเสียนี้	ทั้งหมดให้เธอนั้น โอ คล้ายกันเสียนี้เล่า
716	In sad event, when to the unwiser son	กับเหตุเศร้าสลด เมื่อบุตรผู้โง่เขลา	กับเหตุน่าเศร้าใจ เมื่อคนโง่ผู้โง่เขลา
717	Of Japhet brought by Hermes, she ensnared	ของยาเฟท ผู้ซึ่งเฮอริเมสนำเธอมาให้ เธอวางกับดัก	ของยาเฟท ¹⁰¹ รับเอา นางผู้เฮอริเมสมอบให้
718	Mankind with her fair looks, to be avenged	มนุษยชาติด้วยรูปโฉมงดงาม เพื่อแก้แค้น	ล่อลวงมนุษยชาติ ด้วยความพิลาสพิไล
719	On him who had stole Jove's authentic fire.	เขาผู้ขโมยไฟศักดิ์สิทธิ์จากวงของโจฟ	แก้แค้นขโมยไฟ ศักดิ์สิทธิ์จากวงแห่งโจฟ

¹⁰¹ ยาเฟทเป็นชื่อบุตรคนหนึ่งของโนอาห์ในพระคัมภีร์ แต่มักมีการนำมาใช้เรียกแทนไออาเฟทุสในตำนานกรีก ไออาเฟทุสเป็นสามีของแพนดอร่า ซึ่งเป็นผู้หญิงที่เทพเฮอริเมสนำมามอบให้เพื่อก่อความพินาสให้กับมนุษยชาติ เพราะในสมัยนั้น มนุษย์ไม่รู้จักรูปไฟ ใช้ชีวิตเหมือนสัตว์ แต่โปรมิธีอุส เทพเจ้าองค์หนึ่งรักมนุษยจึงขโมยไฟศักดิ์สิทธิ์มาจากวงของโจฟหรือเซอุสเอามาให้มนุษย์ เซอุสและเหล่าเทพเจ้าองค์อื่นๆ โกรธที่มนุษย์มีไฟใช้เพราะจะเป็นจุดกำเนิดของการพัฒนามนุษย์จึงส่งแพนดอรามาเพื่อทำลายมนุษย์

720	Thus at their shady lodge arrived, both stood,	ครั้นแล้วเมื่อทั้งคู่มาถึงที่พำนักร่มครึ้ม ทั้งสองคนยืน	ครั้นทั้งคู่มาถึง นิवासซึ่งครึ้มร่มรื่น
721	Both turned, and under open sky adored	ทั้งสองหัน และใต้ท้องฟ้าโล่ง เทิดทูน	ทั้งสองจึงหยุดยืน และหันกาย ใต้้นภา
722	The God that made both sky, air, earth and heaven,	พระเจ้าผู้สร้างฟ้า อากาศ แผ่นดินโลกและสวรรค์	นมัสการพระองค์ ผู้ทรงสร้างห้วงเวหา อากาศ พสุธา ทั้งทรงสร้างสรรพสถาน
723	Which they beheld, the moon's resplendent globe,	ซึ่งพวกเขาได้เห็น พระจันทร์ลูกกลมสุกปลั่ง	ทั้งคู่เห็นลูกกลม สภาวชมมณฑกานติ
724	And starry pole: 'Thou also madest the night,	และฟ้าพร่างดาว 'พระองค์สร้างราตรีด้วย	ฟ้าพร่างดาวละลान 'พระองค์ทรงสร้างนิศา
725	Maker omnipotent; and thou the day,	พระเจ้าผู้สร้างผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์ และพระองค์สร้าง กลางวัน	ผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์ บพิตรสร้างยามทิวา
726	Which we in our appointed work employed,	ซึ่งงานที่เราได้รับมอบหมาย	ซึ่งงานเรารับมา ภาระทรงมอบหมายนั้น
727	Have finished, happy in our mutual help	เสร็จสิ้นแล้ว เป็นสุขที่ได้ช่วยกัน	สำเร็จเสร็จสิ้นลง เป็นสุขตรงได้ช่วยกัน
728	And mutual love, the crown of all our bliss	และรักกัน มงกุฎแห่งความสุขสันต์ทั้งหมดของข้า พระองค์	รัก มงกุฎสุขสันต์ ทั้งหมดของนุชและพี่
729	Ordained by thee; and this delicious place,	เป็นไปตามพระบัญชา และสถานที่อันชื่นใจแห่งนี้	เป็นตามพระบัญชา เคาหารื่นชื่นแห่งนี้
730	For us too large, where thy abundance wants	กว้างเกินไปสำหรับเรา ความอุดมของพระองค์ยังขาด	กว้างเกินความพอดี สมบูรณ์ไว้ผู้ร่วมกิน

731	Partakers, and uncropped falls to the ground.	ผู้มีส่วนร่วม พืชพันธุ์ที่มีได้เก็บเกี่ยวร่วงหล่นลงสู่ดิน	พืชพันธุ์เกี่ยวมิทัน พลันร่วงหล่นลงสู่ดิน
732	But thou hast promised from us two a race	แต่พระองค์ทรงสัญญาให้เราสองว่าจะมีประชาชาติ	ทรงสัญญากับสองชีวิตin ว่าจะมีชาติประชา
733	To till the earth, who shall with us extol	ขุดไถดิน และจะร่วมกับเราสรรเสริญ	ขุดไถปถวี ร่วมสดุดีกับสองรา
734	Thy goodness infinite, both when we wake,	ความดีงามอันหาที่เปรียบมิได้ของพระองค์ ทั้งยามเราตื่น	ความดีงามอันหา ไต่เปรียบปานของภูบาล
735	And when we seek, as now, thy gift of sleep.'	และยามเราเสาะหานิทรา ของขวัญจากพระองค์เช่นตอนนี้	ทั้งยามตื่นและครา เราเสาะหานิทรากาล ซึ่งเป็นของประทาน จากพระองค์เช่นตอนนี้
736	This said unanimous, and other rites	ทั้งคู่เอ่ยขึ้นพร้อมกัน และพิธีอื่น	ทั้งสองอธิษฐาน พร้อมพร้อมพาน ส่วนพิธี
737	Observing none, but adoration pure,	ไม่มี นอกจากความเทิดทูนอย่างสุดซึ่ง	อื่นใดนั้นไม่มี เทิดทูนซึ่งหัตยา
738	Which God likes best, into their inmost bower	ซึ่งพระเจ้าทรงโปรดปรานมากที่สุด และข้างในสุดของซุ้มพฤกษา	ซึ่งทรงโปรดที่สุด ส่วนในสุดซุ้มพฤกษา
739	Handed they went; and, eased the putting-off	เขาจูงมือกันเข้าไป มิพักต้องเปลื้อง	สองคนจูงมือพา มิเสียเวลาปลดเปลื้อง
740	These troublesome disguises which we wear,	อาการปิดกายที่พวกเราสวมใส่	อาการปิดกายา พวกเราหนาสวมใส่เครื่อง
741	Straight side by side were laid; nor turned, I ween,	ทอดกายเคียงกัน ข้าคิดว่าอาดัมคงมิได้เบือนกาย	ทอดกายนอนแนบเนื่อง คิดว่าอาดัมคงมิหัน

742	Adam from his fair spouse, nor Eve the rites	จากภรรยาของตน หรือเอวาคงมิได้ปฏิเสธพิธีกรรม	เบือนกายจากภรรยา หรือนางมิขัดขืนครั้น
743	Mysterious of connubial love refused:	ลึกลับของการร่วมมรสรักฉันท์สามีภรรยา	พิธีลึกลับสัมพันธ์ ฉันท์สามีภรรยา
744	Whatever hypocrites austere talk	ไม่ว่าพวกมือถือสาปากถือศีลจะพูดถึง	ไม่ว่าพวกเสแสร้ง จะแก้งพูดเรื่องนี้ว่า
745	Of purity, and place, and innocence,	ความบริสุทธิ์ สถานที่ และความไร้เดียงสา	บริสุทธิ์มีเดียงสา อุทยานแห่งนี้นั้น
746	Defaming as impure what God declares	สบประมาทว่าไม่บริสุทธิ์ สิ่งที่พระเจ้าประกาศ	กล่าวหาว่าราศี สิ่งทีองค์จอมราชันย์
747	Pure, and commands to some, leaves free to all.	ว่าบริสุทธิ์ แล้วห้ามบางคน ปล่อยให้เหลือตามใจชอบ	ประกาศพิสุทธิฉันท์ ห้ามแค่เพียงบางคนส่วน ที่เหลือให้เสพย์ช้อง ตามใจปองสมครล้น
748	Our maker bids increase; who bids abstain	พระเจ้าสร้างสั่งให้ทวีขึ้น ใครเล่าสั่งให้งดเว้น	ธ ให้ทวีควร ใครเล่าสั่งให้เว้นไป
749	But our destroyer, foe to God and man?	ก็ผู้ทำลายเราไร ศัตรูของพระเจ้าและมนุษย์ไซ้ใหม่	ก็ผู้ทำลายเรา ศัตรูพระเจ้านราไซ้ใหม่
750	Hail, wedded love, mysterious law, true source	เชิดเกิด การสมรสสมรัก กฎลึกลับ ต้นตออันแท้จริง	เชิดเกิด สมรสใคร่ กฎลึกลับ ต้นตอแท้
751	Of human offspring, sole propriety	ของกำเนิดมนุษย์ เป็นของกันและกัน	ของกำเนิดเกิดบุตร มนุษย์ เป็นของกันแน่
752	In Paradise of all things common else.	ในสวนสวรรค์ เป็นเรื่องธรรมดาสำหรับสิ่งมีชีวิต	ในสวนสวรรค์แล เป็นปกติของสิ่งสรรพ
753	By thee adulterous lust was driven from men	เพราะท่าน กามารมณ์สมสู่แพร่จากมนุษย์	เพราะท่านกามารมณ์ สมสู่แพร่มนุษย์นับ
754	Among the bestial herds to range; by thee,	ไปสู่สิ่งสาธาสัตว์ เพราะท่าน	สู่สรรพสัตว์รับ เพราะอาดัมและเอวา
755	Founded in reason, loyal, just, and pure	สัมพันธ์รักมีก่อเกิดเหตุผล ความภักดี ความเป็นธรรม และความบริสุทธิ์	สัมพันธ์รักก่ออุป เหตุผลชอบภักดีพา เท้าเทียมเป็นธรรมา บริสุทธิไร้ราศี

756	Relations dear, and all the charities	และเป็นครั้งแรกที่โลกรู้จักความรัก	เป็นครั้งแรกที่รู้จัก ความรักในโลกใบนี้
757	Of father, son, and brother, first were known.	ระหว่างบิดา บุตรและพี่น้อง	ระหว่างบิดาบุตรพี่ น้องเริ่มแจ้งประจักษ์ครัน
758	Far be it that I should write thee sin or blame,	ข้าขอหลีกเลี่ยงจากการกล่าวหาว่าท่านทำผิดบาป	ข้าขอหลีกเลี่ยงไกล หากท่านไซ้ร้ทำผิดฉัน
759	Or think thee unbefitting holiest place,	หรือคิดว่าท่านไม่เหมาะสมกับสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ที่สุด	หรือไม่เหมาะสมกัน อภิวสุทิสถาน
760	Perpetual fountain of domestic sweets,	น้ำพุนิรันดร์แห่งรักหวานในครอบครัว	น้ำพุนิกาล แห่งรักหวานภายในบ้าน
761	Whose bed is undefiled and chaste pronounced,	เตียงสมรสของท่านปราศจากการชั่วช้าและประกาศความบริสุทธิ์	เตียงวิเวกปราศการ ชั่วประกาศความบริสุทธิ์
762	Present, or past, as saints and patriarchs used.	อดีต หรือปัจจุบัน เจกเช่นนักบุญและนักบวชชั้นสูง	อดีต ปัจจุบัน นักบุญ นักบวชสูงดุจ
763	Here Love his golden shafts employs, here lights	ณ ที่นี้ รักแผลงศรทอง ณ ที่นี้รักจุด	ที่นี่ รักแผลงศร โสณ ที่นี่ความรักนั้น
764	His constant lamp, and waves his purple wings,	จุดตะเกียงที่สว่างเป็นนิจ และกระพือปีกสีม่วง	กระพือพัดปีกอัน สีม่วงบรรจงพา
765	Reigns here and revels; not in the bought smile	ครอบครองที่นี่และอภิรมย์ มิใช่รอยยิ้มที่ซื้อหา	ครอบครองและอภิรมย์ ไซ้รอยยิ้มที่ซื้อหา

766	Of harlots – loveless, joyless, unendeared,	จากหญิงแพศยา ปราศจากรัก ไร้ความยินดี ปราศจากความพิศวาส	จากหญิงแพศยา ปราศรักไร้ความเพลิดเพลิน
767	Casual fruition; nor in court amours,	การเสพสังวาสอย่างฉาบฉวย มิมีการโอโลม	ไร้สิ้นพิศวาส เสพสังวาสเพียงผิวเผิน มิอ่อนหวานเชื้อเชิญ โอโลมเล้าด้วยพิศมัย
768	Mixed dance, or wanton mask, or midnight ball,	การเต้นรำคู่กัน หรืองานเลี้ยงสวมหน้ากากอันเต็มไป ด้วยราคะ หรืองานเต้นรำยามเที่ยงคืน	การเต้นรำคู่กัน งานเลี้ยงสวมหน้ากากไว้ ด้วยราคะเต็มไป หรืองานเต้นรำกลางคืนค่า
769	Or serenade, which the starved lover sings	หรือการครวญเพลงเกี่ยว ที่คนรักผู้หิวกระหายร้อง	หรือครวญเพลงเกี่ยวพา คนรักขานขับลำนำ
770	To his proud fair, best quitted with disdain.	ให้โฉมงามผู้หยิ่งทะนงของเขาฟัง ควรตัดรอนเพราะ ความรังเกียจ	โฉมงามผู้หยิ่งล้ำ ควรตัดรอนดูหมิ่นไป
771	These, lulled by nightingales, embracing slept,	ด้วยเสียงกล่อมจากไนติงเกล ทั้งสองหลับไหลไปใน อ้อมกอดของกันและกัน	ไนติงเกลกล่อมเห่ อาดัมเควาหลับไหล ทั้งสองต่างอยู่ใน อ้อมกอดของกันและกัน
772	And on their naked limbs the flowery roof	และบนเรือนกายเปล่าเปลือย หลังคาที่เต็มไปด้วย ดอกไม้	บนเรือนกายเปลือยนี้ หลังคามีมวลบุหงัน
773	Showered roses, which the morn repaired. Sleep on,	โปรยดอกกุหลาบลงมา ซึ่งผลิดอกใหม่ในยามเช้า หลับไหลต่อ	โปรยกุหลาบพรั่งพรูพลัน ผลิใหม่ยามอโณทัย
774	Blest pair; and O yet happiest if ye seek	คู่ที่ได้รับพระพร และโอ เป็นสุขที่สุดหากท่านไม่ เสาะหา	คู่รักได้รับพร พากันนอนต่อหลับไหล โอ สุดแสนสุขใจ หากทั้งสองมิเสาะหา
775	No happier state, and know to know no more.	ความสุขที่มากไปกว่านี้ และทราบว่าจะไม่รู้มากไป กว่านี้	สุขที่มากกว่านี้ รู้การควรมิควรวา รู้ไม่ควรปรารถนา รู้สิ่งใดมากกว่านี้

776	Now had night measure with her shadowy cone	บัดนี้ เงามราตรีรูปกรวยทอดยาว	บัดนี้ เงามนิศากาล รูปกรวยผ่านทอดเหยียดยาว
777	Half-way up-hill this vast sublunar vault,	ทาบครึ่งโค้งฟ้าใต้ดวงจันทร์	ทาบครึ่งโค้งฟ้าพราว ภายใต้ดวงแขมพูหลั่น
778	And from their ivory port the cherubim	แล้วจากประตูงาช้าง เครูป	แล้วจากประตูงา ไอยรา เครูปนั้น
779	Forth issuing at the accustomed hour, stood armed	ยাত্রาตามเวลาเช่นเคย ยืนถืออาวุธ	ยাত্রาตามวาทัน กำหนด ยืนถือศาสตรา
780	To their night-watches in warlike parade;	เพื่อเฝ้ายามกลางคืน เดินแถวสวนสนามราวออกรบ	เพื่อเฝ้ายามราตรี เดินแถวรีราวยุทธนา
781	When Gabriel to his next in power thus spake:	บัดนั้น กาเบรียลพูดกับผู้ที่บังคับบัญชาลำดับถัดจากเขาว่า	กาเบรียลกล่าววาจา กับรองหัวหน้าถัดจากเขา
782	'Uzziel, half these draw off, and coast the south	'อุสซีเอลเอ๋ย จงแบ่งพลครึ่งหนึ่งไปทางใต้	'อุสซีเอลเอ๋ย เจ้า จงแบ่งเอากำลังพลครึ่งหนึ่งจงพาดัน ไปทางทิศทักษิณพนา
783	With strictest watch; these other wheel the north:	จับตาดูให้ดี ส่วนที่เหลือไปทางเหนือ	จับตาดูให้ดี ส่วนที่เหลือทางอุตรา
784	Our circuit meets full west.' As flame they part,	แล้วขยายมาบรรจบกันด้านตะวันตก' พวกเขาแยกย้ายดุจไฟลาม	ขยายกำลังมา บรรจบกันทางปัจฉิม ทูตสวรรค์พลันแยกย้าย ดุจละม้ายคล้ายอัฉิม
785	Half wheeling to the shield, half to the spear.	ครึ่งหนึ่งที่โอบล้อมถือโล่ ส่วนอีกครึ่งถือหอก	ครึ่งล้อมถือจูลีม อีกครึ่งถือโล่โอบล้อม

786	From these, two strong and subtle spirits he called	จากกองกำลังนี้ เขาเรียกวิญญาณที่แข็งแกร่ง และซาญจลามาสององค์	ท่านเรียกสองวิญญาณ แข็งแกร่งซาญจลาดพร้อม
787	That near him stood, and gave them thus in charge:	ยืนอยู่ใกล้ๆ เขา และมอบหมายหน้าที่ให้	อยู่ใกล้ท่านยืนน้อม กาเบรียลมอบหมายหน้าที่
788	'Ithuriel and Zephon, with winged speed	'ไอธูรีเอลกับเศโฟน จงบินให้เร็ว	เศโฟนไอธูรีเอล จงรีบเร็วบินเร่งไป
789	Search through this garden; leave unsearched no nook;	ค้นหาให้ทั่วสวนแห่งนี้ ทุกซอกทุกมุม	ค้นหาให้ทั่วใน สวนแห่งนี้ทุกซอกด้าน
790	But chiefly where those two fair creatures lodge,	แต่ที่สำคัญคือตรงที่สิ่งทรงสร้างอันงดงามคู่นั้นพำนัก	สำคัญคือนิवास สิ่งทรงสร้างงามคู่นั้น พำนักพักกายนั้น บัดนี้ คนคงหลับไหล
791	Now laid perhaps asleep, secure of harm.	บัดนี้ เขาน่าจะหลับไหล ฝ้าพิทักษ์ให้พ้นภัย	เจ้าจงดูพวกเขา ฝ้าพิทักษ์ให้พ้นภัย
792	This evening from the sun's decline arrived	เมื่อเย็นนี้ ซึ่งแสงอาทิตย์คล้อยมาหาเรา	ยามสายณหสมัย ซึ่งแสงสุริยคล้อยมา
793	Who tells of some infernal spirit seen	เล่าว่าได้เห็นวิญญาณจากนรก	เล่าว่าท่านได้เห็น วิญญาณเว้นจากนिरยา
794	Hitherward bent (who could have thought?) escaped	มุ่งหน้ามา ณ ที่นี้ (ใครเล่าจะคิด) หลบหนีมา	ที่นี้มุ่งหน้ามา (ใครเล่าจะคิดฝัน)
795	The bars of hell, on errand bad no doubt:	จากคุกนรก เพื่อกิจชั่วอย่างไม่ต้องสงสัย	หนีจากคุกอบาย เพื่องานร้ายเป็นแน่นอน
796	Such, where ye find, seize fast, and hither bring.'	หากเจ้าพบ กุมตัวไว้ให้มั่นและนำมาที่นี้'	หากพบ จับกุมมัน แล้วนำพามาที่นี้'

797	So saying, on he led his radiant files,	กล่าวจบแล้ว ท่านนำแถวทูตสวรรค์อันแจ่มจ้าสุกใส	ครั้นกล่าวจบถ้อยคำ นำแถวแจ่มจ้าสุกใส
798	Dazzling the moon; these to the bower direct	จนทำให้ดวงจันทร์พร่ามัว ไอธรีเอลกับ เศโพนมุ่งตรงไปยังซุ้มพฤกษา	จนจันทร์พร่ามัวไป ทั้งคู่มุ่งซุ้มพฤกษา
799	In search of whom they sought; him there they found	เพื่อหาตัวผู้ที่ต้องการ เจอตัวที่นี้	หาตัวผู้ที่ต้องการ เจอเจ้ามารที่นี้หนา
800	Squat like a toad, close to the ear of Eve	ลอบปลอมเป็นคางคกเข้ามา ใกล้ๆ หูเอวา	ปลอมเป็นคางคกมา อยู่ใกล้ใกล้หูเอวา
801	Assaying by his devilish art to reach	ทดลองด้วยศิลป์แห่งมารร้ายเพื่อเข้าถึง	เพื่อทดลองด้วยศิลป์ มารมลทินใช้เข้าหา
802	The organs of her fancy, and with them forge	อวัยวะแห่งความเพ้อฝันของนาง และใช้หุสร้าง	อวัยวะของยูพา แห่งความเพ้อฝัน และใช้
803	Illusions as he list, phantasms and dreams;	ภาพลวงตาตามสิ่งที่ฟังจากเขา ความเพ้อฝันและ ความฝัน	กรรมสร้างภาพลวงตา ที่ฟังมาจากมันไซรั ละเมอเพื่อพักไป และความฝันยามนิทรา
804	Or if, inspiring venom, he might taint	หรือด้วยพิษแห่งการจูงใจ เขาอาจสร้าง ความแปดเปื้อนให้	ฤาด้วยพิษจูงใจ อาจทำให้แปดเปื้อนพา
805	The animal spirits, that from pure blood arise	สัญชาติญาณสัตว์ในโลหิต และจากเลือดบริสุทธิ์ที่ถือ กำเนิด	สัญชาติญาณสิ่งสา แปดเปื้อนโลหิตของนุช และจากสายโลหิต ประสิทธิ์ประเสริฐพิสุทธิ
806	Like gentle breaths from rivers pure, thence raise,	ประดุจสายลมอ่อนๆ จากสายน้ำบริสุทธิ์	ถือกำเนิดประดุจ ลมไชยจากธารสะอาด
807	At lease distempered, discontented thoughts	อย่างน้อยก็ทำให้สมองปั่นเพี้ยน ความคิดว่าวุ่น ไม่สงบอารมณ์	อย่างน้อยสมองนาง มันสร้างความปั่นเพี้ยนผาด ความคิดว่าวุ่นกวาด มิสุขสมอารมณ์ร้าย

808	Vain hopes, vain aims, inordinate desires,	ความคาดหวังลมๆ แล้งๆ ความมุ่งหมายลมๆ แล้งๆ ความปรารถนาอันเกินควร	คาดหวังไร้สาระ ให้นรีตั้งใจหมาย ล้มแล้งว่าวุ่นวาย ด้วยความปรารถนาเกินตัว
809	Blown up with high conceits engendering pride.	สำคัญตนว่าสูงส่งจึงหยิ่งผยองลืมหิว	สำคัญตนสูงยิ่ง เย่อหยิ่งจ้องหงอเหมามัว
810	Him thus intent Ithuriel with his spear	เขาจจดจ่ออยู่กับการนี้ เมื่อไอธูรีเอลใช้หอก	มารจจดจ่อการชั่ว จนไอธูรีเอลใช้ลำแพง
811	Touched lightly; for no falsehood can endure	แตะเบาๆ ด้วยว่าไม่มีการหลอกลวงใดจะทนรับ	แตะแผ่ว ด้วยมีมี การลวงที่อาจต้านแรง
812	Touched of celestial temper, but returns	การสัมผัสด้วยโทสะแห่งสวรรค์ได้ จะต้อง	สัมผัสโทสะแห่ง สวรรค์ได้ มารจะต้อง
813	Of force to its own likeness; up he starts,	ได้กลับด้วยความรุนแรงพอๆ กัน เขาลุกพรวด	ได้กลับแรงพอกัน เขาพลันลุกจากทำนอง
814	Discovered and surprised. As when a spark	ถูกพบและถูกจับโดยไม่ได้คาดฝัน เจกเช่นเมื่อ ประกายไฟ	ถูกจับพบพานพ้อง ซาตานมิได้นึกฝัน
815	Lights on a heap of nitrous powder, laid	ติดดินปืนที่วางไว้	เจกเช่นประกายไฟ ไปติดดินประสิวนั้น
816	Fit for the tun, some magazine to store	พร้อมบรรจุลงถัง เพื่อเก็บไว้ในโรงเก็บดินปืน	พร้อมใส่ลงถังอัน เตรียมเก็บเข้าโรงดินดำ
817	Against a rumoured war, the smutty grain,	เตรียมรับสงครามที่ลือกันว่าจะเกิดขึ้น ผงสีดำสกปรก	เตรียมพร้อมรับสงคราม ตามที่ลือซึ่งแซ่ซ่า จะเกิดขึ้นตามคำ ผงสกปรกสีดำคล้ำ
818	With sudden blaze diffused, inflames the air;	ติดไฟลุกวาบกระจาย อากาศลุกเป็นไฟ	ติดไฟลุกวาบโดน อากาศโชนไฟลุกพรวด
819	So started up, in his own shape, the fiend.	เขาจึงลุกพรวด ในร่างของตน ฝีมารร้าย	เขาจึงลุกพรวดค้ำ ในร่างดั้งเดิมของตน

820	Back stepped those two fair angels, half amazed	ทูตสวรรค์ว่างามทั้งสองถอยกายไปข้างหลัง กิ่งประหลาดใจ	สองทูตถอยกายไป กิ่งหลากใจที่ได้ยล
821	So sudden to behold thy grisly king;	ที่ได้เห็นราชาผู้น่าเกลียดน่ากลัว	จอมมารผู้เปี่ยมล้น ความน่ากลัวอัปลักษณ์
822	Yet thus, unmoved with fear, accost him soon:	กระนั้น ก็มีได้ประหวั่น เหยยขึ้นก่อนว่า	กระนั้น สองทูตสวรรค์ มีประหวั่นพรั่นพรึงพัก จึงเอยสอบถามทัก กล่าววาจาขึ้นมาก่อน
823	'Which of those rebel spirits adjudged to hell	'เจ้าเป็นผู้ใดในหมู่วิญญาณกบฏที่ถูกตัดสินให้ลงนรก	'วิญญาณกบฏใด ให้ตัดสินลงอเวจี
824	Com'st thou, escaped thy prison, and, transformed,	ที่มา หลบหนีจากที่คุก แถมแปลงกายมา	เจ้ามา หลบลิ้นหนี จากคุก ทั้งยังแปลงมา
825	Why satt'st thou like an enemy in wait,	ทำไมจึงมานั่งซุ่มคอยราวศัตรู	ไฉนจึงซุ่มอยู่ ดุจศัตรูของนรา
826	Here watching at the head of these that sleep?'	อยู่ที่นี้ ฝ้ามองเหนือศีรษะของสองคนที่กำลังหลับอยู่นี้เล่า'	เหนือเศียรฝ้าทัศนาศนา ทั้งสองคนนิทรากัน'
827	'Know ye not, then,' said Satan, filled with scorn,	'เจ้าไม่รู้จักข้าดอกหรือ' ซาตานพูดอย่างดูหมิ่น	'เจ้าไม่รู้จักข้า' ซาตานเอ่ยหมิ่นแคลนให้
828	'Know ye not me? Ye knew me once no mate	'เจ้าไม่รู้จักข้าหรือ ครั้งหนึ่งเจ้าเคยรู้จัก มิใช่	'ไม่รู้จักใช่ไหม ก่อนเจ้าเคยรู้จักข้า

829	For you, there sitting where ye durst not soar;	พวกเดียวกับเจ้าแล้ว ข้าเคยนั่งอยู่ตรงที่ที่เจ้าไม่อาจทะยานถึง	บัดนี้ มิได้เป็น พวกเดียวกับเจ้าหนา เคยนั่งที่เจ้ามิกล้ำ อาจหาญทะยานขึ้นไป
830	Not to know me argues yourselves unknown.	ไม่รู้จักข้าก็แปลว่าเจ้าไม่สลักสำคัญอะไร	หากไม่รู้จักข้า แปลว่าไม่สำคัญอะไร
831	The lowest of your throng; or if ye know,	ต่ำต้อยในหมู่ของเจ้า หรือถ้าเจ้ารู้จักข้า	ต่ำต้อยในหมู่ไซรั หรือถ้าเจ้ารู้จักแล้ว
832	Why ask ye, and superfluous begin	แล้วถามทำไม และเจ้าพูดจาเพื่อเจ้อ	จะมาถามทำไม พร้าเพื่อไปเรื่อยเจื้อยแจ้ว
833	Your message, like to end as much in vain?’	ตั้งแต่แรก ก็คงจบด้วยเรื่องไร้สาระพอๆ กัน’	แต่แรก คงจบแนว ‘ไร้สาระพอพอกัน’
834	To whom thus Zephone, answering scorn with scorn:	เศโพนจึงตอกกลับด้วยการดูหมิ่น	เศโพนจึงตอกมาร ด้วยการดูหมิ่นกลับไป
835	‘Think not, revolted spirit, thy shape the same,	‘อย่าคิดไปเลย เจ้าวิญญาณกำเริบ ว่ารูปร่างของเจ้า จะเหมือนเดิม	‘อย่าคิด อย่าเข้าใจ เจ้าวิญญาณกำเริบลั่น ว่ารูปร่างของเจ้า จะเหมือนแก่งามวิมล
836	Or undiminished brightness, to be known	หรือเจิดจรัสไม่เจ็ดจาง จนใครเขาจำได้	เจิดจรัสไม่จางจน ใครต่อใครเขาจำได้
837	As when thou stood’st in heaven upright and pure;	เหมือนครั้งที่เจ้ายืนอยู่ในสวรรค์ เทียงธรรม และบริสุทธิ์	เหมือนครั้งในสวรรค์ เจ้าเทียงธรรมำคิไว้
838	That glory then, when thou no more wast good,	รัศมีที่มีในตอนนั้น เมื่อเจ้ามิได้ตั้งงามอีกต่อไป	รัศมีตอนนั้นไซรั เมื่อเจ้าสิ้นความงามดี

839	Departed from thee, and thou resemblest now	ก็จากเจ้าไปแล้ว และบัดนี้ เจ้าละม้าย	ก็ละจากเจ้าคล้าย ละม้ายบาปอันอัปรีภัย
840	Thy sin and place of doom obscure and foul.	บาปของเจ้าและสถานที่แห่งการพิพากษา ตัวดำ ทะมึนโสโครก	และคล้ายสถานที่ ถูกกำหนดพิพากษา ตัวเจ้าทะมึนดำ มีดคล้ายโสโครกหนักหนา
841	But come, for thou, be sure, shalt give account	มาด้วยกัน เพราะเจ้า ต้องไปให้การกับ	เจ้าจงตามเรามา เพราะเจ้าต้องไปให้การ
842	To him who sent us, whose charge is to keep	ท่านผู้ส่งเรามา ท่านผู้มีหน้าที่รักษา	กับท่านผู้ส่งเรา ผู้เฝ้ารักษาอุทยาน
843	This place inviolable, and these from harm.'	ที่แห่งนี้ไม่ให้มีใครกล้ากราย และสองคนนี้จาก เภทภัย'	มิให้ใครกรายผ่าน ปกป้องคนจากเภทภัย'
844	So spake the cherub; and his grave rebuke,	เศรฐบกล่าวจบ และคำตำหนิอย่างแข็งขันของเขา	เศรฐบกล่าวดังนั้น คำตำหนิขันแข็งของเขา
845	Severe in youthful beauty, added grace	รุนแรงแม้เป็นหนุ่มงาม เพิ่มความสง่างาม	รุนแรงแม้ยังเยาว์ ยิ่งเพิ่มความงามสง่า
846	Invincible; abashed the devil stood,	หาใดเปรียบ เจ้าผีมารอัปอาย	หาใดจะเปรียบปาน เจ้ามารยี่นอัปอายซา
847	And felt how awful goodness is, and saw	และรู้สึกรู้ว่าความดีช่างน่าเกรงขามเพียงไร และเห็น	รู้ความดีช่างน่า เกรงขามมากมายเพียงไร
848	Virtue in here shape how lovely – saw and pined	คุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมว่าน่ารักเพียงไร เห็นแล้วก็ อาดูร	และได้ทัศนาศุณธรรมเป็นรูปธรรมไซ้ น่ารักล้ำเพียงใด เมื่อได้เห็นก็สงกา

849	His loss; but chiefly to find here observed	กับความสูญเสียของตน แต่ที่สำคัญ ได้พบ ณ ที่แห่งนี้ ว่า	สูญเสียจึงสร้อยเศร้า สำคัญเขาได้พบว่า
850	His luster visibly impaired; yet seemed	ความสุกสว่างของเขาอับแสง แต่ดูเหมือน	ความสว่างริบหรี่รา หากทำท่าไม่ยี่หระ
851	Undaunted. 'If I must contend,' said he,	ไม่ยี่หระ 'ถ้าข้าต้องต่อสู้' เขากล่าว	'ถ้าหากต้องต่อสู้' เผยพจิวจนะ
852	'Best with the best – the sender, not the sent;	'ผู้ที่เก่งที่สุดสู้กับผู้เก่งที่สุด ส่งเจ้ามามิใช่ผู้ถูกส่ง	'ผู้เก่งสุดสู้ประ กับผู้เก่งที่สุดไซร์ ผู้ส่งเจ้าให้มา หาใช่ผู้ถูกส่งไม่
853	Or all a once; more glory will be won,	หรือกับทั้งหมดในคราวเดียวจะมีเกียรติกว่า	หรือประชันทั้งหมดใน คราวเดียวเกียรติจะมากกว่า
854	Or less be lost.' 'Thy fear,' said Zephon bold,	ถ้าแพ้ก็ไม่เสียเกียรติแม้แต่น้อย 'ความกลัวของเจ้า' เศโพนตะคอก	หรือมาตรข้าปราศัย ไม่เสียเกียรติแต่น้อยนา' 'ความกลัวของเจ้าพา' เศโพนตะคอกตะคั่น
855	'Will save us trial what the least can do	'อย่างน้อยที่สุด ก็ช่วยให้เราไม่ต้องประลอง	'อย่างน้อยก็ช่วยให้ เราไม่ต้องประลองกัน
856	Single against thee wicked and thence weak.'	ตัวต่อตัว ผู้บาปหนาและไร้เรี่ยวแรง'	ตัวต่อตัวกับเจ้านั้น ผู้บาปหนาไร้เรี่ยวแรง'
857	The fiend replied not, overcome with rage;	เจ้าผีมารมิได้เอ่ยตอบ พุดไม่ออกด้วยความโกรธ	มารมิวิสัยนา เพราะโทสาณังงันไป
858	But, like a proud steed reined, went haughty on,	แต่ทว่า เหมือนม้าพยศถูกครอบบังเหียน ดิ้นรนขัดขึ้น อย่างโอหัง	ทว่าเหมือนดังหัย พยศถูกบังเหียนครอบ ดิ้นรนขัดขึ้นขวาง อย่างโอหังมิขังขอบ
859	Champing his iron curb; to strive or fly	จับเหล็กพาดปาก พยายามไผ่ขึ้น	จับเหล็กพาดปากครอบ พยายามไผ่ขึ้นมา

860	He held it vain; awe from above had quelled	แต่ไร้ผล ความพริ้งพริงจากเบื้องบนกำราบ	แต่ไร้ผล ความพริ้งพริ้ง เบื้องบนนั้นกำราบหนา
861	His heart, not else dismayed. Now drew they nigh	หัวใจของเขายังไม่ละมานะ บัดนี้ พวกเขาใกล้จะถึง	หัวใจไม่เลิกรา บัดนี้ ทั้งสามเข้าใกล้
862	The western point, where those half- rounding guards	จุดตะวันตก ที่ซึ่งทูตสวรรค์กระจายกำลังเป็นรูป ครึ่งวงกลม	จุดทางประจำที่ เหล่าพลนี้กระจายไว้ เป็นครึ่งวงกลมไป บรรจบกันอย่างพอดี
863	Just met, and closing, stood in squadron joined,	บรรจบกันพอดี ปิดวง และยืนเป็นแนว	ปิดกันเป็นวงห้อม ล้อมยืนเป็นแนวนี้
864	Awaiting next command. To whom their chief,	รอคอยคำสั่งต่อไป ผู้บัญชาการ	รอคำสั่งคอยที่ กาเบรียล ผู้บัญชาการ
865	Gabriel, from the front thus called aloud:	กาเบรียล ผู้อยู่เบื้องหน้าจึงร้องออกคำสั่งด้วยเสียงดัง ว่า	ผู้ยืนอยู่เบื้องหน้า เปล่งวาจาเอ่ยพจมาน ด้วยเสียงก้องกังวาน ออกคำสั่งทูตสวรรค์
866	'O friends, I hear the tread of nimble feet	'โอ สหาย เราได้ยินเสียงฝีเท้าเบาแต่ว่องไว	'โอ สหาย เรานี้ ยินฝีเท้าเบาแต่
867	Hasting this way, and now by glimpse discern	มาทางนี้ และบัดนี้ เรามองลอด	มาทางนี้ครไร และบัดนี้เราแลลลอดหา
868	Ithuriel and Zephon through the shade;	ซุ่มไม่เห็น ไอตุรีเอลและเศโฟน	มองเห็นผ่านซุ่มไม้ ไอตุรีเอลเศโฟนมา
869	And with them comes a third, of regal port,	และมีบุรุษที่สามอยู่ด้วย ท่วงท่าสูงใหญ่	และคนที่สามท่า ตระหง่านแจ่มตัวสูงใหญ่

870	But faded splendour wan, who by his gait	แต่รัศมีซีดจาง ผู้ซึ่งดูจากท่าเดินเหิน	แต่รัศมีจาง จากท่าทางคลาครรไล
871	And fierce demeanour seems the prince of hell –	และท่าทางดุร้ายของเขาดูเหมือนเจ้าแห่งนรก	ดุร้ายของเขาไซ้รั เหมือนเจ้าแห่งโลกกันตร์
872	Not likely to part hence without contest;	คงไม่จากที่นี่ไปโดยไม่รบดอก	คงไม่ผละจากไป โดยไม่รบราโรมรัน
873	Stand firm, for in his look defiance lours.’	จงยืนหยัดให้มั่น เพราะดูเขาไม่ยอมจำนน’	จงยืนหยัดให้มั่น ดูท่าเขาไม่จำนน’
874	He scarce had ended, when those two approached,	เขาพูดแทบไม่ทันจบดี เมื่อสององค์เข้ามาถึง	เขาพูดไม่จบดี สององค์รี่เข้ามาหา
875	And brief related whom they brought, where found,	และเล่าให้ฟังอย่างย่อว่าพาตัวใครมา พบเขาที่ไหน	เล่าอย่างย่อว่า พาใครมา พบที่ไหน
876	How busied, in what form and posture couched.	วุ่นวายอย่างไร อยู่ในร่างไหนและซุ่มอยู่ที่ไหน	วุ่นวายร่างไหนดู และซุ่มอยู่ในท่าใด
877	To whom, with stern regard, thus Gabriel spake:	ครั้นแล้ว กาเบรียลจึงพูดด้วยน้ำเสียงขึงขังกับผู้นั้นว่า	ครั้นแล้ว กาเบรียลไซ้รั เอ่ยวาจาเสียงขึงขัง
878	‘Why hast thou, Satan, broke the bounds prescribed	‘ทำไมเจ้า ซาตาน จึงหนีออกมาจากบริเวณที่กำหนดไว้	‘ทำไมเจ้าจึงหนี จากแห่งที่กำหนดไว้
879	To thy transgressions, and disturbed the charge	สำหรับการละเมิดของเจ้า และก่อกวนคนในความดูแล	สำหรับละเมิดไซ้รั กวนคนในความคุ้มครอง

880	Of others, who approve not to transgress	ของผู้อื่น เราไม่อนุญาตให้กล้ากราย	ของผู้อื่น ตัวเรา มิให้เจ้ามาเกี่ยวข้อง
881	By thy example, but have power and right	แบบที่เจ้าทำลงไป แต่มีอำนาจและสิทธิ	เช่นที่เจ้าได้ลอง เรามีอำนาจสิทธิขาด
882	To question thy bold entrance on this place;	ที่จะไต่ถามเรื่องที่เจ้าบุกรุกเข้ามา	ถามไต่เรื่องเจ้าบุกรุก รุกเข้ามาอย่างอุกอาจ
883	Employed, it seems, to violate sleep, and those	ดูเหมือนมารบกวนการหลับไหล และผู้	ดูแล้วตัวเราคาด ว่าเจ้ากวนนิทรารมณ
884	Whose dwelling God hath planted here in bliss?’	อาศัยที่พระเจ้าทรงตั้งไว้ที่นี่ในความสุขสันต์’	และผู้อยู่อาศัย ๓ ตั้งไว้ที่นี่สม สถานแห่งชื่นชม แสนสุขสันต์สุดหรรษา’
885	To whom thus Satan, with contemptuous brow:	ซาตานเล็กคิ้วอย่างหมิ่นแคลน กล่าวตอบว่า	มารเล็กขนงหมิ่น ถิ่นแคลนแล้วตอบพจี
886	‘Gabriel, thou hadst in heaven the esteem of wise,	‘กาเบรียลเอ๋ย ในสวรรค์เจ้าได้รับคำสรรเสริญว่ามีปัญญา	‘กาเบรียล ตัวเจ้านี้ ในสรวงช่องมีปัญญา
887	And such I held thee; but this question asked	และข้าก็คิดว่าเป็นเช่นนั้น แต่คำถามที่เจ้าถาม	ข้าเคยคิดเช่นนั้น ครั้นฟังคำเจ้าปุจฉา
888	Put me in doubt. Lives there who loves his pain?	ทำให้ข้าเคลือบแคลง ใครชอบความเจ็บปวดก็อยู่ที่นั่น	สร้างกลางแคลงแก่ข้า ใครชอบความรวดร้าวบ้าง
889	Who would not, finding way, break loose from hell,	คนที่ไม่ชอบก็หาทางแหกออกมาจากนรก	ก็เฝ้าอยู่ ณ ที่นั่น มิชอบสวรรค์หาหนทาง จากนรกนิราศร้าง ถึงแม้ถูกพิพากษาครัน

890	Though thither doomed? Thou wouldst thyself, no doubt,	ต่อให้ถูกพิพากษาให้อยู่ที่นั่น เจ้าเองก็ต้องทำอย่างนั้น ไม่ต้องสงสัยเลย	ณ นรกให้อยู่ยง ตัวเจ้าคงเป็นเช่นกัน
891	And boldly venture to whatever place	และเสี่ยงหนีมาที่ไหนก็ได้	มิสงสัยพักคั่น เสี่ยงหนีที่ใดก็ได้
892	Farthest from pain, where thou mightst hope to change	ที่ไกลห่างจากความเจ็บปวดที่สุด ที่ซึ่งเจ้าหวังจะ เปลี่ยน	ห่างไกลจากเจ็บปวด รวดร้าวหนีไปสุดไกล
893	Torment with ease, and soonest recompense	ความทรมานเป็นความผ่อนคลาย และทดแทน	ที่เจ้าหวังเปลี่ยนให้ ทรมานเป็นผ่อนคลาย
894	Dole with delight, which in this place I sought;	ความสลดด้วยความสำราญให้เร็วที่สุด ซึ่งเรามาหา เอาที่นี่	ทดแทนเศร้าสลด แทนกำสรดด้วยสบาย ให้เร็วที่สุดหมาย ซึ่งข้าหาเอาที่นี่
895	To thee no reason, who know'st only good,	สำหรับเจ้าคงไม่เข้าใจเหตุผลหรอก เจ้ารู้แต่ความดี	เจ้าคงไม่เข้าใจ ในเหตุผลที่ข้ามี
896	But evil hast not tried; and wilt object	แต่ไม่เคยลองทำชั่ว และจักค้าน	เจ้ารู้แต่ความดี ไม่เคยลองทำชั่วซ้ำ
897	His will who bound us? Let him surer bar	พระประสงค์ของพระองค์ผู้กักขังเราหรือ ให้พระองค์ เสริมรั้ว	จักค้านพระประสงค์ ขององค์ผู้กักขังข้า ให้ทรงเสริมทวารา เหล็กมั่นคงกว่านี้ซี
898	His iron gates, if he intends our stay	ที่ประตูเหล็กให้มั่นคงกว่านี้สิ ถ้าพระองค์ตั้งพระทัยให้ เราอยู่	หากทรงตั้งพระทัย ขังเราในสถานที่
899	In that dark durance; thus much what was asked.	กักขังเราในที่มืด ตอบคำถามของเจ้าพอแล้ว	มืดมืดไร้รุจี เท่านั้นที่เจ้าปุจฉา
900	The rest is true, they found me where they say;	ส่วนที่เหลือก็ถูก พวกเขาพบข้าตรงที่เขายก	ที่เหลือถูก เขาสบ พบพานข้าดังวาจา

901	But that implies not violence or harm.'	แต่ข้าไม่ได้มีเจตนาจะทำร้ายหรือทำอันตราย'	แต่ข้าไร้เจตนา จะทำร้ายหรือก่อภัย'
902	Thus he in scorn. The warlike angel moved,	เขาพูดอย่างดูหมิ่น ทูตสวรรค์แห่งสงครามโมโห	เขาพูดดูถูกกัน ทูตสวรรค์แห่งยุทธนา
903	Disdainfully half smiling, thus replied:	จึงกึ่งยิ้มเหยียดๆ แล้วตอบไปว่า	ด้วยความกึ่งวิโงรธา จึงกึ่งเหยียดยิ้มตอบไป
904	'O loss of one in heaven to judge of wise,	'โอ สวรรค์สูญเสียผู้ปราดเปรื่องเรื่องปัญญาไปเสียแล้ว	'โอ สรวงสูญเสียปราชญ์ ชาญฉลาดปัญญาไว
905	Since Satan fell, whom folly overthrew,	นับตั้งแต่ซาตานล้มลง พังเพราะความเขลา	ตั้งแต่ซาตานไซรั ล้มลงด้วยความโง่เขลา
906	And now returns him from his prison scaped,	บัดนี้เขาหลบหนีออกมาจากคุก	บัดนี้เขาหลบหนี ลี้จากคุกพะวงเล่า
907	Gravely in doubt whether to hold them wise	พะวงสงสัยว่าจะจัดว่าพวกเขามีปัญญาหรือเปล่า	จะจัดว่าพวกเขา มีปัญญาหรือหาไม่
908	Or not who ask what boldness brought him hither	หรือไร้ปัญญา ผู้ที่ถามเขาว่าอะไรทำให้เขาบังอาจมาถึงที่นี่	ผู้ที่ตั้งปุจฉา ว่าเขามาที่นี่ทำไม
909	Unlicensed from his bounds in hell prescribed;	บังอาจหนีออกจากนรกที่ทรงบัญชาให้อยู่โดยไม่ได้รับอนุญาต	หนีจากนรกที่ไท่ ทรงบัญชาให้เนาถิ่น ไม่ได้รับอนุญาต เรื่องฉลาดเขาตัดสิน
910	So wise he judges it to fly from pain	เขาตัดสินว่าการบินหนีจากความเจ็บปวดเป็นความฉลาด	จากเจ็บปวดโดยบิน หนีห่างลี้ให้แสนไกล
911	However, and to scape his punishment.	ไม่ว่าด้วยวิธีใด และเพื่อหลบหนีโทษทัณฑ์ของพระองค์	ใช้ทุกกลวิธี เพื่อหลบหนีโทษทัณฑ์ที่ไท่

912	So judge thou still, presumptuous, till the wrath,	เจ้ายังต้องถูกเพิ่มโทษ แน่ใจได้เลย จนกว่าจะพบกับพระพิโรธ	ต้องเพิ่มโทษ แน่ใจ ว่าจะพบพระพิโรธ
913	Which thou incurr'st by flying, meet thy flight	ซึ่งเจ้าเป็นผู้ก่อโดยการหนี เจ้าจะต้องได้รับโทษหนีหนัก	เจ้าก่อโดยการหนี เจ้าจึงมีครุโทษ
914	Sevenfold, and scourge that wisdom back to hell,	เป็นเจ็ดเท่า และหอบปัญญากลับไปรับโทษในนรก	เป็นเจ็ดเท่าเพิ่มโทษ หอบปัญญากลับนิรยา
915	Which taught thee yet no better that no pain	เจ้าจะได้รับการเรียนที่ดีว่าไม่มีความเจ็บปวดใด	เจ้าจะได้เรียนรู้ เจ็บปวดชูแสนหนักหนา
916	Can equal anger infinite provoked.	เทียบเทียมความโกรธที่ถูกรบกวนไม่รู้จบ	มีเท่าความโกรธา ที่ถูกรบกวนมิจบสิ้น
917	But wherefore thou alone? Wherefore with thee	เหตุใดเจ้าจึงมาคนเดียว เหตุใดพร้อมกับเจ้า	ไฉนมาลำพัง เหตุใดยังไม่บายบิน
918	Came not all hell broke loose? Is pain to them	จึงไม่หนีจากนรกมาทั้งหมด หรือพวกเขาเจ็บปวด	จากนรกมาหมดสิ้น หรือพวกเขาเจ็บปวดน้อย
919	Less pain, less to be fled, or thou than they	น้อยกว่าเจ้า ไม่ถึงกับต้องหนี หรือน้ำอดของเจ้า	กว่าเจ้าจึงมีหนี หรือเจ้ามีน้ำอดด้อย
920	Less hardy to endure? Courageous chief,	น้อยกว่าพวกเขา หัวหน้าผู้กล้าหาญ	กว่าหมู่อัจฉริยะ ท่านหัวหน้าผู้กล้าหาญ
921	The first in flight from pain, hadst thou alleged	ตนแรกที่บินหนีจากความเจ็บปวด เจ้าได้บอกกล่าว	ตนแรกที่บินหนี ลี้จากเจ็บปวดร้ายราน แล้วนี่เจ้าซาตาน ได้บอกกล่าวเหตุใด
922	To thy deserted host this cause of flight,	เหตุผลที่ทอดทิ้งพวกพ้องมาหรือไม่	เจ้าจึงทอดทิ้งลับ พวกพ้องทัพบาหรือไม่
923	Thou surely hadst not come sole fugitive.'	เจ้าไม่ได้หนีออกมาคนเดียวแน่'	เจ้าคงมิละไว้ แล้วหลบหนีมาคนเดียว'

924	To which the fiend thus answered, frowning stern:	ผีมารขมวดคิ้วของตอบไปว่า	มารมุ่นกรุมณฑล ผยองลั่นตอบไปว่า
925	'Not that I less endure, or shrink from pain,	'ไม่ใช่ว่าข้าทนได้น้อยกว่า หรือหงอให้กับ ความเจ็บปวด	'ใช่ข้าทนน้อยกว่า หรือราซ้อระทมทัน
926	Insulting angel; well thou know'st I stood	ทูตสวรรค์ นักสบประมาท เจ้าก็รู้ว่าข้ายืนหยัด	ทูตนักสบประมาทเอ๋ย เจ้าเคยรู้ข้าอดทน
927	Thy fiercest, when in battle to thy aid	สู้กับเจ้าอย่างดุเดือด เมื่อครั้งทำศึก สิ่งที่ช่วยเจ้า	สู้เจ้าดุเดือดลั่น เมื่อครั้งทำการโรมรัน
928	The blasting volleyed thunder made all speed	คือสายฟ้าที่กระหน่ำฟาดลงมาติดต่อกัน	ช่วยเจ้าคืออัสนีบาต กระหน่ำฟาดติดต่อกัน
929	And seconded thy else not dreaded spear.	และเสริมฤทธิ์หอกที่ไม่ค่อยน่ากลัวของเจ้า	เสริมฤทธิ์ลำแพงอัน ไม่ใคร่น่ากลัวของเจ้า
930	But still thy words at random, as before,	แต่เจ้าก็ยังพูดเจใจไปเหมือนเดิม	แต่เจ้ายังเจใจ นอกเรื่องไปเหมือนก่อนเก่า
931	Argue thy inexperience what behoves,	มัวจะคารมกับไก่อ่อนอย่างเจ้า จะมีประโยชน์อะไร	ประการมไก่อ่อนเยาว์ อย่างเจ้ามีประโยชน์ใด
932	From hard assays and ill successes past,	มาคิดย้อนดูดีๆ ก่อนนี้ที่ข้าเปลี่ยงพล้ำ	คิดย้อนดูดีดี ก่อนหน้านี้ข้าพลาดไป
933	A faithful leader – not to hazard all	ผู้นำที่สัตย์ซื่อ ย่อมไม่พาทุกคนมาเสี่ยง	ผู้นำสัตย์ซื่อไซ้ไร ย่อมไม่พาทุกคนเสี่ยง
934	Through ways of danger by himself untried;	ผ่านเส้นทางอันตรายที่ตัวเองยังไม่เคยลอง	ผ่านทางเปี่ยมเภทภัย ตัวยังไม่เคยลองเมียง
935	I, therefore, I alone, first undertook	ดังนั้น ข้าจึงมาก่อนเพียงลำพัง	ดังนั้น ข้ามาเพียง ลำพังก่อนพวกของข้า
936	To wing the desolate abyss, and spy	บินข้ามอวกาศเปลี่ยวร้าง เพื่อสอดแนม	บินข้ามจักรวาล ไภสาลเปลี่ยวร้างมา
937	This new-created world, whereof in hell	โลกที่เพิ่งสร้างใหม่แห่งนี้ ซึ่งในนรก	เพื่อสอดแนมโลกา ที่เพิ่งสร้างใหม่แห่งนี้
938	Fame is not silent, here in hope to find	เรื่องนี้ใช่ว่าจะไม่ลือกัน ที่นี่ หวังว่าจะพบ	ใช่ว่าไม่ลือลั่น ฟันจะพบ ณ ที่นี่

939	Better abode, and my afflicted powers	ที่พักพิงที่ดีกว่า และให้กำลังพลอ่อนล้าของข้า	ที่พักพิงยังดี ให้กำลังพลผู้อ่อนล้า
940	To settle here on earth, or in mid air;	มาลงหลักปักฐานบนแผ่นดินโลก หรือกลางอากาศ	มาลงหลักปักฐานอยู่ บนภวพสุธา
941	Though for possession put to try once more	ต้องลองดูอีกครั้งเพื่อยึดดินแดน	หรือกลางห้วงเวหา ลองยึดด้าวแดนอีกครา
942	What thou and thy gay legions dare against;	เจ้ากับกำลังพลรูปงามของเจ้าจะกล้าต่อกรกับใครได้	เจ้ากับกำลังพล รูปงามลั่นหรือจะกล้า ต่อกรโรมรบรา ยุทธนากับผู้ใด
943	Whose easier business were to serve their Lord	งานที่ง่ายกว่าของพวกเขาเจ้าคือรับใช้พระเจ้าของเจ้า	งานที่ง่ายดายกว่า คือเป็นข้ารับใช้ให้
944	High up in heaven, with songs to hymn his throne,	อยู่ในสวรรค์สูงเบื้องบน ร้องเพลงนมัสการพระบัลลังก์	ในสวรรค์สูงขึ้นไป ร้องเพลงนมัสการ ต่อเบื้องบัลลังก์ ๓ โมทนาพระเจ้าท่าน
945	And practised distances to cringe, not fight.'	และฝึกกระยะห่างก้มกราบ มิใช่ฝึกรบ'	ฝึกกระยะก้มกราบกราน มิใช่ฝึกการสงคราม'
946	To whom the warrior-angel soon replied:	ทูตสวรรค์นักรบจึงกล่าวตอบไปว่า	นักรบแห่งสวรรค์ ครั้นจึงกล่าวตอบไปว่า
947	'To say and straight unsay, pretending first	'พูดแล้วก็พลันกลับคำ ตอนแรกก็ว่า	'พูดไปก็พูดมา ตอนแรกว่าเจ้าอย่าเียง
948	Wise to fly pain, professing next the spy, sod-nam	บินหนีความเจ็บปวดเพราะฉลาด ต่อมาก็อ้างว่ามา สอดแนม	บินหนีความเจ็บปวดมา ด้วยปัญญาฉลาดเก่ง ต่อมากลับตัวเอง เจ้าอ้างว่าสอดแนมไว้
949	Argues no leader, but a liar traced,	อย่ามาเถียงว่าเป็นหัวหน้า เจ้าเป็นคนโกหกที่ถูกจับได้	อย่าเถียงเป็นหัวหน้า เจ้ามุสาถูกจับได้

950	Satan; and couldst thou “faithful” add? O name;	ซาตานเอ๋ย เจ้ายังกล้าบอกว่าตัวเจ้า “สัตย์ซื่อ” อีกหรือ	ซาตานเอ๋ย กระไร กล้าบอกว่า “สัตย์ซื่อ” หรือ
951	O sacred name of faithfulness profaned!	โอ เจ้าทำให้เสียพระนามศักดิ์สิทธิ์ขององค์ผู้สัตย์ซื่อ	โอ เจ้ามาดูหมิ่น นามภูมิรินทร์ผู้สัตย์ซื่อ
952	Faithful to whom? To thy rebellious crew?	สัตย์ซื่อต่อใครเล่า ต่อบริวารกบฏของเจ้าหรือ	สัตย์ซื่อต่อใครหรือ หรือบริวารกบฏของเจ้า
953	Army of fiends, fit body to fit head;	กองทัพผีมาร ตัวกับหัวช่างเหมาะกันยิ่งนัก	กองทัพผีปีศาจ กายช่างมาดเหมาะกับเกล้า
954	Was this your discipline and faith engaged,	แล้วนี่คือระเบียบวินัยและความสัตย์ซื่อหรือ	หรือนี่ถือว่าเข้า ข่ายสัตย์ซื่อมีวินัย
955	Your military obedience, to dissolve	วินัยทหารของเจ้า ละทิ้ง	วินัยของทหาร มารเช่นเจ้าละทิ้งไป
956	Allegiance to the acknowledged power supreme?	การสวามิภักดิ์ต่ออำนาจที่เจ้าเคยยอมรับว่าสูงสุด	สวามิภักดิ์อำนาจให้ เคยรับใช้เสมอมี
957	And thou, sly hypocrite, who now wouldst seem	แล้วเจ้า จอมเสแสร้งมารยา ตอนนี้นำตัวเหมือน	แล้วเจ้าจอมมารยา ตอนนี้นำประหนึ่ง
958	Patron of liberty, who more than thou	ผู้ค้าชูเสรีภาพ ผิดไปจากเจ้าแล้วใครเล่า	เป็นผู้ชูเสรี ผิดจากเจ้าแล้วผู้ใด
959	Once fawned, and cringed, and servilely adored	ที่ทำตนดุจทาส ประจบ กราบกราน และเทิดทูน	ทำตนเป็นบริวาร ประจบกรานเทิดทูนให้
960	Heaven’s awful monarch? Wherefore, but in hope	ราชาน่าเกรงขามแห่งสวรรค์ ไฉนเล่า ก็เจ้าด้วยหวัง	ราชาน่าเกรงไฉไร แห่งสวรรค์ ไฉนกัน
961	To dispossess him, and thyself to reign?	จะชิงตำแหน่งของพระองค์ และยกตัวเองขึ้นปกครองมิใช่หรือ	ด้วยตัวเจ้าหวังว่า จะชิงมาตำแหน่งนั้น ยกตนเป็นราชันย์ ขึ้นปกครองหรือมิใช่
962	But mark what I areed thee now – avaut;	แต่จงฟังคำเตือน และไล่หัวไปเดี๋ยวนี้	จงฟังคำเตือนเรา ไส้หัวเจ้าเดี๋ยวนี้ไสร้

963	Fly thither whence thou fled'st; if from this hour	บินไปยังที่เจ้าหนีมา ขึ้นรีรอต่อไป	จากที่หนีมากลับไป เพราะเวลาไม่คอยที
964	Within these hallowed limits thou appear,	ไม่มีเวลาแล้ว ขึ้นเจ้ายังอยู่ในดินแดนศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้	หากรั้งในพสุธา อาณาศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้
965	Back to the infernal pit I drag thee chained,	เราจะล่ามโซ่เจ้าลากกลับไปยังหลุมนรก	สู่หลุมอเวจี เราจับล่ามโซ่กลับไป
966	And seal thee so as henceforth not to scorn	แล้วปิดตายเจ้าไว้ เพื่อว่าแต่ต่อไป เจ้าจะมีอาจ ผยอง	ปิดตายเพื่อแต่นี้ เจ้ามีอาจผยองใหญ่
967	The facile gates of hell too slightly barred.'	ว่าประตูนรกไม่แข็งแรงพอ'	ว่าทวารนรกสร้างไว้ ไม่กล้าแกร่งแข็งแรงพอ'
968	So threatened he; but Satan to no threats	กาเบรียลพูดขู่ซาตาน แต่การข่มขู่ใดๆ	การเบรียลขู่ซาตาน แต่การข่มขู่ได้ใด
969	Gave heed, but waxing more in rage, replied:	ก็ไม่ทำให้ซาตานเชื่อฟัง ยิ่งโกรธจัด กล่าวตอบไปว่า	มารหาเชื่อฟังไม่ ยิ่งโกรธจึงตอบว่า
970	'Then, when I am thy captive, talk of chains,	'เอาละ รอให้ข้าถูกจับก่อน ค่อยพูดถึงโซ่	'เอาละ รอถูกเจ้า จับเอาเสียก่อนเถิดหนา จึงเอ่ยพันหนา เจ้าครุฑเฝ้ายามนั้น
971	Proud liminary cherub, but ere then	เจ้าครุฑเฝ้ายามชายแดนผู้โอหัง อีกไม่ช้า	ยโสโอหัง เฝ้าอยู่ยังขอบเขตชั้นนี้
972	Far heavier load thyself expect to feel	เจ้าจะได้ลี้มรสฝีมืออันหนักหน่วง	เดี๋ยวลี้มฝีมืออัน หนักหน่วงอีกทั้งสากรรจ์
973	From my prevailing arm, though heaven's king	ของแขนอันทรงพลังของข้า ต่อให้ราชาแห่งสวรรค์	ของแขนมากเร็วแรง ถึงกษัตริย์แห่งสวรรค์

974	Ride on thy wings, and thou with thy compeers,	สถิตย์อยู่บนปีกเจ้า และถึงเจ้ามีพวกพ้อง	สถิตบนบัตร์เจ้านั่น ถึงมีพวกพ้องมากไฉน
975	Use to the yoke, draw'st his triumphant wheels	มาเทียมแอก เพื่อลากรถชัยพระที่นั่งของพระองค์	มาเทียมแอกเพื่อจะ ลากรถพระที่นั่งชัย
976	In progress through the road of heaven star-paved.'	แล่นไปตามถนนในสวรรค์ที่ปูลาดด้วยดวงดาว'	แล่นตามถนนใน สวรรค์ลาดดารา
977	While thus he spake, the angelic squadron bright	ขณะที่ซาตานกล่าว แกวทูตสวรรค์ที่เปล่งแสงเจิดจรัส	มารเอ๋ย แกวทูตสวรรค์ เจิดจรัสตระการ
978	Turned fiery red, sharpening in mooned horns	เปลี่ยนเป็นสีแดงฉานดุจเปลวเพลิง แปรริ้วขบวน	เปลี่ยนเป็นสีแดงฉาน ปานเปลวไฟ แปรขบวน
979	Their phalanx, and began to hem him round	เป็นรูปจันทรเสี้ยว และเริ่มโอบล้อมเขา	เป็นรูปพระจันทร์เสี้ยว โอบล้อมเสี้ยวรอบเป็นพวน
980	With ported spears, as thick as when a field	ถือหอกเตรียมพร้อม หนาแน่นประดุจรวงข้าวในทุ่งนา	ถือหอกเตรียมพร้อมล้วน หนาแน่นดุจรวงข้าวในนา
981	Of Ceres ripe for harvest waving bends	แห่งซีรีส สุกพร้อมให้เก็บเกี่ยว	แห่งซีรีสเทวี สุกพร้อมที่ให้เกี่ยวมา
982	Her bearded grove of ears which way the wind	รวงที่เต็มไปด้วยเมล็ดโน้มลงและเอียงสู่ไปตามลม	รวงเต็มเมล็ดล้ำ โนมเอียงสู่ตามลมผัน
983	Sways them; the careful ploughman	สั่งพลิว ชาวนาผู้หว่าดหว่านยั้งด้วยความ	สั่งพลิว กสิกร หว่าดหว่านยั้งอัน

	doubting stands	กลางแคลง	
984	Lest on the threshing-floor his hopeful sheaves	เกลือกว่าบนลานนวดข้าว ข้าวในรวงที่เขาคาดหวังไว้	ด้วยความกลางแคลงหวั่น หวาดกลัวว่าข้าวในรวง
985	Prove chaff. On the other side, Satan, alarmed,	จะกลายเป็นเมล็ดลีบ อีกด้านหนึ่ง ซาตาน ออกัน ขวัญแขวน	บนลานนวดที่คาด เป็นธัญชาติลีบฟีกบวง
986	Collecting all his might, dilated stood,	รวบรวมฤทธิ์เดชทั้งหมด แปลงร่างใหญ่	ฝ่ายมารระทิกทรวง รวบรวมฤทธิ์แปลงร่างใหญ่
987	Like Tenerife or Atlas, unremoved:	ดุจเทเนโรพีหรือแอตลาส ยืนนิ่ง	ดุจดั่งเทเนโรพี ¹⁰² หรือไสลแอตลาส ¹⁰³ ไซร์
988	His stature reached the sky, and on his crest	ร่างสูงเสียดฟ้า และบนยอดหมวก	ยืนนึ่งร่างสูงไป เสียดฟ้า บนยอดมาลา
989	Sat Horror plumed; nor wanted in his grasp	ปักความน่าพรันพริงเอาไว้ อึ้งมือกำความสยดสยอง ไว้	ปักความน่าพรันพริง อึ้งหัตถ์ตึงความขวัญผวา
990	What seemed both spear and shield now dreadful deeds	อาวุธที่เป็นทั้งหอกและโล่ บัดนี้ จะเอามาทำ การเลวร้าย	ถืออาวุธศาสตรา เป็นทั้งโล่และจรี บัดนี้ เขาจะนำ มาทำการชั่วอัปรีย์
991	Might have ensued, nor only Paradise,	ที่อาจเกิดขึ้น ไม่เพียงแต่ที่สวนสวรรค์	อาจเกิดมีเพียงที่ อุทยานสวนสวรรค์
992	In this commotion, but the starry cope	ในระหว่างซุลมุน อาจลามไปบนฟ้าพร่างดาว	ในช่วงซุลมุน วนอาจลามสู่โพยมัน
993	Of heaven perhaps, or all the elements	บนสวรรค์ด้วย หรือทุกองค์ประกอบ	พร่างดาว และสวรรค์ หรือทุกองค์ประกอบนั้น
994	At least, had gone to wrack, disturbed and	ต้องถูกทำลาย เกิดความโกลาหลและพินาศ	เกิดหายนะรวน ต้องปั่นป่วนพินาศพลัน

¹⁰² ชื่อภูเขาบนหมู่เกาะคานารี

¹⁰³ ชื่อเขาในโมร็อกโก สมัยโบราณเชื่อกันว่าภูเขาแอตลาสค้ำยันท้องฟ้าเอาไว้

	torn		
995	With violence of this conflict, had not soon	เพราะความรุนแรงของการรบครั้งนี้ หากพระผู้ดำรง	เพราะการยุทธโรมรัน อันรุนแรงในคราวนี้
996	The eternal, to prevent such horrid fray,	อยู่เป็นนิรันดร์ได้ทรงหยุดยั้งต่อสู้อันน่าสะพรึงกลัวครั้งนี้	หากผู้เป็นนิรันดร์ มีสถาบันการต่อดี
997	Hung forth in heaven his golden scales, yet seen	ทรงหย่อนตาชั่งทองคำของพระองค์ลงมาจกสวรรค์ มองเห็น	นำพรันฝรั่งเหลือที่ พระเจ้าหย่อนตาชั่งทอง
998	Betwixt Astrea and the Scorpion sign,	อยู่ระหว่างราศีกันย์กับแมงป่อง	จกสำรวจสู่คนางค์ หว่างราศีกันย์แมงป่อง
999	Wherein all things created first he weighed,	ตาชั่งนี้พระองค์ซึ่งตั้งสารพัดที่ทรงสร้างขึ้นมาครั้งแรก	พระองค์ทรงชั่งของ สรรพสิ่งเมื่อแรกสร้าง
1000	The pendulous round earth with balanced air	โลกที่เป็นเหมือนลูกตุ้มทรงกลม พร้อมด้วยอากาศ	โลกกลมเป็นตุ้มถ่วง พ่วงฟากฟ้าคคนางค์
1001	In counterpoise, now ponders all events,	ถ่วงให้สมดุล บัดนี้ ทรงชั่งเหตุการณ์ล่วงหน้า	ถ่วงให้สมดุลพลง บัดนี้ ชั่งกาลภายหน้า
1002	Battles and realms; in these he put two weights,	การศึกและอาณาจักร บนตาชั่งพระองค์ใส่ตุ้มน้ำหนัก สองอันลงไป	การศึกและอาณา บนตาชั่งจอมโยธา
1003	The sequel each of parting and of fight:	แยกแล้วจะเป็นอย่างไร สู้แล้วจะเป็นอย่างไร	หย่อนตุ้มสองอันมา บอกเหตุการณ์ล่วงหน้านั้น แยกจากเป็นเช่นไร หากสู้ไปเป็นไรกัน
1004	The latter quick up flew, and kicked the beam;	ตุ้มแทนการต่อสู้กระดอนสูง แล้วกระเด็นชนคาน	ตุ้มแทนการโรมรัน กระดอนสูงไปชนคาน
1005	Which Gabriel spying thus bespake the fiend:	กาเบรียลผู้ซึ่งมองอยู่จึงเอ่ยกับเจ้าผีมารว่า	กาเบรียลผู้จับตา เอ่ยวากันผีมาร ท่านกล่าวกับซาตาน นรกานต์ราชาว่า

1006	'Satan, I know thy strength, and thou know'st mine,	'ไอ้ซาตาน ข้ารู้พลังกำลังของเจ้า และเจ้ารู้กำลังข้า	'ไอ้ซาตาน ข้านี้ รู้กำลังกำลังเจ้า เจ้ารู้กำลังเรา ต่างมีมีกำลังตน
1007	Neither our own, but given; what folly then	ทั้งเจ้าและข้าไม่มีกำลังเป็นของตน แต่พระองค์ ประทาน ช่างโง่งมอะไร	พระองค์มอบให้เรา ช่างโง่งมอย่างเหลือล้น
1008	To boast what arms can do, since thine no more	ที่มาโอ้อวดว่าแขนเจ้าทำอะไรได้บ้าง แขนเจ้าทำอะไร ไม่ได้	อวดแขนกำลังพล ว่าอาจทำอะไรได้ แขนของเจ้าแท้จริง หาทำอะไรได้ไม่ได้
1009	Than heaven permits, nor mine, though doubled now	มากกว่าที่สวรรค์อนุญาต ข้าก็เช่นกัน ตอนนี้ข้าแปลง กายใหญ่เป็นสองเท่า	เกินที่สวรรค์ให้ เหมือนดังเช่นตัวข้านี้ ตอนนี้ข้าแปลงกาย ใหญ่ขึ้นเป็นสองเท่าที่
1010	To trample thee as mire; for proof look up,	จะเหยียบเจ้าให้จมธรณี ถ้าไม่เชื่อก็เงยหน้าขึ้น	เหยียบเจ้าจมธรณี ถ้าไม่เชื่อจงเงยหน้า
1011	And read thy lot in yon celestial sign,	อ่านชะตาของเจ้าบนราศีดาวสิ	อ่านชะตาเจ้าชี้ บนราศีดาวริกา
1012	Where thou art weighed, and shown how light, how weak	ตาชั่งด้านของเจ้า เห็นไหมว่าเบาและอ่อนแอเพียงไร	ตาชั่งด้านเจ้าหนา เห็นไหมเบาและอ่อนแอ
1013	If thou resist.' The fiend looked up, and knew	ถ้าเจ้าขึ้นสู้' เจ้าผีมารจึงเงยหน้ามอง และรู้ว่า	ถ้าขึ้นเจ้าสู้ข้า' มารเงยหน้าประจักษ์แน่
1014	His mounted scale aloft: nor more, but fled	ตาชั่งด้านของเขาลอยสูงขึ้น มีอยู่สู้หน้า หนีไป	ตาชั่งด้านเขาแท้ ลอยสูงขึ้น จึงหนีไป มีกล้าอยู่สู้หน้า ลี้หลีกหลบจากไกล
1015	Murmuring, and with him fled the shades of night	พรางบ่นพึมพำ เขาจากไปพร้อมเงารাত্রี	พึมพำแล้วคลาไคล จากไปพร้อมเงารাত্রี

เล่มที่ 9

บรรทัด	ตัวบทต้นฉบับ	ตัวบทฉบับแปลถอดความ	ตัวบทฉบับแปลแบบร้อยกรอง
1	No more of talk where God or angel guest	ไม่ว่าพระเจ้าหรือทูตสวรรค์ไม่มีการพูดคุย เยียมเยียน	นับแต่น้องค์ราชันย์ ทูตสวรรค์มิเคยเยือน
2	With man, as with his friend, familiar used	มนุษย์ในฐานะเพื่อนที่คุ้นเคยอีกเลย	มนุษย์เสมือนเพื่อน คู่คุ้นเคยเหมือนเพื่อนมานาน
3	To sit indulgent, and with him partake	นั่งตามสบาย และกับอาดัม ร่วม	นั่งพักผ่อนหย่อนใจ อาดัมได้ร่วมรับประทานอาหาร
4	Rural repast, permitting him the while	รับประทานอาหารแบบชนบท ยอมให้เขา	อาหารแบบพื้นบ้าน และยอมให้ชายคนแรก
5	Venial discourse unblamed; I now must change	เอ่ยถ้อยคำไม่เหมาะสมโดยไม่ห้ามปราม ข้าผู้เล่าจะ ขอเปลี่ยน	เอ่ยถ้อยคำอู้อ้อ ปราศจากห้ามปรามแทรก
6	Those notes to tragic – foul distrust, and breach	ไปบันทึกเรื่องราว เกี่ยวกับความไม่เชื่อฟัง	ผู้เล่าขอผิดแผก บันทึกโคกนาฏกรรม
7	Disloyal, on the part of man, revolt	การทรยศ ในฝ่ายมนุษย์ กบฏ	ถึงความไม่เชื่อฟัง ทั้งทรยศนราทำ
8	And disobedience; on the part of heaven,	และไม่เชื่อฟัง ฝ่ายสวรรค์	กบฏไม่ฟังคำ ส่วนในฝ่ายสรวงสวรรค์
9	Now alienate, distance and distaste,	บัดนี้เกิดความแปลกแยก เเหินห่าง และรังเกียจ	บัดนี้กลับแปลกแปร เเหินห่างแลขังเดียดฉันท
10	Anger and just rebuke, and judgement given,	โกรธ ตีเตือน และพิพากษา	โกรธซึ่งตีเตือนกัน ทั้งลงทัณฑ์พิพากษา
11	That brought into this world a world of woe,	ซึ่งนำพาโลกแห่งความทุกข์มาสู่โลกนี้	นำโลกแห่งทุกข์เข็ญ ลำเค็ญสู่สุภโลกา
12	Sin and her shadow Death, and Misery,	บาป และเงาบาป ความตาย และความระทม	บาป เงาบาป มรณา อีกทั้งวันทระทม
13	Death's harbinger; sad task, yet argument	ผู้นำสารจากความตาย งานน่าเศร้า เรื่องนี้	นำสารจากมรณา ภาระน่ากำสรดเศร้าตรม

14	Not less but more heroic than the wrath	มีดีอ้อยแต่เกรียงไกรกว่าความพิโรธ	เกรียงไกรยิ่งใหญ่สม ยิ่งกว่าพิโรธรุนแรง
15	On stern Achilles on his foe pursued	ของอะคิลลีสผู้กล้าหาญ ไล่ติดตามศัตรูที่	อะคิลลีสผู้กล้า ตามล่าอมิตรก้าแห่ง
16	Thrice fugitive about Troy wall; or rage	หนีเข้ากำแพงกรุงทรอยถึงสามครา หรือความกริ้ว	หนีเข้าในกำแพง ทรอยถึงสามครั้งสามครา ¹⁰⁴
17	Of Turnus for Lavinia disespoused;	ของเทอร์นูสที่ถูกพรากจากภรรยาลาวิเนีย	หรือตั้งเทอร์นูสแสน แค้นถูกพรากภรรยา ¹⁰⁵
18	Or Neptune's ire, or Juno's, that so long	แค้นของเนปจูน หรือจูโน หลายปี	แค้นเนปจูนเทวา ฤาจูโน หลายปีผ่านไป
19	Perplexed the Greek, and Cytherea's son:	สร้างความงงงวยให้ชาวกรีกผู้นั้น และเรื่องของบุตร แห่งไซเธเรีย	สร้างสับสนวุ่นวาย ให้ชายกรีกผู้นั้นไซรี ¹⁰⁶ อีกเรื่องของตนัย บุตรแห่งไซเธเรีย ¹⁰⁷ นั้น
20	In answerable style I can obtain	ด้วยโวหารทำนองเดียวกันที่ข้าอาจได้รับจาก	ด้วยโวหารเยี่ยงนี้ ลางที่ข้าได้รับครัน
21	Of my celestial patroness, who deigns	องค์อุปถัมภ์จากสวรรค์ ผู้ยอมถ่อมองค์	ผู้ช่วยจากสวรรค์ ผู้ยอมถ่อมพระองค์มา
22	Her nightly visitation unimplored,	เสด็จมาเยี่ยมเยียนทุกคืนโดยมิพักต้องอ้อนวอน	เยี่ยมเยียนทุกคืนคำ มีต้องพริ้ววอนรำภา
23	And dictates to me slumbering, or inspires	และบอกข้าในยามนิทรา หรือดล	บอกเล่ายามนิทรา หรือเธอทรงดลบันดาล
24	Easy my unpremeditated verse,	ให้กลอนพรั่งพรูออกมาโดยไม่ต้องคิด	ให้กลอนกานต์ลิ้นไหล ไม่ต้องคิดตระเตรียมการ
25	Since first this subject for heroic song	แรกแต่งบทเพลงพรรณनावีรกรรมเรื่องนี้	แรกแต่งเพลงขับขาน ถึงวีรกรรมเรื่องนี้

¹⁰⁴ อ้างถึงมหากาพย์อีเลียดตอนสงครามกรุงทรอย อะคิลลีส ทหารเอกฝ่ายกรีก ไล่ล่าเฮกเตอร์ (the foe) เจ้าชายแห่งโทรจันเพราะโกรธที่เฮกเตอร์สังหารญาติของเขา

¹⁰⁵ อ้างถึงมหากาพย์เอเนียด เทอร์นูสเป็นกษัตริย์แห่งรูทีเลีย เขามีคู่หมั้นคือลาวิเนีย ธิดาแห่งกษัตริย์ลาวิเนียส แต่กษัตริย์ลาวิเนียสประกาศจะยกลาวิเนียให้เอนิอัส เทอร์นูสจึงขอทำสงครามกับเอนิอัสเพื่อชิงคู่หมั้นคืน สุดท้ายเทอร์นูสแพ้และสิ้นชีวิตในสงคราม

¹⁰⁶ อ้างถึงมหากาพย์อีเลียด ชายกรีกผู้นั้นหมายถึง โอไดซุส เทพเจ้าเนปจูน (ชื่อโรมัน) หรือ โพไซดอน (ชื่อกรีก) พิโรธ โอไดซุสจึงสาปให้เขาต้องร่อนเร่พเนจรอยู่กว่า 20 ปีกว่าจะได้กลับบ้านเมือง

¹⁰⁷ อ้างถึงมหากาพย์เอเนียด เอนิอัสเป็นผู้นำชาวคาร์คาน เป็นพันธมิตรกับเฮกเตอร์ หลังจากกรุงทรอยแตก เอนิอัสนำพรรคพวกเดินทางจากไป ระหว่างทางพหิจูโน (ชื่อโรมัน) หรือ เฮรา (ชื่อกรีก) ไม่พอพระทัยเอนิอัสจึงบันดาลให้เรือแตก

26	Pleased me, long choosing and beginning late,	ถูกใจข้า ข้าใช้เวลาเลือกสรรอยู่นานกว่าจะเริ่มแต่ง	สบกัณฑ์ข้าครั้น สรรพนานก่อนเริ่มกวี
27	Not sedulous by nature to indite	ข้าไม่มีธรรมชาติที่จะพากเพียรเขียนถึง	ไร้ธรรมชาติที่ จะพากเพียรเขียนล่านำ
28	Wars, hitherto the only argument	สงคราม ซึ่งนับแต่เบื่องบรรพ์เป็นเนื้อเรื่องแบบเดียว	ถึงศึก แต่บรรพ์เบื่อง ถือเป็นเรื่องเดียวเลิศล้ำ
29	Heroic deemed, chief mastery to dissect	ที่ยอมรับว่าเป็นวีรกรรม งานชิ้นเอกมักบรรยาย	รับเป็นวีรกรรม งานชิ้นเอกมักบรรยาย
30	With long and tedious havoc fabled knights	เย็นเยือก เรื่องอัศวินในตำนานฝ่าฟันผองภัย	อัศวินในตำนาน ฝ่าฟันผ่านอันตราย
31	In battles feigned – the better fortitude	ในการศึกสมมุติ ความอดทนที่ดียิ่งกว่า	ในศึกสมมุติร้าย ความอดทนเลิศล้ำกว่า
32	Of patience and heroic martyrdom	และการพลีชีพเยี่ยงวีรบุรุษ	การสละชีวี เยี่ยงวีรบุรุษกล้า
33	Unsung – or to describe races and game,	หาผู้แซ่ซ้อง การแข่งขันหรือประลองฝีมือ	หาผู้ใคร่โมทนา ประลองฝีมือประชัน
34	Or tilting furniture, emblazoned shields,	เครื่องเคราในการประลอง โล่ลายวิจิตรสีสนสดใส	เครื่องเคราโลวิไล สดใสลดลายสีสน
35	Impresses quaint, caparison and steeds,	ตราประจำตระกูล เกราะม้าและอาชาศึก	ตราประจำพงศ์พันธุ์ อีกราะม้าและอาชา
36	Bases and tinsel trappings, gorgeous knights	ผ้าคลุมและบังเหียนวาววับ อัศวินผู้งามสง่า	ผ้าคลุมบังเหียนดิน อัศวินงามสง่า
37	At joust and tournament; then marshaled feast	ประลองทวนหรือยุทธ จากนั้นอาหารมากมาย	ประลองทวน ยุทธนา จากนั้นอาหารรายเรียงเรียง
38	Served up in hall with sewers and seneschals:	บริการและบ่าวนำมาบริการในห้องจัดเลี้ยง	บริการบริวาร บริการในห้องเลี้ยง
39	The skill of artifice or office mean,	ความสามารถในการวางอุบายหรือใช้คน	ความสามารถแค่เพียง วางอุบายหรือใช้คน
40	Not that which justly gives heroic name	มิใช่สิ่งที่มีอบความเป็นวีรบุรุษ	มิใช่สิ่งที่มีอบ กอปรความเป็นวีรชน

41	To person or to poem. Me, of these	ให้แก่คนหรือบทกวี ในเรื่องนี้ ข้า	ให้คน กวีนิพนธ์ ในเรื่องนี้ ข้า นั้นหรือ
42	Nor skilled nor studious, higher argument	ก็มิได้ชำนาญหรือมีวิชา แต่เรื่องนี้ก็สูงส่ง	มิชำนาญปราดเปรื่อง หากเรื่องสูงพอรับชื่อ
43	Remains, sufficient of itself to raise	อยู่ดี ตัวเรื่องเองสูงพอที่จะใช้	อันยิ่งใหญ่เลื่องลือ เรื่องนี้มีดีเพียงพอ
44	That name, unless an age to late, or cold	ชื่อนั้น เว้นแต่ว่าวัยชราเกินไป อากาศ	เว้นวัยล่วงเลยผ่าน ฤดูกาลเห็บหนาวหนาว
45	Climate, or years, damp my intended wing	หนาว หรืออายุ ทำให้ปีกแห่งความมุ่งมั่นของข้า	วัยล่วงมีรังโรค ปีกมุ่งมั่นทอดทิ้งไป
46	Depressed; and much they may if all be mine,	อ่อนล้า และถ้าเป็นเช่นนั้น คงเป็นเพราะตัวข้าเอง	หากเป็นดังเช่นนั้น เพราะตัวฉัน หามีใช่
47	Not hers who brings it nightly to my ear.	หาใช่เธอผู้ถ่ายทอดสู่ข้าในยามราตรี	เธอผู้ถ่ายทอดให้ ข้าฟังในยามวิกาล
48	The sun was sunk, and after him the star	อาทิตย์ลับดวง หลังจากนั้น ดาว	ทินกรลับดวง ต่อมาดวงดาวิกา
49	Of Hesperus, whose office is to bring	ประกายพริ้ว ทำหน้าที่นำ	ประกายพริ้วอากาศ นำเวลาสนธยา
50	Twilight upon the earth, short arbiter	สนธยากาลมาสู่โลก ช่วงสั้นที่กั้น	มาสู่ผืนดินมา ห้วงเวลาสั้นคั่นกลาง
51	'Twixt day and night, and now from end to end	ระหว่างวันและคืน และจากสุดปลายด้านหนึ่งจรด ปลายอีกด้านหนึ่ง	หว่างทิวราตรี ปลายด้านนี้จรดอีกข้าง
52	Night's hemisphere had veiled the horizon round,	ของโลกแห่งราตรีกาลที่คลี่คลุมขอบฟ้า	โลกราตรีกาลกาง คลี่คลุมทาบทาขอบฟ้า
53	When Satan, who late fled before the threats	เมื่อซาตาน ผู้ก่อนหน้านั้นหลบหนีจากคำขู่	เมื่อซาตาน ก่อนนี้ จากคำขู่ลิ้นหน้า
54	Of Gabriel out of Eden, now improved	ของกาเบรียล จากเอเดน บัดนี้ฉลาดขึ้น	ของกาเบรียล จากมา เอเดน ปัญญาอ่อนไฉ
55	In meditated fraud and malice, bent	ครุ่นคิดเรื่องฉ้อฉลพยาบาท บักรังใจมุ่ง	ครุ่นคิดเรื่องฉ้อฉล แค้นเปี่ยมล้นมุ่งบักใจ

56	On man's destruction, maugre what might hap	ผลาญมนุษย์ไม่ยี่หระว่าจะเกิด	ผลาญคน มีหวังไหวว่าจะเกิดสิ่งเลวร้าย
57	Of heavier on himself, fearless returned	สิ่งเลวร้ายยิ่งกว่าขึ้นกับเขา หวนกลับมา โดยมีครั้นคร้าม	กับตัวเองยิ่งกว่า หวนกลับมามิแกลนกราย
58	By night he fled, and at midnight returned	เขาหนีไปในยามค่ำ ยามเที่ยงคืน กลับ	ยามค่ำ เขาหนีหาย ย้อนคืนยามเที่ยงคืนไซ้
59	From compassing the earth – cautious of day	จากวนรอบโลก ระวังไม่ไปตรงที่สว่าง	จากวนรอบชาติรี ไม่ไปที่สว่างไสว
60	Since Uriel, regent of the sun, descried	ตั้งแต่ อูรีเอล เจ้าอาทิตย์ เปิดโปง	นับแต่เจ้าไถง อูรีเอลแพร่พรายเล่า
61	His entrance, and forewarned the cherubim	การลอบเข้าเอเดนของเขา และเตือนเครูบ	เรื่องการลอบเข้าคาม เตือนเวรยามระวังเฝ้า
62	That kept their watch; thence, full of anguish, drive	ที่เฝ้ายาม นับแต่นั้น เขาพกความแค้นแน่นอก โดดแล่น	พกพาแค้นรุมเร้า อัดแน่นอกโลดแล่น ออกทะยาน
63	The space of seven continued nights he rode	ไปเจ็ดราตรีติดต่อกัน เขาห่อไป	เจ็ดวันคืนติดต่อกัน ซาตานห่อเร่งบินผ่าน
64	With darkness – thrice the equinoctial line	ในความมืดมิด วนรอบเส้นอิควินอกสามครั้ง	ในความอนธการ รอบอิควินอก ¹⁰⁸ สามครา
65	He circled, four times crossed the car of Night	ผ่านราชรถแห่งราตรีสี่ครั้ง	ผ่านราชรถราตรี สี่ครั้งจากขั้วโลกคลา
66	From pole to pole, traversing each colure –	จากขั้วโลกไปยังขั้วโลก ตัดผ่านวงโคลูร์แต่ละวง	สู่อีกขั้วโลกผ่า วงโคลูร์ ¹⁰⁹ ทีละวง
67	On the eight returned, and on the coast	หวนกลับมาในคืนที่แปด ที่ชายสวัน ตรงข้าม	ย้อนคืนอิสรุราตรี ที่ชายสวัน มารว่กลง

¹⁰⁸ เส้นศูนย์สูตรตัดกับสุริยวิถีที่จุดสองจุดห่างกัน ๑๘๐ องศา จุดตัดกันทั้งสองเรียกว่า จุดอิควินอกซ์ (equinoxes หรือ equinoctial points) ข้อมูลจาก <http://www.kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK1/chapter3/t1-3-12.htm>

¹⁰⁹ ระบบวงกลมใหญ่หุ้ดยภูมิ ซึ่งลากผ่านขั้วเหนือและใต้ของท้องฟ้า ใช้เป็นอีกหลักหนึ่งสำหรับวัดตำแหน่งของวัตถุท้องฟ้า วงกลมใหญ่ซึ่งลากผ่านขั้วเหนือใต้ของท้องฟ้ากับจุดอิควินอกซ์ทั้งสอง เรียกว่า อิควินอกซ์เชิลโคเลอร์ (equinoctial colure) ส่วนวงกลมใหญ่ที่ลากผ่านขั้วทั้งสองของท้องฟ้ากับจุดโซลสติซทั้งสอง เรียกว่า โซลสติซเชิลโคเลอร์ (solstitial colure) ข้อมูลจาก <http://www.kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK1/chapter3/t1-3-12.htm>

	averse		
68	From entrance or cherubic watch by stealth	กับทางเข้าหรือที่เฝ้ายามซุ่มอยู่	กับทางเข้าหรือตรง ซุ่มเฝ้ายามซุ่มอยู่ ¹¹⁰
69	Found unsuspected way. There was a place –	จนพบทางปลอดภัยที่ไม่มีใครเห็น ก่อนนั้น มีที่แห่งหนึ่ง	จนพบทางลับตา เวลานั้น มีแห่งที่
70	Now not, though Sin, not Time, first wrought the change –	ตอนนี้ไม่มีแล้ว เปลี่ยนแปลงไปเพราะบาปไม่ใช่ กาลเวลา	ถึงยามนี้ไม่มี เป็นเพราะบาปมีใช้กาล
71	Where Tigris, at the foot of Paradise,	ณ ที่ซึ่งแม่น้ำไทกริส ที่ปลายสวนสวรรค์	แม่น้ำไทกริสไหล ไปยังปลายเอเดนผ่าน
72	Into a gulf shot under ground, till part	ไหลลงอ่าวแล้วมุดลงใต้ดิน สายน้ำส่วนหนึ่ง	ลงอ่าวมุดบาดาล ส่วนหนึ่งจากสายน้ำที่
73	Rose up a fountain by the tree of life;	พุ่งเป็นน้ำพุอยู่ข้างต้นไม้แห่งชีวิต	พุ่งขึ้นพุน้ำขึ้น ข้างต้นไม้แห่งชีวิต
74	In with the river sunk, and with it rose	ซาตานดิ่งลงไปกับสายน้ำ และโผล่ขึ้น	มารดิ่งลงวาริ ครั้นแล้วจึงโผล่ขึ้นมา
75	Satan, involved in rising mist, then sought	รอบกายคลุ้งด้วยไอหมอก จากนั้นเสาะ	รอบกายไอหมอกคลุ้ง จากนั้นมุ่งเที่ยวเสาะหา
76	Where to lie hid; sea he had searched and land	หาที่หลบซ่อน เขาท่องไปทั่วทะเลและแผ่นดิน	ที่หลบซ่อนกายา ท่องทั่วสาครและภูว ทะเลและ แผ่นดิน
77	From Eden over Pontus, and the Pool	จากเอเดนจรดพอนตุส และสระ	จากเอเดนคลาโคล ไปจรดพอนตุส ¹¹⁰ สระสลิล
78	Maeotis, up beyond the river Ob;	มายโอทิส เลยแม่น้ำออบ	มายโอทิส ¹¹¹ มารบิน เลยชโลทรอบ ¹¹² ไป

¹¹⁰ หมายถึงทะเลดำ ในแผนที่ภาษาละตินบางฉบับเรียกทะเลดำว่า *Pontus Euxinus*

¹¹¹ หมายถึง Sea of Azov ชื่อเรียกตอนบนของทะเลดำ

¹¹² แม่น้ำใหญ่อยู่ในรัสเซีย

79	Downward as far Antarctic; and in length	ลงใต้ไกลถึงแอนตาร์กติก และเลยออกไป	ใต้ถึงแอนตาร์กติกา ซาตานท่องล่องเลยไกล
80	West from Orontes to the ocean barred	ทางทิศตะวันตกจากโอโรนเตสจรด แผ่นดินที่ทอด คั่นมหาสมุทร	ทางทิศประจิมไซรั โอโรนเตส ¹¹³ ไปจนสุด พสุณธรา ธาตรีทอดคั่นสมุทร
81	At Darien, thence to the land where flows	ดาเรียน จากนั้นจึงไปสู่ดินแดนที่	ดาเรียน ¹¹⁴ แล้วจึงรุด ไปสู่อานาจักรที่
82	Ganges and Indus; thus the orb he roamed	คงคาและสินธุไหลผ่าน เขาวนเวียนรอบโลก	คงคาสินธุไหลผ่าน มารวนเวียนรอบโลกหล้า
83	With narrow search, and with inspection deep	เพื่อเสาะหา และเพ่ง	สืบเสาะละเอียดพิศ เพ่งพิจารณา
84	Considered every creature, which of all	พินิจสิ่งทรงสร้างทุกชนิด ว่าตัวไหน	สรรพสิ่ง ฐ สร้างมา ว่าตัวไหนจะเหมาะเจาะ
85	Most opportune might serve his wiles, and found	เหมาะกับเล่ห์เพทุบายของเขาที่สุด และพบ	กับเล่ห์เพทุบาย ร้ายของซาตานจนเสาะ
86	The serpent subtlest beast of all the Field.	งู สัตว์ที่ฉลาดแกมโกงที่สุดในทุ่ง	พบพานงูซงค์เหมาะ เจ้าเล่ห์กว่าประดาผอง
87	Him, after long debate, irresolute	ซาตานทบทวนในใจมานาน ลังเล	สัตว์ในท้องทุ่งหญ้า ซาตานดำริตรตรอง
88	Of thoughts revolved, his final sentence chose	ครุ่นคิด สุดท้าย เขาเลือก	ลังเลหมกมุ่นหมอง สุดท้ายจึงตัดสินใจ ตกลง
89	Fit vessel, fittest imp of fraud, in whom	ว่างเหมาะๆ เป็นลูกมือในการล่อลวง เลือกร่าง	เลือกร่างลูกมือไว้ ใช้ล่อลวงเป็นร่างทรง
90	To enter, and his dark suggestions hide	เข้าสิง และซ่อนความคิดชั่วร้าย	สิงสู่เจ้างูซงค์ ซ่อนความคิดอันชั่วร้าย
91	From sharpest sight; for in the wily snake	จากสายตาสุดเฉียบคม เพราะอยู่ในงูเจ้าเล่ห์	จากสายตาเฉียบคม สมเป็นงูเจ้าอุบาย

¹¹³ แม่น้ำโอโรนเตสไหลผ่านเลบานอน ซีเรียและตุรกี

¹¹⁴ ดินแดนที่เชื่อมต่อระหว่างทวีปอเมริกากลางและอเมริกาใต้

92	Whatever sleights none would suspicious mark,	ต่อให้ฉลาดแค่ไหนก็ไม่มีใครสงสัย	แม้ปรางดเปรี๊ยะเยบคาย มีก่อเกิดความสงสัย
93	As from his wit and native subtlety	เพราะงูมีไหวพริบและความฉลาด	เพราะเกียรติชาติ ฉลาดไหวพริบจับไว
94	Proceeding, which, in other beasts observed,	อยู่แล้ว ถ้าสิ่งสัตว์ป่าชนิดอื่น	หากมารเข้าสิ่งใน สัตว์ป่าชนิดอื่นนั้น
95	Doubt might beget of diabolic power	อาจก่อให้เกิดความสงสัยว่ามาจากอำนาจของผีร้าย	อาจมีพิรุณว่า มาจากอำนาจโลกันตร์
96	Active within beyond the sense of brute.	จนฉลาดเกินสัตว์	บันดาลให้สัตว์นั้น ฉลาดเกินเดรัจฉาน
97	Thus he resolved, but first from inward grief	เขาจึงตกลงใจ แต่ความโทมนัสในจิตใจ	เขาจึงเลือกสับปะ โทมนัสกมลมาน
98	His bursting passion into plaints thus poured:	ทำให้เปล่งถ้อยคำแห่งความคับข้องออกมา	บีบคั้นเปล่งพจมาน อันคับข้องฤดีแด
99	'O earth, how like to heaven, if not preferred	'โอ โลกเอ๋ย ช่างเหมือนสวรรค์เสียนี้กระไร หากไม่ดีกว่า	'โอ้ โลกคล้ายแดนฟ้า หากไม่ดีกว่าสวรรค์
100	More justly, seat worthier of gods, as built	ตัดสินกันอย่างยุติธรรมแล้ว เหมาะที่ทวยเทพ จะสถิตย์ เพราะสร้าง	ตัดสินเที่ยงธรรมครรรภ์ ควรสุระจะอาศัย
101	With second thought, reforming what was old!	โดยทบทวนมาแล้ว ปฏิรูปสิ่งเก่า	ด้วยสร้างหลังตรองตรี ปฏิรูปสิ่งเก่าไป
102	For what God, after better, worse would build?	ทรงสร้างสิ่งดีแล้ว ย่อมไม่สร้างสิ่งที่ด้อยกว่า	สร้างสถานอันดีไว้ ย่อมมีสร้างที่ด้อยกว่า
103	Terrestrial heaven, danced round by other heavens,	สวรรค์โลกมีสวรรค์อื่นลีลาศอยู่รอบๆ	สวรรค์โลกแห่งนี้ มีดาวลีลาศลีลา

104	That shine, yet bear their bright officious lamps,	ส่องแสง มีหน้าที่ส่องแสงสว่าง	รอบโลกฉายอาภา แสงสว่างเรืองรองไร
105	Light above light, for thee alone, as seems,	มายังโลกเพียงแห่งเดียว ดวงสว่างเหนือดวงสว่าง	ยังโลกส่องแสงสรวย ดวงสว่างเหนือดาวใด
106	In thee concentrating all their precious beams	เจ้ารวบรวมแสงล้ำค่า	รวมอาภาอำไพ อันล้ำค่าเก็บกักเข้า
107	Of sacred influence; as God in heaven	แห่งพลังศักดิ์สิทธิ์ไว้ทั้งหมด ดังที่พระเจ้าในสวรรค์	รวมพลังศักดิ์สิทธิ์ อิทธิฤทธิ์ดุจพระเจ้า
108	Is center, yet extends to all, so thou	ทรงเป็นศูนย์กลาง แต่แผ่ไปทั่ว ดั่งนั้นเจ้า	ศูนย์กลางสวรรค์เนา หากเจ็ดฉายทั่วแดนฟ้า
109	Centring receiv'st from all those orbs; in thee,	จึงเป็นศูนย์กลาง รับแสงจากดวงดาวทั้งหมดมาสู่เจ้า	โลกศูนย์กลางรับแสง ทั้งปวงแห่งดริกา
110	Not in themselves, all their known virtue appears,	มิไปสู่ดาวอื่น สิ่งดีจากดาวอื่นปรากฏ	มิสู่ดาวอื่นพา จากดารารอื่นปรากฏ
111	Productive in herb, plant, and nobler birth	เป็นผักหญ้า พฤษชา และชีวิตชั้นสูงกว่า	เป็นผักหญ้าพฤษชา ชีวาเลิศล้ำกว่าหมด
112	Of creatures animate with gradual life	สิ่งทรงสร้างมีพัฒนาการแตกต่างกัน	พัฒนาการลด หลั่นผิดแผกแตกต่างไป
113	Of growth, sense, reason, all summed up in man.	ในสำนึก เหตุผล และสูงสุดคือมนุษย์	ด้านสำนึกเหตุผล คนอยู่สูงกว่าสิ่งใด
114	With what delight could I have walked thee round,	หากข้าท่องไปรอบโลกได้จะสำราญเพียงไร	หากข้าจักคลาไคล รอบโลกสุขเพียงใดหนอ
115	If I could joy in aught – sweet interchange	หากข้าสามารถยินดีกับการสลับสับเปลี่ยนอันงดงาม	หากสามารถสุขสม ชื่นชมทิวทัศน์ล่อ
116	Of hill and valley, rivers, woods, and plains,	เนินเขาสลับกับหุบเขา แม่น้ำ ป่าและทุ่งราบ	เนินน้คสลับคลอ ผาธาราป่าทุ่งกว้าง

117	Now land, now sea, and shores with forest crowned,	เป็นแผ่นดินบ้าง เป็นทะเลบ้าง เป็นริมฝั่งปรกคลุมด้วยป่า	บ้างเป็นพื้นพิภพ สบสาคร ริมฝั่งข้าง
118	Rocks, dens, and caves; but I in none of these	หินผา ซอกและถ้ำ แต่ไม่มีที่ใดเลยที่ข้า	คลุมด้วยป่าเปลี่ยวร้าง ถมอโพรงกันทรากร
119	Find place or refuge; and the more I see	พบแหล่งพำนักหรือที่พักพิง ยิ่งได้เห็น	แต่ข้ามิพบพบ สบสถานที่พักผ่อนหรือที่หนีทุกซั้วอน ยิ่งข้าร้ายทัศน
120	Pleasures about me, so much more I feel	ความสนุกสนานรื่นเริงรอบกาย ข้ายิ่งรู้สึก	ความสนุกสนาน สราญรมย์รอบกาย
121	Torment within me, as from the hateful siege	ทรมานในใจ เหมือนมีสิ่งน่าชิงรุมล้อม	ทรมานหัตยา ราวสิ่งน่าชิงชิงประชิด
122	Of contraries; all good to me becomes	คือความขัดแย้ง สิ่งดีสำหรับข้า กลายเป็น	ประหลาด ด้วยสิ่งดี ตัวข้านี้ดังยาพิษ
123	Bane, and in heaven much worse would be my state.	ยาพิษ ในสวรรค์ สภาพข้าคงย่ำแย่หนักกว่ามาก	หากเนาสรองสถิต สภาพคงยิ่งหนักหนา
124	But neither here seek I, no, nor in heaven,	ไม่ว่าโลกหรือสวรรค์ ข้ามิได้เสาะหา	มิว่าโลกสวรรค์ มิเทียบสรรสืบเสาะหา
125	To dwell, unless by mastering heaven's supreme;	ที่พำนัก เว้นเสียแต่จะได้เป็นผู้ครอบครองอำนาจสูงสุดแห่งสวรรค์	ที่พัก เว้นแต่ว่า ข้าครอบครองอธิปไตย
126	Nor hope to be myself less miserable	ไม่หวังว่าความทุกข์ระทมของข้าจะเบาบางลง	ไม่หวังความเจ็บปวด รวดร้าวยบรรเทาเบาไป
127	By what I seek, but other to make such	แต่สิ่งที่ข้าอยากได้คือให้คนอื่นเป็น	แต่ตัวข้าอยากให้ คนอื่นเป็นเช่นดังข้า
128	As I, though thereby worse to me redound;	เหมือนข้า ต่อให้ทำแล้วข้าแย่แยกว่าเดิม	มาตรแมนเมื่อทำลาย ยิ่งข้าร้ายทุกข์หนักหนา
129	For only in destroying I find ease	การทำลายเท่านั้นสามารถคลาย	เพียงการทำลาย ข้า จึงจะสามารถผ่อนคลาย

130	To my relentless thoughts; and him destroyed,	ความคิดวอนของข้า เพื่อทำลายพระองค์	ความคิดวอนเร้า เพื่อพระเจ้าถูกทำลาย
131	Or won to what may work his utter loss,	หรืออาจทำให้พระองค์สูญเสียทุกอย่าง	หรืออาจทำการร้าย ให้พระองค์สูญเสียสิ้น
132	For whom all this was made, all this will soon	ทุกสิ่งนี้สร้างเพื่อมนุษย์ ในไม่ช้าทุกสิ่งจะ	สรรพสิ่งเพื่อนรา ไม่ช้าทุกสิ่งพังภินท์
133	Follow, as to him linked in weal or woe:	ติดตามมา เชื่อมโยงกับเขาไม่ว่าสุขหรือทุกข์	ร้อยรัดรวมชีวิน มีว่าสุขสันต์สำราญใจ
134	In woe then, that destruction wide may range;	ในความทุกข์ การทำลายจะแผ่ขยายไป	หรือทุกข์ทรมาย่ำแย่ ทำลายแผ่กระจายไป
135	To me shall be the glory sole among	ข้าจะมีเกียรติเพียงผู้เดียวในบรรดา	ข้ามีเกียรติเหนือใคร เป็นผู้เดียวในฝ่ายข้าง
136	The infernal powers, in one day to have marred	อำนาจแห่งนรก ว่าในวันเดียวข้าทำลาย	อำนาจแห่งโลกินทร์ วันเดียวสามารถล้มล้าง
137	What he, almighty styled, six nights and days,	สิ่งที่พระองค์ผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์สร้างในหกวันและคืน	สิ่งที่พระเจ้าสร้าง หกราตรีและทิวา
138	Continued making, and who knows how long	โดยมิพัก และใครจะรู้ว่าก่อนนั้น ใช้เวลาไปเท่าใด	โดยมิทรงพักผ่อน และก่อนนั้นใช้เวลา
139	Before had been contriving, though perhaps	ในการคั่นคิด แม้ว่าบางทีอาจ	เท่าใดพิจารณา แม้อาจคิดมิเนิ่นนาน
140	No longer than since I in one night freed	ไม่นานนัก เพราะเพียงคืนเดียว ข้าสามารถ ปลดปล่อย	เพราะเพียงชั่วราตรี ตัวข้านี้ปล่อยวิญญาณ
141	From servitude inglorious well-nigh half	กว่าครึ่งของทาสวรรค์จากการรับใช้อันไร้เกียรติ	กว่าครึ่งออกจากการ รับใช้อันไร้ศักดิ์ศรี
142	The angelic name, and thinner left the throng	และกลุ่มทูตสวรรค์	และกลุ่มทูตสวรรค์ เทิดราชนัย์จำนวนมี
143	Of his adorers; he, to be avenged,	ผู้เทิดทูนพระองค์บางตาลง พระองค์ ผู้ที่ข้าต้อง แก้แค้น	น้อยลงตัวข้านั้น ต้องแก้แค้นกับพระเจ้า

144	And to repair his numbers thus impaired –	และเพื่อชดเชยทูตสวรรค์ที่หายไป	เพื่อแทนทูตสวรรค์ จำนวนลดน้อยกว่าเก่า
145	Whether such virtue, spent of old, now failed	อาจเป็นเพราะครั้งก่อน ใช้อิทธิฤทธิ์ไปหมดแล้ว คราวนี้จึงไม่อาจ	อาจเพราะอำนาจเพลา ครานี้มีอาจเสกสรร
146	More angels to create – if they at least	สร้างทูตสวรรค์เพิ่ม ถ้าทูตสวรรค์	หากแม้นคราก่อนนี้ จอมบดีสร้างทูตสวรรค์
147	Are his created – or to spite us more,	พระองค์สร้างขึ้นจริง หรือเพื่อเหยียดหยันเราให้หนักกว่า นี้	หรือเพื่อเหยียดหยามหยัน เราให้หนักหนา สากรรจ์
148	Determined to advance into our room	ตั้งพระทัยจะยกขึ้นแทนที่เรา	พระเจ้าตั้งฤดี ยกแทนที่พวกเรานั้น
149	A creature formed of earth, and him endow,	สิ่งทรงปั้นจากดิน และประทานให้เขา	กำเนิดจากดินปั้น และประทานให้เขา
150	Exalted from so base original,	เชิดชูจากกำเนิดอันต่ำ	ผู้กำเนิดต่ำต้อย ให้เลิศลอยสูงขึ้นมา
151	With heavenly spoils, our spoils; what he decreed	สิ่งดีจากสวรรค์ ริบไปจากเรา สิ่งที่พระองค์กำหนด	สิ่งดีจากแดนฟ้า พระองค์ริบจากเราไป
152	He effected; man he made, and for him built	ทรงกระทำจนสำเร็จ พระองค์สร้างมนุษย์ และเพื่อ เขา สร้าง	สิ่งที่ทรงเกณฑ์กะ ๓ กระทำสำเร็จได้ สร้างคน สร้างโลกใหม่ อันงดงามขึ้นเพื่อเขา
153	Magnificent this world, and earth his seat,	โลกงามเลิศใบนี้ให้ และให้แผ่นดินโลกเป็นที่อาศัย ของเขา	และให้พื้นพิภพ เป็นที่สบอาศัยเนา
154	Him lord pronounced, and, O indignity!	ประกาศีให้เขาเป็นผู้ครอบครอง และ โอ มาหยาม กัน!	ประกาศีให้เป็นเจ้า ผู้ครอบครอง โอ หยามกัน!
155	Subjected to his service angel wings	ให้ปีกแห่งทูตสวรรค์รับใช้มนุษย์และ	ปีกทูตสวรรค์ให้ รับใช้มนุษย์เช่นนั้น
156	And flaming ministers, to watch and tend	เป็นผู้รับใช้อันเจิดจ้า เพื่อเฝ้าดูและปรนนิบัติ	ผู้รับใช้เจิดจ้า คอยเฝ้ารับใช้เต็มที่

157	Their earthy charge; of these the vigilance	มนุษย์โลกในความดูแล ยามระวังที่นั่นแหละ	คอยดูแลรา ยามรักษาสวนแห่งนี้
158	I dread, and to elude, thus wrapped in mist	ที่ข้าครั่นคร้าม และเพื่อเร้นกาย จึงคลุมตัวด้วย ไอหมอก	ข้าหวั่นพรันฤดี เพื่อซ่อนกายใช้หมอกม่าน
159	Of midnight vapour, glide obscure, and pry	ยามเที่ยงคืน ล่องลอยหลบเร้น เทียวสอดส่อง	หมอกยามเที่ยงคืนลอย คอยเร้นตระเวนตรวจ การณ์
160	In every bush and brake, where hap may find	ทุกสุ่มทุมพุ่มไม้ที่อาจเจอจะเจอ	สุ่มทุมพุ่มไม้ผ่าน ทุกที่อาจพบภุชงค์
161	The serpent sleeping in whose mazy folds	อสรพิษหลับใหลซดเป็นวง	หลับใหลนอนนิทรา ซดกายาวนเป็นวง
162	To hide me and dark intent I bring.	เพื่อซ่อนกายจากข้าและเจตนาร้ายของข้า	ซ่อนจากความประสงค์ อันร้ายกาจของตัวข้า
163	O foul descent! That I, who erst contended	โอ ชะตาข้าช่างตกต่ำ ก่อนนี้ ข้าช่วงชิงได้	โอ ชะตาต่ำจริง ก่อนช่วงชิงแย่งเอามา
164	With gods to sit the highest, am now constrained	ที่นั่งสูงสุดในหมู่เทพ บัดนี้ ต้องฝืนใจ	บังลังก์ตั้งสูงกว่า ผู้ใดในหมู่เทวัญ
165	Into a beast, and mixed with bestial slime,	สิงสู่ในสัตว์ป่า และแปดเปื้อนเมือกโคลของสัตว์	บัดนี้ จำสิงสู่ อยู่ในสัตว์เปื้อนเมือกมัน
166	This essence to incarnate and imbrute,	กายทิพย์นี้ต้องบังเกิดและรับสภาพสัตว์	กายทิพย์ต้องเกิดฉันท์ เดียรัจฉานจำทนนัก
167	That to the height of deity aspired;	ข้าเคยตั้งใจว่าจะเป็นสุดยอดในหมู่เทพ	แต่ก่อนข้าตั้งใจ เป็นยอดในสุรารักษ์
168	But what will not ambition and revenge	แต่สิ่งใดเล่าที่ใจทะเยอทะยานและใจแก้แค้น	สิ่งใดใจใฝ่ฝัก ทะยานคิดแก้แค้นไซริ
169	Descend to? Who aspires must down as low	ไม่ยอมลดตัวลงทำ ผู้หมายสูงยอมลดตัวลงต่ำเท่าไร	ไม่ยอมลดตัวทำ ยิ่งยอบต่ำลงเพียงไร
170	As high he soared, obnoxious, first or last,	เขาก็จะทะยานขึ้นสูงเท่านั้น ตั้งแต่ต้นจนปลายยอม เกลือกกลั้ว	ทะยานขึ้นสูงไป ต้นจนจบยอมคลุกคลี

171	To basest things. Revenge, at first though sweet,	กับสิ่งเลวร้าย การแก้แค้น แม้เมื่อแรกจะหวานชื่น	สิ่งเลวร้าย เอาคืน แม้แรกรื่นหวานชื่นดี
172	Bitter ere long back on itself recoils;	แต่แล้วจะกลับกลายเป็นขมชื่น	แต่กลับกลายเป็นรสขมชื่นชมไชรู
173	Let it; I reck not, so it light well aimed,	ช่างมัน ข้าไม่วิตก ปล่อยให้มันร่วงลงตรงที่ตั้งใจ	ช่างเถิด ปล่อยให้ร่วงลง ตรงตามจุดที่ตั้งใจ
174	Since higher I fall short, on him who next	ยิ่งร่วงจากเป้าหมายสูงเพียงใด ตกลงบนมนุษย์ที่	จากที่สูงเพียงใด ร่วงฟาดลงบนนรธา
175	Provokes my envy, this new favourite	กระตุ้นให้ข้าริษยาถัดไป คนโปรดคนใหม่	เร้าให้อิจฉาล้น คนโปรดใหม่แห่งแดนฟ้า
176	Of heaven, this man of clay, son of despise,	ของสวรรค์ มนุษย์ที่เกิดจากตม บุตรแห่ง ความเกลียดชัง	จากตมกำเนิดมา ดนัยแห่งอาฆาตครัน
177	Whom, us the more to spite, his marker raised	ผู้ที่ พระผู้สร้างยกขึ้นจากดิน เพื่อเหยียดหยันเรา	ทรงสร้างคนจากดิน เพื่อหยามหมิ่นเยาะเย้ยกัน
178	From dust: spite then with spite is best repaid.'	แก้ถ้าการเหยียดหยันด้วยการเหยียดหยันดีที่สุด'	แก้ถ้าการหยามหยัน โดยเหยียดคืนดีที่สุด'
179	So saying, through each thicket, dank or dry,	ครันกล่าวจบ ผ่านพุ่มไม้ที่บึงชุ่มชื้นและแห้งผาก	ครันกล่าวจบผ่านพุ่ม สุ่มพุ่มที่บึงชุ่มชื้นแห้ง
180	Like a black mist low creeping, he held on	ละม้ายไอดำเคลื่อนคล้อยลงต่ำ ซาตาน	ละม้ายไอดำแพ่ง เคลื่อนคลอะคล้อยล่อยต่ำลง
181	His midnight search, where soonest he might find	ค้นหาในยามเที่ยงคืนต่อไป ตามที่ซึ่งไม่ช้าคงพบ	ค้นหากลางวิกาล ตามสถานมิช้าคง

182	The serpent; him fast sleeping soon he found	อสรพิษ ไม่นานนักก็เขาพบมันหลับสนิท	พบตัวเจ้าภูซงค์ ไม่นานพบมันหลับไหล
183	In labyrinth of many a sound self-rolled,	ขดตัวแน่นเป็นวง	ขดร่างอย่างแน่นหนา สบายแสนเป็นวงใหญ่
184	His head in the midst, well stored with subtle wiles:	หัวซุกอยู่ตรงกลาง ป้องกันไว้อย่างดีด้วยปัญญา	ป้องกันศีรษะไว้ อย่างดีด้วยความฉลาด
185	Not yet in horrid shade or dismal den,	แต่มิได้ซ่อนอยู่ในพงทึบหรือโพรงอับ	มิซ่อนในพงลับ หรือโพรงอับน่าอนาถ
186	Nor nocent yet, but on the grassy herb,	ยังไม่ร้ายกาจ แต่นอนอยู่บนหญ้าเขียวขจี	แต่ยังไม่ร้ายกาจ บนพื้นหญ้าเขียวขจี
187	Fearless, unfeared, he slept; in at his mouth	ไร้ความกลัว ยังมีมีผู้ใดกลัวมัน นอนหลับ ทางปาก	งูยังมีกลัวใคร ไร้ใครกลัวเทียมชาติ หลับไหลนอนไสยาสน์ ผ่านทางปากของงูนั้น
188	The devil entered, and his brutal sense	ผีมารเข้าสิงสู ในบัดดล สำนึกเยี่ยงสัตว์	ผีมารพลันสิงสู บันดาลงูสำนึกพลัน
189	In heart or head, possessing soon inspired	ทั้งในจิตใจและสมอง พลันถูกครอบงำ	จิตใจสมองมัน ถูกซาตานเข้าครอบงำ
190	With act intelligential; but his sleep	เกิดความฉลาด หากแต่การนอนหลับ	เกิดเขาว์ปัญญาไว หากหลับไหลอย่างลึกล้ำ
191	Disturbed not, waiting close the approach of morn.	มิถูกรบกวน ซาตานคอยอย่างสงบจนรุ่งสาง	มิถูกรบกวนก้า สงบคอยยามรุ่งสาง
192	Now, whenas sacred light began to dawn	บัดนี้ ยามแสงศักดิ์สิทธิ์เริ่มสาดส่อง	บัดนี้ แสงศักดิ์สิทธิ์ จากอาทิตยภาณุมาศ
193	In Eden on the humid flowers, that breathed	ยังสวนเอเดน บนดอกไม้ชุ่มน้ำค้าง ซึ่งจำเพาะ	ยังเอเดนส่องสาด น้ำค้างพรมกุสุมา
194	Their morning incense, when all things that breathe	กลิ่นหอมกรุ่นในยามเช้า ยามที่สิ่งมีชีวิต	จำเพาะกลิ่นหอมกรุ่น อรุณ ยามสรรพชีวา

195	From the earth's great altar send up silent praise	บนแผ่นดินที่เป็นแท่นบูชา พวกกันสรรเสริญ	ใช้แผ่นดินบูชา เป็นแท่นบูชาสักการ
196	To the creator, and his nostrils fill	พระเจ้าผู้สร้างโดยไร้เสียง และโพรงนาสิกอบอวล	ผู้สร้างเงียบสงบ นาสิกอบอวลซาบซ่าน
197	With grateful smells, forth came the human pair,	ด้วยกลิ่นหอมหวาน มนุษย์คู่นั้นเดินมุ่งหน้ามา	ด้วยกลิ่นหอมหวาน ทั้งสองเดินตรงเข้ามา
198	And joined their vocal worship to the choir	เปล่งเสียงสรรเสริญบูชาพร้อมกับ	เพื่อเปล่งเสียงแซ่ซ้อง พ้องสรรเสริญร่วมบูชา
199	Of creatures wanting voice; that done, partake	สรรพชีวิตที่ไร้เสียง เสร็จสิ้นกิจการสรรเสริญ	กับชีวิตไร้วาจา ครั้นเสร็จสิ้นสรรเสริญให้
200	The season, prime for sweetest scents and airs;	ในยามเช้า กรุ่นกลิ่นและอากาศหอมรื่นเป็นที่สุด	ยามเช้า กรุ่นกลิ่นชื่น อากาศรื่นกว่ายามใด
201	Then commune how that day they best may ply	จากนั้นจึงปรึกษากันว่าวันนี้จะจัดการกับ	จึงปรึกษาว่าใน วันนี้จะจัดการงาน
202	Their growing work – for much their work outgrew	งานที่เพิ่มมากขึ้นของพวกเขาอย่างไรจึงจะดีที่สุด ด้วยว่างานเพิ่มขึ้นจนล้น	ที่เพิ่มพูนทวี อดีดีเหมาะแก่การณ ด้วยเพิ่มขึ้นเบอะบาน จนเกินกำลังสองคน
203	The hands' dispatch of two, gardening so wide.	มือของทั้งสอง ต้องทำสวนอันกว้างขวาง	มือของทั้งสองนั้น ทำสวนอันใหญ่ล้น
204	And Eve first to her husband thus began:	เอวาจึงเริ่มต้นกล่าวกับสามีว่า	เอวาจึงเริ่มต้น กล่าวกับสามีของนาง

205	'Adam, well may we labour still to dress	'อาดัมจำ เรายังมีงานตกแต่ง	'พื้จำ เรายังมี ภาระที่ต้องตกแต่ง
206	This garden, still to tend plant, herb, and flower,	สวนแห่งนี้ ยังต้องบำรุงพฤกษา สมุนไพรและมวลด มาลี	อุทยานเอเดนแห่งนี้ ต้องบำรุงพฤกษา ผักหญ้าสมุนไพร มวลดอกไม้กุสุมา
207	Our pleasant task enjoined; but, till more hands	ช่วยกันทำงานอย่างแถมขึ้น แต่จนกว่าจะมีมือเพิ่มเติม	ร่วมทำงานปรีดา แต่จนกว่าจะมีมือเพิ่ม
208	Aid us, the work under our labour grows,	มาช่วยเรา งานของเราเพิ่มมากขึ้น	มาช่วยแบ่งหน้าที่ งานทวีมากกว่าเดิม
209	Luxurious by restraint: what we by day	พรรณไม้เติบโตกรเร็วเพราะมีอุปสรรค ยามกลางวันเรา	พรรณไม้เติบโตเต็ม เพราะมีอุปสรรคขวาง
210	Lop overgrown, or prune, or prop, or bind,	พินกิ่งระเกะระกะ หรือเล็ม หรือค้ำ หรือผูก	ในเวลากลางวัน พินกิ่งไม้เกะกะกาง เล็มพฤกษาเสียบ้าง เอาค้ำ หรือผูกเอาไว้
211	One night or two with wanton growth derides,	อีกคืนหรือสองคืนต่อมาเติบโตสะพร้งราวจะเหยยหัน	อีกคืนสองคืนผ่าน สะพร้งปานจะเยาะให้
212	Tending to wild. Thou, therefore, now advise,	กลายเป็นป่ารก ดังนั้น บัดนี้ ขอพื้แนะนำเกิด	กลายเป็นป่าชฎูไป บัดนี้ขอพื้แนะนำ
213	Or hear what to my mind first thoughts present;	หรือขอพื้ถึงพูดถึงความคิดของน้องดูก่อน	หรือโปรดพื้คำน้อง พริ้งความคิดวอนพื้คำ
214	Let us divide our labours – thou where choice	ให้เราแบ่งงานกันทำ พื้ทำ	ให้แบ่งงานกันทำ พื้ทำตรงพื้เลือกไซ้
215	Leads thee, or where most needs, whether to wind	ตรงพื้พื้เลือก หรือตรงพื้จำเป็นที่สุด จะพิน	หรือตรงพื้จำเป็น ที่สุดเห็น จะพินไพล่
216	The woodbine round this arbour, or direct	เถาต้นสายน้ำผึ้งรอบๆ ชุ่มนี้ หรือจัด	เถาสายน้ำผึ้งไว้ รอบชุ่มหรือพื้จะจัด
217	The clasping ivy where to climb, while I	เถาไวยให้เลื้อยไปตามทางที่ต้องการ ส่วนน้อง	เถาไวยให้เลื้อย เรื่อยตามทางที่เลือกตัด

218	In yonder spring of roses intermixed	จะไปตรงโน้น ตรงดงกุหลาบขึ้นปน	ส่วนน้องไปตรงถัด ทางดงดอกกุหลาบปน
219	With myrtle find what to redress till noon;	กับต้นน้ำมันเขียว จัดแต่งจนเที่ยง	ต้นน้ำมันเขียวนั้น จัดแต่งสรรค์เที่ยงวันจน
220	For while so near each other thus all day	เพราะถ้าเราเลือกที่จะทำงาน	ด้วยหากเราสองคน เลือกทำงานใกล้ชิดกัน
221	Our task we choose, what wonder if so near	ใกล้ชิดกันตลอดวัน จะมีอะไรแปลกๆ มาขัดจังหวะ	ตลอดวันมีอะไร แปลกใหม่ขัดจังหวะครั้น
222	Looks intervene and smiles, or objects new	ทำให้เมียงมองและยิ้มห้วยามอยู่ใกล้ หรือสิ่งใหม่ๆ	ชวนให้เมียงมองพลัน ยิ้มยิ้มห้วยามอยู่ใกล้
223	Casual discourse draw on, which intermits	นำไปสู่การสนทนาพาที่เป็นช่วงๆ	หรือสิ่งแปลกใหม่ล้ำ นำสู่การพาที่ไซ้รู้
224	Our day's work, brought to little, though begun	ระหว่างงานประจำวัน ทำงานได้น้อย แม้	เป็นช่วงแทรกงานให้ เป็นเหตุให้สองน้องพี่
225	Early, and the hour of supper comes unearned.'	เริ่มเร็ว ไม่คุ้มกับอาหารที่เราับประทาน'	แม้เริ่มเร็วเช่นนี้ ไม่คุ้มอาหารที่ทาน'
226	To whom mild answer Adam thus returned:	อาดัมจึงกล่าวตอบอย่างนุ่มนวลว่า	อาดัมเอ่ยวาจา ตอบภรรยานุ่มนวลหู
227	'Sole Eve, associate sole, to me beyond	'เอวาของพี่ คู่ของพี่ สำหรับพี่ น้องมีความหมาย	'เอวาของพี่ คู่ ชีวิต ตัวน้องมีค่า
228	Compare above all living creatures dear,	มากกว่าสิ่งมีชีวิตอันเป็นที่รักทุกชนิด	ยิ่งกว่าสรรพชีวิต อันเป็นที่รักดอกหนา
229	Well hast thou mentioned, well thy thoughts employed	ที่เจ้าเอ่ยออกมาดีแล้ว ตามความคิดของเจ้า	ที่เจ้าเอ่ยออกมา ดีแล้ว ตามความคิดเจ้า
230	How we might best fulfil the work which here	เราควรทำอย่างไรเพื่อให้บรรลุงาน	เราควรทำอันใด ให้บรรลุงานพระเจ้า
231	God hath assigned us, nor of me shalt pass	ที่พระเจ้ามอบหมายให้เรา และเรื่องนี้ พี่	ทรงมอบหมายแก่เรา และเรื่องนี้ตัวพี่ยา

232	Unpraised; for nothing lovelier can be found	ขอชมเจ้า เพราะไม่มีสิ่งใดในตัวหญิง	ขอชมยอดฤทัย ไม่มีใดในนงคราญ
233	In woman than to study household good,	งามน่ารักยิ่งกว่าการในใส่ใจในงานเรือน	งามน่ารักแท้จริง ยิ่งกว่าใส่ใจงานบ้าน
234	And good works in her husband to promote.	และช่วยสนับสนุนงานของสามี	ช่วยสนับสนุนงาน ของผู้เป็นภัสดา
235	Yet not so strictly hath our Lord imposed	แต่พระเจ้าไม่ได้บังคับอย่างเข้มงวด	แต่พระเจ้ามิสั่ง บังคับเข้มงวดนักหนา
236	Labour as to debar us when we need	ให้ทำงานมาขวางกั้นเราในยามที่เราต้องการ	ให้ทำงานกั้นเรา ในยามที่เราต้องการ
237	Refreshment, whether food or talk between,	ความสดชื่นไม่ว่าจะเป็นอาหารหรือการพูดคุย ระหว่างนั้น	ความสดชื่นไม่ว่า ทางกายาด้วยอาหาร หรือพรวกพจมาน สนทนาระหว่างวัน
238	Food of the mind, or this sweet intercourse	อาหารสมอง หรือความหวานชื่นจากการแลกเปลี่ยน	เป็นอาหารสมอง ความหวานของแลกเปลี่ยนกัน
239	Of looks and smiles; for smiles from reason flow	สายตาและรอยยิ้ม รอยยิ้มมาจากความประเสริฐ	สายตารอยยิ้มนั้น รอยยิ้มจากความประเสริฐ
240	To brute denied, and are of love the food –	ซึ่งเดรัจฉานไม่อาจมี และเป็นอาหารสำหรับรักด้วย	สัตว์มีอาจแยมยิ้ม ลิ้มเป็นอาหารรักเลิศ
241	Love, not the lowest end of human life.	ความรัก หาใช่ความต้องการที่เล็กน้อยที่สุดในชีวิต มนุษย์	ความรัก รักพราวเพริด หาใช่ความต้องการอัน เล็กน้อยที่สุดใน ชีวาลัยมนุษย์นั้น
242	For not irksome toil, but to delight,	ด้วยว่ามีไซให้ลำบาก แต่เพื่อให้สำราญ	ไซให้ลำบากกัน แต่เพื่อให้สุขหรรษา
243	He made us, and delight to reason joined.	ที่พระองค์สร้างเรา และความสำราญบวกกับปัญญา มนุษย์	พระองค์ทรงสร้างใหญ่ สำราญใจมีปัญญา
244	These paths and bowers doubt not but our joint hands	อย่าสงสัยเลยทางเดินและซุ้มไม้เหล่านี้ มือเราสอง คนร่วมกันนั่นเอง	อย่าสงสัย รัถยา ซุ้มไม้ มือเราด้วยกัน
245	Will keep from wilderness with ease, as wide	ที่จะรักษาไม่ให้รกเรือได้อย่างง่ายดาย กว้าง	คอยรักษาเอาไว้ ไม่ให้รกง่ายตายครัน

246	As we need walk, till younger hands ere long	พอที่เราจะเดิน จนกว่าอีกไม่นานจะมีมือน้อยๆ	กว้างพอจรจัด จนมีมือน้อยช่วยเรา
247	Assist us; but if much converse perhaps	มาช่วยเรา แต่หากติดพันมากไป บางที	แต่หากสนทนา พาที่มาก บางทีเจ้า
248	Thee satiate, to short absence I could yield;	เจ้าจะระอา พี่จะปล่อยเจ้าไปสักพักก็ยอมได้	อาจจะระอาเอา ปล่อยเจ้าบ้างก็ยอมได้
249	For solitude sometimes is best society,	เพราะบางครั้งการอยู่คนเดียวคือการสมาคมที่ดีที่สุด	บางครั้งอยู่ลำพัง ดั่งสมาคมอย่างดีไซ้
250	And short retirement urges sweet return.	และการจากไปช่วงสั้นๆ เร่งเร้าให้หวนกลับมาอย่าง หวนขึ้น	จากชั่วครู่เร่งให้ กลับมาอย่างหวานขึ้นบาน
251	But other doubt possesses me, lest harm	แต่พี่ยังหวั่นใจ เกรงอันตราย	แต่ใจพี่ยังหวั่น เกรงอันตรายภัยพาน
252	Befall thee, severed from me; for thou know'st	จะบังเกิดแก่เจ้า แยกห่างจากพี่ เจ้าก็รู้	จักเกิดแก่นงคราญ แยกจากพี่ เจ้าก็รู้
253	What hath been warned us – what malicious foe,	ว่าเราได้รับคำเตือนว่าอะไร ศัตรูผู้ปองร้ายตนไหน	คำเตือนมีว่าอะไร ศัตรูตนไหนก็รู้ที่อยู่
254	Envyng our happiness, and of his own	ริษยาความสุขของเรา และด้วย	ริษยาสุขขึ้นชู และเพราะตัวเขาจนตรอก
255	Despairing, seeks to work us woe and shame	ความจนตรอก จะหาทางทำให้เราตกทุกข์และอัป อาย	จักเที่ยวหาหนทาง สร้างให้เราอายซ้ำชอก
256	By sly assault, and somewhere nigh at hand	ด้วยเล่ห์เพทุบาย และ ใกล้ตัวเรา ต้อง	ด้วยเล่ห์มาลวงหลอก มิห่างไกลสองน้องพี่
257	Watches no doubt, with greedy hope to find	ซุ่มดูอยู่แน่ๆ ด้วยความมุ่งร้ายกำลังหา	ต้องซุ่มซ่อนอยู่แน่ หวังแทบแยพบวิธี
258	His wish and best advantage, us asunder,	ทางและโอกาสได้เปรียบ หากเราแยกกัน	โอกาสได้เปรียบมี หากเราสองแยกห่างไกล
259	Hopeless to circumvent us joined, where each	ถ้าอยู่ด้วยกันก็หมดหวังที่จะใช้อุบายดักเรา ซึ่งแต่ละคน	หากอยู่กันเป็นคู่ ศัตรูล่อลวงได้ไม่
260	To other speedy aid might lend at need;	ช่วยอีกคนหนึ่งได้อย่างรวดเร็วในยามจำเป็น	ต่างปกป้องกันได้ อย่างเร็วไวยามต้องการ

261	Whether in first design be to withdraw	มีว่าเจตนาร้ายอันดับแรกจะเพื่อดี	มีว่าในตอนแรก คิดจะแยกดีจรรณาน
262	Our fealty from God, or to disturb	ความภักดีของเราจากพระเจ้า หรือเพื่อก่อกวน	ความภักดีภูบาล หรือประสงค์จะก่อกวน
263	Conjugal love – then which perhaps no bliss	ความรักฉันท์สามีภรรยา ซึ่งอาจเป็นความสุข	รักฉันท์สามีภรรยา สุขหรือจะให้แปรปรวน
264	Enjoyed by us excites his envy more –	ของเรา ที่กระตุ้นความริษยาของซาตานมากที่สุด	ริษยาเร่าปั่นป่วน สุดขีดในใจศัตรู
265	Or this, or worse, leave not the faithful side	หรืออาจเลวร้ายกว่านี้ จงอย่าห่างจากที่ผู้สัตย์ซื่อ	หรืออาจร้ายกว่านี้ อย่าห่างที่เลยโฉมตฤ
266	That gave thee being, still shades thee and protects.	ผู้ให้ชีวิตเจ้าเลย พี่ยังคุ้มครองและปกป้องเจ้าอยู่	ผู้ให้ชีวิตพญ พี่ยังอยู่ป้องสมร
267	The wife, where danger or dishonour lurks,	ภรรยาเอ๋ย ที่ได้มีอันตรายหรือความอสังข์ซุ่มอยู่	ภรรยาเอ๋ย ที่ได้ ภัยอสังข์แอบซุ่มซ่อน
268	Safest and seemliest by her husband stays,	ปลอดภัยที่สุดและเหมาะสมที่สุดคือข้างๆ สามี	ปลอดภัยเหมาะสมอร ควรอยู่ข้างกายสามี
269	Who guards her, or with her the worst endures.'	ผู้ปกป้องหรือยืนหยัดสู้เคราะห์หามยามร้ายอยู่ข้างเธอ'	ผู้ปกป้องยืนอยู่ สู้เคราะห์ร้ายทั้งหมดมี หรือคุ้มจากไฟรี อยู่เคียงข้างกายนางเอ๋ย'
270	To whom the virgin majesty of Eve,	เอวา ผู้สง่างามบริสุทธิ์	เอวา แก้วกานดา งามสง่าไร้ราศี
271	As one who loves, and some unkindness meets,	ในฐานะผู้มีความรัก แต่ต้องเสียใจ	ในฐานะนางผู้มี รักกลับต้องซ้ำหัตยา
272	With sweet austere composure thus replied:	จึงกล่าวคำหวานตอบอย่างกระบิงกระบอนว่า	จึงกล่าวพจมาน ด้วยเสียงหวานหากวาจา ตระบิงตระบอนหนักหนา นางเอ๋ยกับอาดัมว่า'

273	'Offspring of heaven and earth, and all earth's Lord,	'บุตรแห่งสวรรค์และแผ่นดินโลก และนายของทั้งโลก	'อาดัมผู้บุตรา แห่งแดนฟ้าและธาตรี
274	That such an enemy we have, who seeks	ถ้าเรามีศัตรู ผู้หาหนทาง	นายแห่งปฐพี หากเรามีศัตรูเฝ้า
275	Our ruin, both by thee informed I learn,	ทำลายเรา น่องรู้ทั้งจากที่พี่บอก	ทำลายเราสองอยู่ น่องรู้ตามที่พี่เล่า
276	And from the parting angel overheard,	และบังเอิญได้ยินจากทูตสวรรค์ขณะที่กำลังจะลา กลับ	บังเอิญยินทูตพระเจ้า ขณะท่านจะลาไป
277	As in a shady nook I stood behind,	เพราะน่องยืนอยู่ด้านหลังในซุ้มไม้ไผ่	เพราะน่องยืนด้านหลัง ฝั่งซุ้มไม้ตรงนั้นไชรี้
278	Just then returned at shut of evening flowers.	เพิ่งกลับเข้ามาเมื่อดอกไม้ยามเย็นหุบกลีบ	เพิ่งกลับเมื่อดอกไม้ หุบกลีบยามสนธยา
279	But that thou shouldst my firmness therefore doubt	แต่โดยเหตุนี้ที่กลางแคลงในความมั่นคงของน่อง	เหตุนี้ที่สงสัย ในมั่นคงของตัวข้า
280	To God or thee, because we have a foe	ต่อพระเจ้าหรือต่อพี่ เพราะเรามีศัตรู	ต่อพระเจ้าภัสดา เพียงเพราะเรามีไพรี
281	May tempt it, I expected not to hear.	ที่อาจมาทดลอง น่องไม่นึกเลยว่าจะได้ยิน	อาจมาทดลองเสีย น่องไม่เคยฝันยินพี่
282	His violence thou fear'st not, being such	พี่อย่ากลัวเหตุร้ายจากเขาเลย ชีวิต	อย่ากลัวเหตุไม่ดี เพราะสิ่งมีชีวิาลัย
283	As we, not capable of death or pain,	เช่นเรา ไม่อาจตายหรือเจ็บ	เช่นเราสองคนนั้น ไม่อาจสัจจรร้าวได้
284	Can either not receive, or can repel.	มีอาจกล้ำกลาย หรือเราสามารถต้านทาน	หรือเราสองนั้นไชรี้ สามารถต่อสู้ทัดทาน
285	His fraud is, then, thy fear; which plain infers	เล่ห์ร้ายของเขาทำให้พี่กลัว ซึ่งพออนุมาน	เล่ห์ร้ายของเขานี้ ที่พี่กลัวอันอนุมาน
286	Thy equal fear that my firm faith and love	เท่ากับพี่กลัวว่าความสัตย์ซื่อและความรัก อันหนักแน่นของน่อง	ได้เท่ากับพี่ท่าน เกิดหวาดหวั่นครั้นคร้ามแกลน ความสัตย์ซื่อคงมั่น และความรักอันหนักแน่น

287	Can by his fraud be shaken or seduced:	จะสั่นคลอนหรือถูกล่อลวงด้วยเล่ห์หรืราย	ของน้องจะคลอนแคลน หรือถูกล่อด้วยเล่ห์ให้ไป
288	Thoughts, which how found they harbour in thy breast,	ความคิด เข้าไปอยู่ในใจที่ได้อย่างไร	อันความคิดเช่นนี้ มันเกิดมีได้เยี่ยงไร
289	Adam, misthought of her to thee so dear?’	อาดัม พี่เข้าใจนางผู้เป็นที่รักของพี่ผิดไปแล้วหรือ’	อาดัม พี่เข้าใจ นางที่รักผิดแล้วฤา’
290	To whom, with healing words, Adam replied:	อาดัมจึงปลอบประโลมว่า	อาดัมจึงประโลม โฉมตรูเอวาไปว่า
291	‘Daughter of God and man, immortal Eve –	‘ธิดาแห่งพระเจ้าและมนุษย์ เอวาผู้เป็นอมตะ	‘ธิดาพระเจ้านรา เอวาผู้หาตายไม่
292	For such thou art, from sin and blame entire –	เจ้าเป็นผู้ปราศจากบาปและความผิดทั้งปวง	ไร้บาปทุกชนิด ไร้ความผิดชั่วร้ายใด
293	Not diffident of thee do I dissuade	โซ่ว่าไม่ไว้ใจ ที่พี่มีอยาก	โซ่ว่าไม่ไว้ใจ แต่ที่พี่นี้มีอยาก
294	Thy absence from my sight, but to avoid	ให้เจ้าห่างไกลตา ก็เพื่อหลีกเลี่ยง	ให้เจ้าห่างไกลตา เพื่อเลี่ยงพาเจ้าเสียจาก
295	The attempt itself, intended by foe.	การทดลองที่ศัตรูตั้งใจกระทำ	เหตุการณ์นี้ต่างหาก ศัตรูหมายทดลองเรา
296	For he who tempts, though in vain, at least asperses	หากเขาทดลอง แม้ไร้ผล อย่างน้อยก็เปดเปื้อน	แม้เขาทดลองไป แม้ไร้ผลตามใจเขา
297	The tempted with dishonour foul, supposed	ผู้ถูกทดลองให้มีราศี มาตรแมน	ผู้ถูกทดลองเล่า จำต้องมีมลทินพาน
298	Not incorruptible of faith, not proof	เจ้ามีศรัทธาแน่นแน่ แต่มีปลอดภัย	ศรัทธามีหวั่นไหว โซ่จักสามารถต้านทาน
299	Against temptation; thou thyself with scorn	จากการทดลอง ความเหยียดหยาม	การทดลองของมาร ตัวเจ้าด้วยความเหยียดหยัน
300	And anger wouldst resent the offered wrong,	และโกรธของเจ้าจะรังเกียจความผิดที่เขาหยิบยื่นให้	พิโรธด้วยซังซัง ความผิดพลั้งเขาหยิบยื่นครัน
301	Though ineffectual found; misdeem not then,	แม้พบว่าไม่เป็นผล กระนั้นอย่าเพ็งชะล่าใจ	แม้ไร้ผล กระนั้น เจ้าจงอย่าชะล่าใจ

302	If such affront I labour to avert	แม้ว่าเหตุดังกล่าว พี่พยายามป้องกัน	แม้เหตุดังกล่าวมา พี่ยาสู้ป้องกันไว้
303	From thee alone, which on us both at once	มิให้เจ้าประสบเพียงลำพัง หากเราสองอยู่ด้วยกัน	มิให้ประสบภัย ลำพัง หากอยู่คู่คลอ
304	The enemy, though bold, will hardly dare;	ศัตรู แม้อาจหาญเพียงไรคงไม่กล้า	ศัตรูแม้อาจหาญ คงต้องย่นบ้างละหนอ
305	Or daring, first on me the assault shall light.	หรือถ้ากล้า เขาก็ต้องจู่โจมที่ก่อน	หรือหากเขากล้าพอ คงเริ่มจู่โจมตัวพี่
306	Nor thou his malice and false guile contemn –	เจ้าไม่ควรดูแคลนความมุ่งร้ายและอุบายของศัตรู	เจ้าไม่ควรดูแคลน แผนร้ายอุบายไพรี
307	Subtle he needs must be who could seduce	เขาต้องหลักแหลมจึงล่อลวง	เขาต้องหลักแหลมมี ปัญญาดีจึงล่อใจ ลวงหลอก
308	Angels – nor think superfluous others' aid.	ทูตสวรรค์ได้ อย่าหวังลมๆ แล้งๆ ว่าจะมีใครอื่นมาช่วย	ทูตสวรรค์ อย่าหวังด้วย ความช่วยเหลือจากภายนอก
309	I from the influence of thy looks receive	ท่าทีกิริยาของน้องทำให้พี่	ท่าทีของน้องดอก จักเป็นแรงใจให้พี่
310	Access in every virtue – in thy sight	อีกheimมากขึ้น สายตาของน้อง	มีเรียวแรงขึ้นมา ในสายตานุชนรี
311	More wise, more watchful, stronger, if need were	ฉลาดขึ้น ระแวดระวังมากขึ้น แข็งแรงขึ้น หากจำเป็น	ฉลาด ระแวดดี แข็งแรงขึ้น ยามจำเป็น
312	Of outward strength; while shame, thou looking on,	ต้องใช้กำลัง ส่วนความละอาย ที่เจ้ามองอยู่	ต้องใช้เรียวแรงกาย ส่วนความอายที่เจ้าเห็น
313	Shame to be overcome or overreached,	อายที่จะพ่ายแพ้หรือถูกหลอก	อายต้องต้องปราศัย หรือถูกเล่ห์อุบายลวง
314	Would utmost vigour raise, and raised unite.	คงจะเพิ่มพูนเรียวแรงจนถึงขีดสุด รวมกันเป็นหนึ่ง	เรียวแรงเพิ่มทวี น้องพี่รวมใจหนึ่งดวง
315	Why shouldst not thou like sense within thee feel	ไฉนเจ้าจึงไม่รู้สึกรูปแบบเดียวกัน	ไฉนเล่าเจ้าพุ่มพวง ไม่รู้สึกเหมือนพี่นี้
316	When I am present, and thy trial choose	ในยามที่อยู่กับพี่ และเลือกถูกทดลอง	ในยามที่เคียงน้อง ปองถูกทดลองพร้อมพี่

317	With me, best witness of thy virtue tried?’	พร้อมพี่ พยานเอกในการทดลองความดีของเจ้า’	พยานเอกยามความดี ยามยาใจถูกทดลอง’
318	So spake domestic Adam in his care	อาดัมผู้สุภาพกล่าวด้วยความห่วงใย	อาดัมผู้นุ่มนวล ชักชวนด้วยความห่วงใย
319	And matrimonial love; but Eve, who thought	และความรักฉันท์สามีภรรยา แต่เอวากลับคิดว่า	ความรักฉันท์คู่ไซ้ริ แต่เอวากลับคิดว่า
320	Less attributed to her faith sincere,	เขาเคลือบแคลงในความซื่อของเธอ	สิ่งที่เขาพูดคือ แคลงความซื่อของเอวา
321	Thus her reply with accent sweet renewed –	ดังนั้น เธอจึงเอ่ยตอบเสียงอ่อนเสียงหวานอีกว่า	ดังนั้น กัลยา จึงตอบเสียงหวานคืนไป
322	‘If this be our condition, thus to dwell	‘หากเราตกที่นั่งจำต้องอยู่	‘หากมนุษย์เช่นเรา จำต้องเนาอยู่อาศัย
323	In narrow circuit straitened by a foe,	ในวงจำกัดคับแคบเพราะศัตรู	ในวงคับแคบไป เพราะเหตุจากมีศัตรู
324	Subtle or violent, we not endued	ใช้เล่ห์หลวงหรือใช้กำลังบังคับ เราไม่อาจรับมือ	ใช้อุบายกำลัง บังคับไม่อาจต่อสู้
325	Single with like defence wherever met,	กับอันตรายที่เผชิญได้โดยลำพัง	อันตรายนั้นดู ยามเมื่ออยู่ลำพังนั้น
326	How are we happy, still in fear of harm?	เราจะมีความสุขได้อย่างไร ถ้ายังต้องกลัวภัยอยู่	จะเป็นสุขเพียงไร หากภพภัยยังต้องหวั่น
327	But harm precedes not sin: only our foe	แต่ภัยมิได้นำมาซึ่งบาป มีแต่ศัตรูของเรา	ภัยมินำบาปครัน เพียงนราบัจจามิตร
328	Tempting affronts us with his foul esteem	ที่พยายามประจันหน้าเราโดยสำคัญผิด	ยามประจันหน้ากับเรา เจ้าไพร่สำคัญผิด
329	Of our integrity: his foul esteem	ในความสัตย์ซื่อของเรา ความเข้าใจผิดของเขา	ในสัตย์สุจริต ความเข้าใจผิดเช่นนั้น
330	Sticks no dishonour on our front, but turns	จะไม่สามารถทำให้เรากลายเป็นคนไม่สัตย์ซื่อ แต่	ไม่ทำเราอสัตย์ แต่แน่ชัดย้อนไปที่
331	Foul on himself; when wherefore shunned or feared	เขาเองไม่สัตย์ซื่อ ถ้าเช่นนั้นแล้ว ไฉนเราต้องหลบเลี่ยงหรือเกรงกลัว	เขาเองอสัตย์ไซ้ ไยเกรงกลัวภัยกลัวร้าย

332	By us, who rather double honour gain	ในเมื่อฝ่ายเราจะได้รับเกียรติทวีขึ้น	ในเมื่อฝ่ายเรานี้ เกียรติทวีเพิ่มมากมาย
333	From his surmise proved false, find peace within,	ที่ฝันหวานของเขาต้องทลายลง เราจะได้รับสันติสุขภายใน	ฝ่ายมันฝันสลาย เราจักพบสุขภายใน
334	Favour from heaven, our witness, from the event?	เป็นที่โปรดปรานของสวรรค์ พยานของเรา จากเหตุการณ์นี้มีใช่หรือ	สวรรค์จักโปรดปรน พยานของเราใช่ไหม
335	And what is faith, love, virtue, unassayed	แล้วอะไรคือความสัตย์ซื่อ ความดี ความรักหากยังไม่ผ่านการทดสอบ	ซื่อดีรักอย่างไร หากไม่ผ่านการทดสอบ
336	Alone, without exterior help sustained?	ตามลำพัง ถ้าไม่มีภายนอกช่วย เราจะทนได้ไหม	ลำพัง ไร้ใครเกื้อ เหลือคนเดียวทำได้ไหม
337	Let us not then suspect our happy state	อย่าสงสัยเลยว่าสภาพความสุขของเรา	ขออย่าสงสัย ในสภาพสุขของเราสอง
338	Left so imperfect by the maker wise	พระผู้สร้างซึ่งเปี่ยมปัญญาสร้างไว้ไม่สมบูรณ์	พระเจ้าเปี่ยมโกวิท ประสิทธิ์ไว้อย่างบกพร่อง
339	As not secure to single or combined;	ไม่ปลอดภัยยามอยู่ลำพังหรือต้องอยู่ร่วมกัน	ไม่ปลอดภัยยามต้อง เอกา จำอยู่ด้วยกัน
340	Frail is our happiness, if this be so,	หากเป็นเช่นนั้น ความสุขของเราเหมือนแขวนอยู่บนเส้นด้าย	เช่นนั้น ความสุขช่าง เปราะบาง หากเช่นนั้น
341	And Eden were no Eden, thus exposed.'	และเอเดนก็มีใช่เอเดน หากไม่ปลอดภัย'	เอเดนมีใช่ครั้น หากเอเดนไม่ปลอดภัย'
342	To whom thus Adam fervently replied:	อาดัมจึงกล่าวตอบด้วยใจร้อนรน	อาดัมกล่าวตอบไป ด้วยจิตใจอันร้อนรน
343	'O woman, best are all things as the will	'โอ หญิงเอ๋ย ทุกสิ่งดีที่สุดแล้วตามพระประสงค์	'ทุกสิ่งดีสิ้นพัน ตามประสงค์พระองค์วาง
344	Of God ordained them; his creating hand	ที่พระเจ้าบัญญัติ สิ่งที่พระหัตถ์สร้าง	ตามพระเจ้าบัญญัติ พระหัตถ์แห่งการสร้าง
345	Nothing imperfect or deficient left	มิมีสิ่งใดไม่สมบูรณ์หรือบกพร่อง	สมบูรณ์ทุกสิ่งต่าง ไร้ตำหนิบกพร่องใด

346	Of all that he created – much less man,	ในสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้าง อย่าว่าแต่มนุษย์	สรรพสิ่ง ๓ สร้างมา อย่าว่าแต่มนุษย์ไซ้
347	Or aught that might his happy state secure,	หรือสิ่งที่ช่วยปกป้องความสุขของมนุษย์	สิ่งปกป้องปลอดภัย ความสุขสันต์ของปวงชน
348	Secure from outward force; within himself	ลี้พ้นปลอดภัยจากพลังภายนอก แต่ในตนเอง	มั่นคงจากพลัง ภายนอก ยิ่งแต่ในคน
349	The danger lies, yet lies within his power;	อันตรายมีอยู่ แต่อยู่ในอำนาจบังคับของตน	อันตรายข้างในตน แต่ยังสามารถอยู่ได้ถาวร
350	Against his will he can receive no harm.	หากบังคับใจตัวเองได้ก็ปลอดภัย	หากบังคับใจได้ ปลอดภัยเปล่าไร้ภัยพิบัติ
351	But God left free the will, for what obeys	แต่พระเจ้าประทานอิสระทางความคิด และความเชื่อ	๓ ประทานเสรีให้ ทางความคิดและศรัทธา
352	Reason is free; and reason he made right,	สำนึกอันอิสระ และทรงสร้างสำนึกอย่างถูกต้อง	สำนึกอิสระ ๓ สร้างอย่างถูกต้องมา
353	But bid her well beware, and still erect,	แต่เตือนเธอจงระวังให้ดี และตื่นตัวตลอดเวลา	ขอเตือนนะแก้วตา ระวังไว้ให้เต็มที่
354	Lest by some fair appearing good surprised,	เกลือกว่าสิ่งที่ดีอาจเข้ามาโดยมิทันระวัง	ตื่นตัวตลอดเวลา เกลือกว่าสิ่งที่ดี เข้ามาโดยโฉมศรี มิได้ทันระวังตน
355	She dictate false, and misinform the will	มากล่าวเท็จ และบิดเบือนเจตจำนงค์	มากล่าวความเท็จผิด บิดเบือนเจตจำนงค์จน
356	To do what expressly hath forbid.	ให้ฝืนทำสิ่งที่พระเจ้าห้ามไว้ชัดเจน	ทำสิ่งภูวดล ทรงห้ามไว้อย่างชัดแจ้ง
357	Not then mistrust, but tender love enjoins	ไซ้ว่าพี่ไม่เชื่อ แต่ความรักอันอ่อนโยนบัญชา	ไซ้ว่าพี่ไม่เชื่อ รักอ่อนเอื้อเผยสำแดง
358	That I should mind thee oft; and mind thou me.	ให้พี่คอยดูแลเจ้า และเจ้าดูแลพี่	พี่ดูแลรวมแพง ให้เจ้าดูแลเตรียมไว้
359	Firm we subsist, yet possible to swerve,	แม้เรายืนกรานมั่นคง ยังอาจซวดยเซ	แม้ยืนกรานแน่วแน่ แต่อาจหันเหซวไซ้
360	Since reason not impossibly may meet	สำนึกอาจเจอเจอกับ	สำนึกในจิตใจ อาจต้องประสบพบเจอ
361	Some specious object by the foe suborned,	สิ่งมารยาที่ศัตรูมาลวงหลอก	สิ่งล่อล่ย์กระเท่ เวิร์โกหกหลอกลวง
362	And fall into deception unaware,	และตกเป็นเหยื่อลวงโดยไม่รู้ตัว	สู่หลุมพรางหล่นร่วง ถูกหลอกไม่รู้ตัวเฮย

363	Not keeping strictest watch, as she was warned.	ถ้าไม่ระวังให้จงดี สมกับที่เตือนไว้	หากไม่ระวังไว้ ให้สมที่เตือนทราชมชย
364	Seek no temptation, then, which to avoid	อย่าแสวงหาการทดลอง หลีกเลี้ยงไว้	อย่าแสวงหาเลย การทดลองหลีกเลี้ยงได้
365	Were better, and most likely if from me	ดีกว่า และที่ดีที่สุดคืออย่าอยู่	หลีกเลี้ยงเถิดน้องนุช ดีที่สุดจงอย่าไกล
366	Thou sever not: trial will come unsought.	ห่างกายพี่ การทดลองจะมาเอง	ห่างจากกายพี่ไป การทดลองจะมาหา
367	Wouldst thou approve thy constancy, approve	เจ้าจะพิสูจน์ความแน่วแน่หรือ พิสูจน์	ก่อนพิสูจน์มั่นคง เจ้าจงพิสูจน์ดูว่า
368	First thy obedience; the other who can know,	ความเชื่อฟังก่อนเถิด คนอื่นจะรู้ได้อย่างไร	เจ้าเชื่อฟังภัสดา คนอื่นรู้ได้อย่างไร
369	Not seeing thee attempted, who attest?	เมื่อไม่เห็นเจ้าถูกทดลอง ใครเล่าจะเป็นพยานให้	ไม่เห็นการต้านทาน หาพยานจากที่ไหน
370	But if thou think trial unsought may find	แต่ถ้าเจ้าคิดว่าการทดลองที่เกิดขึ้นยามไม่รู้ตัว	หากคิดทดลองใจ ยามไม่รู้ตัวมาเยือน
371	Us both securer than thus warned thou seem'st,	จะทำให้พบว่าเราสองคนมั่นคงกว่าคำเตือนที่ได้รับ	ดูเหมือนใจเจ้าปลง เรามั่นคงกว่าคำเตือน
372	Go; for thy stay, not free, absents thee more;	ไปเถิด เพราะถึงเจ้าอยู่ ก็เพราะจำใจ อยู่เหมือนไม่อยู่	ไปเถิดถึงอยู่เหมือน ไม่อยู่ เพราะเจ้าจำใจ
373	Go in thy native innocence; rely	ไปเถิดตามสันดานไร้เดียงสาของเจ้า จงพึ่งพา	ไปด้วยไร้เดียงสา จงพึ่งพายึดมั่นไว้
374	On what thou hast of virtue; summon all;	คุณความดีที่เจ้ามี รวบรวมทุกอย่าง	ความดีของขวัญใจ รวบรวมทุกอย่างที่มี
375	For God towards thee hath done his part: do thine'	ด้วยว่าพระองค์ทำทุกอย่างสำหรับเจ้าแล้ว จงทำ ส่วนของเจ้าเถิด'	ด้วยว่าพระเจ้าทำ ทุกอย่างสำหรับเจ้านี้ ถึงคราวยุติ ทำในส่วนของเจ้าเถิด'

376	So spake the patriarch of mankind; but Eve	ต้นตระกูลมนุษย์กล่าว แต่เอวา	บิดามวลมนุษย์ ตักเตือนนุช เอวานั้น
377	Persisted; yet submit, though last, replied:	ยังดื้อดั้น แต่ก็ยอมอ่อนข้อลง ในที่สุด กล่าวตอบไป ว่า	ยังคงดื้อดั้น แต่ก็ยอมอ่อนข้อให้ ในที่สุดเอวา กล่าววาทจาตอบเขาไป
378	'With thy permission, then, and thus forewarned,	'โดยคำอนุญาตของพี่และคำเตือน	'พ่อนุญาตให้ และตักเตือนน้องล่วงหน้า
379	Chiefly by what thy own last reasoning words	โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุผลสุดท้ายของพี่	โดยเฉพาะถ้อยคำ เหตุผลล้ำเพ็งเอ่ยมา
380	Touched only, that our trial, when least sought,	ว่าการทดลองที่มาในยามที่เราไม่ทันระวังตัว	ว่าการทดลองหา ยามไม่ทันระวังนั้น
381	May find us both perhaps far less prepared,	เราเตรียมพร้อมรับมือน้อยที่สุด	เตรียมพร้อมรับมือน้อย มีค้อยพร้อมสู้กับมัน
382	The willinger I go, nor much expect	น้องสมัครใจไปเอง น้องไม่คิดดอก	น้องสมัครใจจริง ตัวน้องไม่คิดดอกพี่
383	A foe so proud will first the weaker seek;	ว่าศัตรูผู้ยโสจะเลือกผู้ที่อ่อนแอกว่า	ว่าศัตรูของหง เลือกทดลองผู้อ่อนแอ
384	So bent, the more shall shame him his repulse.'	ช่างเจ้าเล่ห์ เขายังยิ่งละอายเพราะล้มเหลว'	ช่างอุบาทว์จริงแท้ จักยิ่งอาจเพราะล้มเหลว'
385	Thus saying, from her husband's hand her hand	ครั้นกล่าวแล้ว ดึงมือของเธอออกจากมือของสามี	ครั้นกล่าวจบบังอร ดึงกรจากกรภัสดา

386	Soft she withdrew, and like a wood-nymph light,	อย่างนุ่มนวล และด้วยความปราดเปรียวประดุจนางไม้	นุ่มนวลถอนหนัถตา ปราดเปรียวประดุจนางไม้
387	Oread or dryad, or of Delia's train,	โอไรด์หรือดรายแอด หรือบริวารของดีเลีย	โอไรด์ ดรายแอดธา หรือบริวารดีเลีย ¹¹⁵ ไซรั
388	Betook her to the groves, but Delia's self	เธอเข้าไปในละเมาะ แต่ถ้าเปรียบกับดีเลีย	ย่างเข้าละเมาะไป แต่หากเปรียบกับดีเลีย
389	In gait surpassed and goddess-like deport,	ฝีเท้าเธอว่องไวกว่าและท่วงท่าดุจเทพธิดา	ฝีเท้าว่องไวเกิน ท่าเดินเหินดุจเทพธิดา
390	Though not as she with bow and quiver armed,	แม้เธอไม่มีคันธนูและกระบะบอกร	แม้ไร้คันธนู ปราศจากกระบะบอกร
391	But with such gardening tools as art, yet rude,	แต่อุปกรณ์ทำสวนที่ทำขึ้นมาหยาบๆ	แต่เครื่องมือทำสวน ล้วนทำขึ้นมาหยาบด้วยกร
392	Guiltless of fire had formed, or angels brought.	ดีขึ้นมาโดยไม่ผ่านไฟ หรือทูตสวรรค์เอามาให้	ดีไม่ผ่านไฟพอน หรือทูตสวรรค์ให้มา
393	To Pales, or Pomona, thus adorned,	ประดับกายดุจพาเลส ¹¹⁶ หรือพอเมนา	ประดับกายเยาวเรศ ดุจพาเลสพอเมนา
394	Likest she seemed – Pomana when she fled	เธอดูราวพอมานาเมื่อครั้งหลบหนี	ดูราวเทพธิดา พอมานาคราหลบหนี
395	Vertumnus – or to Ceres in her prime,	เวอร์ทัมนัส ¹¹⁷ หรือดุจซีรีสในวัยสาวสะพรั่ง	จากเทพเวอร์ทัมนัส ฤาภัยกำดัดองค์เทพี

¹¹⁵ อีกชื่อหนึ่งของไอดาเนา (ชื่อโรมัน) หรืออาเธมิส (ชื่อกรีก) เทพีแห่งดวงจันทร์ เป็นคู่แฝดของพอลลโล เทพแห่งดวงอาทิตย์ ไอดาเนามีนางไม้หลายองค์เป็นบริวาร

¹¹⁶ อ้างถึงตำนานเทพเจ้าของโรมัน เทพีแห่งคนเลี้ยงแกะ ฟุงแกะและสัตว์เลี้ยง

¹¹⁷ พอมานาเป็นเทพีแห่งสวนผลไม้ เวอร์ทัมนัสเป็นเทพเจ้าแห่งการเปลี่ยนฤดูกาลและการเจริญเติบโตของพืช ในเมตามอร์ฟอร์ซิส เวอร์ทัมนัสตามเกี่ยวพาพอมานา

396	Yet virgin of Proserpina from Jove	ยังมีตั้งครรภีพรอสเซอร์พินากับโจฟ	ซีริสยังมี ครรภีพรอสเซอร์พินา
397	Her long with ardent look his eye pursued	อาดัมมองเธอห่างออกไปด้วยสายตาเปี่ยมรัก	กับโจฟเทพบดี ¹¹⁸ ฝ่ายสามีมองภรรยา ห่างไปด้วยสายตา เปี่ยมความรักใคร่โดยดี
398	Delighted, but desiring more her stay.	ชื่นชม แต่ปรารถนาให้เธออยู่มากกว่า	ชื่นชมแต่ปรารถนา ให้กานดาใกล้สามี
399	Oft he to her his charge of quick return	เขาพร่ำย้ำให้เธอลับมาหาเขาเร็วๆ	อาดัมย้ำหลายที ให้เธอรีบรีคืนมา
400	Repeated; she to him as oft engaged	เธอร้องตอบพร่ำสัญญาว่า	เอวาร้องตอบคำ พร่ำสัญญากับเขาว่า
401	To be returned by noon amid the bower,	จะกลับมาที่ซุ้มไม้ในยามเที่ยง	จะกลับมาเพล่า เที่ยงวันที่กระซุ่มไม้
402	And all things in best order to invite	และตระเตรียมทุกอย่างให้พร้อมสำหรับ	จัดเตรียมทุกสิ่งสรรพ สำหรับเที่ยงให้พร้อมไว้
403	Noontide repast, or afternoon's repose.	สำหรับเที่ยงหรือการพักผ่อนในยามบ่าย	หรือการพักผ่อนใน เพล่าบ่ายของวันนั้น
404	O much deceived, much failing, hapless Eve,	โอ เธอถูกหลอกอย่างสาหัส ผิดพลาดมหันต์ เอวา ผู้เคราะห์ร้าย	โอ เอวาถูกหลอก สาหัสดอกพลาดมหันต์
405	Of thy presumed return! Event perverse!	ที่คาดว่าเขาจะกลับมา การณ์หาเป็นดังนั้นไม่	คาดว่ากลับนั้น หาได้เป็นเช่นนั้นไม่
406	Thou never from that hour in Paradise	จากชั่วโมงนั้น ในสวนสวรรค์มิได้	นับจากชั่วโมงนั้น ในสวนสวรรค์ก็มีได้
407	Found'st either sweet repast or sound repose;	พบพานสำหรับหวานล้ำหรือการพักผ่อนแสนสบาย	พบพานผลไม้ อันเอนไอซอสไอซา หรือพักผ่อนหย่อนใจ ให้สบายกรัชกายา
408	Such ambush, hid among sweet flowers and shades,	หลบซุ่มโจมตีอยู่ท่ามกลางดอกไม้และร่มพฤกษ์	ซุ่มอยู่กลางผกา ร่มพฤกษาคอยโจมตี
409	Waited with hellish rancour imminent,	เฝ้าคอยด้วยแรงแค้นจากรก	เฝ้าคอยด้วยแรงแค้น เหลือแสนจากอเวจี

118

ซีริส (ชื่อโรมัน) หรือติมิเตอร์ เทพีแห่งแผ่นดินและพืชพันธุ์ กับมหาเทพโจฟหรือเซอุส ให้กำเนิด พรอสเซอร์พินาหรือเปอร์ซิโฟเน ซายาแห่งเฮคส เทพแห่งยมโลก

410	To intercept thy way, or send thee back	เพื่อสกัดทางของเจ้า หรือส่งเจ้ากลับคืน	สกัดทางดรูณี หรือส่งเจ้าคืนกลับมา
411	Despoiled of innocence, of faith, of bliss.	หลังปล้นความไร้เดียงสา ความสัตย์ซื่อ ความสุขไป	หลังปล้นพรากเอาไป ความไร้ยังมีเดียงสา สัตย์ซื่อสุขปรีดา ด้วยว่าต่อแต่นี้ไป
412	For now, and since first break of dawn, the fiend,	ด้วยว่าบัดนี้ ตั้งแต่ลำแสงแรกแห่งอรุณฉาย เจ้าผี มาร	ตั้งแต่รัศมี รุ่งสีแห่งอรุณทัย
413	Mere serpent in appearance, forth was come,	ในร่างงูธรรมดา ไกลเข้ามา	ฉายบนผืนไผท มารในคราบงูเข้ามา
414	And on his quest where likeliest he might find	และเที่ยวตามหาที่ที่น่าจะพบ	ละเลื้อยเข้ามาใกล้ เสาะหาไปตามที่นั่น
415	The only two of mankind, but in them	มนุษย์ชาติสองคน แต่ในสองคนนี้	จะพบสองนรา แต่ในสองมนุษย์ไซ้
416	The whole included race, his purposed prey.	เป็นเผ่าพันธุ์มนุษย์ทั้งหมด เหลือที่เขามาดหมาย	รวมเผ่าพันธุ์นรา เหลือชาติตามน้นหมายใจ
417	In bower and field he sought, where any tuft	เขาเที่ยวหาในซุ้มไม้และในทุ่ง ที่ซึ่งหญ้าไม้	เที่ยวหาตามซุ้มไม้ ทุ่ง สุ่มทุมพุ่มพฤษชา
418	Of grove or garden-plot more pleasant lay,	ในละเมาะหรือในแปลงสวนที่เป็นระเบียบน่าชมกว่า	ในละเมาะ แปลงสวน ระเบียบชวนให้ชมกว่า
419	Their tendance or plantation for delight;	พวกเขาดูแลเอาใจใส่หรือปลูกพืชเพื่อความสำราญ	เขาบำรุงรักษา ปลูกพืชเพื่อความสุขสันต์
420	By fountain or by shady rivulet	ข้างน้ำพุหรือธารน้อยร่มรื่น	ข้างพุน้ำลำธาร แสนชื่นบานร่มรื่นครัน
421	He sought them both, but wished his hap might find	เขาตามค้นหาทั้งคู่ แต่หวังว่าจะโชคดีได้พบ	ค้นหาทั้งคู่มัน อยากโชคดีได้พบพาน
422	Even separate; he wished, but not with hope	เอาจตามลำพัง เขาหวังแต่ไม่คิดว่าจะ	เอาจอยู่ลำพัง แม้หวังแต่ไม่คิดการณ์
423	Of what seldom chanced, when to his wish,	จะสบโอกาสหายาก บัดนั้น ความปรารถนา	สบโอกาสยากผ่าน บัดนั้นความปรารถนา
424	Beyond his hope, Even separate he spies,	เกินคาดกลับเป็นจริง เขาลอบเห็นเอาจอยู่ลำพัง	เกินคาดกลายเป็นจริง ลอบเห็นหญิงอยู่เอาจ

425	Veiled in a cloud of fragrance, where she stood,	คลุมด้วยหมอกหอมตลบ ณ ที่เธอยืนอยู่	หมอกหอมคลุมกายา ณ ที่เธอยืนอยู่นั้น
426	Half-spied, so thick the roses bushing round	มองเห็นได้กลางๆ พุ่มกุหลาบที่บึบที่ล้อม	มองเห็นเพียงเลือนราง กลางดงที่บึบหลาบกัน
427	About her glowed, oft stooping to support	รอบกายเธอเปล่งแสงเรื่อเรื่อ บ่อยครั้ง เธอก้มกาย	รอบกายเปล่งแสงพรรณ เธอหมักก้มกายประคอง
428	Each flower of tender stalk, whose head, though gay	ดอกไม้ก้านอ่อน ชูดอกงามสะพรั่ง	กุสุมาก้านอ่อน ชูดอกอรสะพรั่งฉลอง
429	Carnation, Purple, Azure, or specked with gold,	สีชมพูอ่อน สีม่วง สีฟ้าสด หรือแต้มจุดสีทอง	มาลีแต้มสีทอง ชมพูอ่อน ม่วง ฟ้าสด
430	Hung drooping unsustained; then she upstays	ค้อมต่ำไม่มีสิ่งใดค้ำ ดอกไม้เหล่านี้เธอบรรจงผูก	ค้ำต่ำไว้ได้รั้ง กระบังอรประจงพัน
431	Gently with myrtle band, mindless the while	ด้วยเปลือกต้นน้ำมันเขียว ใจเธอล่องลอยไป	ด้วยเปลือกน้ำมันเขียว ใจดล็ดล่องลอยครัน
432	Herself, though fairest unsupported flower,	ตัวเธอเองเป็นดอกไม้ที่ไร้สิ่งค้ำจุนที่งามที่สุด	ตัวนางเป็นบุหงั้น งามที่สุดไร้สิ่งค้ำ
433	From her best prop so far, and storm so nigh.	ไกลจากจุดที่เธอยืน ซาตานรีบรุดมาใกล้	ห่างจากกายเอวา ซาตานเร่งรีบรุดจ้ำ
434	Nearer he drew, and many a walk traversed	เขายิ่งใกล้เข้าไป เดินผ่าน	ยิ่งใกล้นี้รึก็ อาศิริพิชเลาะเลี้ยวผ่าน
435	Of stateliest covert, cedar, pine, or palm;	ดงไม้ตระหง่าน สนสีดา ไพน์หรือปาล์ม	สนสีดา ปาล์ม ไพน์ ดงไม้สูงตระหง่านเด่น
436	Then voluble and bold, now hid, now seen	เลื้อยเลาะเลี้ยว ให้เห็นถนัด เดียวเห็น เดียวซ่อน	เลื้อยเลาะเลื้อยเห็นชัด บัดเดียวให้แลมองเห็น
437	Among thick-woven arborets, and flowers	ท่ามกลางพุ่มไม้เตี้ยขึ้นพันกันและดอกไม้	บัดเดียวพลันซ่อนเร้น กลางพุ่มที่บึบมวลบุษบา

438	Embordered on each bank, the hand of Eve:	ตกแต่งริมตลิ่ง นำพักนำแรงแห่งเอวา	ริมตลิ่งตกแต่ง ผลงานแห่งอรเอวา
439	Spot more delicious than those gardens feigned	งามขึ้นกว่าสวนจอมปลอม	งามขึ้นรื่นรมกว่า สวน สมมุติในตำนาน
440	Or of revived Adonis, or renewed	หรือสวนของอะโดนิสผู้คืนชีพ หรือ	หรือองค์อะโดนิส คืนชีพิต ¹¹⁹ อุทยาน
441	Alcinous, host of old Laertes' son ¹²⁰ ,	อัลซินัสผู้โด่งดัง เจ้าบ้านของบุตรแห่งลาเอเทส	อัลซินัส เจ้าบ้าน บุตรแห่งลาเอเทสนั้น
442	Or that, not mystic, where the sapient king	หรือสวนที่มีไซ่ตำนาน ที่กษัตริย์จอมปราชญ์	หรืออุทยานราช ของจอมปราชญ์องค์ราชันย์
443	Held dalliance with his fair Egyptian spouse.	พรอดรักกับชายาชาวอียิปต์ผู้เลอโฉมของพระองค์	พร้าพลอดรักรำพัน กับชายาอียิปต์โสภา ¹²¹
444	Much he the place admired, the person more.	แม้จะชื่นชมสวนสักเพียงใด แต่ชื่นชมตัวนาง มากกว่า	แม้สวนงามเพียงใด อรไทย์งามกว่า
445	As one who long in populous city pent,	ดุจดั่งผู้ที่อาศัยอยู่ในนครที่มีพลเมืองแออัด	ดุจชาวนครา อาศัยในเมืองอัดแอ
446	Where houses thick and sewer's annoy the air,	เรือนหนาแน่นและกลิ่นท่อน้ำคละคั่งในอากาศ	บ้านเรือนหนาแน่น กลิ่นท่อน้ำอากาศแยะ
447	Forth issuing on a summer's morn, to breathe	ฟุ้งกระจายในยามเช้าของฤดูร้อน ออกไปสู่อากาศ	เข้าหน้าร้อนกำจ่ายแผ่ สัญจรสู่อากาศดี
448	Among the pleasant villages and farms	ท่ามกลางหมู่บ้านและไร่นาอันสวยงาม	กลางหมู่บ้านไร่นา ช่างงดงามสวยใสกิ
449	Adjoined, from each thing met conceives delight –	เรียงราย แต่สิ่งที่ได้พบสร้างความสำเร็จ	ได้พบแต่สิ่งที สร้างสุขสันต์สำราญใจ

¹¹⁹ เทพแห่งการเพาะปลูก อะโดนิสเป็นเทพแห่งการตายและกำเนิดใหม่ เขาตายและเกิดใหม่เปรียบเสมือนชีวิตของพืชผักที่เกิดในฤดูใบไม้ผลิ เติบโตในฤดูร้อน เก็บเกี่ยวในฤดูใบไม้ร่วงและตายในฤดูหนาว

¹²⁰ อ้างถึง โอคิส อัลซินัสเป็นกษัตริย์แห่งไพอะเซีย (Phaiacia) อัลซินัสให้การต้อนรับโอคิสซุสที่เรือแตกที่เกาะของเขา บิดาของโอคิสซุสคือลาเอเทส ดังนั้นบุตรแห่งลาเอเทสในตอนนี้อาจหมายถึงโอคิสซุส

¹²¹ อ้างถึงกษัตริย์ซาโลมอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

450	The smell of grain, or tedded grass, or kine,	กลิ่นหอมของเมล็ดข้าว หรือหญ้าแห้ง หรือโค	กลิ่นธัญพืชหอมหวาน หญ้าแห้งอวล พฤษภา
451	Or dairy, each rural sight, each rural sound –	หรือโรงรีดนม แต่ละภาพ แต่ละเสียงในชนบท	โรงรีดน้ำนมสัตว์ ทิวทัศน์เสียงบ้านนอกนา
452	If chance with nymph-like step fair virgin pass,	หากสบโอกาสที่สาวพรหมจรรย์ผู้งดงามราวนางไม้ ย่างเยื้อง	หากสบพบกานดา พิสุทธิ์ราราวนางไม้ผ่านไป
453	What pleasing seemed, for her now pleases more,	ช่างสุขเสียนี่กระไร เพราะบัดนี้ เธอทำให้ยิ่งสุข	สุขยิ่งนัก บัดนี้ นรีพาให้สุขใหญ่
454	She most, and in her look sums all delight:	สุขที่สุด และภาพเธอรวมความยินดีทั้งปวงไว้	เธองามล้ำกว่าใด ภาพเธอรวมทุกหรรษา
455	Such pleasure took the serpent to behold	ความปรีดาเช่นนี้ตรึงให้เจ้าอสรพิษต้องชม	ความยินดีตรึงตรา อาศิริพิชิตศนา
456	This flowery plat, the sweet recess of Eve	แปลงดอกไม้นี้ ชุ่มพักผ่อนน่ายสบายของเอวา	แปลงปวงบุษบา ที่พักผ่อนแสนสบาย
457	Thus early, thus alone; her heavenly form	เวลายังเช้า เธออยู่ลำพัง เรือนว่างแสนโสกา	ยังเช้า อยู่เอกา สะคราญโสกาเรือนกาย
458	Angelic, but more soft and feminine,	ดุจนางฟ้า แต่นุ่มนวลและสมหญิงกว่า	ดุจนางฟ้าละม้าย แต่นุ่มนวลสมหญิงกว่า
459	Her graceful innocence, her every air	ความไร้เดียงสางามละม่อม ทุก	ไร้เดียงสาละม่อม งามพร้อมสิ้นทั้งกายา
460	Of gesture or least action, overawed	ท่วงท่าหรือการขยับตัวสะกด	สะกดใจทุกท่วงท่า หรือลีลาการเคลื่อนไหว
461	His malice, and with rapine sweet bereaved	เล่ห์ของซาตาน และความตั้งใจจะปล้นหายไป	อาฆาตในดวงจิต ความคิดปล้นชิงหายไป
462	His fierceness of the fierce intent it brought.	มาด้วยความตั้งใจเดิมอันโหดร้ายทารุณ	ความตั้งใจแรกเริ่ม เดิมโหดร้ายทารุณยิ่ง
463	That space the evil one abstracted stood	เจ้าผีร้ายยืนจ้งจ้ง พรากห่าง	ชั่วครู่ เจ้าผีร้าย มิไหวกายยืนแน่นิ่ง
464	From his own evil, and for the time remained	จากความชั่วร้ายของตน และในเวลานั้น	ความชั่วร้ายทอดทิ้ง และเวลาเพียงชั่วครู่
465	Stupidly good, of enmity disarmed,	ยี่นึ่งคิดอะไรไม่ออก ละทิ้งความเป็นอริ	ดีงามอย่างไร่งเง่า กำเลาทิ้งเป็นศัตรู
466	Of guile, of hate, of envy, of revenge;	เพทุบาย ความเกลียด ความริษยา การแก้แค้น	อุบาย เกลียดชังริษยา แก้แค้นเอา

467	But the hot hell that always in him burns,	แต่ไฟนรกที่อยู่ในตัวเขาเสมอแผดเผา	แต่ไฟนรกานต์ ในซาตานนิจแผดเผา
468	Though in mid heaven, soon ended his delight	แม้ันอยู่กึ่งกลางสวรรค์ ความยินดีเหือดหายไป ในไม่ช้า	แม้ันกลางสวรรค์เนา ไม่ช้าปรีติเลิกรา
469	And tortures him now more, the more he sees	และเขายังทรมานหนักขึ้น ยิ่งเห็น	ทรมานกว่าเก่า ยิ่งเขาได้ทัศนาศนา
470	Of pleasure not for him ordained; then soon	ความสุขสันต์ที่ไม่ได้มีไว้เพื่อเขา ในไม่ช้า	ความสุขที่มีได้ มีไว้เพื่อเขา ไม่ช้า
471	Fierce hate he recollects, and all his thoughts	ความเกลียดชังแรงกล้าพลันคืนมา และบรรดา ความคิด	เกลียดชังแรงคืนมา และบรรดาดวงความคิด
472	Of mischief, gratulating, thus excites	ประสงคร้าย ยินดีที่สบโอกาส ทำให้ตื่นเต้นลิงโลด	ประสงร้ายเปรมปรีดี ยินดีสบโอกาสทำกิจ ภริมย์สมในจิต พาให้ตื่นเต้นลิงโลด
473	'Thoughts, whither have ye led me? With what sweet	'ความคิดเอ๋ย เจ้านำข้าไปยังแห่งหนใด ด้วย what sweet	'ความคิดเอ๋ย เจ้าพา ข้าไปยังแห่งหนใด
474	Compulsion thus transported to forget	อำนาจอันอ่อนหวานชักพาให้มา แล้วกลับหลงลืม	อำนาจอ่อนหวานไซรั ชักนำมาตัวข้าดล แต่แล้วกลับลืมเลือน เยือนที่นี้ด้วยเหตุผล
475	What hither brought us? Hate, not love, nor hope	ว่าเรามาที่นี่เพราะอะไร ความเกลียดชัง มิใช่ความรัก มิใช่ความหวัง	เกลียดชังซึ่งผู้คน มิใช่รักใช่หวังใจ
476	Of Paradise or hell, hope here to taste	จะได้สวนสวรรค์หรือนรก หวังว่าจะได้ลิ้มรส	จะได้อุทยาน หรือนรกานต์หวังจะได้
477	Of pleasure, but all pleasure to destroy,	ความสุขสันต์ ณ ที่นี้ แต่เพื่อทำลายสุขทั้งปวง	ลิ้มรสอันสุขี ณ ที่อุทยานนี้ไซรั แต่เพื่อทำลายไป สุขหรรษาทั้งสิ้นนี้

478	Save what is in destroying; other joy	นอกจากการทำลาย ความชื่นชมยินดีอื่น	นอกจากทำลายนั้น ความสรรเสริญอื่นไม่มี
479	To me is lost. Then let me not let pass	ข้าไม่มีแล้ว กระนั้น อย่าให้ข้าปล่อย	หากเป็นเช่นจะนี้ อย่าให้ข้าปล่อยโอกาส
480	Occasion which now smiles; behold alone	โอกาสซึ่งบัดนี้ยิ้มรับผ่านเลยไป เห็นอยู่ลำพัง	ซึ่งบัดนี้ยิ้มรับ ผ่านเลยลับคลาแคล้วคลาด
481	The woman, opportune to all attempts –	คือนางผู้นั้น เปิดโอกาสโล่งให้ทดลอง	เห็นแม่สายสวาท อยู่คนเดียวเพียงएका โอกาสเปิดโล่งให้ ทดลองใจนงพะงา
482	Her husband, for I view far round, not nigh	สามีของเธอ ข้าไปวนดูห่างๆ มิเข้าใกล้	สามีของเธอข้า วนดูห่างมิเข้าใกล้
483	Whose higher intellectual more I shun,	พยายามเลี่ยงเพราะเขาฉลาด	หลีกเลี่ยงเพราะชายนั้น มีปัญญาสมองไว
484	And strength, of courage haughty, and of limb	และแข็งแกร่งกว่าเธอ ทั้งใจห้าวหาญและแขนขา	แข็งแกร่งกว่าอรไท ทั้งใจหาญและแขนขา
485	Heroic built, though of terrestrial mould;	กำยำมสง่า แม้นั้นจากดิน	กำยำสง่าสวรรค์ แม้นั้นจากดินมา
486	Foe not formidable, exempt from wound –	ศัตรูที่น่าคร้ามเกรง ไม่อาจได้รับบาดแผล	ริษยาที่น่า เกรงขามมีอาจรับแผล
487	I not; so much hath hell debased, and pain	ตัวข้า นรกทำให้ข้าตกต่ำลงมาก และความเจ็บปวด	ส่วนตัวของข้านี้ อเวจีพลิกผันแปร ตกต่ำกว่าเดิมแท้ และเจ็บปวดจนอ่อนล้า
488	Enfeebled me, to what I was in heaven.	ทำให้ข้าอ่อนล้า เมื่อเทียบกับครั้งข้าอยู่ในสวรรค์	เมื่อเทียบกับครั้งที่ ตัวข้านี้อยู่แดนฟ้า
489	She fair, divinely fair, fit love of gods,	เธองามงามดังชาวสวรรค์ ควรค่าแก่ความรักจาก ทวยเทพ	เธองามดังรั้มา ควรค่าแก่รักเทวี
490	Not terrible, though terror be in love,	ไม่น่ากลัว แม้ความรักน่ากลัว	ไม่น่าหวั่นกลัวเลย แม้รักเคยจะน่าหวั่น
491	And beauty, not approached by stronger hate,	และความงาม ยังมีได้ถูกความชิงชังกล้ากราย	ความงามของจอมขวัญ ยังมีถูกชิงชังกล้ากล้า

492	Hate stronger under show of love well feigned –	ความเกลียดทวีขึ้นด้วยการเสแสร้งแกล้งรัก	ความเกลียดทวีคูณ เพิ่มพูนจากแสร้งรักทำ
493	The way which to her ruin now I tend.'	บัดนี้ ข้าจะดำเนินการตามวิถีเพื่อทำลายเธอ'	บัดนี้ ข้าจะดำ เนินการทำลายนาง'
494	So spake the enemy of mankind, enclosed	ศัตรูของมนุษยชาติกล่าว ตนเองยังอยู่	ศัตรูของนรา เอ่ยวาจาอยู่ในร่าง
495	In serpent, inmate bad, and toward Eve	ในร่างอสรพิษผีสิงชั่วร้าย หันไปทางเอวา	อสรพิษผีสิง ชั่วช้าทรมานเข้าสิงสู่
496	Addressed his way – not with indented wave,	พยายามเข้าหา ยังมีเลื้อยคดเคี้ยว	เบนกายทางเอวา พยายามเข้าหาอยู่
497	Prone on the ground, as since, but on his rear,	ท้องแนบกับพื้นดิน แต่ชนดหาง	ยังมีเลื้อยคดเคี้ยวสู่ อุทรทาบบนไผท
498	Circular base of rising folds, that towered	ขดเป็นวงกลมซ้อนสูงขึ้นไป ตั้ง	ขดกายซ้อนเป็นวง กงโค้งสูงซ้อนขึ้นไชรี้
499	Fold above fold, a surging maze; his head	ซ้อนๆ กัน ดุจวังวนสูงขึ้นไป ศีรษะ	ดุจวังวนสูงไป ศีรษะผดผนยกชู
500	Crested aloft, and carbuncle his eyes;	ชูอยู่บนสุด และตาแดงโรจน์	อยู่ข้างบนสุดไชรี้ นัยน์แดงโรจน์เรือไฟรู
501	With burnished neck of verdant gold, erect	ชูคอสีทองเหลืองเขียวมันเลื่อม	คอเทียรชชาติชู สีทองเหลืองเขียวมันเลื่อม
502	Amidst his circling spires, that on the grass	อยู่กึ่งกลางกายที่ขดเป็นยอดสูงดั่งเจดีย์ และบน ผืนหญ้า	กึ่งกลางกายขด ขดยอดดั่งเจดีย์เี่ยม
503	Floated redundant; pleasing was his shape	ลอยส่าย รูปร่างน่าดู	ลอยส่ายยักย้ายเหลืออม รูปร่างงามน่าพึงใจ

504	And lovely; never since of serpent kind	และน่ารัก นับแต่นั้นไม่มีสัตว์จำพวกงูตัวใด	น่ารัก นับแต่นี้ ไม่มีสัตว์ปะตัวใด
505	Lovelier – not those that in Illyria changed	น่ารักเท่า ไม่ว่าจะในอิลลิเรียที่สาป	น่ารัก แม้นงูใน อิลลิเรีย ¹²² ผู้เปลี่ยนร่าง
506	Hermione and Cadmus, or the god	เฮอร์ไมโอนีและแคดมัส หรือเทพ	องค์เฮอร์ไมโอนี พระสวามี ¹²³ หรือเทพใน
507	In Epidaurus; nor to which transformed	ในเอพิดาอูส หรืองูแปลง	เอพิดาอูสปุระ ¹²⁴ อีกสลับแปลงร่างไป
508	Ammonian Jove, or Capitoline, was seen,	ของโจฟชาวอัมโมน หรือคาปีโทลิน ที่มีผู้เคยเห็น	โจฟของอัมโมน ¹²⁵ ไชรั หรือคาปีโทลินนั้น
509	He with Olympias, this with her who bore	พระองค์กับนางโอลิมเปียส งูนี้มีบุตรกับนาง	กับโอลิมเปียสพธู งูกับนางเกิดคนัย
510	Scipio, the height of Rome. With tract oblique	ชื่อสกีพิโอ ผู้เป็นใหญ่ในกรุงโรม อสรพิษยักเยื้อง	นามสกีพิโอ ใหญ่โตล้ำในโรมไชร ¹²⁶
511	At first, as one who sought access but feared	ในตอนแรก เจกเช่นผู้เสาะหาทางเข้าแต่กลัว	เริ่มต้นยักเยื้องไป หวังเข้าใกล้หากยังหวั่น
512	To interrupt, sidelong he works his way.	จะเป็นการรบกวน เขาเลื้อยไปด้านข้าง	เกรงรบกวนออร์ท เลาะเลื้อยไปด้านข้างครั้น
513	As when a ship, by skilful steersman wrought	ประหนึ่งเรือที่นายท้ายผู้ชำนาญงานนำเรือ	ดูจนายนาวาอัน ชำนาญการนำภตรา
514	Nigh river's mouth, or foreland, where the wind	เลียบบากน้ำหรือชายฝั่ง ที่ซึ่งลมมักพัด	เลียบชายฝั่งปากน้ำ ลมกระหน่ำมักพัดพา
515	Veers oft, as oft so steers, and shifts her sail,	ให้เรือเฉ ต้องเลี้ยวและจัดใบเรืออยู่เสมอ	ให้เรือเฉไปมา ต้องเลี้ยวจัดใบเรือไป
516	So varied he, and of his tortuous train	เขาเองก็เปลี่ยนเช่นนั้น และร่างที่ขดอยู่ของเขา	เขาเองเปลี่ยนท่า กายาเป็นงูไว้
517	Curled many a wanton wreath in sight of Eve,	เป็นวงดุจช่อช้ายพฤษ์ซ้อนสูงจนเห็นเอวา	ให้กลมดุจช่อช้าย พฤษ์ซ้อนจนเห็นเอวา

¹²² อิลลิเรียเป็นชื่ออาณาจักร โบราณแถบคาบสมุทรบอลข่าน

¹²³ เฮอร์ไมโอนี เทพธิดาแห่งความสุขเป็นภรรยาของกษัตริย์แคดมัสผู้สร้างนครธีบส์

¹²⁴ เอสคูลาปิอุส เป็นเทพแห่งการเยียวยารักษา วิหารของเขาอยู่ในเมืองเอพิดาอูส มีร่างเป็นงู

¹²⁵ ชาวมาซิโดเนียเชื่อกันว่า กษัตริย์อเล็กซานเดอร์มหาราชเป็นบุตรของราชินีโอลิมเปียสกับโจฟหรือเซอุสที่แปลงร่างเป็นงูมาลอบรักกับนาง

¹²⁶ หมายถึงพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช

518	To lure her eye; she, busied, heard the sound	เพื่อล่อสายตาเธอที่กำลังทำงานง่วน ได้ยินเสียง	ล่อสายตานางพาด ทำงานวุ่นวายนักหนา
519	Of rustling leaves, but minded not, as used	ใบไม้แกรกราก แต่ไม่สนใจ เพราะคุ่น	ยินเสียงใบรุกขา แกรกรากหากไม่ใส่ใจ
520	To such disport before her through the field	เคยกับการเล่นชนที่พบเห็นในท้องทุ่ง	เพราะชินคุ่นเคยเห็น การละเล่นตามทุ่งใน
521	From every beast, more duteous at her call	ของสัตว์ทุกชนิด เชื่อฟังเธอเรียกยิ่ง	ของสรรพสัตว์น้อยใหญ่ เชื่อฟังเสียงวนิดา
522	Than at Circean call the herd disguised.	กว่าเซอริซีเรียกฝูงสัตว์แปลง	ยิ่งกว่าเซอริซีเพรียก เรียกฝูงสัตว์แปลงกายมา ¹²⁷
523	He bolder now, uncalled before her stood,	ตอนนี้เขากล้าขึ้น ยืนอยู่เบื้องหน้าโดยเธอมิได้ เรียกหา	จนถึงบัดนี้กล้า ยืนต่อหน้านฤมล
524	But as in gaze admiring; oft he bowed	แต่จ้องมองอย่างชื่นชม เขาค้อม	แม้เธอมิเรียกหา จ้องกานดาชื่นชมล้น
525	His turret crest and sleek enamelled neck,	หงอนและคอเป็นมันละเลื่อม	หงอนคอเป็นมันมน ละเลื่อมพรายงามโสภิณ
526	Fawning, and licked the ground whereon she trod.	ประจบประแจงและเลียพื้นดินที่เธอเหยียบย่าง	ประจบประแจงนาง ที่เธออย่างงูเลียดิน
527	His gentle dumb expression turned at length	ท่าทางซื่อๆ เซ่อๆ ของเขาดิ่งดูด	ท่าซื่อของผณิน ดิ่งดูดสายตาอรไท
528	The eye of Eve to mark his play; he, glad	สายตาเอวาให้สนใจการเล่นของเขา เขา กระหิ้ม	สนใจการเล่นละ เขากระหิ้มปริ่มเปรมใหญ่
529	Of her attention gained, with serpent tongue	ที่ได้รับความสนใจจากเธอ ใช้ลิ้นงู	ที่ได้ความสนใจ จากนางใช้ลิ้นสับปะ
530	Organic, or impulse of vocal air,	เป็นเครื่องมือเปล่งเสียง	เป็นเครื่องมือของมาร ในการเปล่งถ้อยวาตะ
531	His fraudulent temptation thus began:	การทดลองด้วยเล่ห์ของเขาจึงเริ่มขึ้น	การทดลองด้วยเล่ห์จะ เริ่มต้นขึ้น ณ บัดนี้

¹²⁷ เซอริซีเป็นเทพธิดาองค์หนึ่ง ในมหากาพย์โอดิสซีย์ของโฮเมอร์ เซอริซีเชิญลูกเรือของโอดิสซุสไปทานอาหารกับเธอและสาปพวกเขาให้กลายเป็นหมู โอดิสซุสต้องตามไปช่วย

532	'Wonder not, sovereign mistress – if perhaps	'อย่าอัศจรรย์ใจเลย นายหญิงผู้เป็นใหญ่ หาก	'อย่าประหลาดใจเลย นายหญิงเอ๋ยผู้เป็นใหญ่
533	Thou canst who are sole wonder – much less arm	ท่านผู้เป็นสิ่งอัศจรรย์ขึ้นเอกรู้สึกเช่นนั้น มีค้อยดุร้าย	หากท่านประหลาดใจ ผู้เป็นเอกอัศจรรย์
534	Thy looks, the heaven of mildness, with disdain,	โฉมของท่าน สวรรค์อันอ่อนโยน ฉายแววรังเกียจ	มีค้อยจะดุร้าย โฉมละม้ายสวรรค์ครัน อ่อนโยน ฉายแววอัน รังเกียจของขุนฤดี
535	Displeased that I approach thee thus, and gaze	ไม่พอใจที่เข้ามาหาและจ้องมองท่าน	ไม่พอใจที่เข้า มาหาจ้องมองเช่นนี้
536	Insatiate, I thus single nor have feared	อย่างไรไม่รู้ลืม เข้ามาล้าพังและไม่เกรง	มิรู้จักอิมหมี มาเพียงตัวและมีหวัน
537	Thy awful brow, more awful thus retired.	ที่ท่านเลิกขนง หากจากไปยิ่งร้ายกว่า	ที่ท่านเลิกขนง คงร้ายกว่าหากจากครัน
538	Fairest resemblance of thy maker fair,	ช่างงดงามคล้ายคลึงความงามของพระผู้สร้างท่าน เป็นที่สุด	ความงามของท่านนั้น คล้ายความงามจอมโยธา
539	Thee all thing living gaze on, all things thine	ทุกชีวิตจ้องมองท่าน ทุกสิ่งเป็นของท่าน	ทุกชีวิตมองชะแม่ ทุกสิ่งแท้ของท่านหนา
540	By gift, and thy celestial beauty adore,	โดยการประทาน และความสวยงามราวนางสวรรค์ ของท่านเป็นที่เทิดทูน	ธ ทรงประทานมา ความใสมาราวเทวี
541	With ravishment beheld – there best beheld	งามเชือดเฉือนหัวใจ เหมาะสมที่สุด	ของท่านควรเทิดทูน งามไพบูลย์มารศรี
542	Where universally admire; but here	ควรอยู่ในที่ซึ่งทั้งผองจะได้ชื่นชมท่าน แต่ที่นี่	ควรสถิตในที่ ทั้งผองได้ชื่นชมตรู
543	In this enclosure wild, these beasts among,	ในสวนป่ามีรั้วล้อม ท่ามกลางสัตว์ป่า	แต่อยู่ ณ ที่นี้ ส่วนป่ามีรั้วล้อมอยู่
544	Beholders rude, and shallow to discern	ผู้ชมที่เช่ซ่ซ่า และรับรู้	ท่ามกลางสัตว์ป่าผู้ ชมที่เช่ซ่ซ่า เข้าใจ

545	Half what in thee is fair, one man except,	ความงามของท่านได้เพียงแค่ครึ่ง มีเพียงชายคนเดียว	ความงามอันไศภกา ของกัลยาเยื้องท่านได้เพียงครึ่งความวิไล จะมีเพียงหนึ่งชายยล
546	Who sees thee (and what is one?) who shouldst be seen	ที่เห็นท่าน (คนเดียวจะมีความหมายอะไร) นางผู้ควรเป็นขวัญตา	โฉมงามของชะแม่ (ผู้ชมแค่เพียงหนึ่งคน ไร้ความหมาย นฤมล ผู้ควรเป็นขวัญตา
547	A goddess among gods, adored and served	เทวีกลางเหล่าเทวา ทูตสวรรค์เทิดทูนและรับใช้ท่าน	เป็นเทพพฐุ ท่ามกลางหมู่เทพเทวา ทูตสวรรค์เทิดกัญญา ยอมเป็นข้าบ่าวรับใช้
548	By angels numberless, thy daily train?’	จำนวนมากเหลือคณานับ บริวารของท่านอยู่ที่ไหน’	จำนวนมหาศาล บริวารท่านอยู่ที่ไหน’
549	So glozed the tempter, and his proem tuned.	ผู้ทดลองเอ่ยวาจาจลลเยี้ยวและเริ่มร่ายกถาของเขา	ผู้ทดลองจึงได้ เอ่ยว่าจะลลลเยี้ยวเล่ห์ เริ่มร่ายกถาถ้อย คำเรียงร้อยเกลี้ยกล่อมเห
550	Into the heart of Eve his words made way,	ถ้อยคำของเขาตบตอในใจเอวา	ถ้อยคำตบตอเท ลงในใจอรไท
551	Though the voice much marveling; at length,	แม้เสียงนั้นจะน่าพิศวง สักครู่ใหญ่	แม้เสียงน่าแปลกนัก หนึ่งไปสักหนึ่งครู่ใหญ่
552	Not unamazed, she thus in answer spake:	เธอจึงเอ่ยตอบด้วยความประหลาดใจว่า	เอวาเอ่ยตอบไป ด้วยความประหลาดใจว่า
553	‘What may this mean? Language of man pronounced	‘อะไรกันนี้ ภาษาคนเปล่ง	‘อะไรกันเล่าหนา ส่งภาษาเปล่งพจมาน
554	By tongue of brute, and human sense expressed?’	จากลิ้นเดรัจฉาน และแสดงสำนึกเยี่ยงมนุษย์	จากลิ้นเดรัจฉาน แสดงสำนึกเยี่ยงนรา
555	This first at least of these I thought denied	ภาษานั้นเข้าใจว่าพระเจ้าไม่ทรงประทาน	ข้าคิดว่าภาษา จอมโยธาถักปนา
556	To beasts, whom God on their creation-day	ให้แก่สัตว์ ในวันแห่งการสร้างสรรค์ พระองค์ทรง	ให้คน ในเวลา แห่งการสร้างสรรค์ องค์ให้

557	Created mute to all articulate sound;	สร้างมิให้เอ่ยสำเนียงที่มีความหมาย	มิให้สัตว์ส่งเสียง เอ่ยสำเนียงความหมายได้
558	The latter I demur, for in their looks	ส่วนเรื่องสำเนียงนั้น ข้ายังข้องใจ เพราะหน้าตาสัตว์	สำเนียง ยังข้องใจ ด้วยหน้าตาเดรัจฉาน
559	Much reason, and in their actions, oft appears.	ดูมีเหตุผล อีกทั้งพฤติกรรมหลายอย่างก็เป็นเช่นนั้น	ดูมีเหตุผลมาก อีกทั้งหลายหลากพฤติกรรม
560	Thee, serpent, subtlest beast of all the field	เจ้า อสรพิษ สัตว์ที่ฉลาดที่สุดในท้องทุ่ง	เจ้า สับปะระ ผู้ชาญฉลาดที่สุดในทุ่งหญ้า
561	I knew, but not with human voice endued;	ที่ข้ารู้จัก แต่ไม่รู้ว่าจะได้สำเนียงแบบมนุษย์	ข้ารู้จัก แต่ไม่รู้พูดได้แบบนรา
562	Redouble then this miracle, and say,	จงแสดงความอัศจรรย์อีกครั้งเถิด และบอกข้าว่า	สร้างอัศจรรย์อีกครั้ง บอกรับข้าเถิดเจ้างู
563	How cam'st thou speakable of mute, and how	เจ้าที่เคยเป็นใบ้พูดได้อย่างไร และด้วยเหตุใด	เคยใบ้กับพูดได้ ด้วยเหตุใดเจ้าจึงดู
564	To me so friendly grown above the rest	เจ้าจึงเป็นมิตรกับข้ามากกว่า	เป็นมิตรกับข้าผู้ เป็นมนุษย์ล้ำไปกว่า
565	Of brutal kind that daily are in sight:	สัตว์อื่นๆ ที่ข้าเห็นอยู่ทุกเมื่อเชิ้อวัน	สัตว์ข้าเห็นทุกเมื่อ เชิ้อวันที่ผ่านผันมา
566	Say, for such wonder claims attention due.'	บอกเถิด เพราะเรื่องอัศจรรย์เช่นนี้ควรค่าแก่ การสนใจ	บอกเถิด เรื่องนี้หนา ควรค่าแก่การสนใจ
567	To whom the guileful tempter thus replied:	ผู้ทดลองเจ้าเล่ห์เพทุบายจึงตอบว่า	ผู้ทดลองเจ้าเล่ห์ เพทุบายจึงตอบไป
568	'Empress of this fair world, resplendent Eve,	'จักรพรรดินีแห่งโลกอันงดงาม เอวาผู้เจิดจรัส	'จักรพรรดินีโลกวิไล เอวาผู้จรัสเจิดจัน
569	Easy to me it is to tell thee all	ข้าเล่าให้ท่านฟังได้ง่ายนิดเดียว	ข้าเหนื่อยนี้เล่าให้ ท่านฟังได้ง่ายตายครัน
570	What thou command'st, and right thou shouldst be obeyed;	สิ่งที่ท่านบัญชาและข้าสมควรเชื่อฟังท่าน	สิ่งใดที่ท่านบัญชา ข้าสมควรเชื่อฟังทั้งสิ้น
571	I was at first as other beasts that graze	แต่ก่อนนั้นข้าก็เป็นเช่นสัตว์อื่นๆ และเล็ม	ก่อนนี้ ข้าก็เป็น เช่นสัตว์อื่นและเล็มกิน

572	The trodden herb, of abject thoughts and low,	พืชผักบนพื้นดิน และคิดเรื่องง่ายๆ พื้นๆ	พืชผักบนพื้นดิน คิดเรื่องต่ำต้อยปัญญา
573	As was my food, nor aught but food discerned	เช่นเดียวกับอาหารของข้า ไม่คิดอะไรนอกจากเรื่องกิน	ดุจเดียวกับอาหาร ไม่คิดการณ์นอกกระยา
574	Or sex, and apprehended nothing high:	หรือกาม และไม่เข้าใจเรื่องสูงส่ง	หรือคิดเรื่องกามา มิเข้าใจเรื่องสูงโด
575	Till on a day, roving the field, I chanced	จวบจนวันหนึ่ง ระหว่างเที่ยวไปในทุ่ง ข้าบังเอิญ	จนวันหนึ่งบังเอิญ ระหว่างเพลินเที่ยวทุ่งไป
576	A goodly tree far distant to behold,	เห็นต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งอยู่แต่ไกล	เห็นต้นไม้โตใหญ่ อยู่ในที่ไกลลิบลิบ
577	Loaden with fruit of fairest colours mixed,	เต็มไปด้วยผลหลากสีส่น	ต้นเต็มไปด้วยผล ปนสีส่นหลากสลับ
578	Ruddy and gold; I nearer drew to gaze,	แดงแกมทอง ข้าเข้าไปดูใกล้ๆ	แดงแกมทองระยับ ข้าจึงทัศนาใกล้
579	When from the boughs a savoury odour blown,	กลิ่นหอมยวนน้ำลายโชยชายจากคาคบไม้	กลิ่นหอมยวนน้ำลาย โชยชายจากคาคบไม้
580	Grateful to appetite, more pleased my sense	กระตุ้นความหิว เป็นที่พึงพอใจยิ่งกว่า	กระตุ้นความหิวใหญ่ นำพอใจเสียยิ่งกว่า
581	Than smell of sweetest fennel, or the teats	กลิ่นยี่ห่วย่าอันหอมหวาน หรือหัวนม	กลิ่นยี่ห่วย่าหอมกรุ่น หรืออุนเกเชียรธรา
582	Of ewe or goat dropping with milk at even,	ของแม่แกะหรือแพะที่มีน้ำนมหยาดหยด	หยดหยาดหลังออกมา จากหัวนมแพะแกะไหล ¹²⁸
583	Unsucked of lamb or kid, that tend their play.	ลูกแกะหรือลูกแพะมัวแต่เล่นอยู่ยังมีได้ดูดดื่ม	ลูกมันมัวแต่เล่น ยังมีเพื่อนดูดดื่มได้
584	To satisfy the sharp desire I had	เพื่อระงับความปรารถนารุนแรงของข้า	เพื่อระงับความอยากใคร่ อันรุนแรงของตัวข้า
585	Of tasting those fair apples, I resolved	ที่จะลิ้มรสแอปเปิลแสนสวย ข้าตั้งใจแน่วแน่	ปรารถนาลิ้มรส แอปเปิลสดสวยโสกา
586	Not to defer; hunger and thirst at once,	จะบำบัดความหิวกระหายโดยพลัน	ข้าตั้งใจแน่วว่า จะบำบัดหิวทันที

¹²⁸ ในสมัยนั้นเชื่อกันว่าชอบกินยี่ห่วย่าและน้ำนมแพะแกะ

587	Powerful persuaders, quickened at the scent	สิ่งเฝ้ายวนทรงพลัง แรงกล้าขึ้นเมื่อได้กลิ่น	สิ่งเฝ้ายวนทรงพลัง กำลังแรงแกร่งกล้าทวี
588	Of that alluring fruit, urged me so keen.	ของผลไม้อันเฝ้ายวนนั้น เร้าให้ข้าเร่งรีบ	ยามได้สุคนธ์ี อันหอมหวานผลพฤษา
589	About the mossy trunk I wound me soon,	ข้าเลื้อยพันขึ้นไปตามลำต้นที่มีตะไคร่เกาะ	กระตุนเร่งเร้าให้ เลื้อยไปตามลำต้นรุกษา
590	For high from ground, the branches would require	เพราะสูงจากพื้นดิน กิ่งก้านสูงจน	ตะไคร่เกาะคลุมหนา เพราะสูงจากพื้นไผท
591	Thy utmost reach, or Adam's: round the tree	ท่านหรืออาดัมเอื้อมสุดจึงจะถึง ล้อมรอบต้นไม้	ท่านหรืออาดัมเอื้อม จนสุดเอื้อมมือจึงได้ ล้อมอยู่รอบต้นไม้ สรรพสัตว์นานาพันธุ์
592	All other beasts that saw, with like desire	สัตว์ทุกชนิดที่เห็น และปรารถนาในสิ่งเดียวกัน	ล้วนจ้องผลไม้ หวังใครได้สิ่งเดียวกัน
593	Longing and envying stood, but could not reach.	ยืนอาวรณ์อิจฉาแต่เอื้อมไม่ถึง	อาวรณ์อิจฉาครัน แต่สูงเกินจะไขว่คว้า
594	Amid the tree now got, where plenty hung	ต้นไม้นี้มีผลห้อยย้อยเต็ม	ทาบทบนี้มีผล เต็มล้นห้อยย้อยออกมา
595	Tempting so nigh, to pluck and eat my fill	กิ่งล่อใจ ให้เด็ดและกินจนอิ่ม	เต็มกิ่งล่อหทัยา ให้เด็ดลิ้มจนอิ่มเอม
596	I spared not, for such pleasure till that hour	ข้ากินไม่ยั้ง ด้วยว่าจวบจนบัดนั้น	ข้ากินไม่ยับยั้ง บัดนี้ยังมีเคยเกษม
597	At feed or fountain never had I found.	ข้ามิเคยกินหรือดื่มสิ่งใดที่โอชะเช่นนั้นเลย	กินดื่มสิ่งใดเปรม โอชะเช่นผลไม้
598	Sated at length, ere long I might perceive	เป็นนานกว่าจะอิ่มแปล้ มินานนัก ข้าเริ่มรู้สึก	เนิ่นนานอิ่มสมใจ มินานไซ้รู้ ได้รู้ว่า
599	Strange alteration in me, to degree	ว่าเกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวข้า ที่ละอย่าง	เกิดเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ขึ้นข้างในตัวของข้า
600	Of reason in my inward powers, and speech	เกิดพลังสำนึกภายในตัว และวาจา	สำนึกในกายา และวาจาตัวข้านี้
601	Wanted not long, though to this shape retained.	ที่ไม่เคยมี แม้รูปกายยังคงเดิม	ไม่เคยเอ่ยวาที แม้รูปกายไม่แปรผัน

602	Thenceforth to speculations high or deep	นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ข้าคิด ไคร่ครวญ	นับแต่บัดนั้นมา ข้าคิดไคร่ครวญถึงอัน
603	I turn my thoughts, and with capacious mind	ถึงสิ่งสูงส่งหรือลึกซึ้ง ด้วยสมองใหญ่	สิ่งสูงลึกซึ้งครั้น ด้วยสมองใหญ่โตพอง
604	Considered all things visible in heaven,	พิจารณาสิ่งที่เห็นบนฟ้าสวรรค์	พิจารณาสิ่งข้า บนฟ้าสวรรค์เข้มนมอม
605	Or earth, or middle , all things fair and good;	หรือพิภพ หรือเวหา สรรพสิ่งอันสวยงามและดีงาม	พิภพ เวหาปอง สรรพสิ่งงามเหลือประมาณ
606	But all that fair and good in thy divine	แต่สรรพสิ่งอันสวยงามและดีงามรวมอยู่ใน ความประเสริฐของท่าน	แต่สิ่งดีรวมไว้ ในความประเสริฐของท่าน
607	Semblance and in thy beauty's heavenly ray,	และแสงสวรรค์ฉายฉานอยู่ในความงามของท่าน	แสงสวรรค์ฉายฉาน ในโฉมฉายของชะแม่
608	United I beheld – no fair to thine	ข้ามองดูทั้งหมดแล้ว มิมีสิ่งใดงาม	ข้าพิศดูทั้งหมด มิมีใดดงามแน่แท้
609	Equivalent or second; which compelled	เทียบเทียมหรือแม้แต่เป็นรองท่าน ซึ่งบันดาล	เทียบเท่าหรือแม้แต่ เป็นรองท่าน จึงบันดาล
610	Me thus, though importune perhaps, to come	ให้ข้า แม้อาจจะรบกวน ให้มา	ให้ข้ามาตรงแม้ว่า มารบกวนผลการ
611	And gaze, and worship thee of right declared	มอง และสรรเสริญท่านผู้ซึ่งสมควรเป็น	ให้มาจ้องมองดู สรรเสริญผู้แสนสมควร
612	Sovereign of creatures, universal dame.'	ใหญ่ในหมู่สิ่งมีชีวิต นายหญิงแห่งจักรวาล'	เป็นใหญ่ได้ครอบครอง บรรดาสรรพชีวิตล้วน เป็นเจ้าของทั้งหมด นายหญิงแห่งจักรวาล'
613	So talked the spirited sly snake; and Eve,	อสรพิษร้ายทรงเจ้าเล่ห์กล่าว และเอวา	อสรพิษผีสิง เจ้าเล่ห์ยิ่งกล่าว เอวา
614	Yet more amazed, unwary thus replied;	ผู้ซึ่งยิ่งพิศวง เอยตอบโดยไม่ระวังตัว	ผู้พิศวงพา ตอบโดยไม่ระวังตัว
615	'Serpent, thy overpraising leaves in doubt	'อสรพิษเอ๋ย เจ้าบรรยายเลิศเลอเสียจนข้าสงสัย	'เจ้าบรรยายเลิศเลอ เพื่อเจ้าจนข้าสงสัย
616	The virtue of that fruit, in thee first proved;	ในสรรพคุณของผลไม้ นั้น ที่พิสูจน์ในเจ้าเป็นรายแรก	สรรพคุณผลไม้ เจ้าตัวแรกพิสูจน์ไว้

617	But say, where grows the tree? From hence how far?	แต่บอกซิ ต้นไม้นั้นอยู่ที่ไหน ไกลจากที่นี้เท่าไร	บอกเถิดว่ารูกษา ทาบทบนี้อยู่ที่ใด
618	For many are the trees of God that grow	เพราะต้นไม้ของพระเจ้าที่ขึ้นอยู่	ไกลห่างไปเพียงไร เพราะต้นไม้จอมราชา
619	In Paradise, and various, yet unknown	ในสวนสวรรค์นั้นมีมากมายหลายชนิดที่ยังไม่รู้จัก	ในสวน หลากหลายพันธุ์ ข้าไม่รู้จักทั้งสิ้น
620	To us; in such abundance lies our choice	มีให้เลือกมากมายเสียจน	มีให้เลือกหลากหลาย ผลมากมายเลือกเด็ดกิน
621	As leaves a greater store of fruit untouched,	ส่วนใหญ่ยังไม่เคยแตะต้อง	ส่วนใหญ่ในสวนถิ่น มีอาเคยแต่ต้องไม่
622	Still hanging incorruptible, till men	ห้อยอยู่โดยไม่เน่า ตราบจนมนุษย์	ห้อยอยู่โดยไม่เน่า ตราบเท่าจนคนไซร์
623	Grow up to their provision, and more hands	ทวีขึ้นสมกับสิ่งที่พระเจ้าทรงจัดเตรียมไว้ และมีมีเพิ่ม	ทวีเพิ่มจำนวนไป สมการเตรียมจอมโยธา มีหัตถมาเพิ่ม จากเดิมช่วยปลิดผลา
624	Help to disburden nature of her birth.'	มาช่วยปลิดผลอันเป็นภาระของธรรมชาติ'	เป็นภาระหนักหนา ของธรรมชาติกำเนิด'
625	To whom the wily adder, blithe and glad:	เจ้าผณินจอมมารยา กระหิ่ยมอิมเอม	งูจอมมารยากระหิ่ยม ในออคอิมเอมเปรมปรีดี
626	'Empress, the way is ready, and not long –	'จักรพรรดินี หนทางพร้อมแล้ว และไม่ไกลนัก	'องค์จักรพรรดินี บัดนี้หนทางพร้อมแล้ว
627	Beyond a row of myrtles, on a flat,	เลยแนวต้นน้ำมันเขียวไปหน่อยหนึ่ง ตรงพื้นราบ	ไม่ไกลเลยตรงนั้น ต้นน้ำมันเขียวเป็นแนว
628	Fast by a fountain, one small thicket past	ข้างๆ น้ำพุ ผ่านดงไม้เล็ก	พื้นราบปราบเตียนแล้ว ข้างน้ำพุผ่านละเมาะไม้
629	Of blowing myrrh and balm; if thou accept	ที่มีต้นน้ำมันเขียวและต้นบาล์ม ถ้าท่านยอม	ต้นน้ำมันเขียวมาก ต้นบาล์มหากท่านยอมให้
630	My conduct, I can bring thee thither soon.'	ให้ข้านำไป ข้าจะพาท่านไปที่นั่นโดยไม่ชักช้า'	ข้านี้นำท่านไป จะพาไปไม่รั้งรอ'

631	'Lead, then,' said Eve, He leading swiftly rolled	'นำเกิด' เอวากล่าว เขารีบเลื้อยลดนำไปอย่างรวดเร็ว	'ไปเกิด' เอวาว่า ฐรีบพาเลื้อยเร็วรี่
632	In tangles, and made intricate seem straight,	บิดพันแต่ดูเหมือนเหยียดตรง	ซับซ้อนแต่ดูที่ ราวกับร่างเหยียดตรงยาว
633	To mischief swift. Hope elevates, and joy	รีบเร่งด้วยประสงค์ร้าย ความหวังพองโต และความยินดี	เร่งรีบประสงค์ร้าย ความหวังขาย ยินดีอะคร้าว
634	Brightens his crest; as when a wandering fire,	ทำให้หงอนเปล่งแสง ประดุจลูกไฟ	หงอนเปล่งโสภาสพราว แลดูประดุจลูกไฟ
635	Compact of unctuous vapour, which the night	อัดแน่นด้วยไอน้ำมัน ซึ่งราตรี	อัดแน่นไอน้ำมัน ราตรีนั้นเปลี่ยนแปรให้
636	Condenses, and the cold environs round,	เปลี่ยนให้เป็นของเหลว และความหนาวเย็นห่อหุ้ม อยู่โดยรอบ	กลายเป็นของเหลวไป ความเย็นหุ้มรอบอีกที่
637	Kindled through agitation to a flame –	ติดไฟจากการเสียดสี	ลุกติดเป็นลูกไฟ มอดไหม้จากการเสียดสี
638	Which oft, they say, some evil spirit attends –	ซึ่งบ่อยครั้ง กล่าวกันว่า มีวิญญาณร้ายคอยติดตาม	ล่ำลือกันมากมี ว่าวิญญาณร้ายติดตาม ร่อนเร่
639	Hovering and blazing with delusive light,	วิญญาณล่องลอยและปล่อยแสงชวนให้หลงทาง	วิญญาณร้ายล่องลอย ปล่อยแสงชวนชวนหันเห
640	Misleads the amazed night-wanderer from his way	นำผู้ผ่านทางยามวิกาลที่เกิดสงสัยให้หลงทาง	นำผู้วิกาลเตร่ เกิดสงสัยให้หลงทาง
641	To bogs and mires, and oft through pond or pool,	ไปยังแอ่งน้ำหรือบึง และบ่อยครั้งนำไปสู่บ่อน้ำ หรือสระ	สู่แอ่งน้ำวาปี บ่อวารีหรือสระบ่าง
642	There swallowed up and lost, from succour far;	ตกลงไปกลืนหายสาบสูญ ห่างไกลจาก ความช่วยเหลือ	หล่นลงกลืนหายพราง ความช่วยเหลือมิใกล้กราย
643	So glistered the dire snake, and into fraud	เช่นนั้นแล อสรพิษร้ายมีแสงแพรวพราว ก็เริ่มกลลวง	เช่นนั้น เจ้าสัพปะ แสงระยิบเริ่มกลลวงร้าย

644	Led Eve, our credulous mother, to the tree	เอวา มารดาผู้มงายของเรา ไปยังต้นไม้	เอวา ผู้มงาย ครรโลยงต้นพฤษชา
645	Of prohibition, root of all our woe;	ต้องห้าม รากเหง้าแห่งความทุกข์ทั้งปวงของเรา	ต้องห้าม เป็นรากเหง้า เหล่าความทุกข์ของนรา
646	Which when she saw, thus to her guide she spake:	เมื่อเธอเห็นแล้วจึงกล่าวกับผู้นำทางของเธอว่า	ครั้นเห็น กล่าววาจา กับผู้นำทางของนาง
647	'Serpent, we might have spared our coming hither,	'อสรพิษเอ๋ย เราไม่ต้องมาที่นี่ก็ได้	'เจ้าอสรพิษเอ๋ย มิจำเป็นเลยที่ต้องมา
648	Fruitless to me, though fruit be here to excess,	มิมีประโยชน์อันใดแก่ข้า แม้จะมีผลมากมาย	มิให้ประโยชน์แก่ข้า แม้ผลมีมากหนักหนา
649	The credit of whose virtue rest with thee –	ฤทธิ์ของผลไม้นี้คงตกอยู่ที่เจ้าแล้วละ	ฤทธิ์ของผลไม้นี้ คงอยู่ที่เจ้าเอกา
650	Wondrous indeed, if cause of such effects.	น่าแปลกจริง ถ้ามันทำให้เกิดผลเช่นนั้น	น่าแปลกเสียจริงหนา หากก่อเกิดผลเช่นนั้น
651	But of this tree we may not taste nor touch;	แต่ต้นไม้ที่เราไม่อาจลิ้มรสหรือสัมผัส	แต่เราไม่อาจลิ้ม ชิมรสหรือสัมผัสมัน
652	God so commanded, and left that command	พระเจ้าบัญชาไว้เช่นนั้น และบัญชาไว้	ด้วยพระเจ้าทรงบัญชา ไซ้ไว้ คำบัญชาเคร่งครัด
653	Sole daughter of his voice: the rest, we live	เพียงอย่างเดียว ที่เหลือ เราดำเนินตาม	ข้อเดียว นอกนั้นเรา ดำเนินเนาตามบัญญัติ
654	Law to ourselves; our reason is our law.'	ธรรมบัญญัติของตน สำนึกของเราคือธรรมบัญญัติของเรา'	สำนึกมโนจัด เป็นธรรมบัญญัติของเรา
655	To whom the tempter guilefully replied:	ผู้ทดลองจึงถามนางด้วยความเจ้าเล่ห์ว่า	ผู้ทดลองปูล่จจา นางพะงาด้วยเล่ห์มัด
656	'Indeed? Hath God then said that of the fruit	'จริงหรือ พระเจ้าตรัสไว้ว่าผลไม้	'จริงหรือ ฐ ดำรัส ว่าผลไม้ทุกชนิด

657	Of all these garden-trees ye shall not eat,	ทั้งสิ้นจากต้นไม้ในสวนแห่งนี้ ท่านกินไม่ได้	จากต้นไม้ในสวนนี้ ท่านไม่มีสิทธิ์ลิ้มได้
658	Yet lords declared of all in earth or air?’	แต่ตั้งให้ท่านผู้ปกครองพิภพและอากาศ’	แต่แต่งตั้งท่านให้ ปกครองภพและนภา’
659	To whom thus Eve, yet sinless: ‘of the fruit	เอวาผู้ยังมีบาปจึงกล่าวตอบว่า ‘ผล	เอวาไร้ราศี กล่าววจีตอบไปว่า
660	Of each tree in the garden we may eat;	จากต้นไม้ทุกต้นในสวนนี้เรากินได้	‘ผลทุกต้นรูกษา ในสวนนี้ลิ้มได้ซี
661	But of the fruit of this fair free, amidst	แต่ผลจากต้นไม้อันงดงามนี้ ที่อยู่ตรงกลาง	แต่ผลจากต้นไม้ วิโลกกลางสวนต้นนี้
662	The garden, God hath said, ‘Ye shall not eat	สวน พระเจ้าตรัสไว้ว่า ‘เจ้าอย่ากิน	พระเจ้าบัญญัติ ‘เจ้าจงอย่ากินผลสวย
663	Thereof, nor shall ye touch it, lest ye die.’	หรืออย่าแตะต้อง มิเช่นนั้นเจ้าจะตาย’	หรืออย่าแตะต้องมัน มิเช่นนั้นต้องมอดม้วย
664	She scarce had said, though brief, when now more bold	เธอพูดแทบยังมีทันจบ แม้เป็นคำพูดสั้นๆ บัดนี้ ผู้ทดลองกล้ามากขึ้น	พูดยังมีจบด้วย แม้เป็นคำพูดสั้นสั้น บัดนี้ ผู้ทดลอง ของนรกกล้ามากขึ้น
665	The tempter, but with show of zeal and love	แสดงทำที่คลั่งไคล้และรักใคร่	แสดงทำที่อัน คลั่งไคล้และหลงรักใคร่
666	To man, and indignation of his wrong,	มนุษย์ และชุนเคืองใจว่าเขาทำผิด	มนุษย์และชุนเคือง เรื่องที่เขาทำผิดไป
667	New part puts on, and as to passion moved,	เล่นบทบาทใหม่ และทำที่เป็นปวดร้ายใจ	เปลี่ยนแปรบทบาทใหม่ ทำเป็นรวดร้ายฤดี
668	Fluctuates disturbed, yet comely, and in act	สลับกับสติฟั่นเฟือน กลับมาดี แล้วลุกขึ้นทำท่า	แสรังค์มดีคุ่มร้าย ออกอุบายทำท่าที่
669	Raised, as of some great matter to begin.	ราวกับกำลังจะเกิดเหตุใหญ่	ราวกำลังจะมี เหตุใหญ่เกิดขึ้นพลัน
670	As when of old some orator renowned	เหมือนเมื่อนักพูดชื่อดังครั้งโบราณ	เหมือนครั้งผู้ปราศรัย ชื่อลือไกลครั้งก่อนนั้น
671	In Athens or free Rome, where eloquence	ในเอเธนส์หรือโรมที่เป็นประชาธิปไตย ที่ซึ่งวาทศิลป์	ในเอเธนส์หรือโรมอัน เป็นประชาธิปไตย
672	Flourished, since mute, to some great cause addressed,	เฟื่องฟู หลังจากถูกปิดปาก พูดถึงสาเหตุที่สำคัญ อย่างไร้เหตุผล	คารมเฟื่องฟูมาก หลังจากถูกปิดกั้นไว้

673	Stood in himself collected, while each part,	ยืนตรง ขณะที่แต่ละส่วน	เล่าเรื่องสำคัญใหญ่ ยืนตรง แต่ละส่วน
674	Motion, each act, won audience ere the tongue	เคลื่อนไหว แต่ละการกระทำ ขณะใจผู้ชมก่อนใช้ลิ้น	ขยับเคลื่อนไหวนำ การกระทำทุกสิ่งล้วน ขณะใจผู้ชมชว่น ก่อนเอ่ยปากกล่าววาจา
675	Sometimes in height began, as no delay	บางครั้งพูดด้วยเสียง มีชักช้าเสียเวลา	บ้างเอ่ยด้วยเสียงสูง ชักจูงมีเสียเวลา
676	Of preface brooking through his zeal of right:	มีพักอารมณ์ภทโดยพูดถึงความรักในสิทธิ	มีพักกล่าววกถา เรื่องความรักในสิทธิตน
677	So standing, moving, or to height upgrown,	ยืน ขยับกายหรือยืดอกตัวสูงขึ้น	ยืน ขยับสรรพวงค์ หยัดร่างให้สูงขึ้นพัน
678	The tempter, all impassioned, thus began:	ผู้ทดลอง เอ่ยขึ้นอย่างเผ็ดร้อน	ผู้ทดลองเอ่ยทัน กล่าวถ้อยคำอันเผ็ดร้อน
679	'O sacred, wise, and wisdom-giving plant,	'โอ ต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์และให้ปัญญา	'โอ ต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ มีฤทธิ์ประเทืองปัญญา
680	Mother of science, now I feel thy power	มารดาแห่งศาสตร์ บัดนี้ข้ารู้สึกถึงอำนาจของท่าน	มารดาแห่งวิชา สำนึกถึงอำนาจท่าน
681	Within me clear, not only to discern	ชัดแจ้งในกายข้า มิเพียงแต่จะแยกแยะ	อำนาจของทาบทบ ชัดแจ้งจบในกายท่าน มิเพียงแยกแยะการณ์ สาเหตุของสรรพสิ่ง
682	Things in their causes, but to trace the ways	สาเหตุของสิ่งต่างๆ แต่ยั้งติดตามความฉลาด	แต่ยั้งตามปัญญา หาต้นเหตุอันแท้จริง
683	Of highest agents, deemed however wise.	สาวถึงต้นเหตุ มิว่าจะฉลาดล้ำเพียงไร	มิว่าฉลาดยิ่ง เลอเลิศล้ำสักปานใด
684	Queen of his universe, do not believe	ราชินีแห่งจักรวาล อย่าเชื่อ	ราชินีแห่งจักรวาล ท่านอย่าหลงไปเชื่อให้
685	Those rigid threats of death; ye shall not die;	คำขู่ซึ่งขังเรื่องความตาย ท่านจะไม่ตายดอก	คำขู่มรณภัย ท่านจะไม่มรณา
686	How should ye? By the fruit? If gives you life	ท่านจะตายได้อย่างไร เพราะผลไม้นี้หรือ ในเมื่อมันให้ชีวิต	จะได้ได้อย่างไร เมื่อผลไม้นี้ให้ชีวิต

687	To knowledge. By the threatener? Look at me,	แห่งสำนึกให้กับท่าน เพราะผู้ข่มขู่หรือ ดูข้าสิ	แห่งสำนึก เพราะว่า ผู้ขู่หรือ ดูข้าสิ
688	Me who have touched and tasted, yet both live	ข้าผู้ได้สัมผัสและลิ้มรส แต่ยังมีชีวิตอยู่	ข้าสัมผัสลิ้มแล้ว ตายมิแล้วยังชีวิ
689	And life more perfect have attained than fate	และมีชีวิตดีขึ้นกว่าที่ชะตา	และมีชีวิตดี ขึ้นกว่าที่ดวงชะตา
690	Meant me, by venturing higher than my lot.	ลิขิตให้ข้า โดยทะยานขึ้นไปสูงกว่าหมู่ของข้า	ลิขิต ข้าทะยาน สูงผ่านหมู่เช่นข้า
691	Shall that be shut to man which to the beast	ควรหรือที่จะปิดกั้นมนุษย์เสียจากสิ่งที่เปิดสำหรับสัตว์	ควรหรือกั้นนรา จากสิ่งเปิดให้สรรพสัตว์
692	Is open? Or will God incense his ire	หรือพระเจ้าเดือดดาลคลั่งแค้น	หรือองค์พระเจ้าท่าน จักเดือดดาลพิโรธจัด
693	For such a petty trespass, and not praise	กับการทำเกินเล็กๆ น้อยๆ และไม่สรรเสริญ	ทำเกินน้อยก็เคืองขัด หรือจะไม่ทรงชมเชย
694	Rather your dauntless virtue, whom the pain	ความกล้าหาญของท่าน ท่านผู้	คุณงามความดีอัน แสนกล้ากล้าแม่หญิงเอ๋ย
695	Of death denounced, whatever thing death be,	มีอาจตาย ไม่ว่าจะความตายคืออะไร	ท่านไม่อาจตายเสีย มีว่ามันคือสิ่งใด
696	Deterred not from achieving what might lead	อย่ากลัวที่จะได้มาซึ่งสิ่งที่อาจนำท่าน	อย่ากลัวจะได้มา สิ่งอาจพาตัวท่านไป
697	To happier life, knowledge of good and evil?	ไปสู่ชีวิตที่สุขสันต์ยิ่งกว่า สำนึกทั้งดีและชั่ว	สู่ชีวิตยิ่งสุขใจ สำนึกทั้งดีชั่วนี้
698	Of good, how just! Of evil – if what is evil	ความดี ดีอย่างไร ความชั่วละ ถ้าความชั่ว	ความดี ดีอย่างไร ความชั่วไซ้ไร หากชั่วมี
699	Be real, why not known, since easier shunned?	มีจริง ทำไมจึงไม่ควรรู้ เมื่อรู้แล้วจะได้หลีกเลี่ยงง่ายขึ้น	ไปไม่ควรสำนึก สำนึกตรึกหลีกเลี่ยงไป

700	God therefore cannot hurt ye, and be just;	ดังนั้น พระเจ้าจึงไม่สามารถทำร้ายท่าน และ ยุติธรรมได้	หาก ๓ ทำลายท่าน มีอานุญาธรรมได้
701	Not just, Not God; not feared then, nor obeyed;	ถ้าไม่ยุติธรรม ก็ไม่ใช่พระเจ้า ถ้าเช่นนั้นก็ไม่ต้องกลัว หรือเชื่อฟัง	พระเจ้าคงมิใช่ หากว่าไม่ยุติธรรม เช่นนั้น มิต้องเกรง ยำเียงหรือเชื่อฟังคำ
702	Your fear itself of death removes the fear.	ความกลัวตายของท่านปลดเปลื้องความกลัวนั้น	ความกลัวตายนั้นนำ ปลดเปลื้องจากความกลัว นั้น
703	Why then was this forbid? Why but to awe,	ทำไมผลไม้นี้จึงต้องห้าม ก็เพื่อให้กลัว	ทำไมจึงต้องห้าม เพื่อให้คร้ามให้กลัวกัน
704	Why but to keep ye low and ignorant,	ก็เพื่อปล่อยให้ท่านด้อยต่ำและไม่ประสา	ปล่อยให้ท่านด้อยต่ำครั้น ไม่รู้ประสีประสา
705	His worshippers? He knows that in the day	นมัสการพระองค์ใช่ไหม พระองค์รู้ว่าวันที่ท่าน	เฝ้าแต่นมัสการ พระองค์ท่านทรงรู้ว่า
706	Ye eat thereof your eyes that seem so clear,	กินมัน ดวงตาของท่านดูเหมือนกระจ่าง	วันใดเสพย์ผล ตา ท่านเหมือนกระจ่างครั้น
707	Yet are but dim, shall perfectly be then	แต่ที่จริงยังมีมัว ถึงตอนนั้นจะ	แท้จริงยังมีมัวนัก จักสมบูรณ์ถึงตอนนั้น
708	Opened and cleared, and ye shall be as gods,	เปิดออกและเห็นชัดเจนอย่างสมบูรณ์ และท่าน จะเป็นดังเทพ	เปิดออกชัดเจนครั้น ท่านจะเป็นเช่นเทวี
709	Knowing both good and evil, as they know.	สำนึกทั้งดีและชั่ว ดังที่เทพรู้	สำนึกทั้งดีชั่ว ดังที่ตัวเทพรู้
710	That ye should be as gods, since I as man,	เพื่อท่านจะเป็นดังเทพ เหมือนกับข้าเป็นดังมนุษย์	ท่านเป็นดังเทพนี้ ดังข้าเป็นเช่นนรา
711	Internal man, is but proportion meet –	ข้างในเป็นมนุษย์ แต่เทียบกันตามส่วน	ข้างในเป็นคนครั้น เทียบกันตามส่วนแล้วหนา
712	I, of brute, human; ye, of human, gods.	ข้าจากเดียรรัจฉานเป็นมนุษย์ ท่านจากมนุษย์เป็น เทพ	จากเดียรรัจฉานข้า กลายเป็นดังเช่นคน ท่านเป็นมนุษย์คง จักสูงส่งเป็นเทวี
713	So ye shall die perhaps, by putting off	บางทีท่านอาจตาย โดยสิ้นสุด	ชีวิตอาจสิ้นสุด สลัดหลุดสภาพนี้

714	Human, to put on gods – death to be wished,	สภาพมนุษย์เพื่อเป็นเทพ น่าจะปรารถนาความตาย	กลายเป็นเทวนารี น่าปรารถนามรณา
715	Though threatened, which no worse than this can bring.	แม้ถูกขู่ไว้ คงไม่มีอะไรเลวร้ายกว่านี้ดอก	แม้ ขู่ท่านไว้ คงไม่ร้ายไปดอกหนา
716	And what are gods, that man may not become	แล้วเทพเป็นอย่างไร ที่มนุษย์ไม่อาจเป็น	ไหนเทวดา มนุษย์ไม่อาจเป็นได้
717	As they, participating godlike food?	เหมือนเทพได้ มีร่วมเสพอาหารเยี่ยงเทพ	มีส่วนร่วมซื้องเสพย์ อาหารเทพทิพย์นั้นไซ้
718	The gods are first, and that advantage use	พวกเทพได้ลองก่อน และใช้ข้อได้เปรียบนั้น	พวกเทพลองก่อนใช้ ข้อได้เปรียบนี้เองมา
719	On our belief, that all from them proceeds;	ครอบงำความเชื่อของเรา ถ้าทุกสิ่งมาจากเทพ	ครอบงำความเชื่อเรา ถ้าทุกสิ่งจากเทวา
720	I question it, for this fair earth I see,	ข้ายังสงสัย เพราะข้าเห็นพิภพดงามแห่งนี้	ข้าข้องหทัย เพราะพิภพอันวิไล
721	Warmed by the sun, producing every kind,	อบอุ่นด้วยดวงอาทิตย์ สร้างทุกสรรพสิ่ง	อบอุ่นด้วยตะวัน สรรค์สรรพสิ่งบนไฟเทพ
722	Them nothing; if they all things, who enclosed	ไม่เห็นเทพสร้างสิ่งใด ถ้าเทพสร้างทุกสิ่ง ใครเล่าผืนนี้	เทพมิสร้างสิ่งใด หากสร้าง ใครเล่าผืนนี้
723	Knowledge of good and evil in this tree,	ความสำนึกในความดีและความชั่วในต้นไม้	ในต้นไม้ต้นนี้ ทั้งดีและชั่วสำนึก
724	That whoso eats thereof forthwith attains	ที่ผู้กินผลจากมันได้รับ	ผู้กินผลรู้สึก ว่าเขาได้รับประทานมา
725	Wisdom without their leave? And wherein lies	ปัญญาโดยเทพมิยินยอมหรือ และถือว่า	ปัญญาโดยเทพมิยอม พร้อมใจหรือ ถือว่า
726	The offence, that man should thus attain to know?	เป็นความผิด สิ่งที่มนุษย์ควรจะรู้	เป็นความผิดหนักหนา ที่คนควรสำนึกไว้
727	What can your knowledge hurt him, or this tree	ความสำนึกของเราจะไปทำร้ายพระองค์ได้อย่างไร หรือต้นไม้	สำนึกของพวกเรา ทำร้ายพระเจ้าได้อย่างไร
728	Impart against his will, if all be his?	จะทำให้ขัดพระประสงค์ ถ้าทุกสิ่งเป็นของพระองค์	หรือเฉอนี้ทำให้ ขัดพระราชประสงค์

			หากสรรพสิ่งทั้งมวล ล้วนแล้วแต่พระองค์
729	Or is it envy? And can envy dwell	หรือเพราะอิจฉา แล้วความอิจฉาจะอยู่	หรืออิจฉาดำรง แล้วอิจฉาริษยา
730	In heavenly breasts? These, these and may more	ในพระทรวงแห่งสวรรค์ได้หรือ นี้ นี้ อาจ	จะสถิตในพระทรวง แห่งสวรรค์ได้หรือไร
731	Cause import your need of this fair fruit.	เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ท่านต้องกินผลไม้อันงดงามนี้	อาจเป็นเหตุสำคัญ ให้ท่านนั้นกินผลไม้
732	Goddess humane, reach then, and freely taste.'	เทวีมนุษยย์เอ๋ย เอื้อมมือไปและลิ้มรสตามใจสมัคร เกิด'	เทวีรเอื้อมมือไป ลิ้มรสตามต้องการเกิด'
733	He ended, and his words, replete with guile,	เขากล่าวจบ และถ้อยคำที่เต็มไปด้วยเพทุบาย ของเขา	สับปะจบถ้อยคำ อูบายล้ำเปี่ยมมารยา
734	Into her heart too easy entrance won;	ทลายเข้าไปในใจเธอได้อย่างง่ายดาย	เจาะสู่ใจกานดา เอวาชื้อง่ายดายล้น
735	Fixed on the fruit she gazed, which to behold	เธोज้องผลไม้ที่ไม่วางตา แค่เพียงมอง	จับจ้องผลไม้ ไม่วางตา เพียงได้ยล
736	Might tempt alone; and in her ears the sound	ก็เพียงพอที่จะล่อใจแล้ว และเสียงของเขาก็ยังอยู่ใน หูนาง	พอล่อนฤมด เสียงของเขาก็ยังในกรรณ
737	Yet rung of his persuasive words, impregnated	คำพูดโน้มน้าวใจของเขา รู้สึกรู้ว่าเต็มไปด้วย	แว่คำพูดชักชวน นวลหงคิดคำพูดนั้น
738	With reason, to her seeming, and with truth;	เหตุผลและเป็นความจริงสำหรับเธอ	เป็นเหตุเป็นผลกัน เป็นจริงสำหรับนางเยาว์
739	Meanwhile the hour of noon drew on, and waked	บัดนั้น ยามเที่ยงมาถึง และปลุกเร้า	บัดนี้ ยามเที่ยงเยือน กระตุ้นเตือนปั่นปลุกเร้า
740	An eager appetite, raised by the smell	ความหิวรุนแรง กระตุ้นด้วยกลิ่น	ความหิวรุนแรงเร้า ทวีด้วยสุคนธา

741	Of savoury of that fruit, which with desire,	ยั่วน้ำลายของผลไม้ นั้น ด้วยความปรารถนา	ผลไม้หอมยั่วนวน ปั่นปนด้วยปรารถนา
742	Inclinable now grown to touch or taste,	อยากสัมผัสหรือลิ้มรส	อยากสัมผัสผลา หรือลองลิ้มชิมรสดู
743	Solicited her longing eye; yet first,	ยั่วนวนนัยน์ตาปรารถนา แต่ก่อนนั้น	ยั่วนวนนัยนา ปรารถนา แต่โฉมตรู
744	Pausing a while, thus to herself she mused:	นิ่งไปครู่หนึ่ง ครั้นแล้วเธอก็รำพึงกับตนเองว่า	หยุดนิ่งไปชั่วครู่ แล้วรำพึงรำพันว่า
745	'Great are thy virtues, doubtless, best of fruits	'ท่านดีงามยิ่งนัก ไม่ต้องสงสัย ผลไม้ที่ดีที่สุด	'เจ้าดีงามยิ่งใหญ่ ไม่สงสัย ดีที่สุด
746	Though kept from man, and worthy to be admired,	แม้สงวนไว้จากมนุษย์ และควรค่าน่าชม	แม้สงวนจากมนุษย์ นำชื่นชมช่างควรค่า
747	Whose taste, too long forborne, at first assay	รสที่ถูกห้ามลิ้มลองมาเนิ่นนาน พิสูจน์ในขั้นต้นแล้ว	เนิ่นนานห้ามลิ้มรส ปรากฏขั้นต้นแล้วว่า
748	Gave elocution to the mute, and taught	ทำให้สัทวิไบ้พูดได้ และสอน	สัทวิไบ้เจรจา ประสิทธิ์ประสาทประทาน
749	The tongue not made for speech to speak thy praise;	ลิ้นที่ไม่ได้มีไว้พูดให้กล่าวสรรเสริญท่าน	ลิ้นมิได้มีไว้ ให้พูดกล่าวสรรเสริญท่าน
750	Thy praise he also who forbids thy use	ท่านสรรเสริญองค์ผู้ห้ามกินผลของท่าน	ท่านช่างสาธุการ องค์ผู้มีให้กินผล
751	Conceals not from us, naming thee the tree	ไม่ปิดบังเรื่องนี้จากเรา ตั้งชื่อท่านว่าต้นไม้	พระองค์มิปิดบัง ตั้งนามให้ท่านว่าต้นไม้
752	Of knowledge, knowledge both of good and evil;	แห่งความสำนึกในความดีและความชั่ว สำนึกทั้งดีและชั่ว	แห่งความสำนึกดล ให้สำนึกทั้งดีทั้งชั่ว
753	Forbids us then to taste; but his forbidding	ห้ามเรามีให้ลิ้มรส แต่บัญชาห้ามของพระองค์	ห้ามมิให้ลองลิ้ม ชิมรส แต่บัญชาห้าม

754	Commends thee more, while it infers the good	ทำให้เจ้าเข้ายวณยิ่งกว่าเดิม แต่สิ่งที่ท่านสื่อ	ยิ่งเข้ายวณงามอร่าม แต่สิ่งที่ท่านสื่อขึ้น
755	By thee communicated, and our want;	ชวนความหมายว่าดี และเราต้องการ	ชวนความหมายว่าดี และเราต้องการครั้นถึงความงดงามดี ตัวเรานี้หมายจะได้
756	For good unknown sure is not had, or had	ด้วยว่าความดีที่เราไม่สำนึก ก็เท่ากับไม่มี หรือมีอยู่	ไม่สำนึกว่าดีเล่า เท่ากับหาไม่มี
757	And yet unknown, is as not had at all.	แต่ยังไม่สำนึก ก็เท่ากับไม่มี	มีไม่สำนึกไซ้ไร ก็เท่ากับว่าไม่มี
758	In plain, then, what forbids he but to know?	พูดง่าย ๆ พระองค์ห้ามไม่ให้เราสำนึก	อธิบายง่ายเข้า พระเจ้าห้ามสำนึกชี้
759	Forbids us good, forbids us to be wise!	ห้ามไม่ให้เราดี ห้ามไม่ให้เรามีปัญญา	ห้ามมิให้เราดี ห้ามไม่ให้มีปัญญา
760	Such prohibitions bind not. But, if death	ข้อห้ามนี้ใช้บังคับไม่ได้ แต่ถ้าตายแล้ว	ข้อห้ามใช้ไม่ได้ แต่หากไร้ซึ่งชีวา
761	Bind us with after-bands, what profits then	ยังต้องถูกพันธนาการ จะได้ประโยชน์อะไร	ข้าถูกพันธนาการ จะยังผลประโยชน์ใด
762	Our inward freedom? In the day we eat	จากอิสระภาพภายใน วันใดที่เรากิน	ต่อเสรีภายใน หากวันใดกินลงไป
763	Of this fair fruit, our doom is we shall die.	ผลไม้อันงดงามนี้ เราถูกพิพากษาให้ตาย	ผลไม้แสนพิไล ตัดสินให้มรณัง
764	How dies the serpent? He hath eaten, and lives	งูนี้ตายหรือไร เขากินเข้าไปแล้ว และยังมีอยู่	งูนี้ตายหรือไร กินเข้าไป ชีพอยู่ยัง
765	And knows, and speaks, and reasons and discerns,	ฉลาดรู้ พูดได้ รู้เหตุผลและยังรู้จักแยกแยะ	ฉลาดรู้ พูดได้ทั้ง รู้แยกแยะ รู้เหตุผล
766	Irrational till then. For us alone	ก่อนนี้งูโง่ง่า เราพวกเดียวหรือ	ก่อนนี้งูโง่ง่า ถ้าเฉพาะพวกเราคน
767	Was death invented? Or to us denied	ที่พระองค์สร้างความตายขึ้นมา หรือเราถูกงด	ความตาย ๓ ทรงดล หรือเพียงเราปฏิเสธ
768	This intellectual food, for beasts reserved?	อาหารแห่งปัญญา เก็บไว้สำหรับสัตว์หรือไร	อาหารแห่งโกวิท สิทธิเฉพาะสัตว์พิเศษ

769	For beasts it seems; yet that one beast which first	ดูเหมือนสำหรับสัตว์เท่านั้น แต่สัตว์ตัวแรก	สงวนเอกเทศ ทว่าสัตว์ตัวแรกที่
770	Hath tasted envies not, but brings with joy	ที่ได้ลิ้มรสไม่อิจฉาเรา กลับเล่าด้วยความยินดี	ลิ้มรสไม่อิจฉา กลับเล่าอย่างเปรมปรีดี
771	The good befallen him, author unsuspect,	ถึงเรื่องดีที่บังเกิดแก่เขา พระองค์มิทรงทราบ	เรื่องเขาได้สิ่งดี มิทราบถึงองค์พระเจ้า
772	Friendly to man, far from deceit or guile.	ว่างเป็นมิตรกับมนุษย์ มิได้หลอกลวงหรือออกอุบาย	งูเป็นมิตรนรา มิตบตาล่อลวงเรา
773	What fear I, then? Rather, what know to fear	แล้วข้าจะกลัวอะไร ไม่กลัวเพราะ	จะกลัวไปใยเล่า ไม่ต้องหวาดหวั่นพรั่นเพราะ
774	Under this ignorance of good and evil,	ไม่ประสาทั้งดีและชั่ว	ไม่ประสีประสา ดีชั่วซ้ำการควรเหมาะ
775	Of God or death, of law or penalty?	ทั้งพระเจ้าและความตาย ทั้งกฎและบทลงโทษ ไซ้ใหม่	พระเจ้าความตายเคราะห์ ทั้งกฎบทลงโทษไซ้ใหม่
776	Here grows the cure of all, this fruit divine,	ของที่แก้ทุกอย่างได้อยู่ตรงหน้านี้เอง ผลไม้ศักดิ์สิทธิ์ นี้	ทางแก้อยู่ตรงหน้า ผลพฤกษาศักดิ์สิทธิ์ไซ้ ไร้
777	Fair to the eye, inviting to taste,	งามตา เชิญชวนให้ลิ้มลอง	งามตาเข้ายวนใจ เชิญชวนให้ชิมลิ้มลอง
778	Of virtue to make wise; what hinders, then,	มีสรรพคุณเสริมปัญญา รั้งรออยู่ไย	สรรพคุณเสริมปัญญา ไยจะมามัวจดจ้อง
779	To reach, and feed at once both body and mind?'	จากการเอื้อมมือไปเสพอาหารทั้งกายและความคิด'	เอื้อมมือไปเสพซ้อง อาหารกายแลความคิด'

780	So saying, her rash hand in evil hour	เมื่อพูดแล้ว ในยามร้าย มืออันปราศจาก ความไตร่ตรองของเธอ	กล่าวจบ หัตถ์ว่องไว ไร้ซึ่งใจในยามชวย
781	Forth reaching to the fruit, she plucked, she ate;	ก็ยื่นออกไปจับผลไม้ เธอปลิด แล้วกิน	ยื่นจับผลไม้ด้วย มือปลิดปลงแล้วรับประทาน
782	Earth felt the wound, and nature from her seat,	พิภพเจ็บปวดเพราะบาดแผล และธรรมชาติ	ผไทรอดร้าวดแผล แลธรรมชาติจากฐาน
783	Sighing through all her works, gave signs of woe	ถอนหายใจผ่านงานทั้งปวงของธรรมชาติ เป็นสัญญาณถึงความทุกข์	ถอนใจผ่านทุกงาน เป็นสัญญาณทุกข์หม่นไหม้
784	That all was lost. Back to the thicket slunk	ทุกสิ่งสูญไป มุดหายไปในพุ่มไม้	ทุกสิ่งล่องเลยลับ มุดหวนกลับเข้าดงไม้
785	The guilty serpent, and well might, for Eve	เจ้าจู่ร้ายผู้กระทำผิด และควรเป็นดังนั้น เพราะเธอ	ตัวการ ควรเป็นไป เช่นนั้น ด้วยว่าทราชมเซย
786	Intent now only on her taste, naught else	จดจ่ออยู่กับการลิ้มรสอย่างเดียว ไม่สนใจสิ่งอื่นใด	ง่วนกับการลิ้มรส ไม่จ่อจ่อสิ่งใดเลย
787	Regarded; such delight till then, as seemed,	ที่เคยให้ความสำราญมาก่อน ดูเหมือนเป็นเช่นนั้น	อันให้สำราญเคย ดูเหมือนดังเป็นเช่นนั้น
788	In fruit she never tasted, whether true,	ในผลไม้ที่เธอไม่เคยลิ้มรส มิว่าเป็นความจริง	ผลไม้ไม่เคยลิ้ม ชิม มิว่าจริงหรือไม่
789	Or fancied so through expectation high	หรือจินตนาการเพราะความคาดหวังอันสูงส่ง	หรือเพื่อจ้อไปตาม ความคาดหวังสูงส่งไซ้
790	Of knowledge; nor was godhead from her thought.	ว่าจะได้รับสำนึก และดวงจิตของเธอมิได้รับ ความเป็นเทพ	สำนึกนี้กว่าได้ จิตมิได้เป็นรัมภา
791	Greedily she engorged without restraint,	เธอตะกละตะกรามกินไม่ยั้ง	เอวสวาปาม ตะกรามกินผลพฤษา
792	And knew not eating death; satiate at length,	มิรู้ตัวว่ากำลังเสพความตาย จนครู่ใหญ่จึงจู่ใจ	มิรู้เสพมรณา จนครู่ใหญ่จึงจู่ใจ

793	And heightened as with wine, jocund and boon,	และเมามายดุจเสพเมรัย สรวลเสเฮฮา	อารมณ์ดีดุจได้ เสพเมรัย เฮฮาใหญ่
794	Thus to herself she pleasingly began:	เธोजึงรำพึงกับตัวเองอย่างป็นสุขว่า	ครันจึ้งรำพึงไป อย่างสุขใจเต็มประดา
795	'O sovereign, virtuous, precious of all trees	'โอ ราชาแห่งพฤษษา ทรงฤทธิ์ เลอค่ากว่าต้นไม้ใด	'โอ ราชาพฤษษา ทรงฤทธิ์ค่ากว่าไม้ใด
796	In Paradise of operation blest	ในสวนสวรรค์ เป็นต้นไม้ที่นำเคารพมิไว้เพื่อ	ในสวนสวรรค์ไซ้ไร ไม้ศักดิ์สิทธิ์นี้มี
797	To sapience, hitherto obscured, infamed,	ให้เกิดปัญญา ก่อนหน้านี้ ถูกบดบัง ป้ายสี	เพื่อให้เกิดปัญญา ก่อนหน้า ถูกบดบัง ป้ายสี
798	And thy fair fruit let hang, as to no end	ผลดงามของเจ้าห้อยระย้า ไม่รู้หมด	ผลดงามรุจี ห้อยระย้า มิหมดสิ้น
799	Created henceforth my early care,	ต่อแต่นี้ไปข้าจะดูแล	ต่อแต่นี้ ตัวข้า จักรักษาเป็นอาจิดน
800	Not without song, each morning, and due praise,	โดยมิให้ขาดลำน้า ทุกเช้า พรำสรรเสริญท่าน	มิขาดลำน้ายิน ทุกเช้าคำพรำสรรเสริญ
801	Shall tend thee, and the fertile burden ease	ข้าจะบำรุงรักษาท่าน และปลดเปลื้องภาระแห่งผล ดก	บำรุงรักษาต้น ผลิตผลดกดินเหลือเกิน
802	Of thy full branches, offered free to all;	เต็มกิ่งของท่าน เอาไปแจกจ่ายให้ทั่ว	เต็มกิ่งอันชวนเชิญ ไปแจกจ่ายให้ทั่วกัน
803	Till dieted by thee I grow mature	กินผลท่านตราบจนข้าเพิ่มพูน	กินผลท่านตราบจน ทวีล้นเพิ่มพูนปัญญา
804	In knowledge, as the gods who all things know;	สำนึกแก่กล้า ดุจเทพผู้สัพพัญญู	สำนึกแก่กล้าล้น ดุจเทพผู้สัพพัญญู
805	Though other envy what they cannot give –	แม้ต้นอื่นจะริษยาที่ไม่สามารถให้ผลเช่นนี้ได้	แม้ต้นอื่นริษยา ไม่สามารถให้ผลสู้

806	For had the gift been theirs, it had not here	เพราะหากของขวัญนี้เป็นของไม้อื่นคงไม่เติบโต	หากของขวัญของต้นอื่น คงจักไม่เติบโตได้
807	Thus grown. Experience, next to thee I owe,	อยู่ตรงนี้ ประสบการณ์นี้ รองจากเจ้า ข้าเป็นหนี้เจ้า	ตรงนี้ ประสบการณ์ รองจากท่านเป็นหนี้ไซ้
808	Best guide: not following thee, I had remained	ผู้นำทางอันประเสริฐ ถ้าไม่ตามเจ้ามา ข้าคง	ผู้นำทางดีเหลือใจ หากไม่ตามมา ข้าเอ๋ย
809	In ignorance; thou open'st wisdom's way,	ไม่ประสาคต่อไป เจ้าเปิดเผยทางแห่งปัญญา	ไม่ประสึประสา ทางปัญญาเจ้าเปิดเผย
810	And giv'st access, though secret she retire.	และเปิดทางเข้า แม้เธออยู่ในที่ลับ	เปิดทางปัญญาเฮย แม้ซ่อนอยู่ที่ลับตา
811	And I perhaps am secret: heaven is high –	ข้าเองก็คงเร้นลับเช่นกัน สวรรค์นั้นสูง	ตัวข้าลับเช่นกัน สวรรค์นั้นสูงบนฟ้า
812	High, and remote to see from thence distinct	สูงนัก มองจากที่อื่นไกลลึบยากจะเห็น	สูงนัก มองลงมา จากไกลลึบยากเห็นหัน
813	Each thing on earth; and other care perhaps	ทุกสิ่งในโลกอย่างชัดเจน และบางที่เรื่องอื่น	ทุกสิ่งในธาตุรี ทั้งบางที่เรื่องอื่นนั้น
814	May have diverted from continual watch	อาจดึงความสนใจจากการเฝ้ามองตลอดเวลา	อาจดึงสนใจครัน จากเฝ้ามองทุกเวลา
815	Our great forbidder, safe with all his spies	พระเจ้าห้ามอันยิ่งใหญ่ของเรา ปลอดภัยจาก	พระเจ้าห้ามยิ่งใหญ่ ปลอดภัยจากผู้จับตา
816	About him. But to Adam in what sort	ที่แวดล้อมพระองค์ แต่กับอาดัม	แวดล้อมองค์ราชา แต่อาดัมผู้สามี
817	Shall I appear? Shall I to him make known	ข้าจะทำตัวอย่างไรดี ข้าควรบอกให้เขารู้	ข้าจะทำอย่างไร ควรบอกให้เขารู้ดี
818	As yet my change, and give him to partake	ถึงความเปลี่ยนแปลงของข้าและให้เขามีส่วนใน	ถึงความเปลี่ยนแปลงนี้ และให้มีส่วนร่วมใน
819	Full happiness with me, or rather not,	ความสุขบริบูรณ์ร่วมกับข้า หรือมิควร	ความสุขบริบูรณ์ พรั่งพร้อมมูลกับข้าได้
820	But keep the odds of knowledge in my power	แต่เก็บสำนึกที่ข้ามีมากกว่าไว้กับตัว	หรือควรเก็บเอาไว้ สำนึกมากกว่าไว้กับกาย
821	Without copartner? So to add what wants	โดยไม่แบ่งปันให้ใครจะดีไหม เพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่ขาด	โดยมิแบ่งปันเลย เพื่อชดเชยที่ขาดหาย

822	In female sex, the more to draw his love,	ในสตรีเพศ เพื่อดึงความรักจากเขาเพิ่มขึ้น	ในหญิง ดึงรักชาย เสนหาเพิ่มขึ้นกว่า
823	And render me more equal, and perhaps –	และทำให้ข้าเท่าเทียมเขามากขึ้น หรือว่า	ให้เท่าเทียมสามี มากขึ้นกว่านี้ หรือว่า
824	A thing not undesirable – sometime	เป็นสิ่งอันพึงปรารถนา บางครั้ง	ควรจักปรารถนา หากบางคาบบางครานั้น
825	Superior; for, inferior, who is free?	เหนือกว่าเขา ด้วยว่าหากเป็นรอง ใครเล่าจะเป็นอิสระได้	เหนือกว่า หากต่ำต้อย ต้อย จักเสรีอย่างไรกัน
826	This may be well; but what if God have seen,	เช่นนี้ก็ดีอยู่ แต่ถ้าพระเจ้าทอดพระเนตรเห็น	ก็ดี หากราชันย์ ทอดพระเนตรเห็นแล้วไซ้
827	And death ensue? Then I shall be no more;	แล้วข้าตายขึ้นมาเล่า อย่างนั้นจะไม่มีข้าอีกต่อไป	หากว่ามรณา ไม่มีข้าอีกต่อไป
828	And Adam, wedded to another Eve,	และอาดัม แต่งงานกับเอวาอีกคน	อาดัม สมรสใหม่ กับเอวาอีกคนงค์
829	Shall live with her enjoying, I extinct;	จะอยู่ร่วมกับเธออย่างเปรมปรีดี ข้าสิ้นสูญ	อยู่คู่เปรมปรีดา ตัวข้าสิ้นสูญสิ้นลง
830	A death to think. Confirmed, then, I resolve	แต่คิดก็จะตายแล้ว แน่นอนแล้ว ข้าตกลงใจแล้ว	คิดใจแทบปลดปลง แน่นอน ข้าตกลงใจ
831	Adam shall share with me in bliss or woe;	อาดัมจะร่วมแบ่งปันกับข้าทั้งสุขและทุกข์	อาดัมร่วมแบ่งปัน ทั้งสุขสันต์ทุกข์หทัย
832	So dear I love him that with him all deaths	ข้ารักเขายิ่งนักจนความตายทั้งสิ้น พร้อมเขา	ข้ารักเขาล้ำไป บรรดามรณานี้
833	I could endure, without him live no life.'	ข้าทนได้ ถ้าไม่มีเขา มีชีวิตก็เหมือนไม่มี'	ตายพร้อมภัสดา ข้าทนได้สิ้นชีวี หากไร้ผู้สามี มีชีวิตเหมือนตกลาย'
834	So saying, from the tree her step she turned,	พูดไป เธอก็หันกายเดินจากต้นไม้	พูดพลางนางหันกาย บ่ายหน้าเดินจากต้นไม้
835	But first low reverence done, as to the power	แต่ยอภกายด้วยความยำเียง ดุจเคารพอำนาจ	ยอภกายยำเียงให้ ดุจระย้ออำนาจสถิต
836	That dwelt within, whose presence had infused	ที่สถิตอยู่ภายใน ที่การสถิตย่ถ่ายทอด	เนาอยู่ในต้นไม้ อำนาจได้ถ่ายทอดฤทธิ์

837	Into the plant scintial sap, derived	ผู้นำเลี้ยงแห่งปัญญา กำเนิด	ผู้นำเลี้ยงโกวิท กำเนิดจากทิพย์วารี
838	From nectar, drink of gods. Adam the while,	จากน้ำทิพย์ เครื่องดื่มของทวยเทพ ขณะนั้น อาดัม	สุคนรเสทวา ฝ่ายอาดัมผู้สามี
839	Waiting desirous her return, had wove	รอคอยเธอกลับด้วยใจจดจ่อ ร้อยกรอง	รอคอยกัลยาณี คืบด้วยใจปรารถนา
840	Of choicest flowers a garland to adorn	ดอกไม้ที่บรรจงเลือกเป็นมาลัยประดับ	บรรจงเลือกดอกไม้ ร้อยมาลัยประดับประดา
841	Her tresses, and her rural labours crown,	เรือนผม และมงกุฎสาวชาวไร่	เกศนางพะงา มงกุฎแห่งสาวชาวไร่
842	As reapers oft are wont their harvest queen.	เจกเช่นผู้เกี่ยวข้าวมอบให้เทพีแห่งการเก็บเกี่ยว	เจกผู้เกี่ยวข้าวนี้ แต่เทพีเกี่ยวมอบให้
843	Great joy he promised to his thoughts, and new	เขาคำนี้ถึงความยินดีอันใหญ่หลวง และ	คำนี้ในฤทัย ถึงความยินดีใหญ่หลวง
844	Solace in her return, so long delayed;	ประโลมใจโดยคิดถึงการกลับมาของเธอ ช้ากว่าที่นัดไว้	คิดถึงยามเธอกลับ กำหนดนัดลับผ่านเลยล่วง
845	Yet oft his heart, divine of something ill,	แต่บ่อยครั้งที่เกิดสังหรณ์ร้ายขึ้นในใจ	บ่อยครั้งสังหรณ์หน่วง เกิดกลางร้ายในใจตน
846	Misgave him; he the faltering measure felt,	สะกิดใจเขา เขารู้สึกจิตใจปั่นป่วน	สะกิดใจเขาให้ จิตใจปั่นป่วนเหลือทน
847	And forth to meet her went, the way she took	เขาจึงมุ่งหน้าไปหาเธอ ตามทางที่เธอไป	จึงมุ่งหน้าตั้งต้น เสาะตามทางนางเดินไป
848	That morn when first they parted; by the tree	ในตอนเช้าเมื่อแยกจากกัน ช่างต้นไม้นั้น	ยามเช้าแยกจากกัน ณ ที่นั้น ช่างต้นไม้นั้น
849	Of knowledge he must pass; there he her met,	แห่งความล้าในในความดีและความชั่ว เขาพบเธอที่นั่น	แห่งล้าในก็ชั่วได้ พบอนงค์นางที่นั่น
850	Scarce from the tree returning; in her hand	เพิ่งหันหลังกลับจากต้นไม้นั้น ในมือของเธอถือ	เพิ่งหันจากต้นไม้นั้น ในมือของนางพะงัน
851	A bough of fairest fruit, that downy smiled,	กิ่งไม้ที่มีผลที่งามที่สุด แยมยิ้มพร้อมพราย	ถือกิ่งเปี่ยมผลอัน งามที่สุดยิ้มพร้อมพราย
852	New gathered, and ambrosial smell diffused.	เพิ่งเก็บมาหมาดๆ ทิพย์สุคนธ์โชยชาย	เพื่อเก็บจากต้นนั้น ทิพย์สุคนธ์ก็รุ่มกำจาย

853	To him she hasted; in her face excuse	เธอสาวทำไปหาเขา สีหน้าละอาย	เธอก้าวเข้าหาชาย พักตร์ปรากฏแววอายใจ
854	Came prologue, and apology to prompt,	พูดทักทายก่อน และติดตามมาด้วยการขอโทษ	ครั้นทักทายเสร็จลง นวลระหงขอภัย
855	Which with bland words at will, she thus addressed;	ด้วยถ้อยคำประจบประแจงแล้วอ่อนเอ่ยกับเขาว่า	ถ้อยประจบเอาใจ แล้วจึงอ่อนเอ่ยวลี
856	'Hast thou not wondered, Adam, at my stay?	'พี่ไม่แปลกใจหรือ อาดัม ที่น้องหายไป	'หรือพี่ไม่แปลกใจ ตัวน้องไซร้ได้ห่างหาย
857	Thee I have missed, and thought it long, deprived	น้องคิดถึงพี่ และครุ่นคำนึงอยู่นาน พราก	น้องคิดถึงพี่ชาย ครุ่นคำนึงคิดอยู่นาน
858	Thy presence – agony of love till now	จากพี่ ทรมานเพราะรัก จนเดี๋ยวนี้	พรากห่างมาจากพี่ เพราะรักนี้จึงทรมาน
859	Not felt, nor shall be twice; for never more	ไม่เคยรู้สึก และจะไม่รู้สึกอีกเป็นครั้งที่สอง เพราะไม่มีวัน	จวบจนปัจจุบันกาล ไม่รู้สึกก่อนหน้านี้ จะไม่หวนลิ้มรส ให้กำสรดเป็นครั้งที่
860	Mean I do try, what rash untried I sought,	ที่ข้าจะลองอีกแล้ว ข้าหุนหันไขว่คว้า	มิคิดลองแล้วพี่ ข้าหุนหันพันเล่นคว้า
861	The pain of absence from thy sight. But strange	ความเจ็บปวดจากการอยู่ไกลตาพี่ แต่บังเอิญ	ความเจ็บปวดทุกขนั้น อันเกิดแต่ไกลตาพี่ยา
862	Hath been the cause, and wonderful to hear;	มีเรื่องประหลาด ฟังแล้วอัศจรรย์นัก	บังเกิดเรื่องอันน่า ประหลาดอัศจรรย์นัก
863	This tree is not, as we are told, a tree	ต้นไม้ไม่ใช่อย่างที่พระเจ้าบอกเราว่าเป็นต้นไม้	ต้นไม้ไม่ใช่ ดังให้บอกดอกยอดรัก
864	Of danger tasted, nor to evil unknown	ที่ลิ้มรสแล้วอันตราย หรือเปิดทางให้	ไซ้ลิ้มรสแล้วจัก มีภัยฤาเปิดทางให้
865	Opening the way, but of divine effect	ความชั่วที่เราไม่รู้จัก แต่มีผลอันประเสริฐ	ความชั่วซ้ำอับริย์ ที่เราไม่รู้จักไซ้

866	To open eyes, and make them gods who taste;	ในการเปิดดวงตา และทำให้ผู้ลิ้มรสได้เป็นเทพ	หากเกิดผลประเสริฐให้ เปิดเนตรของสองน้องพี่ ผู้ใดลิ้มผลไม้ จะได้เป็นเทพเทวี
867	And hath been tasted such; the serpent wise,	และมีผู้เคยลิ้มรสมาแล้ว ปราชญ์อสรพิษ	ผู้ลิ้มรสเคยมี เจ้าปราชญ์งูตัวนั้นหนา
868	Or not restrained as we, or not obeying	ไม่ได้ถูกห้ามเช่นเรา หรือไม่เชื่อฟังคำสั่ง	มิถูกห้ามเช่นเรา หรือเขาไม่เชื่อบัญชา
869	Hath eaten of the fruit, and is become	ได้กินผลไม้ กลับ	กินผลต้นพฤกษา ทว่าอาศิรพิษนี้
870	Not dead, as we are threatened, but thenceforth	ไม่ตายดังคำขู่ ทว่านับแต่นั้น	มิตกตายตามคำ ขู่ข้านับแต่นั้นมี
871	Endued with human voice and human sense,	กลับมีเสียงพูดและความคิดเยี่ยงมนุษย์	เสียงพูดกล่าววจี และความคิดเยี่ยงนรา
872	Reasoning to admiration, and with me	รู้เหตุรู้ผลน่าเลื่อมใส และมาหาน้อง	รู้เหตุผลเข้าใจ น่าเลื่อมใสแล้วเขามา
873	Persuasively hath so prevailed that I	เกลี้ยกล่อมชักชวนจนน้องเชื่อแล้ว	เกลี้ยกล่อมชักชวนพา ให้น้องเชื่อเห็นคล้อยสบบ
874	Have also tasted, and have also found	ลิ้มรสด้วยกัน และได้พบว่า	ลิ้มรสร่วมด้วยกัน และน้องนั้นประสบพบ
875	The effects to correspond – opener mine eyes,	เกิดผลตามนั้น เปิดดวงตาของน้อง	เกิดผลตามนั้นครบ เปิดนัยนาของน้องนี้
876	Dim erst, dilated spirits, ampler heart	ที่เมื่อก่อนมัวๆ วิญญาณพองโต หัวใจเติบกล้า	เมื่อก่อนยังมัวพว้า วิญญาณพองโต ฤดี
877	And growing up to godhead; which for thee	และเติบโตไปสู่ความเป็นเทพ	เติบกล้าแกร่งทวี ไปสู่สภาพเทวา
878	Chiefly I sought, without thee can despise.	ซึ่งน้องไขว่คว้าเพื่อพี่โดยเฉพาะ หากขาดพี่ น้องคงไม่ยินดี	น้องตั้งใจไขว่คว้า มาเฉพาะเพื่อพี่ยา หากขาดภัสดา น้องคงมิปลื้มยินดี
879	For bliss, as thou hast part, to me is bliss;	ในความสุข พี่มีส่วนร่วมด้วยน้องคงสุข	ในความสุข หากพี่ มีส่วนร่วมคงสุขี

880	Tedious, unshared with thee, and odious soon.	น่าเบื่อหน่ายหากมิได้แบ่งปันกับพี่ และไม่นานจะกลายเป็นน่าชิงชัง	น่าเบื่อหน่ายเต็มที หากเราสองมิร่วมแบ่งปัน มินานแต่นี้หนา จะน่าชิงเป็นแมนมั่น
881	Thou therefore also taste, that equal lot	ฉะนั้น ขอพี่กินเถิด เพื่อร่วมชะตาเดียวกัน	ขอพี่กินด้วยกัน เพื่อสองคนร่วมชะตา
882	May join us, equal joy, and equal love;	ร่วมยินดีและร่วมรัก	ร่วมปิตินดี น้องพี่ร่วมรักเรงรา
883	Lest thou not tasting, different degree	แม้พี่ไม่กิน ชั้นที่แตกต่าง	หากไม่ชิมผลา ชนชั้นแฉกแตกต่างกัน
884	Disjoin us, and I then too late renounce	จะแยกเราจากกัน สายเกินไปแล้วที่น้องจะปฏิเสธ	จะแยกเราสองไซริ์ น้องไม่อาจะทิ้งครัน
885	Deity for thee, when fate will not permit.'	เทพสภาพเพื่อพี่ ในเมื่อชะตามิยอมให้เป็นเช่นนั้น'	สภาพเทพเทวัญ เมื่อชะตามิยอมให้'
886	Thus Eve with countenance blithe her story told;	เอวาจึงทำสีหน้ารื่นเริงเพื่อให้รับกับเรื่องราวที่เธอเล่า	เอวาตีหน้าชื่น ะรื่นรับเรื่องเธอแถลง
887	But in her cheek distemper flushing glowed.	แต่พวงแก้มระเรื่ออย่างไม่ชื่นอารมณ์	พวงแก้มระเรื่อแดง ไม่ชุ่มชื่นอารมณ์เลย
888	On the other side, Adam, soon as he heard	อีกฝ่ายหนึ่ง อาดัม พอได้ยิน	อีกฝั่งหนึ่งอาดัม เมื่อยินคำแม่ทราเมเซย
889	The fatal trespass done by Eve, amazed,	การล่วงล้ำที่มีโทษถึงตายที่เอวาได้กระทำ ก็ประหลาดใจ	ล่วงล้ำถึงตายเฮย ก็เกิดประหลาดฤทัย
890	Astonied stood and blank, while horror chill	แปลกใจและยั้งง ความสยดสยองเยียบเย็น	หลากใจยั้งงวัน ความหวาดหวัดสยองใจ
891	Ran through his veins, and all his joints relaxed.	ไหลผ่านเส้นโลหิตกาย และทุกข้อต่อเปลี่ยน	ผ่านเส้นโลหิตไหล ทุกข้อต่อเปลี่ยนอ่อนล้า

892	From his slack hand the garland wreathed for Eve	มืออ่อนจนมาลัยที่เขากรองให้เอวา	มืออ่อนจนมาลัย กรองร้อยไว้ให้เอวา
893	Down dropped, and all the faded roses shed;	ร่วงหล่น และกลีบกุหลาบเหี่ยวแห้งโรยรา	หลุดร่วงจากหัตถา กลีบกุหลาบเหี่ยวโรยไป
894	Speechless he stood and pale, till thus at length	เขายืนนิ่งอึ้งหน้าซีด ผ่านไปครู่ใหญ่	เขายืนตะลึงงัน หน้าซีดครัน ชั่วครู่ใหญ่
895	First to himself he inward silence broke;	เขาจริงรำพึงรำพันกับตัวเองท่ามกลางความเงียบ	อาดัมรำพึงใน ท่ามกลางความสงบงัน
896	'O fairest of creation, last and best	'โอ สิ่งทรงสร้างที่งามที่สุด สิ่งสุดท้ายและดีที่สุด	'สิ่งทรงสร้างเฉิดฉาย สิ่งสุดท้าย ดีที่สุด
897	Of all God's works, creature in whom excelled	ในบรรดาพระหัตถกิจของพระเจ้า สิ่งมีชีวิตที่เลิศล้ำ	แห่งองค์บริสุทธิ์ สิ่งมีชีวิตงามเลิศ
898	Whatever can to sight or thought be formed,	งามที่สุดเท่าที่เห็นและเป็นได้	สุดแสนพิลาสล้ำ เท่าที่ยล มีกำเนิด
899	Holy, divine, good, amiable, or sweet!	ประเสริฐ ดั่งงาม เป็นมิตร หรืออ่อนหวาน	ดั่งงาม แสนประเสริฐ เป็นมิตร อ่อนหวานหนักหนา
900	How art thou lost, how on a sudden lost,	เจ้าพลาดได้อย่างไร ลู่ๆ เจ้าก็พลาด	พลาดไปอย่างไรเล่า จู่ๆ เจ้าพลันพลาดท่า
901	Defaced, deflowered, and now to death devote?	เสียหน้า เสื่อมเกียรติและเจ้ายอมพลีชีวิตตัวเองหรือ	เสื่อมเกียรติ ทั้งเสียหน้า ถ้าเจ้ายอมพลีชีวิ
902	Rather, how hast thou yielded to transgress	หรือเจ้าสมยอมละเมิด	ถ้า น้องนุชโอนอ่อน ผ่อนตามการละเมิดนี้
903	The strict forbiddance, how to violate	ข้อห้ามอันเคร่งครัด ไปล่วงล้ำ	ข้อห้ามเคร่งครัดมี ไยมีมิตรกลับฝืนฝ่า

904	The sacred fruit forbidden? Some cursed fraud	ผลไม้ศักดิ์สิทธิ์ต้องห้ามได้อย่างไร เล่ห์ร้ายอัปรีย์	ผลศักดิ์สิทธิ์ห้ามหวง เล่ห์ร้ายลวงอันชั่วช้า
905	Of enemy hath beguile thee, yet unknown,	ของศัตรูมาล่อลวงเจ้า แต่เจ้าไม่รู้ตัว	ศัตรูหลอกแก้วตา แล้วแต่เจ้าไม่รู้เลย
906	And me with thee hath ruined; for with thee	และทำลายพี่ไปกับเจ้าด้วย เพราะด้วยกันกับเจ้า	กับเจ้า พี่ปลิดปลง ยอดอนงค์ แม่คุณเอย
907	Certain my resolution is to die;	แน่นอนว่าพี่ตั้งใจจะตาย	แน่นอน พร้อมทรมานเซย พี่ตั้งใจร่วมมรณา
908	How can I live without thee, how forgo	พี่จะอยู่โดยไม่มีเจ้าได้อย่างไร จะยอมทิ้ง	หากไร้ยอดฤดี จะอยู่อย่างไรเล่าหนา
909	Thy sweet converse, and love so dearly joined,	มธุรสวาจาและความรักผูกพัน	ทั้งมธุรสวาจา ทั้งความรักความผูกพัน
910	To live again in these wild woods forlorn?	เพื่อใช้ชีวิตอยู่ในพงไพรเปล่าเปลี่ยวได้อย่างไร	ใช้ชีวิตในพงไพร เปล่าเปลี่ยวไร้อย่างไรกัน
911	Should God create another Eve, and I	ถึงพระเจ้าจะสร้างเอวาให้อีกคน และพี่	ถึงพระเจ้าสร้างสรรค์ เอวาอีกนาง แล้วพี่
912	Another rib afford, yet loss of thee	ยอมเสียซี่โครงอีกซี่หนึ่ง แต่การสูญเสียเจ้า	เสียซี่โครงอีกหนึ่ง ถึงกระนั้น เสียคุณนี้
913	Would never from my heart; no, no, I feel	จะไม่มีวันจางหายจากใจพี่ ไม่ พี่รู้สึก	ไม่มีวันหายดี ไม่ พี่รู้สึกว่า
914	The link of nature draw me: flesh of flesh,	ถึงสายใยธรรมชาติที่รัดพี่ เนื่องจากเนื้อ	สายใยร้อยรัดรั้ง มังสาเกิดจากมังสา
915	Bone of my bone thou art, and from thy state	เจ้าคือกระดูกจากกระดูกของพี่ และไม่ว่าเจ้าจะอยู่ในสภาพใด	เจ้าคือกระดูกพี่ยา ไม่ว่าในสภาพใด
916	Mine never shall be parted, bliss or woe.'	พี่จะไม่พราวจากเจ้า ไม่ว่าจะสุขหรือทุกข์'	ไม่พราวจากเจ้าไป มีว่าสุขหรือทุกข์ตรม'
917	So having said, as one from sad dismay	ครั้นกล่าวจบ เจกเช่นผู้ประสบความเศร้า	ครั้นอาดัมกล่าวจบ เช่นผู้สบความโศกเศร้า

918	Recomforted, and after thoughts disturbed	ได้รับการปลอบประโลม และรู้สึกพะว้าพะวัง	รับการประโลมแล้ว ทั้งรู้สึกใจรุ่มว่า
919	Submitting to what seemed remediless,	จำนนต่อสถานการณ์ที่ดูเกินเยียวยา	ความบาปยอมจำนน เหมือนผิดจนเกินเยียวยา
920	Thus in calm mood his words to Eve he turned:	ครั้นแล้ว เขาจึงหันไปกล่าวกับเอวาด้วยอารมณ์สงบว่า	จึงกล่าวกับเอวา ด้วยอารมณ์สงบนิ่ง
921	'Bold deed thou hast presumed, adventurous Eve,	'เจ้ากล้าทำสิ่งที่อาจหาญนัก เอวาผู้ใจเด็ด	'เจ้าทำเรื่องหาญกล้า เอวาใจกำเริบใหญ่
922	And peril great provoked, who thus hast dared	และก่อภยันตรายร้ายแรง ใครเล่าจะบังอาจ	ก่อมหันตภัย ใครจักบังอาจกล้ากล้ากลั่น
923	Had it been only coveting to eye	เพียงแค่มันต้องตา	เพียงแคผลไม้ งามวิไลต้องตานั่น
924	That sacred food, sacred to abstinence;	อาหารศักดิ์สิทธิ์นั้น ศักดิ์สิทธิ์พึงงดเว้น	อาหารศักดิ์สิทธิ์อัน ศักดิ์สิทธิ์พึงเว้นเคร่งครัด
925	Much more to taste it, under ban to touch.	ลิ้มรสยิ่งร้ายใหญ่ ห้ามแม่ไม่ให้แตะต้อง	ลิ้มรสยิ่งร้ายใหญ่ ห้ามมิให้แม่สัมผัส
926	But past who can recall, or done undo?	แต่ผู้ใดและจะแก้ไขอดีตได้ หรือเปลี่ยนสิ่งที่ทำลงไปแล้ว	แต่ใครแก้ไขอดีตแปลงอดีตล่วงเลยได้ หรือเปลี่ยนแปรสิ่งที่ เจ้านี้กระทำลงไป
927	Not God omnipotent, nor fate; yet so	แม้แต่พระเจ้าผู้ทรงฤทธานุภาพสูงสุด หรือชะตาก็คือ อาจ ถึงกระนั้น	แม้พระเจ้ายิ่งใหญ่ ชะตาก็คืออาจ แต่
928	Perhaps thou shalt not die; perhaps the fact	เจ้าอาจไม่ต้องตาย บางที จริงๆ แล้ว	เจ้าอาจรอดชีวิต บางทีแล้ว ที่จริงแท้
929	Is not so heinous now – foretasted fruit,	เรื่องอาจไม่เลวร้ายขนาดนั้น ผลไม้ไม่เคยถูกกินแล้ว	อาจไม่เลวร้ายแย ในเมื่อเคยมีผู้กิน
930	Profaned first by the serpent, by him first	เจ้าอสรพิษทำให้แปดเปื้อนก่อน มันตัวแรก	สับปะแปดเปื้อนก่อน ตัวแรกคือเจ้าผณิน

931	Made common and unhallowed ere our taste,	ทำให้กลายเป็นผลไม้สามัญและสิ้นความศักดิ์สิทธิ์ ก่อนเราลิ้มลอง	กลายเป็นสิ่งสามัญสิ้น ศักดิ์สิทธิ์ก่อนเราลิ้มกัน
932	Nor yet on him found deadly; he yet lives –	ไม่เห็นมันตายนี้ มันยังอยู่	ไม่เห็นมันตายนี้ ยังมีชีวิตอยู่ครัน
933	Lives, as thou saidst, and gains to live, as man,	อยู่ตามคำของเจ้าและมีชีวิตที่ดีขึ้น เหมือนมนุษย์	ตามคำเจ้ายืนยัน ชีวิตดีดังนรา
934	Higher degree of life: inducement strong	ระดับชีวิตสูงขึ้น เข้ายวนใจ	ชีวิตดีกว่าเก่า ช่างเข้ายวนใจจริงหนา
935	To us, as likely tasting to attain	ยิ่งนัก เราลิ้มรสแล้วน่าจะได้รับ	ครันลิ้มรสผลา สำหรับเรา น่าจักได้
936	Proportional ascent, which cannot be	สภาพสูงส่งขึ้นเหมือนกัน ซึ่งไม่มีสภาพอื่น	สภาพสูงกวานี้ ไม่มีสภาพอื่นใด
937	But to be gods, or angels, demi-gods.	นอกจากเทพ หรือทูตสวรรค์หรือครึ่งเทพ	เทพ ทูตสวรรค์ไซ้รั หรือจะเป็นครึ่งเทวา
938	Nor can I think that God, creator wise,	ข้ามิคิดว่าพระเจ้า พระผู้สร้างซาบญฉลาด	ข้ามิคิดว่าองค์ ผู้สร้างทรงเปี่ยมปัญญา
939	Though threatening, will in earnest so destroy	แม้ขู่เอาไว้ จะทำลายเราจริงๆ	แม้ขู่ไว้แล้วหนา จักประหารตัดประหารจริง
940	Us, his prime creatures, dignified so high,	สิ่งทรงสร้างขึ้นเอกของพระองค์ ส่งผ่าเผย	สิ่งทรงสร้างขึ้นเอก รจเลขผ่าเผยยิ่ง
941	Set over all his works; which in our fall,	เหนือพระหัตถกิจอื่น เมื่อเราพินาศ	เหนือหัตถกิจอื่น เมื่อเราต้องพินาศไป
942	For us created, needs with us must fail,	สิ่งที่ทรงสร้างเพื่อเราล้วนต้องพินาศตามเรา	สิ่งสร้างเพื่อเรานั้น พลันพินาศตามเราไซ้รั
943	Dependent made; so God shall uncreate,	พึ่งพาอาศัยกัน พระองค์จะทรงทำลาย	ต่างพึ่งพาอาศัย หากพระองค์ทำลายล้าง
944	Be frustrate, do, undo, and labour loose –	ไม่ได้อะไร สร้างแล้วทำลาย เสียแรงเปล่า	สับสน สร้าง ทำลาย สูญเปล่าตายเสียแรงสร้าง
945	Not well of God, who though his power	คงไม่ค่อยดีสำหรับพระเจ้า แม้มีอำนาจ	คงไม่ดีต่อทาง พระเจ้าแม้มีฤทธา
946	Creation could repeat, yet would be loath	สร้างสรรคใหม่ได้ แต่คงไม่อยาก	สร้างสรรคใหม่ได้แน่ แต่คงมิปรารถนา
947	Us to abolish, lest the adversary	ทำลายล้างเรา เกือบกว่าปรปักษ์	ทำลายล้างนรา เกือบกว่าปฏิปักษ์นั้น

948	Triumph and say: 'Fickle their state whom God	จะมีชัยและร้องว่า 'ตำแหน่งคนโปรดของพระเจ้า เปลี่ยนไปเปลี่ยนมา	จักมีชัยร้องว่า 'ตำแหน่งคนโปรดไม่คงมั่น
949	Most favours; who can please him long? Me first	ใครจะทำให้พระองค์พอพระทัยได้นาน คราวแรกก็ ข้า	ใครเล่า จอมราชันย์ พอพระทัยได้เนิ่นนาน คราวแรกนั้นคือข้า องค์ราชาทำลายผลาญ
950	He ruined, now mankind; whom will he next?" –	พระองค์ทำลายเสีย บัดนี้ ถึงคราวมนุษย์ ต่อไปตา ใครเล่า	บัดนี้ คนถึงกาล ต่อไปจักเป็นใครหนอ
951	Matter of scorn not to be given the foe;	ไม่ควรยอมให้ศัตรูมาดูหมิ่น	ไม่ควรจักยอมให้ ไพรีมาหมิ่นแคลนส่อ
952	However, I with thee have fixed my lot,	ถึงอย่างไร พี่ก็กำหนดชะตาของพี่ร่วมกับเจ้าแล้ว	อย่างไร ตัวพี่ขอ ร่วมชะตาภิกับกานดา
953	Certain to undergo like doom; if death	ตั้งใจรับการพิพากษาดุจเดียวกับเจ้า ถ้าตาย	รับโทษกับเจ้าด้วย หากต้องม้วยมรณา
954	Consort with thee, death is to me as life;	ร่วมกับเจ้า สำหรับพี่ตายก็เหมือนมีชีวิต	กับเจ้า สิ้นชีวา ประหนึ่งยังคงชีวัน
955	So forcible within my heart I feel	ในดวงจิตของพี่รู้สึกถึงพลังรุนแรง	ดวงจิตพี่สัมผัส พลังจัดแรงกล้าครั้น
956	The bond of nature draw me to my own –	สายใยธรรมชาติที่ดึงพี่ไปกับคู่ของพี่	ใยธรรมชาติอัน ดึงพี่อยู่กับคู่ใจ
957	My own in thee, for what thou art is mine;	เจ้ามาจากพี่ เจ้าเป็นของพี่	เจ้ามาจากกายพี่ เจ้านี้เป็นของพี่ไซ้
958	Our state cannot be severed; we are one,	เราไม่อาจพรากจากกัน เป็นหนึ่งเดียวกัน	พี่ก็บยอดดวงใจ ไม่อาจพรากแยกจากเทียว สองสามมีภรรยา ร่วมวิญญาหนึ่งกลมเกลียว
959	One flesh; to lose thee were to lose myself.'	เป็นเนื้อเดียวกัน เสียเจ้าก็เหมือนเสียพี่'	สองคนเป็นเนื้อเดียว เสียเจ้าตั้งเสียตัวเอง'
960	So Adam; and thus Eve to him replied:	อาดัมกล่าวจบ ครั้นแล้วเอวาจึงกล่าวตอบ	อาดัมกล่าวดังนั้น เอวาจรรจาทอบไป
961	'O glorious trial of exceeding love,	'โอ บทพิสูจน์ความรักเหลือล้นของพี่	'โอ บทพิสูจน์ใน รักยิ่งใหญ่ของพี่ยา

962	Illustrious evidence, example high!	หลักฐานชั้นเอก แบบอย่างชั้นยอด!	หลักฐานอันชัดเจน แบบอย่างเด่นโดดเด่นนักหนา
963	Engaging me to emulate; but, short	น้องขอเอาเป็นเยี่ยงอย่าง แต่ด้อย	ขอเอาอย่างพี่ยา แม้มืออาจเทียบเทียมทัน
964	Of thy perfection, how shall I attain,	กว่าความสมบูรณ์พร้อมของพี่ น้องจะทำได้อย่างไร	สมบูรณ์พร้อมเช่นพี่ น้องนี้ทำอย่างไรกัน
965	Adam, from whose dear side I boast me sprung,	อาดัม ผู้ซึ่งน้องโอ้อวดได้ว่าเกิดจากสีข้างของเขา	อาดัม น้องอวดได้ เกิดจากสีข้างพี่ยา
966	And gladly of our union hear thee speak,	น้องดีใจที่ได้ยินพี่พูดว่าเราเป็นหนึ่งเดียวกัน	ยินดีที่พี่พรอก บอกเรารวมเป็นเอกา
967	One heart, one soul in both? Whereof good proof	เราสองคนมีใจเดียว วิญญาณเดียวกันมิใช่หรือ หลักฐานอันดี	ร่วมใจ ร่วมวิญญาณ หลักฐานอันดีเยี่ยมยิ่ง
968	This day affords, declaring thee resolved,	ปรากฏขึ้นวันนี้ ประกาศให้เห็นความตั้งใจของพี่	ปรากฏในวันนี้ ประกาศพี่ตั้งใจจริง
969	Rather than death, or aught than death more dread,	ต่อให้ความตาย หรือสิ่งที่น่ากลัวยิ่งกว่าความตาย	ต่อให้ตาย หรือสิ่ง น่ากลัวกว่ามรณา
970	Shall separate us, linked in love so dear,	จะมาพรากเราไม่ได้ ผูกพันกันในความรักลึกซึ้ง	ไม่อาจพรากเราได้ ผูกพันในรักหนักหนา
971	To undergo with me one guilt, one crime,	พี่จะร่วมรับผิดกระทงเดียวกับน้อง	พี่ร่วมรับอาญา ผิดพร้อมกับภรรยา
972	If any be, of tasting this fair fruit;	ถ้าเป็นความผิด ในการลิ้มรสผลไม้อันงดงามนี้	ถ้าผิดที่ลิ้มชิม ชิมผลไม้อันโสกา
973	Whose virtue – for of good still good proceeds,	ซึ่งฤทธิ์ แห่งความดียังคงสร้างผลดีต่อไป	ฤทธิ์แห่งดีแก่กล้า ส่งผลดีสืบต่อไป
974	Direct, or by occasion –hath presented	ทั้งทางตรง หรือตามโอกาสเหมาะ ให้	ทั้งทางตรง หรือตาม ยามโอกาสอำนวยให้
975	This happy trial of thy love, which else	พิสูจน์ความรักของพี่	พิสูจน์ทดสอบใจ ในความรักของพี่เอ๋ย
976	So eminently never had been known.	สูงส่งอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน	สูงส่งไม่มีปรา ภูมิมาก่อนหน้านี้เลย

977	Were it I thought death menaced would ensue	หากน้องคิดว่าลองแล้วจะตาย	หากน้องตริตรองเคย คิดว่าลองแล้วต้องตาย
978	This my attempt, I would sustain alone	น้องคนเดียวจะยอมรับ	ตัวน้องคนเดียวพร้อม จะยอมรับโทษวางวาย
979	The worst, and not persuade thee – rather die	สิ่งเลวร้ายที่สุด และจะไม่ชักชวนพี่เลย แต่ยอมตาย	สิ่งแสนสุดเลวร้าย ไม่ชวนพี่ ยอมอาสัญ
980	Deserted than oblige thee with a fact	เดียวดายดีกว่าตั้งพี่เข้ามาร่วมกระทำผิด	เดียวดายยังดีกว่า ตั้งพี่มาผิดร่วมกัน
981	Pernicious to thy peace, chiefly assured	ทำลายสันติของพี่ พี่จึงได้รับการยืนยันหนักแน่น	ทำลายสันติอัน พี่ยืนยันอย่างหนักแน่น
982	Remarkably so late of thy so true,	ว่าพี่ช่างซื่อตรงเลิศล้ำ	ว่าพี่ผู้ประเสริฐ ซื่อตรงเลิศล้ำเหลือแสน
983	So faithful, love unequalled; but I feel	ซ่างสัตย์ซื่อ ความรักหาใดเปรียบปาน แต่น้องรู้สึกกว่า	สัตย์ซื่อ รักแน่นแฟ้น แต่ตัวน้องรู้สึกกว่า
984	Far otherwise the event – not death, but life	ไม่ใช่เลย ไม่ตาย แต่มีชีวิต	ไม่ใช่เลย ไม่ตาย มีวางวาย มีชีวา
985	Augmented, opened eyes, new hopes, new joys,	จำเริญขึ้น เปิดตา ให้ความหวังและความยินดีใหม่	จำเริญ เปิดดวงตา ให้ความหวังเปรมปรีดีมาน
986	Taste so divine that what of sweet before	รสชาติประเสริฐจนสิ่งอื่นที่หวานก่อน	รสชาติประเสริฐยิ่ง จนสิ่งอื่นเคยว่าหวาน
987	Hath touched my sense flat seems to this and harsh,	จะได้ลิ้มลองผลไม้นี้กลายเป็นจืดชืดและกระด้าง	ลิ้มผลต้นนี้พาน เป็นจืดชืดไม่นุ่มลิ้น
988	On my experience, Adam, freely taste,	เชื้อประสบการณ์ของน้องเกิด อาตัมจำ ลิ้มรสเลย	เชื้อเกิด อาตัมจำ ขอพี่ยาโปรดลองกิน
989	And fear of death deliver to the winds.'	และปลดปล่อยความกลัวตายไปกับสายลม'	ปล่อยเกรงสิ้นชีวิต ให้ปลิวไปกับสายลม'
990	So saying, she embraced him, and for joy	ครั้นกล่าวจบแล้ว เธอโอบกอดเขา และด้วยความยินดี	ครั้นจบคำพรั่งพรอด เธอกอดเขา ด้วยยินดี

991	Tenderly wept, much won that he his love	ร้องไห้กระซิกๆ กำความรัก	ร่ำไห้ ด้วยเธอนี้ กำความรักพิสมัย
992	Had so ennobled, as of choice to incur	อันสูงส่งของเขาไว้ ตามที่เขาเลือกรับ	อันสูงส่งเลิศล้ำ อาดัมเลือกเผชิญหน้า
993	Divine displeasure for her sake, or death.	ความไม่พึงพอใจของพระองค์แทนเธอ หรือยอมตาย	ความไม่พึงพอใจ ของให้แทน หรือมรณา
994	In recompense (for such compliance bad	เพื่อทดแทน (ช่างเป็นการกระทำอันเลวร้าย	ตายแทนภรรยา (ความโอนอ่อนอันชั่วช้า
995	Such recompense best merits), from the bough	เพื่อตอบแทนคุณความดีเลิศล้ำ) จากกิ่งไม้	ตอบแทนพระคุณอัน เลิศล้ำครั้น กิ่งพฤกษา
996	She gave him of that fair enticing fruit	เธอยื่นผลไม้้งดงามยั่วชวนใจนั้น	เธอยื่นผลไม้ ยั่วชวนใจงามโสกา
997	With liberal hand; he scrupled not to eat,	ด้วยมือที่เต็มอกเต็มใจ เขาตะขิดตะขวงใจไม่อยาก	เต็มใจให้ภัสดา เขาอดเอื้อนมืออยากกิน
998	Against his better knowledge, not deceived,	เพราะขัดกับสำนึกดี มิได้ถูกล่อลวง	ด้วยขัดสำนึกชอบ มิถูกครอบล่อด้วยลิ้น
999	But fondly overcome with female charm.	แต่พ่ายแพ้ต่อเสน่ห์ของหญิง	แต่พ่ายแพ้หมดสิ้น ต่อเสน่ห์ของกานดา
1000	Earth trembled from her entrails, as again	โลกสั่นไหวจากแกนในเพราะเจ็บแปลบ อีกครา	แกนในโลกสั่นคลอน เจ็บแปลบซ้อนอีกครั้งครา
1001	In pangs, and nature gave a second groan;	ธรรมชาติครวญครางเป็นครั้งที่สอง	ธรรมชาติสงกา ครวญครางเป็นครั้งที่สอง
1002	Sky loured, and muttering thunder, some sad drops	ฟ้าคำรณ อัสนีบาดคำราม น้ำตาฟ้า	ฟ้าร้อง ฟ้าคำรณ น้ำตาลันหลังเนืองนอง
1003	Wept at completing of the mortal sin	หยาดหยดเพราะการกระทำบาปเริ่มแรกที่มีโทษถึง	หลังเพราะบาปแรกต้อง โทษถึงตายสำเร็จไป
1004	Original; while Adam took no thought,	ขณะที่อาดัมไม่คิดอะไร	อาดัมมิกลัดกลุ้ม กังวลสุมด้วยเรื่องใด
1005	Eating his fill, nor Eve to iterate	กินจนเต็มอิม และเอวาไม่ตอกย้ำ	กินเต็มอิมท้องไซรั ฝ่ายเอวามิตอกย้ำ

1006	Her former trespass feared, the more to soothe	ถึงความกลัวที่ได้ล่วงละเมิดไป แต่ปลอบประโลม	ถึงความกลัวที่ได้ ละเมิดไปแต่ปลอบพ้อ
1007	Him with her loved society; that now,	เขาด้วยสัมพันธ์รักของเธอ ซึ่งบัดนี้	ด้วยสัมพันธ์รักล้ำ ของอนงค์ซึ่งบัดนี้ไซ้
1008	As with new wine intoxicated both,	ทั้งคู่มีเมามาจุดดื่มเหล้าอุ่นใหม่	ทั้งคู่ต่างมีเมามา จุดดื่มเหล้าอุ่นใหม่
1009	They swim in mirth, and fancy that they feel	แหวกว่ายในความรื่นรมย์ และเพ้อฝันถึง	ต่างแหวกว่ายอยู่ใน ความรื่นรมย์เพ้อฝันหา
1010	Divinity within them breeding wings	ความเป็นเทพ ในกายก่อกำเนิดปีก	ความเป็นทิพย์สุระ ในกายจะเกิดปีกพา
1011	Wherewith to scorn the earth; but that false fruit	เพื่อหยามเหยียดพิภพ แต่ผลไม้จอมปลอมนั้น	หยามเหยียดผืนโลกหล้า แต่ผลไม้จอมปลอมนั้น
1012	Far other operation first displayed,	สำแดงผลในด้านอื่นไม่เหมือนที่คาดไว้	สำแดงผลคลาดเคลื่อน ไม่เหมือนดังที่คิดกัน
1013	Carnal desire inflaming; he on Eve	เพลิงตัณหาเผาเผา เขา	เพลิงตัณหากามฉันท ร้อนรุ่มรุ่มเผาเผา เขา
1014	Began to cast lascivious eyes, she him	เริ่มส่งสายตาศาวาสไปยังเอวา และเธอ	เริ่มส่งสายตาคิด พิศวาส ฝ่ายสาวเจ้า
1015	As wantonly repaid; in lust they burn,	มองตอบเขาด้วยวราจริต รุ่มร้อนด้วยวราคะ	มองตอบร้อนรุ่มเร้า รุ่มร้อนด้วยคำกฤษณา ด้วยเพลิงกามารมณ ใครจะสมกำหนดพา
1016	Till Adam thus 'gan Eve to dalliance move:	กระทั่งอาดัมเริ่มเกี่ยวพาเอวา	อาดัมเอ่ยวาจา เริ่มเกี่ยวพาเอวาเอย
1017	'Eve, now I see thou art exact of taste	'เอวาจ๋า บัดนี้พี่เห็นแล้วว่าเจ้าต้องรสนิยม	'เอวาจ๋า บัดนี้ พี่เห็นว่าต้องรสนิยม
1018	And elegant – of sapience no small part;	และงามสม ซาญฉลาดไม่น้อยเลย	และน้องช่างงามสม ซาญฉลาดมิใช่น้อย
1019	Since to each meaning savour we apply,	เราสองลิ้มลองรสเลิศล้ำของกันและกัน	ให้เราสองพี่น้อง ลิ้มลองรสเลิศล้ำลอย
1020	And palate call judicious; I the praise	และถูกลิ้น พี่สมควรสรรเสริญเจ้า	ถูกลิ้น แม่ยอดสร้อย พี่ควรสรรเสริญเจ้า

1021	Yield thee, so well this day thou hast purveyed.	วันนี้เจ้าป้อนอาหารอันโอชาให้พี่	วันนี้เจ้าป้อนผล โอชาล้นพี่รับเอา
1022	Much pleasure we have lost, while we abstained	เราพลาดความสุขสำราญไปมากมาย เมื่อครั้งที่เรางดเว้น	พลาดสุขเลิศล้ำเล่า ครั้งเรายังมิรับทาน
1023	From this delightful fruit, nor known till now	ผลไม้ที่น่าพิตินี้ จนถึงบัดนี้	ผลไม้ประมปรีดี ยินดี ล่วงปัจจุบันกาล
1024	True relish, tasting; if such pleasure be	เพิ่งรู้รสเลิศล้ำ ลิ้มชิม ถ้าความสุขสำราญเยี่ยงนี้	เพิ่งรู้รสเลิศสราญ เพิ่งเคยได้ชิมลิ้มลอง
1025	In things to us forbidden, it might be wished	มีในสิ่งต้องห้ามสำหรับเรา ก็ควรปรารถนา	หากสิ่งต้องห้ามนั้น สุขสันต์เยี่ยงนี้ควรปอง
1026	For this one tree had been forbidden ten.	ให้พระเจ้าห้ามต้นไม้อื่นสิบต้นแทนต้นนี้ต้นเดียว	ให้องค์ผู้ปกครอง ห้ามสิบต้นอื่นแทนเถิด
1027	But come; so well refreshed, now let us play,	แต่มาเถิด เต็มความสดชื่นเต็มเปี่ยมแล้ว ให้เรามาเล่นกัน	สดชื่นเต็มเปี่ยมแล้ว น้องแก้วเล่นให้เพลินเพลิน
1028	As meet is, after such delicious fare;	ตามที่ควร หลังทานอาหารอันโอชา	ตามที่ควรจะเกิด หลังทานอาหารโอชา
1029	For never did thy beauty since the day	เพราะเจ้าไม่เคยงามถึงเพียงนี้เลย นับตั้งแต่วันที่	เพราะเจ้ามีเคยงาม เพียงนี้ทราชม้วยไสภา
1030	I saw thee first and wedded thee, adorned	พี่เจอและแต่งงานกับเจ้า ประดับประดาด้วย	นับแต่เจอกานดา และสมรสกับเจ้านี้
1031	With all perfections, so inflame my sense	ความเพียบพร้อม แผดเผาผัสสะ	ประดับประดาด้วย เพียบพร้อมสวยเผาผัสสะ
1032	With ardour to enjoy thee, fairer now	ด้วยปรารถนาอันแรงกล้าที่จะร่วมอภิรมย์กับเจ้า บัดนี้ งดงาม	ด้วยความปรารถนา อันแรงกล้าอยากที่จะ อภิรมย์สมอูระ กับเจ้า บัดนี้ ไสภิต
1033	Than ever – bounty of this virtuous tree.'	กว่าที่เคย อุดมด้วยฤทธิ์ของต้นไม้	กว่าที่เจ้าเคยเป็น ที่เคยเห็นยอดชีวิต อุดมด้วยอิทธิฤทธิ์ แห่งต้นไม้วิเศษนี้

1034	So said he, and forbore not glance or toy	ครันเขากล่าวจบ มีซึกซ้ามัวเล่นหูเล่นตาหรือโลมเล่น	ครันจบถ้อยวาจา มีซึกซ้าเล่นหูตา
1035	Of amorous intent, well understood	ด้วยจิตเส่นหา เอวาเข้าอกเข้าใจเป็นอย่างดี	โลมเสียมด้วยเส่นหา เอวาเข้าใจด้วยดี
1036	Of Eve, whose eye darted contagious fire.	นัยน์ตาของเธอสาตประกายดุจเดียวกัน	นัยน์ตาของนางนุช ทอประกายดุจเดียวกันนี้
1037	Her hand he seized, and to a shady bank	เขากุมมือเธอ และยังริมตลิ่งร่มรื่น	เขากุมมือกรี ยังตีระ่มรื่นรมย์
1038	Thick overhead with verdant roof embowered	ร่มครึ้มคลุมด้วยหลังคาเขียวชอุ่ม	ครึ้มเย็นด้วยปกคลุม ใบชอุ่มเป็นหลังคาร่ม
1039	He led her, nothing loath; flowers were the couch,	เขานำเธอไป มีมีสิ่งใดน่ารังเกียจ มาลีเป็นบรรจถรณ์	เขานำพาทราวมชม มีมีสิ่งน่าชิงชัง มาลีนานาพรรณ ต่างบรรจถรณ์ตั้ง
1040	Pansies, and violets, and asphodel,	แพนซี และไวโอเลต และแอสโฟเดล	แพนซีไวโอเลตทั้ง แอสโฟเดลไฮยาซินธ์
1041	And hyacinth – earth's freshest, softest lap.	และไฮยาซินธ์ ตักอันแสนชื่นบานและนุ่มนิ่มของ ธรณี	ตักอันแสนสดชื่น รื่นนุ่มนิ่มของธรณิน
1042	There they their fill of love and love's disport	ณ ที่นั้น ทั้งสองเต็มเต็มความรักและเพลิดเพลินใน รัก	ที่นั้น สองชีวิติน เต็มเต็มรักเพลิดเพลินใคร่
1043	Took largely, of their mutual guilt the seal,	อย่างตะกรุมตะกราม ผนึกกรรมบาปร่วมกัน	อย่างตะกรุมตะกราม ผนึกบาปทราวมร่วมกัน ไซรั
1044	The solace of their sin, till dewy sleep	เครื่องปลอบประโลมบาปของเขา จวบจนความ หลับไหล	เป็นเครื่องประโลมใจ จากความบาปที่ทำมา จวบจนความง่วงงัว หลับไหลล่งหวุ่นนิทรา
1045	Oppressed them, wearied with their amorous play.	ทาบทับลงบนเขา เหนื่อยอ่อนจากการเรึงรัก	ทาบทับสองนรา เหนื่อยอ่อนจากกระเรึงรัก

1046	Soon as the force of that fallacious fruit,	ไม่นานนัก เมื่ออำนาจแห่งผลไม้ตกลงตะแลง	เพียงชั่วขณะจิต ฤทธิ์เดชอำนาจแห่งผล
1047	That with exhilarating vapour bland	ส่งกลิ่นอายหอมเมาระเรงริน	ตกลงตะแลงลั่น ส่งกลิ่นอายหอมเมามัว
1048	About their spirits had played, and inmost powers	ในดวงวิญญาณของทั้งสอง และทำให้อำนาจอันล้ำลึกภายใน	สู่สองวิญญาณทำให้อำนาจลับในตัว
1049	Made err, was now exhaled, and grosser sleep,	ไขว้เขว บัดนี้หมดฤทธิ์และการหลับลึก	ไขว้เขวแปรปรวนมัว บัดนี้หมดฤทธิ์ หลับไหล
1050	Bred of unkindly fumes, with conscious dreams	เกิดจากกลิ่นอายอปรกติ ผันถึงความผิดบาปของตน	เพราะกลิ่นอายผิดแผก ผันแปลกถึงบาปทำไป
1051	Encumbered, now had left them, up they rose	รุมเร้า บัดนี้ สว่างซา ทั้งคู่ตื่นขึ้น	รุมเร้า บัดนี้ไขว้ สว่างซา สองตื่นนิทรา
1052	As from unrest, and each the other viewing,	ราวกับมิได้พักผ่อน และจ้องมองกันและกัน	ราวมิได้พักผ่อนพัก มลักมองกันไปมา
1053	Soon found their eyes how opened, and their minds	ไม่นานนัก พบว่าดวงตาของพวกเขาเปิดออก และจิตใจ	ไม่นานพบว่าตา เขาเปิดออกและจิตใจ
1054	How darkened; innocence, that as a veil	มืดมน ความไร้เดียงสาที่เป็นดังม่าน	มืดมน ความบริสุทธิ์ ประดุจม่านกันเขาไว้
1055	Had shadowed them from knowing ill, was gone;	กันพวกเขาไว้จากการสำนึกชั่ว หายไปแล้ว	จากสำนึกชั่วหายไป เหลือไว้เพียงความเชื่อมั่น
1056	Just confidence, and native righteousness	มีเพียงความมั่นใจ และความชอบธรรมแต่กำเนิด	และความชอบธรรมที่ เขามีแต่กำเนิดนั้น
1057	And honour, from about them, naked left	และเกียรติ อยู่รอบกาย ร้างเปลือยเปล่า	เกียรติอยู่รอบกายอัน เปลือยต่อความอายต่อบาป
1058	To guilty shame: he covered, but his robe	ต่อความละอายในบาป เขาปิดกาย แต่การห่มคลุมของเขา	เขาปกปิดสังขาร แต่การปกห่มคลุมคราบ

1059	Uncovered more; so rose the Danite strong,	ยิ่งเผยให้เห็น ยิ่งนั้้นแหละ จอมพลังจากเผ่าดาน	ยิ่งเปิดเผยให้ทราบ เดก จอมพลังจากเผ่าดาน
1060	Herculean Samson, from the harlot-lap	แซมสันผู้มีพลังดุจเฮอริควิลิส จากตักแพศยา	แซมสัน ¹²⁹ ทรงพลัง ดั่งเฮอริควิลิส ¹³⁰ ในตำนาน
1061	Of Philistean Dalila, and waked	ของดาไลลาชาวฟิลิสเตีย ตื่นขึ้น	จากตักของหญิงรำน ดาไลลาชาวฟิลิสเตีย
1062	Shorn of his strength; they destitute and bare	โดยถูกบั่นทอนกำลังไป ทั้งสองสิ้นไร้ และเปล่าเปลือย	ตื่นขึ้นกำลังถอย อ่อนด้อยเปล่าเปลือยอ่อนเพลีย
1063	Of all their virtue; silent, and in face	ปราศจากคุณความดีทั้งสิ้น นิ่งอัน และดวงหน้า	ปราศคุณความดีเสีย สิ้นทั้งหมด นิ่งอิงอัน
1064	Confounded, long they sat, as stricken mute,	พิพากพิพวน ทั้งสองนั่งอยู่นาน เจียบงันด้วย ความอาดูร	ดวงหน้าพิพากพิพวน นิ่งใคร่ครวญอย่างเจียบงัน
1065	Till Adam, though not less than Eve abashed,	จนอาดัม แม้นเขามีได้ประหม่าน้อยกว่าเอวา	จวบจนอาดัมนั้น แม้นหาประหม่าน้อยไม่ กว่าตัวภรรยา แต่ทว่าหลังเจียบไป
1066	At length gave utterance to these words constrained:	หลังจากนิ่งไปครู่ใหญ่ จำใจกล่าวถ้อยคำว่าดังนี้	ครู่ใหญ่ เขาจำใจ เหยยถ้อยคำว่าดังนี้
1067	'O Eve, in evil hour thou didst give ear	'โอ เอวา ในโมงยามอันชั่วร้าย เจ้าได้สดับ	'โอ เอวาในยาม ชั่วทรมเจ้าได้สลับ
1068	To that false worm, of whomsoever taught	เจ้าหนอนขี้ปด ที่มีใครบางคนสอน	เจ้าหนอนจอมลั้ปปลับ ใครบางคนเลี้ยมสอนมา
1069	To counterfeit man's voice – true in our fall,	ให้ปลอมแปลงเสียงของมนุษย์ เราลั้มลงแน่แล้ว	ให้เลียนเสียงมนุษย์ เราลั้มทรุดแน่แล้วหนา

¹²⁹ แซมสันเป็นบุคคลในพระคัมภีร์ พระคัมภีร์บันทึกไว้ว่าแซมสันเป็นคนมีกำลังมาก เป็นทหารเอกของชาวอิสราเอลในการสู้รบกับชาวฟิลิสเตียซึ่งเป็นศัตรูสำคัญของอิสราเอลในสมัยนั้น พระเจ้าอวยพรให้แซมสันเป็นคนแข็งแรงมาก ชาวฟิลิสเตียกลัวเขาจึงไปจ้างดาไลลามาล่อลวงให้แซมสัน แซมสันแต่งงานกับดาไลลา ดาไลลาหลอกถามแซมสันว่าทำอย่างไรกำลังของเขาจึงจะหมดไป แซมสันไว้ใจภรรยาจึงบอกความจริงว่าตั้งแต่เกิดมาเขาไม่เคยตัดผม พระเจ้าบอกว่าถ้าตัดผม กำลังของแซมสันจะหมด ดาไลลาจึงให้แซมสันนอนหลับบนดักแล้วตัดผมเขา เมื่อแซมสันตื่นขึ้น เขาก็ไม่มีกำลังจะต่อสู้กับชาวฟิลิสเตียจึงถูกชาวฟิลิสเตียจับไป

¹³⁰ เฮอริควิลิสเป็นชื่อวีรบุรุษในตำนานกรีก เป็นคนที่แข็งแรงมาก

1070	False in our promised rising; since our eyes	และเราจะมิได้ลุกขึ้นตามสัญญา เมื่อดวงตาของเรา	มิลุกตามสัญญา เมื่อดวงตาของเราไซ้ไร
1071	Opened we find indeed, and find we know	เปิด เราพบความจริง และพบว่าเรารู้	เปิดพบสัจธรรม นำให้พบว่าเข้าใจ
1072	Both good and evil, good lost and evil got:	ทั้งดีและชั่ว ความดีที่เสียไปและความชั่วที่ได้มา	ดีและชั่วจัญไร ดีเสียไป ชั่วได้มา
1073	Bad fruit of knowledge, if this be to know,	ผลไม้แห่งความสำนึกในความดีและความชั่วอัน เลวร้าย ถ้ารู้แล้วเป็นเช่นนี้	ผลไม้สำนึกทรมาน หากรู้ความเช่นนี้หนา
1074	Which leaves us naked thus, of honour void,	รู้สึกถึงความเปลือยเปล่า เสื่อมเกียรติ	รู้เปลือยเปล่ากายา เกียรติศักดิ์สูญสิ้นไป
1075	Of innocence, of faith, of purity,	ความไร้เดียงสา ความสัตย์ซื่อ ความบริสุทธิ์	ไร้เดียงสัตย์ซื่อ ถือมั่น บริสุทธิ์ไป
1076	Our wonted ornaments now soiled and stained,	อาภรณ์ที่เราเคยมี บัดนี้ ต่างพร้อยแปดเปื้อน	อาภรณ์เคยสวมใส่ บัดนี้ ต่างพร้อยโลมม
1077	And in our faces evident the signs	และใบหน้าของเราเป็นพยานชัด	ใบหน้าของเราเป็น พยานเด่นชัดให้ชม
1078	Of foul concupiscence; whence evil store,	ถึงดำกษณา จากแหล่งแห่งความชั่วช้า	ถึงวาระอาภรณ์ จากแหล่งแห่งความชั่วช้า
1079	Even shamed, the last of evils; of the first	กระทั่ง ความอับอาย ความชั่วช้าตัวสุดท้าย เกิดจาก ดำกษณา	แม้ ความอายตัวร้าย สุดท้ายจากดำกษณา
1080	Be sure then. How shall I behold the face	เจ้าจงแน่ใจ ต่อแต่นี้ ข้าจะมองพระพักตร์	แน่ใจเถิดเอย แต่เราจะมองพระพักตร์
1081	Henceforth of God or angel, erst with joy	หรือพักตร์ทูตสวรรค์ได้อย่างไร ก่อนเคยมอง	หรือหน้าทูตสวรรค์ อย่างไร ก่อนเคยมลัก
1082	And rapture so oft beheld? Those heavenly shapes	ด้วยความยินดีปลื้มเปรมอยู่บ่อยๆ กายทิพย์ของท่าน เหล่านั้น	อย่างเปรมปรีดีบ่อยนัก กายทิพย์ของประดาท่าน

1083	Will dazzle now this earthly with their blaze	บัดนี้ จะทำให้ตาเนื้อของข้าพวามัวด้วย ความเจิดจรัส	บัดนี้ ตาเนื้อข้า จักพว้าด้วยแสงฉายฉาน
1084	Insufferably bright. O might I here	จ้าจนเกินทนไหว โอ หรือข้าควรอยู่ที่นี้	จ้าจนเกินทนทาน โอ หรือควรอยู่ที่นี้
1085	In solitude live savage, in some glade	พำนักในไพรเถื่อนลำพัง ในพลู	พำนักในพงา เอกา ในพลูหลีกหนี
1086	Obscured, where highest woods, impenetrable	ไม่มีใครพบ ไม้ใหญ่ที่แสงดาวหรือแสงอาทิตย์มิอาจ เล็ดลอด	ท่ามกลางไม้ใหญ่ที่ แสงดาวรวมิอาจลอด
1087	To star or sunlight, spread their umbrage broad,	แผ่กิ่งก้านสาขาคลุมมิด	แผ่กิ่งก้านออกไป ปกคลุมมิดชิดตลอด
1088	And brown as evening; cover me, ye pines;	ร่มครึ้มดุษยามเย็น บังข้าไว้เถิด สนเอ๋ย	ร่มครึ้มดุษยามเย็น บังข้าเถิด ต้นสน
1089	Ye cedars, with innumerable boughs	สนสีดาร์เอ๋ย ด้วยกิ่งก้านเหลือคณานับของเจ้า	สนสีดาร์บังช่วย ด้วยกิ่งก้านมากมายล้น
1090	Hide me, where I may never see them more.	ซ่อนข้าไว้ จะได้ไม่ต้องพบพวกท่านอีก	ซ่อนข้าไว้ให้พ้น ไม่ต้องพบพานพวกท่าน
1091	But lest us now, as in bad plight, devise	แต่บัดนี้ให้เรา ในคราต้องชะตาร้าย หา	บัดนี้ให้เราสอง คราต้องชะตาร้ายพาน
1092	What best may, for the present, serve to hide	ทางดีที่สุดเฉพาะหน้าเพื่อกำบัง	ทางดีเฉพาะกาล เพื่อกำบังปกปิดไว้
1093	The parts of each from other that seem most	เรื่อนร่างของเราที่ดู	เรื่อนร่างองค์อินทรีย์ ของเรานี้ที่ดูไป
1094	To shame obnoxious, and unseemliest seen –	น่าอายเพราะน่ารังเกียจและไม่น่าดูยิ่ง	น่าอายน่าเกลียดกระไร ยิ่งไม่น่าดูชมครัน
1095	Some tree, whose broad smooth leaves together sewed,	ไม้บางชนิด ที่มีใบกว้างเรียบ ให้เราเย็บติดกัน	ต้นไม้ใบเรียบใหญ่ ให้เย็บสอยร้อยติดกัน
1096	And girded on our loins, may cover round	และพันเอวไว้ เพื่อปิดบัง	รอบเอวนำมาพัน ห่มคลุมเพื่อปิดบังไว้

1097	The middle parts, that this new comer, shame,	กลางกาย เพื่อบังความอับอาย ที่เราเพิ่งรู้จัก	ส่วนกลางของร่างกาย ปิดความอายเพิ่งรู้จัก
1098	There sit not, and reproach us as unclean.'	จะไม่นั่งติเตียนว่าเรามีมลทิน'	จักมิตีเตียนใหญ่ ว่าเรานี้มีมลทิน'
1099	So counseled he, and both together went	เขาแนะนำเอวา และทั้งคู่ไปด้วยกัน	เขาแนะนำพญ และทั้งคู่ไปด้วยกัน
1100	Into the thickest wood; there soon they choose	เข้าไปในป่าที่ทึบ ไม่นานนัก พวกเขาเลือกได้	เข้าไปในไพรธัญท์ ไม่นานนักก็เลือกได้
1101	The fig-tree – not that kind for fruit renowned,	ต้นมะเดื่อ มีชื่อชนิดเดียวกับที่มีผลชื่อดัง	ต้นมะเดื่อต่างพรรณ กับทรมอันมีผลไม้ ¹³¹
1102	But such as at this day to Indians known,	แต่ชนิดที่ปัจจุบันนี้เป็นที่รู้จักของชาวอินเดีย	ชื่อดังระบือไกล ไม่นี่ในปัจจุบันกาล
1103	In Malabar or Decan spreads her arms	ในมะละบาร์หรือดีคาน แผ่กิ่งก้าน	จักในซาวภารตะ ในมะละบาร์ ฤาดีคาน
1104	Branching so broad and long that in the ground	สาขากว้างใหญ่ปกคลุมเหนือพื้นดิน	แผ่สาขากิ่งก้าน กว้างใหญ่คลุมเหนือฟไท
1105	The bended twigs take root, and daughters grow	รากหย้อยจากกิ่งลงถึงดิน กลายเป็นต้นใหม่	รากหย้อยย้อยจากกิ่ง ถึงดินอิงเป็นต้นใหม่
1106	About the mother tree, a pillared shade	รอบต้นแม่ เป็นเงาไม้ร่มมีเสาค้ำ	รอบต้นแม่ เงาไม้ ร่มครีมีเสาค้ำอยู่
1107	High overarched, and echoing walks between:	แผ่โค้งเหนือศีรษะ และแผ่กระจายขยายออก	แผ่โค้งเหนือศีรษะ แผ่กระจายขยายสู่

¹³¹ ดูเหมือนมิลตันจะบรรยายถึงต้นไทร (banyan tree) แต่ต้นไทรมีใบเล็ก นักวิชาการบางท่านบอกว่ามิลตันอาจจะสับสนต้นไทรกับต้นกล้วย (banana tree) ซึ่งมีใบใหญ่ ข้อมูลจาก

http://www.dartmouth.edu/~milton/reading_room/pl/book_9/index.shtml

1108	There oft the Indian herdsman, shunning heat,	ณ ที่นั้น คนเลี้ยงสัตว์ชาวอินเดียมักจะมาหลบแดด ร้อน	ที่นั่น คนเลี้ยงดู สัตว์ชาวอินเดียมักหนี
1109	Shelters in cool, and tends his pasturing herds	เข้ามาพักในเงาเย็น และดูแลฝูงสัตว์ที่เล็มหญ้า	แดดร้อนมาพำนัก พักในร่มเงาไม้ ดูแลฝูงสัตว์ที่ และเล็มหญ้าได้ต้นไม้
1110	At loop-holes cut through thickest shade; those leaves	ตัดร่มไม้หนาที่บให้เป็นช่อง ไปไม้เหล่านี้	ตัดร่มไม้พฤษภาคม อันที่หน้าเป็นช่องไว้
1111	They gathered, broad as Amazonian targe,	พวกเขาเก็บไป ไปใหญ่ดุจโล่ของชาวอะเมซอน	ไปไม้เขาเก็บไป ใหญ่ราวโล่ชาวอะเมซอน
1112	And with what skill they had together sewed,	และเย็บด้วยฝีมือเท่าที่มี	เย็บด้วยฝีมือเท่า ที่เขามีเพื่อปิดช่อง
1113	To gird their waist – vain covering, if to hide	เพื่อพันรอบเอว เปล่าประโยชน์ที่คลุมไว้ หากคลุม เพื่อซ่อน	พันรอบเอวอารมณ์ เปล่าประโยชน์ที่คลุมไว้
1114	Their guilt and dreaded shamed; O how unlike	กรรมบาปและความอับอายที่น่ากลัว โอช่างแตกต่าง	หากคลุมเพื่อปกปิด กรรมบาปผิดความอายให้
1115	To that first naked glory! Such of late	จากสิริอันเปลือยเปล่าในตอนต้นเหลือเกิน! ดุจดั่ง	โอ ช่างแตกต่างไป จากสิริเปลือยกายา
1116	Columbus found the American, so girt	โคลัมบัสผู้ล่องลัดค้นพบชาวพื้นเมืองอเมริกา คาด	ดุจโคลัมบัสค้น พบชนพื้นเมืองอเมริกา
1117	With feathered cincture, naked else and wild,	เข็มขัดประดับขนนก ส่วนอื่นเปลือยเปล่าและเถื่อน	เข็มขัดประดับประดา ขนนกส่วนอื่นเปลือยเปล่า
1118	Among the trees on isles and woody shores.	ท่ามกลางต้นไม้บนเกาะและป่าไม้ริมฝั่ง	กลางต้นไม้บนเกาะ เลาะป่าไม้ริมฝั่งเนา
1119	Thus fenced, and as they thought, their shame in part	มีรั้วล้อม ตามที่พวกเขาคิด ความอับอายบางส่วน	ล้อมรั้ว ตามคิดเขา ความอับอายบางส่วนนั้น

1120	Covered, but not at rest or ease of mind,	ถูกปกคลุม แต่จิตใจมิได้พักสงบหรือผ่อนคลาย	ถูกคลุม แต่จิตใจ มีสงบผ่อนคลายครั้น
1121	They sat them down to weep; nor only tears	พวกเขานั่งลงและร่ำไห้ มิเพียงแต่น้ำตา	นั่งลงร่ำไห้กัน มีเพียงแต่อัศจรรย์
1122	Rained at their eyes, but high winds worse within	พรั่งพรูจากดวงตา แต่ที่ร้ายกว่านั้นคืออารมณ์ที่ ประทุภายใน	หลังไหลจากนัยน์ตา ร้ายกว่าอารมณ์ยิ่งอล
1123	Began to rise, high passions – anger, hate,	เริ่มรุนแรงขึ้น กิเลสพลุ่งพล่าน โทสะ ความเกลียดชัง	รุนแรง กิเลสสัน โทสะเกลียดชังผสวน
1124	Mistrust, suspicion, discord – and shook sore	ไม่เชื่อใจ คลางแคลง บาดหมาง และสร้างความบอบ ซ้ำ	ระแวงคลางแคลงหมาง สร้างความบอบซ้ำร้าย ราน
1125	Their inward state of mind, calm region once	ให้จิตใจภายใน ก่อนหน้านั้นเคยเป็นดินแดนแห่ง ความสงบ	จิตใจใน ก่อนกาล เป็นแดนเอกัคตา
1126	And full of peace, now tossed and turbulent:	และเต็มเปี่ยมด้วยสันติสุข บัดนี้ บั่นป่วนอลวน	เปี่ยมสันติสุขสิ้น กลับอลวนวุ่นวายว่า
1127	For understanding ruled not, and the will	ด้วยว่าความเข้าใจมิใช่เป็นใหญ่ และเจตจำนง	ความเข้าใจนั้นหา ได้เป็นใหญ่ เจตจำนง
1128	Heard not her lore, both in subjection now	ไม่ฟังหลักการดั้งเดิม บัดนี้ ทั้งสองสยบ	ไม่ฟังเหตุผลเดิม ทั้งสองเริ่มสยบลง
1129	To sensual appetite, who from beneath	ให้ความกระหายในกาม สิ่งซึ่งเกิดขึ้นจากเบื้องต่ำ	กระหายในกามส่ง สิ่งเกิดจากเบื้องต่ำมา
1130	Usurping over sovereign reason, claimed	มีอำนาจเหนือเหตุผลอันสูงส่ง อ้างว่า	ครองอำนาจเหนือเหตุผล สูงส่งสิ้น สิอ้างว่า
1131	Superior sway; from thus distempered breast	เหนือกว่าทำให้บั่นป่วน เกิดเป็นโทสะพลุ่งขึ้นในอก	เหนือกว่าบั่นป่วนพา โทสะพลุ่งในดวงจิต
1132	Adam, estranged in look and altered style,	อาดัม ดวงหน้าของเขาฉายแววห่างเหินและที่ท่า แปลกไป	ดวงหน้าเขาฉายแวว ห่างเหินแล้วท่าแปลกไป
1133	Speech intermitted thus to Eve renewed:	หลังจากนิ่งไปครู่หนึ่ง เขาจึงพูดกับเอวว่า	ที่ท่าแปลกไปครั้น นิ่งครู่หนึ่ง จึงกล่าวว่า

1134	'Would thou hadst hearkened to my words and stayed	'ถ้าเจ้าฟังคำข้า และอยู่	'หากเจ้านี้เชื่อฟัง คำข้าจริงไม่จากไป
1135	With me, as I besought thee, when that strange	กับข้า ตามที่ข้าวิงวอน ในยามที่เกิด	ตามข้าวิงวอนใน ยามเกิดเรื่องประหลาดมี
1136	Desire of wandering, this unhappy morn,	ความปรารถนาอันแปลกประหลาดที่จะเตร็ดเตร่ไป เมื่อเข้าแห่งความทุกข์นี้	ปรารถนาจะเตร็ดเตร่ เอกา เข้าแห่งทุกข์นี้
1137	I know not whence possessed thee; we had then	ข้าไม่รู้ว่าอะไรสิงเจ้า เราก็คง	ไม่รู้สิ่งใดที่ เข้าสิงเจ้า เราสองคง
1138	Remained still happy – not, as now, despoiled	ยังมีความสุขอยู่ ไม่เป็นเช่นนี้ สูญสิ้น	ยังอยู่อย่างสุขี่ ไม่เช่นนี้ สูญสิ้นลง
1139	Of all our good, shamed, naked, miserable.	ความดีทั้งหมด อับอาย เปลือยเปล่า ทุกข์ระทม	ความดีหมดปลดปลง อับอาย เปลือยเปล่า ทุกข์ เศร้า
1140	Let none henceforth seek needless cause to approve	อย่าให้ผู้ใดพยายามพิสูจน์	อย่าให้ผู้ใดเที่ยว เทียวพยายามพิสูจน์เอา
1141	The faith we owe; when earnestly they seek	ความสัตย์ซื่อที่เราพึงมีโดยเปล่าประโยชน์ เมื่อใดที่ เขาตั้งใจ	ความซื่อสัตย์ที่เรา พึ่งมีโดยประโยชน์ไว้
1142	Such proof, conclude they then begin to fail.'	พิสูจน์ สรุปลงได้เลยว่าเขาเริ่มล้มเหลว'	เมื่อใดเขามุ่งหน้า พิสูจน์ทำสรุปลงได้ ว่าต้องล้มเหลวไป เริ่มล้มเหลวแรกพิสูจน์'

1143	To whom, soon moved with touch of blame, thus Eve:	เอวา ผู้ถูกระตุ้นด้วยการกล่าวโทษจึงกล่าวว่า	เอวาผู้เกรี้ยวโกรธ ถูกกล่าวโทษจึงเอ่ยว่า
1144	'What words have passed thy lips, Adam severe?	'คำพูดเช่นใดผ่านริมฝีปากที่ออกมาเล่า อาดัม ช่างรุนแรงนัก	'พื้พูดอะไรมา อาดัม ช่างรุนแรงนัก
1145	Imput'st thou that to my default, or will	พื้ใส่ความว่าเป็นความผิดของข้า หรือตั้งใจ	ใส่ความว่าข้าผิด หรือข้าคิดตั้งใจจัก
1146	Of wandering, as thou call'st it, which who knows	จะเตร็ดเตร่ อย่างที่พื้ว่า ซึ่งใครจะรู้ได้	เตร็ดเตร่ดังพื้ทัก ใครกันเล่าจะรู้ได้
1147	But might as ill have happened thou being by,	บางที่มันอาจเกิดขึ้นแม้พื้จะอยู่ข้างๆ	อาจเกิดขึ้นแม้แต่ พื้ดูแลอยู่ข้างไซรั
1148	Or to thyself perhaps? Hadst thou been there,	หรือเกิดขึ้นกับตัวพื้เองก็เป็นได้ ไช้ใหม่ ถ้าพื้อยู่ที่นั่น	เกิดกับพื้ได้ ไช้ใหม่ ถ้าหากพื้อยู่ที่นั่น
1149	Or here the attempt, thou couldst not have discerned	หรือถูกทดลองที่นี้ พื้คงไม่อาจสังเกตเห็น	หรือถูกทดลองที่นี้ พื้คงไม่อาจรู้ทัน
1150	Fraud in the serpent, speaking as he spake;	กลฉ้อฉลของเจ้าอสรพิษ พูดอย่างที่มีนพูด	กลของสับปะมัน กล่าววาจาอย่างทีกล่าว
1151	No ground of enmity between us known,	เราไม่เคยมีเหตุบาดหมางกับมันเลย	ไม่เคยเป็นศัตรู กับงูมีเรื่องมีราว
1152	Why he should mean me ill or seek to harm;	ทำไมมันจึงหวังร้ายหรือพยายามทำร้ายข้า	ไยมันหวังอะคร้าว คิดชั่วทำร้ายข้า
1153	Was I to have never parted from thy side?	ข้าไม่ควรห่างจากข้างกายพื้อย่างนั้นหรือไร	หรือข้าไม่ควรห่าง จากข้างกายภัสดา
1154	As good have grown there still a lifeless rib.	ก็ไม่ต่างอะไรกับเป็นที่ใครงไรชีวิต	มีต่างกับเป็นผา สุกะที่ไร้ชีวิต
1155	Being as I am, why didst not thou the head	ข้าเป็นอย่างที่ข้าเป็น ทำไมพื้ผู้เป็นศีรษะ	เป็นอย่างที่เป็นอยู่ ไยพื้ผู้เป็นเกศนั้น

1156	Command me absolutely not to go,	จึงไม่สั่งข้าให้เด็ดขาดว่าห้ามไป	ไม่บัญชาคาดคั้น ให้เด็ดขาดว่าห้ามจร
1157	Going into such danger, as thou sadist?	ไปเผชิญหน้ากับอันตรายร้ายแรง อย่างที่พี่พูด	เผชิญหน้าอันตราย ร้ายแรงดั่งพี่ตั้งสอน
1158	Too facile then, thou didst not much gainsay,	พี่โอนอ่อนง่ายเกินไป ไม่ได้คัดค้านอะไรมากมาย	ช่างง่ายตายโอนอ่อน มีคัดค้านเป็นจริงจัง
1159	Nay didst permit, approve, and fair dismiss.	นอกจากนั้นยังยินยอม เห็นด้วยและปล่อยข้าไป	อีกทั้งยังยินยอม เห็นด้วยพร้อมมิยับยั้ง
1160	Hadst thou been firm and fixed in they dissent,	ถ้าพี่แน่วแน่และยืนกรานไม่เห็นด้วย	หากพี่แน่วแน่ยัง ยืนกรานไม่เห็นด้วยเลย
1161	Neither had I transgressed, nor thou with me.'	ข้าคงไม่ล่วงละเมิด และพี่คงไม่ละเมิดไปกับข้าด้วย'	ตัวข้านี้ก็คง ไม่หลงละเมิดดอกเอ๋ย ทั้งพี่เล่า พี่เอ๋ย คงไม่พลอยละเมิดด้วย'
1162	To whom, then first incensed, Adam replied:	อาดัมผู้เกรี้ยวกราดขึ้นมาก่อนจึงตอบไปว่า	ฝ่ายเริ่มเกรี้ยวกราดนี้ ตอบพจิรไท
1163	'Is this the love, is this the recompense	นี่หรือความรัก นี่หรือการตอบแทน	'นี่หรือคือรักใคร่ นี่หรือเจ้าแทนคุณข้า
1164	Of mine to thee, ingrateful Eve, expressed	ที่พี่ทำเพื่อเจ้า เอวาผู้ไม่รู้คุณคน สำแดงออก	พี่ทำเพื่อพญ ไม่รู้คุณ เอยออกมา
1165	Immutable when thou wert lost, not I –	อย่างมิเปลี่ยนแปลงเมื่อเจ้าพินาศ มิใช่ข้า	มิเปลี่ยนแปลงเมื่อครา เจ้าพินาศ ไซ้ข้าไม่
1166	Who might have lived, and joyed immortal bliss,	ผู้ซึ่งจะอยู่และยินดีกับความสุขอมตะก็ได้	ผู้อาจอยู่ยินดี เปรมปรดีชั่ววินิจก็ได้
1167	Yet willingly chose rather death with thee?	แต่ยินดีเลือกความตายพร้อมเจ้าไม่ใช่หรือ	ยินดีตกลายไป พร้อมกับเจ้าหรือมิใช่
1168	And am I now upbraided as the cause	แล้วตอนนี้ข้าถูกตำหนิว่าเป็นต้นเหตุ	ตอนนี้ข้าถูกตำ กล่าวหาว่าเป็นเหตุให้
1169	Of thy transgressing? Not enough severe,	ที่เจ้าล่วงละเมิดแล้วหรือไร ไม่เข้มงวดพอ	เจ้าละเมิดหรือไร เพราะข้าไม่เข้มงวดพอ

1170	It seems, in thy restraint; what could I more?	ที่จะรั้งเจ้าไว้ ข้าทำอะไรได้มากกว่านี้เล่า	ที่จะรั้งเจ้าไว้ ทำอะไรมากกว่านี้หนอ
1171	I warned thee, I admonished thee, foretold	ข้าเตือนเจ้าแล้ว ข้าห้ามเจ้าแล้ว เล่าถึง	ข้าเตือนเจ้าแล้วก็ ห้ามเจ้าแล้ว ทั้งยังเล่า
1172	The danger, and the lurking enemy	อันตรายและศัตรูที่วนเวียนอยู่	ถึงเรื่องอันตราย ไพรีร้ายววนเวียนเฝ้า
1173	That lay in wait; beyond this had been force,	ซุ่มรออยู่แล้ว มากไปกว่านี้ก็ต้องใช้กำลัง	ซุ่มรอคอยดักเรา มากกว่านี้ต้องกำลัง
1174	And force upon free will hath here no place.	แต่เมื่อมีอิสระในการตัดสินใจก็ใช้กำลังไม่ได้	เสรีตัดสินใจ มิอาจใช้กำลังรั้ง
1175	But confidence then bore thee on, secure	แต่ความมั่นใจจนเกินตัวของเจ้าพาเจ้าไป เชื่อมั่นว่า	มั่นใจเกินกระทั่ง พาตัวไปด้วยเชื่อมั่น
1176	Either to meet no danger, or to find	จะไม่พบอันตราย หรือหากพบ	อันตรายมิพบ หรือหากต้องประสบมัน
1177	Matter of glorious trail; and perhaps	ก็จะมีชัยชนะเหนือการทดลอง ส่วนข้าอาจจะ	รับชัยชนะครัน เหนือการทดลอง ส่วนข้า
1178	I also erred in overmuch admiring	ผิดตรงที่ชื่นชม	อาจพลาดผิดพลั้งตรง หลงชื่นชมนิยมว่า
1179	What seemed in thee so perfect that I thought	เจ้าว่าดูดีไปหมดทุกอย่าง จนข้าคิดว่า	เจ้าดูดีโสภา ทุกอย่างจนข้าหลงคิด
1180	No evil durst attempt thee; but I rue	ไม่มีความชั่วร้ายใดจะกล้าทดลองเจ้า แต่ข้าเสียใจ	ความชั่วร้ายมิกล้า ทดลอง ข้าระทมจิต
1181	That error now, which is become my crime,	ที่พลาดไปแล้ว สิ่งนี้เองที่เป็นกรรมชั่วของข้า	นี้เองที่ข้าผิด สิ่งนี้เองคือกรรมชั่ว
1182	And thou the accuser. Thus it shall befall	และเจ้าเป็นผู้กล่าวโทษ ดังนี้แล้วจะเกิดขึ้นกับ	เจ้ากล่าวโทษข้า สิ่งนี้หนาเกิดแก่ตัว
1183	Him who to worth in women overtrusting	ชายที่วางใจหญิงมากเกินไป	ชายวางใจเหมายั่ว ในสตรีมากเกินไป
1184	Lets her will rule: restraint she will not brook,	ปล่อยให้เธอตามอำเภอใจของเธอ รั้งไว้เธอก็ไม่ยอม	ปล่อยให้เธอตามอำเภอใจ รั้งเธอไว้หายอมไม่
1185	And left to herself, if evil thence ensue,	ขึ้นปล่อยให้เธอไปตามลำพัง เกิดมีสิ่งชั่วร้ายเข้ามา	ขึ้นปล่อยให้เธอคลาไคล เกิดมีสิ่งชั่วร้ายมา
1186	She first his weak in indulgence will accuse.'	สิ่งแรก เธอจะกล่าวโทษเขาว่าใจอ่อนที่ตามใจ'	สิ่งแรก เธอจะก่น บ่นว่าตัวภัสดา ตามใจภรรยา ใจอ่อนยอมมิเหนียวรั้ง'

1187	Thus they in mutual accusation spent	ตั้งนี้แล ทั้งสองใช้เวลากล่าวโทษกันและกัน	ทั้งสองใช้เวลา กล่าววาทาต่างโทษกัน
1188	The fruitless hours, but neither self-condemning:	เปล่าประโยชน์เสียเวลา แต่ไม่มีใครโทษตนเอง	ไร้ประโยชน์ได้อัน สมค่าเวลาล่วงผ่าน แต่สองต่างไม่คิด ว่าตนผิดเลยต่างพาด
1189	And of their vain contest appeared no end.	และดูจะทู่เถียงกันโดยเปล่าประโยชน์ไม่รู้จบ	ทู่เถียงกันเนิ่นนาน เปล่าประโยชน์ไม่รู้จบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เล่มที่ 12

บรรทัด	ตัวบทต้นฉบับ	ตัวบทฉบับแปลถอดความ	ตัวบทฉบับแปลแบบร้อยกรอง
1	As one who in his journey baits at noon,	แจกเช่น คนเดินทางผู้หยุดพักในยามเที่ยง	ประจักษ์คนสัญจร หยุดรอนแรมยามเที่ยงวัน
2	Though bent on speed, so here the archangel paused	แม้เอนอยากรีบเร่ง อัครเทวทูตาธิบัติหยุดเล่าไปครู่หนึ่ง	แม้เอนอยากเร่งจรด อัครเทวทูตาธิบัติเสียบงัน ครู่หนึ่งนั้นหยุดควาจา
3	Betwixt the world destroyed and world restored,	ระหว่างเล่าถึงโลกที่ถูกทำลายและบูรณะขึ้นมาใหม่	ระหว่างเล่าเรื่องโลกา ทำลายแล้วบูรณะใหม่
4	If Adam aught perhaps might interpose;	เผื่ออาดัมอยากเอ่ยแทรก	เผื่ออาดัมเกิดอยาก ออกปากถามถึงความใด
5	Then, with transition sweet, new speech resumes:	จากนั้นจึงเล่าเรื่องต่อด้วยมธุรสวาจา	ครั้นแล้วเล่าต่อไป ด้วยมธุรสวาจา
6	'Thus thou hast seen one world begin and end,	'เจ้าได้เห็นโลกบังเกิดใหม่และถูกทำลาย	'เจ้าเห็นพิภพเกิด กำเนิดใหม่สิ้นสุดกัน
7	And man as from a second stock proceed.	มนุษย์จากต้นตระกูลที่สองสืบเผ่าพันธุ์ต่อมา	มนุษย์จากพงศ์พันธุ์ ที่สองสืบสายต่อมา
8	Much thou hast yet to see, but I perceive	เจ้าจะได้เห็นอะไรอีกหลายอย่าง แต่ข้าคิดว่า	เจ้าจะเห็นอีกหลาย มากมาย แต่ข้าคิดว่า
9	Thy mortal sight to fail; objects divine	ตามนุษย์คงมองไม่เห็น สิ่งวิเศษ	นัยนานา คงมีอาจจะมองยล ทอดทัศนา สิ่งทิพยานรมล
10	Must needs impair and weary human sense;	ความรู้สึกรของมนุษย์ไม่ชัดเจนและอ่อนล้า	ความรู้สึกรของคน อ่อนล้าหาชัดเจนไม่

11	Henceforth what is to come I will relate;	เราจะเล่าเรื่องที่จะเกิดขึ้นต่อไป	จากตรงนี้ ตัวเรา เป็นผู้เล่าเรื่องต่อไป
12	Thou therefore give due audience, and attend.'	เจ้าจงอยู่ฟังอย่างตั้งอกตั้งใจ'	ตัวเจ้าจงตั้งใจ ฟังเราให้ดีเถิดหนา'
13	'This second source of men, while yet but few,	'มนุษย์จากต้นตระกูลที่สอง ยังมีจำนวนน้อย	'มนุษย์จากต้นพันธุ์ ที่สองนั้นยังน้อยนักหนา
14	And while the dead of judgement past remains	และในเวลานั้นคำพิพากษาให้ถึงแก่ความตายยังคง	ยามนั้น คำพิพากษา ถึงแก่ความตายยังคง
15	Fresh in their minds, fearing the Deity,	สดใหม่ในความทรงจำ ความเกรงกลัวพระองค์	สดใหม่ในความจำ ความยำเียงเกรงพระองค์
16	With some regard to what is just and right	โดยคำนึงถึงสิ่งที่เป็จริยธรรมและถูกต้อง	คำนึงสิ่งซื่อตรง ยุติธรรมทั้งถูกต้องดี
17	Shall lead their lives, and multiply apace,	จะเป็นเครื่องนำชีวิตของเขา เพิ่มลูกหลานทวีคูณ	น้อมนำชีवालัย ทั้งเชื้อไขเพิ่มทวี
18	Labouring the soil, and reaping plenteous crop,	ขุดดินเพาะปลูก เก็บเกี่ยวพืชผลมากมาย	เพาะปลูกบนปฐพี เก็บเกี่ยวพืชผลแน่นหนัด
19	Corn, wine, and oil; and from the herd or flock	ธัญพืช เหล้าองุ่น และพืชให้น้ำมัน และจากฝูงโคและแพะแกะ	ข้าวโพด เหล้าองุ่น น้ำมัน และจากฝูงสัตว์
20	Oft sacrificing bullock, lamb, or kid,	ถวายเป็นวัวผู้ แกะหรือลูกแกะเป็นประจำ	วัว แกะ ลูกแกะจัด ถวายประจำมอบให้
21	With large wine-offerings poured, and sacred feast,	พร้อมเทเหล้าองุ่นบูชาจำนวนมาก และจัดงานเลี้ยงตามเทศกาลศักดิ์สิทธิ์	เหล้าองุ่นถวายเป็นจำนวนมากเพื่อบูชาให้จัดงานเลี้ยงยิ่งใหญ่ ตามเทศกาลศักดิ์สิทธิ์

22	Shall spend their days in joy unblamed, and dwell	พวกเขาจะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขไร้อุปสรรค และมีอายุ	พวกเขาจะอยู่ใน ความสุขไปชั่วชีวิต ไร้อุปสรรคติดขัด อายุยังยืนนาน
23	Long time in peace, by families and tribes,	ยืนนานอยู่อย่างสงบในวงศ์วานและเผ่าของตน	อยู่อย่างสงบเนา ในเผ่าตนและวงศ์วาน
24	Under paternal rule: till one shall rise,	ปกครองแบบพ่อกับลูก จนถึงวันที่บังเกิด	ภายใต้การบริบาล กฎดังบุพการี
25	Of proud, ambitious heart, who not content	ผู้ทะนงหาญกล้า ผู้ไม่พึงพอใจ	ถึงวันผู้เย่อหยิ่ง หาญจริง ไม่พึงใจที่
26	With fair equality, fraternal state,	ในความเสมอภาคและภราดรภาพ	เสมอภาคเป็นอย่างดี อีกทั้งภราดรภาพ
27	Will arrogate dominion undeserved	อำนาจปกครองที่ใช้สิทธิอันไม่สมควร	อำนาจการปกครอง ไม่ถูกต้องมากำราบ
28	Over his brethren, and quite dispossess	เหนือพี่น้องของเขา โดยไม่ยึดถือ	พี่น้องศิโรราบ หยั่นใยไฟไม่ทำตาม
29	Concord and law of nature from the earth –	ความกลมเกลียวและกฎธรรมชาติของโลก	ความกลมเกลียวทั้ง ไม่ฟังกฎธรรมชาติ
30	Hunting (and men, not beasts, shall be his game)	ปลิดชีวิต (ไล่ล่าคนแทนสัตว์)	เช่นฆ่าพิฆาต (แทนสิงส่าไล่ล่าคน)
31	With war and hostile snare such as refuse	ทำสงครามรุกรานผู้ไม่ยอม	ทำสงครามรุกราน ผู้ยืนกรานมียอมจน
32	Subjection to his empire tyrannous;	สยบต่อการข่มขี่ครอบครอง	สยบยอมจำนน การปกครองข่มขี่รั้ง
33	A mighty hunter thence he shall be styled	เขาเรียกตัวเองว่านักล่าผู้ทรงพลัง	เขาเรียกตัวเองว่า นักล่าผู้ทรงพลัง
34	Before the Lord, as in despite of heaven,	ต่อหน้าพระพักตร์ โดยไม่เกรงสวรรค์	ต่อหน้าพระพักตร์ยัง ไม่เกรงกลัวพระเจ้าครัน
35	Or from heaven claiming second sovereignty,	หรือตั้งราชวงศ์ที่สองขึ้นโดยอ้างอิงการสวรรค์	ตั้งราชวงศ์บ้าง แอบอ้างอิงการสวรรค์
36	And from rebellion shall derive his name,	ชื่อของเขาแผลงมาจากคำว่ากบฏ	นามของเขานั้น แผลงจากคำว่ากบฏ
37	Though of rebellion others he accuse.	แต่เขากล่าวหาคนอื่นว่าเป็นกบฏ	แต่เขากลับกล่าวหา ผู้อื่นว่าเป็นกบฏ

38	He with a crew, whom like ambition joins	เขากับพวกพ้องที่มักใหญ่ใฝ่สูงพองๆ กัน ร่วม	ร่วมกับพวกทั้งหมด มักใหญ่ใฝ่สูงพองกัน
39	With him or under him to tyrannize,	กับเขาหรือยอมเป็นลูกน้องเพื่อกดขี่	ร่วมกันหรือเป็นรอง เป็นลูกน้องข่มขี่ครั้น
40	Marching from Eden towards the west, shall find	เดินทางจากเอเดนไปทางตะวันตก จะพบ	เดินจากสวนสวรรค์ ทิศประจิม จะพบพาน
41	The plain, wherein a black bituminous gurge	ทุ่งราบที่มียางมะตอยผุดขึ้นมา	ทุ่งราบแห่งหนึ่งที่มียางมะตอยผุดขึ้นมา
42	Boils out from under ground, the mouth of hell;	หลอมละลายจากใต้ดิน ปากนรก	ละลายจากนรก กานต์ ปากนรกโลกันตร์
43	Of brick, and of that stuff, they cast to build	ก่อด้วยอิฐ และพวกเขาใช้วัสดุนั้นสร้าง	ก่อด้วยอิฐ พวกเขา เอาวัสดุมาสวรรค์
44	A city and tower, whose top may reach to heaven;	เมืองและหอคอย สูงลิ่วจนอาจถึงสวรรค์	เมืองและหอคอยอัน สูงลิบอาจถึงแดนฟ้า
45	And get themselves a name, lest far dispersed	สร้างชื่อให้ตนเผื่อว่าเมื่อกระจัดกระจายไป	ตั้งชื่อตามตนเผื่อ เมื่อพลัดพรายในภายหน้า
46	In foreign lands, their memory be lost –	ยังดินแดนอื่น จะจำกันไม่ได้	ยังด้าวแดนอาณา อื่นมิอาจจำกันได้
47	Regardless whether good or evil fame.	ไม่ว่าชื่อเสียงนั้นจะเป็นด้านดีหรือร้าย	ขอให้ชื่อเสียงยัง ทั้งดีร้ายมิเป็นไร
48	But God, who oft descends to visit men	แต่พระเจ้าเสด็จมาเยี่ยมมนุษย์บ่อยๆ	บ่อยครั้งองค์จอมให้ เสด็จเยี่ยมเยียนนรา
49	Unseen, and through their habitations walks,	ไม่มีใครเห็น ดำเนินผ่านบ้านช่องห้องหอ	เร้นองค์ ดำเนินผ่าน บ้านช่องห้องหอประชา
50	To mark their doings, them beholding soon,	เพื่อทอดพระเนตรการกระทำของพวกเขา	เพื่อทอดพิศนา การกระทำของพวกเขา
51	Comes down to see their city, ere the tower	เสด็จลงมาทอดพระเนตรเมือง หอคอย	ครั้นเสด็จทอดเนตร ประเทศหอคอยเนา
52	Obstruct heaven-towers, and in derision sets	บดบังหอคอยสวรรค์ ยืมเยาะอย่างดูแคลน	บังหอสรวง พระเจ้า ทรงเยาะยืมอย่างดูแคลน

53	Upon their tongues a various spirit, to raze	ทำให้ภาษารุ่นวาย ลบ	ให้ภาษาสับสน รุ่นวายล้นจนผิดแผน
54	Quite out their native language, and instead	ภาษาเดิมที่เคยพูด และแทนที่	ลบภาษาเดิมแทน ที่ด้วยสรรพสำเนียง
55	To sow a jangling noise of words unknown;	ด้วยสรรพสำเนียงที่คนอื่นไม่รู้เรื่อง	ที่คนอื่นนั้นไม่ เข้าใจในภาษาเสียง
56	Forthwith a hideous gabble rises loud	เสียงอะอะโวยวายดังขึ้นเรื่อยๆ	เสียงอะอะประเดียง โวยวายยิ่งดังขึ้นไป
57	Among the builders; each to other calls,	ท่ามกลางช่างก่อสร้าง เพราะต่างคนพูดกัน	ท่ามกลางช่างก่อสร้าง เพราะต่างเรียกกันใหญ่
58	Not understood – till, hoarse and all in rage,	แต่หาเข้าใจกันไม่ จนเสียงแหบแห้ง ต่างโมโหโกรธา	แต่พูดไม่เข้าใจ จบเสียงแห่งต่างโกรธา
59	As mocked they storm; great laughter was in heaven,	พระองค์ทรงเยาะหยันที่พวกเขาโมโห เสียงหัวเราะดัง ก้องสวรรค์	ทรงเยาะเย้ยพวกเขา ที่ร้อนเร่าคลังโทสา
60	And looking down to see the hubbub strange	และมองลงมาชมเหตุโกลาหล	สรวลก้องแดนฟ้า ชมเหตุการณโกลาหล
61	And hear the din; thus was the building left	และฟังเสียงโหวกเหวก หอที่สร้างทิ้งค้างกลายเป็น	ฟังเสียงอึ้งคะนึง หอสร้างจึงทิ้งร้างจน
62	Ridiculous, and work Confusion named.'	เรื่องชวนหัว และถูกเรียกว่าความวุ่นวาย'	น่าขบขันเหลือทน ถูกเรียกขานว่าวุ่นวาย ¹³² ,
63	Whereto thus Adam, fatherly displeas'd:	อาดัมไม่พอใจดูผู้เป็นพ่อ	อาดัมประสาพ่อ มิพอใจยินดีงั้น
64	'O execrable son, so to aspire	'เจ้าลูกที่น่าชิง พยายามยกตน	'เจ้าลูกน่าชิงครัน พยายามยกชูตน
65	Above his brethren, to himself assuming	เหนือพี่น้อง ขึ้นครอง	ขึ้นเหนือเหล่าพี่น้อง ขึ้นปกครองเหล่าผู้คน

¹³² ความในบรรทัดที่ 40 – 62 พูดถึงการสร้างหอบาเบล หอบาเบลเป็นสถานที่ที่บันทึกไว้ในพระธรรมปฐมกาล บทที่ 11 ตอนนั้นมนุษย์ทั่วโลกยังพูดภาษาเดียวกันอยู่ พวกเขาเรียนรู้ที่จะทำอิฐ สร้างบ้านสร้างเมือง และคิดจะสร้างหอคอยให้สูงถึงสวรรค์ พระเจ้าไม่พอพระทัยที่เขาคิดสร้างหอคอยสูงถึงสวรรค์เพราะแสดงถึงใจที่เย่อหยิ่งอยากทำตัวเทียมพระเจ้าจึงทำให้ภาษาของพวกเขาวุ่นวาย พูดกันคนละภาษากันไม่รู้เรื่อง การสร้างหอคอยนั้นจึงล้มเลิกไป จึงเรียกหอคอยที่สร้างไม่เสร็จนี้ว่าหอบาเบล คำว่าบาเบลหมายถึงวุ่นวาย สับสน

66	Authority usurped, from God not given;	ด้วยอำนาจที่ชิงมา มิใช่พระเจ้าประทาน	อำนาจที่ชิงปล้น หาใช่พระเจ้าประทานมา
67	He gave us only over beast, fish, fowl,	ประทานให้มีอำนาจเหนือสัตว์ ปลาและนก	ทรงให้อำนาจเรา เนาเหนือสัตว์ปลาปีกขา
68	Dominion absolute; that right we hold	อำนาจเบ็ดเสร็จ ได้สิทธิ์นั้น	อำนาจอธิปไตย เราได้สิทธิ์ขาดนั้นมา
69	By his donation: but man over men	โดยการประทาน แต่กับคนด้วยกัน	โดย ๓ ประทานแท้ แต่กับคนด้วยกัน
70	He made not lord – such title to himself	พระองค์มิให้ใครเป็นนาย ตำแหน่งนั้นเป็นของ พระองค์	มิให้เป็นนายของ คน ๓ ครองตำแหน่งนั้น
71	Reserving, human left from human free.	สงวนไว้ ต่างคนต่างเป็นไท	สงวนรักษาครัน ต่างคนต่างก็เป็นไท
72	But this usurper his encroachment proud	แต่ผู้แย่งชิงอำนาจรุกรานด้วยความโอหัง	แต่ผู้แย่งชิงบุก รุกรานโอหังเหลือใจ
73	Stays not on man; to God his tower intends	ไม่จบที่มนุษย์ แต่หอคอยนี้มาดหมายที่พระเจ้า	ไม่จบที่คนไซ้ หอคอยมาดหมายองค์ให้
74	Siege and defiance. Wretched man! What food	ปิดล้อมและทำทนาย มนุษย์บาปหนา! อาหารอะไร	ล้อมทำทนาย นรา บาปหนา! อาหารอะไร
75	Will he convey up thither, to sustain	ที่เจ้าจะขนขึ้นไปเลี้ยงดู	ที่เจ้าจักขนไป เป็นเสบียงเลี้ยงดูกัน
76	Himself and his rash army, where thin air	เจ้าและทหารผู้บุ่มพามของเจ้า อากาศที่บางเบา	เจ้าและปวงทหาร ใจพลุ่งพลาญบุ่มพามนั้น อากาศบนสวรรค์ บางเบาหายใจไม่คล่อง
77	Above the clouds will pine his entrails gross,	เหนือเมฆจะทำให้อวัยวะภายในโป่งพอง	เหนือเมฆจักทำให้ อวัยวะภายในพอง
78	And famish him of breath, if not of bread?’	แม้อากาศยังไม่พอ อย่าว่าแต่อาหารเลย’	แม้อากาศยังพ่อง อย่าว่าแต่อาหารเลย’

79	To whom thus Michael: 'Justly thou abhorr'st	มีคาเอลกล่าวแก่เขาว่า 'ที่เจ้าหัวนั้นถูกแล้ว	มีคาเอลกล่าวกับเขา 'ที่เจ้าหัวนั้นถูกแล้ว
80	That son, who on the quiet state of men	ในยามที่มนุษย์สงบสุข บุตรผู้นั้น	ในยามนราแฉ่ว สงบสุขบุตรผู้นั้น
81	Such trouble brought, affecting to subdue	นำความทุกข์ยากมา เพื่อกำราบ	จะนำทุกข์ยากเหลือ เพื่อกำราบปราบกักกัน
82	Rational liberty; yet known withal,	อิสรภาพอันชอบธรรม แต่รู้อยู่	อิสรภาพอัน ชอบธรรมแต่เจ้าก็รู้
83	Since thy original lapse, true liberty	ว่าตั้งแต่เจ้าทำบาปครั้งแรก อิสรแท้	แต่ครั้งแรกทำผิด อิสรแท้มีคงอยู่
84	Is lost, which always with right reason dwells	สูญไป พร้อมกับจิตสำนึกชอบที่อยู่	สูญสิ้นไปควบคู่ กับจิตสำนึกชอบธรรม
85	Twinned, and from her hath no dividual being;	คู่กัน และเมื่อมนุษย์ถูกแยกจากจิตสำนึกชอบ	เมื่อมนุษย์ถูกพราก จากจิตสำนึกชอบนั้น
86	Reason in man obscured, or not obeyed,	จิตสำนึกของมนุษย์ก็พวามัว หรือไม่เชื่อฟัง	จิตสำนึกคนพลัน พวามัวหรือไม่ฟังจน
87	Immediately inordinate desires	เกิดกิเลสไร้ขอบเขตขึ้นในบัดดล	บังเกิดเป็นกิเลส ไร้ขอบเขตในบัดดล
88	And upstart passions catch the government	เริ่มแรก ตัณหาพรากความยังคิดจาก	เริ่มแรก ตัณหาตน พรากความยังคิดเอาไป
89	From reason, and to servitude reduce	จิตสำนึก และกดขี่คนเป็นทาส	จากจิตสำนึกลด กดขี่คนเป็นทาสไซ้
90	Man, till then free. Therefore, since he permits	คนซึ่งแต่เดิมเป็นไท ที่เป็นเช่นนี้เพราะคนยอมให้	แต่เดิมคนเป็นไท เป็นเช่นนี้เพราะยอมเชื่อ
91	Within himself unworthy powers to reign	อำนาจที่ไม่สมควรในตัวมีอิทธิพลเหนือ	อำนาจอันไร้ค่า ในตัวมาอำนาจเหนือ
92	Over the free reason, God in judgement just,	สำนึกแห่งความเป็นไท พระเจ้าทรงตัดสินอย่างยุติธรรม	สำนึกความเป็นไท ไท้ตัดสินอย่างเป็นธรรม
93	Subjects him from without to violent lords,	ให้เขาต้องพานพบมุลนายผู้โหดเหี้ยม	ให้เขาต้องพานพบ สบมุลนายโหดเหี้ยมล้ำ

94	Who oft as undeservedly enthral	มุลนายที่ยึดเอาโดยไม่สมควร	มุลนายที่ยึดกำ อำนาจไว้ไม่เหมาะสม
95	His outward freedom; tyranny must be,	ยึดอิสรภาพภายนอกไว้ แม้พระองค์จะกดขี่	ยึดเอาอิสระ แม้ทรงกดขี่ข่ม
96	Though to the tyrant thereby no excuse.	แต่มนุษย์ไม่สามารถกล่าวโทษพระองค์ได้	ไม่อาจโทษพระองค์ ผู้กดขี่ข่มครองได้
97	Yet sometimes nations will decline so low	หากบางครา ประชาชาติตกต่ำ	หากบางครั้งถดถอย ด้อยบรรดาประชาชาติ
98	From virtue, which is reason, that no wrong,	ด้านศีลธรรมซึ่งเป็นสำนึก ไม่ใช่สิ่งผิด	ด้านความดีศีลธรรม เป็นสำนึก ใช้ผิดพลาด
99	But justice and some fatal curse annexed,	แต่โทษทัณฑ์ผนวกด้วยคำสาปร้ายแรง	แต่โทษทัณฑ์อุกอาจ เจือคำสาปอันร้ายแรง
100	Deprives them of their outward liberty,	ยึดเอาเสรีภาพภายนอกของเขา	ปล้นชิงยึดอ้อมแยง เสรีภาพภายนอกพว่
101	Their inward lost: witness the irreverent son	สูญเสียเสรีภาพภายในไปแล้ว จงดูบุตรผู้ไม่เคารพบิดา	เมื่อสิ้นเสรีใน ดูบุตรไม่เคารพบิดา
102	Of him who build the ark, who for the shame	ของชายผู้สร้างนาวา ผู้สร้างความอับอาย	ชายผู้ต่อนาวา เขาผู้สร้างความอับอาย
103	Done to his father, heard this heavy curse,	ให้กับบิดา ได้ยินคำสาปหนักหนา	ให้เกิดแก่ชนก คำสาปตกรุนแรงร้าย
104	“Servant of servants”, on his vicious race.	ให้เชื้อสายเลวๆ ตกเป็น ‘ข้าของข้า’	ให้พงศ์พันธุ์เชื้อสาย เป็นบ่าวไพร่ของบ่าวไพร่ ¹³³
105	Thus will this latter, as the former world,	ต่อมาก็เป็นจริงตามนั้น กลับไปเหมือนโลกเก่า	ปรากฏจริงตามนั้น เหมือนโลกวันก่อนเก่าไซ้
106	Still tend from bad to worse, till God at last,	เลวร้ายลงเรื่อยๆ จนในที่สุด พระเจ้า	เลวร้ายยิ่งลงไป ในที่สุด พระเจ้าทรง
107	Wearied with their iniquities, withdraw	ระอากับความชั่วช้า ทรงปลีก	เหนื่อยหน่ายเอือมระอา กับชั่วช้าจึงปลีกองค์
108	His presence from among them, and avert	พระองค์จากมนุษย์ และเบือน	จากประดาพันธุ์พงศ์ มนุษย์และทรงเบือนหนี
109	His holy eyes, resolving from thenceforth	พระเนตรศักดิ์สิทธิ์ ทรงตั้งพระทัยว่านับแต่นั้น	พระเนตรศักดิ์สิทธิ์ ฐ ทรงตั้งพระทัยแต่นี้

¹³³ อ้างถึงความในพระธรรมปฐมกาลบทที่ 9 สามบุตรคนสุดท้ายของ โนอาห์เห็นบิดาเฒ่าอนอ่อนเปลี้ยกายอยู่ สามจึงเล่าให้พี่น้องของเขาฟัง เมื่อ โนอาห์ตื่นขึ้นรู้ว่าแทนที่บุตรคนเล็กจะหาอะไรมาคลุมกลับเอาเรื่องของท่านไปเล่าให้คนอื่นฟังจึงสาปแช่งกานานัน บุตรของสามว่าพงศ์พันธุ์ของกานานันต้องกลายเป็นทาส

110	To leave them to their own polluted ways,	จะปล่อยให้มนุษย์อยู่กันอย่างโสมม	จะให้มนุษย์มี ชีวิตอย่างไรโครมล
111	And one peculiar nation to select	และจะทรงเลือกชนชาติหนึ่งแยกไว้เฉพาะ	จะทรงเลือกชาติหนึ่ง ซึ่งแยกไว้ เฉพาะคน ¹³⁴
112	From all the rest, of whom to be invoked –	จากทั้งหมด จะทรงยกชู	สูงขึ้นจากปวงชน ๓ จะให้กำเนิดมา
113	A nation from one faithful man to spring;	ชนชาติหนึ่งที่สืบเชื้อสายจากคนที่มีความเชื่อ	ชาติหนึ่งสืบเชื้อสาย จากชายผู้เปี่ยมศรัทธา
114	Him on this side Euphrates yet residing;	เขาอาศัยอยู่ทางฟากนี้ของแม่น้ำยูเฟรติส	อูร์ริมฝั่งกระนี้ ของยูเฟรติสนที
115	Bred up in idol-worship – O that men	กำเนิดจากพวกบูชารูปเคารพ โอ คนพวกนั้น	เกิดจากพวกน้อมนบ รูปเคารพ คนพวกนี้
116	(Canst thou believe?) should be so stupid grown,	(เชื่อหรือไม่) เจริญวัยขึ้นอย่างไรงเขลา	(เชื่อหรือไม่) เติบโต เจริญวัยงเขลาไซร์
117	While yet the patriarch lived who scaped the flood,	แม้ว่าหัวหน้าครอบครัวผู้รอดจากน้ำท่วมยังมีชีวิตอยู่	แม้หัวหน้าพงศ์พันธุ์ รอดชีวิตจากอุทกภัย
118	As to forsake the living God, and fall	แต่มนุษย์ยังละทิ้งพระเจ้าผู้ทรงพระชนม์ และตกต่ำ	แต่คนยังทิ้งให้ ผู้ทรงพระชนม์ ตกต่ำ
119	To worship their own work in wood and stone	ไปบูชาสิ่งที่เขาสร้างจากไม้และหิน	บูชารูปเคารพ จากทาทบและศิลา
120	For gods! Yet him God the most high vouchsafes	ต่างพระเจ้า! แต่พระเจ้าสูงสุดยอม	ต่างองค์จอมราชา แต่พระเจ้าสูงสุดยอม
121	To call by Vision from his father's house,	เรียกท่านออกจากเรือนของบิดาด้วยนิมิต	เรียกจากเรือนบิดา คลาไคลด้วยนิมิตน้อม
122	His kindred, and false gods, into a land	จากวงศ์วานและเทพเจ้าจอมปลอม เข้าสู่แผ่นดิน	จากวงศ์และเทพปลอม สู่ดินแดนปสุพี

¹³⁴ ความในบรรทัดที่ 111 – 152 เป็นการอ้างถึงเรื่องราวของอับราฮัมที่ถูกบันทึกไว้ในพระธรรมปฐมกาล บทที่ 17 บิดาของอับราฮัมเป็นคนไม่เชื่อพระเจ้า แต่พระเจ้าเรียกอับราฮัมให้ละทิ้งครอบครัวและเทพเจ้าต่างๆ ที่ครอบครัวของเขาบูชา แคนทางไปยังคานาอัน (ปัจจุบันคืออิสราเอลและดินแดนปาเลสไตน์) ดินแดนที่พระเจ้าสัญญาสัญญาว่าจะมอบให้เขาและลูกหลานของเขา

123	Which he will show him, and from him will raise	ที่พระองค์จะสำแดง และจากเขาจะบังเกิด	สำแดงโดยพระเจ้า จากเขาจักกำเนิดมี
124	A mighty nation, and upon him shower	ชนชาติอันยิ่งใหญ่ และพระพรจะหลั่งไหลมายังเขา	ชนชาติใหญ่ทวี หลังไหลล้นถึงทันมา
125	His benediction so that in his seed	โดยผ่านเชื้อสายของเขา	พระพรจากองค์ท่าน ผ่านเชื้อสายของเขาพา
126	All nations shall be blest; he straight obeys,	ประชาชาติจะได้รับพร เขาเชื่อฟังทันที	ประชาชาตินรา รับพร เชื่อฟังทันใด
127	Not knowing to what land, yet firm believes;	ไม่รู้ว่าแผ่นดินไหน แต่ปักใจเชื่อ	ไม่รู้ธุเรชตรี น้อยุ่ไหน หากวางใจ
128	I see him, but thou canst not, with what faith	ข้าเห็นเขา แต่เจ้าไม่เห็น ด้วยความเชื่อ	ข้าเห็นเขา เจ้าไม่ ด้วยความเชื่อศรัทธามั่น
129	He leaves his gods, his friends, and native soil,	เขาละทิ้งพระ ผองเพื่อนและแผ่นดินเกิด	เขาละทิ้งพวกพระ สหายแผ่นดินเกิดเสีย
130	Ur of Chaldea, passing now the ford	เมืองเอลูรของคนเคลเดีย ข้ามท่าข้าม	เมืองเอลูรของเคลเดีย ข้ามลำน้ำตรงท่าข้าม
131	To Haran – after him a cumbrous train	ไปยังฮาราน ขบวนยาวเหยียดตามหลัง	ยังฮาราน ขบวน ยาวเป็นพรวนข้างหลังตาม
132	Of herds and flocks, and numerous servitude –	คือฝูงโคและแพะแกะ และบริวารมากมาย	คือฝูงสัตว์เลี้ยงและ บริวารมากมายไซ้
133	Not wandering poor, but trusting all his wealth	มิได้ร่อนเร่ไปด้วยความขัดสน แต่ฝากความมั่งคั่งของเขา	ไซ่ยากจนเซซัง ฝากมั่งคั่งของเขาไว้
134	With God, who called him, in a land unknown.	ไว้กับพระเจ้า ผู้เรียกเขาไปยังดินแดนที่ไม่รู้จัก	กับพระเจ้า เรียกเขาไป ยังดินแดนไม่รู้จัก
135	Canaan he now attains; I see his tents	บัดนี้ เขาไปถึงคานาอัน ข้ามองเห็นกระโจมพักของเขา	บัดนี้ ถึงคานาอัน ข้านั้นเห็นกระโจมพัก

136	Pitched about Sechem, and the neighbouring plain	ตั้งเรียงรายที่เซเคม และทุ่งราบใกล้ๆ	ณ เซเคม เรียงรายปัก และยังทุ่งราบใกล้ใกล้
137	Of Moreh; there by promise he receives	ณ โมเรห์ ที่นี่เอง พระเจ้าสัญญาว่า	โมเรห์ อย่างไรเล่า องค์พระเจ้าสัญญาไว้
138	Gift to his progeny of all that land,	จะยกดินแดนแห่งนี้ให้แก่เชื้อสายของเขา	ยกแดนแห่งนี้ให้ เชื้อสายสืบต่อพงศ์พันธุ์
139	From Hamath northward to the desert south	ทิศเหนือตั้งแต่ฮามัทไปจรดทะเลทรายทางทิศใต้	เหนือฮามัทเรื่อยราย จรดทะเลทรายทิศใต้นั้น
140	(Things by their names I call, though yet unnamed),	(ข้าเรียกชื่อสิ่งต่างๆ ตามชื่อของมัน แม้ว่าตอนนี้จะยังไม่มีชื่อ)	(ข้าเรียกตามชื่อมัน แม้นตอนนี้ไร้นามกร)
141	From Hermon east to the great western sea;	ทิศตะวันออกตั้งแต่เฮอร์โมนไปจรดทะเลตะวันตก	ตะวันออกเฮอร์โมน จรดโพ้นประจิมชิลอทร
142	Mount Hermon, yonder sea, each place behold	ภูเขาเฮอร์โมนในพื้นทะเล จงดูแต่ละที่	เฮอร์โมนในพื้นสาคร เจ้าจงดูและละที่
143	In prospect, as I point them: on the shore,	อยู่ในตำแหน่งที่ข้าชี้ให้ดู ตรงชายฝั่ง	ตั้งอยู่ในตำแหน่ง แห่งตามที่ข้าชี้
144	Mount Carmel; here, the double-founded stream,	คือภูเขาคารเมล แม่น้ำจอร์แดนไหลจากตาน้ำสองตา	ริมฝั่งชลธิ คือคารเมลบรรพตผา จอร์แดนคงคาลัย ไหลจากตาน้ำสองตา
145	Jordan, true limit eastward; but his sons	สุดเขตด้านตะวันออก แต่บรรดาบุตรชายของเขา	สุดเขตด้านบูรพา แต่บรรดาบุตรชายไซรั
146	Shall dwell to Senir, that long ridge of hills.	จะอาศัยอยู่ในเสนีร์ สันเขาทอดยาว	อาศัยในเสนีร์ สันคีรีทอดยาวไป
147	This ponder, that all nations of the earth	จงตรองดูเถิด ประชาชาติทั้งหลายบนพิภพ	จงจดจำเอาไว้ ชาติทั้งหลายบนไผท
148	Shall in his seed be blessed; by that seed	จะได้รับพระพรผ่านเชื้อสายของเขา เชื้อสายผู้้นั้น	ผ่านพงศ์พันธุ์เชื้อไซ ได้รับพร เชื้อสายไซรั
149	Is meant thy great deliverer, who shall bruise	คือพระผู้มาโปรดเจ้า องค์ผู้จะทำให้	คือพระมหาไถ่ ผู้สร้างความฟกซ้ำครัน
150	The serpent's head; whereof to thee anon	หัวอสรพิษฟกซ้ำ เดียว เจ้า	บาดเจ็บบนคีรีชะ ของสับปะ เดียวเจ้านั้น

151	Plainlier shall be revealed. This patriarch blest,	จะเห็นชัดเจนขึ้น ต้นตระกูลผู้ได้รับพร	จะเห็นชัดเจนพลัน ต้นตระกูลผู้ได้พร
152	Whom “faithful Abraham” due time shall call,	ซึ่งเมื่อถึงเวลาจะได้รับการขนานนามว่า “อับราฮัมผู้มีความเชื่อ”	ถึงเวลาได้ชื่อว่า “อับราฮัมผู้ศรัทธา”
153	A son, and of his son a grandchild leaves,	มีบุตรชาย หลานที่เกิดจากบุตรนั้น	มีบุตร หลานเกิดมา จากบุตรเขาผู้นั้นไซ้
154	Like him in faith, in wisdom, and renown;	ผู้มีชีวิตในความเชื่อ ปัญญาและลือชื่อนามเช่นเขา	ในความเชื่อ โภศล ดำรงตน ชื่อระบือไกล
155	The grandchild, with twelve sons increased, departs	หลานผู้นี้ มีบุตรสิบสองคน จาก	หลานผู้นี้มีด้นัย สิบสองคน จรลี
156	From Canaan to a land hereafter called	คานาอัน ไปยังดินแดนที่ภายหลังชื่อว่า	คานาอันไปถิ่น ดินแดนภายหลังชื่อมี
157	Egypt, divided by the river Nile;	อียิปต์ ซึ่งมีแม่น้ำไนล์ไหลผ่าน	อียิปต์ ดินแดนที่ มีนทีนามน้ำไนล์
158	See where it flows, disgorging at seven mouths	ดูสิว่ามันไหลไปไหน มีปากน้ำเจ็ดสาย	ดูสิไหลไปไหน ปากน้ำไนล์เจ็ดสายไซ้
159	Into the sea; to sojourn in that land	ออกสู่ทะเล การเดินทางไปที่นั่น	ออกสู่ทะเลไป การเดินทางไปที่นั่น
160	He comes, invited by a younger son	เขาได้รับเชิญจากบุตรรองสุดท้อง	ได้รับคำเชิญของ บุตรคนรองสุดท้องครัน
161	In time of dearth – a son whose worthy deeds	ยามสิ้นใจ บุตรซึ่งคุณงามความดี	ยามสิ้นใจอาสัญ บุตรผู้คุณงามความดี

162	Raise him to be the second in that realm	หนุนส่งจนในอาณาจักร เพียงเป็นรอง	หนุนส่งจนขึ้นครอง เป็นรองเพียงฟาโรห์นี้
163	Of Pharaoh; there he dies, and leaves his race	ฟาโรห์ เขาสิ้นชีพที่นั่น และทิ้งพงศ์พันธุ์	ที่นั่น สิ้นชีพี ละทิ้งพงศ์พันธุ์เอาไว้ ¹³⁵
164	Growing into a nation, and now grown	ที่เพิ่มขึ้นจนกลายเป็นชนชาติ บัดนี้ ทวีขึ้น	เพิ่มขึ้นจนเป็นชาติ บัดนี้ อาจทวีใหญ่
165	Suspected to a sequent king, who seeks	จนกษัตริย์ผู้สืบบัลลังก์ไม่วางใจ หาทาง	จนองค์ภวนัย ผู้สืบบัลลังก์หวาดหวั่น
166	To stop their overgrowth, as inmate guests	คุมจำนวน เพราะว่าแขกเชลย	หาทางคุมจำนวน ด้วยว่าแขกเชลยนั้น
167	Too numerous; whence of guests he makes them slaves	มีมากไป ฟาโรห์ให้แขกเป็นทาส	จำนวนมากมายครั้น ฟาโรห์ให้แขกเป็นข้า
168	Inhospitably, and kills their infant males:	อย่างไร้ไมตรี และสังหารทารกชายชาวฮีบรู	อย่างไร้ไมตรีสิ้น ผลาญชีวิตกุมาร
169	Till by two brethren (those two brethren call	จวบจนสองพี่น้อง (สองพี่น้องนาม	ชาวฮีบรูเช่นฆ่า จวบจนพี่น้องสองคน
170	Moses and Aaron) sent from God to claim	โมเสสและอาโรน) พระเจ้าส่งมาช่วย	(โมเสสอาโรนนั้น) องค์ราชันย์ส่งช่วยชน
171	His people from enthrallment, they return	คนของพระองค์จากความเป็นทาส กลับ	ของพระองค์หลุดพ้น ความเป็นทาส กลับคืนคง
172	With glory and spoil, back to their Promised Land.	สู่ดินแดนแห่งพันธสัญญาพร้อมเกียรติและสมบัติ	สู่แดนพันธสัญญา พร้อมโภคเกียรติฉ่าง
173	But first the lawless tyrant, who denies	แต่ก่อนหน้านั้น ทรรราชย์ผู้แหกกฎ ปฏิเสธ	แต่ก่อนหน้านั้นองค์ ผู้ปาเถื่อนเผด็จการ
174	To know their God, or message to regard,	พระเจ้าของอิสราเอล หรือไม่สนใจพระราชสาสน์	ไม่ยอมรับเยโฮวาห์ ไม่นำพาราชาสาสน์

¹³⁵ ความในบรรทัดที่ 153 – 154 อ้างถึงยาโคบหรืออิสราเอล หลานของอับราฮัมซึ่งบันทึกไว้ในพระธรรมปฐมกาลบทที่ 25 – 33 ยาโคบมีบุตรชาย 12 คน ส่วนบรรทัดที่ 155 – 163 อ้างถึงโยเซฟบุตรชายคนรองสุดท้องของยาโคบซึ่งถูกพี่ๆ ขายไปเป็นทาสที่อียิปต์ ต่อมาโยเซฟทำความคิดความชอบทำนายฝันให้ฟาโรห์และทูลแนะนำฟาโรห์เกี่ยวกับภัยแล้งที่กำลังจะมาถึง ฟาโรห์เห็นว่าโยเซฟเป็นคนมีสติปัญญาจึงแต่งตั้งให้เขาทำหน้าที่ปกครองอียิปต์ มีอำนาจรองจากฟาโรห์

175	Must be compelled by sign and judgements dire:	ถูกบีบด้วยอาเพศและคำพิพากษาอันร้ายกาจ	บีบด้วยอาเพศภัยพาน คำพิพากษาร้ายกาจ
176	To blood unshed the rivers must be turned;	น้ำในแม่น้ำกลับกลายเป็นโลหิต	น้ำในแม่น้ำนั้น พลันกลายเป็นเลือดสดสด
177	Frogs, lice, and flies must all his palace fill	กบ ไร และแมลงวันแห่เข้าไปเต็มวัง	กบ ไร มักชิกาชาติ แห่เข้าไปเต็มเวียงวัง
178	With loathed intrusion, and fill all the land;	สร้างความรำคาญ และอยู่เต็มทั่วแผ่นดิน	สร้างความรำคาญแสน ทั่วแผ่นดินเต็มคับคั่ง
179	His cattle must of rot and murrain die;	สัตว์เลี้ยงล้มตายด้วยโรคปากและเท้าเปื่อย	สัตว์เลี้ยงมรณัง ด้วยโรคปากเท้าเปื่อยตาย
180	Botches and blains must all his flesh emboss,	เนื้อตัวเป็นแผลฝีพุพอง	เนื้อตัวเต็มบาดแผล ย่ำแยฝีพุพองร้าย
181	And all his people; thunder mixed with hail,	ส่วนผู้คนของฟาโรห์ เฆชีญสายฟ้าปนลูกเห็บ	คนอียิปต์พบสาย ฟ้าปนลูกเห็บลงมา
182	Hail mixed with fire, must rend the Egyptian sky,	ลูกเห็บปนไฟระเบิดทั่วฟ้าอียิปต์	ลูกเห็บปนเพลิงกาฬ ระเบิดผลาญทั่วฟากฟ้า
183	And wheel on the earth, devouring where it rolls;	เกิดกังหันไฟบนแผ่นดิน กลิ้งไปไหนก็เผาผลาญหมดสิ้น	กังหันไฟบนฉมา กลิ้งเผาผลาญจนหมดสิ้น
184	What it devours not, herb, or fruit, or grain,	พืชพันธุ์ ผลไม้หรือธัญพืชที่เหลือ	ผลไม้พืชพันธุ์ ธัญพืชรอดอัคนิน
185	A darksome cloud of locusts swarming down	ฝูงตั๊กแตนดุจเมฆมืด	ตั๊กแตนกลุ่มรุมกิน ดุจเมฆมืดมืดมัวหม่น
186	Must eat, and on the ground leave nothing green;	ลงกัดกิน และบนพื้นดินไม่มีพืชเหลือ	บนพื้นแผ่นดินนี้ ไม่มีพืชแม้สักต้น
187	Darkness must overshadow all his bounds,	ความมืดปกคลุมทั่วดินแดนของฟาโรห์	ความมืดมืดท่วมท้น คลุมดินแดนฟาโรห์นั้น
188	Palpable darkness, and blot out three days;	มืดจนจับต้องได้เป็นเวลาสามวัน	มืดจนจับต้องได้ เป็นเวลานานสามวัน

189	Last, with one midnight-stroke, all the first-born	สุดท้าย เทียงคืนตรง ในคราเดียว บุตรหัวปี	สุดท้าย เทียงคืนครัน ในคราเดียวบุตรหัวปี
190	Of Egypt must lie dead. Thus with ten wounds	ของอียิปต์ทุกคนต้องตาย ครันรับบาดแผลสิบแห่งแล้ว	ของอียิปต์อาศัย ครันรับสิบแผลถูกตี
191	The river-dragon tamed at length submits	จะเซ้จึ่งถูกปราบจนยอมให้	จะเซ้ตัวนี้ จึ่งถูกปราบจนยอมให้
192	To let his sojourners depart, and oft	แขกผู้พำนักจากไป และ	แขกผู้มาพำนัก พักในเมืองจรจากไป ¹³⁶
193	Humbles his stubborn heart, but still as ice	ใจคือดิ่งค่อยละพยคลง กระนั้น รวนน้ำแข็ง	และความดิ่งดิ่งไชร้ ใจพยศค่อยละทิง
194	More hardened after thaw; till in his rage,	ละลายแล้วจับแข็งใหม่ยิ่งแข็งกว่าเดิม ด้วยพระพิโรธ	รวน้ำแข็งละลาย คลายแล้วจับแข็งใหม่ยิ่งจับแข็งกว่าเดิมจริง ด้วยพระพิโรธโกรธเต็มที
195	Pursuing whom he late dismissed, the sea	พระองค์ติดตามคนที่พระองค์เพิ่งปล่อยไป ทะเล	ทรงรุกไล่ประชิด ติดตามคนเพิ่งปล่อยลิ้
196	Swallows him with his host, but them lets pass,	กลืนซีพพระองค์กับเหล่าทหาร แต่ปล่อยอิสราเอลข้ามไป	ชเลกลืนซีวี พระองค์กับเหล่าทหาร กลับปล่อยปวงประชา อิสราเอลข้ามผ่าน
197	As on dry land, between two crystal walls,	ราวแผ่นดินแห้ง สองฟากมีกำแพงน้ำใสราวแก้ว	ราวดินแห้งมิปาน สองฟากมีกำแพงวารี
198	Awed by the rod of Moses so to stand	ตั้งตรงด้วยเกรงกลัวไม้เท้าของโมเสส	ใสแหววาวแก้ว ตั้งเป็นแนวกลัวยूसู
199	Divided till his rescued gain their shore:	แบ่งเป็นสองฟาก จวบจนผู้ได้รับการช่วยเหลือถึงฝั่ง	แบ่งเป็นสองฟากนที จวบจนผู้ทรงช่วยไว้

¹³⁶ ความในบรรทัดที่ 164 – 192 อ้างถึงพระธรรมอพยพ บทที่ 1 – 11 บันทึกเหตุการณ์หลังจากที่โยเซฟเสียชีวิตไปหลายร้อยปี ชาวอิสราเอลยังคงอาศัยอยู่ในอียิปต์ จำนวนประชาชนชาวอิสราเอลเพิ่มขึ้นถึงประมาณ 2 ล้านคน ฟาโรห์ของอียิปต์ในสมัยนั้นจึงกลัวว่าชาวอิสราเอลจะคิดกบฏจึงบังคับเอาชาวอิสราเอลเป็นทาสสร้างปิรามิดและวิหารต่างๆ และเพื่อลดจำนวนประชากร ฟาโรห์จึงส่งมาเด็กชายชาวอิสราเอล ต่อมา พระเจ้าใช้โมเสสและอาโรนพี่ชายของโมเสสให้ไปขอให้ฟาโรห์ปล่อยชาวอิสราเอลออกจากอียิปต์ ฟาโรห์ไม่ยอม โมเสสจึงทำการอัศจรรย์หลายอย่าง ที่บรรยายไว้ในบทนี้ได้แก่ ทำให้แม่น้ำไนล์กลายเป็นสีเลือด เรียกกบและแมลงมาทั่วประเทศ อียิปต์สร้างความรำคาญและความเสียหายให้กับไร่นาทรัพย์สิน สัตว์เลี้ยงป่วยตาย มีลูกไฟตกลงมา แผ่นดินมีมืดมิดเป็นเวลาสามวัน และภัยพิบัติประการสุดท้ายคือพระเจ้าประหารบุตรชายและลูกสัตว์หัวปีของชาวอียิปต์ทั้งหมด ฟาโรห์จึงยอมปล่อยคนอิสราเอลไป จะเซ้ในบรรทัดที่ 191 หมายถึงฟาโรห์

			เดินทางไปกระทั่ง ถึงริมฝั่ง ๓ ทรงให้
200	Such wondrous power God to his saint will lend,	พระเจ้าจะทรงประทานอำนาจอัศจรรย์ให้ธรรมิกชน เช่นนี้แล	อำนาจอัศจรรย์ใจ แก่ธรรมิกชนเช่นนี้
201	Though present in his angel, who shall go	ช่วยเหลือผ่านทูตสวรรค์ ผู้นำทาง	ประทานความช่วยเหลือ เกื้อผ่านทูตสวรรค์ศรี
202	Before them in a cloud, and pillar of fire –	ในรูปเมฆและเสาเพลิง	นำทางรูปเมฆี และเสาเพลิงอัจจิมา
203	By day a cloud, by night a pillar of fire –	กลางวันเป็นเมฆ กลางคืนเป็นเสาเพลิง	กลางวันเป็นก้อนเมฆ กลางคืนเสกเสาสีขา
204	To guide them in their journey, and remove	นำเขาเดินทาง และเคลื่อน	นำเขาครรรไลคลา และเคลื่อนไปทำยขบวน
205	Behind them, while the obdurate king pursues;	ไปอยู่ข้างหลัง ในยามกษัตริย์ผู้เหี้ยมเกรียมตามติด	ยามกษัตริย์โหดเหี้ยม เกรียมตามติดประชิดจวน
206	All night he will pursue, but his approach	ติดตามตลอดคืน แต่การไล่ตาม	ติดตามหนึ่งคืน แต่การรุกไล่ตามติด
207	Darkness defends between till morning-watch;	ถูกความมืดเป็นอุปสรรคถ่วงเวลาจนถึงยามรุ่ง	ความมืดขัดขวางถ่วง หน่วงจนยามรุ่งประชิด
208	Then through the fiery pillar and the cloud	ผ่านเสาเพลิงและก้อนเมฆ	ผ่านเสากรานวาริท พระเจ้าทอดพระเนตรยัง
209	God looking forth will trouble all his host,	พระเจ้าทอดพระเนตรทหารของฟาโรห์ด้วยความไม่ พอพระทัย	ทหารของฟาโรห์ ด้วยโทโสไม่ยับยั้ง
210	And craze their chariot-wheels: when, by command,	หักล้อรถศึกออกเป็นเสี่ยง ครั้นแล้ว เมื่อทรงบัญชา	หักรถศึกแยกพัง ครั้นแล้ว เมื่อทรงบัญชา
211	Moses once more his potent rod extends	โมเสสยื่นไม้เท้าวิเศษออกไป	โมเสสยื่นยี่จู้ วิเศษไปยังเบื้องหน้า
212	Over the sea; the sea his rod obeys;	เหนือทะเล ทะเลสยบต่อไม้เท้า	เหนือทะเล ปโยรา ศิษยบต่อธารกร

213	On their embattled ranks the waves return,	น้ำทะเลไหลกลับท่วมทับเหล่าทหาร	น้ำทะเลคืนกลับ ท่วมทับทหาร ศาคร
214	And overwhelm their war; the race elect	คลื่นกองทัพชาติพันธุ์ที่ทรงเลือก	คลื่นกองทัพม้วยมรณ์ ¹³⁷ ส่วนชาติพันธุ์ทรงเลือกสรร
215	Safe towards Canaan, from the shore, advance	รอดไปถึงคานาอัน จากฝั่งทะเล ผ่าน	เดินทางจรลี รอดถึงที่คานาอัน จากตีระผ่านผืน สู่ทะเลทรายกว้างใหญ่
216	Through the wild desert – not the readiest way,	ทะเลทรายกว้างใหญ่ หนทางมิได้สะดวกตาย	หนทางที่จระจะ สะดวกสบายก็หาไม่
217	Lest, entering on the Canaanite alarmed,	เผื่อว่าชาวคานาอันจะรู้ตัว	ผิคานาอันไซ้รู้ จะรู้ตัวว่าเขามา
218	War terrify them inexpert, and fear	ตีตระหนกเพราะไม่สันหัดการศึก ความกลัว	ตระหนกเพราะไม่เก่ง เกรงการศึกยุทธนา
219	Return them back to Egypt, choosing rather	ทำให้อยากกลับอียิปต์ เลือก	ความพริ้งพริ้งมิกกล้า อยากย้อนกลับอียิปต์นั้น
220	Inglorious life with servitude; for life	เป็นทาสไร้เกียรติ แทนชีวิต	เลือกยอมตัวเป็นทาส ไร้เกียรติชาติแทนชีวิต
221	To noble and ignoble is more sweet	อันทรงเกียรติ ชีวิตไร้เกียรติหวานชื่นกว่า	ทรงเกียรติศักดิ์ครบครัน ชีวิตไร้เกียรติหวานกว่า
222	Untrained in arms, where rashness leads not on.	ไม่เคยฝึกการยุทธ์ ไม่ได้ถูกนำไปอย่างเร่งร้อน	ไม่เคยฝึกรบทัพ จับศึกมิได้เร่งร้อนกว่า
223	This also shall they gain by their delay	ความล่าช้าเป็นคุณกับอิสราเอล	เป็นคุณแก่อิสราเอล เดินทางล่าช้านาน
224	In the wide wilderness: there they shall found	ระหว่างผ่านถิ่นทุรกันดาร จะสถาปนา	ระหว่างผ่านแดนดิน ถิ่นเปลี่ยวร้างทุรกันดาร

¹³⁷ ความในบรรทัดที่ 193 – 214 อ้างถึงพระธรรมอพยพ บทที่ 13 – 14 พระเจ้าทรงนำคนอิสราเอลเดินทางจากแผ่นดินอียิปต์ ตอนกลางวันให้มีเสาเมฆนำหน้า ส่วนตอนกลางคืนให้มีเสาเพลิงนำหน้า เมื่อชาวอิสราเอลออกจากอียิปต์แล้ว ฟาโรห์เกิดเปลี่ยนพระทัยจึงทรงนำทหารไล่ตามชาวอิสราเอลไปถึงฝั่งทะเลแดง ชาวอิสราเอลไม่มีทางหนีแต่พระเจ้าทรงช่วยโดยให้โมเสสชูไม้เท้าขึ้น น้ำในทะเลแดงก็แหวกออกเป็นสองฟาก ชาวอิสราเอลเดินผ่านทะเลแดงไปยังอีกฝั่งหนึ่ง ฝ่ายฟาโรห์ก็บกองทหารที่ตามมา ไล่ตามลงไป ในทะเล น้ำก็ไหลกลับสู่ที่เดิม ท่วมทับฟาโรห์และกองทหารของพระองค์

225	Their government, and their great senate choose	การปกครอง เลือกตัวแทน	ค้นพบวิธีการ ปกครองเลือกตัวแทนฝ่าย
226	Through the twelve tribes, to rule by laws ordained;	จากสิบสองเผ่า ปกครองตามกฎหมายที่ได้รับ	จากคนสิบสองเผ่า เข้าปกครองตามกฎหมาย
227	God, from the mount of Sinai, whose grey top	พระเจ้า บนภูเขาซีนาย ยอดเขาสีเทา	จากพระเจ้าบนซีนาย ยอดบรรพตสีทึมเทา
228	Shall tremble, he descending, will himself,	จะสะท้านสะเทือน พระองค์เสด็จลงมา พร้อมด้วย	จะสะท้านหวั่นไหว รองรับไท่องค์พระเจ้า
229	In thunder, lighting, and loud trumpets' sound,	ฟ้าร้อง ฟ้าแลบและเสียงแตรดังก้อง	ฟ้าร้องก้องภูเขา ฟ้าแลบเสียงแตรกังวาน
230	Ordain them laws – part, such as appertain	ประทานกฎหมาย บ้างเป็นเรื่อง	ธ ประทานกฎเกณฑ์ อันกฎหมายบางประการ
231	To civil justice; part, religious rites	ความยุติธรรมต่อประชา บ้างเป็นเรื่องศาสนพิธี	คือการอภิบาล ให้ความเป็นธรรมแก่คนรา
232	Of sacrifice, informing them, by types	ในการถวายเครื่องบูชา ทรงบัญชา เป็นเครื่องหมาย	บ้างเป็นเรื่องพิธี พลิตถวายเครื่องบูชา พระเจ้าจอมโยธา ทรงบัญชาเป็นเครื่องหมาย
233	And shadows, of that destined seed to bruise	และเงาถึงเชื้อสายที่ถูกลิขิตให้เจ้าอสรพิษฟกซ้ำ	เงาถึงถึงพงศ์พันธุ์ อันลิขิตทำอันตราย เจ้าอสรพิษร้าย จนบาดเจ็บฟกซ้ำฟาด
234	The serpent, by what means he shall	ด้วยวิธีที่พระองค์จะสามารถ	โดยทรงใช้วิธี ที่พระองค์จะสามารถ

	achieve		
235	Mankind's deliverance. But the voice of God	ปลดปล่อยมวลมนุษย์ แต่พระสุรเสียงของพระเจ้า	ปลดปล่อยมนุษยชาติ ¹³⁸ แต่สุรเสียงพระเจ้า
236	To mortal ear is dreadful: they beseech	นำพรันพริ้งสำหรับหูของมรรตริยชน พวกเขา อ้อนวอน	สำหรับมรรตริยชน นำพรันล้นพ้น พวกเขา
237	That Moses might report to them his will,	ให้โมเสสแจ้งพระประสงค์ให้พวกเขาทราบ	อ้อนวอนโมเสสเฝ้า แจ้งพระประสงค์ให้รู้
238	And terror cease; he grants what they besought,	และความหวาดหวั่นคลายลง ประทานให้ตามที่ ร้องขอ	ความหวาดหวั่นคลายลง ทรงประทานตามเขา ทูล
239	Instructed that to God is no access	บัญชาว่ามีใครเข้าเฝ้าพระเจ้าได้	บัญชามีมีผู้ ไต่เฝ้าองค์ทรงฤทธิ
240	Without mediator, whose high office now	โดยไม่ผ่านคนกลาง ขณะนั้น ตำแหน่งอันสูงส่งนี้	ไม่ผ่านคนกลางคั้น ครั้งนั้น ตำแหน่งสูงนี้
241	Moses in figure bears, to introduce	โมเสสเป็นผู้ดำรง เป็นผู้นำหน้า	โมเสสผู้ดำรง นำหน้าพระผู้ยิ่งใหญ่
242	One greater, of whose day he shall foretell,	องค์ผู้ยิ่งใหญ่กว่า ซึ่งโมเสสจะทำนายการเสด็จมา ของพระองค์	โมเสสจะทำนาย ทายเรื่ององค์พระผู้ไถ่ ซึ่งการเสด็จให้ ผู้พยากรณ์ทุกคน
243	And all the prophets, in their age, the times	และผู้พยากรณ์ทุกคนในยุคของตนจะขับชานถึงวัน เวลา	จะทำนายขับชาน ถึงวารันนั้นในยุคตน
244	Of great Messiah shall sing. Thus laws and rites	ที่พระเมสสิยาห์ผู้ยิ่งใหญ่ กฎหมายและพิธีกรรม	เมสสิยาห์ใหญ่ล้น กฎเกณฑ์และพิธีกรรม
245	Established, such delight hath God in men	บัญญัติไว้ พระเจ้าทรงพอพระทัยที่มนุษย์	พระเจ้ายกย่องไว้ พอพระทัยอย่างลึกล้ำ

¹³⁸ ความในบรรทัดที่ 214 ถึง 235 อ้างถึงพระธรรมอพยพบทที่ 16 – 23 เล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างเดินทางผ่านถิ่นทุรกันดาร ชาวอิสราเอลประสบความยากลำบาก ขาดแคลนอาหารและน้ำ เขาก็พากันบ่นต่อว่าโมเสสอยากกลับไปอียิปต์เพราะอุดมสมบูรณ์กว่า โมเสสอ้อนวอนต่อพระเจ้า พระเจ้าก็ประทานอาหารและน้ำให้พวกเขา เมื่อเดินทางไปถึงภูเขาซีนาย โมเสสขึ้นไปบนภูเขารับบัญญัติ 10 ประการจากพระเจ้า

246	Obedient to his will that he vouchsafes	เชื่อฟังพระประสงค์จนอนุญาต	มนุษย์ฟังพระคำ เชื่อฟังจนอนุญาต
247	Among them to set up his tabernacle –	ให้ตั้งพลับพลาขึ้นในหมู่พวกเขา	ให้ตั้งพลับพลาไว้ ในหมู่อิสราเอลชาติ
248	The holy one with mortal men to dwell;	องค์ผู้ศักดิ์สิทธิ์พำนักอยู่ท่ามกลางมรรตัยชน	พระผู้ทรงอำนาจ ท่ามกลางผู้ต้องมรณา
249	By his prescript a sanctuary is framed	พระองค์บัญชาให้สร้างสถานศักดิ์สิทธิ์กฤษ	พระองค์บัญชาการ สร้างสถานศักดิ์สิทธิ์กฤษ
250	Of cedar, overlaid with gold; therein	ด้วยไม้สนสีดาร์ หุ้มด้วยทองคำ ในนั้น	ด้วยไม้สีดาร์ หุ้มกนกกาญจน์ ภายใน
251	The ark, and in the ark his testimony,	มีหีบ และในหีบมีพระโอวาท	มีหีบ ในหีบนี้ มีพระโอวาทเก็บไว้
252	The records of his covenant; over these	บันทึกพระสัญญาของพระองค์ เหนือหีบ	บันทึกสัญญาให้ เหนือหีบมีพระที่นั่ง
253	A mercy-seat of gold, between the wings	มีพระที่นั่งแห่งพระกรุณาทำจากทองคำ อยู่ระหว่างปีก	แห่งพระกรุณาล้ำ จากทองคำหว่างปีกตั้ง
254	Of two bright cherubim; before him burn	ของเศรุษสูงปลั่งสององค์ ไซติช่วงอยู่ต่อหน้าพระพักตร์	สองเศรุษสูงปลั่ง ไซติช่วงหน้าพระพักตร์ให้
255	Seven lamps, as in a zodiac representing	คือประทีปเจ็ดดวง แทนดวงดาราที่ให้	คือประทีปเจ็ดคัน แทนดาวอันส่องแสงให้
256	The heavenly fires; over the tent a cloud	แสงสว่างบนสวรรค์ เหนือพลับพลา เมฆ	บนฟ้าสุราลัย ¹³⁹ เหนือพลับพลา ปโยชนม์
257	Shall rest by day, a fiery gleam by night,	ลอยยามกลางวัน และแสงเพลิงยามกลางคืน	ล่องลอยยามทิวา ยามนิศาสนินขานล
258	Save when they journey; and at length they come,	ยกเว้นยามเดินทาง ผ่านไปเนิ่นนาน พวกเขามาถึง	ยกเว้นยามตราพล กว่าที่จะถึง เนิ่นนานมา
259	Conducted by his angel, to the land	มีทูตสวรรค์นำทาง ถึงดินแดน	ทูตสวรรค์นำถึงแคว้น ดินแดนแห่งพันธสัญญา

¹³⁹ ความในบรรทัดที่ 247 ถึง 256 อ้างถึงการสร้างพลับพลาและหีบแห่งพันธสัญญาในพระธรรมอพยพบทที่ 25 – 27 พระเจ้าบัญชาผ่านโมเสสให้ชาวอิสราเอลสร้างพลับพลาที่ประทับของพระเจ้าและที่เก็บหีบแห่งพันธสัญญา ซึ่งเก็บพระโอวาทของพระเจ้าเอาไว้ ในพลับพลา นั้นให้มีปุโรหิตดูแล ปุโรหิตจะเป็นผู้ทำหน้าที่ถวายเครื่องบูชาแก่พระเจ้า

260	Promised to Abraham and his seed; the rest	แห่งพันธสัญญาของอับราฮัมและพงศ์พันธุ์ของเขา เรื่องต่อจากนั้น	ของอับราฮัม บรรดา พงศ์พันธุ์ เรื่องต่อจากนั้น
261	Were long to tell – how many battle fought,	เล่าไปก็ยืดยาว ต่อสู้ศึกสงครามก็ครั้ง	เล่ายืดยาว งดงาม ทำสงครามก็ครั้งกัน
262	How many kings destroyed, and kingdoms won;	พิฆาตพระราชินีไปก็องค์ และได้ชัยเหนืออาณาจักร	พิฆาตมาราชาธิ์ รวมทำลายก็องค์ไซรั อิสราเอลได้ชยา เหนืออาณาจักรเท่าใด
263	Or how the sun shall in mid-heaven stand still	หรือเรื่องที่พระอาทิตย์หยุดโคจรค้างอยู่บน ห้วงนภากาศ	หรือเรื่องที่ไกล หยุดโคจรบนนภา
264	A day entire, and night's due course adjourn,	หนึ่งวันเต็ม กลางคืนไม่มาตามเวลา	หนึ่งวันเต็มผ่านไป ราตรีไม่เวียนเวลา
265	Man's voice commanding , "Sun, in Gibeon stand,	มนุษย์บัญชา "ดวงอาทิตย์เอ๋ย จงหยุดนิ่งตรงกิเบโอน	คนสั่ง "สุริยา จงหยุดตรงกิเบโอน
266	And thou, Moon, in the vale of Aialon,	ดวงจันทร์เอ๋ย เจ้าจงหยุดที่หุบเขาอัยยาโลน	จันทร์เอ๋ย เจ้าจงยัง ยังหุบเขาอัยยาโลน
267	Till Israel overcome" – so call the third	จนอิสราเอลได้ชัย" ดังนี้แหละหลาน	จนจนอิสราเอล 'ได้ชัย' ดังนี้้นัดดา
268	From Abraham, son of Isaac, and from him	อับราฮัม บุตรชายของอิสอัค และ	ของอับราฮัมไซรั ดนัยอิสอัคนั้นหนา
269	His whole descent, who thus shall Canaan win.'	เชื้อสายของเขาจะยึดคานาอัน'	พงศ์พันธุ์ของเขาพา กันเข้ายึดคานาอัน ¹⁴⁰ ,

¹⁴⁰ ความในบรรทัดที่ 256 – 268 อ้างถึงเหตุการณ์ในพระธรรมโยชูวา บทที่ 10 หลังจากโมเสสเสียชีวิตลง โยชูวาเป็นผู้นำคนใหม่ เจ้าเมืองกิเบโอนเป็นพันธมิตรของโยชูวา เจ้าเมืองหลายแห่งในแถบนั้นที่เป็นศัตรูของอิสราเอล ก็ยกทัพมาจะตีเมืองกิเบโอนเพราะรู้ว่ากิเบโอนเป็นพันธมิตรกับอิสราเอล เจ้าเมืองกิเบโอนจึงขอความช่วยเหลือโยชูวา โยชูวาก็ไปช่วยปราบศัตรู อิสราเอลได้เปรียบ วันนั้นดวงอาทิตย์และดวงจันทร์หยุดนิ่งไม่เคลื่อนที่ เวลาหยุดเพื่อให้อิสราเอลไล่เช่นฆ่าศัตรูที่ถอยร่น

270	Here Adam interposed: 'O sent from heaven,	ตรงนี้ อาดัมกล่าวแทรก 'โอ ผู้มาจากสวรรค์	เล่าถึงนี้ อาดัม กล่าวแทรกคำขัดวาทจา 'โอ ท่านผู้ลงมา จากสวรรค์เพื่อชี้หน้า
271	Enlightener of my darkness, gracious things	ชี้ทางสว่างในความมืด ท่านผู้สง่างาม	สว่างในมืดมืด ผู้โสมิถิงดงามล้ำ
272	Thou hast revealed, those chiefly which concern	ส่วนใหญ่ ท่านเปิดเผยเกี่ยวกับ	ส่วนใหญ่ เปิดเผยคำ เล่าเรื่องราวให้แก่ข้า
273	Just Abraham and his seed; now first I find	อับราฮัมและวงศ์วาน ข้าเพิ่งรู้ว่า	อับราฮัมและวงศ์ พงศ์พันธุ์ ข้าเพิ่งรู้ว่า
274	Mine eyes true opening, and my heart much eased,	เปิดตาข้าโดยแท้ และคลายใจลง	เปิดตาข้าแท้หนา และข้าน้อยค่อยคลายใจ
275	Erewhile perplexed with thoughts what would become	ก่อนนี้ ครุ่นคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้น	ก่อนนี้ ครุ่นคิดว่า ภายหน้าจักเป็นชนิดใด
276	Of me and all mankind; but now I see	กับตัวข้าและมนุษยชาติ แต่บัดนี้ข้าเห็น	ข้าและมนุษย์ไซรั แต่บัดนี้ข้าได้ยล
277	His day, in whom all nations shall be blest –	วันของพระองค์ ประชาชาติทั้งสิ้นจะได้รับพร	วันของจอมราชา ประชาติรับพรล้น
278	Favour unmerited by me, who sought	ความโปรดปรานแม้ไม่สมควรเพราะข้า ผู้แสวงหา	ความโปรดปรานแม้คน ไม่ควรรับ เพราะข้าหา
279	Forbidden knowledge by forbidden means.	สำนึกต้องห้ามด้วยวิธีต้องห้าม	สำนึกต้องห้ามนี้ ด้วยวิธีขัดบัญญัติ
280	This yet I apprehend not – why to those	แต่กระนั้น ข้ายังไม่เข้าใจ คนเหล่านั้น	แต่ถึงกระนั้นข้า มิเข้าใจคนเหล่านี้
281	Among whom God will deign to dwell on earth	ที่พระเจ้ายอมถ่อมองค์มาอยู่ในหมู่พวกเขาบนโลก	พระเจ้ายอมถ่อมองค์ อยู่กับเขาบนปฐพี
282	So many and so various laws are given;	ได้รับกฎหมายต่างๆ นานา	รับกฎเกณฑ์พิงมี กฎหมายต่างตางนานา
283	So many laws argue so many sins	กฎหมายหลายข้อทำให้เกิดบาปมากมาย	กฎหมายหลายข้อ ก่อเกิดบาปเหลือคณะ

284	Among them; how can God with such reside?’	ในหมู่พวกเขา แล้วพระเจ้าจะทรงอยู่กับพวกเขาได้อย่างไร?’	พระเจ้าจอมราชา จักสถิตร่วมอย่างไร’
285	To whom thus Michael: ‘Doubt not but that sin	มีคาเอลจึงเอ่ยตอบว่า ‘อย่าสงสัยเลย ความบาป	มีคาเอลจึงเอ่ย เฉลย ‘จงอย่าสงสัย
286	Will reign among them, as of thee begot;	จะตกอยู่กับพวกเขา เจกเช่นที่ตกอยู่กับเจ้า	ความบาปตกทอดไป เช่นที่ตกอยู่กับเจ้า
287	And therefore was law given them, to evince	ด้วยเหตุนี้ พระเจ้าจึงประทานกฎหมาย เพื่อเป็น	ด้วยเหตุนี้พระองค์ ทรงประทานกฎหมายให้เขา
288	Their natural pravity, by stirring up	ถึงความชั่วร้ายตามสันดานของเขา ปลุกปั่น	เป็นพยานยืนยันแล้ว ความชั่วตามสันดานร้าย
289	Sin against law to fight, that when they see	ด้วยบาปให้ต่อสู้กับกฎหมาย เมื่อเขาทั้งหลายเห็นว่า	ปลุกปั่นด้วยความบาป ให้จ้วงจาบสู้กฎหมาย เมื่อเหล่าเขาทั้งหลาย ประจักษ์ชัดเห็นแล้วไซ้
290	Law can discover sin, but not remove,	กฎหมายเปิดเผยให้เห็นบาป แต่มิได้กำจัดบาป	กฎหมายเผยความบาป มิกำราบบาปจัญไร
291	Save by those shadowy expiations weak,	เว้นแต่เพียงเงาเลือนรางถึงถึงการไถ่บาป	เว้นเพียงการทรงไถ่ เห็นผ่านเงาเลือนราง
292	The blood of bulls and goats, they may conclude	โลหิตของวัวและแพะ พวกเขาอาจปลงใจได้ว่า	โลหิตของวัวและ แพะเขาอาจปลงใจว่า
293	Some blood more precious must be paid for man,	ต้องหลังโลหิตอันล้ำค่ากว่าเพื่อไถ่มนุษย์	โลหิตอันล้ำค่า ยิ่งกว่านั้นต้องหลังพลี
294	Just for unjust, that in such righteousness,	คนชอบธรรมเพื่อคนอธรรม ความชอบธรรมเช่นนี้	คนชอบธรรมมรณะ เพื่อคนอธรรม ความดี
295	To them by faith imputed, they may find	รับโดยความเชื่อ พวกเขาจะพบ	ความชอบธรรมเช่นนี้ รับเอาด้วยความเชื่อล้วน

296	Justification towards God, and peace	ว่าพระเจ้ามีเหตุผลอันสมควร	พระเจ้ามีเหตุผล อันดีล้นและสมควร
297	Of conscience, which the law by ceremonies	แล้วจิตสำนึกจะสงบสุข ซึ่งกฎเกณฑ์พิธีกรรม	จิตสำนึกสงบส่วน กฎเกณฑ์พิธีกรรม
298	Cannot appease, nor man the mortal part	มิอาจจรรำบับ และมนุษย์ที่ต้องตาย	มิอาจจะยังหยุด และมนุษย์มรรตรัยชน
299	Perform, and not performing cannot live.	ปฏิบัติตามไม่ได้ เมื่อทำไม่ได้ก็ดำรงชีวิตอยู่ไม่ได้	เมื่อมิอาจจะทำ ก็ไม่อาจมีชีวิต
300	So law appears imperfect, and but given	กฎหมายดูเหมือนไม่สมบูรณ์ และประทาน	กฎหมายดูจืดจางไม่ สมบูรณ์ให้ประทานมา
301	With purpose to resign them, in full time,	เพื่อให้มนุษย์จำนน จนถึงเวลา	เพื่อให้ปวงนรา จำนนจนเมื่อถึงยาม
302	Up to a better covenant, disciplined	แห่งพันธสัญญาที่ดีกว่า แก้ไข	แห่งพันธสัญญา ที่ดีกว่าแก้ไขตาม
303	From shadowy types to truth, from flesh to spirit,	จากเงาจำลองสู่ความจริง จากเนื้อหนังสู่วิญญาณ	จากเงาจำลองข้าม สู่ความจริงอันยืนนาน จากเนื้อหนังกายหยาบ สู่สภาพฝ่ายวิญญาณ
304	From imposition of strict laws to free	จากกฎหมายอันเข้มงวด สู่	กฎเกณฑ์เข้มงวดผ่าน เข้าสู่พระคุณให้เปล่า
305	Acceptance of large grace, from servile fear	พระคุณยิ่งใหญ่ที่รับเอาเปล่าๆ จากความกลัวเยี่ยงทาส	เปลี่ยนจากความหวาดหวั่น พรีนพรีงกลัวเยี่ยงข้า บ่าว
306	To filial, works of law to works of faith.	สู่ความเป็นบุตร จากทำตามกฎเป็นทำเพราะเชื่อ	ไปเป็นบุตรพระเจ้า จากตามกฎเป็นตามเชื่อ
307	And therefore shall not Moses, though of God	ดังนั้นโมเสส แม้พระเจ้า	โมเสสผู้นั้นไซ้รู้ แม้องค์ให้พระเจ้าท่าน
308	Highly beloved, being but the minister	จะรักเขาอย่างยิ่ง เป็นได้เพียงผู้ส่งสอน	จะรักเขาอย่างล้นเหลือ เป็นผู้สอนกฎเท่านั้น
309	Of law, his people into Canaan lead;	กฎเกณฑ์ โมเสสนำชนชาติของเขาเข้าสู่คานาอัน	โมเสสนำประชา พาเข้าสู่คานาอัน
310	But Joshua, whom the Gentiles Jesus call,	แต่โยชูวา ที่คนนอกศาสนาเรียกว่าเยชู	แต่โยชูวาอัน คนนอกกรีตเรียกเยชู
311	His name and office bearing who shall quell	พระองค์รับนามและหน้าที่กำราบ	พระองค์มารับนาม ทรงปราบปรามกำราบงู

312	The adversary serpent, and bring back	เจ้าอสรพิษศัตรูร้าย และจะทรงนำ	ภูขงคมศัตรู และพระองค์ทรงนำพา
313	Through the world's wilderness long-wandered man	คนที่เดินทางมาไกลผ่านดินแดนทุรกันดาร	คนเดินทางไกลผ่าน แดนกันดารเดินทางมา
314	Safe to eternal paradise of rest.	กลับสู่การพักผ่อนพักในสวนสวรรค์นิรันดร	คืนสู่ความหรรษา พักในสวรรค์นิรันดร
315	Meanwhile they, in their earthly Canaan placed,	แต่ในตอนนี้ อิสราเอลพำนักอยู่ในคานาอันบนพื้นพิภพ	แต่ยามนี้ พวกเขา เข้าพักในคานาอัน
316	Long time shall dwell and prosper, but when sins	เป็นเวลาเนิ่นนานและจำเจริญขึ้น แต่เมื่อความบาป	ในโลกนี้นานวัน เจริญเพิ่มทวี
317	National interrupt their public peace,	ของชนชาติก่อความสงบสุขของปวงชน	แต่เมื่อบาปของคน ทั้งชนชาติอันมากมี รบกวนรำราวี ความสงบของประชา
318	Provoking God to raise them enemies –	พระเจ้าทรงพิโรธจึงทำให้เขามีศัตรู	พระเจ้าพิโรธให้ มีไพรีมารบรา
319	From whom as oft he saves them penitent,	ซึ่งเมื่อใดที่เขาสำนึกผิด พระองค์จะทรงช่วยกู้เขา	เมื่อสำนึกตัวว่า ผิดจะทรงช่วยกู้เขา
320	By judges first, then under kings; of whom	ยุคแรกด้วยผู้วินิจฉัย ภายหลังโดยพระราชา ซึ่ง	ยุคต้น ๓ ทรงช่วย ด้วยผู้วินิจฉัยเนา ยุคหลังทรงบรรเทา ผ่านราชาจอมไผท
321	The second, both for piety renowned	ราชาองค์ที่สอง ชื่อเสียงระบือลือไกลว่าเคารพพระเจ้า	ราชาองค์ที่สอง ชื่อเสียงก้องระบือไกล ว่าทรงเคารพใน องค์พระเจ้าเยโฮวาห์
322	And puissant deeds, a promise shall receive	และพระกรณียกิจเกริกไกร พระเจ้าสัญญาแล้ว	ราชกิจเกริกไกร พระเจ้าทรงให้สัญญา
323	Irrevocable, that his regal throne	ไม่กลับคำ พระราชบัลลังก์	ไม่กลับคือวาจา ว่าพระราชบัลลังก์

324	For ever shall endure; the like shall sing	สถิตสถาพร คำพยากรณ์ทั้งสิ้นจะกล่าวถึง	สถิตสถาพร พยากรณ์ในภายหลัง
325	All prophecy – that of the royal stock	เชื้อสายของกษัตริย์	จะกล่าวถึงผู้เป็นเชื้อสายของญาติ
326	Of David (so I name this king) shall rise	ดาวิด (ข้าขอเอ่ยชื่อกษัตริย์องค์นี้) จะมี	ดาวิด (ขอเอ่ยนาม) ตามพระสัญญาจะมี
327	A son, the woman's seed to thee foretold,	บุตรชาย พงศ์พันธุ์ของหญิงอย่างที่เจ้าได้ฟังคำ ทำนาย	บุตรพงศ์พันธุ์นารี ตามที่เจ้ารู้ล่วงหน้า
328	Foretold to Abraham as in whom shall trust	อับราฮัมได้ฟังคำทำนายถึงผู้ที่ประชาชาติจะวางใจ	อับราฮัมฟังคำทำนายถึงผู้จะมา ผู้ที่ปวงประชา ทุกชาติเชื่อวางอุทัย
329	All nations, and to kings foretold, of kings	ทำนายให้กษัตริย์ฟังถึงกษัตริย์	ทำนายให้บิดนินทร์ ยินถึงจอมภูวไนย
330	The last, for of his reign shall be no end.	องค์สุดท้าย รัชสมัยของพระองค์ไม่สิ้นสุด	องค์สุดท้ายยิ่งใหญ่ รัชสมัยไม่สิ้นสุดสิ้น
331	But first a long succession must ensue;	แต่ก่อนหน้านั้นต้องมีเชื้อสายสืบทอดไปเรื่อยๆ	ก่อนนั้นต้องสืบวงศ์ พงศ์พันธุ์ทอดเป็นอาจิน
332	And his next son, for wealth and wisdom famed,	ราชบุตรของพระองค์มีชื่อเสียงว่ามั่งคั่งและมีปัญญา	ราชบุตรแห่งภูมินทร์ เลื่องลือมั่งคั่งพร้อมโกวิท
333	The clouded ark of God, till then in tents	หีบของพระเจ้าที่มีเมฆปกคลุม จนถึงบัดนี้ยัง	หีบแห่งองค์พระเจ้า วาริทเนาเป็นเนืองนิจ
334	Wandering, shall in a glorious temple enshrine.	ร่อนเร่อยู่ในพลับพลา จะสถิตสมเกียรติอยู่ในวิหาร โอฬาร	ยังไร่ที่สถิต ร่อนเร่ในพลับพลา สถิตสมเกียรติใน วิหารใหญ่แสนโสภา ¹⁴¹
335	Such follow him as shall be registered	กษัตริย์องค์ต่อๆ มา จะมีบันทึกไว้	กษัตริย์สืบต่อมา จดบันทึกจารเก็บไว้

¹⁴¹ บรรทัดที่ 331 – 334 อ้างถึงกษัตริย์ซาโลมอน โอรสของกษัตริย์ดาวิด กษัตริย์ซาโลมอนเป็นกษัตริย์องค์ที่สองของอิสราเอล เป็นผู้สร้างพระวิหารของพระเจ้า

336	Part good, part bad; of bad the longer scroll:	บางองค์ก็ดี บางองค์ก็เลว องค์ที่เลวมากกว่าองค์ที่ดี	บางองค์ทรงดีงาม บางองค์ทรมานสามัญไซริ องค์ชั่วช้าจำญไร จำนวนมากกว่าองค์ดี
337	Whose foul idolatries and other faults,	บุชารูปเคารพ และกระทำความผิดอื่น ๆ	บุชารูปเคารพ พบความผิดอื่นมากมี
338	Heaped to the popular sum, will so incense	อีกมากมายก่ายกอง ทำให้พระเจ้ากริ้ว	องค์ผู้ทรงฤทธิ์ กริ้วโกรธาพิโรธแสน
339	God, as to leave them, and expose their land,	ละทิ้งพวกเขา และไม่ปกป้องดินแดน	ละทิ้งพวกเขาไป ไม่ปกป้องค้อมดินแดน
340	Their city, his temple, and his holy ark,	เมืองของพวกเขา วิหารและหีบศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์	ธานี วิหาร แม่น หีบพันธสัญญาอัน
341	With all his sacred things, a scorn and prey	กับเครื่องใช้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งสิ้น เป็นที่หยามหยันและเป็น เหยื่อ	เครื่องใช้ศักดิ์สิทธิ์สิ้น ถูกดูหมิ่นเป็นเหยื่อหยัน
342	To that proud city whose high walls thou saw'st	ของนครอันโอหัง เมืองที่กำแพงสูงใหญ่ที่เจ้าเห็น	ของนครโอหังครัน เมืองกำแพงสูงที่เจ้ายล
343	Left in confusion, Babylon thence called.	ถูกละทิ้งเพราะสับสน ชื่อเมืองบาบิโลน	ทอดร้างเพราะซุลมุน วุ่นวาย บาบิโลนธานี
344	There in captivity he lets them dwell	พระองค์ให้อิสราเอลเป็นเชลยอยู่ที่นั่น	อิสราเอลทรงละ เป็นเชลยอยู่ที่นี้
345	The space of seventy years; then brings them back	เจ็ดสิบปี จึงพากลับมา	จวบจนเจ็ดสิบปี จึงพากันหวนกลับมา ¹⁴²
346	Remembering mercy, and his covenant sworn	ทรงรำลึกถึงพระกรุณาและสัญญา	ทรงรำลึกพระคุณ เกื้อการุณย์พระสัญญา

¹⁴² บรรทัดที่ 336 – 345 อ้างถึงเหตุการณ์ในพระคัมภีร์ อิสราเอลรบแพ้เนบูคัดเนซาร์กษัตริย์แห่งบาบิโลน เนบูคัดเนซาร์กวาดต้อนชาวอิสราเอลไปเป็นเชลยอยู่ในบาบิโลน 70 ปีจึงได้รับพระราชานุญาตให้กลับเยรูซาเล็มเพื่อสร้างเมืองขึ้นมาใหม่

347	To David, stablished as the days of heaven.	กับดาวิด กำหนดให้เป็นวันเวลาแห่งสวรรค์	กับดาวิดราชา ตามกำหนดแห่งสวรรค์
348	Returned from Babylon by leave of kings,	กลับจากบาบิโลนโดยพระราชานุญาต	จากบาบิโลนกลับ ได้รับราชานุญาตพลัน
349	Their lords, whom God disposed, the house of God	เจ้านายที่พระเจ้าแต่งตั้ง พระวิหาร	พระเจ้าจอมราชันย์ ทรงแต่งตั้งผู้ปกครอง
350	They first re-edify, and for a while	เป็นสิ่งที่แรกที่พวกเขาเริ่มสร้าง และในช่วงนั้น	สิ่งแรกรังสรรค์ ที่สถิตวิหารก่อ
351	In mean estate live moderate, till grown	ในความขาดแคลนอยู่อย่างเจียมตน จวบจน	ช่วงขาดแคลนข้าวของ เขาอยู่กันอย่างเจียมกาย
352	In wealth and multitude, factious they grow;	มั่งคั่งและทวีจำนวนมากขึ้น แยกแยกเป็นฝักเป็นฝ่าย	จนมั่งคั่งทวี มีจำนวนมากเหลือหลาย
353	But first among the priests dissension springs –	แต่ก่อนหน้านั้น เกิดความขัดแย้งในหมู่ปุโรหิต	แตกแยกเป็นฝักฝ่าย ปุโรหิตขาดสามัคคี
354	Men who attend the altar, and should most	ผู้ถวายการรับใช้ที่แท่นบูชา และสมควร	ผู้รับใช้เบื้องหน้า แท่นบูชา สมควรที่
355	Endeavour peace: their strife pollution brings	พยายามรักษาสันติสุขมากที่สุด การแก่งแย่งของ พวกเขานำมลพิษ	รักษาสันติสุขศรี การแก่งแย่งนำพิษภัย
356	Upon the temple itself; at last they seize	สู่พระวิหาร สุดท้าย พวกเขาแย่งชิง	สู่พระวิหาร สุดท้าย ยิ่งร้ายแย่งชิงเอาไป
357	The sceptre, and regard not David's sons;	คทา และไม่เคารพเชื้อสายของดาวิด	คทา ทั้งยังไม่ เคารพเชื้อสายดาวิด
358	Then lose it to a stranger, that the true	จากนั้นเสียคทาให้กับคนแปลกหน้า เพื่อที่	จึงสูญเสียคทา คนแปลกหน้าเข้าพิชิต
359	Anointed king Messiah might be born	พระเมสสิยาห์ กษัตริย์ที่ได้รับการเจิม จะประสูติมา	เพื่อองค์จอมนริศ เมสสิยาห์พระเจ้าตั้ง
360	Barred of his right; yet at his birth a star	โดยไม่ได้รับสิทธิอันชอบธรรมของพระองค์ แต่ยาม ประสูติ ดวงดาว	จะประสูติโดยปราศ อำนาจสิทธิ์ชอบธรรม ¹⁴³ แต่ยามประสูติยัง ปรากฏดวงดารา

¹⁴³ ในสมัยที่พระเยซูประสูติ อิสราเอลเป็นเมืองขึ้นของโรม พระเยซูซึ่งเป็นเชื้อสายของกษัตริย์ดาวิดจึงเป็นเพียงคนธรรมดาเพราะอำนาจการปกครองอยู่ในมือโรม

361	Unseen before in heaven proclaims him come,	ที่มิเคยปรากฏบนฟากฟ้ามาก่อน ประกาศการเสด็จ มาของพระองค์	ที่มิเคยปรากฏ บนสุรบถห้วงเวหา ประกาศการเสด็จมา จอมราชาตลอดกาล
362	And guides the eastern sages, who enquire	และนำทางนักปราชญ์จากตะวันออก ผู้มาสอบถาม	นำปราชญ์จากบูรพา มาสอบถามถึงสถาน
363	His place, to offer incense, myrrh, and gold:	สถานที่ประสูติ เพื่อถวายกำยาน มดยอบและทองคำ	ประสูติ นำกำยาน มดยอบและอุไรเลิศ ¹⁴⁴
364	His place of birth a solemn angel tells	ทูตสวรรค์ผู้เคร่งขรึมบอกสถานที่ประสูติกับ	ทูตสวรรค์กล่าววาที บอกสถานที่บังเกิด
365	To simple shepherds, keeping watch by night;	คนเลี้ยงแกะต่ำต้อย เฝ้าแกะในยามค่ำคืน	ขององค์ผู้ประเสริฐ กับคนเลี้ยงแกะสามัญ
366	They gladly thither haste, and by a choir	พวกเขาเร่งรีบไปยังที่นั่น และได้ยินเสียงคณะนักร้อง	เฝ้าแกะยามราตรี รีบเร่งรีบไปที่นั่น
367	Of squadroned angels hear his carol sung.	ทูตสวรรค์ร้องเพลงสรรเสริญพระองค์	ยินนักร้องทูตสวรรค์ ร้องเพลงโมทนา
368	A virgin is his mother, but his sire	พระมารดาของพระองค์เป็นหญิงพรหมจารี แต่บิดา	ฝ่ายองค์พระมารดา เป็นพรหมจารี แต่บิดา
369	The power of the most high; he shall ascend	คืออำนาจแห่งพระเจ้าสูงสุด พระองค์จะเสด็จสู่	คืออำนาจฤทธานุภาพแห่งพระเจ้าผู้สูงส่ง
370	The throne hereditary, and bound his reign	พระบัลลังก์ตามเชื้อสาย และปกครอง	พระองค์เสด็จนั่ง พระบัลลังก์ตามเชื้อวงศ์
371	With earth's wide bounds, his glory with the heavens.'	ทั่วปฐพี พระสิริของพระองค์ได้รับจากสวรรค์'	ครองทั่วหล้า พระองค์ รับสิริจากสวรรค์'

¹⁴⁴ เมื่อพระเยซูประสูติมีโหราจารย์หรือปราชญ์ 3 คนจากตะวันออกเดินทางตามดาวพระจําพระองค์มา โหราจารย์นำทองคำ กำยานและมดยอบมาถวาย

372	He ceased, discerning Adam with such joy	มีคาเอลหยุด อาดัมมองด้วยความโสมนัส	มีคาเอลหยุดวาทา อาดัมมองโสมนัส
373	Surcharged as had like grief been dewed in tears,	เป็นล้นพ้น เจกเช่นที่โสมนัสจนน้ำตาคลอ	ล้นพ้นฤทธิ์ระบัด ด้วยความสุขสันต์หรรษา เจกเช่นที่ทุกข์ทน น้ำตาพันคลอนัยนา
374	Without the vent of words; which these he breathed:	แสดงออกโดยมิต้องพูด เขาเอ่ยออกมาว่า	แสดงออกเป็นภาษา กาย เขาเอ่ยออกมาว่า
375	'O prophet of glad tiding, finisher	'โอ ท่านผู้พยากรณ์ถึงข่าวดี เล่า	'โอ ท่านเทวทูต พุดพยากรณ์ข่าวดี
376	Of utmost hope! Now clear I understand	ถึงความหวังอันสูงสุดจนจบ บัดนี้ ข้าเข้าใจแจ่มแจ้ง	เล่าถึงความหวังที่ สูงสุดแต่ต้นจนจบ บัดนี้ ข้ารู้แล้ว กระจ่างแผ้วแจ่มแจ้งพบ
377	What oft my steadiest thoughts have searched in vain –	ถึงสิ่งที่ข้าครุ่นคิดคำนึงเหลวไหลเปะปะ	ถึงสิ่งข้าครุ่นชบ คิดคำนึงเหลวไหลพา
378	Why our great expectation should be called	ทำไม ความหวังอันยิ่งใหญ่ของเราจึงได้รับการขนาน พระนามว่า	ไฉนความหวังใหญ่ จึงได้รับพระนามว่า
379	The seed of woman; virgin mother, hail;	พงศ์พันธุ์ของหญิงนั้น ดูเถิด มารดาพรหมจารีจง เจริญ	พงศ์พันธุ์กัลยา ดูเถิด มารดาพรหมจรรย์
380	High in the love of heaven, yet from my loins	เป็นที่รักยิ่งของสวรรค์ แต่จากกลางกายข้า	จงเจริญเถิดนารี เป็นที่รักของสวรรค์ จากกลางกายข้า นั้น พระจะทรงบังเกิดมา

381	Thou shalt proceed, and from thy womb the Son	ท่านจะเกิดมา และจากครรภ์ของนาง บุตร	และจากครรภ์พระแม่ พระบุตรแท้สูงนักหนา
382	Of God most high; so God with man unites.	พระเจ้าสูงสุด พระเจ้ากับมนุษย์เป็นหนึ่งเดียวกัน	พระเจ้ากับนรา ประสานเป็นหนึ่งเดียวกัน
383	Needs must the serpent now his capital bruise	บัดนี้ เจ้างูร้ายต้องฟกช้ำที่ศีรษะ	บัดนี้ เจ้ากูด ฟกช้ำที่ศีรษะมัน
384	Expect with mortal pain; say where and when	รอวันเจ็บกาย โปรดบอกเถิดว่าที่ไหนและเมื่อไหร่	รอวันเจ็บกายนั้น โปรดเอ่ยนามบอกสถาน
385	They fight, what stroke shall bruise the victor's heel.'	ที่สองฝ่ายจะต่อสู้ และสันเท้าของผู้มีชัยชนะจะฟกช้ำอย่างไร	เมื่อใด สองฝ่ายนั้น จะโรมรันยุทธการ สันเท้าพระภูบาล ผู้มีชัยช้ำอย่างไร
386	To whom thus Michael: 'Dream not of their fight	มีคาเอลตอบว่า 'อย่าคิดฝันว่าทั้งสองจะต่อสู้	มีคาเอลตอบวาจา 'อย่าฝันว่าสองประจัน
387	As of a duel, or the local wounds	สู้ประยุทธ์ หรือเกิดแผล	สู้ประยุทธ์โรมรัน หรือจะได้รับบาดแผล
388	Of head of heel; nor therefore joins the Son	ที่ศีรษะหรือสันเท้า หรือพระบุตรจะผสาน	สันบาทหรือศีรษะ หรือพระบุตรประสานเข้า
389	Manhood to Godhead, with more strength to foil	สภาพมนุษย์กับสภาพพระเจ้า ด้วยกำลังมากกว่าทำลาย	สภาพองค์พระเจ้า เข้ากับสภาพของชน
390	Thy enemy; nor so is over come	ศัตรูของเจ้า หรือชนะ	โดยใช้กำลังฤทธิ์ พิธีศัตรูของคน
391	Satan, whose fall from heaven, a deadlier bruise,	ซาตาน ผู้ร่วงจากสวรรค์ ด้วยแผลฟกช้ำที่รุนแรงกว่า	ซาตานผู้ร่วงหล่น จากสวรรค์ช้ำนักหนา

392	Disabled not to give thee thy death's wound;	จนไม่อาจให้บาดแผลแห่งความตายกับเจ้า	จนไม่อาจให้แผล ความตายแต่ปวงนรา
393	Which he who comes thy saviour shall recure,	ซึ่งองค์ผู้เสด็จมาเป็นพระผู้ไถ่จะรักษา	ซึ่งองค์เสด็จมา เป็นผู้ไถ่รักษาหาย
394	Not by destroying Satan, but his works	มิใช่โดยทำลายซาตาน แต่ทำลายงานของมัน	มิใช่กำจัดซาตาน แต่งานของมันทำลาย
395	In thee and in thy seed; nor can this be	ในตัวเจ้าและพงศ์พันธุ์ ไม่มีวิธีอื่น	ตัวเจ้าพันธุ์หญิงชาย ไม่มีวิธีอื่นใด
396	But by fulfilling that which thou didst want,	นอกจากทำสิ่งที่เจ้าบกพร่องให้สำเร็จ	ทำสิ่งเจ้าบกพร่อง สำเร็จดัง ๓ ตั้งไว้
397	Obedience to the law of God, imposed	เชื่อฟังกฎของพระเจ้า ที่กำหนด	เชื่อฟังกฎจอมให้ องค์พระเจ้าทรงกำหนด
398	On penalty of death, and suffering death,	โทษให้เจ้าตาย และรับความตาย	โทษให้เจ้าดับดิน สิ้นชีวิตม้วยมอดหมด
399	The penalty to thy transgression due,	โทษทัณฑ์แห่งการละเมิดของเจ้า	โทษทัณฑ์ละเมิดกฎ ที่ตัวเจ้าก่อเอาไว้
400	And due to theirs which out of thine will grow:	และบาปของพวกเขาส่งขยายจากบาปของเจ้า	และบาปของลูกหลาน ขยายการบาปเจ้าไซ้รั
401	So only can high justice rest appaid.	เยี่ยงนี้ความยุติธรรมสูงสุดจะได้รับการชดใช้จนจุใจ	เยี่ยงนี้จะชดใช้ จนจุใจความยุติธรรม
402	The law of God exact he shall fulfil	พระบุตรจะกระทำตามกฎเกณฑ์ของพระเจ้าได้อย่าง สมบูรณ์	พระบุตรทำตามกฎ เกณฑ์ครบหมดสมบูรณ์ครั้น
403	Both by obedience and by love, though love	ด้วยความเชื่อฟังและความรัก แม้ที่ว่า	ด้วยความเชื่อฟังมัน และความรักมาตรงแม้ที่ว่า
404	Alone fulfil the law; thy punishment	ความรักเพียงอย่างเดียวก็ชดใช้ได้เพียงพอ ส่วนโทษ ทัณฑ์ของเจ้า	รักชดใช้พอเพียง โทษผิดเพียงของนรา
405	He shall endure, by coming in the flesh	พระองค์จะยอมทนทุกข์โดยเสด็จมาบังเกิดในกาย เนื้อ	ยอมทุกขเวทนา บัดเกิดในกายเนื้อ

406	To a reproachful life and cursed death,	มีชีวิตโดยถูกประณามและตายโดยถูกสาปแช่ง	อยู่อย่างถูกประณาม ยามตกตายถูกสาปแช่ง
407	Proclaiming life to all who shall believe	ประกาศมอบชีวิตให้ทุกคนที่เชื่อ	ประกาศยอมตายเพื่อ ผู้เชื่อถือในการไถ่
408	In his redemption, and that his obedience	ในการไถ่ของพระองค์ และความเชื่อฟังของพระองค์	และความเชื่อฟังของ พระองค์จำลองสู่เขาไชรั
409	Imputed becomes theirs by faith – his merits	ถ่ายสู่พวกเขาโดยความเชื่อ คุณความดีของพระองค์	โดยความเชื่อรับไว้ คุณความดีพระเยซู
410	To save them, not their own, though legal, works.	ไถ่เขา กิจการของพวกเขาที่ดีแต่ไม่อาจช่วยเขาได้	เป็นเครื่องไถ่บาปเขา งานของเขานั้นดีอยู่ แต่มีอาจช่วยผู้ มีบาปผิดติดตัวมา
411	For this he shall live hated, be blasphemed,	พระองค์จะมีชีวิตอยู่อย่างถูกเกลียดชัง ถูกปรามาส	ธ ดำเนินชีวิตม้ ถูกปรามาส เกลียดชังนักหนา
412	Seized on by force, judged, and to death condemned	ถูกจับกุม พิพากษาและถูกตัดสินให้ต้องตาย	ถูกจับพิพากษา ตัดสินให้ต้องอาสัญ
413	A shameful and accursed, nailed to the cross	ต้องอับอายและถูกแช่งสาป ถูกตรึงที่กางเขน	อับอายถูกแช่งถึง ตรึงกางเขนสิ้นชีวิต
414	By his own nation, slain for bringing life;	ด้วยน้ำมือของคนชาติเดียวกัน ถูกประหารเพราะ ช่วยชีวิต	น้ำมือชาติเดียวกัน ถูกฆ่าเพื่อช่วยชีวิต
415	But to the cross he nails thy enemies –	แต่ที่กางเขนนั่น พระองค์ตรึงศัตรูของเจ้าเสีย	ที่กางเขนพระองค์ ทรงตรึงศัตรูรนา
416	The law that is against thee, and the sins	กฎเกณฑ์ที่ต่อต้านเจ้า และบาป	กฎเกณฑ์ที่มีมา ต่อต้านเจ้าและบาปเวร
417	Of all mankind, with him there crucified,	ของมวลมนุษยชาติ ถูกตรึงที่กางเขนกับพระองค์	ของมนุษย์ทั้งปวง ถูกตรึงล่งที่กางเขน
418	Never to hurt them more who rightly trust	จะไม่ถูกทำร้ายอีกต่อไป ผู้ที่เชื่ออย่างถูกต้องว่า	มิถูกทำร้ายเช่น ผู้เชื่ออย่างถูกต้องว่า
419	In this his satisfaction; so he dies,	พระองค์ชดใช้จนเพียงพอ พระองค์สิ้นพระชนม์	พระองค์ทรงชดใจ สบายใจสิ้นชีวิต

420	But soon revives; Death over him no power	ไม่นานคืนพระชนม์ ความตายไม่มีอำนาจเหนือพระองค์	ไม่นานคืนชนม์มา ความตายหมดสิ้นฤทธิ์ด้าน
421	Shall long usurp; ere the third dawning light	สิ้นฤทธิ์ ก่อนแสงอรุณของวันที่สาม	ก่อนแสงเงินแสงทอง ของวันที่สามฉายาน
422	Return, the stars of morn shall see him rise	กลับมาเยือน ดาวรุ่งจะเห็นพระองค์ลุก	ดาวรุ่งสยลท่าน พี่พระชนม์เสด็จมา
423	Out of his grave, fresh as the dawning light,	จากอุโมงค์ฝังพระศพ สดใสดังแสงอรุณ	จากอุโมงค์พระศพฝัง สดใสดังอรุณาภา
424	Thy ransom paid, which man from Death redeems –	ชำระหนี้บาป ไถ่มนุษย์จากความตาย	ชำระหนี้ ไถ่คนรา คงคืนจากความวายชนม์
425	His death for man, as many as offered life	สิ้นพระชนม์เพื่อมนุษย์ หยิบยื่นชีวิตให้ทุกคน	สิ้นชีพเพื่อนรา ยื่นชีวาให้ปวงชน
426	Neglect not, and the benefit embrace	ไม่เลิกลหน้า และผล	ไม่เลิกลหน้าสักคน และประโยชน์โภชนผลดี
427	By faith not void of works; this godlike act	แห่งความเชื่อไม่สูญเปล่า ราชกิจเยี่ยงพระเจ้า	ความเชื่อมิสูญเปล่า เยี่ยงพระเจ้ากระทำนี้
428	Annuls thy doom, the death thou shouldst have died,	ลบล้างคำพิพากษาของเจ้า มรณาทตามทีเจ้าสมควร มรณา	ลบล้างโทษที่มี ดังเจ้าควรสิ้นชีวี
429	In sin for ever lost from life; this act	ปลดเปลื้องบาปจากชีวิตชั่วนิรันดร์ กิจนี้	เปลื้องบาปจากชีวิต ชั่วนิรันดร์ กิจนี้
430	Shall bruise the head of Satan, crush his strength,	จะทำให้หัวของซาตานฟกช้ำ ทำลายเรี่ยวแรง	ให้เศียรมารบตี ฟกช้ำทำลายแข็งแกร่ง
431	Defeating Sin and Death, his two main arms,	มีชัยเหนือบาปและมรณา อารูธคู่สำคัญของซาตาน	มีชัยเหนือบาปชั่วช้า มรณา อารูธร้ายแรง
432	And fix far deeper in his head their stings	ทิ่มแทงเหล็กในของบาปและมรณาลึกเข้าไปในหัว มาร	ทิ่มแทงเหล็กในแห่ง บาปความตายสู่หัวมาร

433	Than temporal death shall bruise the victor's heels,	ยิ่งกว่าความตายชั่วคราวที่ทำให้สิ้นเท้าขององค์ผู้มีชัยชนะฟกช้ำ	ยิ่งกว่าตายชั่วคราว ทำให้เท้าพระองค์ท่านฟกช้ำเพียงไม่นาน หรือความตายของนรา
434	Or theirs whom he redeems – a death like sleep.	หรือความตายของผู้ที่ทรงไถ่ ตายเหมือนหลับ	ผู้ที่พระองค์ไถ่ ตายไปเพียงเหมือนนิทรา
435	A gentle wafting to immortal life.	ล่องลอยสู่ชีวิตอมตะ	ค่อยล่องลอยลับลา สู่ชีวิตจิรันกาล
436	Nor after resurrection shall he stay	หลังจากฟื้นขึ้น พระองค์จะไม่อยู่	หลังฟื้นคืนชีพคง พระองค์จะมีสถิติ
437	Longer on earth than certain times to appear	บนโลกนาน เพียงเพื่อปรากฏ	บนโลกนี้เนิ่นนาน อยู่เพียงเพื่อปรากฏองค์
438	To his disciples – men who in his life	แก่สาวก มนุษย์ผู้มีชีวิตของเขา	แก่สาวกเหล่า มนุษย์ที่ชีวิตเขา
439	Still followed him; to them shall leave in charge	ยังติดตามพระองค์ พระองค์จะมอบหมาย	ติดตามองค์พระเจ้า พระองค์จะมอบหมายให้
440	To teach all nations what of him they learned	ให้สั่งสอนประชาชาติถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้	สั่งสอนปวงประชา สิ่งรู้มาจากองค์ให้
441	And his salvation, them who shall believe	และความรอดจากพระองค์ ผู้เชื่อจะ	ความรอดที่ทรงไถ่ บรรดาผู้เชื่อทั้งสิ้น
442	Baptizing in the profluent stream – the sign	รับบัพติศมาในสายน้ำไหล เป็นสัญลักษณ์	รับบัพติศมา ในธาราที่ไหลริน
443	Of washing them from guilt of sin to life	ของการชำระจากความผิดบาปสู่ชีวิต	สัญลักษณ์ชำระชีวิต จากความบาปสู่ชีวิต
444	Pure, and in mind prepared, if so befall,	บริสุทธิ์ และเตรียมใจ เพื่อประสบ	ไว้ราศีเตรียมใจ เพื่อต้องอาสัญแด่ดิน
445	For death like that which the redeemer died.	ความตายเหมือนที่พระผู้ไถ่สิ้นพระชนม์	ดังพระผู้ไถ่สิ้น พระชนม์ถึงแก่ความตาย
446	All nations they shall teach; for from that day	พวกเขาจะสั่งสอนประชาชาติ และจากวันนั้น	สาวกสอนปวงชน หลังจากผ่านพ้นวันนั้น
447	Not only to the sons of Abraham's loins	ไม่เพียงแต่เชื้อสายจากอับราฮัม	ไม่เพียงแต่เชื้อสาย จากกายอับราฮัมได้
448	Salvation shall be preached, but to the sons	จะได้ฟังคำสอนเรื่องความรอด แต่บุตร	ฟังเทศนาถ่ายทอด เรื่องความรอด แต่นัย

449	Of Abraham's faith wherever through the world	ทางความเชื่อของอับราฮัมทั่วโลก	ทางความเชื่อวางใจ ของอับราฮัมทั่วโลก
450	So in his seed all nations shall be blest.	เช่นนี้เอง ประชาชาติจะได้รับพรผ่านเชื้อสายของอับราฮัม	ปวงชนได้พรรับ จากเชื้ออับราฮัมพา
451	Then to the heaven of heavens he shall ascend	ต่อจากนั้น พระองค์เสด็จขึ้นสู่สวรรค์ชั้นสูงสุด	ต่อจากนั้นราชา เสด็จขึ้นสู่แดนฟ้า
452	With victory, triumphing through the air	อย่างมีชัย เสด็จผ่านย่านนภาอากาศอย่างมีชัยชนะ	อย่างมีชัยชำระ เสด็จผ่านห้วงนภา ด้วยทรงได้ชยาเหนือศัตรูของพระองค์
453	Over his foes and thine; there shall surprise	เหนือศัตรูของพระองค์และของเจ้า สร้างความตื่นตะลึง	และเจ้าเผ่าทร สร้างความตะลึงพิศวง
454	The serpent, prince of air, and drag in chains	ให้เจ้าผู้ร้าย เจ้าแห่งย่านฟ้าอากาศถูกล่ามโซ่ลากผ่าน	ให้ผู้ร้ายงวยงง เจ้าแห่งย่านคัคคานันต์
455	Through all his realm, and there confounded leave;	อาณาจักรของมัน จากนั้นจากไปอย่างยิ่งใหญ่	ถูกล่ามโซ่ลากพา ผ่านอาณาจักรของมาร จากนั้น พระองค์ท่าน ทรงจากไปอย่างยิ่งใหญ่
456	Then enter into glory, and resume	รับพระสิริ และกลับสู่	รับสิริศักดิ์ศรี กลับคืนที่หวนคืนไป
457	His seat at God's right hand, exalted high	พระที่นั่งทางด้านขวาของพระเจ้า สูงเหนือ	พระที่นั่งของไท่ เบื้องขวาองค์พระบิดา
458	Above all names in heaven; and thence shall come,	นามใดในสวรรค์ และพระองค์จะเสด็จมา	สูงเหนือนามใดใด ในสวรรค์ เสด็จมา
459	When this world's dissolution shall be ripe,	เมื่อถึงวาระสิ้นโลก	เมื่อถึงกาลเวลา โลกนี้จะถูกทำลาย

460	With glory and power, to judge both quick and dead –	ด้วยพระสิริและพระราชอำนาจ เพื่อพิพากษาทั้งคนเป็นและคนตาย	ด้วยพระสิริล้ำ อำนาจพิพากษาทุกราย
461	To judge the unfaithful dead, but to reward	พิพากษาผู้ไม่เชื่อให้ตาย แต่ประทานบำเหน็จ	ทั้งคนเป็นคนตาย ผู้ไม่เชื่อต้องอาสัญ
462	His faithful, and receive them into bliss,	ให้กับผู้เชื่อ และรับพวกเขาสู่ความสุข	แต่ปูนบำเหน็จให้ ผู้เชื่อในพระองค์นั้น
463	Whether in heaven or earth; for then the earth	ไม่ว่าในสวรรค์หรือพื้นพิภพ ด้วยว่าตอนนั้น ทัวพิภพ	รับสู่ความสุขสันต์ ในสวรรค์หรือปฐพี
464	Shall all be paradise, far happier place	จะกลายเป็นสวนสวรรค์ ที่อันสุขสันต์กว่า	ด้วยว่าถึงตอนนั้น พลับทัวพิภพแห่งนี้ เป็นสวนสวรรค์ที่ สุขสันต์หรือชวยยิ่งกว่า
465	Than this of Eden, and far happier days.'	สวนเอเดนแห่งนี้ และเวลานั้นจะสุขสันต์ยิ่งกว่านี้'	เอเดนปัจจุบัน เวลานั้นแสนหรือชวย ยิ่งกว่าช่วงเวลา ที่เป็นอยู่ยามนี้เสีย'
466	So spake the archangel Michael; then paused,	มีคาเอล อัครเทวดาทูตาทิบัติกล่าว จากนั้น หนึ่งไป	มีคาเอลกล่าวพลัน จากนั้นจึงนิ่งอันไป
467	As at the world's great period; and our sire,	เป็นยุคที่ยิ่งใหญ่ของโลก และบรรพบุรุษของเรา	พิภพยุคยิ่งใหญ่ ฝ่ายบรรพบุรุษมนุษย์
468	Replete with joy and wonder, thus replied:	เปี่ยมล้นด้วยความชื่นชมยินดีและอัศจรรย์ใจ เอ่ยขึ้นว่า	เปี่ยมล้นด้วยชื่นชม รื่นรมย์ยินดีที่สุด อัศจรรย์ใจไม่หยุด ท่านจึงเอ่ยขึ้นมาว่า
469	'O goodness infinite, goodness immense,	โอ ความดีไม่สิ้นสุด ความดีอันยิ่งใหญ่	โอ ความดีนิรันดร์ ความดีอันแสนยิ่งใหญ่
470	That all this good of evil shall produce,	สิ่งดีจะเกิดจากสิ่งเลวร้ายเช่นนี้เอง	สิ่งดีจะเกิดได้ จากสิ่งร้ายเช่นนี้แล

471	And evil turn to good – more wonderful	และร้ายกลายเป็นดี น่าอัศจรรย์	ร้ายกลับกลายเป็นดี สิ่งนี้อัศจรรย์แท้
472	Than that which by creation first brought forth	ยิ่งกว่าการสร้างสรรค์ครั้งแรกที่	กว่าการสร้างสรรค์แต่ ปฐมกาลคราเริ่มแรก
473	Light out of darkness! Full of doubt I stand,	แสงสว่างเกิดจากความมืด ข้างงววย	แสงสว่างอำไพ จากมืดได้กำเนิดแยก
474	Whether I should repent me now of sin	ว่าควรสำนึกเสียใจที่	ข้างงววยยังแปลก ว่าควรจักเสียใจใหม่
475	By me done and occasioned, or rejoice	ได้ทำบาปโดยมิได้ตั้งใจ หรือปรีดา	ที่ข้าทำบาปผิด หามีจิตเจตนาไม่
476	Much more that much more good thereof shall spring –	ยิ่งกว่าที่สิ่งที่ดีกว่าเดิมจะเกิดขึ้น	สิ่งดีกว่าเดิมไซ้ จะบังเกิดจากบาปนี้
477	To God more glory, more good-will to men	พระเจ้าจะได้รับพระเกียรติเพิ่มขึ้น มนุษย์จะได้สิ่งที่ดี ขึ้น	พระเกียรติพระเจ้าเพิ่ม เสริมสิริทบทวี ฝ่ายคนได้สิ่งดี กว่าเดิมจากองค์พระเจ้า
478	From God - and over wrath grace shall abound.	จากพระเจ้า และพระคุณจะไพบูลย์ยิ่งขึ้น	พระคุณยิ่งตอกย้ำ ไพบูลย์ล้ำเกินกว่าเก่า
479	But say, if our deliver up to heaven	แต่สมมุติว่า พระผู้ช่วยให้รอดของเรา	แต่หากสมมุติเอา ว่าพระผู้ช่วยให้รอด
480	Must reascend, what will betide the few,	ต้องเสด็จกลับขึ้นสวรรค์ อะไรจะเกิดขึ้นกับ	ต้องเสด็จกลับสวรรค์ ครั้นแล้วจะเกิดอะไร
481	His faithful, left among the unfaithful herd,	ผู้เชื่อไม่กี่คน ถูกทิ้งไว้กลางหมูคนไม่เชื่อ	ผู้เชื่อเล็กน้อยอยู่ กลางหมูผู้หาเชื่อไม่
482	The enemies of truth? Who then shall guide	ศัตรูของความจริง ใครเล่าจะนำ	ศัตรูความจริงไซ้ แล้วใครกันเล่าจะนำ
483	His people, who defend? Will they not deal	คนของพระองค์ ใครจะคุ้มครอง คนไม่เชื่อจะไม่ จัดการ	คนของพระองค์เจ้า ใครเล่าจะคุ้มครองค้ำ

484	Worse with his followers than with him they dealt?’	กับสาวกของพระองค์หนักยิ่งกว่าที่จัดการกับพระองค์หรือ’	คนไม่เชื่อหรือไม่ทำ กับสาวกสาหัสกว่า’
485	‘Be sure they will,’ said the angel; ‘but from heaven	‘แน่นอนทีเดียว’ ทูตสวรรค์พูด ‘แต่จากสวรรค์	‘แน่นอนทีเดียวครับ’ ทูตสวรรค์กล่าววาจา
486	He to his own a Comforter will send,	พระองค์จะส่งผู้ปลอบประโลมมา	‘แต่จากสวรรค์ชั้นฟ้า พระจะส่งผู้ปลอบใจ
487	The promise of the Father, who shall dwell,	พระสัญญาแห่งพระบิดา ผู้จะมาสถิตย์	สัญญาแห่งพระบิดา ผู้จะมาสถิตย์ใน
488	His Spirit within them, and the law of faith	พระวิญญาณของพระเจ้าอยู่ในผู้เชื่อ และกฎแห่งความเชื่อ	วิญญาณองค์ยิ่งใหญ่ ในผู้เชื่อ กฎความเชื่อ
489	Working through love upon their hearts shall write,	สาวกจะเขียนขึ้นด้วยความรักในหัวใจ	พวกสาวกเขียนตาม ความรักในใจเพียงเพื่อ
490	To guide them in all truth, and also arm	เพื่อนำทางไปสู่ความจริง และสวม	สู่ความจริงล้นเหลือ และสวมใส่เพื่อป้องกัน
491	With spiritual armour, able to resist	เกราะฝ่ายวิญญาณ สามารถต้านทาน	เกราะกันฝ่ายวิญญาณ ต้านทานหยัดเย็นมัน
492	Satan’s assaults, and quench his fiery darts —	การโจมตีและดับศรเพลิงของซาตานเสีย	โจมตีเข้าโรมรัน ดับศรเพลิงของซาตาน
493	What man can do against them not afraid,	ไม่เกรงกลัวสิ่งที่มนุษย์จะทำกับเขา	ไม่กลัวที่นร จะทำเผชิญกล้าหาญ
494	Though to the death; against such cruelties	แม้จนถึงตาย ต่อสู้กับความโหดร้าย	แม้ต้องพลีชีพต้าน ต่อสู้กับความโหดร้าย
495	With inward consolations recompensed,	ด้วยจิตใจเบาสบาย	ด้วยจิตใจปลอดโปร่ง โลงผ่อนคลายเบาสบาย

496	And oft supported so as shall amaze	บ่อยครั้งได้รับความช่วยเหลือที่น่าประหลาดใจ สำหรับ	บ่อยครั้ง การกรลี้คลาย น่าประหลาดใจนักหนา
497	Their proudest persecutors; for the Spirit,	ผู้บังอาจข่มเหง ด้วยว่าพระวิญญาณ	ของผู้กดขี่เชิงงไข โองหังด้วยพระวิญญาณ
498	Poured first on his apostles, whom he sends	จะเทลงมาในหมู่สาวกก่อน ผู้ซึ่งพระองค์ส่งไป	เทก่อนในหมู่สา วกซึ่งพระองค์ส่งไป
499	To evangelize the nations, then on all	ประกาศกับบรรดาประชาชาติ จากนั้นสู่ทุกคน	ประกาศกับปวงชน สู่ทุกคนทุกชาติไซรั
500	Baptized, shall them with wondrous gifts endue	ที่รับบัพติศมา จะได้ของประทานมหัศจรรย์	รับบัพติศมา ได้ ของประทานมหัศจรรย์
501	To speak all tongues, and do all miracles,	ให้พูดได้ทุกภาษา ทำการอัศจรรย์ได้ทุกอย่าง	พูดได้ทุกภาษา นำการนำอัศจรรย์
502	As did their Lord before them. Thus they win	ดังที่พระเยซูเจ้าทำ เช่นนี้เอง สาวกจะนำ	ดังพระเยซูเจ้า เช่นนี้เองสาวกพา
503	Great numbers of each nation to receive	คนจำนวนมากจากแต่ละชาติพันธุ์มารับ	คนจำนวนมากแท้ จากแต่ละชาติพันธุ์มา
504	With joy the tidings brought from heaven: at length,	ข่าวสารจากสวรรค์ด้วยความยินดี เมื่อเวลาผ่านไป	รับข่าวจากแดนฟ้า ด้วยความปลาบปลื้มเปรม ปรีดี
505	Their ministry performed, and race well run,	สาวกรับใช้ วิ่งแข่งได้ผลน่าพอใจ	กาลผ่าน สาวกแข่ง ออกแรงรับใช้ได้ผลดี
506	Their doctrine and their story written left,	บันทึกคำสอนและเรื่องราวไว้	บันทึกหลักข้อเชื่อ เรื่องราวเหลือเอาไว้ให้
507	They die: but in their room, as they forewarn,	พวกเขาเสียชีวิต ดังที่คำเตือนล่วงหน้า ผู้มาแทน	สาวกลิ้นซิว ดังที่เตือนล่วงหน้าไว้
508	Wolves shall succeed for teachers, grievous wolves,	สุนัขป่ารับสืบทอดตำแหน่งอาจารย์ สุนัขป่าอันร้าย กาจ	ผู้สืบทอดต่อไป คือสุนัขป่าร้ายครัน
509	Who all the sacred mysteries of heaven	ความศักดิ์สิทธิ์ลับของสวรรค์	ความลับปกปิด อันศักดิ์สิทธิ์ของสวรรค์
510	To their own vile advantages shall turn	เขาจะบิดเบือนเพื่อประโยชน์อันต่ำทรามของตน	เขาจะเปลี่ยนแปลงผัน เพื่อประโยชน์ต่ำทรามยิ่ง

511	Of lucre and ambition, and the truth	ด้วยใจทุจริตและความทะเยอทะยาน และบิดเบือนความจริง	ด้วยใจทุจริต คิดทะยานบิดเบือนความจริง
512	With superstitions and traditions taint,	ด้วยความเชื่ออันงมงายและประเพณีอันมัวหมอง	ความเชื่อมงมายอิง ประเพณีมีมลทิน
513	Left only in those written records pure,	สิ่งที่บันทึกไว้เท่านั้นที่ไม่ถูกบิดเบือน	สิ่งที่บันทึกไว้ เท่านั้นที่ใสเหมือนเดิมสิ้น
514	Though not but by the Spirit understood.	แม้เข้าใจได้โดยพระวิญญาณเท่านั้น	แม้ต้องผ่านพระวิญญาณจึงจักเข้าใจได้
515	Then shall they seek to avail themselves of names,	จากนั้น พวกเขาจะหาทางแต่งตั้งนาม	จากนั้น คนชั่วช้า จักหาทางแต่งตั้งนาม
516	Places, and titles, and with these to join	ตำแหน่งและบรรดาศักดิ์ จากนั้นผนวกเอา	ตำแหน่งศักดิ์ยิ่งใหญ่ ครั้นแล้วจึงผนวกมา
517	Secular power, though feigning still to act	อำนาจฝ่ายโลก แม้ยังเสแสร้งทำเป็น	อำนาจฝ่ายโลกรั้ง แม้ยังเสแสร้งแสดงว่า
518	By spiritual; to themselves approaching	เรื่องฝ่ายวิญญาณ ว่าพวกเขาใกล้ชิด	เป็นเรื่องฝ่ายวิญญาณ ว่าเขาสนิทชิดใกล้
519	The Spirit of God, promised alike and given	พระวิญญาณของพระเจ้า ที่พระเจ้าสัญญาว่าจะประทาน	พระวิญญาณสัญญา ว่า จะประทานให้
520	To all believers; and from that pretence,	ให้ผู้เชื่อทุกคนเท่ากัน และจากการเสแสร้ง	ผู้เชื่อทุกคนไซ้ และเสแสร้งจนกระทั่ง
521	Spiritual laws by carnal power shall force	บังคับใช้กฎฝ่ายวิญญาณด้วยอำนาจฝ่ายเนื้อหนัง	ใช้กฎฝ่ายวิญญาณ ผ่านอำนาจแห่งเนื้อหนัง
522	On every conscience – laws which none shall find	กับมนุษย์ทุกคน กฎที่ไม่เหลือ	กับทุกคน กฎบังคับจนคุมไม่เหลือไว้
523	Left them enrolled, or what the Spirit within	ความสมัครใจไว้ให้ใคร หรือพระวิญญาณภายใน	ความสมัครใจหมดสิ้น หนทอพระวิญญาณภายใน

524	Shall on the heart engrave. What will they then	มีอาจตราไว้ในดวงจิต พวกเขาทำอะไรบ้าง	มีอาจตราในใจ เขาทำอะไรบ้างนั้น
525	But force the spirit of grace itself, and bind	บังคับจิตวิญญาณแห่งพระคุณ และผูกมัด	บังคับจิตวิญญาณ พระคุณ รานผูกมัดครั้น
526	His consort liberty? What but unbuild	อิสราภาพของพระสหาย เยี่ยงนี้ทำลาย	อิสราภาพฉัน มิตร เช่นนี้ทำลายพรา
527	His living temples, built by faith to stand –	พระวิหารที่มีชีวิตมิใช่หรือ สร้างมั่นคงโดยความเชื่อ	วิหารมีชีวิตวัน สร้างมั่นคงด้วยศรัทธา
528	Their own faith, not another's? For on earth	ความเชื่อของพวกเขา หาใช่ของผู้อื่น บนพิภพนี้	ความเชื่อของเขา หาใช่ผู้อื่น บนภพนี้
529	Who against faith and conscience can be heard	ใครเล่าจะฟังคำพูดขัดแย้งกับความเชื่อและจิตสำนึก ไม่ออกว่า	ใครเล่าจักฟังแถลง คำพูดแย้งความเชื่อมี อีกจิตสำนึกดี ฟังแล้วแยกไม่ออกว่า
530	Infallible? Yet many will presume:	ผิดพลาด กระนั้นหลายคนจะหลงเชื่อว่าเป็นจริง	ว่าผิดพลาด หลายคน หลงเชื่อว่าเป็นจริงพา
531	Whence heavy persecution shall arise	การข่มเหงอันสาหัสจะมาถึง	การข่มเหงเช่นฆ่า อันสาหัสจะเกิดแก่
532	On all who in the worship persevere	ผู้ที่มุ่งมั่นนมัสการ	ผู้เปี่ยมความมุ่งมั่น หมั่นเคารพนมัสการ
533	Of spirit and truth; the rest, far greater part,	ด้วยจิตวิญญาณและความจริง ที่เหลือจำนวน มากกว่า	ด้วยวิญญาณความจริงแท้ แต่ทว่าคนส่วนใหญ่
534	Will deem in outward rites and specious forms	จะเชื่อในพิธีกรรมและพอใจกับรูปแบบภายนอก	จะเชื่อถือพิธี รูปแบบภายนอกพึงใจ
535	Religion satisfied; truth shall retire	ของศาสนา ความจริงจะซ่อนกาย	ของศาสนาไซ้รู้ สัจธรรมจะหลบซ่อน
536	Bestuck with slanderous darts, and works of faith	ถูกทิ่มแทงด้วยศรสบประมาท และแก่นความเชื่อ	อันสัจธรรมความจริง ถูกยิงด้วยสบประมาทศร
537	Rarely be found; so shall the world go on,	หาได้ยาก โลกจะเป็นแบบนี้	แก่นแท้ความเชื่อซ่อน หาได้ยากในโลกนี้

538	To good malignant, to bad men benign,	คนดีมีภัย คนชั่วไม่เป็นไร	คนดีกลับมีภัย คนชั่วร้ายยังอยู่ดี
539	Under her own weight groaning, till the day	โลกคร่ำครวญด้วยทุกข์หนัก จนวันนั้น	โลกคร่ำครวญโศกี้ ด้วยทุกข์หนัก トラบาจนวัน
540	Appear of respiration to the just	ผู้ชอบธรรมจะถูกปลดปล่อย	ผู้ชอบธรรมจะได้ รับการไถ่จากพันธนา
541	And vengeance to the wicked, at return	และคนชั่วต้องชดใช้ วันที่พระองค์เสด็จกลับมา	คนชั่วต้องชดใช้ วันที่ให้เสด็จมา
542	Of him so lately promised to thy aid,	ตามที่ทรงสัญญาว่าจะมาช่วยเจ้า	ตามที่ทรงสัญญา จะเสด็จมาทรงไถ่
543	The woman's seed – obscurely then foretold,	พงศ์พันธุ์ของหญิงนั้น ที่พยากรณ์ไว้คลุมเครือ	พงศ์พันธุ์ของกัลยา พยากรณ์คลุมเครือไว้
544	Now amplifier known thy Saviour and thy Lord;	บัดนี้ รู้จักกันทั่วในนามพระผู้ช่วยและเจ้านาย	บัดนี้ รู้ทั่วใน นามผู้ช่วยจอมเจ้านาย
545	Last in the clouds from heaven to be revealed	สุดท้าย พระองค์เสด็จมาบนเมฆในท้องฟ้าสีแดง	เสด็จบนเมฆา จากแดนฟ้า วารสุดท้าย
546	In glory of the Father, to dissolve	พระสิริของพระบิดา เพื่อทำลาย	สีแดงพระสิริฉาย เพื่อทำลายพินาศไป
547	Satan with his perverted world; then raise	ซาตานและโลกวิปริต จากนั้น สร้างใหม่จาก	ซาตาน โลกวิปริต ประสิทธิรังสฤษฏีใหม่
548	From the conflagrant mass, purged and refined,	เถาถ่าน ชำระล้างให้บริสุทธิ์	จากเถาถ่านมอดไหม้ ชำระให้ปราศราศี
549	New heavens, new earth, ages of endless date	สวรรค์ใหม่ โลกใหม่ ยุคสมัยที่ไม่มีสิ้นสุด	สวรรค์ใหม่ โลกใหม่ ยุคสมัยนิรันดร์นี้
550	Founded in righteousness and peace and love,	บนความชอบธรรม สันติสุขและความรัก	บนความชอบธรรมดี สันติสุขความรักพา

551	To bring forth fruits, joy and eternal bliss.'	เกิดผล ความชื่นชมยินดีและความสุขชั่ววันรันดร'	จักเกิดผลงามเหมาะ เพราะสิ่งดีที่กล่าวมา ความยินดีปรีดา และความสุขชั่ววันรันดร'
552	He ended; and thus Adam last replied:	ท่านหยุดพูด และอาดัมเอ่ยตอบเป็นครั้งสุดท้าย	ท่านหยุดกล่าววาทา อาดัมตอบครั้งสุดท้าย
553	'How soon hath thy prediction, seer blest,	'คำทำนายจะเกิดเมื่อไหร่ ท่านผู้ทำนาย	'เมื่อใดคำทำนาย จะเกิด ผู้พยากรณ์
554	Measured this transient world, the race of time,	วัดตามเวลาโลกอนิจจังแห่งนี้	วัดตามกาลวาระ โลกอนิจจังมีแน่นอน
555	Till time stand fixed; beyond is all abyss –	จวบจนเวลาหยุดนิ่ง ถัดไปคือห้วงอวกาศ	จนเวลาหยุดโคจร ถัดไปคือจักรวาล
556	Eternity, whose end no eye can reach.	ไม่รู้จบ สุดสายตา	สุดสายตากว้างใหญ่ ไพศาล จิรกาล
557	Greatly instructed I shall hence depart,	ข้าจะจากไปหลังจากได้รับการสอนสั่ง	ข้าจากไปหลังผ่าน การสอนสั่งครั้งยิ่งใหญ่
558	Greatly in peace of thought, and have my fill	ด้วยความคิดจิตใจสงบนี้	ด้วยความคิดสงบ สบสันติในจิตใจ
559	Of knowledge, what this vessel can contain;	ด้วยความรู้ว่าโลกนี้รองรับอะไรได้บ้าง	ได้รู้ว่าสิ่งใด พิภพสามารถรับเอา
560	Beyond which was my folly to aspire.	หากอยากรู้มากกว่านี้คงโง่เขลา	หากอยากรู้มากกว่า ตัวข้านี้คงโง่เงา
561	Henceforth I learn that to obey is best,	แต่จะไป ข้ารู้แล้วว่าเชื่อฟังไว้ดีที่สุด	บัดนี้ รู้แล้วเล่า เชื่อฟังไว้ดีที่สุด
562	And love with fear the only God, to walk	และรักยำเกรงพระเจ้าองค์เดียว ดำเนินชีวิต	รักยำเกรงพระเจ้า ดำเนินเนาชีวิตดุจ
563	As in his presence, ever to observe	ตั้งพระองค์สถิตอยู่ ยอมรับ	ตั้งพระองค์สถิต ยอมรับโดยคุณ
564	His providence, and on him sole depend,	การจัดสรรของพระเจ้า และพึ่งพาพระองค์เท่านั้น	การจัดสรรของ ๓ พึ่งพาพระเจ้าองค์นี้
565	Merciful over all his works, with good	ทรงเมตตาดีพระหัตถ์ทั้งสิ้น ความดี	ทรงเมตตาแต่ดี พระหัตถ์ทั้งสิ้น ความดี
566	Still overcoming evil, and by small	จะมีชัยเหนือความชั่ว และสิ่งเล็ก	มีชัยเหนือชั่วช้า สิ่งเล็กกว่าก่อเกิดมี

567	Accomplishing great things – by things deemed weak	จะก่อให้เกิดสิ่งใหญ่ สิ่งที่คุณอ่อนแอ	สิ่งใหญ่ และสิ่งที่ คุณอ่อนแอไว้เรียบร้อย
568	Subverting worldly-strong, and worldly-wise	ล้มสิ่งในโลกที่แข็งแรง และล้มความฉลาดอย่างโลก	ล้มล้างสิ่งโลกหล้า ว่าสุดแสนจะแข็งแกร่ง ล้มฉลาดพลิกแพลง ตามวิถีของโลกนี้
569	By simply meek; that suffering for truth's sake	ด้วยความอ่อนน้อม การทนทุกข์เพื่อสัจธรรม	ด้วยความอ่อนน้อม ยอมทนทุกข์เพื่อสัจจะ
570	Is fortitude to highest victory,	คือการอดทนเพื่อชัยชนะสูงสุด	อดทนเพื่อชัยชนะ ชัยชนะสูงสุดนั้น
571	And to the faithful death the gate of life –	และการตายเพื่อความเชื่อคือประตูสู่ชีวิต	ยอมมรณาเพื่อ ความเชื่อ นำสู่ชีวิต
572	Taught this by his example whom I now	พระองค์เป็นตัวอย่างสอนข้า บัดนี้ ข้า	พระองค์จอมราชันย์ เป็นตัวอย่างเตือนสอนใจ
573	Acknowledge my Redeemer ever blest.'	ยอมรับว่าพระองค์เป็นผู้ไถ่ที่เราสาธุการเป็นนิจ'	บัดนี้ข้ารับรู้ พระเยซูเป็นผู้ไถ่ พระบุตรผู้ยิ่งใหญ่ ควรสาธุการเป็นนิจ'
574	To whom thus also the angel last replied:	ทูตสวรรค์ตอบเขาเป็นครั้งสุดท้ายว่า	ทูตสวรรค์ตอบมนุษย์ เป็นครั้งสุดท้ายเฉลย
575	'This having learned, thou hast attained the sum	'ที่เจ้าเพ็ญรู้ คือบทสรุป	'ที่เจ้าเพ็ญรู้เอย คือบทสรุปแห่งปัญญา
576	Of wisdom; hope no higher, though all the stars	แห่งปัญญา อย่าหวังมากกว่านี้ แม้ดาวทุกดวง	อย่าหวังมากกว่านี้ แม้เจ้ารู้จักดาริกา
577	Thou knew'st by name, and all the ethereal powers,	และอำนาจแห่งฟ้าสวรรค์ทั้งสิ้น เจ้ารู้จักชื่อ	และอำนาจแห่งฟ้า เบื้องบนเจ้ารู้จักชื่อ

578	All secrets of the deep, all nature's works,	ความลับทั้งหมดของบาดาล งานทั้งสิ้นของธรรมชาติ	ความลับของบาดาล งานของธรรมชาติเล่า
579	Or works of God in heaven, air, earth, or sea;	หรือพระราชกิจของพระเจ้าบนสวรรค์ นภาอากาศ พิภพ หรือสมุทร	หรือราชกิจพระเจ้า บนสวรรค์ อากาศ พิภพ
580	And all the riches of this world enjoy'dst,	และได้ความอุดมของโลกนี้	หรือห้วงชลาศัย ได้ความอุดมของโลกครบ
581	And all the rule, one empire; only add	และการปกครองทั้งสิ้น จักรวรรดิเดียว เพิ่ม	การปกครองเจเนจบ เป็นจักรวรรดิเดียวไว้ใดเคียง
582	Deeds to thy knowledge answerable, add faith,	พูนความรู้ให้มีประสิทธิภาพเพียงพอ เพิ่มความเชื่อ	เพิ่มพูนขุมโกวิท มีประสิทธิภาพพอเพียง
583	Add virtue, patience, temperance, add love,	เพิ่มคุณธรรม ขันดี ความยังใจ เพิ่มความรัก	เพิ่มความเชื่อเผด็จ คุณธรรมอดทนเผื่อ
584	By name to come called Charity, the soul	ที่จะเรียกกันว่าความรักประเสริฐ แก่น	ความยับยั้งชั่งใจ เพิ่มรักใคร่ประเสริฐเกื้อ
585	Of all the rest: then wilt thou not be loath	ของทุกสิ่งที่เหลือ แบบนี้ เจ้าจะไม่รังเกียจ	แก่นของทุกสิ่งที่เหลือ แบบนี้ เจ้าจะเต็มใจ
586	To leave this Paradise, but shalt possess	ที่จะไปจากสวนสวรรค์ แต่	ที่จะต้องจำพราว จากอุทยานสวรรค์ไป
587	A paradise within thee, happier far.	จะมีสวนสวรรค์ในใจเจ้า สุขล้ำกว่า	มีสวนสวรรค์ในฤทัย สุขประเสริฐเลิศล้ำกว่า
588	Let us descend now, therefore, from this top	บัดนี้ เราลงไปกันเถิด จากยอด	บัดนี้ ให้เราจง เดินทางลงจากภูผา
589	Of speculation; for the hour precise	ที่มองเห็นไปไกล ด้วยถึงเวลา	ที่มองเห็นไกลตา ด้วยถึงเวลาแล้วที่
590	Exacts our parting hence; and see, the guards,	ต้องจากกันแล้ว ดูนั่น ยาม	เราจะต้องจากกัน ดูนั่น ยามที่เรา
591	By me encamped on yonder hill, expect	ที่เราให้ตั้งป้อมอยู่ตรงเนินเขาโน้น รอ	ให้ตั้งป้อมคอยที่ ตรงเนินเขาฟากโน้นหนา
592	Their motion, at whose front a flaming sword,	สัญญาณ ดาบเพลิงทางด้านหน้า	รอสัญญาณสีแดง แวงอันนี้ทางด้านหน้า
593	In signal of remove, waves fiercely round;	ส่งสัญญาณให้ออกไปโบกกระวั	ส่งสัญญาณให้สองรา ออกไปโบกดาบระวั

594	We may no longer stay; go waken Eve;	เราอยู่ต่อไปไม่ได้แล้ว ไปปลุกเอวาเถิด	อยู่ต่อไปไม่ได้ เจ้าไปปลุกเอวาเถิด
595	Her also I with gentle dreams have calmed	เราทำให้นางสงบลงด้วยความฝัน	ทำให้คลายตื่นกลัว ด้วยความฝันบอกกลางดี
596	Portending good, and all her spirits composed	บอกกลางดี และดวงวิญญาณนางสำรวม	ทำให้ดวงวิญญาณ สำรวมกานดานารี
597	To meek submission: thou at season fit	ยอมสยบ เมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม	สงบ ถึงยามที่ เหมาะสมจะเผยเรื่องราว
598	Let her with thee partake what thou hast heard –	จงให้นางได้ร่วมรับรู้สิ่งที่เจ้าได้ยิน	จงให้นางรู้ร่วม สิ่งที่เจ้าได้ยินข่าว
599	Chiefly what may concern her faith to know	โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความเชื่อ ให้รู้ว่า	โดยเฉพาะเรื่องราว ความเชื่อ ให้นางรู้ว่า
600	The great deliverance by her seed to come	พระมหาไถ่จะมาทางพงศ์พันธุ์ของนาง	พระมหาไถ่องค์นั้น ทางพงศ์พันธุ์นางจะมา
601	(For by the woman's seed) on all mankind –	(ผ่านพงศ์พันธุ์ของหญิงนั้น) สู่มวลมนุษย	(ผ่านพงศ์พันธุ์กานดา) สู่หมู่มวลมนุษย์ครัน
602	That ye may live, which will be many days,	เจ้าจะมีชีวิตอยู่อีกนาน	เจ้าจะมีชีวิต ยั่งยืนดีอยู่นานวัน
603	Both in one faith unanimous; though sad	สองคนเชื่อร่วมกัน แม้โศกเศร้า	สองคนเชื่อร่วมกัน แม้ยังโศกเศร้าโศกา
604	With cause for evils past, yet much more cheered	เพราะความชั่วในอดีต แต่ร่าเริงขึ้น	เพราะความชั่วทำได้ แต่ในหนหลัง เริงร่า
605	With meditation on the happy end.'	เพราะภาวนาให้จบอย่างสุขสันต์'	ด้วยเพราะภาวนา ให้จบเรื่องอย่างสุขสันต์'
606	He ended, and they both descend the hill;	ท่านกล่าวจบ ทั้งคู่ลงมาจากเนินเขา	ครันท่านกล่าวจบไป ชไมลงจากสิงขร
607	Descended, Adam to the bower where Eve	อาดัมวิ่งลงหน้าไปยังซุ้มไม้ที่เอวา	อาดัมลงหน้าก่อน ยังซุ้มไม้ที่เอวา

608	Lay sleeping ran before, but found her waked;	หลับอยู่ แต่พบว่าเธอตื่นแล้ว	นอนหลับเอนกายอยู่ แต่พบคู่ตื่นแล้วหนา
609	And thus with words not sad she him received:	และเธอต้อนรับเขาด้วยวาจาไม่เศร้าสร้อย	เธอต้อนรับภัสดา ด้วยวาจามีสร้อยเศร้า
610	'Whence thou return'st and whither went'st I know;	'น้องรู้ว่าพี่กลับมาแล้วและไปไหนมา	'น้องรู้ว่าพี่ยา หวนกลับมาจากที่ไหน
611	For God is also in sleep, and dreams advise,	เพราะพระเจ้าอยู่ด้วยในยามหลับ แนะนำใน ความฝัน	เพราะพระเจ้าอยู่ใน ยามหลับ แนะนำในความฝัน
612	Which he hath sent propitious, some great good	ให้ฝันถึงกลางดี สิ่งดีงามใหญ่หลวง	ให้ฝันถึงกลางดี สิ่งที่งามใหญ่หลวงครัน
613	Presaging, since, with sorrow and heart's distress	พยากรณ์ไว้ ความเศร้าโศกเสียใจ	พยากรณ์ไว้ฉัน ความโศกาเศร้าเสียใจ
614	Wearied, I fell asleep; but now lead on;	ทำให้น้องเพลียจนหลับไป แต่บัดนี้ เชิญนำเถิด	ทำให้น้องอ่อนเปลี้ย เพลียจนนิทรหลับไหล
615	In me is no delay; with thee to go	จะไม่รั้งรอ ไปกับพี่	บัดนี้ เชิญนำไป น้องจะไม่รั้งรอรี
616	Is to stay here; without thee here to stay	ก็เหมือนอยู่ที่นี่ ถ้าที่นี่ไม่มีพี่	หากน้องไปกับพี่ เหมือนอยู่ในสวนแห่งนี้
617	Is to go hence unwilling; thou to me	ก็เหมือนจากไปโดยไม่เต็มใจ สำหรับน้อง พี่	แต่ถ้าหากไร้พี่ เหมือนไปไม่เต็มใจครัน
618	Art all things under heaven, all places thou,	คือทุกสิ่งภายใต้สวรรค์ ทุกที่เป็นของพี่	สำหรับตัวน้องนี้ พี่คือทุกสิ่งใต้สวรรค์
619	Who for my wilful crime art banished hence,	ผู้ถูกเนรเทศเพราะความผิดที่น้องจงใจทำ	ทุกที่ของพี่นั้น ถูกไล่เพราะน้องทำผิด

620	This further consolation yet secure	ความประโลมใจนี้	ความปลอบปล้ำปลอบใจ ครั้งนี้ไซ้ในชีวิต
621	I carry hence: though all by me is lost,	น้องจะพกวาไปด้วย แม่เสียสิ้นทุกสิ่ง	น้องจะพกวาติด แม่ต้องเสียทุกสิ่งหนา
622	Such favour I unworthy am vouchsafed,	ยังได้รับความปราณีทั้งที่ไม่คู่ควร	ยังได้รับปราณี ทั้งที่ไม่ควรได้มา
623	By me the promised seed shall all restore.'	พงศ์พันธุ์จากน้องตามพระสัญญาจะนำทุกสิ่งสู่ สภาพเดิม'	พงศ์พันธุ์ตามพระสัญญา จะนำสู่สภาพเดิม'
624	So spake our mother Eve, and Adam heard	เอวามารดาของเรากล่าว อาดัมได้ยิน	เอวาผู้มารดา พงศ์นรากล่าววาทีน
625	Well pleased, but answered not; for now too nigh	ก็พอใจ แต่ไม่กล่าวตอบ บัดนี้ ใกล้ๆ	ฝ่ายอาดัมได้ยิน ก็เกิดความพึงพอใจ แต่ไม่ตอบวาที ณ บัดนี้ อยู่ไม่ไกล
626	The archangel stood, and from the other hill	อัศวทูตาริบัติยืนอยู่ และที่เนินเขาอีกแห่งหนึ่ง	มีคาเอลยืนใกล้ และเนินนัคแห่งหนึ่งนั้น
627	To their fixed station, all in bright array,	เข้าประจำที่ ขบวนเจิดจรัส	เข้าแถวประจำที่ ขบวนรุจีจรัสครัน
628	The cherubim descended, on the ground	ของเครูบลงมา	บรรดาทูตสวรรค์ ชั้นเครูบบินลงมา
629	Gliding meteorous, as evening mist	ลิวลอยสู่พื้นดิน ดุจหมอกยามเย็น	สู่พื้นดินลิวรูด ดุจหมอกยามสนธยา
630	Risen from a river o'er the marish glides,	ลอยจากแม่น้ำสู่บึง	ลอยขึ้นจากคงคา แม่สู่ห้วงมหรณพ
631	And gather round fast at the labourer's heel	เป็นกลุ่มปกคลุมเท้าของกรรมกร	หมอกขาวลอยเป็นกลุ่ม คลุมเท้ากรรมกรกลบ
632	Homeward returning. High in front advanced,	ที่เดินทางกลับบ้าน ชูสูงเบื้องหน้า	ครวไฉนเวศน์สบ ชูสูงอยู่ทางเบื้องหน้า

633	The brandished sword of God before them blazed,	เศรฐบายามกวัดแกว่งดาบเพลิงของพระเจ้า	เศรฐบายามกวัดแกว่ง แวงอัคคีจอมราชา
634	Fierce as a comet; which with torrid heat,	เจ็ดจ้าดุดดาวตก ร้อนร่า	ฉายแสงอันเจ็ดจ้า ดุดดาวตก ร้อนผะผ่าว
635	And vapour as the Libyan air adust,	ไอร้อนประหนึ่งพายุคลีในลิเบีย	ไอร้อนแผดเผาคุ ดุจพายุในลิเบีย
636	Began to parch that temperate clime; whereat	เริ่มแผดเผาอากาศอบอุ่น ที่นั่น	เริ่มแผดเผาแลบเลีย อากาศอุ่น ณ ที่นั่น
637	In either hand the hastening angel caught	ด้วยหัตถ์แต่ละข้าง ทูตสวรรค์รีบจูง	สองหัตถ์ทูตสวรรค์ พลันจูงพาเดินเร่งรูด
638	Our lingering parents, and to the eastern gate	บรรพบุรุษทั้งสองที่มัวโง้งโง้ง	สองบรรพบุรุษ ที่รื้ออ้าโอเอ้
639	Led them direct, and down the cliff as fast	ไปยังประตูตะวันออก ลงหน้าผาอย่างรวดเร็ว	ยังทวารบูรพา ลงผาเร็วไม่รวนเร
640	To the subjected plain – then disappeared.	ยังทุ่งราบเบื้องล่าง จากนั้นหายตัวไป	ยังทุ่งราบเบื้องล่าง จากนั้นท่านหายตัวไป
641	They looking back, all the eastern side beheld	ทั้งสองเหลียวหลัง มองภาพด้านตะวันออก	ทั้งสองมองเหลียวหลัง ทิวทัศน์ฝั่งตะวันออก
642	Of Paradise, so late their happy seat,	ของสวนสวรรค์ ก่อนเคยเป็นที่พำนักแสนสุข	ของสวนสวรรค์ไซริ์ เคยเป็นบ้านแสนหรรษา
643	Waved over by that flaming brand; the gate	ดาบเพลิงควงอยู่เหนือสวน ที่ประตู	ดาบเพลิงควงเหนือสวน ตรงด้านหน้าทวาร
644	With dreadful faces thronged and fiery arms;	มียามไบหน้าซึ่งชั่งถืออาวุธเพลิง	มีเวรยามไบหน้า เข้มถืออาวุธอัคคี
645	Some natural tears they dropped, but wiped them soon,	น้ำตาร่วงตามธรรมชาติ แต่รีบเช็ดเสีย	น้ำตาร่วงหลังไหล แต่เช็ดให้แห้งเร็วรี่

646	Their place of rest, and providence their guide;	ที่พักผ่อน โชคชะตานำพา	สู่แหล่งพักผ่อนที่ โชคชะตาทำหน้เห
647	They hand in hand with wandering steps and slow	ทั้งสองจูงมือกันเดินเรื่อยเปื่อย	สองคนจูงมือกัน จรจรลเดินเตร็ดเตร่
648	Through Eden took their solitary way.	เดินหยอหยงผ่านสวนเอเดนไปไม่กลับ	เดินหยอหยงาร่อนเร่ ผ่านเอเดนไม่หวนคืน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนาถกมล บุญรอดพานิช เกิดวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2520 ณ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีคณะบริหารธุรกิจ เอกการเงินการธนาคาร จากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ในปีการศึกษา 2542 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการแปลที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2546

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 – 2545 เข้าทำงานในบริษัท โสยา กลาสติสก์ (ประเทศไทย) จำกัด ในตำแหน่งเลขานุการผู้บริหาร ตั้งแต่ปี 2545 จนถึงปัจจุบัน เป็นรองประธานศูนย์ศิลปป้องกันตัว เทควันโด มาสเตอร์ (ประเทศไทย) รับผิดชอบด้านการเงินและธุรกิจ และเป็นนักแปลอิสระแปลหนังสือด้านธุรกิจและการพัฒนาตนเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย